

MEMÒRIA DE L'EXCAVACIÓ AL BCIN DEL

CAMP DELS NINOTS

(CALDES DE MALAVELLA, LA SELVA)

Campanya de 2016

INSTITUT CATALÀ DE PALEOECOLOGIA HUMANA I
EVOLUCIÓ SOCIAL (IPHES)

Sra. Montserrat Mataró
Arqueòloga territorial de Girona

Adjunt us trametem: *Memòria de l'excavació al Camp dels Ninots (Caldes de Malavella, la Selva). Campanya de 2016*. Excavació realitzada entre els dies 4 de maig i el 3 de juny de 2016.

El director,

Bruno Gómez de Soler

Tarragona, 27 de març de 2017

Les excavacions arqueològiques al Camp dels Ninots han estat portades a terme amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

IPHES^{CS}

Institut Català de Paleoeccologia
Humana i Evolució Social

ÍNDIX

FITXA TÈCNICA GENERAL DEL JACIMENT	7
EQUIP D'EXCAVACIÓ	9
1.- INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS	11
2.- LOCALITZACIÓ DEL JACIMENT DEL CAMP DELS NINOTS	13
3.- CONTEXT GEOLÒGIC	15
4.- LA GEOLOGIA DEL CAMP DELS NINOTS.....	27
5.- ANTECEDENTS I DESCOBRIMENT DEL VOLCÀ DEL CAMP DELS NINOTS	43
6.- METODOLOGIA DE TREBALL	55
7.- CONCLUSIONS	61
ANNEX I: DIARI DE CAMP	65
ANNEX II: MATERIAL PALEONTOLÒGIC	105
ANNEX III: UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES I CATEGORIES ESTRUCTURALS DOCUMENTADES.....	109
ANNEX VI: INVENTARI GENERAL	127
ANNEX VIII: PLANIMETRIA	137
ANNEX VI: IMPACTE MITJANS DE COMUNICACIÓ	143
BIBLIOGRAFIA	275

FITXA TÈCNICA GENERAL DEL JACIMENT

Nom del jaciment: Camp dels Ninots

Municipi: Caldes de Malavella

Comarca: la Selva

Coordenades UTM: UTM (ETRS89) 483202E i 4631454N

Altitud: 93 metres s.n.m.

Tipus d'intervenció: Intervenció arqueològica en el marc del projecte d'investigació "*El Plio-pleistocè del Camp dels Ninots i la depressió prelitoral: evolució paleoclimàtica, dispersions faunístiques i humanes*" (2014/100575)

Activitat duta a terme: Excavació

Material localitzat: Restes paleontològiques i paleobotàniques d'edat pliocena i material lític (indústria lítica) corresponent al Pleistocè superior final-Holocè

Cronologia: Pliocè (3,2 Ma) i Pleistocè superior final - Holocè (10.000 anys BP aproximadament)

Institució sol·licitant: Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social (IPHES)

Direcció de la intervenció: Gerard Campeny Vall-Ilosera, Bruno Gómez de Soler i Jordi Agustí Ballester

Dates de la intervenció: del 4 de maig al 3 de juny de 2016

Estat de conservació: Excel·lent

Sigles del material recuperat: CN16 + nivell + quadrícula + núm. objecte

Promotor: Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social

Finançament: Generalitat de Catalunya, IPHES, Ajuntament de Caldes de Malavella

Materials: En dipòsit dels directors de l'excavació a l'IPHES

EQUIP D'EXCAVACIÓ

Direcció

Dr. Gerard Campeny Vall-Ilosera, Dr. Bruno Gómez de Soler i Dr. Jordi Agustí
Ballester

Equip d'excavació

Pablo Rodríguez Salgado
Pablo Mateos Prieto
Francisco Garcia Muñoz
Dario Herranz Rodrigo
Ivan Ramírez Pedraza
Marta Yustos Torrecilla
Marina Rull Aguilar
Maguelone Demotte
Andrea Boronat Fernández
Raquel Sánchez García
Carmen Almudena Machhadi Fernández
Laura Gómez Morgado
Dr. Juan Ignacio Morales
Dra. Lucía López-Polín D'Olhaberriague
Dr. Oriol Oms Llovet

1.- INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS

La campanya d'excavació al jaciment del Camp dels Ninots s'ha dut a terme entre el 4 de maig i el 3 de juny de 2016. En els treballs de camp hi han intervingut unes 15 persones, entre geòlegs, biòlegs, paleontòlegs, arqueòlegs i estudiants provinents del Màster Internacional en Arqueologia del Quaternari de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona.

La campanya d'excavació s'ha plantejat segons els objectius següents:

- Reobrir la Cala 9/10 de Ca n'Argilera situada a la vessant sud de l'edifici volcànic (oberta durant les campanyes de 2011, 2012 i 2013) i excavar en extensió part del nivell 11 on, durant els anys anteriors, s'hi ha documentat tres esquelets complets i en connexió anatòmica corresponents a dos tapirs (*Tapirus arvernensis*) i un bòvid (*Alephis tigneresi*), juntament a una gran quantitat de restes paleobotàniques. Amb aquests treballs s'ha intentat aprofundir en el coneixement tant de la dinàmica sedimentària en aquest sector, com dels fenòmens tafonòmics que expliquen l'excel·lent conservació de les restes paleontològiques (tant de grans com de petits vertebrats) i paleobotàniques.
- Realitzar un aixecament estratigràfic de referència per a aquesta zona de l'edifici volcànic a fi de fer una descripció detallada de les diferents unitats sedimentàries del seu reompliment. Alhora, s'ha realitzat un estudi de camp de les principals característiques estructurals observades en la cala 9/10.
- Recuperar les restes d'un esquelet de tapir de l'espècie *Tapirus arvernensis* localitzat en part durant la campanya de 2013.
- Aplicar nous sistemes de documentació gràfica de les restes paleontològiques recuperades, concretament de l'esquelet de *Tapirus arvernensis*; en especial es desenvoluparan treballs de fotogrametria que ha de permetre obtenir les propietats geomètriques de l'esquelet a partir d'imatges fotogràfiques. En contraposició, també es desenvoluparà treballs de captació d'imatges tridimensionals a partir d'escàner a alta resolució.

- Aplicar el nou mètode de *Transfer* consistent en la millora en la recuperació de petits vertebrats durant el treball de camp. L'aplicació d'aquest mètode és fruit de la col·laboració entre l'IPHES i l'equip de recerca del jaciment alemany de Messel. Aquest sistema ha de poder millorar la localització, l'extracció i la conservació dels esquelets corresponents a petits amfibis, rèptils, peixos i aus del jaciment del Camp dels Ninots.
- Desenvolupar un programa de difusió dels treballs que es desenvolupen en el jaciment del camp dels Ninots destinat a la comunitat educativa, en format d'educació no formal, en el qual es contempla la visita in situ al jaciment de diferents grups d'escolars procedents, principalment, de les escoles de Caldes de Malavella i, en algun cas, de municipis veïns.

2.- LOCALITZACIÓ DEL JACIMENT DEL CAMP DELS NINOTS

El jaciment del Camp dels Ninots està situat a l'extrem oest del terme municipal de Caldes de Malavella, a la comarca de la Selva i a uns 20 km al sud de la ciutat de Girona. Es tracta d'un magnífic exemple d'edifici volcànic engendrat per una activitat explosiva que ocupa una superfície d'aproximadament 275.000 m². Actualment, els terrenys que conformen el Camp dels Ninots són camps de conreu, majoritàriament de cereal si bé també són destacables els nombrosos pous que, fins no fa gaires anys, s'hi extreia aigua per a ús industrial (vegeu figura 1).

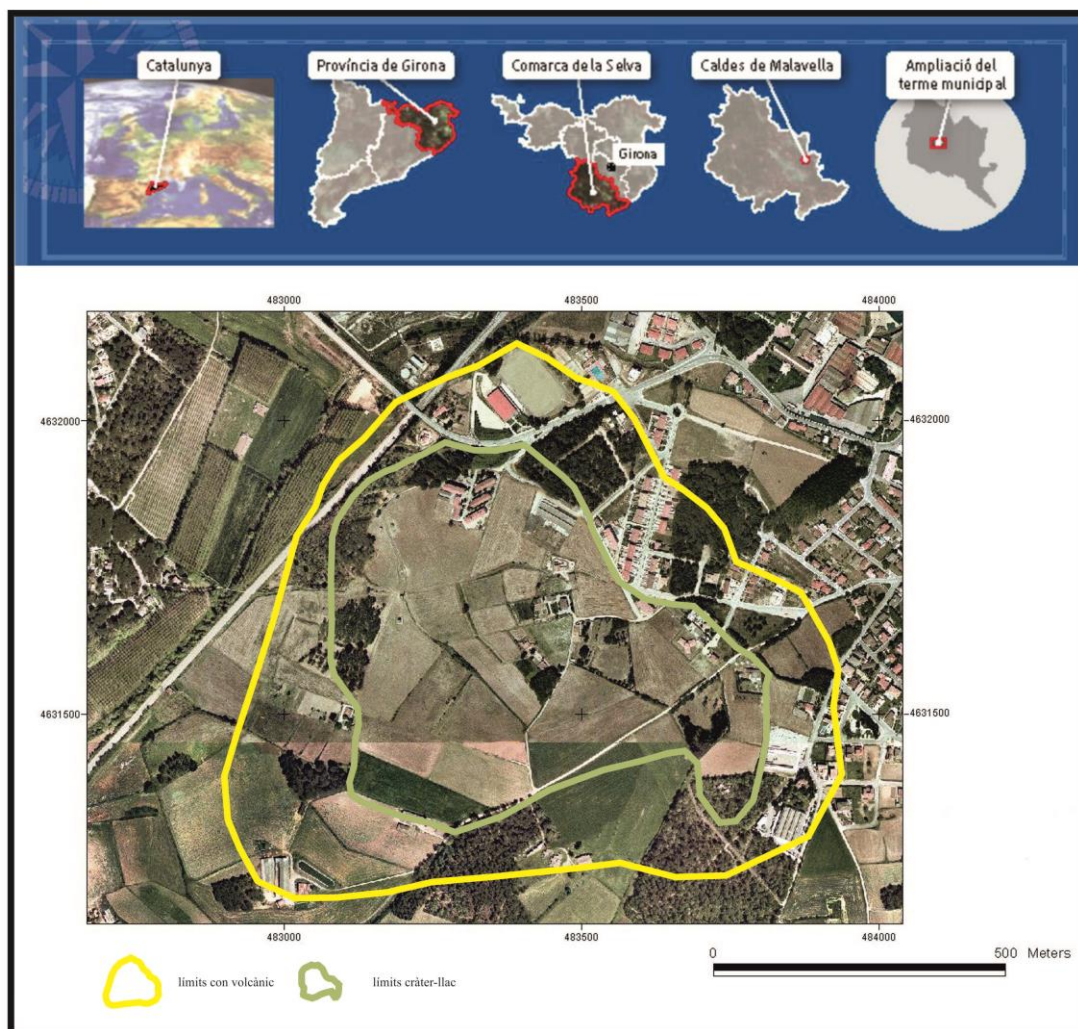

Fig. 1. Situació del jaciment del Camp dels Ninots.

L'estructura actual del volcà del Camp dels Ninots es fa difícil de percebre a causa de l'erosió que ha patit. Tot i això, encara és possible observar una petita depressió

envoltada de turons de poca altura: el Veïnat de Baix, el Bosc del Manco, la Pineda de Can Pol, el turó de Can Tranquil i la zona de la Casa Nova d'en Salom. A la zona deprimida interna, corresponent al cràter de l'antic volcà, hi dominen els sediments argilosos i, en menys proporció, els sorrencs. Els dipòsits piroclàstics s'estenen més enllà dels turons esmentats i es distribueixen anularment al voltant de la depressió.

El con volcànic queda definit per un relleu anular de poca altura i de vessants suaus. La vall plana de la riera de Santa Maria en ressegueix les vores nord i nord-est, i contribueix a definir-ne i ressaltar-ne la forma. La base del con coincideix pràcticament amb l'extensió màxima dels materials expulsats pel volcà. Té un diàmetre màxim d'uns 1.000 m en direcció nord - nord-est a sud - sud-oest, i traça una línia gairebé recta que va des del camp d'esports fins a Can Salom. El diàmetre mínim, d'uns 800 m, és quasi ortogonal a l'anterior; és a dir, en direcció oest - nord-oest a est - sud-est, i segueix una alineació que va des de Can Fornaca fins al talús de la via del tren, a l'altura del pont de la carretera GI-673. El cràter, les coordenades UTM (ETRS89) del qual són 483202E i 4631454N, té una fondària de 93 m sobre el nivell del mar i una planta lleugerament el·líptica que arriba a tenir un eix màxim de 650 m i un de mínim, perpendicular a l'anterior, de 400 m.

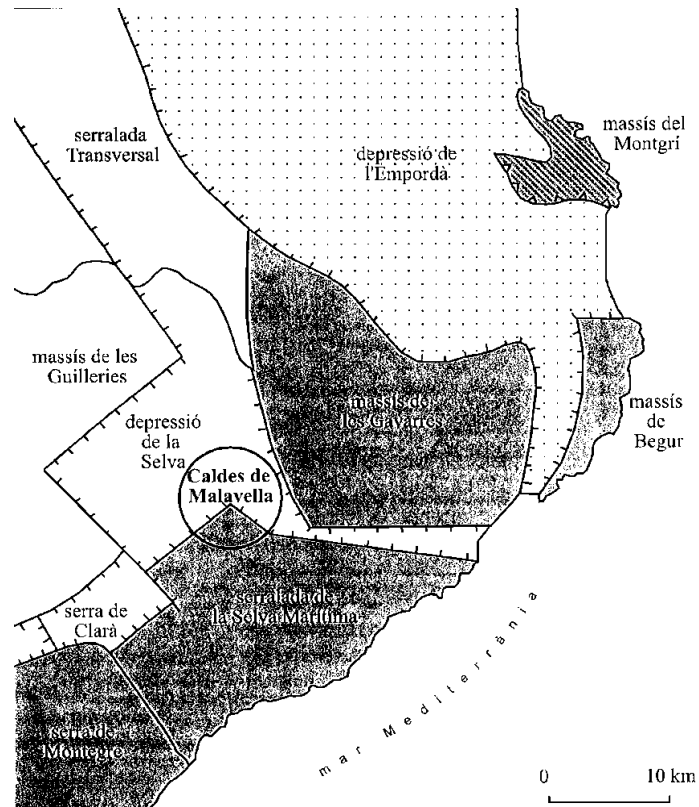
El Camp dels Ninots és un edifici volcànic d'explosió de tipus anell de tufs originat a partir de processos eruptius hidromagnàmics i el seu rebliment està format per sediments lacustres i palustres. Aquesta estructura geomorfològica rep el nom de *maar*.

El cràter, que com correspon a aquesta mena d'edificis d'explosió, coincideix amb la zona deprimida. La seva planta és lleugerament el·líptica i arriba a tenir un eix màxim de 650 metres en direcció NW-SE i un de mínim, perpendicular a l'anterior, de 450 metres. Encara és possible observar una petita depressió interna que presenta un pendent suau cap a l'oest. El seu rebliment dominen els sediments argilosos i en menor proporció sorrencs, arribant a una profunditat màxima de 60 metres.

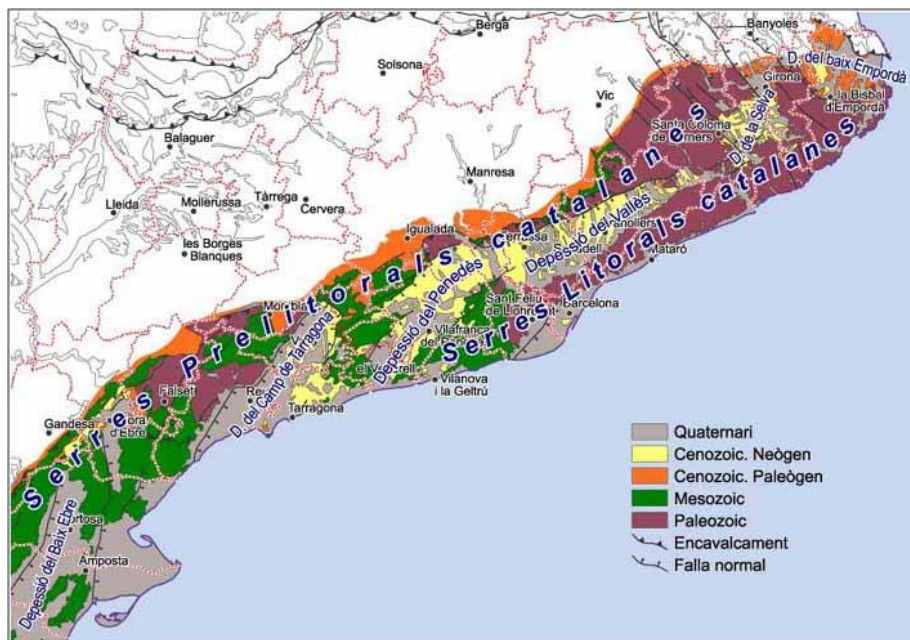
3.- CONTEXT GEOLÒGIC

3.1. Enquadrament geològic

El municipi de Caldes de Malavella, i per tant, el jaciment del Camp dels Ninots, tenen com enquadrament geològic la depressió de la Selva i la serralada de la Selva Marítima. Aquestes limiten al nord per la serralada Transversal, al est pel massís de les Gavarres, al oest pel massís de les Guilleries i al sud pel mar (**fig. 2**). Tant la depressió de la Selva com la serralada de la Selva Marítima formen part d'un sistema de zones enfonsades i enlairades que configuren l'estructura general dels Catalànids (Hernández Pacheco, 1934 en Anadón *et al.*, 1979), nom que designa els relleus que hi ha al llarg de la costa catalana entre l'Empordà i la serralada Ibèrica, els quals corresponen al *Sistema Mediterrani* definit per Solé Sabarís (1958-1964). Transcorren paral·lel a la costa amb una alineació NE-SW d'aproximadament 250km de longitud, connectant amb les estructures pirenaïques al nord. Aquest Sistema està format per dues serralades paral·leles separades per una depressió intermèdia (**fig. 3**). La depressió de la Selva formaria part d'aquesta depressió intermèdia, mentre que la serralada de la Selva Marítima formaria part del tram septentrional de la serralada Litoral. La individualització d'ambdues unitats de relleu es va produir com a conseqüència del moviment de grans falles de direcció preferent NE-SO i NO-SE, el qual va ser degut a una intensa tectònica distensiva que va afectar el marge occidental de la Mediterrània durant el Neogen i el Quaternari i que forma part del cicle alpí. Fruit d'aquesta fase distensiva es va produir tota una sèrie d'episodis volcànics molt ben representats a les comarques gironines, sent un d'aquest el del Camp dels Ninots.

Fig. 2. Esquema de les unitats i subunitats de relleu de l'entorn de Caldes de Malavella. Extret de Vehí *et al.*, 2003.

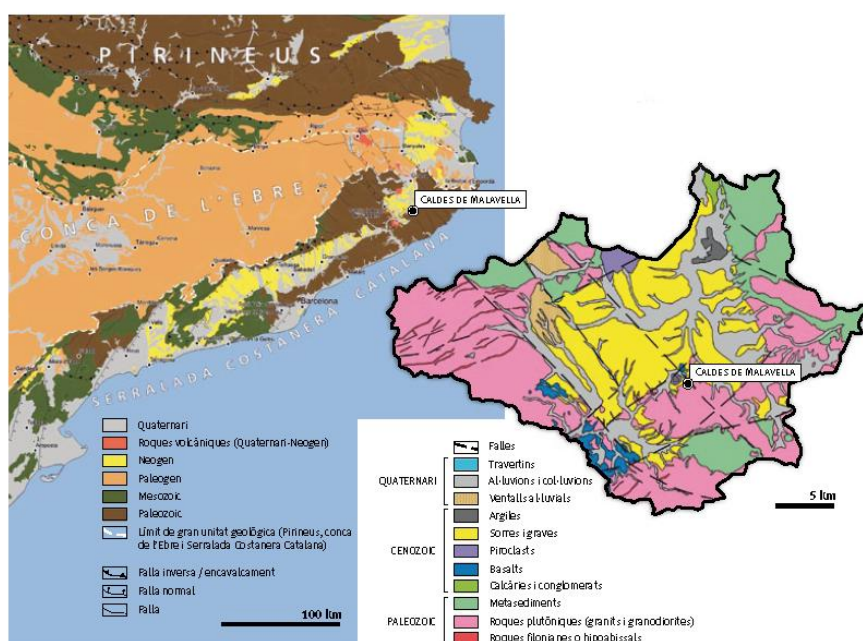
Fig. 3 Esquema geològic dels Catalànids (Enric Vicens).

3.2. Depressió de la Selva

La depressió de la Selva és una plana àmplia, més o menys quadrada, d'uns 300 Km² de superfície on podem trobar petits turonets de vessants suaus i ondulats, ja que els sediments que els formen (argiles lacustres i materials procedents de l'erosió dels massissos circumdants) es comporten com materials tous. Només als marges de la depressió en què no hi ha un reompliment total d'aquests materials, el sòcol granític aflora en alguns punts en forma de superfície d'erosió.

La depressió de la Selva és una fossa tectònica originada per falles (fractures de dimensions variables que impliquen desplaçaments de les roques afectades) que van provocar l'enfonsament d'una part del sistema muntanyós. Oberta a la Serralada Costanera Catalana, està controlada per un conjunt de falles orientades est-nord-est (ENE) - oest-sud-oest (OSO) que actuen conjugades amb unes altres de direcció nord-oest (NO) - sud-est (SE) (**fig. 4**).

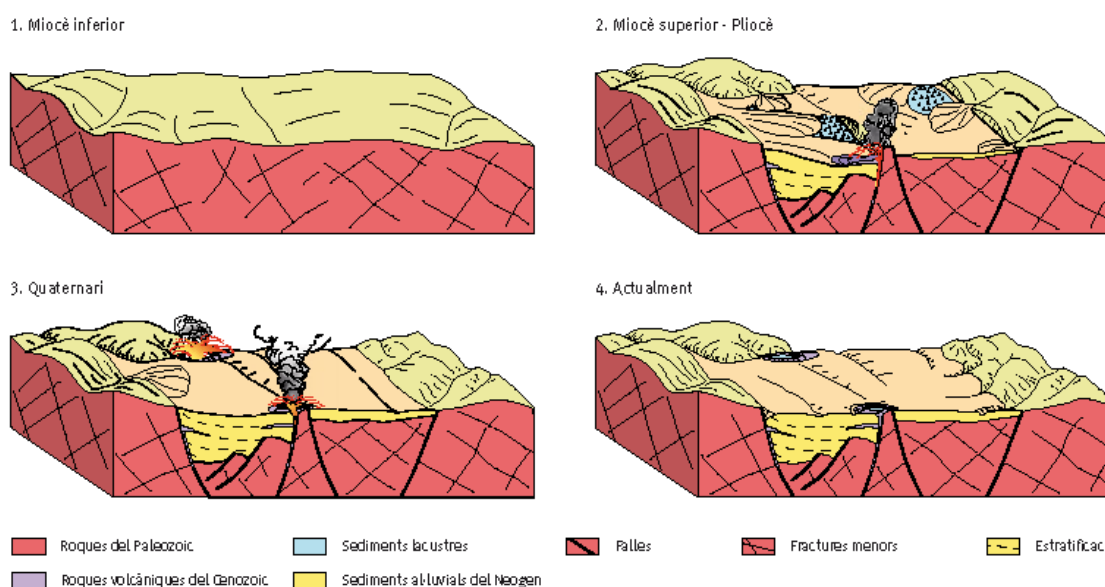

Fig. 4. Mapa geològic de Catalunya i de la depressió de la Selva, on s'indiquen les principals unitats. Els sediments del reompliment de la depressió de la Selva són la taca de color groc adjacent a Caldes de Malavella (modificat d'Enric Vicens)

L'enfonsament (**fig. 5**) es va produir com a conseqüència de la distensió tectònica que afecta el marge occidental de la Mediterrània des de fa uns 23 milions d'anys (Ma); és

a dir, des de començaments del Neogen —unitat temporal que designa els darrers 23 Ma d'història de la Terra, els quals se subdivideix en el Miocè (de 23 a 5,3 Ma), el Pliocè (de 5,3 a 1,8 Ma), el Plistocè (d'1,8 Ma a 10.000 anys) i l'Holocè (de 10.000 anys a l'actualitat). Aquesta distensió tectònica ha donat lloc a un seguit de fosses tectòniques que s'estenen des del mar del Nord fins a la costa mediterrània meridional de la península Ibèrica.

La fossa pròpiament dita està reblerta de sediments detrítics (graves i sorres, principalment) neògens i quaternaris aportats per rius i torrents provinents dels massissos que l'encerclen. Als marges de la depressió es van produir manifestacions volcàniques importants, sobretot durant el Neogen, lligades a la formació de les falles.

Fig. 5. Història geològica de la depressió de la Selva (segons Linares *et al.*, 2003, i lleugerament modificada).

Aquests volcans, tot i estar ben extingits, tenen el seu reflex en l'activitat geotèrmica (o calor interna de la Terra) que es dona en profunditat i que va lligada a aquestes falles. Aquesta activitat fa que l'aigua de Caldes tingui unes característiques peculiars de temperatura i quimisme. El seu origen és degut a la infiltració cap a les profunditats d'aigua meteòrica (de pluja) a través de les falles i fractures menors que hi ha a les roques paleozoiques. En interaccionar amb els fenòmens geotèrmics, aquesta aigua s'escalfa, canvia de quimisme, adquireix diòxid de carboni i ascendeix cap a la superfície.

A l'entorn de Caldes afloren roques molt diverses. Així, tant el sòcol de la fossa com els massissos que l'envolten estan constituïts per roques del Paleozoic (de 540 a 250 Ma) de tipus abissal i hipoabissal. Aquestes roques són el resultat de la consolidació de magmes; les roques abissals són grans volums solidificats a quilòmetres de profunditat, mentre que les hipoabissals es consoliden en fractures menors i menys profundes. En menor proporció també hi ha roques metasedimentàries, derivades de sediments molt modificats per la temperatura i, en menor grau, per la pressió. En aquest capítol no descriurem ni la història geològica de la formació d'aquestes roques paleozoiques ni com han arribat a aflorar a causa de processos erosius intensos.

3.3. Serralada Litoral

Aquesta serralada està formada per massissos aïllats, de poca alçada, i amb una litologia que és bàsicament granitoide i metamòrfica. Es tracta de l'aflorament de granitoides més important del país i representa el fragment d'un gran batòlit, l'extensió del qual encara es desconeix. El seu límit amb el mar constitueix una costa rocosa amb moltes cales i penya segats coneguda com Costa Brava, i que s'estén també cap a les contrades de més al nord.

La zona de la Serralada Litoral corresponent a la comarca està travessada perpendicularment per les rieres de la conca litoral, que forma diferents fragments muntanyosos fàcilment diferenciables. Aquest és el cas, per exemple, del bloc del Montbarbat (311 m), situat entre la fossa tectònica de la Tordera i la riera de Lloret; o bé, entre la riera de Lloret i la de Tossa, on trobem el Puig Ventós (419 m); per últim, entre la riera de Tossa i el riu Ridaura (aquest últim ja fora de la Selva), trobem les Muntanyes d'Ardenya, on destaca el Puig de Cadiretes (519 m), just al límit de la comarca amb el Gironès i el Baix Empordà.

3.4. Vulcanisme a la comarca Selva

El vulcanisme de la comarca de la Selva forma part del Camp Volcànic Català que va tenir lloc entre els 14 Ma i els 10.000 anys BP en el NE de la Península Ibèrica fruit de l'etapa distensiva que tingué lloc a principis del Neogen (Guardia, 1964). Aquesta va generar una sèrie d'episodis eruptius els quals es poden observar, de més recents a

més antics, en els edificis volcànics d'Olot, els de la comarca de la Selva i els de les comarques de l'Alt i Baix Empordà.

L'activitat eruptiva a la depressió de la Selva va començar durant el Miocè superior, encara que les fases de major intensitat es van produir durant el Pliocè (Guàrdia, 1964; Donville, 1973). És un vulcanisme alcalí —amb roques en què el potassi (K) i el sodi (Na) es troben principalment en feldspats alcalins i miques— de tipus intraplaca representat bàsicament per basalts olivínics (roques volcàniques fosques que presenten una proporció elevada d'un mineral anomenat olivina). Aquest vulcanisme és mixt, ja que fases eruptives violentes (explosives) alternen amb d'altres de més tranquil·les (efusives). La majoria de cons volcànics actualment estan molt erosionats i només queden algunes xemeneies (conducció per on ascendia la lava) força desmantellades, així com restes de colades (rius de lava) basàltiques.

L'aplicació de les tècniques paleomagnètiques i radiomètriques del potassi-argó en les roques volcàniques han permès situar a nivell cronològic les erupcions dels volcans de la comarca de La Selva. En general, les edats dels volcans d'aquesta zona es situen entre els 2 i els 7 milions d'anys d'antiguitat (**vegeu taula 1**).

LOCALITZACIÓ	CRONOLOGIA
Hostalric	1'99±0'20 Ma
Sant Celoni	3'08±0'12 Ma
Camp dels Ninots	3'20±0'20 Ma
Les Mallorquines	4'48±0'35 Ma
Hostal de Rupit (Mas Ceber)	4'50±0'16 Ma
Ca l'Oller	4'93±0'20 Ma
Puigsardina	4'49±0'40 Ma
Sant Maurici	4'49±0'80 Ma
Can Vidal	5'10±0'20 Ma
Pedrera Tort	5'84±0'40 Ma
Coll d'en Patllari	5'90±0'50 Ma
Montmal de Baix	6'20±0'25 Ma
L'Esparra	6'31±0'90 Ma
Puig Marí	6'61±0'80 Ma
Pedrera Bolons	6'84±0'35 Ma

Taula 1. Cronologies de les diferents roques volcàniques de la Selva (modificat de Donville, 1973: recollit en Pujades, *et al.* 2000).

La majoria dels afloraments de roques volcàniques de la depressió de La Selva es localitzen al llindar de Maçanet de la Selva i Hostalric i a la part meridional de la fossa

de La Selva (L'Esparra i Caldes de Malavella). Malgrat això, hi ha molts volcans que estan dispersos arreu d'aquest territori, com a Riudarenes, Sils, Mallorquines, Vidreres o Santa Coloma de Farners entre d'altres.

Els principals volcans de la Depressió de la Selva, segons diversos autors, són:

Volcans de l'Esparra, Riudarenes i Sils: en els termes d'aquestes localitats existeixen un conjunt de manifestacions volcàniques, sobretot colades basàltiques molt erosionades i algunes xemeneies desmantellades. Les colades més interessants són a Can Barrot, Can Tort, Can Bolons, al coll d'en Patllari i a Can Montmal de Baix i de Dalt. Les xemeneies més interessants les trobem al puig de l'Esparra, Montcorb, Puigsardina i Can Sala. A més a més, en altres punts com al nord de l'Esparra, Sils o les Mallorquines trobem altres petits afloraments relacionats amb els anteriors.

Volcans de Maçanet i de Vidreres: prop de Maçanet de la Selva és on es concentra la majoria d'afloraments volcànics de la comarca (vint-i-dues xemeneies o focus d'emissió segurs i més de vint-i-cinc de probables), tot i que estan molt erosionats i només se'n conserven restes de les colades de lava basàltica i algunes xemeneies molt desmantellades. L'extensió, com hem dit, és bastant important (algunes colades arriben fins prop de Vidreres) i s'hi poden distingir, en alguns punts, fins a tres colades superposades.

El volcà de la Crosa: es tracta d'un dels edificis volcànics més importants de Catalunya. Aquest volcà està situat en els municipis de Bescanó i Vilobí d'Onyar, concretament entre els pobles d'Aiguaviva, Estanyol i Sant Dalmai. La carretera comarcal que va de Girona a Santa Coloma de Farners voreja pel nord-oest el cràter del seu edifici principal, mentre que la carretera local de Bonamtí a Riudellots de la Selva solca el seu flanc oriental. En els talusos d'aquesta carretera es poden observar alguns dels materials piroclàstics que va expulsar. És el cràter d'explosió més gran de la Península Ibèrica i és un dels volcans més espectaculars de Catalunya per la seva morfologia i grans dimensions. La poca alçada i el fet que es trobi en una zona relativament plana fan difícil observar-lo. El cràter té un diàmetre màxim de 1.300 m i una profunditat màxima de 74 m. Està constituït per dos edificis: un de principal de grans dimensions, construït per l'activitat freatomagmàtica, i un de secundari, més petit, format per una fase estromboliana terminal, que se superposa al principal. No se sap l'edat exacta d'aquest volcà, però si bé a la Selva les roques volcàniques tenen, majoritàriament, edats superiors als dos milions d'anys és evident que, pel seu bon

estat de conservació, la seva erupció es va produir fa només alguns centenars de milers d'anys (Pujadas et al., 2000). Aquest volcà es troba inclòs dins el Pla d'Espais d'Interès Natural, de manera que serà analitzat més exhaustivament en l'apartat de sistemes naturals.

Volcans de la Serralada Litoral: hi trobem volcans molt desmantellats, que afloren prop de la costa i s'hi distingeixen xemeneies molt erosionades, estratègicament situades sobre les falles importants. En trobem a Santa Maria de Llorell (Tossa de Mar), a Can Monjos i Sant Pere (Lloret de Mar), al Puig de Montells (Blanes) i a Sant Corneli (Fogars de la Selva).

Volcans de Caldes de Malavella: hi ha documentats diversos afloraments de roques volcàniques fruit d'activitats de tipus efusiu i explosiu (Vehí et al., 2003). En el primer cas, les roques es generen per la solidificació dels corrents de lava fluida que sorgeixen del volcà i s'escolen seguint les valls. En el segon cas, es formen per l'acumulació de materials incandescent i de fragments de roques preexistents que són llançats a l'exterior del volcà pel violent escapament dels gasos inclosos en el magma.

- ***Vulcanisme efusiu***

Les roques derivades d'aquest tipus d'erupció són massives i de composició basàltica. Se'n coneixen quatre afloraments: veïnat d'Israel-Can Teixidor, puig de Sant Maurici, Can Gimferrer Vell i camps de Can Gepions, aquests dos darrers situats al veïnat de Baix. El primer és el més gran de tots. Es troba al sector nord del poble, concretament entre el veïnat d'Israel i can Teixidor. És visible en les pedreres abandonades de l'entorn de can Teixidor, en les quals es van aprofitar aquests materials. Correspon a una colada de lava basàltica emesa des d'un centre eruptiu avui desaparegut. Tot i l'elevat grau d'alteració que presenten aquests basalts, en alguns llocs es pot reconèixer l'estructura interna lenticular i prismàtica de la colada. En general, però, només es palesa la forta alteració esferoïdal de la roca, que dona lloc a boles de basalt inalterat, sovint apilades a les vores dels camps. L'edat d'aquesta colada queda determinada de forma relativa pel fet que es recolza, almenys en part, sobre el sòcol granodiorític i pel fet de quedar recoberta pels sediments detrítics del Pliocè.

L'aflorament de Sant Maurici es localitza al sud de la població, al cim del turó on es troba en santuari. Es tracta d'una xemeneia volcànica molt desmantellada i encaixada

en granodiorites. Els basalts que la constitueixen estan poc alterats i tenen una disjunció prismàtica molt marcada. Aquest volcà ha estat datat en uns 5 milions d'anys (Pliocè Inferior).

Els basalts de Can Gimferrer Vell es troben al nord de l'ermita de Sant Sebastià, a tocar de la urbanització Llac del Cigne. L'aflorament es localitza en uns camps de conreu i en una pineda, i sembla que correspon a una colada molt erosionada i alterada que es recolza sobre granitoides i que està recoberta pels sediments del Neogen.

El darrer aflorament es troba als camps de Can Gepions i al bosc de roures adjacent. Els basalts que el constitueixen estan molt alterats. Es tracta, com en el cas anterior, d'una colada de lava erosionada que se situa entre els granitoides i els sediments del Neogen.

- ***Vulcanisme explosiu***

El volcà del Camp dels Ninots, situat a l'extrem oest del poble de Caldes de Malavella, és un magnífic exemple d'edifici volcànic engendrat per una activitat netament explosiva. El seu con és de forma gairebé circular, i al damunt es troben, entre altres edificis, Can Salom, can Tranquil, can Pol, la fonda Esteva i el camp d'esports. No obstant, per ser motiu d'aquesta memòria científica per a la declaració de BCIN en parlarem en detall a l'apartat específic del Camp dels Ninots.

3.5. Termalisme a la comarca de la Selva

Els estudis realitzats indiquen que la depressió de la Selva i el seu entorn corresponen a un sistema hidrotermal. Aquest és un tipus de sistema geotèrmic en què la transferència de la calor interna de la Terra cap a la superfície té lloc mitjançant mecanismes de convecció lliure, que involucren en el procés les aigües subterrànies amb o sense incorporació de fluids magmàtics.

Aquest sistema hidrotermal està format per un focus de calor que genera anomalies geotèrmiques en el subsòl (I), presència d'un aquífer que transmet aquesta calor interna (II) i la configuració geològica que afavoreix l'aïllament tèrmic del sistema al mateix temps que facilita l'ascens dels fluids termals.

Dins d'aquest context, el municipi de la Caldes de Malavella, aglutina el major nombre d'indicis en superfície, tant funcional com fòssils, d'aquesta activitat hidrotermal del subsòl de la depressió de la Selva: surgències d'aigües termals (manantials naturals de St. Grau, de la Mina i del puig de les Ànimes), erupcions hidromagmàtiques (en aquest cas com a fòssil tindriem el volcà d'explosió freatomagmàtica fòssil del Camp dels Ninots) i, finalment, precipitacions i deposicions minerals que han arribat o no a crear relleus (les formacions travertíniques del puig de St. Grau i puig de les Ànimes, les formacions opalines a Aigües Bones, can Rufí o els menilits del Camp dels Ninots)

3.6. Zones d'interès geològic

El patrimoni geològic, a banda de ser un recurs geològic més, també és possible explotar-lo per realitzar-hi activitats culturals i/o turístiques. Per tant, considerem molt interessant esmentar els principals punts d'interès geològic de la Selva, basant-nos en la descripció feta per Vehí (2001), en què es prioritzen criteris com l'estat de conservació, el coneixement científic de l'indret, la possibilitat de realitzar-hi activitats de divulgació científica, la protecció legal de la zona, la fragilitat, l'excepcionalitat de la zona, etc. Seria interessant, en un futur proper, ampliar totes aquestes zones i localitzar-les gràficament per tal de fer un mapa de punts d'interès geològic.

Volcà de la Crosa de Sant Dalmai

Aquest espai, inclòs dins del PEIN, resulta de gran interès perquè: "és el cràter d'explosió quaternari de majors dimensions de la península Ibèrica i conserva encara en bon estat la seva característica morfologia; a més, té un elevat valor paisatgístic". Com espai aprofitable per a activitats lúdiques, destaca el fet que sigui prop de localitats com Girona o Santa Coloma de Farners, i alhora que estigui molt ben comunicat per carretera. Actualment existeix una casa de colònies que realitza rutes guiades pel volcà, adreçades a escoles i jovent en general. Altres iniciatives lúdiques són iniciatives de l'ajuntament, o bé d'associacions sense ànim de lucre.

Actualment, l'espai disposa d'itineraris, cartells, etc., fet que permet, en zones d'antigues extraccions, tenir vistes panoràmiques de l'espai i, a més a més, estudiar les diferents fases eruptives del volcà. Donada la gran afluència de visitants, el Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Volcà de la Crosa va definir la creació de diferents itineraris geològicopaisatgístics, aparcaments, etc.

Estany de Sils i riera de Vallcanera

Aquesta zona destaca pels fenòmens d'endorreisme i pels cursos hídrics que presenta, a més de ser representativa d'antigues zones lacustres de la plana selvatana. Geològicament, doncs, és aquest endorreisme, i les petites manifestacions volcàniques i plutòniques properes a les Mallorquines, el que fan que aquest indret sigui considerat un recurs geocultural.

En tractar-se d'una zona molt ben comunicada a través de les infraestructures viàries i amb el reclam important de la botànica i de la fauna de l'indret, podem afirmar que és una zona amb un elevat potencial didacticoturístic.

Entorn de Caldes de Malavella

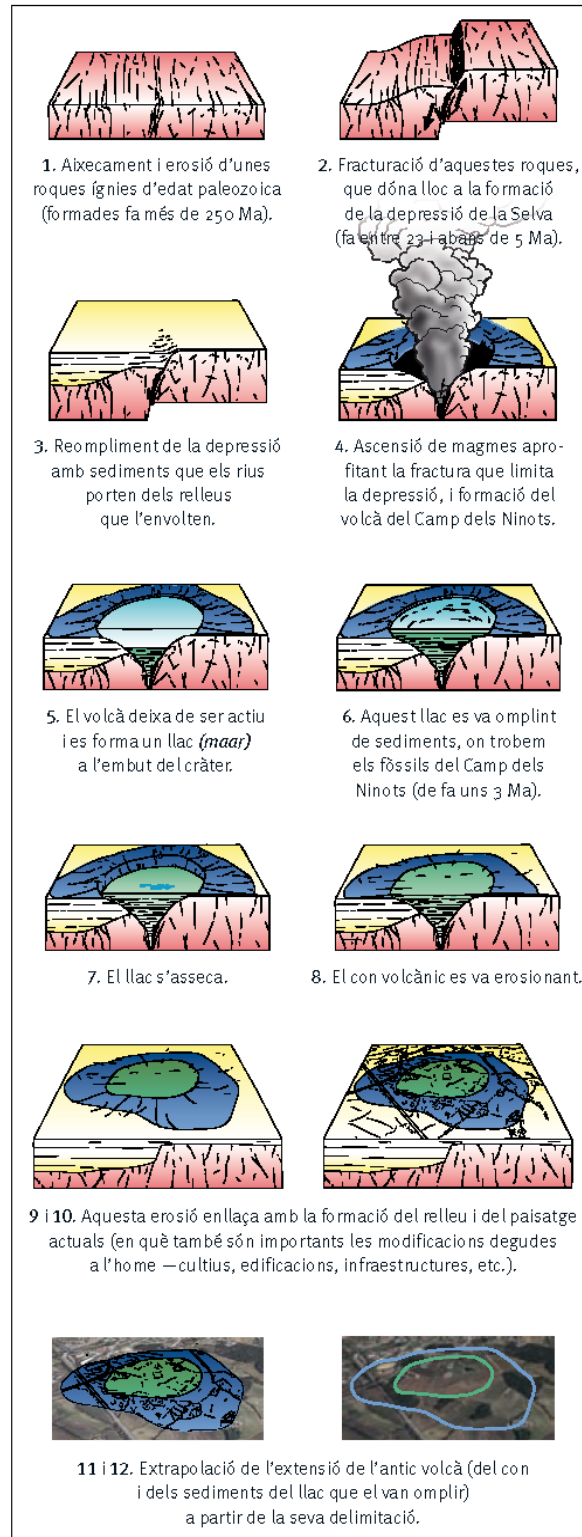
Els voltants de Caldes de Malavella presenten característiques geològiques de remarcable interès, com per exemple les aigües termals i les termes, el volcà del Camps dels Ninots o bé la geologia dels prats de Sant Sebastià.

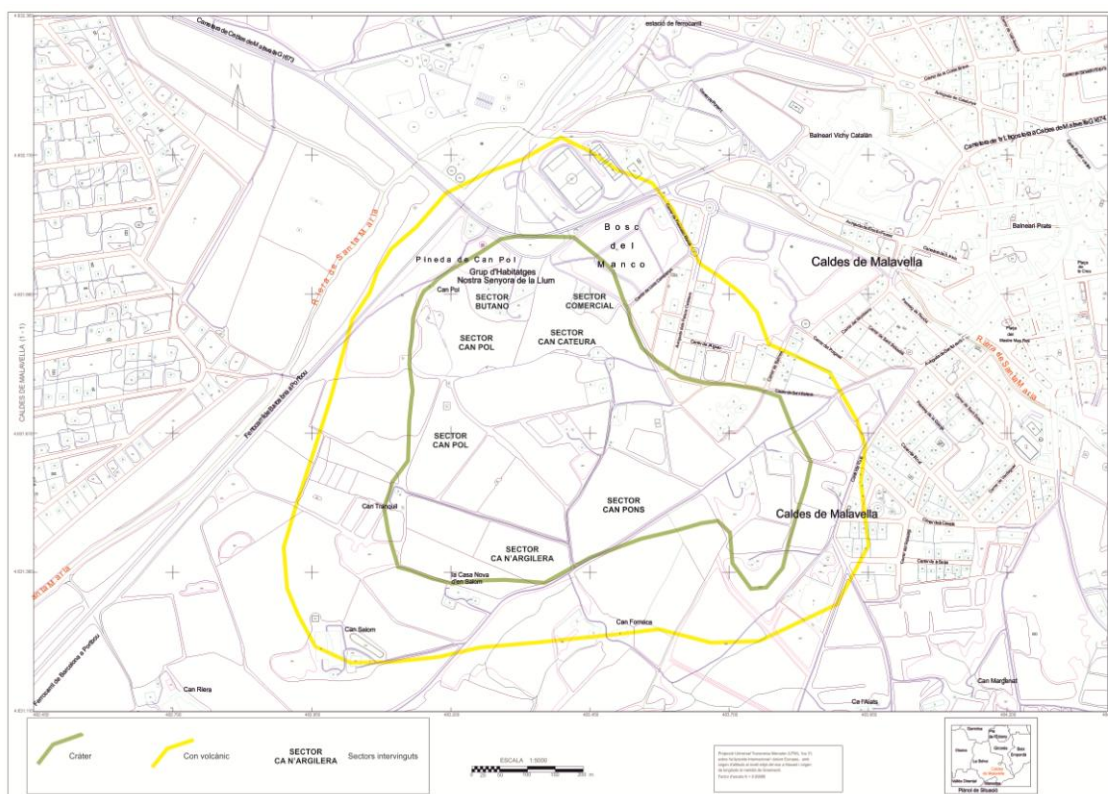
4.- LA GEOLOGIA DEL CAMP DELS NINOTS

A l'extrem oest del poble de Caldes de Malavella, a la trinxera del ferrocarril, afloren unes capes d'un gruix i una extensió considerables que fins fa poc havien estat descrites com a dipòsits sedimentaris amb disposició sinclinal (Vidal, 1882; Font Sagué, 1903; Llopis Lladó, 1943; Solé Sabarís, 1948; Albert, 1979; Pla Dalmau, 1981; Guimerà, 1992). De fet, aquests nivells són piroclàstics; és a dir, estan formats per fragments de lava consolidada (deguts a ejecció o explosió) que es retroben en altres indrets i formen una estructura anular. La reinterpretació d'aquests materials com a dipòsits piroclàstics i la significativa distribució cartogràfica que presenten van permetre definir un nou volcà a la zona: el volcà del Camp dels Ninots (Vehí *et al.*, 1999; Vehí, 2001). Respecte de l'edat, aquest volcà és clarament posterior als sediments detrítics atribuïts al Pliocè sobre els quals es recolza. També és posterior als materials volcànics efusius de la zona, que daten de fa uns 5 Ma. Els fòssils associats al volcà, tal com veurem més endavant, indiquen que podria tenir una edat d'uns 3,2 Ma o una mica anterior.

El Camp dels Ninots és un edifici volcànic d'explosió de tipus anell de tufs originat a partir de processos eruptius hidromagnàmics i el rebliment del cràter està format per sediments lacustres i palustres (**fig. 6**) Aquesta estructura geomorfològica rep el nom de *maar* (Vehí *et al.*, 1999; Vehí, 2001, Gómez de Soler *et al.*, 2012a). La forma del con és gairebé circular, damunt del qual es troben, entre d'altres, Can Salom, Can Tranquil, Can Pol, l'Hostal Esteba i la zona esportiva. L'acumulació radial de piroclasts va formar un anell en forma de polígon subangulós a l'entorn d'un cràter d'explosió que ateny 650 m de diàmetre (**fig. 7**). Les característiques dels piroclasts demostren que aquest vulcanisme només va tenir activitat freatomagnàmica (desenvolupada en presència d'aigua subterrània) i que els materials fragmentaris van ser expulsats per successives onades piroclàstiques —violentes avingudes de piroclasts barrejats amb gasos i vapor d'aigua a alta temperatura que es poden moure a gran velocitat. En els llocs on és possible estudiar directament els materials s'ha comprovat que hi ha una barreja de fragments (clastes) juvenils (formats pel mateix volcà) i lítics (arrencats del sòcol paleozoic preeruptiu).

Fig. 6. Els diferents processos que formen la història geològica del Camp dels Ninots

Fig. 7. Límits generals del volcà del Camp dels Ninots amb els sectors intervinguts (en negra i majúscules). En groc els límits del con volcànic, i en verd els límits del cràter i el conseqüent llac.

L'anàlisi dels components dels dipòsits piroclàstics és difícil, ja que, d'una banda, estan recoberts de sòl que sovint n'impedeix l'estudi directe i, de l'altra, sovint presenten un grau d'alteració força avançat. Com a conseqüència d'aquesta alteració s'han format moltes concrecions i crostes d'òxids de ferro (fig. 4.3d), que fan que aquests materials cimentin i agafin un color vermellós. Els piroclasts, originalment negres, són marró clar i beix fruit de l'alteració.

Davant d'aquestes dificultats, en l'estudi de les característiques d'aquest volcà s'han aplicat algunes de les tècniques esmentades anteriorment. S'han realitzat dos sondeigs de reconeixement de 30 i 14 metres respectivament (Vehí *et al.*, 1999), prospeccions sísmiques (Campeny *et al.*, 2004, 2013), la gran majoria encara en estudi (tomografies elèctriques, gravimetries i potencial espontani), dos sondejos continus de reconeixement de 30 i 75 metres respectivament (Carrancho *et al.*, 2012; Jiménez-Moreno *et al.*, 2013), s'han pres mostres i s'han estudiat les cales obertes en les successives campanyes de prospeccions arqueològiques i paleontològiques per anar complementant la informació.

4.1. Successió estratigràfica de les diferents unitats del rebliment del cràter del Camp dels Ninots.

Un cop l'activitat volcànica va cessar, el cràter del volcà es va omplir d'aigua i va donar lloc a un llac que es va anar reblint de sediments fins a la seva colmatació i la seva posterior erosió. Aquesta mena d'estructures volcàniques reben el nom de *maars*. És dins d'aquests sediments on s'han conservat els magnífics fòssils del Camp dels Ninots.

Després de l'estudi dels talls estratigràfics de les cales obertes durant tots aquests anys i dels dos sondeigs continus realitzats l'any 2009 (Carrancho *et al.*, 2012; Jiménez-Moreno *et al.*, 2013) coneixem amb força detall el tram superior de la seqüència estratigràfica del rebliment del llac (els últims 10 metres) i tenim una bona aproximació a tot el rebliment del llac que té un gruix de 48 metres.

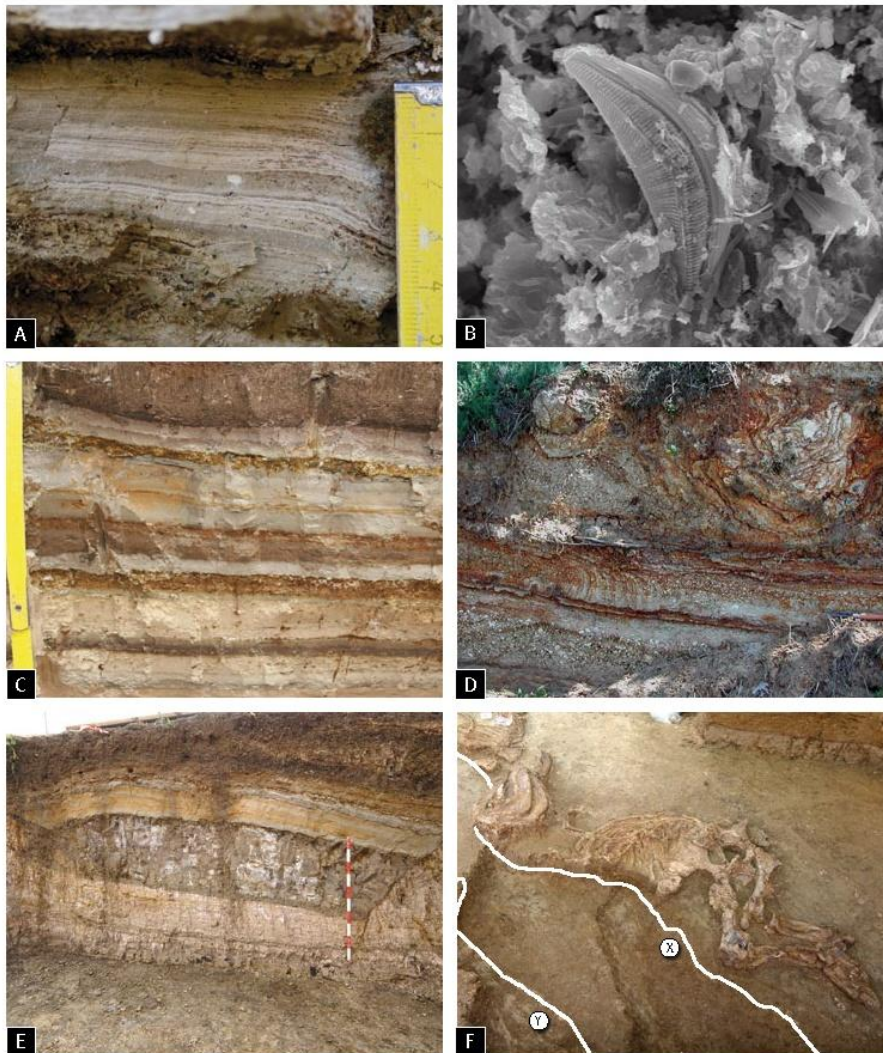
Com a caràcter general, els sediments que van reomplir el cràter del volcà del Camp dels Ninots ens permeten establir tres processos sedimentaris principals, els quals poden actuar plegats:

Un primer procés és la formació de lutites (roques sedimentàries formades a partir de fang). Observant les petites laminacions —algunes, submil·limètriques (**fig. 8a**)— deduïm que aquestes lutites es van formar a partir de la lenta decantació d'aigües tèrboles molt poc energètiques. Cada làmina representa un moment de decantació de fang, i hi observem minerals de les argiles i diatomees (**fig. 8b**). Les diatomees són unes algues microscòpiques i unicel·lulars que presenten un esquelet extern format per sílice (SiO₂), i una estructura relativament complexa que consta de dues valves.

Un segon procés és el transport i la sedimentació de partícules de la mida de la sorra (o fins i tot de la grava) (**fig. 8c**). La mida i la disposició de les partícules indiquen que van ser erosionades del con volcànic (piroclasts, **fig. 8e**) i transportades i sedimentades al fons del llac, un procés per al qual es requereix certa energia.

Un tercer procés són els esclavissaments dins els sediments del llac, que donen lloc a sediments caòtics (desordenats i amb blocs de fang) o a deformacions d'estrats de sediments (**fig. 8e**) quan aquests encara estan amarats d'aigua i no s'han litificat. Finalment, podem parlar dels processos vinculats a l'erosió dels sediments del llac. El

modelat de l'actual relleu ha dut a la formació d'uns sediments de recobriment superficial geològicament molt recents i diferents dels del rebliment del llac (part alta de la cala a la **fig. 8e**). Aquests sediments es relacionen amb la formació del sòl actual, on s'han trobat evidències d'ocupació humana.

Fig. 8 Imatges de la geologia del Camp dels Ninots: *a*) Laminacions mil·limètriques en lutites. *b*) Diatomees vistes al microscopi electrònic. *c*) Estratificació en sorres i lutites (els canvis de color indiquen alternances de mida de gra o composició). *d*) Piroclasts en un aflorament del con volcànic (rotonda d'entrada a Caldes des de Girona). *e*) Deformació de sediments (observeu estrats no deformats a la part inferior de la imatge, i arquejats a la part superior de la cala). *f*) Falles (traçat en blanc) que afecten esquelets de vertebrats

Respecte als processos postsedimentaris, en mencionem dos:

Un primer procés són les silicificacions, que consisteixen en un enriquiment o una impregnació de sílice per part de la roca. Solen anar lligades a la circulació d'aigua,

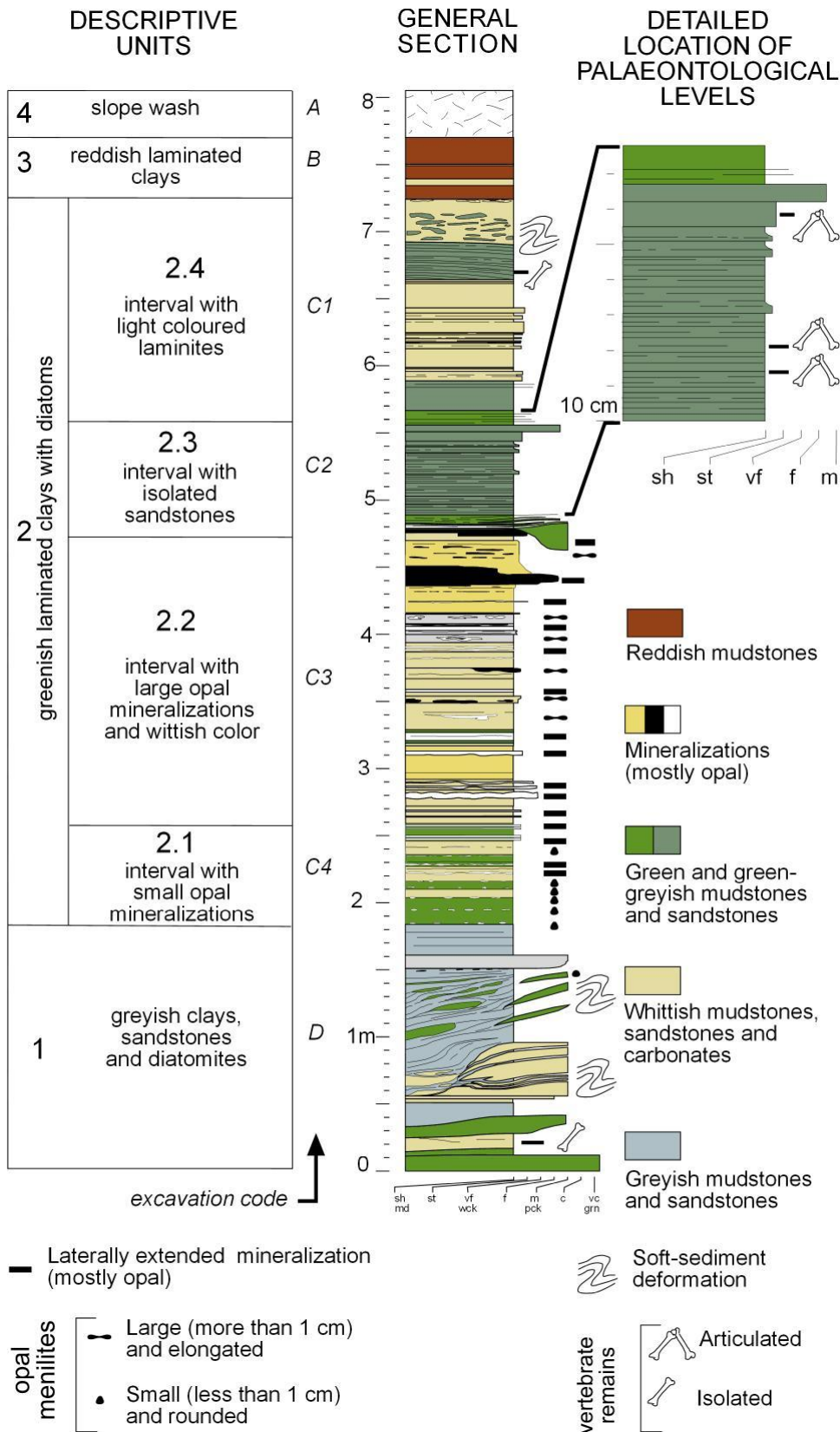
que presenta unes característiques fisicoquímiques que afavoreixen la precipitació de la sílice. Sovint el vulcanisme pot facilitar aquests processos. En el cas del Camp dels Ninots, aquestes silicificacions han donat lloc a un mineral anomenat òpal (mineral amorf d'aspecte divers i de composició $\text{SiO}_2 \cdot n\text{H}_2\text{O}$). Aquest mineral sovint creix i genera formes arronyonades diverses, anomenades menilites, que a Caldes de Malavella es coneixen com a *ninots*. Les silicificacions a vegades les podem trobar impregnant tot el sediment, i donen lloc a una roca endurida. A més d'aquestes mineralitzacions d'òpal, també en trobem de menors de ferro i manganès (generalment apareixen com a taques d'òxid).

Un segon procés són les deformacions degudes a esforços, que sovint són difícils de diferenciar de les esllavissades. Les deformacions dúctils s'evidencien com a basculament i replegament de capes, i les fràgils, com a fractures (bàsicament petites falles). Tots els processos són importants d'estudiar, ja que poden modificar el registre fòssil o donar pistes de la formació del jaciment. Per exemple, a la **figura 8f** observem un esquelet incomplet: un rinoceront sense les extremitats anteriors. Observant les roques podem deduir que les extremitats anteriors no hi són perquè van ser desplaçades per unes fractures i no s'han conservat (vegeu-les resseguides en blanc i anomenades *x* i *y* a la **fig. 8f**). Aquest mateix esquelet el trobem en les lutites laminades, la qual cosa indica que no va ser transportat per cap corrent d'aigua en condicions d'alta energia.

Després de tots aquests processos, quan el cràter es va omplir de sediments, va començar el modelat del paisatge actual degut a l'erosió del volcà. Aquesta erosió continua avui en dia, tot i que d'una manera molt lenta.

Si entrem en detall a l'estratigrafia sintètica d'un dels sectors més treballats i amb més restes paleontològiques, sector de Ca n'Argilera, el qual va ser publicat per Gómez de Soler *et al.*, (2012a), observem amb més detall la seqüència estratigràfica de la part superior del rebliment (**fig. 9**).

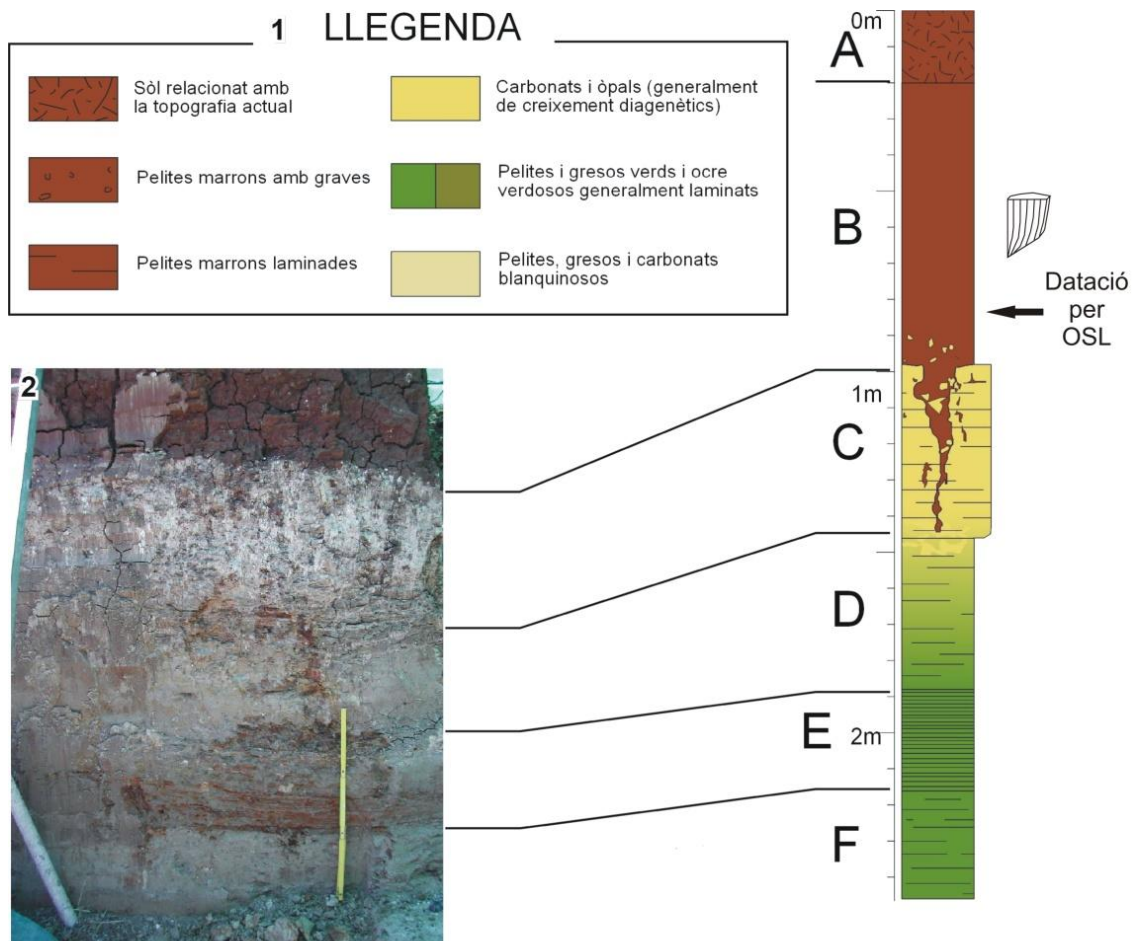

Fig. 9. Successió estratigràfica i unitats del Camp dels Ninots basats en la secció de Ca n'Argilera (Gómez de Soler *et al.*, 2012a).

En aquest sector, i en bona part del *maar*, de base a sostre s'observen 4 unitats estratigràfiques. La unitat basal està formada per argiles grises, gresos i diatomites. La Unitat 2 en general està formada per argiles laminades verdes amb diatomees. Els carbonats (que inclou dolomita i anquerita) es troben en les subunitats 2.1, 2.2 i 2.4. La subunitat 2.3 inclou gresos aïllats i no carbonats. En les subunitats 2.1 i 2.2 s'observen mineralitzacions d'òpal, que a sostre de la 2.2 forma una gran plataforma i marca la base del nivell on apareixen la majoria de restes paleontològiques i la totalitat dels esquelets articulats i en connexió anatòmica. Aquesta subunitat 2.3 a nivell de registre paleontològic l'hem dividit en tres nivells. El nivell 10 que seria el sostre de la subunitat 2.3, format principalment per un nivell de sorres del desmantellament del con volcànic, el nivell 11 que agafaria el gruix de la subunitat amb les argiles verdes laminades i els nivell 12 que el formarien els gresos. La unitat 3 consisteix en 1 metre d'argiles vermelles laminades d'edat quaternària, que en el sector Butano i Can Cateura, com veurem a continuació, presenta restes arqueològiques formades exclusivament per registre lític, que no tenen res a veure amb la sedimentació del llac i si a un procés erosiu i de meteorització del mateix. Finalment, la unitat 4 correspon al sòl vegetal actual.

Per tal de conèixer amb més detall la unitat estratigràfica 3 el millor és presentar l'estratigrafia del Sector Butano (al nord del *maar*) que és on s'ha documentat el registre lític (**fig. 10**).

En el sector Butano s'han documentat sis unitats estratigràfiques en tres metres de fondària, de les quals només les unitats A i B (les superiors) corresponen al període Quaternari. Si exclouem la unitat A, pel fet d'estar relacionada amb la topografia actual, tan sols la unitat B és la que presenta una posició estratigràficament més antiga. S'ha datat una mostra de sediment de la base d'aquesta unitat (la MAD-5924SDA), pel laboratori de Datació i Radioquímica de la Universitat Autònoma de Madrid a través de la tècnica de luminiscència òpticament estimulada (OSL) amb un resultat de 16.795 ± 963 anys B.P. Aquesta datació ens ve a precisar les dades que ens donava el registre arqueològic, en concret la indústria lítica, la qual ens situava el jaciment entre el Plistocè superior final i l'Holocè inicial, i ara podem precisar que la sedimentació d'aquesta unitat es dona als inicis del Tardiglacial, per tant, de ple en el Paleolític superior final (Gómez de Soler *et al.*, 2012b).

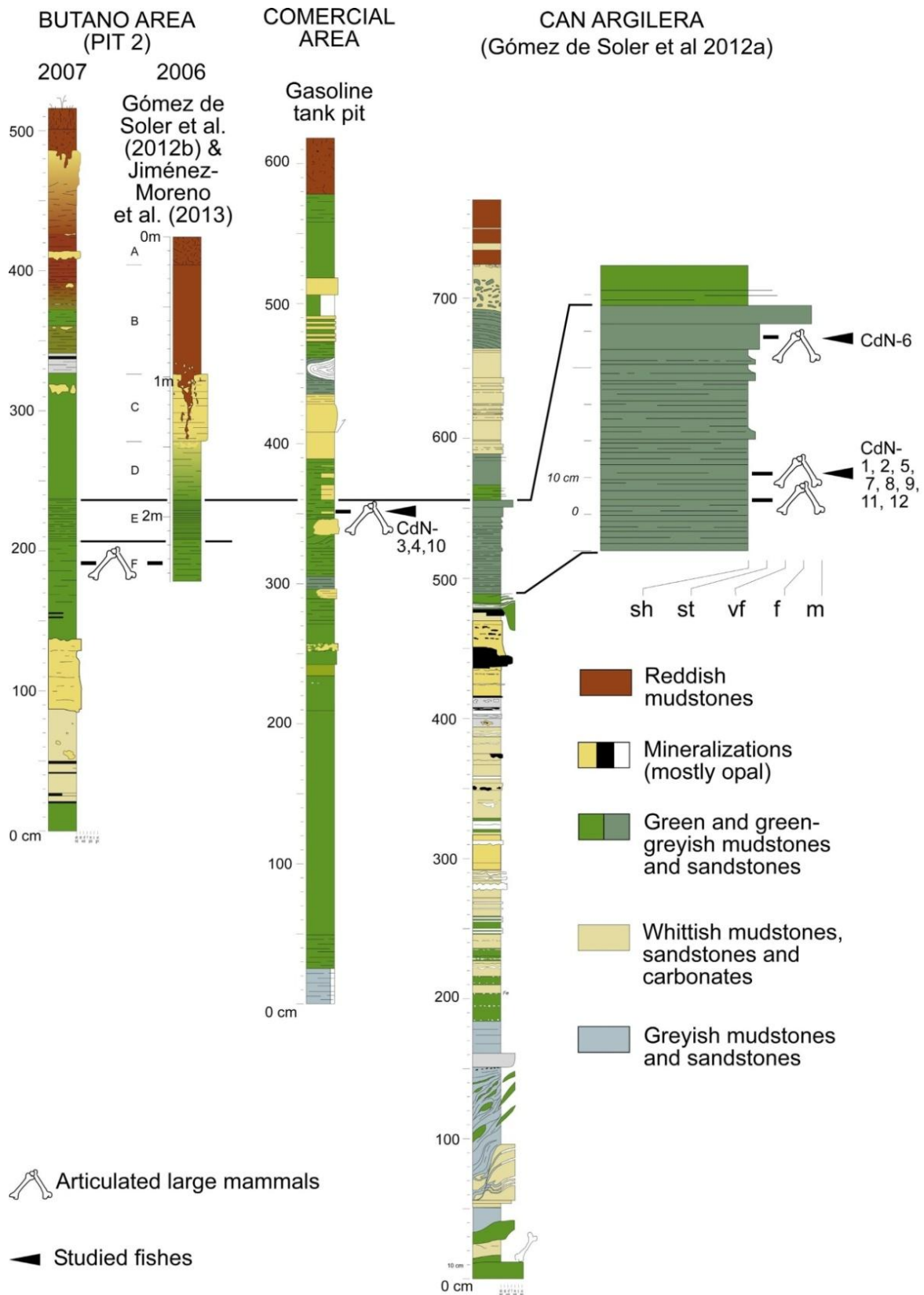
Fig. 10. Successió estratigràfica en el Sector Butano. La Unitat B correspon a la Unitat 3 de Ca n'Argilera, i la resta d'unitats (C, D, E, F) serien els equivalents de la Unitat 2 sent la F la 2.3 i, per tant, aquí també amb restes paleontològiques i la C, D i E la 2.4 de Ca n'Argilera (Gómez de Soler *et al.*, 2008; Gómez de Soler, 2012b).

La unitat B, sembla estar relacionada amb la gènesi del relleu actual, la qual seria conseqüència de l'alteració de la sedimentació pliocena i, en menor proporció, del desmantellament dels materials del con volcànic (graves de quars, etc.). Per tant, aquesta evolució edàfica ens fa pensar en un origen autòcton/parautòcton dels materials sedimentaris. Aquest rebliment devia ser fruit de la formació de col·luvions i xaragalls a les parts altes del volcà que devien arrossegar sediments a les parts baixes i van acabar de formar el relleu topogràfic actual (Gómez de Soler *et al.*, 2008; Gómez de Soler *et al.*, 2012b). Aquesta unitat és l'equivalent en el sector de Ca n'Argilera de la unitat 3.

La resta d'unitats (de la C a la F) corresponen als nivells pliocens de quan a dins del volcà s'hi va formar un llac. Per tant, tot aquest tram baix presenta una sedimentació lacustre tranquil·la que queda reflectida per la superposició en làmines dels diferents nivells sedimentaris. La unitat F és la que conté restes paleontològiques i

paleobotàniques i és l'equivalent de la subunitat 2.3, o el que és el mateix nivell 11 de Ca n'Argilera. Les unitats C, D i E equivaldrien a la subunitat 2.4 de Ca n'Argilera.

Si correlacionem diversos sectors intervinguts fins ara agafant el de més al nord (S. Butano), el del NE (S. Comercial) i més al sud (Ca n'Argilera) (**fig. 11**) podem observar la correlació estratigràfica de bona part del *maar*. Les columnes estratigràfiques ens mostren que la unitat amb la majoria de restes paleontològiques i paleobotàniques documentades fins a dia d'avui correspon a un nivell d'argiles verdes laminades que en tots tres sectors surt representada i normalment a una fondària d'uns 2m. Val a dir que a nivells mecànics no podem realitzar excavacions a gaire més fondària pel que els possibles nivells paleontològics que hi hagi més a baix només podran ser excavats si segueixen algun tipus de bussament que els faci aflorar a la superfície o a una cota accessible per l'excavació. Podem extrapolar també que els nivells paleontològics es recolzen (unitat 2.3, nivells 10, 11 i 12, unitats E i F) amb unes unitats inferior formades per fortes mineralitzacions, principalment òpals.

Fig. 11. Successió estratigràfica i correlació dels Sectors Ca n'Argilera, Sector Comercial i Sector Butano (Příkryl *et al.* 2016).

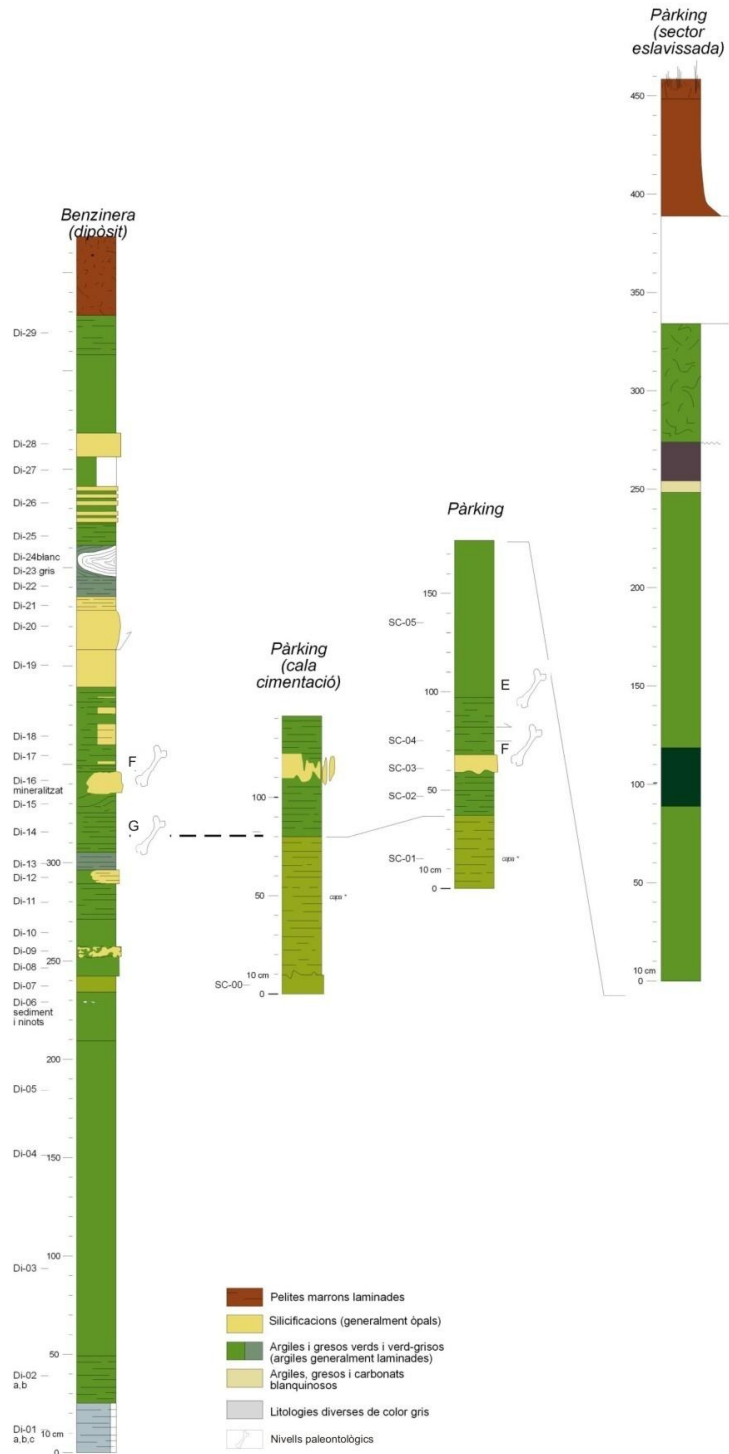
Si observem els aixecaments estratigràfics realitzats en el Sector Comercial observem com les tres unitats amb material paleontològic (unitats E, F i G) tenen a base una unitat fortament mineralitzada (**fig. 12**). Aquest sector intervingut recentment (2012) ens ha aportat molta informació de cara a: (1) completar el registre estratigràfic del sondeig de Can Cateura que es va fer al setembre de 2009, (2) documentació addicional de l'estratigrafia proximal al marge nord del *maar* i extensió i correlació del jaciment principal, i (3) evolució superficial de les vessants.

Les excavacions d'urgència que es varen realitzar al Sector Comercial, fruit de la construcció d'un Centre Comercial per part d'una promotora, van deixar al descobert 4 metres i mig de secció estratigràfica que en la **figura 12** anomenem 'Pàrking (sector esllavissada)'. Aquesta secció és bàsicament la continuació (cap a materials més recents) del sondeig de Can Cateura. Aquesta secció comença 3,18 metres (106,3 m.s.n.m) per sobre del sondeig profund de Can Cateura (103,12 m.s.n.m). Les litologies que s'hi observen són les típiques lutites verdoses laminades i uns nivells més foscos. Cap a la part superior de la secció hi afloren els sediments superficials del sector de la pineda-casa de Can Cateura (gresos grossos).

Per tal de documentar les seccions locals que contenien restes excavades de vertebrats (unitats E, F i G) es varen aixecar les seccions que a la figura 4.7 venen anomenades com 'Pàrking' i 'Benzinera (dipòsit)'. Addicionalment també es va mesurar la secció 'Pàrking (cala cimentació)', molt propera a 'Pàrking'. La secció anomenada 'Pàrking' és la que agafa tota la part central de la parcel·la (darrera de la nau industrial) i on es va rebaixar una major superfície.

Aquestes seccions permeten establir que els jaciments excavats corresponen al nivell principal de les excavacions anteriorment dutes a terme al Camp dels Ninots -Sector Butano, Can Argilera etc.-. A més, la rasa que es construí per a fer el mur perimetral de la benzinera, ho va confirmar (**fig. 13**).

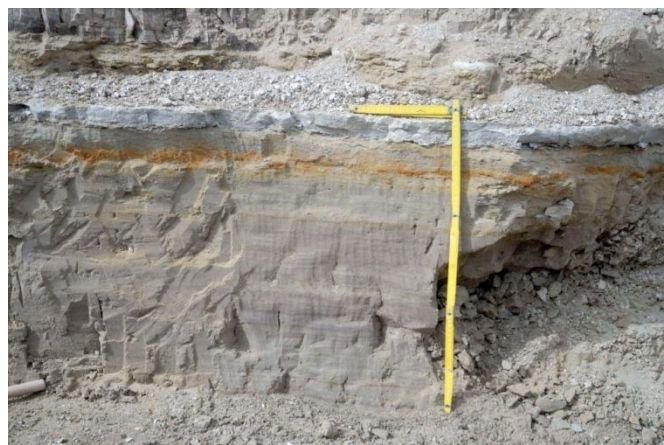
La secció 'Benzinera (dipòsit)' presenta una successió d'estrats de color clar amb carbonats (25 cm basals) i les lutites verdoses (metres 0.25 a 5.8) amb el jaciment (alçada estratigràfica de 3.5m) on s'ha excavat una extremitat d'un tapir (tapir nº1). Aquesta secció presenta la successió típica observada en altres punts perifèrics del *maar*.

Fig. 12. Successió estratigràfica de diferents aixecaments del Sector Comercial. Les lletres E, F i G indiquen els nivells paleontològics, que també estan representats amb un os. El tram marró de la secció 'pàrking esclavissada' és on va aparèixer la resta humana.

a)

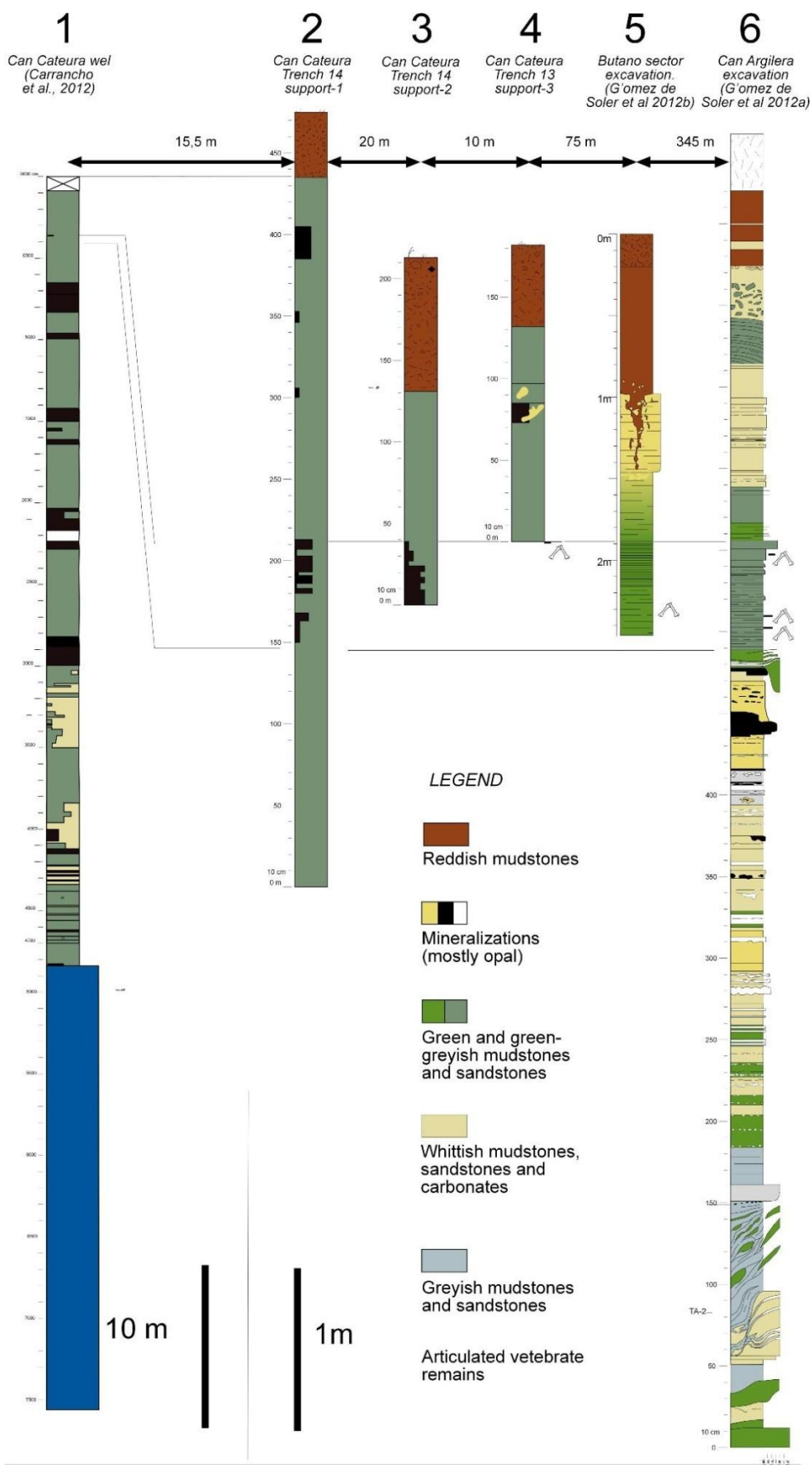

b)

Fig. 13. a) Detall secció 'benzinera' del Sector Comercial. b) Detall secció Cala 7/8 del Sector Can Argilera (sud de l'edifici volcànic). Es pot veure que en ambdós casos que els nivells lutítics on es localitzen els nivells fossilífers són els mateixos.

Si a l'estudi estratigràfic des últims 10 metres de la seqüència sedimentaria del *maar* li afegim la successió estratigràfica del sondeig continu realitzat al 2009 al Sector de Can Cateura (Carrancho *et al.*, 2012; Jiménez-Moreno *et al.*, 2013) com s'observa a la **figura 14**, observem com tot el registre paleontològic es situa en el tram superior de la seqüència del *maar*. En el futur caldrà veure si hi ha més nivells paleontològics a més profunditat i en el cas que n'hi hagi com poder-los excavar.

Fig 14. Principals columnes estratigràfiques aixecades en el Camp dels Ninots i la seva correlació estratigràfica (Jiménez-Moreno *et al.*, 2013).

5.- ANTECEDENTES I DESCOBRIMENT DEL VOLCÀ DEL CAMP DELS NINOTS

Són nombrosos els treballs que han estudiat la geologia de Caldes de Malavella, els quals, com ja ha estat assenyalat abans, s'han centrat bàsicament en aspectes lligats al termalisme i al vulcanisme. A continuació es fa una relació comentada dels autors que han descrit o assenyalat els materials volcànics de Caldes, com també dels que han fet esment dels materials que integren l'edifici del camp dels Ninots.

Va ser Vidal (1882) el primer a portar a terme un estudi geològic detallat de Caldes. Moltes de les descripcions que va fer dels materials aflorants són encara avui perfectament vigents. En relació amb el que ell anomena "*Formación Volcànica*", diu: "*Hay dos parajes en que se pueden observar estas manifestaciones del trabajo que se opera en el interior de la corteza terrestre: uno está al Norte de la población, lindando con ella; el otro se halla al Sur, a una distancia de media legua en el cerro de San Mauricio. La mancha volcánica del Norte consiste en una capa de basalto (...); se limita a ocupar los campos de can Rabassa y casa Teixidor, es decir a uno y otro lado de la vía (...). La erupción basáltica del Cerro San Mauricio asoma en su cúspide, a través del granito que lo constituye, y que no se deja en todo el camino desde que se sale de Caldas. Aquí son muy marcadas las formas prismáticas que suele presentar el basalto, viéndose los grandes prismas compuestos de cinco caras, y tener una posición casi vertical inclinando algo al Sur*". Pel que fa a les roques sedimentàries, assenyalava: "*Sobre el granito yace una formación lacustre de la época cuaternaria, que domina principalmente al Oeste y Suroeste de la Villa. La vía férrea la atraviesa, poniendo de manifiesto sus estratos inferiores en un desmonte que se encuentra viniendo del Empalme, à unos 300 metros antes de llegar à la estación (...). Estas hiladas se componen únicamente de arenas gruesas procedentes de la disgregación del granito; pero en su base encierran fragmentos de esta roca sin descomponer, que no deben haber sido arrastrados de remotos parajes, a juzgar por su poco desgaste. Los lechos de esta formación, completamente irregulares en su espesor, están marcados por líneas ferruginosas que dibujan en los taludes del desmonte las leves ondulaciones de los sedimentos, viéndose fácilmente que por la parte del Este están levantados en el extremo por donde se entra en el vallecito de Caldas; este levantamiento se observa mejor aún en lo alto de la ladera occidental de este valle, junto al sendero que lo recorre, en cuyo sitio se nota que vienen encerrados, dentro de*

marcado estado de descomposición". Aquesta és la primera descripció dels materials que componen el con de l'edifici del Camp dels Ninots. L'autor segueix amb les característiques dels materials suprajacents: "*Sobre estos estratos sabulosos descansa una capa de arcilla con nódulos silíceos (...) que forma la superficie de muchos campos en este sitio, y lleva abundantes nódulos de cuarzo resinita de tamaños variados y formas caprichosas, a veces esferoidales, pero comúnmente aplanados. (...) Con estos menilitos se encuentran, en los alrededores de Casa Pol, troncos vegetales muy carcomidos convertidos en sílice, que dejan, sin embargo, ver los menores detalles de sus tejidos en las porciones que se han podido conservar. La mayor parte pertenecen a plantas dicotiledóneas, pero hay algunas monocotiledóneas, entre las cuales el entendido botánico señor Teixidor, a quien las he mostrado, cree reconocer tallos de cyperacea y de tifacea. La capa de arcilla, que yace sobre la anterior, (...) es de color pardo verdoso, algo untuosa al tacto y de estructura hojosa, conteniendo escasos restos vegetales indeterminables carbonizados, Un delgado lecho de arenas graníticas, del cual sólo queda una pequeña porción que la denudación ha respetado en lo alto de la lama, corona esta serie lacustre*". Les capes argiloses descrites per Vidal corresponen als materials de rebliment del llac instal·lat dins del cràter de l'edifici del Camp dels Ninots.

El mateix autor (Vidal, 1886) en un treball més general, torna a descriure els mateixos materials: "*En Caldas de Malavella se formó durante la época cuaternaria un lago, a donde las corrientes aportaban arenas, producto de la descomposición de las rocas graníticas, y estos sedimentos se ven hoy cortados por la trinchera del camino de hierro, encerrando cantos de lava, que prueban que ya entonces se manifestaba la actividad volcánica en la comarca. Sobre estos lechos sabulosos descansa una capa de arcilla con nódulos silíceos: estos son menilitos de cuarzo resinita, de formas aplanadas, y suelen encontrarse troncos convertidos en sílice, algunas de plantas monocotiledóneas, y los mas de dicotiledóneas: los primeros parecen ser de Cyperacea y de Tifacea*".

Font Sagué (1903) va estudiar la relació entre el vulcanisme de Caldes, manifestat en els mateixos dos afloraments descrits per Vidal, i el termalisme, i arriba a la conclusió que les aigües de Caldes tenen un origen totalment lligat a les manifestacions volcàniques.

En un treball específicament centrat en el vulcanisme gironí, Gelabert (1904) esmenta els afloraments basàltics ja coneguts: "*El basalto se observa en el término de Caldas de Malavella, en los siguientes puntos: puig de Ca'n Rabassa, Puig Teixidor y puig del*

Juncà, Escasellas de Ca'l Matllo; en San Mauricio, al sur de la Villa y en el Turó dels Moros, colina situada al lado de la anterior y mucho mas vulcanizada. El basalto en los expresados puntos, excepto el de San Mauricio, es descompuesto en la superficie, pero compacto y prismático a cierta profundidad. En el expresado Puig de San Mauricio, asoman en la cúspide prismas basálticos pentagonales y exagonales muy compactos, con manchas blanquecinas en su superficie". A la pàgina 82 figura un tall esquemàtic del puig de Sant Maurici, on apareix la xemeneia basàltica que travessa obliquament els granitoides.

Calderón et al. (1906), en un altre estudi monogràfic del vulcanisme de Girona, fan esment dels afloraments de Caldes i de Sant Maurici: *"Las rocas volcánicas se han abierto poso y reposan sobre distintas formaciones de las enumeradas: sobre gneis y granito el volcán de San Dalmai; sobre granito el basalto de Caldas de Malavella (...). En ciertos sitios la superficie esta surcada de crestones, de los cuales se ve un pavimento reticulado ó calzada, como en San Mauricio (...). Circunscribiéndonos ahora a los materiales volcánicos que existen en la localidad, notaremos que se inician al NW del pueblo, en los Campos de Casa de Teixidor y Casa de Rabassa. Pasada la estación del ferrocarril y siguiendo la vía hacia el N., a unos 400 m., vense a uno y otro lado de la misma los basaltos que ocupan dichos campos y que forman una especie de loma cortada por la vía férrea (...). El basalto reposa, al parecer sobre granito; al menos así se observa por la parte de casa Teixidor (...). Cerca de Caldas de Malavella, aflora también el basalto en el cerro de San Mauricio, situada al SW. de Caldas (...). Aunque por la parte de Oriente es, como queda dicho, de granito y pegmatita, por el SW. y W. asoma el basalto compacto, reducido à prismas y fragmentos groseros (,..). También es basáltica el cerro situada al S. del anterior y de altura semejante, quedando solo separados por un estrecho barranco; en las laderas de aquél aparece el contacto entre el basalto y el granito. Adjunten una fotografia dels prismes basàltics del puig de Sant Maurici. Pel que fa al camp dels Ninots, comenten: "En el fondo de la laguna, que entonces ocupaba aquel sitio, se recogen variadas y pintorescas concreciones de ópalo menilita, que se han supuesto de origen secundaria y procedentes de materia acarreada por aguas termales". I, de l'aflorament de la via del tren, seguint les idees publicades per Vidal, exposen: «El mismo termino de Caldas esta invadido por una formación de acarreo, que han mencionada los Sres. Vidal y Font y Sagué, constituída por arenas gruesas procedentes de la disgregación del granito, en lechos irregulares, separados por líneas ferruginosas. Esta formación de acarreo sucesivos no es antigua, puesto que contiene numerosos cantos de lava. Por denudación posterior ha dejado colinas de cerca de 20 m. de altura".*

Bataller (1933) esmenta de nou els materials efusius de Caldes: *“En el Cuaternario sufrió esta región un nuevo hundimiento, que con la ruptura a que dio origen determino la salida de materias eruptivas, lavas y basaltos del que se encuentra una potente erupción junto a Caldas”*.

Llopis Lladó (1943), en un detallat estudi del medi hidrogeològic de Caldes, diu: *“Sobre la plataforma granítica de la Selva, las erupciones volcánicas no tuvieron tanta intensidad como en la vecina comarca de Olot, pues únicamente pequeños apuntamientos de basalto destacan en numerosos puntos de la comarca (Caldas de Malavella, San Mauricio, Santa Coloma de Farnés)”*. A un nivell de detall més gran, separa dues regions des d'un punt de vista geològic: una zona occidental, on afloren els materials sedimentaris descrits per Vidal i una oriental, formada per granitoides, arcoses, argiles i travertins. La sèrie de la zona occidental és, segons ell, la següent: *“1. Arenas formadas por elementos locales con gruesos cantos graníticos en su base y fragmentos de lava. 2. Arcilla de can Pol con menilitos (ninots). 3. Arcilla grisobscura, verdosa, con restos de vegetales carbonizados. El horizonte 1 ocupa principalmente el cerro de can Pol y se puede estudiar muy bien en la trinchera del ferrocarril a unos 300 m. de la estación de Caldas. En dicha trincehra se observan estas arenas suavemente plegadas y con marcado buzamiento general hacia el NE. El espesor visible es aproximadamente el de la trinchera, es decir unos 10 m. Los elementos que integran estas arenas son muy variados. Predominan los graníticos, los de basalto y de lava, pero existen también pizarras en un 10 por 100. Se trata por consiguiente de un material poligénico en cuya formación han intervenido cantos de materiales muy alejados (...). El horizonte 2, es difícil de definir, pues se confunde con los horizontes 1 y 3- Se encuentra en los campos de las inmediaciones de can Pol, donde se recogen menilitos (ninots) y fragmentos de tallos de dicotiledóneas silícificados. El horizonte 3 es el que tiene mas extensión y potencia- Se desarrolla principalmente entre can Pol y la Terrera, dando material a los cultivos de estas dos masías. No tiene una estratificación clara, pero por apoyarse sobre las arenas de can Pol Vidal lo dibuja buzando también hacia el NE. y seguramente tiene esta disposición. La potencia de esta capa es muy difícil de calcular dada la ausencia de cortes naturales o artificiales, pero aproximadamente puede atribuírsele unos 20 m.”*

Solé Sabarís (1946) reprèn els estudis del termalisme de Caldes, fen esment dels materials volcànics que hi afloren: *(...) en Caldes de Malavella, el zócalo paleozoico, lo mismo que su cobertera pliocénica, ha sido fracturado, afectando las fallas incluso a los depósitos del Cuaternario, sin duda por haberse renovado el juego de las fallas*

anteriores que cruzan allí la depresión. Prueba la continuidad del fenómeno, desde el Plioceno al Cuaternario, el hecho de que las erupciones basálticas de Caldes de Malavella que fluyeron a lo largo de la mencionadas fallas, son antepliocénicas, pues los sedimentos arcósicos de esta época descansan sobre el material eruptivo, y sus depósitos, los mismos que los conglomerados villafranquienses, contienen abundantes cantos de basalto”.

El mateix autor (Solé Sabarís, 1948) publica un treball sobre els sediments del Pliocè de la comarca de la Selva, en el qual descriu de nou els materials de Caldes:

“Por sus especiales características merecen un comentario aparte los depósitos de Caldas de Malavella, conocidos ya de antiguo a causa del interés económica y geológica despertado por sus conocidos manantiales termales. Sin embargo, hasta ahora, no se habían relacionado con los restantes sedimentos pliooénicos de La Selva, razón por lo que casi todos los autores los habían considerado como cuaternarios (...). La erupción basáltica se reconoce por la existencia de un extenso afloramiento situado al Norte de Caldas, y en relación con una de las fallas que limitan la fosa tectónica. Esta erupción fue anterior a la sedimentación de las arcosas, como lo demuestra la abundancia de cantos basálticos rodados que en ellas se encuentran, por ejemplo en la ladera Sur del Puig de les Moleres, en la trinchera del cementerio, trinchera del ferrocarril, etc. Las arcosas mas ricas en basalto o escorias volcánicas, como se observa muy bien en la trinchera del ferrocarril, abierta al Sur de la Estación, cambian de color por la abundancia de productos ferruginosos de descomposición del basalto, pasando en algunos lugares a una verdadera arcosa de cemento ferruginoso, mas compacta que las restantes arcosas pliocénicas. (...) Tal como se ha indicado, encima de las arcosas silíceas existe un buen espesor de arcillas pardo-oscuros o negras, que se supone, tanto por su carácter turboso, como por su localización geológica, depositado en el fondo de una pequeña cuenca lacustre (...). Estas arcillas tienen de 8 a 10 metros de espesor en el centro de la antigua cuenca lacustre y en la base de formación son ricas en nódulos de menilita, de formas caprichosas, conocidas en el país por “ninots”, nombre que da lugar al conocido yacimiento del Turó dels Ninots, situada al lado de la vía férrea (...)”.

Tanmateix, Solé correlaciona les argiles del cràter del camp dels Ninots amb les que apareixen en altres indrets de la vila, colgades per dipòsits de travertins: *“Encima de estas arcillas aparece un buen espesor de travertinos, que en su base alterna con capas delgadas de arcilla, y, finalmente, se hacen mas patentes hasta constituir una capa de 5 a 6 metros de potencia en el Turó de Sant Grau y en el Puig de les Ànimes, al Este de la población.”*

Marcet Riba & Solé Sabarís (1949) a la descripció del full de Girona del Mapa Geològica de Espanya recullen part de les dades ja publicades anteriorment: *«En las alrededores de Caldas de Malavella, al Sur de la Riera de Benaula, la formación pliocénica reviste extraordinario interés por sus relaciones con las fenómenos hidrotermales y volcánicos de esta región.(...) Se trata, en esencia, de una fosa tectónica empotrada en el granito, el cual aflora en los bordes de la cubeta. En el interior de esta se encuentran, fracturados, los depósitos pliocénicos, profundamente modificados a consecuencia de las erupciones basálticas (...). La erupción basáltica se reconoce por la existencia de un extenso afloramiento situado al Norte de Caldas, en relación con las fallas que limitan la fosa tectónica. Esta erupción fue anterior a la sedimentación de las arcosas, como lo demuestra la abundancia de cantos rodados de basalto que en ellas se encuentran, por ejemplo en la ladera Sur del Puig de les Molerés, en la trinchera del cementerio. Las arcosas mas ricas en basalto y escorias volcánicas, como se observa muy bien en la trinchera del ferrocarril abierta inmediatamente al Sur de la estación, cambian de color por la abundancia de productos ferruginosos de descomposición del basalto, pasando en algunos lugares a una verdadera arcosa de cemento ferruginoso, mas compacta que las restantes arcosas pliocénicas. (...) Tal como se ha expuesto al tratar del Plioceno de la Selva, encima de las arcosas silíceas de Caldas, existe un buen espesor de arcillas pardo-oscuros o negras, que se supone, tanto por su carácter turboso como por su localización geográfica, depositado en el fondo de una pequeña cuenca lacustre (...), Estas arcillas tienen de 8 a 10 m. de espesor en el centro de la antigua cuenca lacustre, y en la base de la formación son ricas en nódulos de menilita, mientras en la parte alta se acentúa el carácter turboso o mas bien húmico. Estas arcillas integran el cerro de Can Pol, al S. de Caldas (...) Esta cuenca lacustre recogía al principio las aguas geiseriadas procedentes del Puig de les Molerés, según denotan los menilitos de la base de las arcillas, y posteriormente surgían en su interior algunos manantiales termales, de los que aun perduran algunos, los cuales enriquecían en carbonatos el contenido del agua de la laguna.»*

Llopis Lladó (1951) amplia la descripció dels materials que havia fet anteriorment (Llepis, 1943) detallant els límits entre les diferents unitats, plasmats en una cartografia geològica a escala 1:1.000. Considera que la vall de Caldes és una cubeta modelada en el granit, en la qual durant el Quaternari es va instal·lar una torbera, on primerament es van dipositar sorres i conglomerats en *“lechos interestratificados de limonita (hierro de los pantanos)”*. Segons ell, *«el carácter grueso o fino de los elementos del sedimento, dependerá naturalmente de la mayor o menor proximidad a los arroyos que decían sus*

aguas a esta laguna. Poco a poco, los sedimentos aportados fueron rellenándola, depositándose entonces arcillas y transformándose la laguna en un atoladero”.

Solé Sabarís (1962) en un treball sobre el vulcanisme gironí, explicita de nou els afloraments de Caldes: *«Al W de la estación de Caldes, debajo de Can Teixidor, hay un dique de basalto muy meteorizado cubierto en parte por el Plioceno, en cuyas capas se observan pequeños cantos de basalto, completamente alterados, convertidos en arcilla negruzca, lo mismo, pues, que en el Ampurdan. En cambio, al Este de Caldes de Malavella, en el cerro de la ermita de Sant Maunci (139 m), hay una columnata basáltica que aparece mucho mas fresca y mejor conservada, la cual forma un neck destacado, pero la ausencia de depósitos terciarios en sus inmediaciones impide conocer sus relaciones con la cobertera.»* Pel que fa als dipòsits del Camp dels Ninots, comenta el següent: *“Vidal (1882, p. 77) describió de este mismo sector los depósitos tobáceos, formados por capas alternantes de arcosas con abundantes productos piroclásticos. Estas capas son particularmente visibles en la trinchera de la vía férrea, 300 m al Sur de la estación, en donde aparecen onduladas formando un suave sinclinal y un pequeño anticlinal. Encima se extiende el Cuaternario turboso, perfectamente datado paleontológicamente, del Turó dels Ninots, nombre alusivo a los nódulos de menilita cuya presencia señala la continuidad de las manifestaciones endógenas hidrotermales, de mayor importancia que las fuentes termales actuales. Así, puede asegurarse que las erupciones de este sector de la Selva son antepliocénicas o por lo menos de principios del Plioceno”.*

Les primeres datacions dels materials efusius d'aquesta zona es deuen a Guardia (1964), que va analitzar el paleomagnetisme, entre altres, dels basalts de Sant Maurici, i va establir una edat del Pliocè inferior: *“À Caldas de Malavella, le Pliocène contient des galets de basalte. Ce basalte est donc prépliocène.. Le basalte de Caldas est extrêmement altéré et ne permet pas les mesures de paleomagnetisme. D'autre part à Sant Mauricio, il est difficile d'interpréter les resultats des mesures: le basalte n'est probablement plus en place, les prismes sont inclinés vers le Sud. En calculant la direction du champ après avoir redressé ces prismes, on obtient un magnetisme inverse. On peut donc, en émettant des reserves, considérer ce basalte comme pliocène inférieur.”*

També amb l'objectiu d'establir la cronologia del vulcanisme gironí, Donville (1973) va analitzar els basalts de Caldes. Les descripcions que acompanyen el treball no aporten, tanmateix, dades noves: *« Près de la gare de Caldas, un pointement basaltique en*

contact avec le granite est recouvert par des sables argileux. Au SE de cet affleurement, dans la tranchée du chemin de fer, on peut observer que ces couches argilo-gréseuses, devenant très ferrugineuses vers la base, présentent des ondulations et semblent soumises à l'effet de fractures. Ceci est bien visible grâce à la présence de produits tufacés sombres, interstratifiés dans ces niveaux. Par comparaison avec le Pliocène lacustre de Palau Sacosta, ces couches correspondraient à du Pliocène continental d'autant qu'elles sont recouvertes d'argiles tourbeuses à fossiles quaternaires. On peut donc penser que l'éruption volcanique de Caldas de Malavella est pliocène. (...) Au S de Caldas de Malavella la colline de San Mauricio (139 m) est constituée par un dyke basaltique qui émerge du socle granitique surpres de 20 m. Le basalte est macroscopiquement altéré et se présente sous forme de colonnes prismatiques bien conservées. Comme il n'existe pas de sédiments à proximité il est impossible de fixer son âge. L'état d'une mostra extraite de cet affleurement, établie par la méthode K-Ar, est de $4,97 \pm 0,20$ Ma. Basant sur cette donnée, on conclut: « Les diverses éruptions basaltiques de la fosse de Caldas de Malavella sont certainement contemporaines. Aussi, l'âge de 5,1 MA retenu pour le dyke de San Mauricio, peut-il être admis pour l'éruption de Caldas. »

Albert & Corominas (1979 i 1980) estudien la región desde el punto de vista geotérmico. De la zona que nos ocupa en fan una petita descripció: *“El valle de Caldes de Malavella, situado a 16 Km. al S. de Girona y a 200 m. sobre el nivel del mar, está excavado en una cubeta modelada en el granito que constituye el zócalo de la depresión de La Selva a favor de dos líneas fundamentales de fractura orientadas de NW a SE: la de Puig Moleres-Can Teixidor y la que pasa por los cerros de Can Rigau y S. Mauricio. Ambas fracturas vienen patentizadas por la existencia de sendas emisiones basálticas. En la primera falla descrita, la más septentrional, el basalto puede observarse bajo la misma casa de Can Teixidor y en el camino de esta masía a Caldes de Malavella; el afloramiento basáltico corresponde a la segunda fractura maestra mencionada constituye la parte alta del cerro de S. Mauricio y es de mucha menor extensión que el primero.”*

A la memòria del full del mapa geològic de Santa Coloma de Farners a escala 1:50.000 (IGME, 1983) apareix descrita la unitat *“Plioceno volcànic ”* formada per arcoses amb un alt contingut en elements volcànics, la qual correspon, en realitat, als materials del con del volcà del camp dels Ninots. Concretament, s'explicita que *“las arcosas con componentes volcánicos afloran al SO de la población (Can Pol) y litológicamente son arenas con un alto contenido en fragmentos basálticos y, en menor proporción,*

granítics y metamórficos, en capas bien estratificadas, que dibujan un conjunto de suaves pliegues. Estos sedimentos presentan una coloración rojiza amarillenta debida al alto porcentaje de productos ferruginosos existentes, originados por la oxidación en procesos de meteorización de los pequeños fragmentos basálticos, llegando en algunos casos a considerarse la roca como una arcosa de cemento ferruginoso.” Pel que fa al rebliment lacustre del cràter, esmenten: “ (...) en el cerro existente al SO de Caldas (Can Pol) (...) existe un tramo de arcillas grises oscuras plásticas y de aspecto turboso que contienen abundantes nódulos de menilita de formas características (ninots) en los niveles inferiores y con frecuentes restos vegetales carbonizados en los niveles superiores”.

Al full del mapa geològic 1:200.000 de Barcelona (IGME, 1984), apareix ben representat a nivell cartogràfic el volcà del camp dels Ninots, amb la seva característica forma anular. Tanmateix, l'interpreten com un dipòsit sedimentari pliocènic. Pallí & Maestro (1992) i Pallí & Roque (1992) esmenten de nou els afloraments basàltics de Caldes.

Guimerà *et al.* (1992), al volum // de la *Història Natural dels Països Catalans*, descriuen els materials del con del camp dels Ninots, atribuint-los novament una gènesi sedimentària: “Finalment, el desmantellament dels edificis volcànics miopliocènics va generar uns dipòsits molt localitzats d'arenas conglomeràtiques poligèniques amb un percentatge elevat de còdols basàltics, granítics i metamòrfics que, per alteració dels clasts volcànics, han adoptat diversos vermells i, fins i tot, són cimentats per hematites; localment hom ha observat conglomerats bretxoides de clasts decimètrics de basalt, granit i esquists metamòrfics, amb suport de matriu argilosa i arcòsica. Aquests dipòsits són visibles a Caldes de Malavella, a la trinxera del ferrocarril que es troba al S de l'estació, al camp d'esports i al puig de Sant Pol, situat al SW de la població”

Pallí & Roque (1996) esmenten altra vegada els afloraments efusius de Caldes.

Mallarach (1998), en una àmplia monografia sobre el vulcanisme de les comarques gironines, tracta sumàriament els afloraments de la Selva: “Al nord-oest de Caldes de Malavella, al puig de les Ànimes i de Sant Grau, hi ha restes de colades de lava basàltica i alguns dics volcànics que estan relacionats amb els fenòmens hidrotermals.” En realitat, a les dues localitats esmentades afluïren travertins. Continua dient: «La lava es troba en un estat d'alteració tan avançat que no ha permès obtenir ni mesures paleomagnètiques ni datacions fiables. Nogensmenys, dins dels sediments atribuïts al Pliocè, s'han reconegut alguns nivells piroclàstics interestratificats i també còdols de

lava, cosa que fa pensar que l'erupció va ocórrer durant el Pliocè. (-.) Al puig de Sant Maurici hi ha un aflorament làvic ben prismat, en forma de banyó volcànic.”

Durant els anys següents, altres investigadors han continuat intensament la recerca del vulcanisme i del termalisme de la comarca de la Selva, si bé volem destacar especialment el treball encapçalat per la geòloga caldenca Montserrat Vehí, la qual, l'any 1999, publica, juntament amb altres autors, l'article «Un edifici volcànic inèdit a Caldes de Malavella (la Selva, Girona): el volcà del Camp dels Ninots», que dóna un tomb molt important a la recerca geològica d'aquest indret. Vehí descriu per primera vegada l'origen dels sediments del Camp dels Ninots: argiles lacustres corresponents al reompliment del cràter d'un antic volcà d'explosió d'origen freatomagmàtic. Si aquest treball va ser important per a la geologia del Camp dels Ninots, també ho va ser, encara que fortuïtament, per a l'arqueologia i la paleontologia del lloc. Durant els treballs de camp, Montserrat Vehí va localitzar casualment alguns fragments d'ossos, corresponents a grans herbívors. Aquestes restes es van dur al Laboratori de Prehistòria de la Universitat de Girona per ser analitzades. Els estudis realitzats van concloure que les restes corresponien al Plistocè. Al cap d'uns anys, es va decidir iniciar els treballs de prospecció al Camp dels Ninots per part del Laboratori de Prehistòria de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona.

Els primers treballs es van realitzar en el marc d'un projecte de recerca més ampli anomenat *Estudi dels dipòsits pliopleistocens de la comarca de la Selva i la vall mitjana del Ter*, el qual actualment encara és vigent. Aquest projecte pretén continuar la ingent tasca que, durant més de quaranta anys, han realitzat els membres de l'Associació Arqueològica de Girona, el resultat de la qual ha estat la documentació d'un nombre important d'estacions paleolítiques a la comarca de la Selva. El problema principal que presenten aquests assentaments paleolítics és que la majoria es troben en superfície, sense context estratigràfic, i només proporcionen eines de pedra com a material arqueològic. Amb l'objectiu de localitzar nous assentaments paleolítics amb una bona localització estratigràfica, durant aquests anys s'ha actuat en diversos municipis del territori, tals com Amer (jaciment de la Balma de la Xemeneia), Maçanet de la Selva (jaciment del Puig Marí), Girona (jaciment del Turó de la Bateria), Sant Gregori (jaciments de Domeny Industrial i la Jueria), etc.

En el cas del Camp dels Ninots, el projecte es va iniciar l'any 2003 amb una primera aproximació geològica i arqueològica de l'indret. En els següents anys varen anar apareixent restes paleontològiques, moltes d'elles de grans mamífers en connexió

anatòmica, que varen confirmar l'edat pliocena del dipòsit. No obstant, l'any 2006 i sobretot en la campanya del 2007, en un sector del volcà (en concret l'anomenat Sector Butano) es van localitzar d'eines lítiques d'un període *a priori* incert, però que no podia ser més antic dels 40.000 anys BP, que confirmava que en els últims nivells sedimentaris del volcà, quan tant aquest com el llac ja no existien i ja hi havia passat més de 3 Ma, una sèrie de paleopobladors corresponents als darrers caçadors recol·lectors del territori, varen ocupar la zona. L'any 2009 es va fer el primer estudi en profunditat sobre la geologia i el rebliment del volcà amb dos sondeigs mecànics de recuperació continua de sediment, un al Sector Ca n'Argilera i l'altre al Sector Can Cateura. Aquest darrer va proporcionar una seqüència sedimentaria de 70 metres, 60 dels quals d'origen lacustre amb el que es va poder fer un estudi geològic del rebliment del llac i un estudi paleoambiental del entorn del Camp dels Ninots. Aquestes dades es varen poder corroborar l'any 2015, amb uns nous sondejors, en aquest cas en el sector de Can Pla, els quals van poder recuperar tota la seqüència lacustre del rebliment i bona part dels nivells volcànics corresponents a la diatrema del *maar*.

La recuperació de materials paleontològics corresponents a grans i petits vertebrats ha sigut un element molt important a tenir en compte ja que ens demostra la gran quantitat de restes acumulades en els nivells lacustres del Camp dels Ninots, amb la recuperació l'any 2008 d'un esquelet de tapir de l'espècie *Tapirus arvernensis*, l'any 2011 de dos esquelets, un de l'espècie *Tapirus arvernensis* i un *Alephis tigneresei*, l'any 2012 d'un nou esquelet de *Tapirus arvernensis*.

6.- METODOLOGIA DE TREBALL

La complexitat i variabilitat de la informació que proporciona el jaciment del Camp dels Ninots requereix una bona coordinació dels treballs de recerca que es duen a terme. Cadascuna de les disciplines científiques que intervenen en el projecte té un mètode de treball i unes necessitats metodològiques i tècniques concretes. És imprescindible, doncs, que en el transcurs dels treballs científics hi hagi una programació molt acurada que permeti aconseguir el màxim d'informació disponible. En el projecte, el treball de camp representa la primera font d'obtenció de dades. Aquesta és la característica comuna a totes les disciplines involucrades en la recerca. Per tant, és molt important encertar l'aplicació d'una o altra metodologia de treball, ja que d'això dependran els resultats interpretatius que se'n derivin. L'investigador ha de tenir molt clars els objectius que pretén assolir i adaptar els treballs a les especificitats del jaciment. En certa manera, l'excavació suposa una destrucció; un procés únic en què és bàsic evitar la pèrdua de dades mitjançant una documentació al més exhaustiva possible. Aquest caràcter destructiu de l'excavació exigeix un alt grau de formació i de responsabilitat als qui la duen a terme, ja que han d'aplicar una metodologia que té com a principi teòric la possibilitat de poder reconstruir i reproduir el jaciment un cop excavat.

Tal com ja s'ha dit, el volcà del Camp dels Ninots ocupa una superfície considerablement gran, per això és impossible estudiar-la a la vegada. Amb la intenció de fer més operatius els treballs que s'hi realitzen, la superfície intervinguda fins ara s'ha dividit en sectors el nom dels quals coincideix amb les diferents parcel·les privades on s'actua. Així, al nord trobem el sector de Can Pol i el sector *Butano*; al nord-est, el sector Cateura; al sud-est, el sector Can Pons, i al sud, el sector Ca n'Argilera. Cadascun d'aquests sectors es treballa independentment, de tal manera que la suma de tots ens dona informació del context general del volcà.

Un cop s'ha decidit l'àrea que s'excavarà, es fa un primer treball amb una màquina excavadora per tal d'extreure els nivells estèrils (és a dir, els nivells que no són susceptibles de contenir material arqueològic i paleontològic). Seguidament, es planteja l'excavació manual pròpiament dita en una superfície que varia en cada cas. Al Camp dels Ninots el mètode d'excavació que s'utilitza es basa en el principi de les coordenades cartesianes (Laplace & Meroc, 1954). A tots els objectes, independentment de les dimensions que tinguin, se'ls atribueixen unes coordenades en relació amb una quadrícula dividida en quadres d'1 m², cadascun dels quals

defineix un espai amb dos eixos (X i Y). La profunditat (Z) en què es troben els objectes s'obté prenent com a referència un punt determinat, normalment més elevat, que s'anomena punt zero. D'aquesta manera aconseguim les tres coordenades bàsiques (X, Y i Z), amb les quals podem situar en l'espai, tant horitzontalment com vertical, cadascuna de les restes.

Les dades s'anoten en un full de registre, a l'encapçalament del qual consta el nom del jaciment, el sector, la cala, el nivell, el quadre, la data de la intervenció i el nom dels excavadors. A continuació, a part de les coordenades, en aquest full també es registren el número de l'objecte, el material (os, fulla, sílex, mostra...), la categoria (fèmur, tibia, dent, ascla, nucli...), l'atribució taxonòmica (rinoceront, bòvid, tapir...), l'orientació i el pendent respecte al nord teòric, les mides (llargada, amplada i gruix) i les observacions que es cregui convenient anotar. Totes aquestes dades s'introdueixen en un processador de dades (FileMaker) el qual permet organitzar les dades a més de permetre realitzar llistats i procediments estadístics del material inventariat.

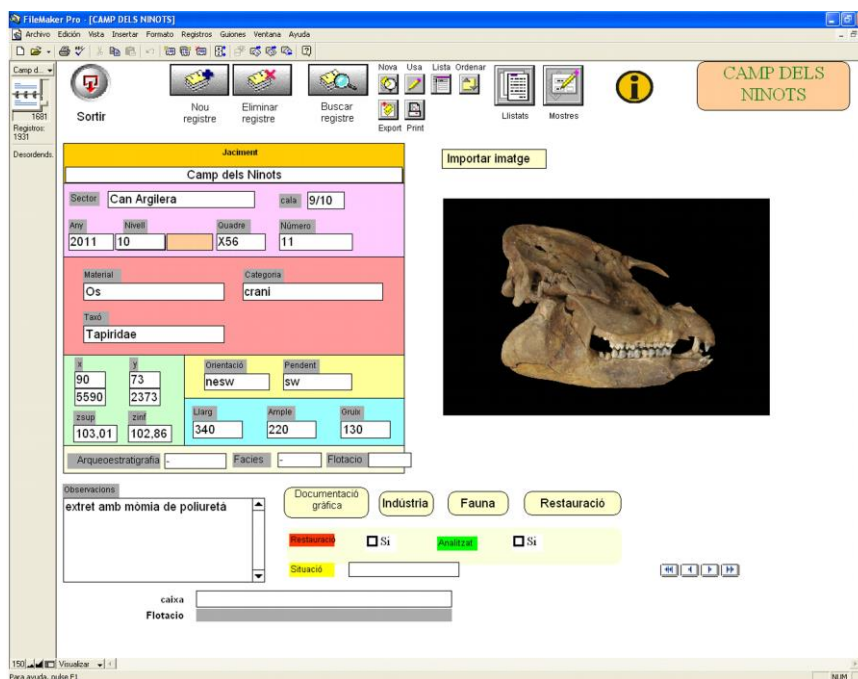

Fig. 6. Captura de pantalla de la base de dades del material recuperat en el Camp dels Ninots

El procés concret d'excavació es realitza mitjançant un desmuntatge horitzontal per capes, el gruix de les quals pot variar en cada cas. Quan l'estratigrafia és coneguda,

convé adequar les capes als diferents nivells arqueològics i paleontològics per tal de contextualitzar les restes documentades. El ventall d'instruments utilitzats durant els treballs d'excavació és molt gran, ja que varien en funció de l'objecte que es vol excavar. Així, s'empren des de palets de fusta i pinzells fins a pics i pales. El material localitzat es recull en bosses precintades o en caixes de cartró, a les quals s'enganxa una etiqueta amb una sigla que n'especifica clarament la procedència (el jaciment, la campanya, la quadrícula, el nivell, el número de la peça, etc.), ja que un objecte descontextualitzat, per molt important que sigui, aporta una informació reduïda. En aquells casos en què l'objecte és molt gros i pot patir desperfectes a l'hora de ser extret, es realitzen suports rígids amb poliuretà.

Fig. 7. Seqüència d'extracció d'un metàpod de bòvid (*Alephis tigneris*)

En aquestes darreres campanyes d'excavació, i amb la finalitat de poder aconseguir una recollida del material localitzat que permeti la conservació del material localitzat, hem decidit de no excavar in situ alguns dels materials paleontològics. Aquesta decisió afecta especialment en el cas dels petits vertebrats (amfibis, rèptils, peixos i aus). Hem pogut constatar l'alta dificultat d'excavació d'aquests elements (sovint petits i fràgils) en el propi jaciment ja que està subjecte a les inclemències del temps i a la manca de possibilitats tècniques derivades del treball de camp.

És per això, que en el moment de detectar un esquelet articulat d'algun d'aquests grups, s'intenta delimitar l'àrea que ocupa (sense excavar-lo en detall) i preparar la superfície per tal de ser extreta en bloc mitjançant poliuretà. L'excavació d'aquest bloc es farà en el laboratori de camp o del centre de recerca, amb els mitjans adequats.

En el cas dels esquelets complets de petits vertebrats, sempre que sigui possible s'aplicarà el sistema del *Transfer method*. Aquest sistema consisteix en substituir el suport d'argila original per resina. D'aquesta manera, el fòssil queda perdurable en el temps i en facilita la seva manipulació pel seu posterior estudi. El problema principal que ofereix aquest sistema és que és irreversible. Ara bé, hem pogut comprovar que en el cas dels petits esquelets o en les empremtes vegetals aquest és el millor sistema per tal de poder garantir la integritat del fòssil sense que la pèrdua de la humitat del sediment base produeixi esquerdes, fissures i fractures en els fòssils.

Fig. 8. Procés d'aplicació del *Transfer method* en un peix del Camp dels Ninots.

En cas que no es tracti d'un esquelet complet i en connexió anatòmica, el procediment serà semblant, essent extret amb bloc, però amb la diferència que en el laboratori

s'individualitzaran cada un dels elements de l'esquelet i seran submergits en aigua per tal de ser netejats. En cap cas s'utilitzarà el rentat del sediment per mitjans mecànics.

Fig. 9. Treballs de neteja i triat de microvertebrats

Durant l'excavació cal registrar el procés mitjançant dibuixos, mapes i fotografies. El treball de topografia és molt important, ja que permet referenciar sobre mapes totes les cales i els objectes que se n'extreuen. En el cas de les imatges, cal indicar l'orientació (normalment el nord) de la presa fotogràfica i acompanyar-la d'una escala numèrica. Les fotografies són especialment importants en el cas, per exemple, de les empremtes vegetals, ja que la conservació d'aquestes restes és difícil i sovint només en quedarà la imatge com a testimoni. Aquest registre serà bàsic per a la determinació taxonòmica posterior.

A part de registrar totes les dades en els fulls d'excavació, també es redacta un quadern o diari de camp, en el qual s'exposen les diferents incidències que es produeixen cada dia d'excavació. S'hi anoten comentaris o apreciacions que els arqueòlegs perceben durant el treball diari i que podran ser refutats quan es realitzi una anàlisi amb més profunditat. Aquests comentaris s'han d'acompanyar de croquis i

dibuixos que aportin una ràpida i senzilla informació visual i que, evidentment, s'acabaran de perfilar posteriorment.

7.- CONCLUSIONS

En base als objectius establerts per a aquesta campanya, podem dir que s'han vist complerts satisfactòriament. Els resultats que s'han obtingut els podem emmarcar segons els criteris següents:

- *Des del punt de vista estratigràfic i geomorfològic, s'ha descrit l'estratigrafia de referència de la cala 9/10 del sector de Ca n'Argilera, en el benentès que les dades aconseguides amplien i, en algun cas, complementen les ja obtingudes en estudis anteriors, els quals han sigut motiu de publicació. En aquest sentit, les dades obtingudes en la present campanya serviran de referència pels treballs que es desenvolupin en els propers anys, especialment pel què fa al coneixement sedimentari del vessant sud de l'edifici volcànic.*

Per altra banda, l'anàlisi estructural de l'aflorament de la cala 9/10 de ca n'Argilera ha permès també identificar una sèrie de falles i petits desplaçaments, l'orientació de les quals coincideix amb la gran falla d'orientació E-W de la depressió de la Selva. En aquest sentit, l'estudi sistemàtic i comparatiu de les característiques estructurals de les cales que s'obrin en futures campanyes d'excavació permetran millorar el coneixement de la gènesi del *maar* del Camp dels Ninots i la seva relació amb l'evolució de la depressió de la Selva (*veure annex III*).

- *Recuperació de material paleontològic de grans vertebrats. Un dels objectius principals de la present campanya era extreure l'esquelet de tapir de l'espècie *Tapirus arvernensis* localitzat durant la campanya de 2013 a la cala 9/10 del sector de Ca n'Argilera. El punt de partida era la localització de part de les extremitats posteriors de l'esquelet, concretament d'un fèmur; en aquest sentit, els treballs d'excavació d'enguany han permès certificar que es tractava d'un esquelet complet i en connexió anatòmica d'un tapir juvenil, amb un estat de conservació força bo (*veure annex II*). L'esquelet recuperat durant aquesta campanya representa el 5è esquelet complet d'aquesta espècie recuperat i el 7è individu documentat en el jaciment del Camp dels Ninots*

Per altra banda, s'ha localitzat un nou esquelet, també a la unitat 11 de la cala 9/10 del sector de Ca n'Argilera. En aquest cas s'ha localitzat les extremitats posteriors d'un individu que, per les característiques morfològiques observades,

pot correspondre a un esquelet de tapir infantil. Si es confirma aquesta dada, la qual s'haurà d'esperar a les futures campanyes d'excavació, serà molt rellevant ja que la diversitat en termes d'edat d'aquesta espècie recuperada en el Camp dels Ninots pot proporcionar informació molt important per tal de conèixer les etapes de creixement d'aquesta espècie.

Finalment, durant els treballs d'extracció de l'esquelet de tapir recuperat durant la present campanya d'excavació, s'ha documentat també un nou esquelet, en aquest cas de bòvid, a una cota de aproximadament 20 cm per sota de la superfície d'excavació. Les parts que han quedat exposades corresponen al crani d'un bòvid que, per les característiques morfològiques i dentàries ens mostren trets de l'espècie *Alephis tignerisi*, una espècie àmpliament representada en el Camp dels Ninots.

- *Recuperació de material paleontològic de petits vertebrats.* Un dels objectius de la present campanya era aprofundir en els nivells pliocens, concretament en el nivell 10 de la cala 9/10 del Ca n'Argilera, corresponents a sorres. El resultat ha estat molt bo ja que, per primera vegada, s'ha recuperat un esquelet complet però, en aquest cas, desarticulat d'un rèptil gran, probablement de la família dels Anguillidae. Concretament, s'ha recuperat el crani i totes les vèrtebres.
- En el terreny de la *paleobotànica*, cal destacar la recuperació i documentació de gran quantitat d'empremtes vegetals (tant de fulles com de troncs). Caldrà esperar els estudis que s'estan desenvolupant per tal de determinar-ne la seva adscripció taxonòmica i les implicacions per a la reconstrucció de l'entorn immediat de l'antic llac del Camp dels Ninots.
- Finalment, durant la present campanya s'ha desenvolupat un programa de visites per part de grups escolars per tal de donar a conèixer els treballs que es desenvolupen en el jaciment del Camp dels Ninots amb l'objectiu de fomentar la consciència per a la seva conservació i esperonar a la vocació científica dels més joves. El resultat d'aquesta prova pilot ha sigut molt positiva amb prop de 200 alumnes de Primària i, sens dubte, s'intentarà que tingui una certa continuïtat en les properes campanyes d'excavació.

També en l'àmbit de la patrimonialització i posada en valor del jaciment, durant la campanya d'excavació s'ha dut a terme la inauguració de la primera fase de

l'itinerari interpretatiu del jaciment a càrrec de les autoritats locals i de representants de l'IPHES, el qual dota al jaciment d'un recorregut dotat d'una sèrie de parades interpretatives temàtiques que permetin al visitant conèixer els diferents aspectes científics que s'estan portant a terme. Durant l'acte, que va tenir una presència molt notable de públic (al voltant de les 200 persones) es va aprofitar per fer una Jornada de Portes Obertes i presentar els resultats obtinguts durant la campanya d'excavació.

ANNEX I: DIARI DE CAMP

DIARI D'EXCAVACIÓ

Del dimecres 04 al divendres 06 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C. i Bruno G.

Durant aquests tres dies ens dediquem a obrir la Cala 9/10 del Sector Ca n'Argilera, en la qual intervindrem en aquesta campanya. Fem venir la màquina excavadora per buidar el rebliment que vàrem abocar l'any 2013 i realitzar una petita ampliació cap al SW de la Cala, amb la intenció de poder excavar el tapir descobert en el 2013 en el quadre **AB48 (fig. 1)**. L'ampliació consta d'uns 15 m².

Després d'aquests tres dies hem reobert part de la Cala 9/10. Aquesta consta de la rasa d'accés al N, els límits naturals W i S i una obertura d'1'5 m a l'est de l'esmentada rasa.

a)

b)

Fig. 1. a) Recobriment de la Cala 9/10. **b)** Límits finals de la Cala 9/10. En línies discontinues negres ampliació sud de 15 m².

Dilluns 9 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Darío H., Marta Y. i Iván R.

Durant tot el dia d'avui plou i no podem excavar. Ens dediquem a fer inventari del material d'excavació que tenim en les dependències municipals cedit per l'ajuntament de Caldes de Malavella, i acondicionem el Local Municipal "El Casino", el qual utilitzarem per a la realització de tasques de laboratori i magatzem de material de la present campanya.

Dimarts 10 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Darío H., Marta Y. i Iván R.

Comencem a netejar la superfície d'excavació i iniciem l'excavació de l'ampliació sud (**fig. 2**). També arreglem i sanegem tots els perfils per poder tal de poder fer visible l'estratigrafia natural. Concretament, els treballs es concentren a la rasa d'accés ja que en ella hi ha localitzada una petita falla molt significativa i que, al llarg de les properes setmanes, serà analitzada i mostrejada pels geòlegs de l'equip.

Fig. 2. Neteja de la superfície oberta de la Cala 9/10 de Ca n'Argilera i excavació de l'ampliació sud (fons de la imatge).

Dimecres 11 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Darío H., Marta Y. i Iván R.

Seguim amb l'excavació de l'ampliació sud amb la idea de deixar-la al nivell del tapir (niv. 11). Amb aquest objectiu, excavem manualment tot el nivell de sorres (niv. 10) i part del nivell d'argiles lacustres (niv. 11) (**fig. 3**).

Durant els treballs de neteja de la secció W, en la seva part més al sud, entre el niv. 10 i 11 ens apareix una planxa carbonatada, ja documentada en la Cal 7/8 del mateix sector, per sota de la qual ens apareixen unes argiles endurides on es conserven empremtes de fulles amb molt bon estat de conservació. Algunes d'elles conserven fins i tot part de la coloració o pigment (**fig. 4**).

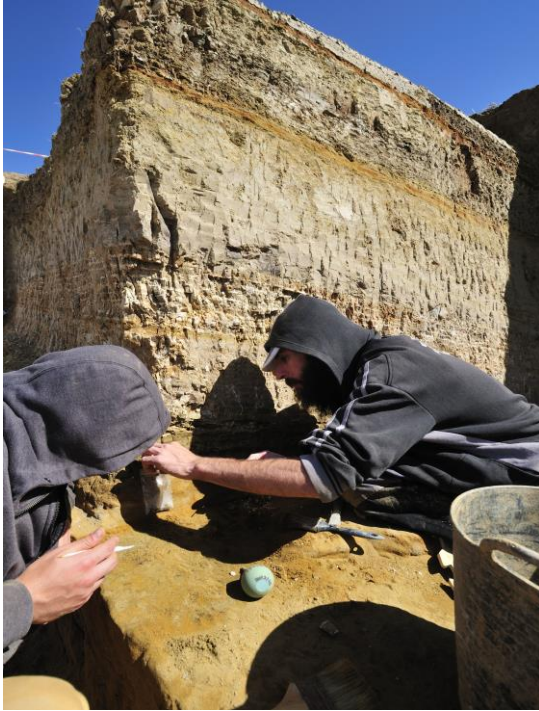

Fig. 3. Excavació manual del nivell 10 en el sector d'ampliació sud.

Fig. 4. Detall d'algunes de les empremtes de fulles.

També en la superfície d'ampliació, concretament en el seu extrem nord-est (quadre AC51), i a la base del nivell 10 i en contacte amb el nivell 11, apareixen una sèrie de restes de petit tamany, especialment petites vèrtebres i alguna peça de dentició que, a falta d'un estudi més detallat, sembla pertànyer a un espècimen desarticulat de rèptil (**fig. 5**). En cas afirmatiu, la troballa és molt rellevant ja que esdevé un nou taxó a la llista d'espècies localitzades en el Camp dels Ninots. Es decideix delimitar l'àrea en la qual es troba aquest esquelet per tal de excavar individualment les diferents parts anatòmiques.

Fig. 5. Vista de l'excavació de les restes desarticulades d'un rèptil a l'extrem nord-est de l'ampliació (quadre AC51).

Dijous 12 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Darío H., Marta Y. i Iván R.

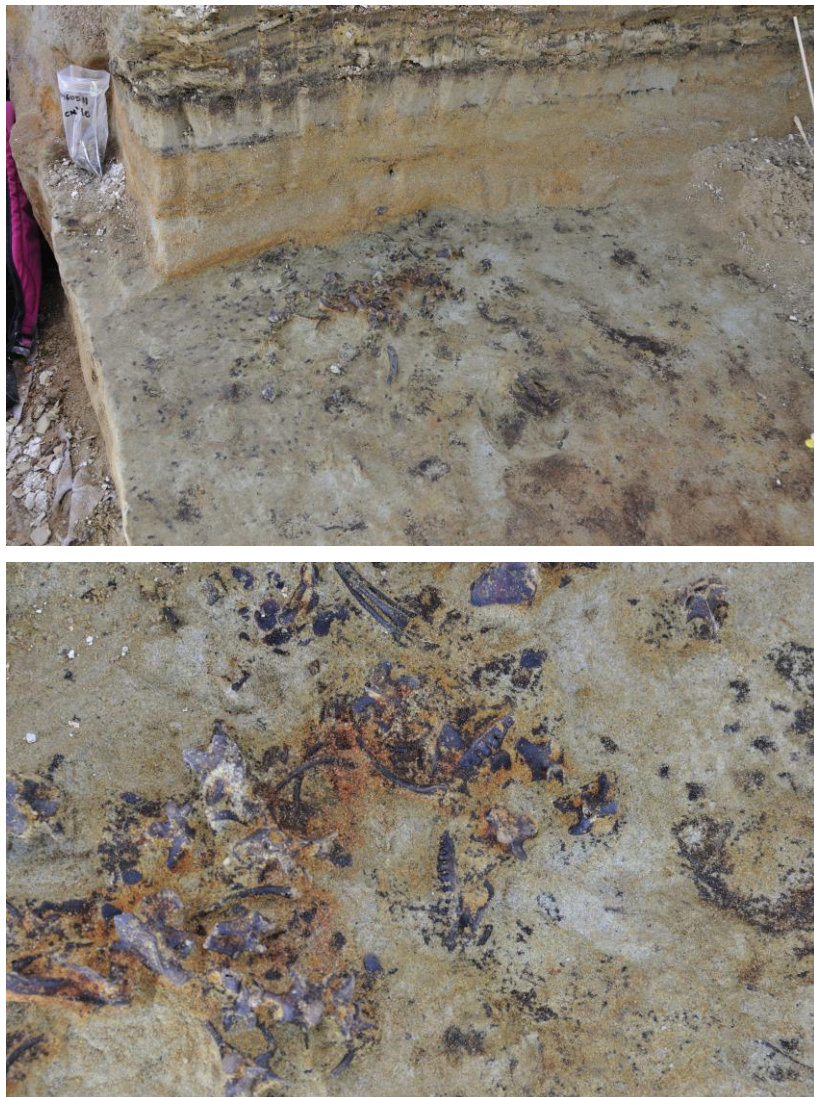
Seguim amb l'excavació de l'ampliació sud.

A la tarda fem venir la màquina excavadora perquè netegi les seccions ja que comencen a produir-se desprendiments i és perillós per l'equip que treballa en aquesta zona propera a la secció. També aprofitem perquè arregli una mica la zona on hem fet la cala i l'accés a la mateixa, ja que està en molt mal estat i costa molt de poder entrar amb la furgoneta i els cotxes. Al final del dia iniciem el muntatge del tendal d'excavació.

Divendres 13 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Darío H., Marta Y. i Iván R.

El temps no ens acompanya. Continuem amb l'excavació de l'ampliació sud de la cala 9/10 fins al migdia, ja que el cel amenaça pluja. Pràcticament s'ha finalitzat l'excavació manual del nivell de sorres (nivell 10), excepte en la seva franja est, ja que es continua delimitant la superfície del possible rèptil. Cada vegada apareixen més restes aïllades i es pot confirmar que es tracta d'un sol individu. Fins al moment s'han localitzat vèrtebres, maxil·lar, mandíbula i fragments de crani i d'extremitats (**fig. 6**).

Fig. 6. Vista general de la superfície d'excavació on han aparegut les restes desarticulades del rèptil (a dalt) i detall de les diferents parts anatòmiques localitzades (a baix).

Dilluns 16 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Darío H., Marta Y. i Iván R.

Tenint en compte que en els dies passats el temps no ens ha acompanyat, i per tal de preveure i calcular el temps necessari per l'excavació de l'esquelet de tapir localitzat, decidim començar amb la seva delimitació. En aquest sentit, el càlcul de la disposició de l'esquelet, la seva direccionalitat, etc. ha sigut la correcta i, efectivament, l'ampliació cap al sud ha sigut indispensable per tal de poder delimitar l'esquelet i disposar d'una superfície suficient per tal de desenvolupar els treballs d'excavació de manera adequada.

En aquest sentit, mentre una part de l'equip es dedica a l'excavació manual dels nivells lutífics de la part sud de l'ampliació, un segon equip comença a posar al descobert les parts anatòmiques del tapir; primer, començant per aquelles parts ja conegudes (fèmur i part del coxal), per tal de continuar amb la resta de les extremitats posteriors. L'objectiu en aquesta primera fase no és descobrir totalment les diferents parts anatòmiques, sinó delimitar l'àrea total de l'esquelet i poder observar si realment està complet o no i la seva disposició general (**fig. 7**).

Fig. 7. Inici de la delimitació de les parts anatòmiques documentades durant la campanya de 2013 en el quadre AB48. A baix de la imatge es pot observar un dels fèmurs i part del coxal de l'esquelet.

Dimarts 17 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Darío H., Marta Y. i Iván R.

Continuem amb els treballs de delimitació de l'esquelet. Per una banda, es posa al descobert part de les extremitats posteriors, de les quals ja són visibles les tíbies (**fig. 8**), les quals es troben en connexió i, en general, en bon estat de conservació.

Fig. 8. Inici de l'excavació de l'esquelet, amb les extremitats posteriors del *Tapirus arvernensis*.

Per l'altra, es va resseguint el coxal i part de l'esquelet axial, posant-se al descobert la línia de la columna vertebral observant-se clarament les apòfisis. Aquest treball ens dirigirà cap a les vèrtebres cervicals i al crani, un element transcendental de l'esquelet (**fig. 9**). La forta pendent del nivell paleontològic en direcció a sud-oest de la cala, fa que tinguem que apresurar l'excavació dels nivells lutífics superiors a l'esquelet per tal de poder aconseguir el pla de suport de l'esquelet.

Fig. 9. Vista general de l'excavació de l'esquelet axial del tapir

Al llarg del matí, ens visita un grup d'escolar de l'escola la Benaula de Caldes de Malavella. Són un grup classe acompanyats per les seves mestres i que són atesos per un dels directors de l'excavació el qual els fa una explicació general del jaciment, de les principals línies de recerca i de la metodologia de treball que s'utilitza en el Camp dels Ninots per tal de posar al descobert els materials paleontològics (**fig. 10**).

Fig. 10. Visita d'un grup d'escolars de l'escola la Benaula de Caldes de Malavella.

Paral·lelament, es munta la quadrícula de l'excavació (**fig. 11**). En aquest punt comencem a tenir certs problemes topogràfics. Els punts fixes A, E i D situats al nord del sector en el camí de Can Tranquil en els pòsters de telèfon, ens donem molt d'error, ja que probablement els pòsters s'hagin mogut una mica. Per això decidim muntar la quadrícula a partir d'alguns punts 0,0 dels quadres d'anys anteriors, que almenys sabem que el seu error serà mínim (d'algun centímetre com a màxim). La cota (z) l'extraiem d'un punt de referència a la secció de la cala recuperat de l'any 2013. Els quadres utilitzats per extrapolar la quadrícula són el punt 0,0 del quadre **V53** (y: -22.000; x: 52.000; z: 102.209) i el punt 0,0 del quadre **V54** (y: -22.000; x: 53.000; z: 102.344). Per donar-li la orientació hem agafat el punt 0,0 del quadre **AA47** (y: -27.000; x: 46.000; z: 100.839).

Fig. 11. Muntatge de la quadrícula d'excavació.

Un cop la quadrícula ha quedat muntada aprofitem per coordinar el material petit que ha sortit durant aquests dies (peixos, granotes, aus...). Observem que l'ampliació feta cap al sud de la Cal 9/10 agafa els quadres AC47/AE47 fins a AC51/AE51.

Dimecres 18 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Darío H., Marta Y., Iván R., Almudena M., Laura G. i Lucía L. P.

A primera hora del matí ens visita un altre grup de l'escola la Benaula de Caldes de Malavella (**fig. 12**). Són un grup força nombrós. Tal i com vam fer el dia anterior, expliquem el jaciment i la metodologia d'excavació. Aprofitem que tenim la cala suficientment segura i arranjada per tal de convidar els nens a aproximar-se a la superfície d'excavació perquè vegin in situ els treballs. L'experiència és molt positiva.

Fig. 12. Visita d'un grup d'escolars durant l'excavació per tal de veure in situ els treballs

Pel que fa a l'excavació de l'esquelet, continuem amb la seva delimitació. S'incorporen en els treballs un equip de restauradores que permeten anar consolidant i excavant les parts anatòmiques que han quedat al descobert. Bona part de l'equip està concentrat en aquests treballs (**fig. 13**). Ja són clarament visibles les extremitats posteriors i bona part de les anteriors. També s'intueix part del crani. Tot i això, queda encara molta feina a fer i els treballs de restauració i consolidació són essencials.

Fig. 13. Procés d'excavació del tapir, en el qual es combina els treballs de descobriment amb els de consolidació de les diferents parts exposades.

Durant els treballs d'arranjament de la superfície d'excavació del nivell 11, concretament en el quadre AD50, apareixen una sèrie d'ossos d'extremitats en connexió i que són clarament d'un altre individu. A falta d'un anàlisi més detallat, sembla ser que formen part d'un altre esquelet de tapir, en aquest cas molt més petit que el documentat. Intentant delimitar els ossos ens apareixen una sèrie d'ossos (sembla una epífisis d'un os llarg matxucat) en no molt bon estat de conservació en el quadre AD49 (**fig. 14**). Simultàniament en el quadre AB49 apareix un sesamoide (os del peu) que podria ser tant de l'esquelet de tapir en connexió localitzat en el 2013 i que ara excavem com del nou espècimen en semi-connexió.

Fig. 14. Excavació del tapir en connexió (esquerra). A la dreta, excavació de les noves restes aparegudes d'un nou exemplar de macrovertebrat, probablement un tapir, en semi-connexió.

A la tarda acabem els treballs d'excavació amb pràcticament tot l'esquelet de tapir delimitat, i ara caldrà entrar al detall de les diferents parts anatòmiques (**fig. 15 i 16**).

Fig. 15. Vista zenital de l'esquelet de tapir un cop finalitzats els treballs de delimitació.

Fig. 16. Detall de les extremitats anteriors (esquerra) i posteriors (dreta).

A última hora de la tarda decidim netejar, en el de laboratori cedit per l'ajuntament, els ossos dels petis vertebrats localitzats fins ara. Un cop nets enviem unes fotografies del possible nou rèptil localitat el dia 16/05 a l'especialista en amfibis i rèptils de projecte Hugues-Alexandre B., i ens confirma que la troballa correspon a un rèptil i que molt probablement sigui d'un ànguid (anguidae).

Dijous 19 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Darío H., Marta Y., Iván R., Almudena M., Laura G. i Lucía L. P.

Seguim delimitant el tapir i es confirma que les restes aparegudes als quadres AD49 i AD50 són d'un altre tapir.

Avui ens dediquem a gravar imatges de l'excavació per poder disposar d'imatge en alta definició per possibles documentals. És per això que ve el càmera David A. a prendre imatges (**fig. 17**).

Fig. 17. Presa d'imatges de l'excavació.

Avui també hi ha la vista dels geòlegs del projecte (Oriol O., Pere A. i Xevi B.) juntament amb altres geòlegs que col·laboren amb nosaltres (Juan Diego M. i Jordi M.) i un dels responsables en prospeccions geològiques de Repsol (Jordi T.) que és el supervisor de la beca concedida per la mateixa empresa a Jordi M. per estudiar les silicificacions del Camp dels Ninots com analogia a les silicificacions que es troben en

els reservoris del Brasil. Una de les raons de la visita es el mostreig de les silicificacions que hi ha a la base del nivell paleontològic (niv.11) de la Cala 9/10 de Ca n'Argilera, en concret en la falla localitzada en la trinxera d'accés a la mateixa.

Abans de dinar, aprofitem per fer una visita la Puig de les Moleres ("Can Rufi") de Caldes de Malavella per ensenya'ls-hi el òpals que hi afloren. En Pere A. identifica quatre dics d'òpal entre els conglomerats pre-volcànics (Pliocè) que corresponen a cons al·luvials del marge de la depressió de la Selva.

Divendres 20 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Darío H., Marta Y., Iván R., Almudena M., Laura G. i Lucía L. P.

Seguim excavant el tapir en connexió. Decidim deixar d'excavar el tapir localitzat en el quadre AD50 per concentrar-nos en el ja començat (**fig. 18**).

Fig. 18. Detall de l'excavació de l'esquelet de tapir, tant en general (a dalt) com un detall del crani (a baix).

Netegem tota la superfície d'excavació i les seccions. Aquests últims dies ha plogut força per la tarda-nit, fet que ha provocat que les seccions i la superfície oberta de la Cala 9/10 hagi quedat bruta.

Dissabte 21 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Darío H., Marta Y., Iván R., Almudena M., Laura G. i Lucía L. P.

Seguim amb l'excavació, consolidació i delimitació del tapir. Per tal d'homogeneïtzar la superfície ampliada de la Cala 9/10, un grup es dedica a excavar les parts més elevades per poder-ho deixar al mateix nivell del tapir (**fig. 19**).

Fig. 19. Vista general de l'excavació a la sala 9/10.

A les 11h es fa l'acte d'inauguració de la 1er fase del itinerari interpretatiu del Camp dels Ninots. En acabar es realitza una visita guiada a l'excavació. Hi assisteixen unes 200 persones (**fig. 20**).

a)

b)

c)

Fig. 20. a) i b) Imatges de l'acte d'inauguració en dos dels plafons col·locats. c) Explicació de les troballes d'enguany a peu d'excavació

Dilluns 23 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Raquel S., Andrea B., Magelone D., Marina R., Pablo R., Almudena M. i Laura G.

Després del dia de descans, reiniciem l'excavació. El cap de setmana ha plogut molt i al llarg del matí hem estat traient l'aigua acumulada dintre de la cala. Per sort, l'esquelet no s'ha vist ressentit i després de netejar-ho tot ens reincorporem a la feina. Continuem amb els treballs de delimitació individual de cada una de les parts anatòmiques, combinant aquests treballs amb els de consolidació i restauració de les parts ja exposades (**fig. 21**)

Fig. 21. Vista general de l'excavació de les extremitats anteriors de l'esquelet de tapir.

Dimarts 24 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Raquel S., Andrea B., Maguelone D., Marina R., Pablo R., Lucía L. P., Almudena M. i Laura G.

Seguim delimitant el tapir i rebaixant tota la superfície ampliada del niv. 11 per tal d'homogeneïtzar-la a nivell del tapir que estem excavant. Pràcticament tenim tot l'esquelet visible. En aquest moment ens dediquem a consolidar i a restaurar les parts ja exposades i anar rebaixant la superfície per tal de deixar al descobert $\frac{3}{4}$ parts dels ossos per tal de facilitar els treballs d'extracció.

Fig. 22. Vista general de l'excavació del tapir (a dalt) i un detall del crani (a baix).

Fig. 23. Detall del procés d'excavació de les extremitats posteriors (esquerra) i anteriors (dreta) del tapir.

En el quadre AC48 ens apareix una falange d'un nou ungulat. La coordenem a l'espera que surtin més ossos.

A la tarda es comença amb el dibuix del tapir (**fig. 24**).

Fig. 24. Comencem amb el dibuix a escala de l'esquelet de tapir.

Dimecres 25 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Raquel S., Andrea B., Maguelone D., Marina R., Pablo R., Lucía L. P., Juan Ignacio M., Almudena M. i Laura G.

Avui torna a venir el càmera (David A.) per seguir agafant imatges del procés d'excavació.

També ens visita un altre grup escolar, concretament de l'escola Sant Esteve de Caldes (**fig. 25**). Com en les altres ocasions, un dels directors de l'excavació els fa una explicació de la importància del jaciment, de la recerca que s'hi desenvolupa i de la metodologia d'excavació.

Fig. 25. Visita d'un grup d'escolars de l'escola de Sant Esteve de Caldes de Malavella

Es segueix amb la delimitació, neteja i excavació del tapir, juntament amb el seu dibuix.

Fig. 26. Diferents imatges dels treballs d'excavació i de l'esquelet de tapir.

Per la tarda netegem tota la superfície del tapir per tal de fer la fotogrametria del esquelet, per poder aconseguir una imatge en 3D (**fig. 27**). En Juan Ignacio M., ens demana entre 5 i 10 punts de l'esquelet que siguin fàcils d'identificar en les fotografies per poder unir totes les fotografies. Aquest punts tenim coordenades X, Y i Z segons la quadrícula de l'excavació. La fondària (Z) té que ser del sostre de l'os i no de la base.

Fig. 27. Fotogrametria i escaneig del tapir, i gravació del procés d'excavació.

Dijous 26 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Raquel S., Andrea B., Magelone D., Marina R. i Pablo R.

Pel matí donem per acabat el treball d'excavació de les restes aparegudes del nou esquelet de tapir localitzat en el quadre **AD49-AD50**. Es distingeixen clarament un fèmur i part del coxal. Es fotografia i es decideix no actuar més per tal de no deixar-lo exposat massa més temps. La idea és excavar-lo en el 2018. El tapem de la següent manera:

- 1.- una capa d'argila del mateix nivell disgregada que cobreixi els ossos.
- 2.- geotèxtil.
- 3.- sorres provinents del niv. 10.
- 4.- geotèxtil.

Fig. 28. Diferents imatges de les restes localitzades d'un nou esquelet de tapir en el sector d'ampliació de la cala 9/10

Pel matí fem la roda de premsa amb els mitjans de comunicació. Venen forces mitjans **(fig. 29).**

Fig. 29. El codirector de l'excavació Gerard Campeny atenent als mitjans de comunicació.

Seguim amb el dibuix del tapir. Al final dels dia s'han acabat de dibuixar totes les extremitats (**fig. 30**). A partir d'ara podrem començar amb l'aixecament de les extremitats tal com vàrem fer en el 2012; reproduint la posició original en caixes amb etafoam. Per aquest motiu els ossos han d'estar totalment nets i consolidats en cas que sigui necessari. D'aquesta manera ja directament van al magatzem del IPHES per ser estudiats.

Pel que fa a la resta de l'esquelet decidim, com a prova pilot de cara a l'extracció l'any vinent (2017) del bòvid del Sector de Can Cateura, intentar conservar tot el tapir en la seva posició original. És per això que les extremitats s'extreuen seguint el mètode utilitat l'any 2012. El crani sortirà per separat i la resta de l'esquelet en un bloc sencer. La idea és poder tenir-lo a l'IPHES en una mena de suport de metacrilat o plàstic resistent flexible en connexió anatòmica. Si es voldrà es tindran les extremitats, crani i tronc per separat i si es vol podran estar tot junts en aquesta mena de suport.

Fig. 30. Dibuix de les extremitats abans de procedir al seu aixecament.

Divendres 27 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Raquel S., Andrea B., Maguelone D., Marina R. i Pablo R.

Fig. 31. Vista zenital de l'esquelet de tapir.

Arribats a aquest punt, decidim començar amb l'extracció de les extremitats. El treball és molt minuciós i cal una molt bona coordinació per part de l'equip. Per una banda, un equip es dedica a desarticular totes i cada una de les parts de les extremitats (falanges, metàpods, etc.) (**fig. 32**). Un segon equip es dedica a la neteja i consolidació/restauració de cada una de les parts. Un tercer equip es dedica a coordinar i, finalment, un quart equip es dedica a preparar la superfície de etafuam per tal de col·locar totes les parts que s'extreuen en la posició original (**fig. 33**).

Fig. 32. Detall de les extremitats de l'esquelet de tapir; extremitats posteriors (esquerra) i anteriors (dreta).

Fig. 33. Procediment d'extracció de les extremitats reproduint la seva posició original en caixes amb etafoam.

Avui ve el càmera (Maiol V.) per seguir gravant imatges de l'excavació d'enguany. Seguim amb el dibuix del tapir. Es dibuixa el crani i es comença a dibuixar el tronc del tapir. També es segueix amb la neteja de l'esquelet amb alcohol.

Dissabte 28 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Raquel S., Andrea B., Maguelone D., Marina R. i Pablo R.

Seguim amb l'extracció de les extremitats del tapir, el dibuix del tronc i la neteja del mateix.

Dilluns 30 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Magelone D. i Pablo R.

Es segueix amb el dibuix del tapir (**fig. 34**). També amb l'extracció de les extremitats. En algun cas, es requereix de treballs més específics de restauració en el camp abans de col·locar la peça en el seu suport final (**fig. 35**).

Fig. 34. Dibuint el tapir

Fig. 35. Detall dels treballs d'extracció i de restauració i consolidació in situ en el jaciment.

Dimarts 31 de maig de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Maguelone D. i Pablo R.

Finalment, s'acaba el dibuix a escala de l'esquelet de tapir. Paral·lelament, s'ha decidit que, per tal de reduir el volum del bloc de l'esquelet axial, s'extraurà el crani. La tasca de separació del crani de la resta de l'esquelet és molt complicat degut a l'alt grau de connexió. Tot i això, s'aconsegueix fer amb èxit a l'alçada de l'atles. En aquest sentit, s'aconsegueix fer un petit espai de separació que ha permès fer una extracció del crani amb un resultat exitós.

a)

b)

Fig. 36. Extracció del crani del tapir. **a)** Protecció amb paper d'alumini els ossos abans d'abocar el poliuretà dins de l'encofrat fet amb cartó de caixes. Per la tarda es fa la mòmia de poliuretà del crani i s'extreu **(b)**

Paral·lelament, es continua amb els treballs d'extracció de part de les extremitats, concretament a l'alçada del fèmur. D'aquesta manera s'aconsegueix reduir el volum de la "mòmia" final.

Dimecres 01 de juny de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Maguelone D. i Pablo R.

Preparem la superfície per tal d'extreure l'esquelet axial en bloc. Per realitzar aquesta tasca es decideix fer primerament una rasa en tot el perímetre, d'aproximadament 15 cm **(fig. 37)**.

Fig. 37. Procés de preparació del bloc amb la part de l'esquelet axial del tapir amb la realització d'una rasa perimetral d'aproximadament 20cm de profunditat.

Paral·lelament es decideix extreure també en bloc bona part de la superfície del nivell 10 on han aparegut les restes desarticulades de l'anguido. L'objectiu és poder excavar en el laboratori aquesta superfície i comprovar si hi ha més restes corresponents a aquest individu.

Fig. 38. Bloc on es preveu que apareixeran més restes del rèptil localitzat i que s'excavarà individualment en el laboratori.

Preparant la rasa, en el quadre **AB49** ens apareix un altre ungulat. Confirmem que és una banya i un crani d'un nou bòvid de l'espècie *Alephis tigreresi* (**fig. 39**). Tornem a tenir el que sembla un altre esquelet en connexió. Això dificultarà l'extracció.

Fig. 39. Crani de bòvid de l'espècie *Alephis tigreresi*.

Dijous 02 de juny de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Maguelone D. i Pablo R.

Seguim fent la rasa i al final del matí la tenim enllestida i procedim a cobrir el tronc de l'esquelet en poliuretà. Deixem la magdalena de poliuretà cap per avall perquè a restauració puguin començar a excavar-la sense tenir que donar-li la volta **(fig. 40)**.

Per la tarda fem la topografia de la Cala 9/10.

Durant tot el dia Maguelon D. s'ha quedat a l'espai cedit per l'ajuntament de Caldes per restaurar i col·locar definitivament les extremitats dins les caixes amb etafoam.

a)

b)

c)

d)

e)

f)

g)

h)

Fig. 40. Seqüència d'extracció del tronc del tapir. **a)** Preparació de la rasa d'extracció. **b, c i d)** Protecció de les parts de l'esquelet amb paper d'alumini. **e)** prepració de l'encofrat amb cartó. **f)** Abocament de l'espuma de poliuretà. **g)** Tancament del bloc de poliuretà. **h)** Un cop extret hi havent-li donat la volta s'excava la superfície de sota per treure-li pes a la momia reduint la quantita de seidment que porta. Un cop reduït l'espessor es cobreix de poliuretà i es tapa.

Divendres 03 de juny de 2016

Excavadors: Pablo M., Gerard C., Bruno G., Gerard L., Francesc G., Magelone D. i Pablo R.

Pel matí ve la màquina excavadora i ens puja la mòmia a dalt de la Cala per carregar-la a la furgoneta.

Ens dediquem tot el matí a recollir, portar el material al magatzem de l'ajuntament de Caldes i a cobrir la cala. Sobretot dediquem molta atenció als dos esquelets que hem localitzar. És per això que vàrem demanar un sac de 1000 kg de sorra per cobrir aquestes dues zones abans que la màquina dipositi tota la terra de la obertura de la cala (**fig. 41**).

Fig. 41. Cobriment a la superfície d'excavació amb geotèxtil prenent molta atenció on s'ha localitzat els dos esquelets. En aquells dos punt aboquem la sorra.

El procediment per cobrir és el següent:

- 1.- Posar argila humida i fina en els ossos que hem localitzat i han quedat descoberts.
- 2.- Posar per damunt un tros de geotèxtil.
- 3.- Posar sorra.
- 4.- Cobrir la cala amb geotèxtil.
- 5.- Abocar 1m³ de sorra per la zona on hi ha els esquelets.
- 6.- Cobrir la cala amb la màquina excavadora amb la terra que es va buidar prèviament.

Fig. 42. Última fase del cobriment de la cala amb la màquina excavadora. A baix s'observa la sorra dipositada per damunt del geotèxtil allà on s'han localitzat els esquelets.

Notes:

- 1.- Les coordenades de referència en els pòsters sembla que s'han mogut i donen error. La Raquel ho hauria de revisar.
- 2.- S'haurien de posar nous punts de referència per poder muntar la quadrícula cada any sense tenir que fer invents estranys.
- 3.- S'hauria de revisar tota la quadrícula de la Cala 9/10.
- 4.- Obtenir coordenades fiables UTM de punts concrets de la Cala 9/10 (px punts de quadrícula), així com dels límits de la Cala.
- 5.- Fer la conversió de totes les dades UTM de ED50 a ETRS89.
- 6.- Definir amb exactitud en quins quadres han aparegut els dos nous exemplars d'herbívors (tapir i bòvid)

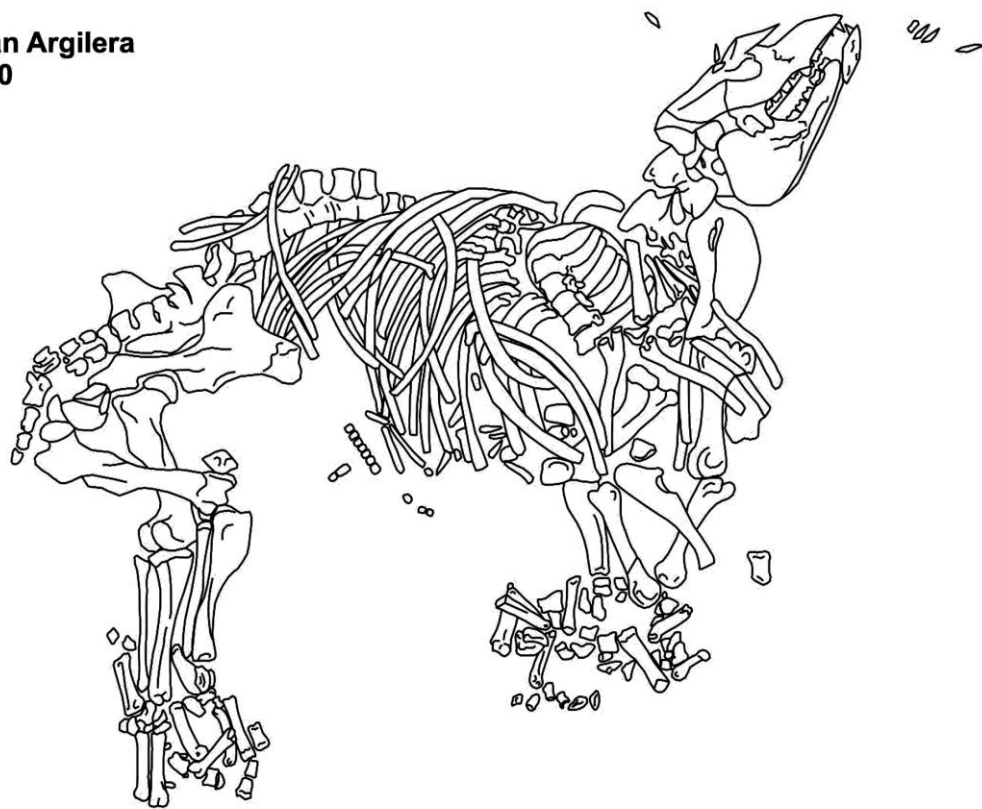
ANNEX II: MATERIAL PALEONTOLÒGIC

Tal i com hem comentat al llarg de la present memòria, durant l'excavació d'enguany s'ha recuperat un esquelet de tapir juvenil de l'espècie *Tapirus arvernensis*, el qual ja va ser localitzat en part durant la campanya d'excavació del 2013 en aquesta mateixa cala i que, per falta de temps material per a la seva adequada excavació, es va decidir cobrir-lo i extreure'l més endavant (**fig. 1**)

Pel que fa al tapir, s'ha recuperat un esquelet complet i en connexió anatòmica de l'espècie *Tapirus arvernensis* en el nivell 11 de la cala 9/10 del sector de Ca n'Argilera. Recordem que aquest és el cinquè esquelet d'aquestes característiques recuperat en el Camp dels Ninots. Això és molt important ja que són un tipus d'animals molt estranys en el registre fòssil europeu i el fet de disposar de diversos esquelets complets proporcionarà molta informació a l'hora de comprendre l'evolució biològica i paleogeogràfica.

Els tapirs tenen unes característiques molt clares. Són perissodàctils i, per tant, el pla de simetria de les extremitats passa pel tercer dit, mentre que en els artiodàctils aquest pla passa entre el tercer i el quart dit. Curiosament, els tapirs conserven a la mà (i no en el peu) un cinquè dit molt reduït. Els tapirs són lofodonts, fet que vol dir que tenen molars amb cretes transversals. Com passa amb molts perissodàctils, els premolars són molt molaritzats (tenen una estructura molt semblant als molars). Retenen els canins i molts incisius, mentre que en els rinoceronts, per exemple els han perdut. El caràcter més destacat del crani són els nassals reduïts en una posició alta. Curiosament, aquesta característica és típica d'animals que presenten un nas allargat. Els tapirs tenen una trompa curta (que consisteix amb teixit tou). En el Pliocè, des de fa uns 5Ma fins als 1,8Ma, hi ha una sola espècie de tapir a Europa que és el *Tapirus arvernensis*. El tapir del Camp dels Ninots doncs, sembla que formaria part d'aquesta espècie.

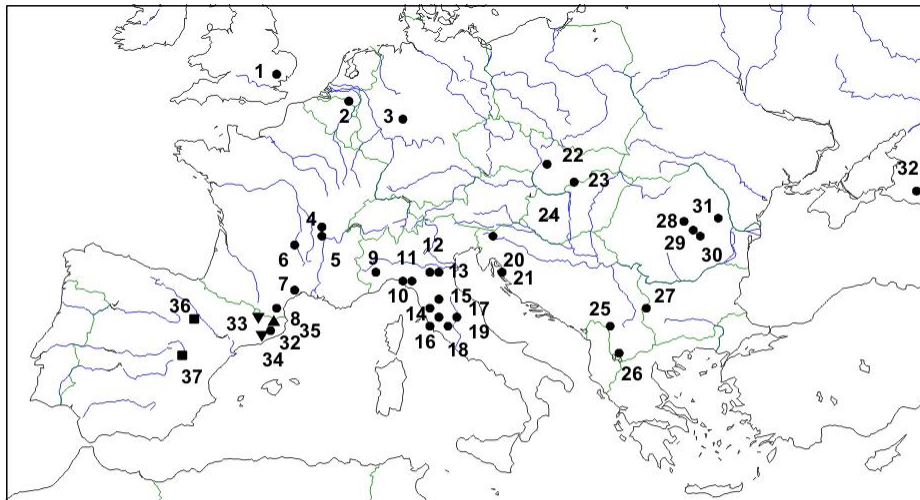
CN'16
Sect. Can Argilera
Cala 9/10
niv.11

0 1m

Fig. 1. Imatge zenital del tapir *Tapirus arvernensis* recuperat en el mes de maig de 2016

● *Tapirus arvernensis*

1 Red Crag	18 Nera Montoro, Castel San Pietro
2 Tegelen	19 Spoleto
3 Wölfersheim	20 Sostanje
4 Chagny, Autrey	21 Brebir
5 Trévoux, Mont Merle	22 Ivanovce
6 Étouaires, Le Coupet, Vialette	23 Hajnáčka
7 Montpellier	24 Sütö
8 Perpignan	25 Djonai
9 Villafranca	26 Zivojno
10 Val di Magra: Sarzanello, Ponzano-Magra	27 Hrbarsko
11 Garfagnana: Barga, Pieve Fosciata	28 Varghis, Araci-Fântâna Fagului
12 Vignola	29 Capeni
13 Livergnana, Sasso di Glosina	30 Iaras 1, Ilieni
14 Casino	31 Malusteni
15 Upper Valdarno: Gavile, Santa Barbara	32 Stavropol
16 Baccinello V3	33 Camp dels Ninots
17 Monticchiello	

▼ *Tapirus priscus*

- 33 El Firal
- 34 Can Llobateres, Can Ponsic I

▲ *Tapiruscus pannonicus*

- 35 Camallera II

■ *Protapirus*

- 36 Cetina de Aragón
- 37 Valquemado

Fig. 62 .Mapa de distribució dels jaciments europeus amb *Tapirus arvernensis* i dels jaciments espanyols amb altres espècies de tapirs (basat en Van der Made & Stefanovic, 2006)

Els tapirs són uns animals molt interessants per la seva ecologia. Són frugívors i frugívors (és a dir, mengen fruites i fulles) i són típics d'ambients tancats i humits. La seva distribució en l'espai i el temps reflexa una distribució d'aquests ambients i les condicions climàtiques. A la figura es pot observar que, al llarg del temps geològic hi ha grans fluctuacions en la distribució dels tapirs a Europa. Els primers tapirs estaven presents en tot l'hemisferi nord i formaven part d'altres gèneres i tenien els ossos de les extremitats gràcils, però al voltant de l'inici del Miocè Mig desapareixeran en gairebé tot el món. És a l'est d'Àsia on s'originà l'actual gènere *Tapirus* amb

extremitats més robustes i es va dispersar altre vegada per l'hemisferi nord.

Probablement les seves adaptacions han impedit que poguessin travessar ambients més àrids i entrar a l'Àfrica i el subcontinent indi. Durant el període d'aproximadament entre els 5 i els 2,5 Ma, els tapirs (*Tapirus arvernensis*) eren molt abundants a Europa. El clima podia ser relativament suau i amb poca estacionalitat i amb les temperatures baixes sense ser massa extremes. Quan al voltant dels 2,7 i els 2,5 Ma augmentà l'estacionalitat i les temperatures baixaren, els tapirs es varen extingir a Europa i al nord d'Àsia. En el mateix moment es va formar l'istme de Panamà fet que va permetre l'entrada dels tapirs a Sudamèrica, on hi viuen actualment tres espècies.

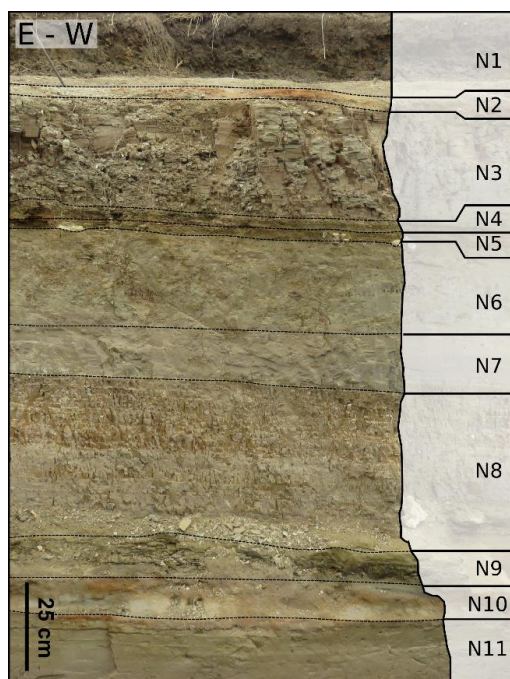
ANNEX III: UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES I CATEGORIES ESTRUCTURALS DOCUMENTADES (Pablo Rodríguez Salgado)

1. Descripció de les unitats estratigràfiques documentades.

Les unitats estratigràfiques documentades han estat descrites a partir de dues seccions representatives que han quedat exposades durant la intervenció que comprèn aquesta memòria (**fig. 2**) i que ha consistit en la reobertura de la cala 9/10 del sector de Ca n'Argilera. La secció principal, anomenada *secció Tapir*, (**figs. 1 i 2**), es troba localitzada al sud-est de la cala 9/10 a uns 3 metres de distància del tapir recuperat durant la present intervenció. Addicionalment, la descripció de les unitats estratigràfiques s'ha complementat amb una segona secció anomenada *secció Falla*, (**fig. 2**) la qual es troba localitzada al nord-oest de la cala 9/10, a 8 metres de distància de la secció Tapir en direcció NW-SE.

1.1. Secció Tapir

Les unitats identificades en aquesta secció consisteixen en 11 nivells distribuïts al llarg de 2.04 metres de secció vertical anomenats de base a sostre N11 – N1.

Fig. 1. Secció representativa localitzada a la cala 9/11 a partir de la qual s'ha realitzat la identificació i descripció dels diferents nivells documentats.

A continuació es descriuen els nivells identificats.

Nivell 11, (0 – 27 cm). Aquest nivell presenta un gruix de 27 cm i constitueix el nivell basal de la secció descrita. El nivell 11 es compon predominantment per llims amb una matriu argilosa de color verd clar amb alternances de làmines d'argiles amb colors lleugerament més foscos. Cap a la part superior es troba una capa d'uns 3 cm de gruix de color negre molt rica en matèria orgànica (predominantment restes vegetals) i melinites d'òpal de mida sub-centimètrica. Al sostre del nivell 11 i directament en contacte amb el nivell 10 hi destaca la presència d'una capa d'uns 2 cm de gruix i de color verd fosc composta pràcticament en la seva totalitat per restes vegetals (fulles). En general el nivell 11 es molt ric en escates de peix i ha provat la presència de diversos exemplars complets de peixos a la cala excavada (dos d'ells a escassos centímetres de la secció estudiada), fig. 2. Aquest nivell conté l'esquelet del tapir objectiu d'aquesta intervenció.

Nivell 10, (27 – 39 cm). El nivell 10 presenta un gruix de 12 cm i es caracteritza per una capa homogènia formada per sorres de gra fi amb matriu llimosa. Les sorres es troben dominantment compostes per grans de quars, fig. 3A. Malgrat aquest nivell no presenta variacions texturals en termes de mida de gra i selecció, presenta importants heterogeneïtats en relació al color i la cimentació, (**fig. 3A**); A la part basal i al sostre (en contacte amb el nivell 11 i 9 respectivament) el nivell 10 es troba especialment endurit evidenciant cert grau de cimentació parcial mentre que la part central d'aquest nivell les sorres es troben no consolidades. Els colors caracteritzats per tonalitats marrons, ocres i grisos també es distribueixen de forma heterogènia. Les zones prèviament esmentades on el grau de cimentació és més alt predominen tonalitats marrons i ocres mentre que a la part central els colors són grisos, coincidint amb les sorres no consolidades. La zona de contacte entre els colors marrons i grisos apareix de manera difosa i poc definida (**fig. 3A**).

Donades aquestes observacions i l'elevada porositat del nivell 10 en comparació amb la resta de nivells descrits, la cimentació i coloració d'aquest nivell s'atribueix a processos d'alteració fruit de circulació de fluids. Des d'un punt de vista paleontològic aquest nivell destaca per la presència de restes de vèrtebres de rèptil a la mateixa secció (**figs. 2 i 3B**).

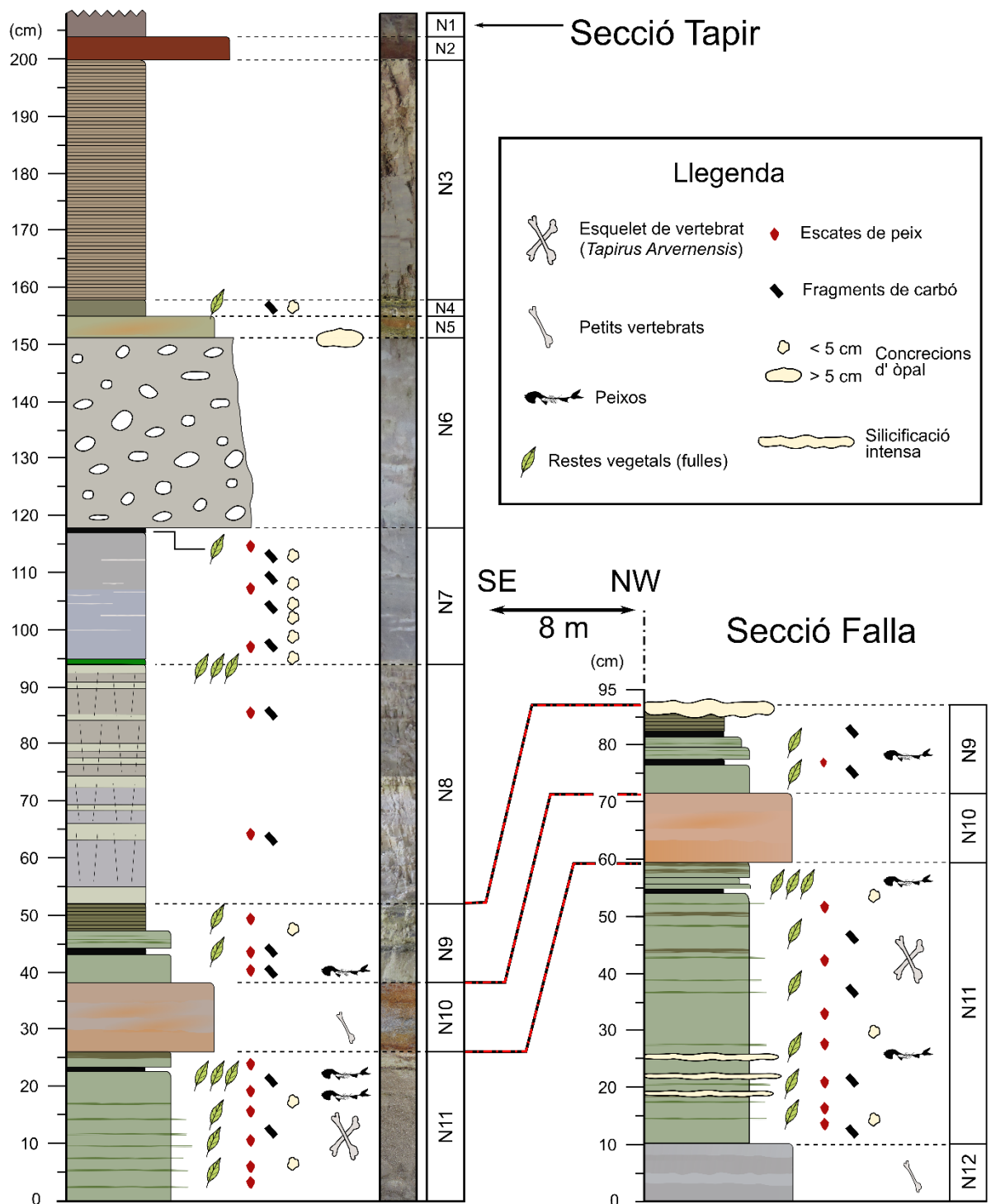
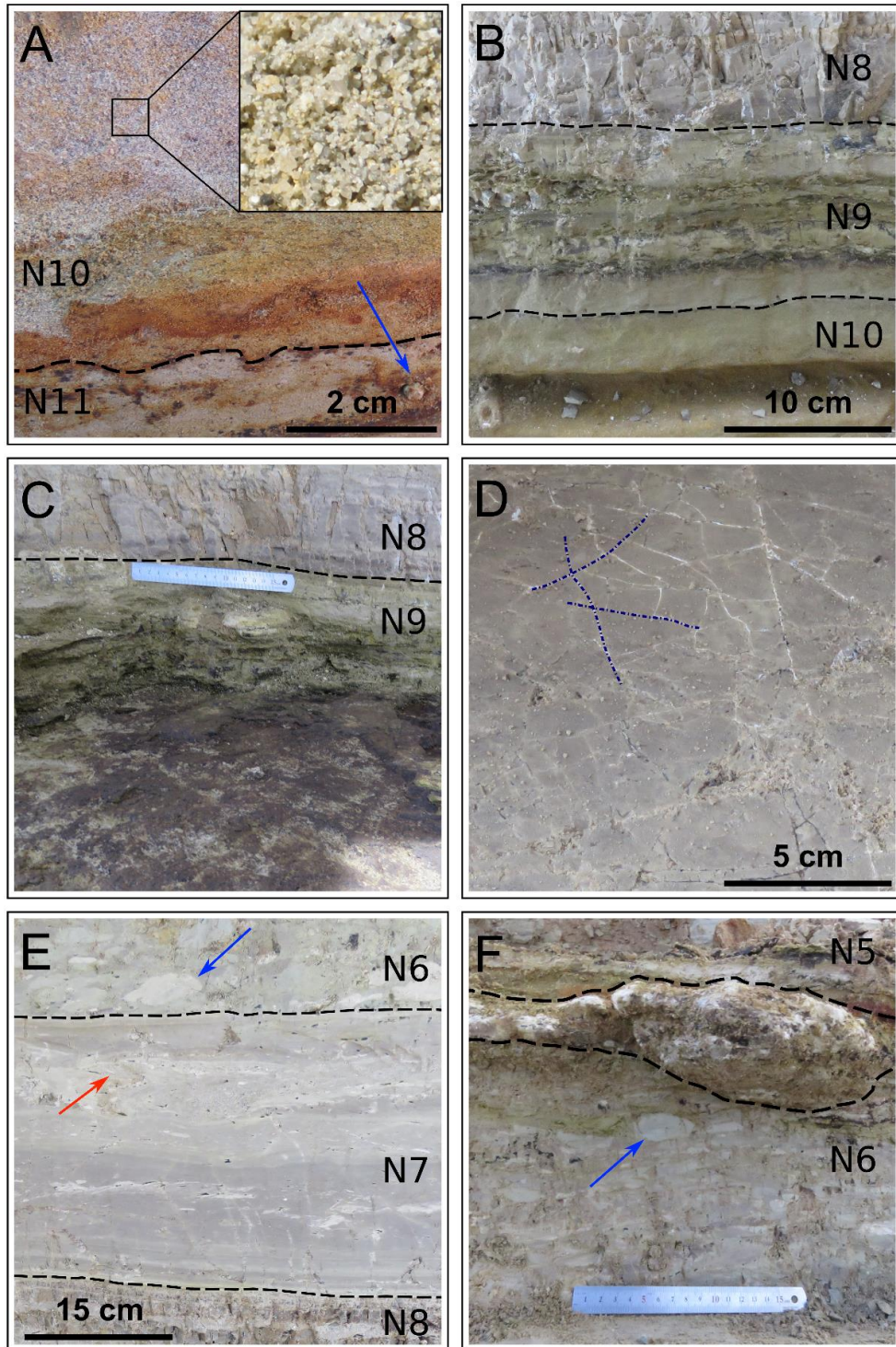

Fig. 2. Columnes estratigràfiques detallades realitzades a partir de les seccions Tapir (esquerra, fig. 1) i Falla (Dreta).

Fig. 3. **A:** Contacte entre el nivells 11 i 10 i fotografia de detall de les sorres que componen el nivell 10; La fletxa blava senyala una petita concreció d'òpal de mida mil·limètrica, **B:** Contacte entre els nivells 10 – 8 on es pot apreciar el caràcter heterogeni del nivell 9, **C:** Contacte entre el nivell 9 i 8 amb la capa característica del nivell 9 rica en restes vegetals exposada, **D:** Detall en planta del nivell 8 a prop de la seva base on s'observen les 3 famílies de fractures observades formant polígons irregulars, **E:** Contacte entre els nivells 8 – 6 on s'observen les làmines deformades del nivell 7 (fletxa vermella) i els còdols de fang matriu-suportats que componen el nivell 6 (fletxa blava) i **F:** Contacte entre el nivell 6 i 5; hi destaca la presència de concrecions d'òpal de mida considerable (l'escala mesura 15 cm) a la zona de contacte entre el nivell 6 i 5.

Nivell 9, (39 – 54 cm). Aquest nivell presenta un gruix de 15 cm i es caracteritza per ser texturalment heterogeni. La base del nivell 9 es situa sobre el nivell 10 a partir d'un contacte irregular. Aquest nivell comença a partir d'una capa basal de llims de color verd clar amb abundants fragments de carbó, **(fig.2)**. Al sostre d'aquesta capa hi destaca la presència d'un tram laminat d'uns 3 cm consistent en argiles negres amb abundants restes vegetals (fulles). Per damunt de la d'argiles negres continua un tram similar a la part basal d'aquest nivell, de color verd clar amb làmines d'argiles de color verd fosc. Finalment, el sostre del nivell 9 consisteix en un tram d'uns 3 cm de gruix compost per argiles laminades amb colors marrons i verds foscos, **(figs. 2 i 3B i C)**. En general el nivell 9 es molt ric en escates de peix i restes vegetals on també s'hi han arribat a trobar esquelets complets de peixos.

Nivell 8, (54 – 94 cm). El nivell 8 presenta un gruix de 40 cm i consisteix en un tram dominantment compost per argiles de color blanc i gris amb abundants melinites d'òpal àmpliament distribuïdes al llarg de tot l'interval. Aquest nivell pot ser dividit en 2 intervals, el tram basal caracteritzat per colors clars i el tram superior caracteritzat per colors lleugerament més foscos. La característica principal d'aquest nivell consisteix en un sistema de fractures sub-verticals sense desplaçament associades a processos de càrrega, **(fig. 3D)**. Aquestes característiques s'expliquen de manera més detallada al següent apartat.

Nivell 7, (94 – 117 cm). El nivell 7 presenta un gruix de 23 cm i apareix com un tram d'aspecte similar als materials descrits al nivell 8 però caracteritzat per l'absència de fractures, la presència de làmines blanques deformades, abundants fragments de carbó i concrecions d'òpal de mida sub-centimètrica distribuïdes de manera heterogènia. Aquest nivell comença a partir d'una capa basal d'argiles verdes d'1 cm de gruix amb abundants restes vegetals, **(fig. 2)**. Per damunt d'aquest nivell basal, apareix un tram intermig massiu d'argiles de colors clars blancs i grisos amb un gruix de 21 cm, caracteritzat per la presència de làmines de discontinues de gruix mil·limètric i lleugerament deformades **(fig. 3E)**, compostes per argiles blanques (probablement amb un alt contingut de diatomees). Addicionalment aquest tram presenta alguns nivells lenticulars i discontinus de sorra fina amb matriu llimosa molt similar als materials descrits al nivell 10. Finalment el sostre del nivell 7 consisteix en una capa d'1 cm de gruix composta d'argiles negres novament amb restes de fulles. Aquesta capa forma un contacte net amb la base del nivell 6, **(fig. 3E)**.

Nivell 6, (118 – 151 cm). El nivell 6 es troba representat per un tram de 33 cm de gruix i es caracteritza per un tram massiu compost per còdols tous (còdols formats per argila de color blanc) envoltats per una matriu argilosa de color gris, (**figs. 2, 3E i F**). El contacte entre el sostre del nivell 7 i la base de nivell 6 es net i no s'hi troben indicis de contacte erosiu al llarg de les seccions exposades a la cala. Aquest nivell es matriu-suportat (els còdols tous no es troben en contacte entre ells) i tot i que al lloc on s'ha realitzat la secció aquests presenten una mida centimètrica, escassos metres cap al sud apareix un bloc de mida mètrica alhora que el nivell 6 augmenta el seu gruix de manera considerable. Aquest augment de gruix va acompanyat d'un canvi en l'angle de cabussament de les capes les quals esdevenen sub-horitzontals a partir del sostre d'aquest nivell. No s'hi observen restes fòssils.

Nivell 5, (151 – 155 cm). El nivell 5 presenta un gruix de 4 cm i es caracteritza per una capa de color ocre composta per sorres de gra fi mal seleccionades i amb matriu argilosa. Aquest nivell es caracteritza per la presència de ninots de mida decimètrica localitzats al contacte entre el sostre del nivell 6 i la base del nivell 5, (**fig. 3F**).

Nivell 4, (155 – 158 cm). El nivell 4 presenta un gruix de 3 cm i es caracteritza per un tram d'argiles verdes laminades. S'hi observen algunes restes vegetals (fulles) i fragments de carbó, (**fig. 2**).

Nivell 3, (158 – 200 cm). El nivell 3 es caracteritza per un tram potent de 42 cm de gruix representat per argiles laminades de colors clars. Les làmines apareixen amb mida sub-mil·limètrica i presenten de manera esporàdica alguns nivells foscos rics en matèria orgànica. La part superior d'aquest tram es troba parcialment alterada i afectada per bioturbació actual (arrels) indicant la seva proximitat cap a la superfície, (**fig.2**).

Nivell 2, (200 – 204 cm). El nivell 2 presenta un gruix de 4 cm i consisteix en una capa de color marró caracteritzada per sorres molt fines amb matriu llimosa. Es troba formant un contacte net (no erosiu) amb el sostre del nivell 3.

Nivell 1, (200 – 204 cm). El nivell 1 representa el nivell superior de la secció (gruix > 4 cm) i consisteix en materials rics en matèria orgànica. Donat el grau d'alteració que aquest nivell presenta i la seva proximitat amb la superfície aquest nivell podria ser considerat com un horitzó edàfic formant part del sòl actual.

1.2. Secció Falla

En aquesta secció s'han identificat 4 nivells (N12 – N9) distribuïts al llarg de 87 cm, **(fig. 2)**. El tram superior del nivell 11, i els nivells 9 i 10 s'han correlacionat amb la secció Tapir. D'altra banda al trobar-se les capes cabussant en direcció sud-oest, aquesta secció, localitzada al nord-oest, ha permès identificar i descriure un petit tram situat estratigràficament per sota de la secció Tapir, el qual representa la part inferior del nivell 11 i el nivell 12. A continuació es descriuen els nivells identificats.

Nivell 12, (0 – 10 cm). El nivell 12 es troba a la base de la secció Falla i per sota del tram exposat de la secció Tapir. Aquest nivell presenta un gruix mínim de 10 cm i consisteix en una capa de sorres cimentades grises de gra fi amb matriu argilosa. Aquest nivell conté abundants restes vegetals (fulles) així com també restes de macrovertebrats i quelonies. El sostre del nivell 12 es troba en contacte net amb el nivell 11.

Nivell 11, (10 – 59 cm). El nivell 11 presenta un gruix de 49 cm. En general aquest nivell presenta característiques molt similars a les descrites a la secció Tapir on la seva base es pot correlacionar amb els darrers 20 cm superiors. El nivell 11 consisteix en llims amb matriu argilosa de color verd clar amb alternances de làmines d'argiles amb colors lleugerament més foscos. A la base aquest nivell presenta importants mineralitzacions d'òpal caracteritzades per tenir una geometria tabular i certa continuïtat lateral. Cap a la part superior es pot identificar la mateixa capa negra identificada a la secció tapir, localitzada just uns centímetres per sota del nivell 10. Aquest nivell conté abundants restes de carbó, fulles i exemplars complets de peixos i macrovertebrats.

Nivell 10, (59 – 72 cm). El nivell 10 presenta un gruix de 13 cm i consisteix en una capa de sorres compostes dominantment per grans de quars amb una matriu argilosa. El nivell es troba parcialment cimentat i presenta una mescla de colors ocres i grisos evidenciant alteració com a conseqüència de una important circulació de fluids. En general aquest nivell exhibeix les mateixes característiques observades a la secció Tapir permetent-ne una correlació directa.

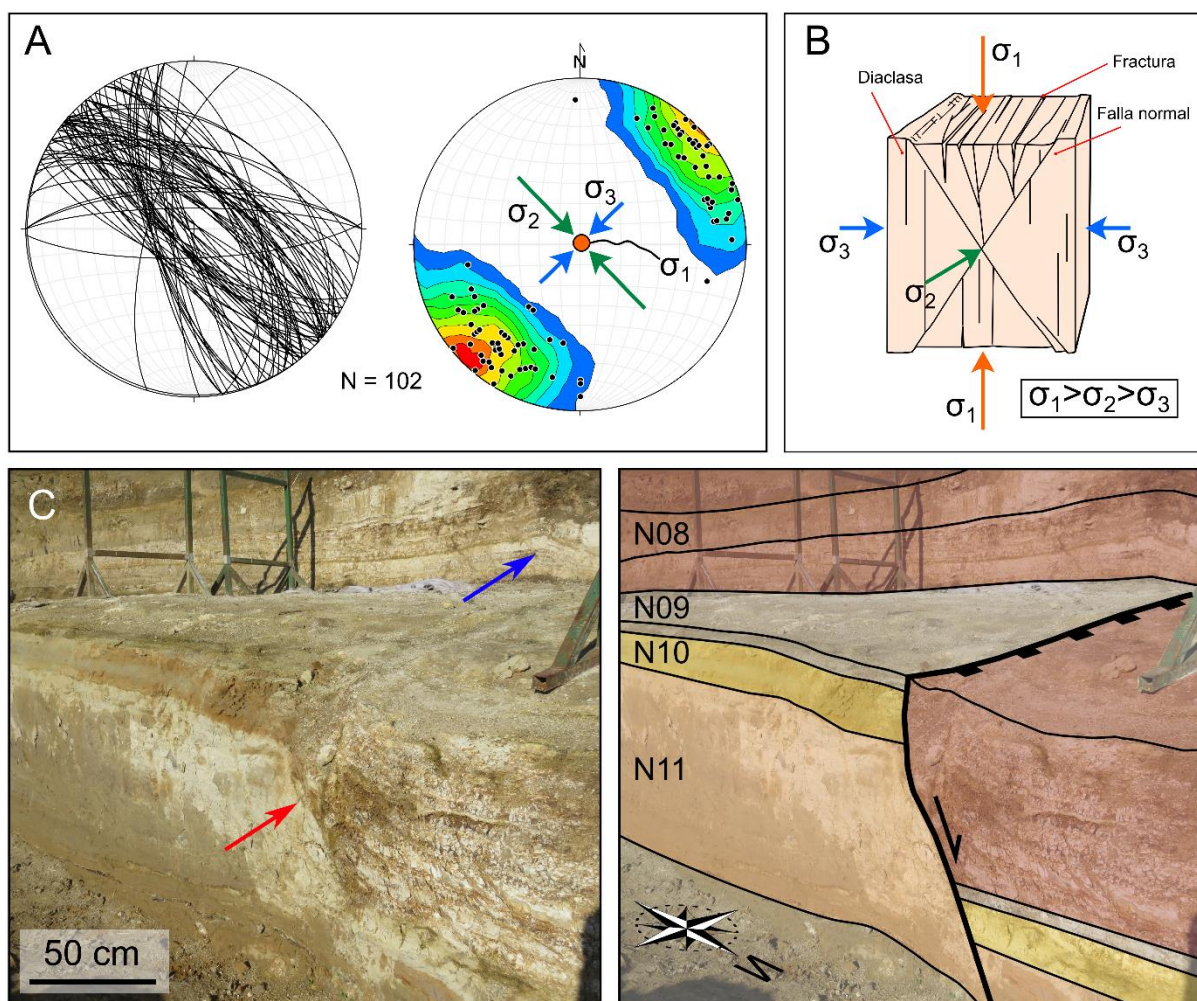
Nivell 9, (200 – 204 cm). Aquest nivell presenta un gruix de 15 cm i de manera similar a com apareix a la secció Tapir, en aquesta secció el nivell 9 es caracteritza per ser

texturalment heterogeni. El nivell 9 comença amb una capa d'uns 5 cm de llims de color verd en contacte amb el sostre del nivell 10. Els següents 5 cm consisteixen en una alternança de capes fosques molt riques en matèria orgànica i capes de llims de color verd amb làmines d'argila lleugerament més fosques. Finalment el sostre d'aquest nivell consisteix en una capa d'argiles laminades de color verd fosc. A diferència de la secció Tapir, aquest nivell presenta una zona intensament silicificada just al sostre, punt on acaba la secció Falla, **(Fig. 2)**. Aquest nivell conté en general abundants restes vegetals, fragment de carbó i exemplars complets de peix.

2. Característiques estructurals observades.

Les diferents seccions exposades durant la reobertura de la cala 9/10 del sector de Ca n'Argilera no només han fet possible realitzar una descripció detallada de la estratigrafia sinó que també han permès descriure i mesurar els trets estructurals observats a la secció. Aquestes característiques fan referència a discontinuïtats planars que afecten als sediments i per tant poden comprometre tant la preservació com l'estat de conservació del registre fòssil.

Algunes d'aquestes discontinuïtats, com les diàclasis (fractures distribuïdes de manera sistemàtica sense desplaçament) acostumen a estar restringides a determinats nivells mentre que d'altres com falles (fractures amb desplaçament) poden afectar simultàniament a diversos nivells creant un desplaçament relatiu entre ells i posant-los contacte a partir del pla de falla. A continuació es descriuen els trets estructurals més rellevants.

Fig. 4. **A:** Esquerra, projecció estereogràfica de les fractures mesurades (veure fig.6) i dreta, pols dels plans projectats estereogràficament i contorns de densitat dels pols utilitzats per calcular la seva orientació mitjana i la orientació dels esforços principals, **B:** Bloc diagrama il·lustrant la relació geomètrica entre les falles, fractures i diaclases i la seva orientació respecte els esforços principals i **C:** Falla normal identificada a la cala 9/10, d'esquerra a dreta fotografia sense interpretar i fotografia interpretada. La fletxa vermella indica el pla de falla A i la fletxa blava indica el plec anticlinal associat a la falla B.

2.1. Descripció de les característiques estructurals.

a) Fractures i falles associades a processos de càrrega i compactació.

Aquests tipus de discontinuïtats estructurals tenen un grau d'afectació limitat en els materials doncs consisteixen en sistemes de fractures i petites falles normals amb desplaçament sub-centimètric que afecten únicament a determinats nivells. Les fractures associades a processos de càrrega afecten principalment al nivell 8 i consisteixen en un sistema de fractures sub-verticals (angle de cabussament $\sim 80 - 85^\circ$) distribuïdes en 3 famílies amb una relació angular de $\sim 60^\circ$ entre elles. Donades aquestes característiques aquestes fractures poden ser interpretades com a un

sistema de fractures poligonals generades com a conseqüència d'una ràpida taxa de sedimentació del nivell superior. Això és consistent amb el fet que els nivells immediatament superiors (nivells 6 i 7) estiguin relacionats amb processos d'inestabilitat gravitacional com són les esllavissades. L'augment de càrrega sobtada ocasionat per aquests processos implica un augment dels esforços màxims verticals que combinats amb esforços mínims horitzontals dóna lloc a una orientació aleatòria de les fractures, que en la seva configuració més estable les distribueix en 3 famílies formant geometries idealment hexagonals (**Fig. 3D**).

Una altra característica de menor importància consisteix en un sistema de falles normals afectant el nivell 3 amb desplaçaments màxims d'uns pocs centímetres. Aquestes falles estan relacionades amb una pèrdua de volum per compactació.

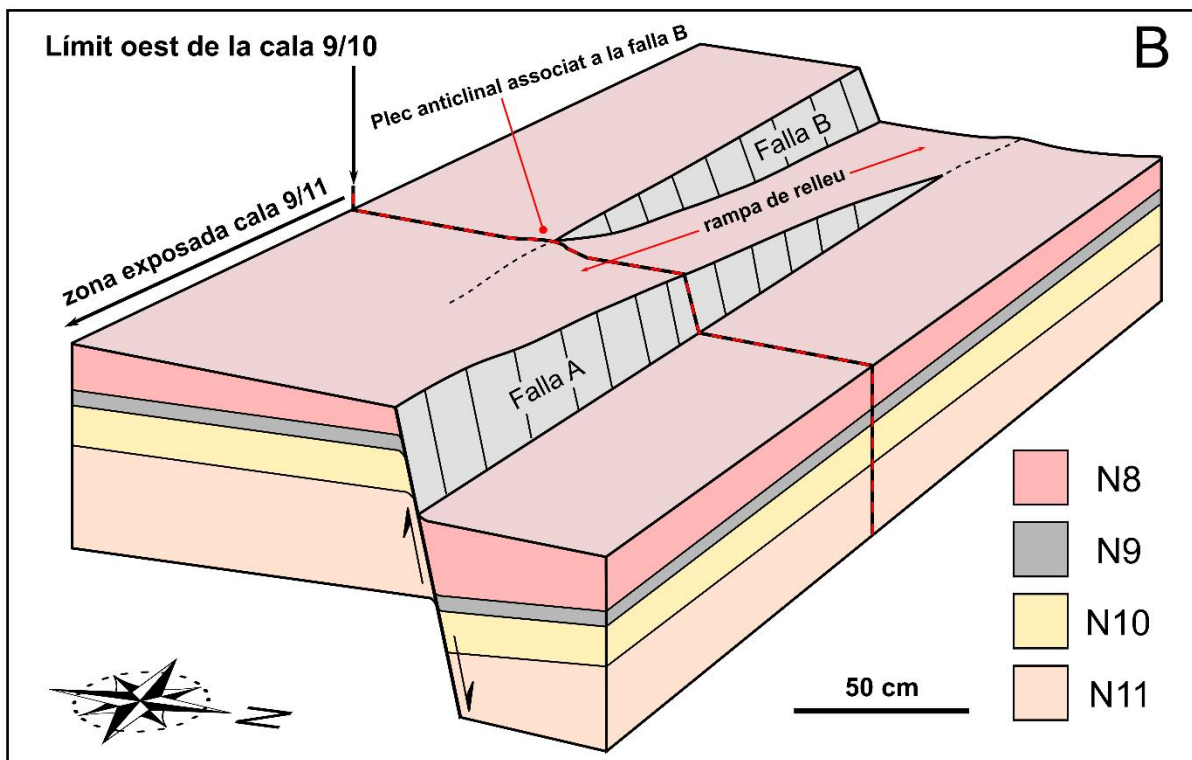
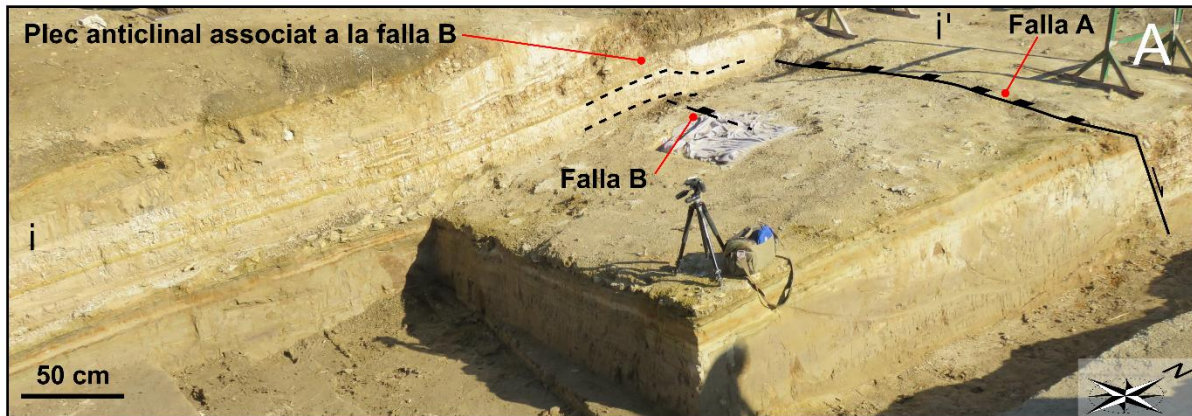
b) Falles normals associades a processos extensionals.

Aquestes falles apareixen amb menor freqüència però el seu impacte en la qualitat de preservació del registre fòssil pot arribar a ser important. Tot i que a la cala 9/10 únicament s'ha trobat una d'aquestes falles, (anomenada falla A, **figs. 4C i 5A**), s'han observat evidències estructurals que permeten deduir la existència d'almenys dues falles anomenades falla B i falla C.

La falla A, que aflora a la secció 9/10 (**figs. 4C i 5A**) consisteix en una falla normal amb una orientació de 280/70°NE (sentit/angle de cabussament 010/70) i afecta com a mínim als nivells 11 – 7. Per tant el bloc superior (bloc enfonsat) d'aquesta falla es troba situat al nord i posa en contacte els nivells 9, 10 i 11 (situats al bloc inferior) amb el nivell 8 (que es troba estratigràficament en posició superior) a partir del pla de falla (**Fig. 4C**) la zona on aquesta falla aflora la resta de nivells es troben absents per erosió actual i per tant no es possible determinar-ne l'interval temporal relatiu d'activitat.

Al límit oest de la cala, just on la falla A desapareix pot observar-se un plec anticlinal de dimensions reduïdes (amplitud ~40 cm) localitzat a uns 50 cm al sud de la falla A, (**figs. 4C i 5A**). Aquest plec que deforma els nivells 8 i 9 s'observa únicament al fons oest de la cala i no es propaga cap a l'est ja que la resta de nivells allà localitzats apareixen indeformats. Atenent aquestes característiques la presència d'aquest plec anticlinal es pot associar amb la terminació lateral d'una segona falla normal anomenada Falla B i localitzada a l'oest de la cala 9/10.

Aquesta suposada falla (Falla B) està relacionada amb la falla A a partir de una rampa de relleu de falla tal i com s'il·lustra a la **figura 5**. La presència d'una rampa de relleu de falla implica per una banda que la Falla B tingui una orientació molt similar a la orientació de la Falla A i per altra banda podria indicar l'existència d'una zona de falla la qual estaria composta per més falles orientades de manera similar.

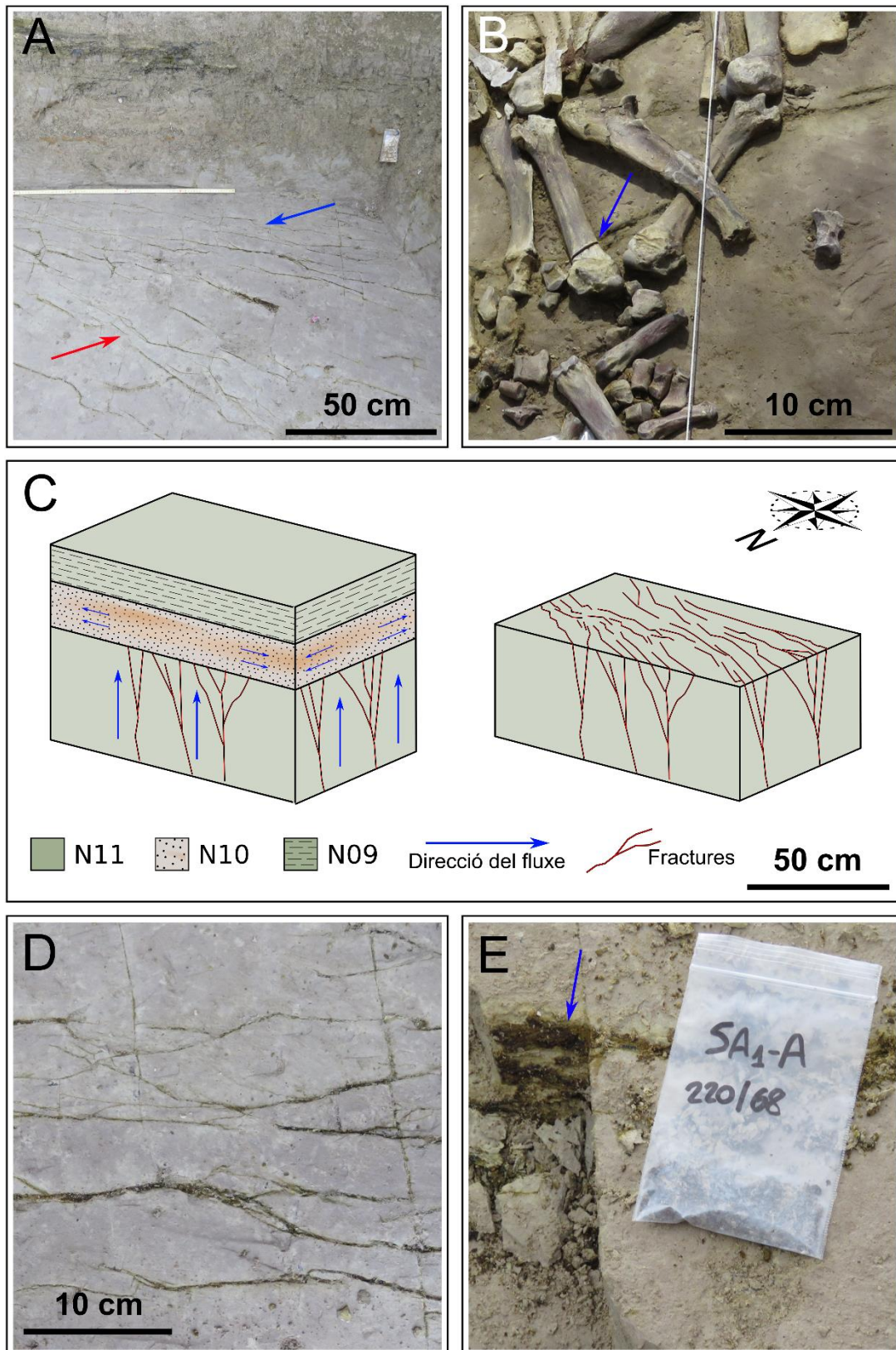

Fig. 5. A: Falla normal (Falla A) identificada a la cala 9/11 (veure interpretació a la figura 4C) on també pot apreciar-se el petit plec anticlinal associat a la falla B, la qual es propaga cap a l' oest fora dels límits de la cala. **B:** Esquema il·lustratiu del model proposat de rampa de relleu entre les falles A i B i la seva geometria teòrica. Aquest model permet explicar la presència del plec anticlinal que no es propaga cap a l'est. La línia vermella es troba localitzada entre els punts i – i' de la fotografia superior.

Finalment una tercera falla (falla C) que tampoc aflora a la cala 9/10 es pot deduir a partir de la orientació dels nivells 11 – 6. Aquests nivells presenten una orientació de $220/10^\circ$ (sentit/angle de cabussament) mentre que la resta de nivells (nivells 05 – 01) presenten una orientació pràcticament horitzontal (angle de cabussament $\sim 5^\circ$) amb el nivell 6 exhibint un augment de la potència progressiu cap a la mateixa direcció de cabussament.

Atenent a aquestes observacions i assumint un model simple de falla normal amb desplaçament constant aquesta segona falla es pot situar al sud de la cala 9/10 amb una orientació aproximada del pla de falla 130° NE (NW – SE, perpendicular al sentit de cabussament dels nivells 11 –6). D'aquesta manera la zona on es situa la cala 9/10 forma part del bloc superior (bloc enfonsat) de la falla C. A partir de la superfície dels nivells exposats i la seva orientació es calcula un salt de falla mínim d'1 metre.

Fig. 6. **A:** Sistemes de fractures amb una relació angular de 30° entre ells, **B:** Fractures afectant les extremitats anteriors del tapir objectiu de l'excavació, **C:** Model conceptual de formació de les fractures en el nivell 11 a partir de pressions de fluid elevades on el nivell 10 actua com a capa permeable disminuint la pressió i evitant que les fractures hidràuliques es propaguin cap a capes superiors. **D:** Detall en planta de la relació angular a 90° entre les fractures hidràuliques i les diaclases **E:** Rebliment del material d'alteració present a les fractures mostrejats i analitzats.

c) Fractures relacionades amb pressió i circulació de fluids.

Aquest tipus de fractures són les més abundants i la seva presència a la cala 9/10 es troba restringida al nivell 11, (**fig. 6**). Aquestes discontinuïtats estructurals apareixen com a sistemes formats per petites fractures amb longituds típicament curtes (~ 20 cm) distribuïdes al voltant de dues zones o fronts de propagació no superiors als dos metres d'amplada amb relacions angulars entre els dos fronts d'aproximadament 10°, (**fig. 6A**). Aprofitant la intervenció d'enguany al voltant de 100 fractures d'aquest tipus distribuïdes a ambdues zones (nomenades SA i SB) han estat mesurades.

La taula amb les corresponents mesures (angle/sentit de cabussament i longitud) de les fractures s'adjunta a l'**ANNEX 1**. La projecció estereogràfica mostra una distribució general de les fractures al voltant de dos sistemes conjugats amb una orientació promig de 315/86°NE i 139/87°SW (sentit/angle de cabussament de 229/87° i 045/86°). Hi ha diverses evidències que donen suport al fet que la formació d'aquestes fractures estigui relacionada amb pressions de fluid elevades. Per una banda la seva geometria consistent en sistemes de petites fractures connectades en secció (geometria de propagació ramificada) i amb un alt índex de segmentació en planta coincideix amb un estil típic de fracturació hidràulica (**fig. 6A, C i D**).

D'altra banda aquestes fractures exhibeixen de manera freqüent un rebliment consistent en materials d'alteració argilosos, sovint cimentats, de color ocre i marró fosc, (**Fig. 6E**). Aquests materials es troben distribuïts a la zona d'apertura de les fractures la qual acostuma a tenir una amplada compresa entre 1 i 15 mm.

Per tal d'obtenir més informació sobre l'origen del rebliment d'aquestes fractures, s'han obtingut dues mostres (una de les quals pot observar-se a la **figura 6E**) pertanyents a dues fractures localitzades a dues zones diferents, amb orientacions de 220/68° i 228/80° i amb una separació d'uns 5 m de distància entre elles. Les mostres han estat analitzades pel Dr. Jordi Ibáñez a l'Institut de Ciències de la Terra Jaume Almera, (ICTJA-CSIC) i han consistit en difracció de raigs X (XRD) i fluorescència de raigs X (ED-XRF). Els difractograms obtinguts a les anàlisis s'inclouen a l'**Annex 2**.

Totes dues mostres malgrat estar separades i en sistemes de fractures diferents mostren composicions pràcticament idèntiques. Per una banda els resultats de les difraccions de raigs X indiquen que els materials alterats estan compostos per minerals molt similars a aquells que es troben a les zones no afectades per fractures. Aquests

minerals consisteixen en quars, feldspats i minerals de les argiles d'origen lacustre com la Nontronita i d'origen volcànic com la Illita.

D'altra banda la fluorescència de raigs X que permet conèixer la composició elemental de les mostres indica la presència de calci, ferro, manganés i arsènic. Mentre que els tres primers elements poden estar relacionats amb la composició de les argiles, l'arsènic es indicatiu de fluids hidrotermals i confirmaria per tant la circulació de fluids a partir d'aquest tipus de fractures.

2.2. Discussió sobre la relació de les característiques estructurals observades a la cala 9/11 amb l'evolució tectònica de la depressió de la Selva.

D'acord amb el treball de Pous et al. (1990) la depressió de la Selva va evolucionar a partir de dos sistemes de fractures amb orientacions NE – SW i NW – SE donant lloc a una geometria en forma de cubeta. El sistema de fractures amb orientació NE – SW s'associa amb la zona d'enllaç entre la fossa tectònica Vallés – Penedès mentre que el sistema de fractures amb orientació NW-SE està relacionat amb l'evolució pròpia de la depressió de la Selva, sent aquest sistema el que implica una subsidència més activa a partir de falles normals (Pous et al., 1990).

Una observació important respecte la orientació de les fractures hidràuliques identificades a la cala 9/10 rau en el fet que la seva orientació (NW – SE) coincideix amb una de les famílies de fractures que delimiten la depressió de la selva. Aquests tipus de fractures s'orienta sempre perpendicular a la orientació dels esforços mínims i la seva orientació per tant podria reflexar l'estat d'esforços existent a la depressió de la Selva durant la seva evolució.

Aquestes fractures indiquen un règim extensional amb l'esforç màxim orientat verticalment i l'esforç mínim amb una orientació NE – SW. Aquesta observació recolza la idea que per tant el sistema de falles més actiu responsable de la formació de la depressió de la Selva fos aquell amb una orientació NW – SE. D'altra banda, les falles amb orientacions NE-SW que també configuren la geometria de la depressió de la Selva podrien formar part del sistema Vallés – Penedès i ser reactivades de manera passiva sota un estadi d'esforços no favorable.

Cal destacar que alguns autors com Vehí et al.,(2005) entre d'altres, reconeixen la relació de les falles que delimiten la depressió de la Selva amb una un grau important d' activitat hidrotermal.

Finalment en una publicació recent on s'estudia l'estructura del maar del Camp dels Ninots, Oms et al., (2015) proposa que els fluids que van donar lloc a la formació del maar van estar conduïts a partir d'una falla normal d'orientació E-W. Aquesta falla normal posa en contacte el bloc superior, localitzat al nord i compost per 70 m de sorres pliocenes dipositades sobre un basament granític amb un bloc inferior, localitzat al sud i compost predominantment per granits.

L'orientació d'aquesta falla principal descrita per Oms et al., 2015 coincideix amb l'orientació de la falla A (veure **figs. 4 i 5**) que aflora a la cala 9/10. De confirmar-se la presència d'una zona de falla formada per petites falles normals amb orientació similar podria permetre establir vincles entre una falla principal i falles més petites associades al moviment de la primera.

L'estudi sistemàtic i comparatiu de les característiques estructurals de les cales obertes en futures excavacions permetran millorar el coneixement sobre gènesi del maar del Camp dels Ninots i la seva relació amb l'evolució de la depressió de la Selva.

ANNEX IV: IINVENTARI GENERAL

MATERIAL RECUPERAT EN EL SECTOR DE CAN ARGILERA DURANT LA CAMPANYA DE 2016

Sector	Niv	Qua	Núm.	Mat.	Cat.	Taxó	X	Y	ZINF	Orient.	Pend.	Llarg	Ample	Gruix	Observacions
Can Argilera	11	AA48	2	Vegetal			79	6	101,01	nesw	p	30	15	10	
Can Argilera	11	AA48	3	Os	mandíbula	Peix	50	4	100,98			10	10	10	
Can Argilera	11	AA48	4	Os	vèrtebra	Tapiridae	59	14	101,02	ew	w	27	21	18	
Can Argilera	11	AA48	5	Os	vèrtebra	Tapiridae	63	15	101,01	ew	p	30	28	17	
Can Argilera	11	AA48	6	Os	vèrtebra	Tapiridae	65	14	101,01	ew	p	34	30	14	
Can Argilera	11	AA48	7	Os	vèrtebra	Tapiridae	68	11	101,02	nwse	p	42	32	26	
Can Argilera	11	AA48	8	Os	vèrtebra	Tapiridae	72	10	101,02	ew	ne	47	46	37	
Can Argilera	11	AA48	9	Os	vèrtebra	Tapiridae	68	11	100,98	nwse	p	40	31	25	sota la vèrtebra nº7
Can Argilera	11	AA48	10	Os	vèrtebra	Tapiridae	26	5	101,01	nwse	ne	61	41	34	
Can Argilera	11	AA48	11	Os	vèrtebra	Tapiridae	24	1	101,01	nwse	ne	65	43	27	
Can Argilera	11	AA49	1	Fusta			6	10	101,10	ns	p	60	40	2	no recuperat
Can Argilera	11	AB47	1	Os	Sesamoide	Tapiridae	70	34	100,83	ew	p	19	15	6	
Can Argilera	11	AB47	2	Os	falange	Tapiridae	84	85	100,88	nesw	p	40	18	12	
Can Argilera	11	AB47	3	Os	falange	Tapiridae	83	90	100,89	nwse	p	40	25	18	
Can Argilera	11	AB47	4	Os	falange	Tapiridae	85	96	100,91	ew	w	28	22	20	
Can Argilera	11	AB48	1	Os	vèrtebra	Tapiridae	19	90	100,94	ew		10	6	5	
Can Argilera	11	AB48	2	Os	mandíbula		96	92	101,05	ns	sw	40	10	5	
Can Argilera	11	AB48	3	Os	falange	Tapiridae	13	94	100,89	nesw	sw	42	33	20	
Can Argilera	11	AB48	4	Os	falange	Tapiridae	8	86	100,89	nwse	e	33	19	19	
Can Argilera	11	AB48	5	Os	falange	Tapiridae	4	88	100,89	q	p	35	35	12	
Can Argilera	11	AB48	6	Os	metacarp	Tapiridae	15	88	100,91	nesw	sw	120	37	22	
Can Argilera	11	AB48	7	Os	falange	Tapiridae	3	81	100,89	ew	w	36	23	18	
Can Argilera	11	AB48	8	Os	falange	Tapiridae	4	83	100,90	ew	w	35	24	22	

Sector	Niv	Qua	Núm.	Mat.	Cat.	Taxó	X	Y	ZINF	Orient.	Pend.	Llarg	Ample	Gruix	Observacions
Can Argilera	11	AB48	9	Os	metàpod	Tapiridae	8	95	100,91	ew	p	105	29	22	
Can Argilera	11	AB48	10	Os	metàpod	Tapiridae	10	93	100,91	ew	p	115	36	20	
Can Argilera	11	AB48	11	Os	metàpod	Tapiridae	12	88	100,91	nesw	sw	110	28	20	
Can Argilera	11	AB48	12	Os	metàpod	Tapiridae	9	83	100,91	nwse	nw	101	30	22	
Can Argilera	11	AB48	13	Os	metàpod	Tapiridae	12	89	100,91	nesw	sw	105	24	23	
Can Argilera	11	AB48	14	Os	falange	Tapiridae	3	91	100,93	ns	p	28	20	18	
Can Argilera	11	AB48	15	Os	falange	Tapiridae	6	88	100,90	nesw	ne	42	34	20	
Can Argilera	11	AB48	16	Os	falange	Tapiridae	5	87	100,91	ns	p	40	26	12	
Can Argilera	11	AB48	17	Os	Sesamoide	Tapiridae	9	91	100,91	ew	w	15	12	4	
Can Argilera	11	AB48	18	Os	falange	Tapiridae	17	89	100,93	ew	w	27	19	18	
Can Argilera	11	AB48	19	Os	Tarsal	Tapiridae	16	92	100,92	ns	n	43	29	12	
Can Argilera	11	AB48	20	Os	Tarsal	Tapiridae	14	94	100,92	ns	n	30	23	14	
Can Argilera	11	AB48	21	Os	Tarsal	Tapiridae	12	96	100,93	ns	n	29	26	22	
Can Argilera	11	AB48	22	Os	Tarsal	Tapiridae	13	98	100,93	ns	p	32	19	16	
Can Argilera	11	AB48	23	Os	falange	Tapiridae	12	95	100,92	q	p	29	29	19	
Can Argilera	11	AB48	24	Os	astràgal	Tapiridae	16	96	100,91	q	p	50	49	33	
Can Argilera	11	AB48	25	Os	calcáni	Tapiridae	17	100	100,91	ew	w	110	46	35	
Can Argilera	11	AB48	26	Os	Tarsal	Tapiridae	26	98	100,94	ew	w	32	18	16	
Can Argilera	11	AB48	27	Os	Sesamoide	Tapiridae	25	100	100,94	ew	p	18	12	7	
Can Argilera	11	AB48	28	Os	costella	Tapiridae	56	62	100,96	ns	s	44	15	10	dos fragments
Can Argilera	11	AB48	29	Os	costella	Tapiridae	60	56	100,96	nesw	sw	100	10	8	
Can Argilera	11	AB48	30	Os	costella	Tapiridae	52	41	100,94	q	p	18	16	10	
Can Argilera	11	AB48	31	Os	ulna	Tapiridae	29	90	100,95	ew	p	220	25	20	
Can Argilera	11	AB48	32	Os	tíbia	Tapiridae	32	92	100,93	ew	p	270	80	75	
Can Argilera	11	AB48	33	Os	falange	Tapiridae	13	94	100,91	q	w	27	27	17	
Can Argilera	11	AB48	34	Os	Tarsal	Tapiridae	13	87	100,90	nesw	w	40	29	21	
Can Argilera	11	AB48	35	Os	Tarsal	Tapiridae	15	84	100,90	nwse	se	43	28	22	

Sector	Niv	Qua	Núm.	Mat.	Cat.	Taxó	X	Y	ZINF	Orient.	Pend.	Llarg	Ample	Gruix	Observacions
Can Argilera	11	AB48	36	Os	Tarsal	Tapiridae	18	81	100,90	nwse	se	29	24	14	
Can Argilera	11	AB48	37	Os	Tarsal	Tapiridae	15	86	100,90	ns	s	18	7	7	
Can Argilera	11	AB48	38	Os	astràgal	Tapiridae	19	85	100,91	ns	sw	55	54	33	
Can Argilera	11	AB48	39	Os	calcani	Tapiridae	21	89	100,91	nesw	sw	112	58	43	
Can Argilera	11	AB48	40	Os		Tapiridae	58	82	100,97	nesw	ne	64	43	36	
Can Argilera	11	AB48	41	Os	costella	Tapiridae	59	51	100,95	nesw	sw	88	11	6	fragment
Can Argilera	11	AB48	42	Os	costella	Tapiridae	50	60	100,95	nesw	sw	128	7	5	fragment
Can Argilera	11	AB48	43	Os	costella	Tapiridae	53	47	100,95	q	p	6	5	4	fragment
Can Argilera	11	AB48	44	Os	costella	Tapiridae	51	44	100,94	ns	p	17	5	5	dos fragments
Can Argilera	11	AB48	45	Os	ulna	Tapiridae	35	87	100,94	ew	s	234	34	23	
Can Argilera	11	AB48	46	Os	tíbia	Tapiridae	38	82	100,93	ew	p	270	89	75	
Can Argilera	11	AB48	47	Os	metacarp	Tapiridae	21	2	100,84	nwse	p	75	22	18	
Can Argilera	11	AB48	48	Os	metacarp	Tapiridae	23	7	100,89	nesw	sw	122	38	22	
Can Argilera	11	AB48	49	Os	metacarp	Tapiridae	29	4	100,85	nwse	nw	100	26	24	
Can Argilera	11	AB48	50	Os		Tapiridae	25	0	100,85	ew	w	47	25	12	
Can Argilera	11	AB48	51	Os		Tapiridae	25	2	100,85	ew	p	38	25	18	
Can Argilera	11	AB48	52	Os	falange	Tapiridae	26	4	100,85	ew	w	32	21	21	
Can Argilera	11	AB48	53	Os	falange	Tapiridae	22	4	100,85	ns	n	27	20	18	
Can Argilera	11	AB48	54	Os	falange	Tapiridae	24	6	100,85	nwse	nw	28	27	16	
Can Argilera	11	AB48	55	Os	falange	Tapiridae	20	10	100,85	ew	e	35	22	17	
Can Argilera	11	AB48	56	Os		Tapiridae	29	6	100,87	nwse	v	44	33	27	
Can Argilera	11	AB48	57	Os		Tapiridae	29	6	100,85	q	p	26	23	12	
Can Argilera	11	AB48	58	Os	falange	Tapiridae	27	14	100,86	ns	p	36	33	19	
Can Argilera	11	AB48	59	Os	falange	Tapiridae	24	16	100,86	nesw	p	24	17	14	
Can Argilera	11	AB48	60	Os	falange	Tapiridae	22	15	100,86	ns	e	39	20	20	
Can Argilera	11	AB48	61	Os		Tapiridae	35	13	100,85	q	s	32	31	23	
Can Argilera	11	AB48	62	Os		Tapiridae	32	14	100,87	q	p	23	16	16	

Sector	Niv	Qua	Núm.	Mat.	Cat.	Taxó	X	Y	ZINF	Orient.	Pend.	Llarg	Ample	Gruix	Observacions
Can Argilera	11	AB48	63	Os	falange	Tapiridae	25	6	100,84	ns	w	37	21	17	
Can Argilera	11	AB48	64	Os	falange	Tapiridae	23	7	100,84	nwse	p	25	16	15	
Can Argilera	11	AB48	65	Os		Tapiridae	31	16	100,87	ew	p	48	44	14	
Can Argilera	11	AB48	66	Os		Tapiridae	32	19	100,87	nesw	sw	40	25	24	
Can Argilera	11	AB48	67	Os	falange	Tapiridae	27	17	100,87	q	p	35	33	19	
Can Argilera	11	AB48	68	Os		Tapiridae	24	20	100,85	nwse	v	39	31	28	
Can Argilera	11	AB48	69	Os	falange	Tapiridae	23	23	100,87	ew	p	25	17	17	
Can Argilera	11	AB48	70	Os		Tapiridae	31	22	100,86	ew	w	104	26	23	
Can Argilera	11	AB48	71	Os	falange	Tapiridae	32	24	100,86	q	p	34	33	19	
Can Argilera	11	AB48	72	Os	falange	Tapiridae	29	24	100,86	ew	p	30	22	21	
Can Argilera	11	AB48	73	Os	falange	Tapiridae	35	25	100,86	nwse	v	30	16	13	
Can Argilera	11	AB48	74	Os	falange	Tapiridae	16	18	100,86	ew	v	33	30	26	
Can Argilera	11	AB48	75	Os	falange	Tapiridae	15	20	100,86	nwse	p	36	21	21	
Can Argilera	11	AB48	76	Os	falange	Tapiridae	16	23	100,87	ew	w	25	19	18	
Can Argilera	11	AB48	77	Os	falange	Tapiridae	17	25	100,87	ew	p	34	22	22	
Can Argilera	11	AB48	78	Os	falange	Tapiridae	15	27	100,87	nwse	p	27	19	18	
Can Argilera	11	AB48	79	Os		Tapiridae	15	31	100,87	q	w	21	21	19	
Can Argilera	11	AB48	80	Os		Tapiridae	27	30	100,89	q	v	41	40	23	
Can Argilera	11	AB48	81	Os		Tapiridae	26	31	100,86	q	p	46	33	32	
Can Argilera	11	AB48	82	Os	metàpod	Tapiridae	23	27	100,86	ew	p	103	24	23	
Can Argilera	11	AB48	83	Os	metàpod	Tapiridae	27	30	100,87	nesw	sw	108	26	25	
Can Argilera	11	AB48	84	Os	metàpod	Tapiridae	32	31	100,88	nesw	sw	78	22	16	
Can Argilera	11	AB48	85	Os	metàpod	Tapiridae	29	33	100,87	ew	s	120	37	22	
Can Argilera	11	AB48	86	Os	radi	Tapiridae	45	14	100,86	nesw	p	220	55	50	
Can Argilera	11	AB48	87	Os		Tapiridae	49	19	100,87	nesw	v	45	40	25	
Can Argilera	11	AB48	88	Os	ulna	Tapiridae	50	8	100,86	nesw	p	250	80	35	
Can Argilera	11	AB48	89	Os	radi	Tapiridae	46	0	100,85	nwse	p	220	55	51	

Sector	Niv	Qua	Núm.	Mat.	Cat.	Taxó	X	Y	ZINF	Orient.	Pend.	Llarg	Ample	Gruix	Observacions
Can Argilera	11	AB48	90	Os	esternum	Tapiridae	55	26	100,91	nwse	w	60	43	17	
Can Argilera	11	AB48	91	Os	costella	Tapiridae	59	25	100,94	nesw	sw	75	13	10	3 fragments
Can Argilera	11	AB48	92	Os	costella	Tapiridae	56	29	100,92	nesw	p	80	16	10	4 fragments
Can Argilera	11	AB48	93	Os	femur	Tapiridae	56	97	100,96	nesw	p	300	110	90	
Can Argilera	11	AB48	94	Os		Tapiridae	50	84	100,93	q	v	66	37	34	
Can Argilera	11	AB48	95	Os	ulna	Tapiridae	49	19	100,88	ew	w	276	66	50	
Can Argilera	11	AB48	96	Os	femur	Tapiridae	55	91	100,93	nesw	p	300	120	95	
Can Argilera	11	AB48	97	Os	costella	Tapiridae	67	95	100,98			35	6	5	
Can Argilera	11	AB48	98	Os	Sesamoide	Tapiridae	80	45	100,99			20	10	9	
Can Argilera	11	AB48	99	Os		Tapiridae	70	55	100,86	ew	sw	1300	750	100	cos central extret amb poliuretà
Can Argilera	11	AB49	2	Dent		Tapiridae	72	79	101,12	ew	w	41	11	9	
Can Argilera	11	AB49	3	Os	Sesamoide	Tapiridae	87	42	101,11	ns	s	15	10	8	
Can Argilera	11	AB49	4	Dent		Tapiridae	29	5	100,98	nesw		34	8	6	
Can Argilera	11	AB49	5	Os		Tapiridae	15	26	100,98	nesw	sw	90	70	3	
Can Argilera	11	AB49	6	Dent		Tapiridae	28	95	100,96	ew	p	35	10	10	
Can Argilera	11	AC47	1	Os		Indet	49	19	100,80			38	12	7	
Can Argilera	11	AC47	2	Os		Peix	32	41	100,79	nesw	s	20	10	5	
Can Argilera	11	AC47	3	Os		Peix	40	100	100,77	nwse	s	11	6	2	
Can Argilera	11	AC47	4	Os		Indet	73	62	100,74	nwse	s	1	1	1	
Can Argilera	11	AC47	5	Os	Sesamoide	Tapiridae	87	8	100,78	nwse	sw	20	15	15	
Can Argilera	11	AC48	1	Os	falange		71	19	100,80	ew	p	35	17	8	
Can Argilera	11	AC48	2	Os		Tapiridae	41	90	100,87	ew	n	50	33	24	
Can Argilera	11	AC49	2	Dent		Tapiridae	27	65	100,50	ns	n	37	7	5	
Can Argilera	11	AC49	3	Dent		Tapiridae	28	68	100,50	nwse	sw	38	5	5	
Can Argilera	11	AC49	4	Dent		Tapiridae	26	68	100,49	nwse	sw	18	5	4	
Can Argilera	11	AC49	5	Dent		Tapiridae	29	69	100,56	nwse	sw	20	12	10	
Can Argilera	11	AC49	6	Dent		Tapiridae	29	67	100,49	nwse	sw	18	5	4	

Sector	Niv	Qua	Núm.	Mat.	Cat.	Taxó	X	Y	ZINF	Orient.	Pend.	Llarg	Ample	Gruix	Observacions
Can Argilera	11	AC49	7	Os	crani	Tapiridae	20	90	100,80	nesw	p	375	275	132	
Can Argilera	10	AC49	2	Os	Sesamoide	Tapiridae	92	66	100,91	ew	s	16	12	6	
Can Argilera	10	AC49	3	Dent		Tapiridae	86	99	101,50	nesw	p	37	8	6	
Can Argilera	11	AC50	1	Os		Au	82	50	101,34	ew	e	12	3	3	bloc cristal.litzat
Can Argilera	10	AC51	1	os		Anguido	28	26	101,36	ew	e	221	94	26	Superfície de l'àrea. No hi ha connexió. Extret en bloc.
Can Argilera	10	AC51	2	os		Au	15	30	101,13	nwse	se	44	5	3	
Can Argilera	10	AC51	3	os	vèrtebra		80	49	101,50	q	s	5	4	3	
Can Argilera	9	AC51	1	os	costella	Au	58	31	101,60			23	3	1	
Can Argilera	9	AC51	2	os			61	33	101,60	q	p	3	2	1	
Can Argilera	9	AC51	3	os		Au	69	38	101,53	q	p	17	17	11	
Can Argilera	11	AD47	1	os		Au	46	90	100,79	ew		55	12	11	
Can Argilera	11	AD47	2	os			90	85	100,77			195	62	34	extret en bloc
Can Argilera	11	AD47	3	os			53	24	100,46			23	14	9	
Can Argilera	11	AD47	4	os		Peix	33	15	100,51			50	30	1	
Can Argilera	11	AD48	1	os		Au	65	40	100,70	nesw	sw	10	1	1	
Can Argilera	11	AD49	1	os	mandíbula		89	11	100,95	nesw	sw	15	1	1	
Can Argilera	11	AD49	2	os		Peix	40	31	100,81	q	s	70	70	5	
Can Argilera	11	AD49	3	os		Tapiridae	40	31	100,81	q	s	10	10	10	
Can Argilera	10	AD50	1	os			52	76	101,21	ew	p	91	21	1	
Can Argilera	10	AD50	2	Fusta			83	93	101,26	nesw	e	149	64	19	
Can Argilera	10	AD51	1	Os			30	74	101,34			7	3	1	
Can Argilera	11	AE47	1	Os		Peix	21	90	100,47	ns	s	110	71	3	
Can Argilera	11	AE48	1	Os	vèrtebra	Peix	93	68	100,70	ns	s	10	10	10	
Can Argilera	11	AE49	1	Os	mandíbula		66	61	100,87	ns	s	18	1	1	
Can Argilera	11	AE49	2	Os	mandíbula		11	75	100,80	ns	s	10	10	10	
Can Argilera	11	AE49	3	Os		Peix	47	96	100,70	ns	s	10	10	10	
Can Argilera	11	X47	3	Os		Granota	6	31	101,37			19	9	1	

Sector	Niv	Qua	Núm.	Mat.	Cat.	Taxó	X	Y	ZINF	Orient.	Pend.	Llarg	Ample	Gruix	Observacions
Can Argilera	11	Y49	5	Os		Granota	81	13	101,28			35	18	1	
Can Argilera	11	Y50	11	Os		Peix	13	23	100,91			38	34	1	
Can Argilera	11	Z47	6	Os	mandíbula		37	96	100,98	nwse	n	16	1	1	

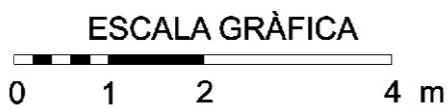
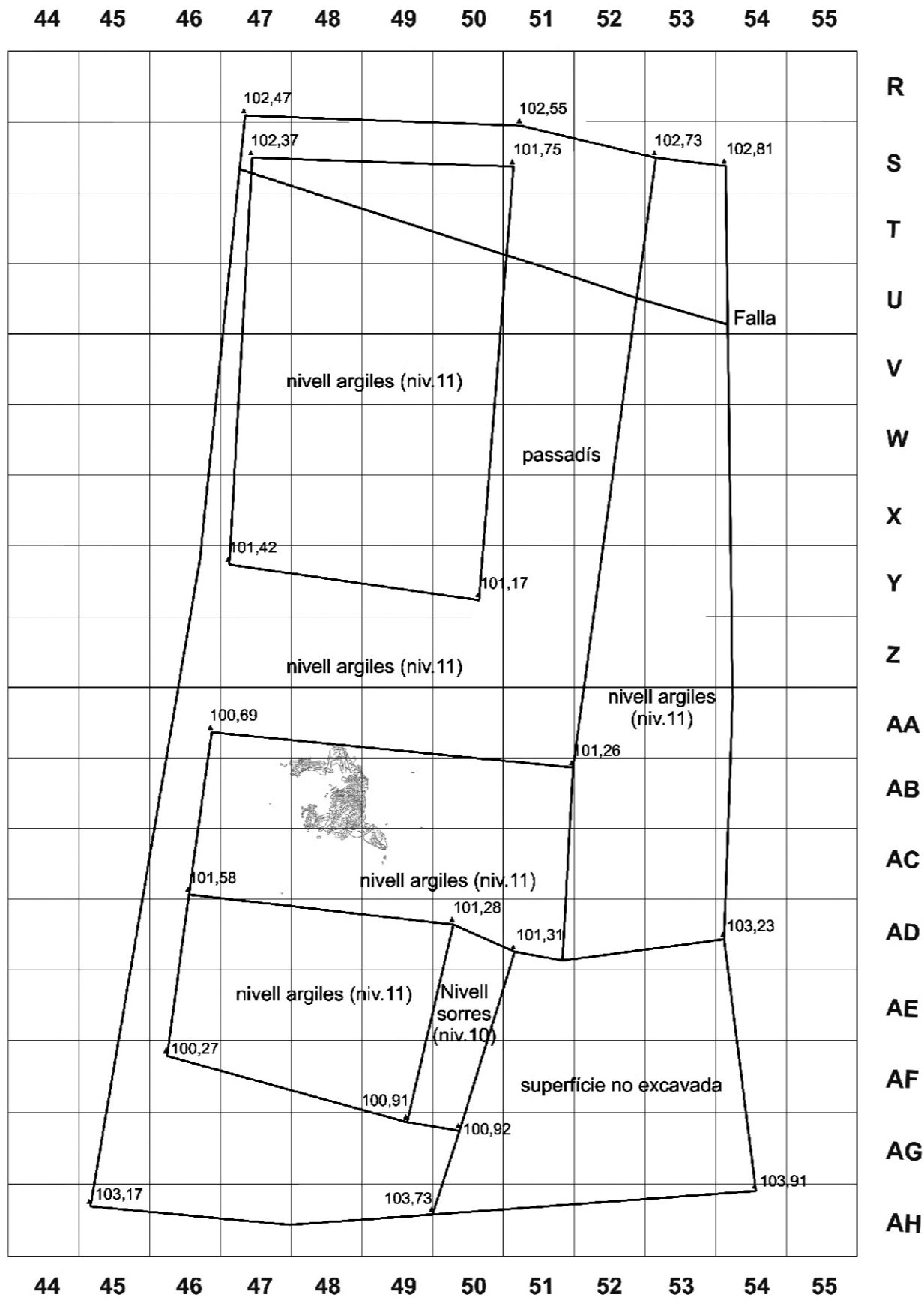

ANNEX V: PLANIMETRIA

CN'16
Sect. Can Argilera
Cala 9/10

N geo. N arq.

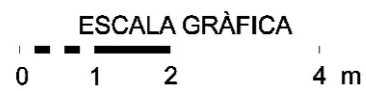
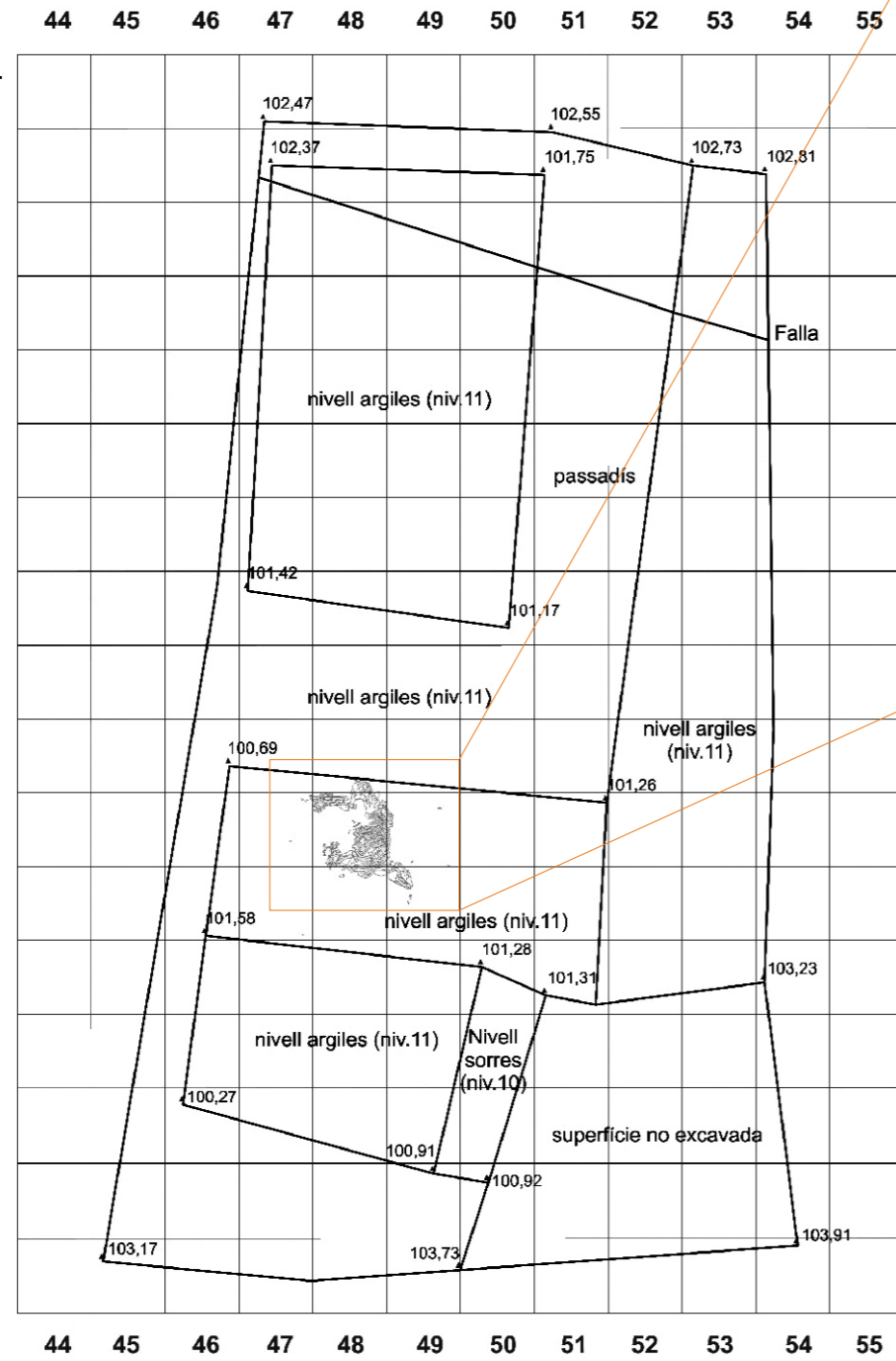
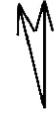

Cala 9/10 del sector de Ca n'Argilera amb la situació de l'esquelet de *Tapirus arvernensis* recuperat durant la campanya de 2016.

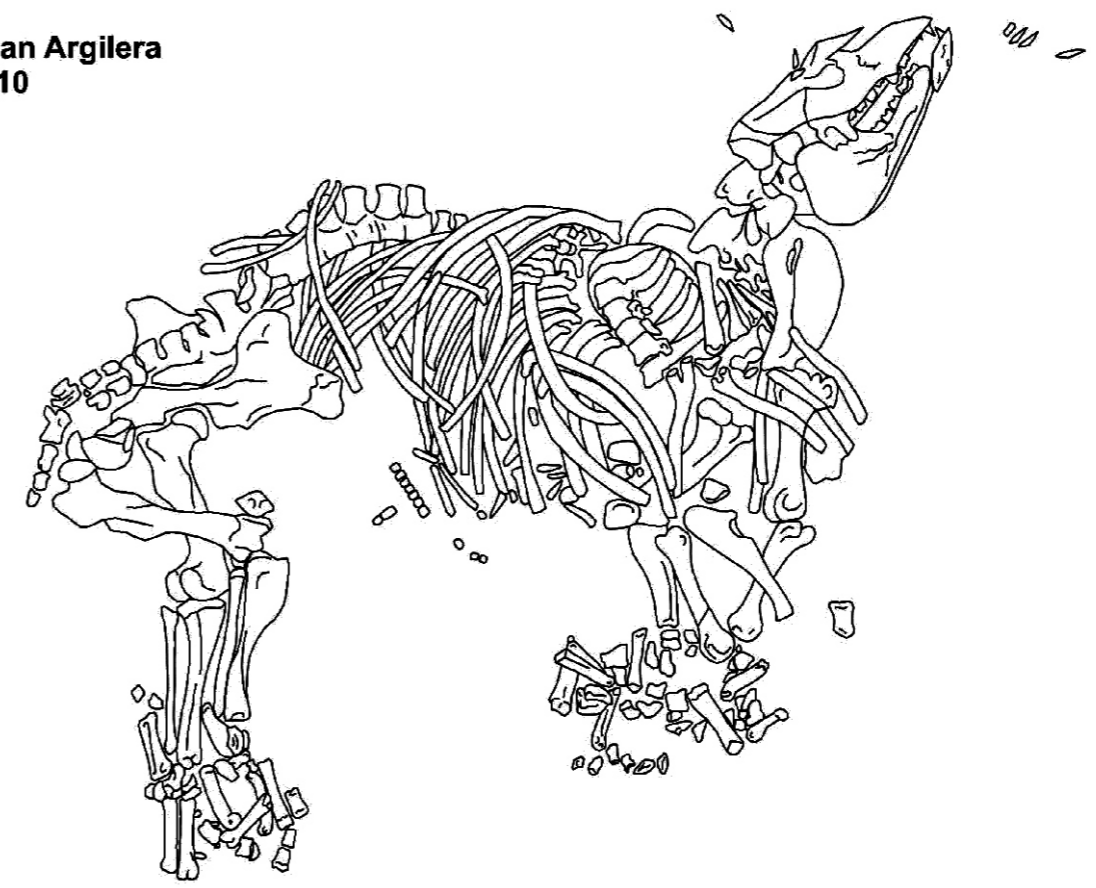

CN'16
Sect. Can Argilera
Cala 9/10

N geo. N arq.

CN'16
Sect. Can Argilera
Cala 9/10
niv.11

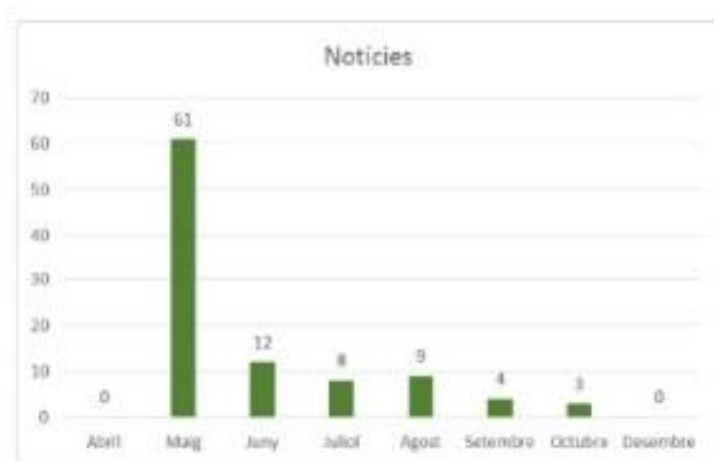

ANNEX VI: IMPACTE MITJANS DE COMUNICACIÓ

B.4) Comunicació: accions i impacte mediàtic del projecte

Durant el 2016 l'adequació del jaciment per a les visites i la campanya d'excavació han estat objecte de diferents notícies, així com la jornada de portes obertes. A més, també ha sortit mencionat en un seminari sobre restauració, com a exemple de material que s'ha tractat des d'aquesta disciplina.

L'eix principal de les accions de comunicació ha estat la redacció de notes de premsa sobre les diferents activitats, concretament una en 3 idiomes (català, espanyol, anglès) sobre la troballa d'un nou esquelet sencer de tapir de fa 3,1 milions d'anys, i una altra sobre la inauguració de la senyalització del jaciment per a visita pública i jornada de portes obertes. A banda de la redacció de notes de premsa dirigides a mitjans nacionals i internacionals i als grups d'interès específics, també s'han publicat les notícies en els tres blocs de l'IPHES en anglès (<https://iphesnews.wordpress.com>, amb 18.980 visites anuals), castellà (<http://iphesnoticias.blogspot.com.es>, amb 26.645 visites anuals) i català (<http://iphesnoticies.blogspot.com.es>) amb 52.560 visites anuals; així com en els perfils IPHES de les xarxes socials (Twitter, <https://twitter.com/iphes>; Facebook, <http://on.fb.me/1BJHfk6>; i Youtube <https://www.youtube.com/iphesvideos>), amb més de 50.000 seguidors.

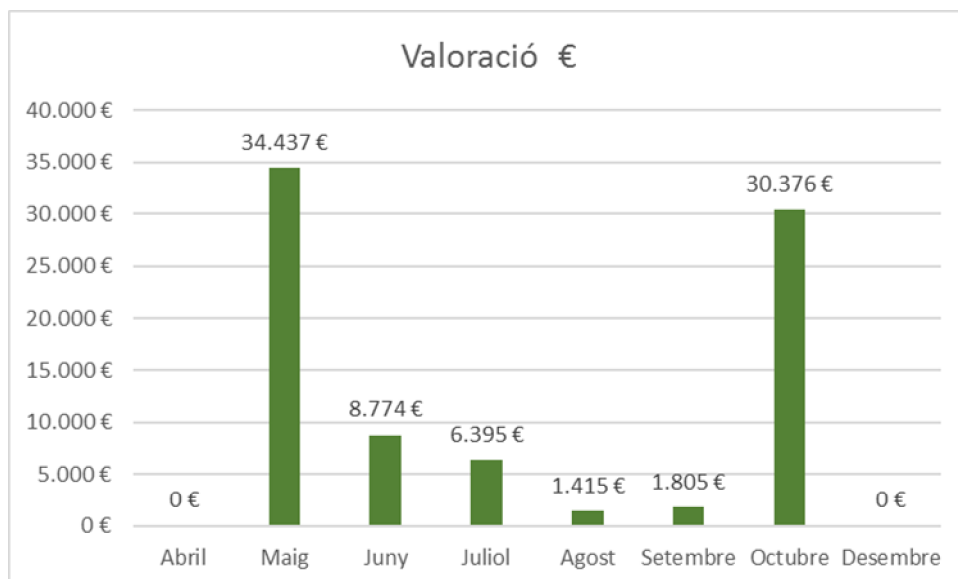
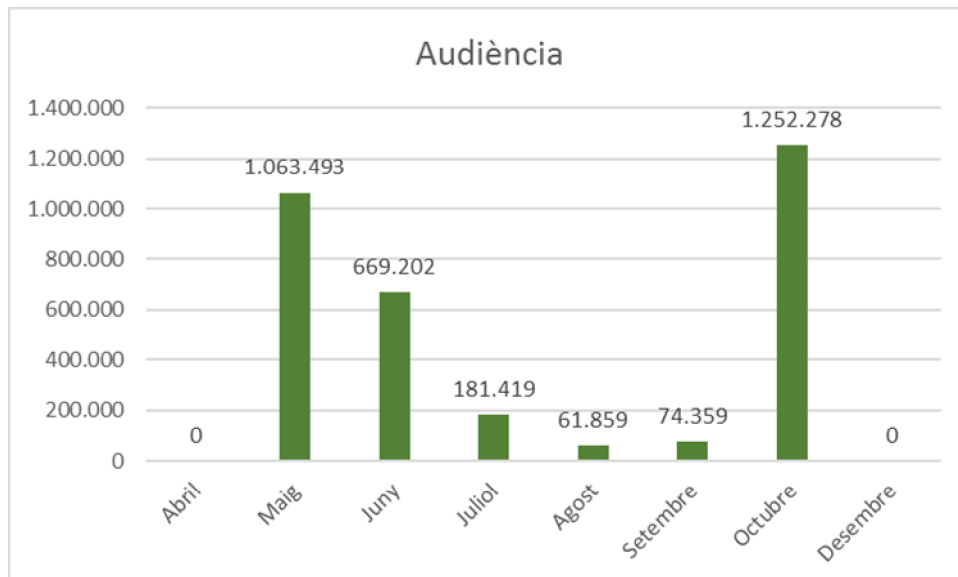

Les accions de comunicació de l'IPHES, i la coordinació amb l'Ajuntament de Caldes de Malavella, han donat com a resultat 97 notícies relacionades entre els mesos d'abril a desembre de 2016. S'han fet ressò de les nostres informacions mitjans de referència,

tant en el seu format imprès com en les seves versions online (La Vanguardia, El Punt Avui, Diari de Girona); així com mitjans digitals (Girona Notícies, Ara.cat, Vilaweb, DiCYT); agències de notícies (Efe); televisió (TVE); i diversos perfils de les xarxes socials (Twitter, Facebook).

L'impacte mediàtic de les accions de comunicació ha estat elaborat gràcies a l'empresa especialitzada Pressclipping, qui disposa de programari actualitzat de valoració de les notícies en quan a audiència i valoració econòmica, segons tipus de mitjà i data. Les dades obtingudes mostren que les accions de comunicació relacionades amb el projecte han obtingut una audiència acumulada de 3.302.610 receptors i un valor econòmic de 83.202 .

AUDIÈNCIA I VALORACIÓ €, NOTÍCIES PER TIPUS DE MITJÀ

Tipus	Notícies	Audiència	Valoració €
Imprès	34	1.908.000	43.866
Digital	48	135.600	8.879
Televisió/Radio	1	1250932	30.360
Xarxes socials	14	8.077	97
Total	97	3.302.609	83.202

AUDIÈNCIA I VALORACIÓ €, NOTÍCIES PER MES

Mes	Notícies	Audiència	Valoració €
Abril	0	0	0 €
Maig	61	1.063.493	34.437 €
Juny	12	669.202	8.774 €
Juliol	8	181.419	6.395 €
Agost	9	61.859	1.415 €
Setembre	4	74.359	1.805 €
Octubre	3	1.252.278	30.376 €
Desembre	0	0	0 €
Total	97	3.302.610	83.202 €

IMPRÈS

Nº	Data	Titular	Mitjà	Audiència	Valoració €
1	05/05/2016	Caldes preveu acabar les obres de reforma del castell a finals de maig	Diari de Girona	18.450	363 €
2	08/05/2016	Carme Castanys i Pérez	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	481 €
3	14/05/2016	Els arqueòlegs troben un esquelet de tortuga i fòssils de fulles al Camp dels Ninots	Diari de Girona	18.450	493 €
4	15/05/2016	Les necrològiques	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	833 €
5	21/05/2016	L'agenda	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	698 €
6	22/05/2016	Josep Hipòlit Comas	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	555 €
7	24/05/2016	Obren la fase I de la senyalització del Camp dels Ninots de Caldes	Diari de Girona	18.450	623 €
8	25/05/2016	Un itinerari per conèixer el Camp del Ninots	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	1.085 €
9	27/05/2016	Troben un altre esquelet de tapir al Camp dels Ninots	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	1.240 €
10	27/05/2016	TEMA DEL DIA	Diari de Girona	18.450	649 €
11	27/05/2016	Portada 27-05-2016	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	775 €
12	27/05/2016	PISOS TURÍSTICOS: LA PRÓXIMA AMENAZA	Diario de Ibiza	21.600	238 €
13	27/05/2016	Portada 27-05-2016	Diari de Girona	18.450	649 €
14	29/05/2016	" En una tableta, el libro compete con contenidos y aplicaciones", advierte el editor Luis Solan...	La Vanguardia	294.300	9.509 €
15	29/05/2016	Per uns, el llibre en paper és insubstituïble; per d'altres, es tracta d'una relíquia del p...	La Vanguardia.cat	294.300	9.509 €

16	01/06/2016	Troben al castell de Caldes les restes d'un edifici romà	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	992 €
17	01/06/2016	El cor infantil ugandès Safari, de gira per Catalunya	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	620 €
18	02/06/2016	La riquesa dels jaciments gironins crea expectatives	Suplements Ara	355.950	0 €
19	05/06/2016	L'agenda	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	833 €
20	05/06/2016	"El visitant pot recórrer alguna de les dotze rutes que envolten el municipi"	Ara.cat	53.550	1.488 €
21	07/06/2016	Claredat en la intenció amb retrets de lentitud a Caldes	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	310 €
22	19/06/2016	L'agenda	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	833 €
23	24/06/2016	16 1 RUTA PELS ORÍGENS DE LA SELVA	Descobrir Catalunya	20.700	1.039 €
24	26/06/2016	L'agenda	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	833 €
25	03/07/2016	L'agenda	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	833 €
26	10/07/2016	La Selva, un territori prehistòric d'excepció	Diari de Girona	18.450	2.118 €
27	10/07/2016	OCUPACIONS HUMANES A LA COMARCA DE LA SELVA DES DEL PLISTOCÈ MITJÀ INICIAL (780.000-11.000 ANYS BP...	Diari de Girona	18.450	935 €
28	10/07/2016	L'agenda	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	833 €
29	17/07/2016	L'agenda	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	833 €
30	24/07/2016	L'agenda	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	833 €
31	14/08/2016	Rosa Carrera Brancells	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	666 €
32	26/08/2016	Olot serà la seu d'un congrés internacional sobre volcans	Diari de Girona	18.450	506 €
33	04/09/2016	Miànigues celebra Sant Llop	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	833 €
34	11/09/2016	Acaba Terra de Trobadors	El Punt Avui Comarques Gironines	36.000	833 €
Total				1.908.000	43.871 €

DIGITAL

Nº	Data	Titular	Mitjà	Audiència	Valoració €
1	03/05/2016	Caldes de Malavella. Agenda del 2 al 8 de maig a Caldes de Malavella	Canal Ajuntament	381	8 €
2	05/05/2016	Caldes preveu acabar les obres de reforma del castell a finals de maig	Diari de Girona	1.977	133 €
9	13/05/2016	Troben un esquelet de tortuga al Camp dels Ninots de Caldes	Diari de Girona	1.977	133 €
10	13/05/2016	Es reprèn l'excavació al Jaciment del Camp dels Ninots	Girona notícies	137	9 €
11	13/05/2016	Caldes de Malavella. Es reprèn l'excavació al Jaciment del Camp dels Ninots	Canal Ajuntament	381	15 €
12	13/05/2016	Els arqueòlegs troben un esquelet de tortuga i empremtes de fulles al Camp dels Ninots	Diari de Girona	1.977	133 €
13	14/05/2016	Els arqueòlegs troben un esquelet de tortuga i fòssils de fulles al Camp dels Ninots	Diari de Girona	1.977	133 €
16	23/05/2016	Caldes de Malavella. Inauguren la senyalització del Camp dels Ninots de Caldes de Malavella	Canal Ajuntament	381	15 €
17	23/05/2016	Inauguren la senyalització del Camp dels Ninots de Caldes	Girona notícies	137	9 €
18	23/05/2016	Centenars de persones gaudeixen de visites guiades a jaciments que estudia l'IPHES	URV Digital	28.319	1.133 €
19	24/05/2016	Obren la fase I de la senyalització del Camp dels Ninots de Caldes	Diari de Girona	1.977	133 €
20	25/05/2016	Un itinerari per conèixer el Camp del Ninots	El Punt Avui	3.953	265 €
25	26/05/2016	Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninot...	Aldia.cat	190	8 €
26	26/05/2016	AMPLIACIÓ: Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de	Aldia.cat	190	8 €

		tapir de 3,1 milions d'anys al Camp...			
27	26/05/2016	Encuentran en Gerona el esqueleto de un tapir de hace tres millones de años	La Razón	7.257	653 €
28	26/05/2016	Desenterren un nou esquelet de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots	Diari de Girona	1.977	133 €
29	26/05/2016	Identifican un nuevo esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años	Ikuna	86	4 €
30	26/05/2016	Troben un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots	Ara Girona	259	17 €
31	26/05/2016	Jueves, 26 de mayo de 2016 (7.00 GMT)	El Confidencial	26.336	2.370 €
32	26/05/2016	AMPLIACIÓ: Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Ca...	VilaWeb	2.094	140 €
33	26/05/2016	Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Nin...	Lo Campus Diari	63	0 €
34	26/05/2016	Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninot...	Directe.cat	720	48 €
35	26/05/2016	Desenterren un nou esquelet de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots	Diari de Girona	1.977	133 €
36	26/05/2016	Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Nin...	VilaWeb	2.094	140 €
37	26/05/2016	Troben al Camp dels Ninots un nou esquelet sencer de tapir de fa 3,1 milions d'anys	Girona notícies	137	9 €
39	27/05/2016	Identifican un esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años	DiCYT	235	21 €
40	27/05/2016	Identifican un esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años	NCYT Amazings	5.352	214 €
41	27/05/2016	Identifican un nuevo esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años	EFE España	585	29 €
42	27/05/2016	Troben un altre esquelet de tapir al Camp dels Ninots	El Punt Avui	3.953	265 €
43	27/05/2016	Els arqueòlegs troben un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys	Diari de Girona	1.977	133 €
44	27/05/2016	Els arqueòlegs troben un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys	Diari de Girona	1.977	133 €
45	27/05/2016	Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninot...	Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals	1.182	79 €
47	28/05/2016	Esqueleto de hace 3,1 millones de años	Catalunya vanguardista	53	2 €
48	30/05/2016	Identifican un nuevo esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años	Navarra Información.es	40	2 €
4	06/06/2016	Caldes de Malavella. Agenda del 6 al 12 de juny: DILLUNS, 6 DE JUNY Inici d'inscripcions al Casal d'e...	Canal Ajuntament	381	15 €
5	06/06/2016	Claredat en la intenció amb retrets de lentitud a Caldes	El Punt Avui	3.953	132 €
14	20/06/2016	Un esqueleto de tapir de 3,1 millones de años en el Camp dels Ninots	La Vanguardia	18.668	1.680 €
7	11/07/2016	Agenda de l'11 al 17 de juliol a Caldes de Malavella	Girona notícies	137	5 €
8	11/07/2016	Caldes de Malavella. Agenda de Caldes de Malavella: DILLUNS, 11 DE JULIOL Ple Municipal extraordinari...	Canal Ajuntament	381	8 €
6	09/08/2016	Caldes de Malavella. Agenda de Caldes de Malavella : DILLUNS, 8 D'AGOST FESTA MAJOR 2016- 10:30h: F...	Canal Ajuntament	381	8 €
21	25/08/2016	Olot acollirà la propera edició del congrés internacional de volcans monogenètics	Diari de Girona	1.977	66 €
22	25/08/2016	Olot acollirà al 2018 la propera edició del congrés internacional de volcans monogenètics	Ara Girona	259	9 €
23	25/08/2016	Olot acollirà al 2018 la propera edició del congrés internacional de volcans monogenètics	Directe.cat	720	24 €
24	25/08/2016	Olot acollirà al 2018 la propera edició del congrés internacional de volcans monogenètics	VilaWeb	2.094	70 €
38	26/08/2016	Olot serà la seu d'un congrés internacional sobre volcans	Diari de Girona	1.977	66 €
46	27/08/2016	Olot serà la seu d'un congrés internacional sobre volcans	Federació d'Hosteleria de les Comarques de Girona	1	0 €
3	05/09/2016	Caldes de Malavella. Agenda del 5 a l'11 de setembre	Canal Ajuntament	381	8 €

15	21/09/2016	Caldes de Malavella és benestar	Diari de Girona	1.977	133 €
Total				135.595	8.884 €

RÀDIO I TELEVISIÓ

Nº	Data	Titular	Mitjà	Audiència	Valoració €
1	29/10/2016	El Camp dels Ninots	La 1	1.250.932	30.360 €

XARXES SOCIALS

Nº	Data	Titular	Mitjà	Audiència	Valoració €
1	17/05/2016	Es reprèn l'excavació al Camp dels Ninots IPHES - Institut Català de Paleoeologia Humana i.....	Facebook ES	462	6 €
2	17/05/2016	Es reprèn l'excavació al Camp dels Ninots IPHES - Institut Català de Paleoeologia Humana i.....	Facebook ES	462	6 €
3	20/05/2016	Inauguració de la senyalització del jaciment del Camp dels Ninots i visita guiada a l'excavació.....	Facebook ES	615	7 €
4	20/05/2016	Inauguració de la senyalització del jaciment del Camp dels Ninots i visita guiada a l'excavació.....	Facebook ES	615	7 €
5	21/05/2016	Ajuntament de Caldes de Malavella	Facebook ES	654	8 €
6	21/05/2016	IPHES - Institut Català de Paleoeologia Humana i Evolució Social	Facebook ES	77	0 €
7	21/05/2016	Ajuntament de Caldes de Malavella	Facebook ES	654	8 €
8	21/05/2016	IPHES - Institut Català de Paleoeologia Humana i Evolució Social	Facebook ES	77	0 €
9	26/05/2016	Troben al Camp dels Ninots un nou esquelet sencer de tapir de fa 3,1 milions d'anys IPHES -...	Facebook ES	1.154	14 €
10	26/05/2016	Troben al Camp dels Ninots un nou esquelet sencer de tapir de fa 3,1 milions d'anys IPHES -...	Facebook ES	1.154	14 €
11	27/05/2016	Balneari Prats	Facebook ES	385	5 €
12	27/05/2016	Bon dia! Caldes de Malavella està d'enhorabona amb la nova troballa d'un esquelet sencer de tapir de...	Facebook ES	423	5 €
13	28/10/2016	Reportaje sobre el yacimiento gerundense Camp dels Ninots en el programa Agroesfera de La 2 de TVE	Facebook ES	654	8 €
14	28/10/2016	Reportaje sobre el yacimiento gerundense Camp dels Ninots en el programa Agroesfera de La 2 de TVE	Facebook ES	692	8 €
Total				8.078	96 €

RECULL DE PREMSA

CAMP DELS NINOTS

ÍNDEX

JACIMENTS ARQUEOLÒGICS / CAMP DELS NINOTS

Data	Titular	Mitjà
03 mai 2016	Caldes de Malavella. Agenda del 2 al 8 de maig a Caldes de Malavella Superfície:100% Audiència:382 Valoració:8€	Canal Ajuntament
05 mai 2016	Caldes preveu acabar les obres de reforma del castell a finals de maig Superfície:14% Audiència:41.000 Valoració:363€	Diari de Girona (Ed. Impresa)
05 mai 2016	Caldes preveu acabar les obres de reforma del castell a finals de maig Superfície:100% Audiència:1.978 Valoració:133€	Diari de Girona
08 mai 2016	Carme Castanys i Pérez Superfície:52% Audiència:80.000 Valoració:481€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
13 mai 2016	Caldes de Malavella. Es reprèn l'excavació al Jaciment del Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:382 Valoració:15€	Canal Ajuntament
13 mai 2016	Els arqueòlegs troben un esquelet de tortuga i empremtes de fulles al Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:1.978 Valoració:133€	Diari de Girona
13 mai 2016	Troben un esquelet de tortuga al Camp dels Ninots de Caldes Superfície:100% Audiència:1.978 Valoració:133€	Diari de Girona
13 mai 2016	Es reprèn l'excavació al Jaciment del Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:137 Valoració:9€	Girona notícies
14 mai 2016	Els arqueòlegs troben un esquelet de tortuga i fòssils de fulles al Camp dels Ninots Superfície:19% Audiència:41.000 Valoració:493€	Diari de Girona (Ed. Impresa)
14 mai 2016	Els arqueòlegs troben un esquelet de tortuga i fòssils de fulles al Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:1.978 Valoració:133€	Diari de Girona
15 mai 2016	Les necrològiques Superfície:90% Audiència:80.000 Valoració:833€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
17 mai 2016	Es reprèn l'excavació al Camp dels Ninots IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i... Superfície:100% Audiència:462 Valoració:6€	Facebook ES
20 mai 2016	Inauguració de la senyalització del jaciment del Camp dels Ninots i visita guiada a l'excavació... Superfície:100% Audiència:615 Valoració:7€	Facebook ES
21 mai 2016	L'agenda Superfície:90% Audiència:80.000 Valoració:698€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
21 mai 2016	Ajuntament de Caldes de Malavella Superfície:100% Audiència:654 Valoració:8€	Facebook ES
21 mai 2016	IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social Superfície:100% Audiència:77 Valoració:ND	Facebook ES
22 mai 2016	Josep Hipòlit Comas Superfície:30% Audiència:80.000 Valoració:555€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)

23 mai 2016	Centenars de persones gaudeixen de visites guiades a jaciments que estudia l'IPHEs Superfície:100% Audiència:28.405 Valoració:1.136€	URV Digital
23 mai 2016	Inauguren la senyalització del Camp dels Ninots de Caldes Superfície:100% Audiència:137 Valoració:9€	Girona notícies
23 mai 2016	Caldes de Malavella. Inauguren la senyalització del Camp dels Ninots de Caldes de Malavella Superfície:100% Audiència:382 Valoració:15€	Canal Ajuntament
24 mai 2016	Obren la fase I de la senyalització del Camp dels Ninots de Caldes Superfície:24% Audiència:41.000 Valoració:623€	Diari de Girona (Ed. Impresa)
24 mai 2016	Obren la fase I de la senyalització del Camp dels Ninots de Caldes Superfície:100% Audiència:1.978 Valoració:133€	Diari de Girona
25 mai 2016	Un itinerari per conèixer el Camp del Ninots Superfície:100% Audiència:3.955 Valoració:265€	El Punt Avui
25 mai 2016	Un itinerari per conèixer el Camp del Ninots Superfície:35% Audiència:80.000 Valoració:1.085€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
26 mai 2016	Jueves, 26 de mayo de 2016 (7.00 GMT) Superfície:100% Audiència:26.336 Valoració:2.370€	El Confidencial
27 mai 2016	Portada 27-05-2016 Superfície:100% Audiència:41.000 Valoració:649€	Diari de Girona (Ed. Impresa)
27 mai 2016	Portada 27-05-2016 Superfície:100% Audiència:80.000 Valoració:775€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
26 mai 2016	Identifican un nuevo esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años Superfície:100% Audiència:86 Valoració:4€	Ikuna
26 mai 2016	AMPLIACIÓ:Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:190 Valoració:8€	Aldia.cat
26 mai 2016	AMPLIACIÓ:Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:2.097 Valoració:141€	VilaWeb
26 mai 2016	Troben al Camp dels Ninots un nou esquelet sencer de tapir de fa 3,1 milions d'anys Superfície:100% Audiència:137 Valoració:9€	Girona notícies
26 mai 2016	Encuentran en Gerona el esqueleto de un tapir de hace tres millones de años Superfície:100% Audiència:7.262 Valoració:654€	La Razón
26 mai 2016	Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots de Caldes de Malavella Superfície:100% Audiència:63 Valoració:ND	Lo Campus Diari
27 mai 2016	TEMA DEL DIA Superfície:50% Audiència:41.000 Valoració:649€	Diari de Girona (Ed. Impresa)
27 mai 2016	Els arqueòlegs troben un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys Superfície:100% Audiència:1.978 Valoració:133€	Diari de Girona
27 mai 2016	Els arqueòlegs troben un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys Superfície:100% Audiència:1.978 Valoració:133€	Diari de Girona
26 mai 2016	Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:190 Valoració:8€	Aldia.cat
26 mai 2016	Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:721 Valoració:48€	Directe.cat
26 mai 2016	Desenterren un nou esquelet de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:1.978 Valoració:133€	Diari de Girona
26 mai 2016	Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:2.097 Valoració:141€	VilaWeb

26 mai 2016	Desenterren un nou esquelet de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:1.978 Valoració:133€	Diari de Girona
26 mai 2016	Troben un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:259 Valoració:17€	Ara Girona
26 mai 2016	Troben al Camp dels Ninots un nou esquelet sencer de tapir de fa 3,1 milions d'anys IPHES -... Superfície:100% Audiència:1.154 Valoració:14€	Facebook ES
27 mai 2016	Troben un altre esquelet de tapir al Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:3.955 Valoració:265€	El Punt Avui
27 mai 2016	PISOS TURÍSTICOS: LA PRÓXIMA AMENAZA Superfície:51% Audiència:48.000 Valoració:238€	Diario de Ibiza (Ed. Impresa)
27 mai 2016	Troben un altre esquelet de tapir al Camp dels Ninots Superfície:40% Audiència:80.000 Valoració:1.240€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
27 mai 2016	Els arqueòlegs desenterren un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:1.183 Valoració:79€	Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals
27 mai 2016	Identifican un nuevo esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años Superfície:100% Audiència:585 Valoració:29€	EFE España
27 mai 2016	Identifican un esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años Superfície:100% Audiència:235 Valoració:21€	DiCYT
27 mai 2016	Identifican un esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años Superfície:100% Audiència:5.357 Valoració:214€	NCYT Amazings
27 mai 2016	Balneari Prats Superfície:100% Audiència:385 Valoració:5€	Facebook ES
28 mai 2016	Esqueleto de hace 3,1 millones de años Superfície:100% Audiència:53 Valoració:2€	Catalunya vanguardista
29 mai 2016	Per uns, el llibre en paper és insubstituïble; per d'altres, es tracta d'una relíquia del passat Superfície:93% Audiència:654.000 Valoració:9.509€	La Vanguardia.cat (Ed. Impresa)
29 mai 2016	" En una tableta, el libro compite con contenidos y aplicaciones", advierte el editor Luis Solano Superfície:93% Audiència:654.000 Valoració:9.509€	La Vanguardia (Ed. Impresa)
30 mai 2016	Identifican un nuevo esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años Superfície:100% Audiència:40 Valoració:2€	Navarra Información.es
30 mai 2016	IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social Superfície:100% Audiència:77 Valoració:ND	Facebook ES
30 mai 2016	Ajuntament de Caldes de Malavella Superfície:100% Audiència:654 Valoració:8€	Facebook ES
30 mai 2016	Inauguració de la senyalització del jaciment del Camp dels Ninots i visita guiada a l'excavació... Superfície:100% Audiència:615 Valoració:7€	Facebook ES
30 mai 2016	Es reprèn l'excavació al Camp dels Ninots IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i... Superfície:100% Audiència:462 Valoració:6€	Facebook ES

CANAL AJUNTAMENT

CALDES DE MALAVELLA. AGENDA DEL 2 AL 8 DE MAIG A CALDES DE MALAVELLA

Publicat el Dimarts, 03 Maig 2016 17:00 Escrit per Ajuntament de Caldes de Malavella

DILLUNS, 2 DE MAIG
PREINSCRIPCIONS LLAR D'INFANTS CURS 2016/17
Del 2 al 13 de maig de 2016. A l'Ajuntament).

Esports. Club Volei Joves Caldes.
20:45 Sènior mixte Supracomarcal
CV Joves Caldes 'B' - CV Tordera

DIMARTS, 3 DE MAIG
Mercat municipal
De 8 a 1, a la plaça de la Selva.

Servei Local d'Orientació Familiar
Activitat gratuïta adreçada a tots els pares i mares amb fills/es de 0 a 18 anys. Espai de trobada on poder parlar, escoltar, compartir, aprendre i resoldre dubtes, inquietuds i èxits en relació a l'educació dels infants i els adolescents. A l'Escola Sant Esteve, de 8 a 2/4 de 10 del vespre. Per atenció individual i assessorament virtual i de suport, feu clic [aquí](#).

DIJOUS, 5 DE MAIG
Club de passeig
De 2/4 de 10 a 2/4 de 12. Sortida, davant des de la Casa Rosa. Gratuït i obert a tothom.

Biblioteca. Xerrada - homenatge.
18h · Biblioteca.
"La deportació dels republicans als camps nazis", amb l'Amical de Mauthausen.

19:30h · Plaça Amical de Mauthausen.
Ofrena floral i parlament davant la placa d'homenatge al deportat caldenc Joan Vendrell i Valentí.

DIVENDRES, 6 DE MAIG
Entitats. Xerrada.
19:45h · Casino Municipal. "L'alimentació alcalina i saludable". Amb Mariola Romanos.

L'organitza la Xarxa de Dones
DIVENDRES, DISSABTE I DIUMENGE
Colònies de l'Escola Esportiva Caldes
DIVENDRES, DISSABTE I DIUMENGE
Pati Obert
De 5 a 8 de la tarda, el pati de l'Escola Sant Esteve estarà obert per fer-hi esports, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor. Obert a tothom.
Organitzat per l'Espai Jove.
Cartell .

DISSABTE, 7 DE MAIG
Entitats. Trobada de Dones.
18h · EspaiCaixa. Gratuït.
+ info: Aquesta adreça electrònica s'està protegint contra robots de correu brossa. Necessites JavaScript habilitat per veure-la.

L'organitza la Xarxa de Dones amb el suport de l'Esplai de "La Caixa".

Entitats. Taller.
10 -13h · Escoles de Franciac · 30 €
Fades Waldorf. + info: 639022635 / Aquesta adreça electrònica s'està protegint contra robots de correu brossa. Necessites JavaScript habilitat per veure-la. / Facebook.
Realitzat per Amimus, Taller de somnis. Organitzat per Abeona.

Esports. Unió Esportiva Caldes.
11:00h · Aleví A: UE Caldes - Vilobí FC B
11:00h · Aleví B: UE Caldes - Blanes CD D
12:30h · Infantil B: UE Caldes - Tordera CF B
17:00h · Juvenil A: UE Caldes - Llagostera UE A

DIUMENGE, 8 DE MAIG
Mercats. Fira-mercat
Tots els diumenges, de 10 a 2, a la plaça de l'antic Ajuntament.

Tres ferits greus en un xoc frontal entre tres cotxes i un camió a Sils

SILS | E.B.

■ Tres persones van resultar ferides greus en un xoc frontal entre tres turismes i un camió a Sils. Les causes de l'accident es desconeixen i els Mossos les investiguen. El sinistre viari va provocar que es donés pas alternatiu a la GI-555 des de quarts de tres de la tarda fins passades les cinc. I llavors, la carretera es va haver de tallar per retirar els vehicles implicats.

En total hi va haver tres ferits greus, dos d'ells de menys gravetat. Un home de 37 anys que el SEM va evacuar al Santa Caterina i una dona de 36 que va ser traslladada al Trueta. En canvi, el ferit més greu, un home de 40 anys, va ser evacuat per l'helicòpter medicalitzat del SEM fins al Trueta. Dues noies de 18 i 17 anys van sortir il·leses del xoc. En aquesta via hi ha una alta sinistralitat.

El camió va sortir fins i tot de la via a causa de l'accident, a tocar l'encreuament de Vallcanera.

Persecució policial per enxampar un narcotraficant a Blanes

► L'home va entrar a presó, va patir un accident quan fugia dels agents i li van trobar dos quilos de cocaïna

BLANES | E.B.

■ Persecució policial per Blanes per detenir un traficant de drogues que hauria distribuït prop de dos quilos de cocaïna. A l'home se li va intervenir droga valorada en uns 100.000 euros. A més, ahir va passar a disposició judicial per ser el presumpte autor d'un delictes contra la salut pública i per conducció temerària i el jutge l'ha enviat a presó. L'arrestat és A.B., un veí de Blanes de 45 anys.

La Policia Local va detenir el traficant la matinada de dilluns i feia temps que es sospitava que el detingut podia dedicar-se al tràfic de drogues manipulant-la en un garatge de la seva propietat. Els agents feia temps que vigilaven especialment el local per intentar enxampar al sospitós *in fraganti*. Finalment, la nit de diumenge, quan passaven pocs minuts de les onze de la nit, una patrulla va veure l'home que sortia del garatge amb el seu ciclomotor, i quan li van cridar l'alto, no en va fer cas i va fugir.

La droga i utensilis comissats.

El detingut va quedar acusat també de conducció temerària perquè va posar en perill la vida de vianants

A partir d'aquí va començar una persecució per diversos carrers del centre de Blanes fins que el motociclista va patir un accident que va deixar-lo ferit lleu. Immediatament, la Policia Local va acostar-se al sospitós i li va trobar al damunt una bossa amb 13 paperetes amb una substància que, pel seu aspecte, podia ser cocaïna.

Cadascuna de les bosses pesava 1,5 grams i estava preparada per a la venda al detall, i al detingut també li van trobar al damunt una quantitat molt elevada de diners en efectiu. Per poder entrar a

l'interior del garatge per inspeccionar-lo, es va comptar amb la col·laboració de la dona del detingut, que es va personar a les dependències de la Prefectura de la Policia Local de Blanes, interessant-se pel seu home ja que, en compliment dels seus drets, així se li havia comunicat. Va ser llavors quan la Policia Local va demanar a la dona que els deixés entrar al garatge, cosa a la qual va accedir.

Així ho van fer agents policials acompanyats de la dona del detingut, l'advocat defensor d'ofici del sospitós i dos testimonis més de la zona. A l'inspeccionar el garatge, la policia va trobar dos embolcalls per separat, un amb 1,25 quilos, i el segon amb aproximadament mig quilo, i tots dos van donar positiu al reactiu del test de drogues de cocaïna, un d'ells amb major puresa.

El detingut està acusat d'un delictes contra la salut pública -tràfic de drogues- i conducció temerària, ja que durant la persecució en motocicleta va posar en perill la vida de diversos vianants, i va passar ahir dimecres a disposició judicial, havent decretat la jutgessa l'ingrés a presó. Segons estimacions de la Policia Local de Blanes, la substància comissada estaria valorada en prop de 100.000 euros.

Caldes preveu acabar les obres de reforma del castell a finals de maig

► Aquest edifici allotjarà el Centre d'Interpretació del Termalisme i dels jaciments del Camp dels Ninots

CALDES DE MALAVELLA | ROSER ALBERTÍ

■ L'Ajuntament de Caldes de Malavella té previst acabar les obres de reforma del castell (l'antic dispensari) que allotjarà el Centre d'Interpretació del Termalisme i del Camp dels Ninots, a finals d'aquest mes de maig. Així ho va avançar ahir l'alcalde, Salvador Balliu (CiU), qui va recordar que els treballs -que es van iniciar el setembre de 2015- es van haver d'aturar a causa de la troballa d'unes restes arqueològiques al costat de les Termes Romanes. «Les obres es van poder reprendre fa un mes i mig i si tot va bé, podrien estar acabades a finals de mes» va concretar Balliu qui va celebrar que després d'haver de fer «bastantes modificacions per causes inesperades» finalment la reforma acabaria.

Una vegada finalitzat, el nou equipament acollirà a la planta baixa una aula didàctica amb recursos perquè els visitants situïn i

entenguin el Camp dels Ninots i el termalisme, dos elements característics del municipi. Així, segons va explicar el consistori, l'objectiu d'aquest espai -on les escoles hi podran fer tallers- serà explicar l'evolució del paisatge humà i social de Caldes vinculat a la seva geografia i a les aigües termals. Primer, a través del Camp dels Ninots i, finalment, amb les aigües termals i el fenomen balneari com a vila d'estiueig.

En el primer pis s'hi farà un laboratori de restauració on els investigadors podran recuperar i tractar *in situ* les troballes fetes en els jaciments del Camp dels Ninots. A més, la resta de sales s'adequaran com a àrees de feina, on està previst que es puguin impartir classes per als estudiants de màsters d'arqueologia, i on també hi haurà lavabos amb dutxes, cuines i habitacions destinats a allotjar l'equip d'investigació -aproximadament 20 persones- durant el període d'excavacions. «De moment el més important era poder acabar l'obra» va remarcar Balliu, qui no va poder avançar la data d'obertura del centre. Les obres de reforma del castell es van adjudicar per un pressupost de 241.630,95 euros.

Marian Muro participa en un col·loqui a Lloret

► LA DIRECTORA GENERAL DE TURISME DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA, Marian Muro, va participar dimarts passat en un sopar-col·loqui amb els membres del Club d'Economia de Lloret. Durant l'acte, celebrat a l'hotel Guitart Monterrey, Muro va demanar als empresaris «més implicació en la col·laboració públicoprivada per assolir la reconversió turística de Lloret».

CARLES COLOMER

Els veïns del Residencial Park porten les seves queixes al síndic

MAÇANET DE LA SELVA | R.A.

■ L'Associació de Veïns del Residencial Park de Maçanet es van reunir ahir amb dues col·laborades del síndic de greuges a Barcelona, per tal de traslladar les seves queixes amb relació a la situació de l'aigua de boca, que des de fa anys i durant llargues temporades resulta no apta per al consum. «Ens han sol·licitat més documentació per poder estudiar la situació i tot i que ja ens

han dit que la solució no serà aviat, sí que ens faran costat a l'hora de fer pressió», va resumir el secretari de l'Associació, Santi Nofuentes. Així mateix, l'entitat va avançar que al juliol interposaran un recurs contenciós administratiu contra el consistori per «irregularitats» i una denúncia a la Junta de Consum contra Rec Madral -en cas que no actuï- per reclamar compensacions econòmiques.

CALDES DE MALAVELLA ROSER ALBERTÍ L'Ajuntament de Caldes de Malavella té previst acabar les obres de reforma del castell (l'antic dispensari) que allotjarà el Centre d'Interpretació del Termalisme i del Camp dels Ninots, a finals d'aquest mes de maig. Així ho va avançar ahir l'alcalde, Salvador Balliu (CiU), qui va recordar que els treballs -que es van iniciar el setembre de 2015- es van haver d'aturar a causa de la troballa d'unes restes arqueològiques al costat de les Termes Romanes. «Les obres es van poder reprendre fa un mes i mig i si tot va bé, podrien estar acabades a finals de mes» va concretar Balliu qui va celebrar que després d'haver de fer «bastantes modificacions per causes inesperades» finalment la reforma acabarà.

Una vegada finalitzat, el nou equipament acollirà a la planta baixa una aula didàctica amb recursos perquè els visitants situïn i entenguin el Camp dels Ninots i el termalisme, dos elements característics del municipi. Així, segons va explicar el consistori, l'objectiu d'aquest espai -on les escoles hi podran fer tallers- serà explicar l'evolució del paisatge humà i social de Caldes vinculat a la seva geografia i a les aigües termals. Primer, a través del Camp dels Ninots i, finalment, amb les aigües termals i el fenomen balneari com a vila d'estiueig.

En el primer pis s'hi farà un laboratori de restauració on els investigadors podran recuperar i tractar in situ les troballes fetes en els jaciments del Camp dels Ninots. A més, la resta de sales s'adequaran com a àrees de feina, on està previst que es puguin impartir classes per als estudiants de màsters d'arqueologia, i on també hi haurà lavabos amb dutxes, cuines i habitacions destinats a allotjar l'equip d'investigació -aproximadament 20 persones- durant el període d'excavacions. «De moment el més important era poder acabar l'obra» va remarcar Balliu, qui no va poder avançar la data d'obertura del centre. Les obres de reforma del castell es van adjudicar per un pressupost de 241.630,95 euros.

Compartir a Twitter Compartir a

L'agenda

Teatre

GIRONA

► 18.00. Sala La Planeta. Re-estrena de l'espectacle *La nit dels gaviners roents*, de Ferran Joanmiqel, a càrrec de la companyia El Mirador Teatre.

OLOT

► 20.00. Orfeó Popular Olotí. Representació de l'obra *La visita de la vella dama*, de Friedrich Dürrenmatt.

Poesia

SANTA COLOMA DE FARNERS

► III Festival Domini Màgic de Poesia. 09.00. Pont de Sant Salvador. Caminada: *I la natura em crida* excursió amb lectura de poemes.

► 12.00. Turó del Vent. Recital d'Enric Casasses.

Gastronomia

BEGUR

► 18a Campanya Gastronòmica Peix de Roca Begur. Restaurants participants: Casa Juanita, Costa Brava, Fonda Caner, Galena-Mas Comangau, Hostal Sa Rascassa, Hostal Sa Tuna, hotel Aigua Blava, Hotel Sa Punta, La Cuina de l'Hotel clàssic, hotel Mas Ses Vinyes, Parador d'Aiguablava, Sa Caleta i Toc al Mar. Fins al 5 de juny.

LLORET DE MAR

► XVI Jornades Gastronòmiques de l'Arròs. Fins al 31 de maig.

PALAMÓS

► Campanya gastronòmica *De nit+que plats*. Fins al 31 de maig.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 8a edició del Ganxó Tapes. Fins al 22 de maig.

VALL-LLOBREGA

► 4a edició de la Campanya Gastronòmica *Sopars maridats*. Fins al 10 de juny.

Solidaritat

GIRONA

► Caminada solidària amb els refugiats d'Europa. Dilluns 9 de maig, a les 08.30, des del monestir de Sant Daniel.

Diversos

BANYOLES

► 10.30 i 12.30. Pavelló de la Farga. Final a quatre Copa Catalunya femenina 2015-2016.

► 10.30. Club Natació. Itinerari guiat *Descobreix l'estany en caic*. Per a nens a partir de 8 anys. Més informació al 972 58 34 70.

CALONGE

► 11.00. El Collet de Sant Antoni. Muscletada amb les actuacions musicals de Bullitt, The Hadclappers i Dj. Daniel Gon. Inscripcions a les 10.00.

CANET D'ADRI

► 17.00. Pavelló. Representació del monòleg *On hi ha pèl, hi ha alegria*, a càrrec de Nando Massaneda.

L'ESCALA

► Triumvirat. Durant el dia. Pels carrers del nucli antic. Mercat d'artesanía i productes naturals. A la Riba, barca ecològica i taller de ceràmica, a càrrec de Terrafoç.

► 11.00 a 13.00. Riba. Taller Scrap.

► 11.00 a 14.00 i de 16.00 a 19.00. Carrer Maranges i Port. Jocs ambulants.

► 13.00 i 19.00. Platja. Lluita de gladiadors.

► 16.00. Platja. Taller de monedes antigues per la mainada.

► 18.30. Biblioteca. Cafè filosòfic, a càrrec de J. M. Carbó.

LLORET DE MAR

► 08.00 a 22.00. Pavelló Esports Municipal. V Trofeu Vila Esportiva de Patinatge Artístic.

► 17.00. Teatre. Projectió de la pel·lícula *El libro de la selva*.

► 19.00 i 21.30. Teatre. Projectió de la pel·lícula *Brooklyn*.

► 07.00 a 19.00. Rieral. Llotja de l'automòbil i recanvis.

PLATJA D'ARO

► 39è Open Internacional de Tennis Taula per a Joves, al Palau d'Esports i Congressos.

► 10.00 a 18.00. Platja Gran. Beach Sport Experience.

RIPOLL

► 09.00. Camp de tir de Terradelles. Tirada social al plat.

ROSES

► Durant el dia. Ennatura't: Festival d'Activitats a la Natura. Cal inscripció prèvia a l'Oficina de Turisme, telèfon 972 25 73 31.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 10.00 a 14.00 i de 17.00 a 20.30. Pati de l'ajuntament. Exposició de flors, Guixolsflors. I a les 20.00, lliurament dels premis del 63è Concurs Guixolsflors.

SANT FELIU DE PALLEROLS

► 10.30 a 13.30. Carrer de Sant Sebastià. 11a Pescada de Llunes amb cove al riu Brugent.

SILS

► 09.00 a 13.00. Poliesportiu de l'Avinguda Barceloneta. Segona trobada de bicicletes antigues i clàssiques.

Visites

CALDES DE MALAVELLA

► 11.00. Visita turística guiada a l'exposició del jaciment del **Camp dels Ninots**. Cal inscripció prèvia a l'Oficina de Turisme.

LLANÇÀ

► 10.00. Aparcament de Cap Ras. Visita guiada familiar *El tresor del pirata Tort*.

RIPOLL

► 11.30. Conjunt monàstic de Santa Maria. Visita guiada *Ripoll, bressol de Catalunya*. Reserves al telèfon 972 70 45 56.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

► Visites guiades a la Fundació Mona, centre de recuperació de primats. També es fan visites guiades amb tallers per a famílies. Més informació, al 972 477 618.

ROSES

► 10.30. Espai Cultural La Ciutadella. Visites guiades *Passejades d'història*. A les 10.30, en anglès i francès; a les 11.30, en català i castellà; a les 15.00, en català i francès; i a les 16.00, en castellà i francès.

► 11.00, 12.00 i 13.00. Espai cultural La Ciutadella. Visita guiada *Un Mirador Fortificat*. En català, castellà i francès.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 11.00 a 14.00 i de 17.00 a 20.00. Visita al jardí i exposició de la Casa Blava. Reserves al telèfon 609 75 35 85 (whatsapp).

SANTA CRISTINA D'ARO

► El Gran Museu de la Màgia, La Casa Màgica. Horaris d'hivern: diumenges i festius, 12.00. Més informació, al telèfon 667 29 25 00.

Cursets i tallers

CUINA

► Girona. Curs de cuina fàcil, especial Sant Joan, els divendres 10 i 17 de juny, a les 18.00, a l'Aula Gastronòmica del Mercat del Lleó. Més informació, al telèfon 669 058 250.

► Platja d'Aro. Taller de conserves a la Casa Lila, el dissabte 21 de maig. Més informació, al telèfon 972 81 83 41.

DIVERSOS

► Figueres. Taller pràctic de neteja i aplanant de pergamins. Divendres 20 de maig, de 17.00 a 20.00, a l'Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà, plaça de l'Escorxador. Més informació i inscripcions al telèfon 972 670 178 o al a/e: acaltemporada.cultura@gencat.cat.

► Girona. Curs *El tractament del sinistre i la mediació d'assegurances*. Dijous 19 de maig. Inscripcions fins al 10 de maig, al telèfon 972 20 86 64 o a/e: mediadors@mediadorsdassegurances.cat.

► Les Olives. Taller de xilografia i estampació japonesa (Moku-Hanga), del 25 al 30 de juliol, i curs de monotip de gran format i gravat dinàmic, de l'1 al 6 d'agost, a la Fundació Rodríguez-Amat, a càrrec de Sebi Subirós. Més informació, al telèfon 697 76 18 74.

► Pals. Curs *Pla de comercialització: Com situar-se a l'abast dels consumidors*. Dies 9 i 11 de maig, de 09.00 a 13.00, a Ca la Pruna. Cal inscripció prèvia a l'Oficina de Turisme.

► Rupia. Alimentació energètica per a la dona, a càrrec d'Alice Ruggieri. Dies 22 de maig, a Lluerna

Espai Creatiu. Més informació al telèfon 644 303 732 o a la web: www.lluerna.cat.

► Rupia. Taller *Inicia't a les emocions*, a càrrec de Fran Lehera. Dies 20 i 21 de maig, a Lluerna Espai Creatiu. Més informació al telèfon 644 303 732 o a la web: www.lluerna.cat.

► Rupia. Taller de làmpades de vímet, a càrrec d'Aleix Grifoll. Dissabte 14 de maig, de 10.00 a 14.00, a Lluerna Espai Creatiu. Més informació al 644 303 732 o a la web: www.lluerna.cat.

► Rupia. Taller de Shiatsu, a càrrec de Berta Cabré. Divendres 13 de maig, de 16.00 a 20.00, a Lluerna Espai Creatiu. Més informació al telèfon 644 303 732 o a la web: www.lluerna.cat.

► Santa Cristina d'Aro. Taller *Alimento la meua salut*, a càrrec de Mylene Philippe, nutricionista i sòcia del banc del temps. Dies 10, 24 i 31 de maig, a les 18.15, al Punt d'Igualtat. Cal inscripció prèvia.

INFANTILS

► Figueres. Taller per fer allioli, el dissabte 14, a les 18.00, al terrat del Museu del Joguet, adreçat a nens i nenes fins a 14 anys. Més informació, al 972 50 45 85.

► Palamós. Taller de manualitats per a nens i joves. Cada dimecres, de 19.00 a 21.00. Inscripcions al mateix dia, al Punt Jove al telèfon 972 31 37 39.

► Vilobí d'Onyar. Taller de contes amb Olga Cercós. Pera a pares, mares i nadons de 18 a 36 mesos. Divendres 13 de maig, a les 17.00, a la biblioteca municipal Can Roscada. Cal inscripció prèvia del 2 a 9 de maig, a la biblioteca, de 16.00 a 20.00.

Les necrològiques

Camallera

Concepció Pibernat Costa. Va morir abans-d'ahir als 93 anys. Vivía a Barcelona. Vídua de Josep Salat Jordana i deixa una filla.

Lloret de Mar

Gumersinda Montes Gavillero. Va morir ahir als 92 anys. Era natural de Sacruela (Ciudad Real) i vivía a Lloret de Mar. Vídua de Pelayo García Velarde i deixa tres fills. Exèquies, avui, a 2/4 de 10 del matí, a la capella del cementiri de Lloret de Mar.

Olot

Joan Peiris Bober. Va morir ahir a l'edat de 83 anys. Era d'Olot. Casat amb Pepita Francesch Palau i deixa una filla. Exèquies, demà, dilluns, a les 12 del

migdia, a l'església parroquial de Sant Esteve d'Olot.

Carmen Rodríguez Rodríguez. Va morir ahir a l'edat de 78 anys. Era natural d'Antequera (Màlaga) i vivía a Olot. Casada amb Juan Jiménez Moreno i deixa set fills. Exèquies, demà, a les 11 del matí, a la parròquia de Sant Roc d'Olot.

Palafrugell

Carme Castanys Pérez. Va morir ahir a l'edat de 82 anys. Vivía a Palafrugell. Vídua de Josep Cantalosella Ventura i deixa un fill. Exèquies, avui, a 1/4 de 10 del matí, a la sala de cerimònies del tanatori de Palafrugell.

Esteve Franquesa Nogué. Va morir abans-d'ahir als 68 anys. Vivía a la Bisbal d'Empordà. Casat amb Maria

Aballó Solés i deixa dos fills. Exèquies, avui, a la 1 del migdia, al tanatori de Palafrugell.

Salt

Joan Gibrat Planella. Va morir abans-d'ahir als 81 anys. Vivía a Salt. Casat amb Montserrat Pla Hortós i deixa tres fills. Exèquies, avui, a les 11 del matí, a la parròquia de Sant Cugat de Salt.

Félix Romero Carrasco. Va morir ahir als 80 anys. Vivía a Salt. Casat amb Antonia Hueso Camarena i deixa quatre filles. Exèquies, demà, a les 12 del migdia, al tanatori de Salt.

Sant Antoni de Calonge

Laura Carmona Belmonte. Va morir abans-d'ahir als 87 anys. Vivía a

Girona. Casada amb Santiago Masbernat Centena i deixa tres fills. Exèquies, avui, a 2/4 d'11 del matí, a la parròquia de Sant Salvador de Girona.

Sant Hilari Sacalm

Maria Pujol Planiol. Va morir ahir als 86 anys. Vivía a Sant Hilari Sacalm. Vídua d'Adolfo Casas Tarrés. Exèquies, demà, a les 10 del matí, a la parròquia de Sant Hilari Sacalm.

Vidreres

Dolores Fernández Valverde. Va morir ahir a l'edat de 89 anys. Vivía a Llagostera. Vídua de Justo Consuegra Muñoz i deixa tres filles. Les exèquies se celebraran avui, a les 10 del matí, a l'església parroquial de Santa Maria de Vidreres.

Memorial - Tanatori de Girona

Mémora us convida al Memorial que se celebrarà per recordar totes les persones que ens han deixat en el decurs del mes d'abril. L'acte es farà el proper **dijous, dia 12 de maig, a les 18.30 h.**

Per a l'organització de l'acte es prega confirmar l'assistència trucant al telèfon **972 65 94 05** o bé enviant un c/e a l'adreça tanatorigirona@memora.es

Tanatori de Girona, ctra. de Sant Feliu, 36.

Un afectuós record per a

Joan Peiris i Bober

Que ha mort cristianament a l'edat de 83 anys, havent rebut els Sants Sagraments.

Els seus estimats: esposa, Pepita Francesch i Palau; fills, Cati i Joan Mallart; néts, Jordi i Lien Bou, i Carles; germans, Maria (†), Ramon (†) i Rosita (vídua de Josep Costa); cunyades, Lola (†) i Consol Francesch (vídua d'Àngel); nebots, cosins, tota la família i la raó social Hiper Decoració us preguen que el tingueu present en les vostres oracions.

Els funerals se celebraran demà, dilluns, dia 9, a les 12 del migdia, a l'església parroquial de Sant Esteve.

Adreça familiar: c/ Pare Roca, 6 B, 1a.

Domicili mortuori: Vettlladors de Funerària Besora, ctra. de la Canya, 97.

El dol es dona per acomiadat.

Olot, 8 de maig del 2016

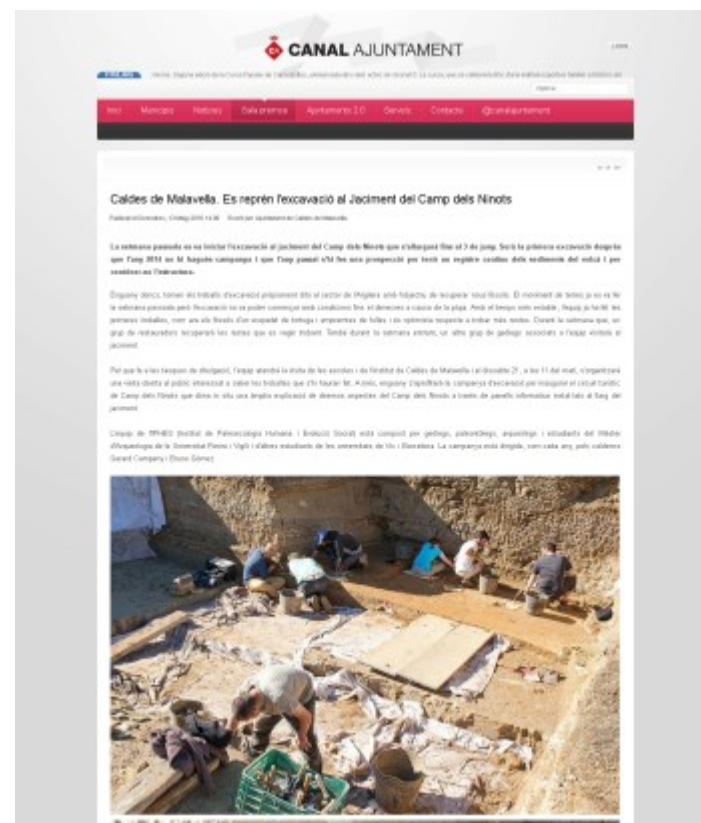
Publicat el Divendres, 13 Maig 2016 14:00 Escrit per Ajuntament de Caldes de Malavella

La setmana passada es va iniciar l'excavació al jaciment del **Camp dels Ninots** que s'allargarà fins al 3 de juny. Serà la primera excavació després que l'any 2014 no hi hagués campanya i que l'any passat s'hi fes una prospecció per tenir un registre continu dels sediments del volcà i per conèixer-ne l'estructura.

Enguany doncs, tornen els treballs d'excavació pròpiament dits al sector de l'Argilera amb l'objectiu de recuperar nous fòssils. El moviment de terres ja es va fer la setmana passada però l'excavació no va poder començar amb condicions fins el dimecres a causa de la pluja. Amb el temps més estable, l'equip ja ha fet les primeres troballes, com ara els fòssils d'un esquelet de tortuga i empremtes de fulles i és optimista respecte a trobar més restes. Durant la setmana que, un grup de restauradors recuperarà les restes que es vagin trobant. També durant la setmana entrant, un altre grup de geòlegs associats a l'equip visitarà el jaciment.

Pel que fa a les tasques de divulgació, l'equip atindrà la visita de les escoles i de l'institut de Caldes de Malavella i el dissabte 21, a les 11 del matí, s'organitzarà una visita oberta al públic interessat a saber les troballes que s'hi hauran fet. A més, enguany s'aprofitarà la campanya d'excavació per inaugurar el circuit turístic de **Camp dels Ninots** que dóna in situ una àmplia explicació de diversos aspectes del **Camp dels Ninots** a través de panells informatius instal·lats al llarg del jaciment.

L'equip de l'IPHES (Institut de Paleoecologia Humana i Evolució Social) està compost per geòlegs, paleontòlegs, arqueòlegs i estudiants del Màster d'Arqueologia de la Universitat Rovira i Vigili i d'altres estudiants de les universitats de Vic i Barcelona. La campanya està dirigida, com cada any, pels caldens Gerard Campeny i Bruno Gómez.

DDG GIRONA La represa de les excavacions arqueològiques al jaciment del de ha donat en pocs dies les primeres troballes, com ara els fòssils d'un esquelet de tortuga i empremtes de fulles, han informat en un comunicat els responsables dels treballs, que es mostren «optimistes» respecte a la possibilitat de trobar més restes.

Un grup de restauradors recuperarà les restes que es vagin trobant. Durant la setmana entrant, un altre grup de geòlegs associats a l'equip visitarà el jaciment.

La setmana passada es va iniciar l'excavació del , que s'allargarà fins al 3 de juny. Serà la primera excavació després que l'any 2014 no hi hagués campanya i que l'any passat s'hi fes una prospecció per tenir un registre continu dels sediments del volcà i per conèixer-ne l'estructura. Enguany doncs, tornen els treballs d'excavació pròpiament dits al sector de l'Argilera amb l'objectiu de recuperar nous fòssils.

El moviment de terres ja es va fer la setmana passada però l'excavació no va poder començar amb condicions fins el dimecres a causa de la pluja. Amb el temps més estable, l'equip ja ha fet les primeres troballes. ??

Pel que fa a les tasques de divulgació, l'equip atindrà la visita de les escoles i de l'institut de i el dissabte 21, a les 11 del matí, s'organitzarà una visita oberta al públic interessat a saber les troballes que s'hi hauran fet.

A més, enguany s'aprofitarà la campanya d'excavació per inaugurar el circuit turístic de que dona «in situ» una àmplia explicació de diversos aspectes del a través de panells informatius instal·lats al llarg del jaciment.??

L'equip de l'IPHES (Institut de Paleoeologia Humana i Evolució Social) està compost per geòlegs, paleontòlegs, arqueòlegs i estudiants del Màster d'Arqueologia de la Universitat Rovira i Vigili i d'altres estudiants de les universitats de Vic i Barcelona. La campanya està dirigida, com cada any, pels caldenss Gerard Campeny i Bruno Gómez.

Compartir a Twitter Compartir a

TROBEN UN ESQUELET DE TORTUGA AL CAMP DELS NINOTS DE CALDES

Veure Galeria Més fotos DDG GIRONA La represa de les excavacions arqueològiques al jaciment del de ha donat en pocs dies les primeres troballes, com ara els fòssils d'un esquelet de tortuga i empremtes de fulles, han informat en un comunicat els responsables dels treballs, que es mostren «optimistes» respecte a la possibilitat de trobar més restes.

Un grup de restauradors recuperarà les restes que es vagin trobant. Durant la setmana entrant, un altre grup de geòlegs associats a l'equip visitarà el jaciment.

La setmana passada es va iniciar l'excavació del , que s'allargarà fins al 3 de juny. Serà la primera excavació després que l'any 2014 no hi hagués campanya i que l'any passat s'hi fes una prospecció per tenir un registre continu dels sediments del volcà i per conèixer-ne l'estructura. Enguany doncs, tornen els treballs d'excavació pròpiament dits al sector de l'Argilera amb l'objectiu de recuperar nous fòssils.

El moviment de terres ja es va fer la setmana passada però l'excavació no va poder començar amb condicions fins el dimecres a causa de la pluja. Amb el temps més estable, l'equip ja ha fet les primeres troballes. ??

Pel que fa a les tasques de divulgació, l'equip atindrà la visita de les escoles i de l'institut de i el dissabte 21, a les 11 del matí, s'organitzarà una visita oberta al públic interessat a saber les troballes que s'hi hauran fet.

A més, enguany s'aprofitarà la campanya d'excavació per inaugurar el circuit turístic de que dona «in situ» una àmplia explicació de diversos aspectes del a través de panells informatius instal·lats al llarg del jaciment.??

L'equip de l'IPHES (Institut de Paleoeologia Humana i Evolució Social) està compost per geòlegs, paleontòlegs, arqueòlegs i estudiants del Màster d'Arqueologia de la Universitat Rovira i Vigili i d'altres estudiants de les universitats de Vic i Barcelona. La campanya està dirigida, com cada any, pels caldens Gerard Campeny i Bruno Gómez.

Compartir a Twitter Compartir a

Caldes de Malavella

La Selva - 13/05/2016 - 22:30 Durant la setmana que, un grup de restauradors recuperarà les restes que es vagin trobant. També durant la setmana entrant, un altre grup de geòlegs associats a l'equip visitarà el jaciment

Aj.Caldes

Aj.Caldes

Aj.Caldes

Aj.Caldes

Aj.Caldes

Més fotos (1)

La setmana passada es va iniciar l'excavació al jaciment del **Camp dels Ninots** que s'allargarà fins al 3 de juny. Serà la primera excavació després que l'any 2014 no hi hagués campanya i que l'any passat s'hi fes una prospecció per tenir un registre continu dels sediments del volcà i per conèixer-ne l'estructura. Enguany doncs, tornen els treballs d'excavació pròpiament dits al sector de l'Argilera amb l'objectiu de recuperar nous fòssils. El moviment de terres ja es va fer la setmana passada però l'excavació no va poder començar amb condicions fins al dimecres a causa de la pluja. Amb el temps més estable, l'equip ja ha fet les primeres troballes, com ara els fòssils d'un esquelet de tortuga i empremtes de fulles i és optimista respecte a trobar més restes. Durant la setmana que, un grup de restauradors recuperarà les restes que es vagin trobant. També durant la setmana entrant, un altre grup de geòlegs associats a l'equip visitarà el jaciment.

Pel que fa a les tasques de divulgació, l'equip atindrà la visita de les escoles i de l'institut de Caldes de Malavella i el dissabte 21, a les 11 del matí, s'organitzarà una visita oberta al públic interessat a saber les troballes que s'hi hauran fet. A més, enguany s'aprofitarà la campanya d'excavació per inaugurar el circuit turístic de **Camp dels Ninots** que dona in situ una àmplia explicació de diversos aspectes del **Camp dels Ninots** a través de panells informatius instal·lats al llarg del jaciment.

L'equip de l'IPHES (Institut de Paleoecologia Humana i Evolució Social) està compost per geòlegs, paleontòlegs, arqueòlegs i estudiants del Màster d'Arqueologia de la Universitat Rovira i Vigili i d'altres estudiants de les universitats de Vic i Barcelona. La campanya està dirigida, com cada any, pels caldens Gerard Campeny i Bruno Gómez.

Autor: Redacció

Comentaris (0)

La finalitat d'aquest servei és sumar valor a les notes i establir un contacte més fluid amb els nostres lectors. Els comentaris han acotar al tema de discussió. S'apreciarà la brevetat i claredat dels textos, i el bon ús del llenguatge: les males paraules i els insults no seran publicats
Veure Reglament

Cultura i Societat

Els arqueòlegs troben un esquelet de tortuga i fòssils de fulles al **Camp dels Ninots**

► L'equip del jaciment oferirà una visita oberta al públic dissabte dia 21 i s'inaugurarà un circuit turístic que explica les descobertes

GIRONA | DdG

La represa de les excavacions arqueològiques al jaciment del **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella ha donat en pocs dies les primeres troballes, com ara els fòssils d'un esquelet de tortuga i empremtes de fulles, han informat en un comunicat els responsables dels treballs, que es mostren «optimistes» respecte a la possibilitat de trobar més restes.

Un grup de restauradors recuperarà les restes que es vagin trobant. Durant la setmana entrant, un altre grup de geòlegs associats a l'equip visitarà el jaciment.

La setmana passada es va iniciar l'excavació del **Camp dels Ninots**, que s'allargarà fins al 3 de juny. Serà la primera excavació després que l'any 2014 no hi hagués campanya i que l'any passat s'hi fes

Un moment dels treballs.

una prospecció per tenir un registre continu dels sediments del volcà i per conèixer-ne l'estructura. Enguany tornen els treballs d'excavació pròpiament dits al sector de l'Argilera amb l'objectiu de recuperar nous fòssils.

El moviment de terres ja es va fer la setmana passada però l'excavació no va poder començar en condicions fins el dimecres a causa de la pluja. Amb el temps més estable,

l'equip ja ha fet les primeres troballes.

Pel que fa a les tasques de divulgació, l'equip atindrà la visita de les escoles i de l'institut de Caldes de Malavella i, el dissabte 21 a les 11 del matí, s'organitzarà una visita oberta al públic interessat a saber les troballes que s'hi hauran fet.

A més, enguany s'aprofitarà la campanya d'excavació per inaugurar el circuit turístic de Camp dels Ninots que dona *in situ* una àmplia explicació de diversos aspectes del **Camp dels Ninots** a través de panells informatius instal·lats al llarg del jaciment.

L'equip de l'IPHES (Institut de Paleoeologia Humana i Evolució Social) està compost per geòlegs, paleontòlegs, arqueòlegs i estudiants del Màster d'Arqueologia de la Universitat Rovira i Vigili.

Breus

LLIBRES

La Ela Geminada publica el volum «Poesia Lírica Grega»

GIRONA | DdG

Edicions de la Ela Geminada de Girona acaba de publicar el volum *Poesia Lírica Grega* (edició bilingüe grec-català amb traducció de Joan Ferrer Gràcia), que inclou tota la poesia iàmbrica i elegíaca des d'Arquíloc fins a Teognis de Mègara. És la primera vegada que veu la llum en català aquest gruix poètic, que constitueix un dels pilars de la tradició poètica occidental.

CONFERÈNCIA

Jane Goodall omple i l'Auditori de Girona ha de posar dues sales amb pantalles

GIRONA | DdG

La conferència que la primatòloga Jane Goodall oferirà el 27 de maig ha despertat molta expectació i les reserves s'han esgotat. Per això, l'Auditori de Girona ha habilitat dues sales noves amb pantalles per poder encabir més públic. La Càtedra Ferrater Mora de la UdG, organitzadora de l'acte, ha anunciat que la conferència *El que he après dels ximpanzès* es podrà seguir a internet (<http://original.livestream.com/canaludg>).

MÚSICA

El pianista Pierluigi Camiccia obre demà el Festival de s'Agaró

GIRONA | DdG

El 19è Festival Internacional de Música de s'Agaró començarà demà (19 h) amb el concert *Valsos i danses* amb el pianista Pierluigi Camiccia, que interpretarà obres de Beethoven, Brahms i Chopin. El festival inclourà un total de 10 espectacles que es duran a terme fins al 17 de setembre a l'església de Nostra Senyora de l'Esperança. La proposta està integrada dins la marca Estereofònics 2016, programa musical d'estiu 2016 de Castell d'Aro, Platja d'Aro i s'Agaró, que recentment ha donat a conèixer el programa.

GROOVY SHOP · T-SHIRT · GIRONA **Coca-Cola** **GIRONA**, del 8 al 12 de JUNY Tota la informació a: www.in-somni.info festival 13ª Edic. **IN-SOMNI** FESTIVAL INTERNACIONAL DE MÚSICA

presenten:

ELLIOTT MURPHY / **DAVID AMILLS** concert Homenage a **D. BOWIE**
ADRIÀ PUNTÍ "LA CLAU DE GIRAR EL TALLER" EN CONCERT A LA MIRONA! / Passes Documental+Audiov. / Museu del Cinema (gratis)
LA BIEN QUERIDA / **IMMACULATE FOOLS**
MARION HARPER / **XEBI SF** / **BULLITT** / **SANJAYS**
PANTALEÓ / **THE CRAB APPLES** / **SEXY BICYCLE** / **THE SAURS**
WALTRAPA & CASHMAKERS / **SLAVEDOWN** / **LUIS LE NUIT** Dj Set

tot! 40€ "ABONU"
(núm. limitat fins esgotar existències!)

ESCENARIS: PLATEA - LA MIRONA - YEAH! - AUDITORI DE LA MERCÈ - PLAÇA DEL LLEÓ - MUSEU DEL CINEMA
 Venda d'Entrades: www.in-somni.info - Preus: de 5€ a 26€ (a taquilla) Anticipades a botigues: **Moby Disk** (Girona) - **Martulina Divina** (Vic)

Organitza

Sales Col·laboradores

Col·laboradors principals

Mitjans col·laboradors

Amb el suport de

ELS ARQUEÒLEGS TROBEN UN ESQUELET DE TORTUGA I FÒSSILS DE FULLES AL CAMP DELS NINOTS

Un moment dels treballs. ddg GIRONA DDG La represa de les excavacions arqueològiques al jaciment del **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella ha donat en pocs dies les primeres troballes, com ara els fòssils d'un esquelet de tortuga i empremtes de fulles, han informat en un comunicat els responsables dels treballs, que es mostren «optimistes» respecte a la possibilitat de trobar més restes.

Un grup de restauradors recuperarà les restes que es vagin trobant. Durant la setmana entrant, un altre grup de geòlegs associats a l'equip visitarà el jaciment.

La setmana passada es va iniciar l'excavació del **Camp dels Ninots**, que s'allargarà fins al 3 de juny. Serà la primera excavació després que l'any 2014 no hi hagués campanya i que l'any passat s'hi fes una prospecció per tenir un registre continu dels sediments del volcà i per conèixer-ne l'estructura. Enguany tornen els treballs d'excavació pròpiament dits al sector de l'Argilera amb l'objectiu de recuperar nous fòssils.

El moviment de terres ja es va fer la setmana passada però l'excavació no va poder començar en condicions fins el dimecres a causa de la pluja. Amb el temps més estable, l'equip ja ha fet les primeres troballes.

Pel que fa a les tasques de divulgació, l'equip atindrà la visita de les escoles i de l'institut de Caldes de Malavella i, el dissabte 21 a les 11 del matí, s'organitzarà una visita oberta al públic interessat a saber les troballes que s'hi hauran fet.

A més, enguany s'aprofitarà la campanya d'excavació per inaugurar el circuit turístic de **Camp dels Ninots** que dona in situ una àmplia explicació de diversos aspectes del **Camp dels Ninots** a través de panells informatius instal·lats al llarg del jaciment.

L'equip de l'IPHES (Institut de Paleoecologia Humana i Evolució Social) està compost per geòlegs, paleontòlegs, arqueòlegs i estudiants del Màster d'Arqueologia de la Universitat Rovira i Vigili.

Compartir a Twitter [Compartir a](#)

L'agenda

Visites

CALDES DE MALAVELLA

► 11.00. Visita turística guiada a l'exposició del jaciment del **Camp dels Ninots**. Cal inscripció prèvia a l'Oficina de Turisme.

LLANÇÀ

► 11.00. Des de la platja de l'Argileira. Visita guiada familiar *Els ulls de la sirena*.

RIPOLL

► 11.30. Conjunt monàstic de Santa Maria. Visita guiada *Ripoll, bressol de Catalunya*. Més informació i reserves al telèfon 972 70 45 56.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

► Visites guiades a la Fundació Mona, centre de recuperació de primats. També es fan visites guiades amb tallers per a famílies. Més informació, al telèfon 972 477 618.

ROSES

► 10.30 a 16.00. Espai Cultural La Ciutadella. Visites guiades *Passejades d'història*. A les 10.30, en anglès i francès; a les 11.30, en català i castellà; a les 15.00, en català i francès, i a les 16.00, en castellà i francès.

► 11.00, 12.00 i 13.00. Espai cultural La Ciutadella. Visita guiada *Un Mirador Fortificat*. En català, castellà i francès.

SANT PERE PESCADOR

► 11.00. Oficina de Turisme. Sortida de l'itinerari natural del riu Fluvià.

SANTA CRISTINA D'ARO

► El Gran Museu de la Màgia, La Casa Màgica. Horaris d'hivern: diumenges i festius, 12.00. Més informació, al telèfon 667 29 25 00.

Exposicions

BANYOLES

► **Biblioteca**. *Per Sant Jordi un punt de llibre*. Fins al 31 de maig.

► **Biblioteca**. *Fotografies Sant Jordi*. *Penjats per la Lectura 2015*, fotografies seleccionades per Harold Abellan. Fins al 31 de maig.

► **Museu Arqueològic Comarcal**. *La vida a Sant Esteve de Banyoles fa 300 anys*. Fins al 15 de maig.

BEGUR

► **Escoles Velles**. Treballs dels alumnes dels tallers de pintura i labors. Fins al 20 de maig.

BLANES

► **Casa Oms**. *Blanes botànic*, un passeig fotogràfic pel Corpus de Blanes. Fins al 29 de maig.

► **Casa Saladrigas**. Mostra *Joves talents V.4*. Fins al 21 de maig.

► **Galeria L'Arcada**. Primeres firmes, pintura. Fins al 9 de juny.

BOLVIR

► **Museu Espai Ceretània**. Col·lectiva *Figuració i abstracció*. Pintura, escultura i gravats d'Artistes del Pirineu. Fins al 30 d'agost.

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

► **Biblioteca**. Exposició d'autors del Pen Català. L'exposició *WikiArS: contribució a les escoles d'art i disseny a Viquipèdia*. Fins al 2 de juny.

► **Ecomuseu-Farinera**. *Rosada i blat. Una altra perspectiva del creixement*, fotografies de Luis Camargo. Fins al 19 de juny.

CERVIÀ DE TER

► **Museu Raset**. *La Quietud*, un viatge artístic de mons místics abstractes. Es pot visitar tots els diumenges o concertant visita.

FIGUERES

► **Castell de Sant Ferran**. Pintures de Yury Fomichev. Fins al 4 de juny.

► **Centre cívic Creu de la Mà**. Fotografies solidàries. Fins al 20 de maig.

► **Centre cívic Joaquim Xirau**. *Una mirada a l'ànima, a càrrec de Mandals A. Cassany*.

► **Consell Comarcal**. *Escenes panoràmiques*, de Josep Miquel Guasch Galdón. Fins al 30 de maig.

► **Galeria El Claustre**. Obres de Carlos Morgado. Fins al 28 de maig.

► **Galeria Lola Ventós**. *Quatre rocs, un cabàs de fems i un grapat d'or*, de Jordi Mitjà. Fins al 15 de maig.

► **Motel Empordà**. *Els passos d'Isadora Duncan*, de Jaume Mach. Fins al 31 de maig.

► **Museu de l'Empordà**. *Ramon Pichot en el record*. Fins al 28 d'agost.

► **Museu del Joguet**. *Papers calats. Papiers coupés*. Fins al 29 de maig.

GIRONA

► **Biblioteca Carles Rahola**. Exposició *Once upon a time... històries de vila conte*. Fins al 31 de maig.

► **Biblioteca del Campus Montilivi de la UdG**. *Els colors de Girona*. Fins al 31 de maig.

► **Bòlit_La Rambla Espai Jove**. *Picar la porta, entrar, sortir*. Projecte Bòlit Mentor 2015-2016. Fins al 6 de juny.

► **Bòlit_La Rambla, sala Fidel Aguilar**. *Picar a la porta, entrar, sortir*. Fins al 5 de juny.

► **Caixa Fòrum Girona**. *L'art Mochica de l'antic Perú. Or mites i rituals*. Fins al 29 de maig.

► **CaixaFòrum**. *Accés directe: poemes visuals*. Joan Brossa i

Chema Madoz. Fins al 28 d'agost del 2016.

► **CaixaFòrum**. *Invents, idees que canvien vides*. Fins al 29 de maig.

► **CaixaFòrum**. *L'art mochica de l'antic Perú. Or, mites i rituals*. Fins al 29 de maig.

► **Casa de Cultura**. *Pia Crozet. L'eloqüent silenci de l'escultura*. Fins al 28 de maig.

► **Casa de Cultura**. Exposició *Floreix la lletra a Girona*. Jardí lletrístic per Temps de Flors. Fins al 31 de maig.

► **Centre cívic Pedret**. Obres dels alumnes dels tallers de manualitats i punt de creu. Fins al 31 de maig.

► **Centre cívic Ter**. Muntatge floral *Gegants entre les flors del Ter*. Fins al 18 de maig.

► **Centre Cultural La Mercè**. *Des de la cambra, d'Agustí Puig*. Fins al 27 de maig.

► **Claustre de la Diputació**. Exposició col·lectiva *Transparències*. Fins al 20 de maig.

► **Col·legi de Periodistes**. *Butifarra! El còmic dels barris (1975-1987)*, produïda per TantaTinta. Fins al 27 de maig.

► **El Túnel del Bellmirall**. Pintures de Claudia Silva. Fins al 27 de maig.

► **Els Químics Espai Jove**. Exposició *Beca Carnet Jove Connecta't al Disseny (2015)*. Fins al 27 de maig.

► **Fundació Rafael Masó**. *Masó: Interiors*. Fins al 25 de setembre.

► **Girona Innovació**. Col·lectiva solidària a favor del Casal dels Infants de Salt. Fins al 1 de juliol.

► **L'Estació Espai Jove**. 22è *Mostrar't Una presència*, fotografies de Paula Sumer. Fins al 31 de maig.

► **La Volta (Sant Narcís)**. *A cor obert*, de Fèlix Vinyals. Fins al 3 de juny.

► **Museu d'Arqueologia de Catalunya Girona**. *3 Mosaics, 3 Museus. 140. anys dels mosaics romans de Bell-lloc*. Fins al 11 de juny.

► **Museu d'Art**. Exposició *Rusiñol en terres gironines*. Fins al 1 de novembre.

► **Museu d'Art**. *Orígens d'un Museu. La col·lecció de Mossèn Valls*. Fins al 29 de maig.

► **Museu d'Art**. *Vitralls. La llum de la Catedral de Girona*. Fins al 22 de maig.

► **Museu d'Història dels Jueus**. Exposició de fotografies dels jueus polonesos *I continuo veient les seves cares*. Fins al 22 de maig.

► **Museu del Cinema**. Cartells de revista. Anuncis de pel·lícules en

publicacions nord-americanes de la Col·lecció Roger Biosca (1930-1964). Fins al 29 de maig.

L'ESCALA

► **MAC-Empúries**. 1914-1929. *La dècada prodigiosa: l'arqueologia catalana, un instrument vertebrador al servei de la Mancomunitat de Catalunya*. Fins al 15 de maig.

L'ESTARTIT

► **Sala d'exposicions de l'EMD**. Exposició del XIè Concurs de Fotografia naturalista d'Àlex Lorente. Fins al 29 de maig.

LA BISBAL D'EMPORDÀ

► **Bisbal Ceram**. Ceràmiques de Martin Ley. Fins al 31 de maig.

LA JONQUERA

► **MUME**. *El tiempo se acaba*, instal·lació pictòrica, objectual i documental de Rafael Segovia-Winglet. Fins al 5 de juny.

► **MUME**. *J'ai dessiné la guerre. Le regard de Françoise et Alfred Brauner (He dibuixat la guerra. La mirada de François i Alfred Brauner)*. Fins al 12 de juny.

► **MUME**. *La Jonquera, porta de l'exili*. Fins al 26 de juny.

► **Porxos de Can Laporta**. *Cava*, pintures de Sergi Pérez. Fins al 12 de juny.

LLAFRANC

► **Torre de Guaita de Sant Sebastià**. *Paisatge dibuixat*, pintura de Lluís Bruguera. Fins al 9 d'octubre.

LLANÇÀ

► **Casa de Cultura**. *Empremtes*, d'Isabel Bosch, Carme Bosch i Vicente Ferrer. Fins al 21 de maig.

LLIÚVIA

► **Sala de plens de l'ajuntament**. Exposició fotogràfica *El cel nocturn de Cerdanya*, de Gael Piguiellem. Fins al 31 de maig.

OLOT

► **Arxiu Comarcal**. *Centenari de Joan de Malibran i Gelabert*, dins la Vitrina del Mes. Fins al 31 de maig.

► **Sala Oberta 2**. *Menús de Guerra. Cuina d'avantguarda i supervivència*. Fins al 12 de juny.

► **Sala Oberta del Museu de la Garrotxa**. *Art a Olot durant la II República (1931-1939)*. Fins al 22 de maig.

PALAFRUGELL

► **Biblioteca**. *Fotografies del Montseny i de l'Empordà*, de Francisco Cobos i Susanna Cobos. Fins al 29 de maig.

► **Museu Can Mario**. *Qu'est-ce que la sculpture moderne?*, escultura d'Antoni Marquès. *Tramuntana*, escultura de Ricard Vaccaro. *Nivis*, escultura de Cyril Torres. Fins al 22 de maig.

► **Museu del Suro**. *La sureda essencial*, fotografies de Pitu Garcia Batlle. Fins al 3 de juliol.

► **TMP**. *Arteca. Antologia de primavera*. Fins al 29 de maig.

PALOL DE REVARDIT

► **Castell**. *Moments de cada dia*, de Rapha Dehesa. Fins al 19 de juny.

PLATJA D'ARO

► **Parc dels Estanys**. *Bonaventura Ansón*, escultura en gran format. Fins al 3 de juliol.

RIPOLL

► **Església de Sant Pere**. *Temps del Romànic. Art, vida i consciència*. Fins al 12 de juny.

► **Museu Etnogràfic**. *Aquest festeig acabarà en casori. Costums i tradicions al llarg del temps*. Fins al 6 de juliol.

► **Sala Abat Senjust**. *Temps de flors*, acrílics de Remei Cabello. Fins al 16 de maig.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

► **Sala d'exposicions de la Casa de Cultura**. Exposició *Els jocs olímpics*. Fins al 31 de maig.

SALT

► **Les Bernardes, sala 29m2**. *Bona nit*, d'Ivo Vinuesa. Fins al 31 de maig.

► **Les Bernardes, sala Bernardes Photo**. *Fotogramies*, de Joan Comalat. Fins al 30 de juny.

► **Les Bernardes, sala Sant Jordi**. *Intuïcions i metamorfosis*, de Jordi Amat. Fins al 30 de juny.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► **Biblioteca**. *Una tarda al Casino dels Nois*, dels Tallers d'Història. Fins al 3 de juny.

► **Casa Irla**. *Colors i músics*, de Pau Morales. Fins al 10 de juliol.

► **Museu d'Història**. *La vida de la sang*. Fins al 31 de maig.

► **Pati de l'Ajuntament**. Fotografies de l'Agrupació Fotogràfica i Cinematogràfica de Sant Feliu de Guíxols. Fins al 15 de maig.

SANT GREGORI

► **Biblioteca Miquel Martí i Pol**. Exposició pictòrica de Miquel Jassans. Fins al 31 de maig.

SANT JOAN DE LES ABADESSES

► **Palau de l'Abadia**. *Pladevall escultura*, de l'escultor Enric Pladevall. Fins al 17 de juliol.

► **Palau de l'Abadia**. *Santjoanins*, de fotografies realitzades pels alumnes del curs a càrrec de David Fajula. Fins al 31 de maig.

SANTA CRISTINA D'ARO

► **Sala d'exposicions La Caixa**. Pintures d'Ana Rekling i Mylene Guilbert. Fins al 29 de maig del 2016.

TORROELLA DE MONTGRÍ

► **Claustre de l'Hospital**. Exposició fotogràfica *Del carrer a l'esca-nari*, de Dolores Gibert. Fins al 29 de maig.

► **Museu de la Mediterrània**. *La pervivència de la vida*, de Fina Miralles. Fins al 16 de maig.

► **Palau Solterra**. *Pell i ombra*, fotografia de Manel Esclusa. *Retrats*, fotografia d'Antoni Bernad. *Punt de vista*, fotografia d'Eugeni Prieto. Fins al 22 de maig del 2016.

VILADRAU

► **Espai Montseny**. *Viladrau, 100 anys de motor*.

VILAJUÏGA

► **Celler Espelt**. *Fages de Climent i l'Empordà*. Fins al 29 de maig del 2016.

Cursets i tallers

CUINA

► Girona. Curs de cuina fàcil, especial Sant Joan, els divendres 10 i 17 de juny, a les 18.00, a l'Aula Gastronòmica del Mercat del Lleó. Més informació, al telèfon 669 058 250.

► Platja d'Aro. Taller de conserves a la Casa Lila, el dissabte 21 de maig. Dins el cicle *Jo practico salut. I tu?*. Més informació, al telèfon 972 81 83 41.

DIVERSOS

► Figueres. Taller pràctic de neteja i aplanant de pergamins. Divendres 20 de maig, de 17.00 a 20.00, a l'Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà, plaça de l'Escorxador. Més informació i inscripcions al telèfon 972 670 178 o al a/e: acaltemporada.cultura@gencat.cat.

► Les Olives. Taller de xilografia i estampació japonesa (Moku-Hanga), del 25 al 30 de juliol, i curs de monotip de gran format i gravat dinàmic, de l'1 al 6 d'agost, a la Fundació Rodríguez-Amat, a càrrec de Sebi Subirós. Més informació, al telèfon 697 76 18 74.

► Rupia. Taller *Inicia't a les emocions*, a càrrec de Fran Lehera. Dies 20 i 21 de maig, a Lluerna Espai Creatiu. Més informació al telèfon 644 303 732 o a la web: www.lluerna.cat.

► Rupia. Taller *L'art de connectar amb la consciència del nen*, a càrrec de Mar Morales, pel divendres 27 de maig, a les 18.00. Més informació al telèfon 644 303 732 o a la web www.lluerna.cat.

► Rupia. Taller *Millorar la visió amb mètodes naturals*, basat en el Mètode Bates de Recuperació Visual, a càrrec de Laura Rahueta, pel dissabte 28 de maig. Més informació al telèfon 644 303 732 o a la web www.lluerna.cat.►►

Les necrològiques

Campdevàno

Antonio Rivera López. Va morir ahir als 83 anys. Era natural d'Albacete i vivia a Campdevàno. Casat amb Juana Márquez Serrano i deixa sis fills. Exèquies, avui, a les 12, a l'oratori Àltima-Pompas Funebres del Ripollès.

Castelló d'Empúries

Dolors Giral i Pujol. Va morir abans-d'ahir als 93 anys. Era de Castelló d'Empúries. Vídua de Jaume Juncà i Rigall i deixa tres fills. Exèquies, avui, a les 11 del matí, a la basílica de Santa Maria de Castelló d'Empúries.

Natvidat Luis Espinosa. Va morir abans-d'ahir a l'edat de 96 anys. Era natural de Madrid i vivia a Castelló d'Empúries. Vídua de Joan Rocamora i

Blanch. La cerimònia exequial se celebrarà, avui, a la 1 del migdia, a la sala de cerimònies de Funeraria Vicens de Figueres.

Empuriabrava

Yves Larcher. Va morir dijous passat als 74 anys. Vivia a Empuriabrava. Casat amb Henriette Molinier i deixa tres fills. La cerimònia exequial se celebrarà, avui, a 2/4 d'1 del migdia, a la sala de cerimònies de Funeraria Vicens de Figueres.

Girona

Julià Sánchez Ruiz. Va morir abans-d'ahir a l'edat de 60 anys. Vivia a Salt. La cerimònia exequial se celebrarà, avui, a 2/4 d'11 del matí, al tanatori de Girona.

Hostalric

Antonio Serras Campeny. Va morir ahir als 67 anys. Casat amb Maria Carmen Medina Moyà i deixa dos fills. Exèquies, avui, a la 1, a la parròquia de Santa Maria dels Socors d'Hostalric.

Olot

Joan Paradols Planella. Va morir ahir als 96 anys. Era natural de Batet de la Serra. Vidu de Balbina Compte Valeri. Exèquies, avui, a 1/4 de 2, a la capella del cementiri municipal d'Olot.

Sant Feliu de Buixalleu

Carme Massaguer Alsina. Va morir abans-d'ahir als 100 anys. Vivia a Massanes. Vídua de Josep Massó Serra i

deixa una filla. Exèquies, avui, a 3/4 d'11 del matí, a la parròquia de Gaserans de Sant Feliu de Buixalleu.

Sant Feliu de Guíxols

Amelia Daza Montellano. Va morir ahir als 75 anys. Era natural de Benalua (Granada) i vivia a Sant Feliu de Guíxols. Vídua de Juan Fernández Fernández i deixa dues filles. Exèquies, demà, a les 10 del matí, a la parròquia del monestir de Sant Feliu de Guíxols.

Santa Coloma de Farners

Anna Farró Vaqué. Va morir abans-d'ahir als 84 anys. Vivia a Santa Coloma de Farners. Exèquies, demà, a les 10 del matí, al geriàtric Sant Salvador de Santa Coloma de Farners.

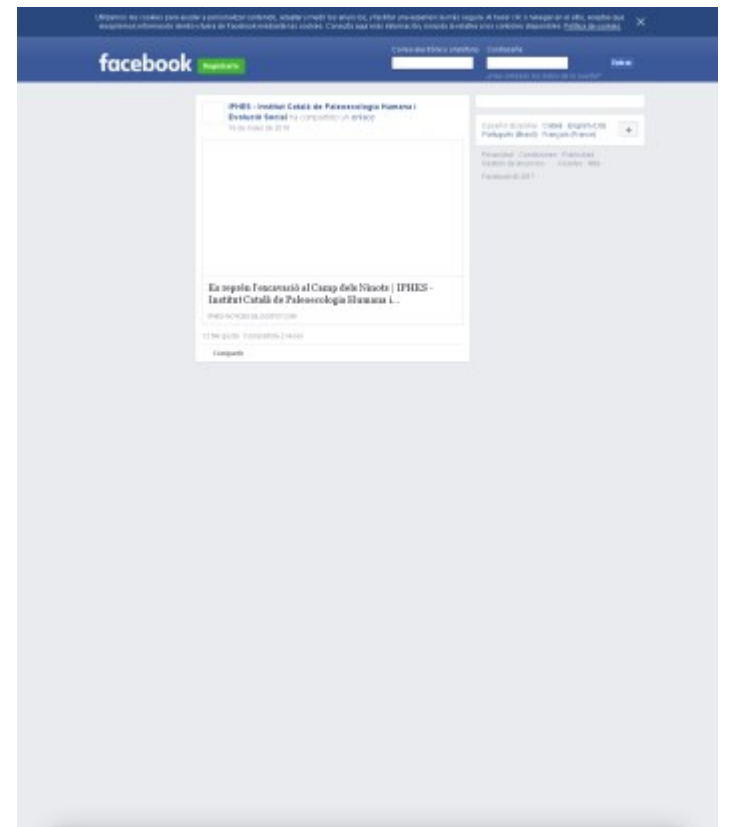
Finançament familiar

A Mémora ens ocupem de tot en la prestació del servei funerari i ens adaptem a les seves necessitats.

Mémora Girona
Servei Atenció 24 h

FACEBOOK ES ES REPRÈN L'EXCAVACIÓ AL CAMP DELS NINOTS

IPHES - Institut Català de Paleoeologia Humana i...

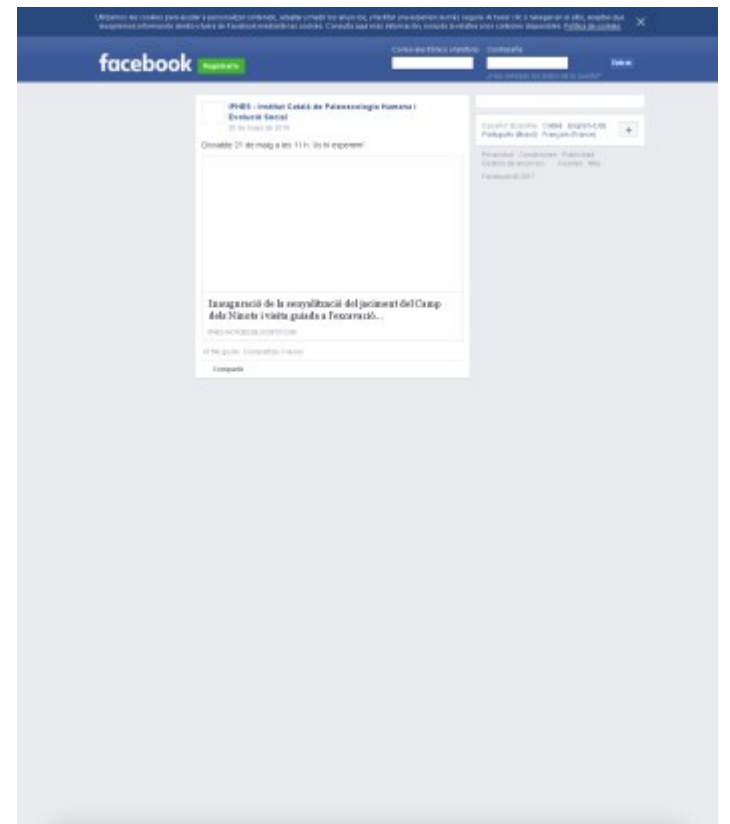
FACEBOOK ES

INAUGURACIÓ DE LA SENYALITZACIÓ DEL JACIMENT DEL CAMP DELS NINOTS I VISITA GUIADA A L'EXCAVACIÓ...

IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social:
Inauguració de la senyalització del jaciment del **Camp dels Ninots** i visita guiada a l'excavació...
iphes-noticies.blogspot.com

Dissabte 21 de maig a les 11 h. Us hi esperem!.

L'agenda

Mercats

► Cassà, Empuriabrava, Girona, Llívia, Ribes, Riells, Ripoll, Sant Feliu de Pallerols, Santa Coloma de Farners, Vic, Vilafant i Ullà.

Balls

BEGUR

► Al vespre. Buffet La Riera. Sopar ball amb l'actuació de Joan Sol.

BESCANÓ

► Restaurant Mas Casilda. Sopar ball amb el Trio de la Costa Brava.

CAMPLLONG

► 18.45. Country, nivell intermedi. I a les 21.45, ball social.

QUART

► 21.00. Restaurant La Brasa. Sopar ball amb l'actuació de Vand-234 (amb la cantant Aurora).

RIUDARENES

► 17.30. Poliesportiu. Berenar ball amb el Duet de Banyoles.

ROSES

► 22.00. La Ciutadella. Sessió de ball amb el grup Sona Bé.

SANT ESTEVE DE LLÈMENA

► Restaurant El Cabrit. Sopar ball amb el grup Blue Moon.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 22.00. Sala Las Vegas. Ball amb el grup Latin Swing.

VILADAMAT

► 17.30. Sala. Berenar ball amb l'actuació del trio Sol de Nit.

VILAMALLA

► 22.00. Local social. Taller de salsa. I a les 23.00, ball amb l'actuació de Pere Rico.

Concerts

BLANES

► 11.00 a 13.00 i de 17.00 a 18.30. Actuacions de La VBella Banda pels carrers del centre. I de 20.30 a 23.00, a la plaça Dies Feiners.

CADAQUÉS

► 17.45. Església. Actuació del quintet Mare Nostrum Musicae, el cor Claudefaula i la soprano Chantal Botanch.

CALONGE

► 22.30. La Fusteria. Actuació de Rita Valero, amb Gerard Ros, percussió, i Lluís Morilla, guitarra.

EL PORT DE LA SELVA

► Randemar Music Festival. 17.00. Reggae per Xics.
► 18.30. Crossing.
► 20.00. Brodas Bros.
► 00.00. Hotel Cochambre.

ESTANYOL

► 22.00. Local de Mas Llunès. Sopar-concert amb l'actuació de Guillem Camós.

FIGUERES

► 23.30. La Serradora. Radio Casette Night amb Josep Serra i Carles Pujol.

GIRONA

► 12.00. Pont Major. Actuació de Carles Belda i el trio 24 Rumbes. I a les 17.30, a la plaça del Lleó, The BlackKiss + El Cigarrito de Después. Dins la Setmana de la rumba catalana.
► 18.30. Casa de Cultura. Actuació de Mariona Sarquella Riera, piano, i l'Associació Rubí Musical s. XXI. Dins el XII Festival d'Art i Altruisme, a benefici de la Fundació Autisme Mas Casadevall.
► 22.00. Lola Cafè. Actuació del grup Blackkiss.
► 23.00. Sunset Jazz Club. Actuació de Viktorija Pilatovic.
► A la nit. Sala Yeah Indie Club. Festa de presentació del Moritz Festival'era, amb l'actuació de la banda Cala Vento.

L'ESCALA

► 22.30. Restaurant La Lluna. Actuació de Pexsom Blues.

LA BISBAL D'EMPORDÀ

► 23.00. L'Alternativa. Actuació de Poison Heart (tribut a Ramones) + Dj Bala.

LLADÓ

► 22.00. Poliesportiu. Quim Mandado, OCE i LGP interpreten *Sinfonia de les pedres i el vent*, homenatge a Sangtraït.

LLORET DE MAR

► 12.00. Biblioteca. Musi-cava, amb l'actuació del duet de guitarra All'Aria.

► 21.00. Teatre. *Così fan tutte*, de Mozart, amb alumnes del Conservatori de Música de Badalona.

OLOI

► 20.00. Teatre Principal. *Esperança Dinamita*, concert-espectacle a càrrec de Le Croupier.

PALAFRUGELL

► 21.00. Església. Concert de la coral Nit de Juny i la coral L'Amarant de Bigues.

PUIGCERDÀ

► 20.00. Fundació Adis. Folk amb Petits Acordions i Poc a Poc.

SALT

► 18.00. Teatre de Salt. Adaptació de l'obra *Aladdi*, a càrrec de la coral Rossinyol i Alimara.

► 22.30. La Mirona. Actuació de Mireia Vilalta amb banda.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 18.30. Monestir. Medievàlia, música i espiritualitat a càrrec de Pedro Burruezo i Maia Kanaan.
► 21.00. Cas Romagué - Casa Irla. Concert de Max Garcia Conover.

SILS

► 18.00. La Laguna. Concert de l'Orquestra Jove de la Selva.

TORROELLA DE MONTGRÍ

► L'Empordà canta. 10.00. Museu de la Mediterrània. Trobada de cors joves.

► 12.00. Convent dels Agustins. Trobada de corals infantils.

► 15.00. Plaça Mestre Pere Rigau, plaça de la Vila i plaça Ernest Lluch. Concerts de sobretaula amb els Cors Joves de Catalunya.

► 18.30. Plaça de la Vila. Concert dels Cors Joves de Catalunya.

► 19.00. Plaça de la Vila. Cantata infantil *No vola cap vaca*, a càrrec dels alumnes de 3r i 4t.

► 21.00. Espai Ter. Concert del Cor Jove de l'Orfeó Català.

Festes

CASSÀ DE LA SELVA

► Festa major. 11.00. Parc de l'Estació. Concentració de 600.

► 17.00. Plaça de la Coma. Espectacle familiar-instal·lació còmica *Automatarium*.

► 17.30. Cercavila de gegants i capgrossos, des del Parc de l'Estació fins a la plaça de la Coma.

► 18.00. Passeig Vilaret. V Gimcana jove.

► 18.00. Pavelló. Concert i ball amb l'orquestra Montgrins.

► 19.00. La Coma. Cap de tast, degustació de vins DO Empordà.

► 20.00. Plaça de la Coma. Castellors de les Gavarres.

► 22.00. Trobada de percussió amb Retruny, Diables de Pere Botero i Gàrgoles de Foc.

► 23.00. Correfoc des de la plaça Dr Botet fins a la plaça Sant Pere.

► 00.00. Plaça de la Coma. Ball amb La Salseta.

► 00.30. Barraques. Actuació de La Troup. A les 02.00, Stromers, i a partir de les 04.00, Animals Dj's.

Cala Vento ■ DENISSE GARCÍA

Cala Vento presenta l'Era 2016

GIRONA 23.00 CONCERT

El Festival l'Era de música alternativa i electrònica, que tindrà lloc a Llagostera el 23 de juliol, es presenta avui al Yeah! amb l'actuació de Cala Vento i Dj Radio Beat (5 euros, amb sorteig d'entrades de l'Era).

FIGUERES

► Fira de Sant Baldiri i fira de la cervesa artesanal, al carrer Nou.

LA PERA

► Festa major. 00.00. Nit jove amb l'actuació de l'orquestra Di-Versiones i l'orquestra Maribel.

VIDRERES

► Festa de les flors.

Fires

BANYOLES

► Gartstròmia, de 10.00 a 21.00, a la plaça Major. Mercat de productes de la comarca i degustacions de tapes artístiques.

CAMPDEVÀNOL

► *Un món de patchwork*, al carrer Major i a la plaça de l'Església.

FIGUERES

► Mercat de brocanters i col·leccionisme, a la Rambla.

L'ESTARTIT

► 09.00 a 14.00. Aparcament de l'entrada. Mercat de segona mà.

LLORET DE MAR

► Fira alimentària de productes artesans, de 09.00 a 20.00, a la plaça de la Vila.

SALT

► IV Fira tèxtil i botigues al carrer al Veïnat.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► Mercat dels encants, de 08.00 a 14.00, a la plaça del Mercat.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► IV Fira mariner i II Festa del mar.

SANT JOAN LES FONTS

► Sant Joan les Flors, mostra de flors, plantes i bonsais.

SANTA CRISTINA D'ARO

► Fira de la caça, de 10.00 a 20.00, a la zona d'Espai Ridaura.

TORROELLA DE FLUVIÀ

► Mercat d'ocasió, de 9.00 a 14.00, al centre del poble.

VERGES

► 09.00 a 14.00. Placeta de l'Ajuntament. Mercat ecològic Món Empordà.

Havaneres

FORALLAC

► 13.00. Jardins L'Empordanet. Cantada d'havaneres i cançó catalana a càrrec del grup Voramar.

LLORET DE MAR

► 18.00. Ermita dels Sants Metges. Cantada d'havaneres i tallers.

MONT-RAS

► Al vespre. La Bella Lola. Havanes amb el grup Mar Salada.

Infantils

CALONGE

► 11.30. Biblioteca Pere Caner. Taller en anglès per a nens i nenes de 8 a 12 anys.

FIGUERES

► 10.30. Biblioteca Fages de Climent. Club de lectura infantil de 3r, amb comentaris i jocs sobre el llibre *Marduix*, d'Enric Larruela.

► 12.00, 16.30 i 20.00. Teatre municipal El Jardí. Cantata infantil *Babaua. Les desventures de Mimí*.

► 12.00. Biblioteca Fages de Climent. Club de lectura de 4t, sobre el llibre *Ottolina i la gata groga*, de Chris Riddell.

GIRONA

► 11.30. Biblioteca Carles Rahola. L'hora del conte, amb *De viatge*.

► 12.00. Biblioteca Just M. Casero. Club infantil de lectura en anglès, amb *A world of sport*, de Paul Mason.

LA BISBAL D'EMPORDÀ

► 12.00. Biblioteca. *Contes molt animals*, a càrrec de Va de Contes.

LLANÇÀ

► 12.00. Casa de Cultura. Contes infantils amb La Bleda.

LLORET DE MAR

► 18.00. Jardins de Santa Clotilde. *Joc El tresor del pirata Pocapor*.

PALAMÓS

► XXVI Mostra de Teatre Infantil de Palamós, al Teatre La Gorga. A les 17.00, *Terra a la vista*. I a les 19.30, *The Oz factor*.

ROSES

► 11.30. Biblioteca. L'hora del conte amb els personatges esbojarrats de Roald Dahl, a càrrec d'Oiga Cercós.

Sardanes

BATET DE LA SERRA

► 20.00. Plaça de la Capella de la Santíssima Trinitat. Ballada amb la cobla La Principal d'Olot.

GIRONA

► 18.00. Plaça del Vi. Audició de sardanes amb la cobla La Principal de l'Escala.

Circ

CALONGE

► 11.00 a 21.00. Centre històric. *Circavila*, Dia del circ a Calonge.

PALAFRUGELL

► 19.00. Teatre municipal. *Enfila S.A.*, espectacle de circ.

Teatre

BESCANÓ

► 21.00. El Teatre. Representació de l'obra *Titànic 92*, a càrrec de la Cia. Alba Nova.

CALDES DE MALAVELLA

► 20.00. Teatre municipal. *La banda del Teflon*, de Marcel Tomàs.

GIRONA

► 21.00. La Planeta. *Paraules d'amor*, de Joan Ollé.

Poesia

GIRONA

► A partir de les 12.00, a la plaça Pou Rodó, 50a Alvarinho Nit, amb diverses actuacions de poetes i músics. I tot seguit, al Context, recital del poeta Juan Carballo.

Conferències

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

► 20.00. Basílica. *De l'església romànica a la basílica gòtica de Santa Maria*, a càrrec de la Dra. Anna Maria Puig Griessenberger.

GIRONA

► 17.00. Casa de Cultura. Xerrades castelleres organitzades pels Marrecs de Salt: *La unió no fa la força*. I a les 19.00, *Camí al 3 de 9 amb folre*.

OLOI

► 11.30. Casal Marià. Xerrada *Actualització en Síndrome de Fatiga Crònica*, a càrrec del Dr. Joaquim Fernández-Solà.

► 12.00. Museu de la Garrotxa. Xerrada *Interpretem el paisatge i el temps a través de les pintures*, a càrrec de Jordi Zapata.

► 18.30. Arxiu Comarcal. Xerrada *Iconoclàstia i republicanisme*, a càrrec de Manuel Delgado.

PORTBOU

► 18.00. Centre cívic Ca l'Herrero. Conferència *Els papers de la lògia Progreso-Portbouense*, a càrrec de Roger Olivella.

SANTA CRISTINA D'ARO

► 20.00. Sala d'actes de La Caixa. Conferència-col·loqui *La màgia de la intel·ligència artificial*, a càrrec de Josep Amat i Girbau.

Presentacions

CALDES DE MALAVELLA

► 12.00. Biblioteca Francesc Ferrer i Guàrdia. Presentació del llibre *Combatents en nom d'Al·là*, d'Anna Teixidor.

LLANÇÀ

► 18.00. Casa de Cultura. Presentació de la novel·la *La puta d'Oros*, d'Elena Torres Girbau. Hi intervindran l'autora i Jordi Albertí, editor.

RIPOLL

► 12.00. Sala Abad Senjust. Presentació del llibre *Festa de la Llana i Casament a Pagès, la patrimonialització de l'acultura popular a Ripoll*, de la historiadora i antropòloga Roser Capdevila.

Donació de sang

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

► 10.00 a 14.00 i de 15.00 a 21.00. Sala polivalent.

SANT JOAN DE LES ABADESSES

► 10.00 a 14.00 i de 16.30 a 20.30. CEIP Mestre Andreu.

Diversos

FONTCOBERTA

► 10.00 a 13.00 i de 17.00 a 20.00. Can Jan de la Farrés. Mostra de flors i joguines aparcades.

GIRONA

► 11.00. Zeppelin Un Món de Jocs. 13è Gran Campionat de Puzles.

► 18.00 a 20.00. Pavelló de Palau. Masterclass de zumba, amb motiu del Dia Mundial Sense Tabac.

GIRONA

► Nit dels Museus. 19.30. Espectacles simultanis al Museu del Cinema, Caixa Fòrum i Casa Masó. I a les 20.30, al Museu d'Història dels Jueus, Museu d'Arqueologia i Museu d'Història.

OLOI

► 21.00. Des de l'aparcament de la piscina municipal. *Bestioles de nit*, activitat nocturna de descoberta de la fauna de ribera del riu.

PALAFRUGELL

► Portes obertes al Museu del Suro, Dipòsit d'Aigua Modernista de Can Mario i Torre de Guaita.

PALAMÓS

► 10.30. Museu de la Pesca. Taller de cuina del peix per a famílies.

► 20.00. Museu de la Pesca. *Show cooking* de cuina marinera.

PALS

► 11.00 a 13.00 i de 17.00 a 20.00. Ca la Pruna. XI Mostra d'Ikebana.

PLATJA D'ARO

► Xics gastronòmic, primera quinzena gastronòmica infantil, al Palau d'Esports i Congressos.

RIPOLL

► Portes obertes al Museu Etnogràfic.

► 19.30. Davant del Museu. Concert dels combos de l'Escola Comarcal de Música del Ripollès.

► 19.30. Plaça Abat Oliba. Recorregut pel Museu Etnogràfic.

► 21.00. Interior del Museu. Joc de pistes per a tots els públics.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► Jornada de portes obertes al Museu d'Història, tot el dia.

SANT GREGORI

► 19.30. Espai La Pineda. Presentació del curt-metratge *Història d'una dona*.

Visites

BANYOLES

► 17.00. Visita guiada al Museu Arqueològic.

CALDES DE MALAVELLA

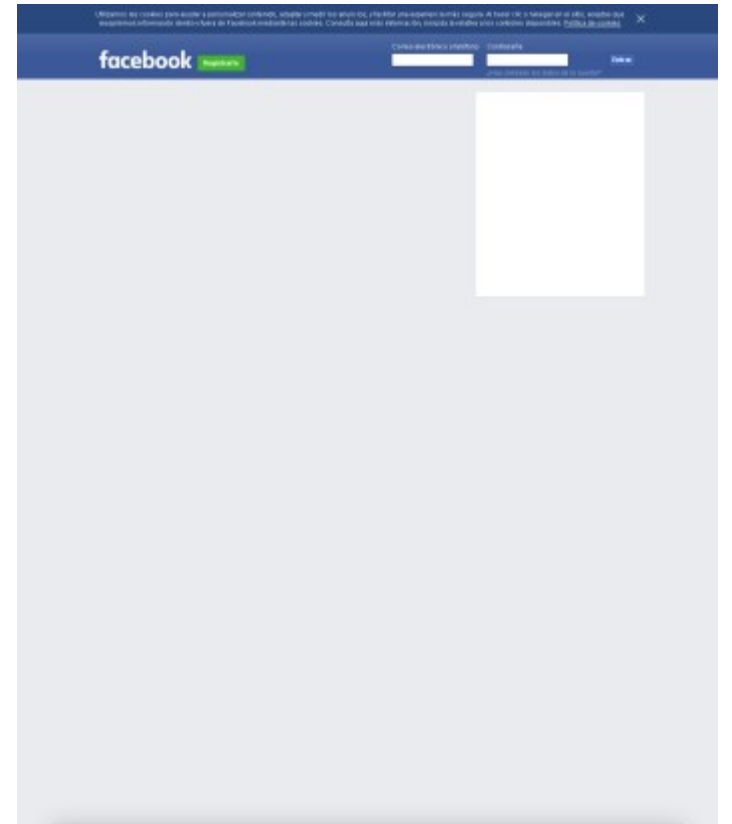
► 11.00. Visita lliure a l'excavació del *Camp dels Ninots* i inauguració del circuit turístic.

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

► 21.30. Ecomuseu-Farnera. Visita guiada nocturna conjunta a l'exposició temporal *Rosada i blat*, i al Museu d'Història Medieval Cúria-Presó.

IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social: IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social shared Ajuntament de Caldes de Malavella's post.
Ajuntament de Caldes de Malavella

Gran expectació avui al **Camp** dels **Ninots** en la inauguració de la senyalització i la visita a l'excavació d'enguany. Tant Ajuntament com l'IPHES, convençuts del gran potencial del jaciment!

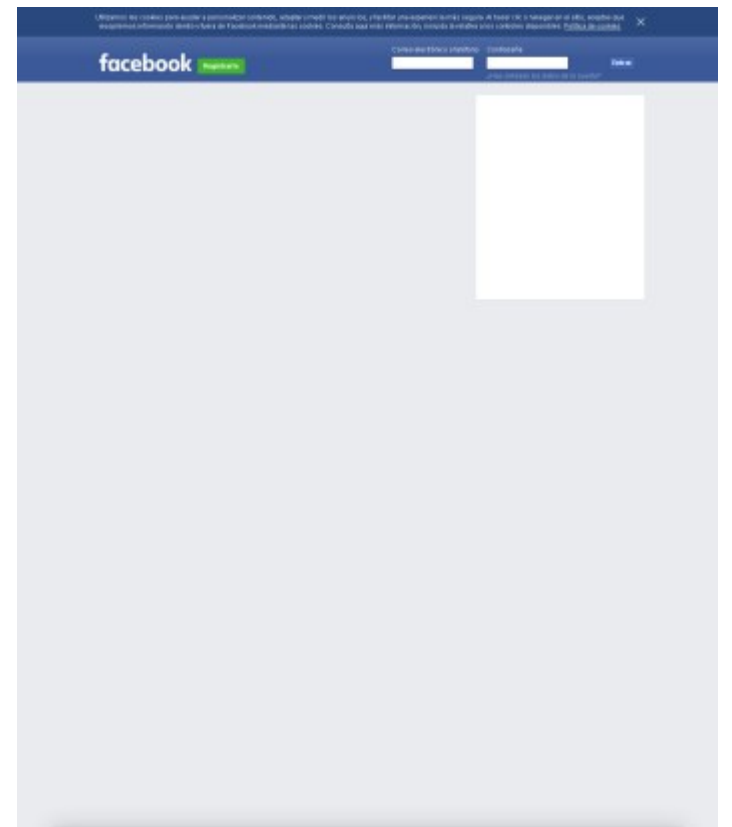
FACEBOOK ES

IPHES - INSTITUT CATALÀ DE PALEOECOLOGIA HUMANA I EVOLUCIÓ SOCIAL

IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social:
IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social
iphes-noticies.blogspot.com

Visites guiades al Barranc de la Boella, al **Camp dels Ninots** i tecnologia lítica a La Riba.

L'agenda

JAFRE

► 16.30. Local social. Sardanes amb La Principal del Llobregat.

MAÇANET DE LA SELVA

► 18.00. Plaça de l'Església. Presentació de l'entitat Associació Amics de la Sardana. Ballada de sardanes amb la cobla Montgrins. Homenatge a Josep Oliveras.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 10.30 i 16.30, als jardins Juli Garreta, 29è Aplec de la Sardana, amb les cobles Ciutat de Girona, Rossinyolets, Sant Jordi - Ciutat de Barcelona.

Gastronomia

BEGUR

► 18a Campanya Gastronòmica Peix de Roca Begur. Restaurants participants: Casa Juanita, Costa Brava, Fonda Caner, Galena-Mas Comangau, Hostal Sa Rascassa, Hostal Sa Tuna, hotel Aigua Blava, Hotel Sa Punta, La Cuina de l'Hotel clàssic, hotel Mas Ses Vinyes, Parador d'Aiguablava, Sa Caleta i Toc al Mar. Fins al diumenge 5 de juny.

CALONGE-SANT ANTONI - PALAMÓS - VALL-LLOBREGA

► Jornades *Menú de la gamba*. Restaurants participants: Can Ramon, Costa Brava, Guillermo, Refugi de Pescadors i Simon, de Calonge - Sant Antoni; Bell Port, Hotel Ancora, Hotel Trias, L'Ona, MarBonic, Maria de Cadaqués, Mas dels Arcs i L'Arcada, de Palamós; i Can Sidro, de Vall-Llobrega. Fins al 24 de juliol.

LLORET DE MAR

► XVI Jornades Gastronòmiques de l'Arròs. Fins al 31 de maig.

PALAMÓS

► Campanya gastronòmica *De nit+que plats*. Fins al 31 de maig.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 8a edició del Ganxó Tapes. Fins al 22 de maig.

VALL-LLOBREGA

► 4a edició de la Campanya Gastronòmica *Sopars maridats*. Fins al 10 de juny.

Diversos

ARBÚCIES

► Concurs de catifes de flors naturals als carrers Camprodon, Havana, Major, Pont, Sant Jaume, Segimon Folgueroles, Sorral i Vern. Confecció de catifes, de 06.00 a 14.00.

► 18.00. Plaça de la Vila. Proclamació de les catifes guanyadores.

► 18.30. Cercavila pels carrers on s'han confeccionat les catifes.

BANYOLES

► 11.30. Gimnàs Triops. Ruta amb Kangoojumps i descoberta de la torre mirador del nord de l'estany.

► 18.00. Teatre de l'escola La Vila. Sessió de cinema, amb la pel·lícula *El desafío (The Walk)*.

CALDES DE MALAVELLA

► 17.00. Casino municipal. Sessió de cinema, amb la projecció de la pel·lícula *Els minions*.

FIGUERES

► Mercat de primavera de Salvem l'Empordà, a la plaça del Gra.

► 11.00. Museu de l'Empordà. *Ramon Pichot en el record*, visita comentada a l'exposició a càrrec de Marc Vilanova Pichot, nét de l'artista. Dins el Dia Internacional dels Museus.

FONTCOBERTA

► 10.00 a 13.00 i de 17.00 a 20.00. Can Jan de la Farrés. Mostra de flors i joguines aparcades.

GIRONA

► 11.00. Des del Jardí de la Infància. Inici de la sortida *Anem a... descobrir escultures*, recorregut escultòric i literari pel Barri Vell.

L'ESTARTIT

► Rainbow Weekend, a diversos espais de l'Estartit. Comerç, festa, natura, oci, gastronomia, esport...
► 10.30. Hípica Mas Paguina. Prova combinada d'enganxes Montgrí-Medes.

LA BISBAL D'EMPORDÀ

► 12.00. Font de l'Arbre. Vermut Pulse + arrossada.

PALAFRUGELL

► Portes obertes al Museu del Suro, al Dipòsit d'Aigua Modernista de Can Mario i a la Torre de Guaita. Dia Internacional dels Museus.

PALS

► 11.00 a 13.00 i de 17.00 a 20.00. Ca la Pruna. Exposició d'Ikebana.

► 12.00. Oficina de Turisme. Ruta *Josep Pla, cuina i paisatge a Pals*.

PARLAVÀ

► 09.00. Inici de la caminada solidària *Caminem pel càncer*, des de davant de Mobles Ribas. Recorreguts de 5,9 i 9,6 km. Inscripcions, a partir de les 08.00.

PLANOLES

► VIII Trobada de 600. 11.30 a 14.00. Plaça del Casino. Concentració turística de vehicles 600.

► 12.00. Visites a la casa de les papallones. A més, visita a l'església romànica de Sant Vicenç i visita turística per Planes

PLATJA D'ARO

► Platja d'Art, exposició repartida en diferents establiments de Castell d'Aro, Platja d'Aro i S'Agaró. Fins al 5 de juny.

PLATJA D'ARO

► Xics gastronòmic, primera quinzena gastronòmica infantil. 10.00 a 14.00. Des del Decathlon. Passejada en bicicleta i altres activitats esportives.

► 11.00. Palau d'Esports i Congressos. Acte de benvinguda als nadons nascuts al municipi l'any 2015.

► 12.00. Palau d'Esports i Congressos. Espectacle infantil *Marieta Marieta*, a càrrec de la Cia. Pam i Pipa.

PORQUERES

► 16.00. Plaça del centre cívic. Taller-pintura d'un mural.

RIPOLL

► Portes obertes al Museu Etnogràfic. Dins el Dia Internacional dels Museus.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 10.00 a 14.00. Rambla Antoni Vidal. XXI Trobada de puntaires.

SANT JOAN DE LES ABADESSES

► 10.00 a 13.00. Plaça Major. 2a Trobada de puntaires.

Visites

CALDES DE MALAVELLA

► 11.00. Visita turística guiada a l'exposició del jaciment del *Camp dels Ninots*.

LA JONQUERA

► Jornada de portes obertes al Museu Memorial de l'Exili. Dins el Dia Internacional dels Museus.

LLANÇÀ

► 10.00. Des de l'Oficina de Turisme. Visita guiada familiar *Llançà i el Parc Natural del Cap de Creus*.

OLOT

► 12.00. Museu dels Sants. Visita guiada amb motiu del Dia Internacional dels Museus.

PALAFRUGELL

► 12.00. Museu del Suro. Visita a l'exposició permanent *Més de dos segles fent taps*.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

► Visites guiades a la Fundació Mona, centre de recuperació de primats. També es fan visites guiades amb tallers per a famílies. Més informació, al 972 477 618.

ROSES

► 10.30 a 16.00. Espai Cultural La Ciutadella. Visites guiades *Passejades d'història*. A les 10.30, en anglès i francès; a les 11.30, en català i castellà; a les 15.00, en català i francès, i a les 16.00, en castellà i francès.

► 10.30. Espai Cultural La Ciutadella. Visita guiada *Un passeig per la història a la Ciutadella de Roses*. A les 10.30, en anglès i francès; a les 11.30, en català i castellà; a les 15.00, en català i francès, i a les 16.00, en castellà i francès.

SANTA CRISTINA D'ARO

► El Gran Museu de la Màgia, La Casa Màgica. Horaris d'hivern: diumenges i festius, 12.00. Més informació, al telèfon 667 29 25 00.

Exposicions

ARBÚCIES

► *Hostal Montsolíu*. Pintures d'A. Torres Molina i poemes de Jordi Fornos. Fins a final de juliol.

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

► *Ecomuseu-Farina*. *Rosada i blat. Una altra perspectiva del creixement*, fotografies de Luis Camargo. Fins al 19 de juny.

CERVIÀ DE TER

► *Museu Raset*. *La Quietud*, un viatge artístic de mons místics abstractes. Es pot visitar tots els diumenges o concertant visita.

FIGUERES

► *Castell de Sant Ferran*. Pintures de Yury Fomichev. Fins al 4 de juny.

► *Motel Empordà*. *Els passos d'Isadora Duncan*, de Jaume Mach. Fins al 31 de maig.

► *Museu de l'Empordà*. *Ramon Pichot en el record*. Fins al 28 d'agost.

► *Museu del Joguet*. *Finestra a...* exposició de petit format dedicada a la revista TBO. Fins al 26 de juny.

► *Museu del Joguet*. *Papers catalans. Papiers coupés*. Fins al 29 de maig.

► *Seu social dels Amics del Castell*. *Encantamiento*, de l'artista visual Yuri Fomichev. Fins al 5 de juny.

L'ESTARTIT

► *Sala d'exposicions de l'EMD*. Exposició del XIè Concurs de Fotografia naturalista d'Àlex Lorente. Fins al 29 de maig.

LA BISBAL D'EMPORDÀ

► *Bisbal Ceram*. Ceràmiques de Martin Ley. Fins al 31 de maig.

► *Castell Palau*. Treballs dels alumnes de l'Escola municipal d'Arts Plàstiques. Fins al 29 de maig.

Les necrològiques

Banyoles

► **Mercè Torrent Prat**. Va morir ahir als 95 anys. Vivía a Banyoles. Vidua de Lluís Rosell Palahí i deixa una filla. Exèquies, demà, a 2/4 de 10 del matí, a la parròquia de Sant Pere de Banyoles.

La Bisbal d'Empordà

► **Lluís Buenaventura Johera**. Va morir abans-d'ahir als 82 anys. Exèquies, demà, a les 12 del migdia, a la parròquia de Santa Maria de la Bisbal.

Bonmatí

► **Maria Vidal Padrós**. Va morir ahir als 81 anys. Vivía a Bonmatí. Vidua de Joaquim Grabulosa Tulsà i deixa dos fills. Exèquies, avui, a 2/4 de 2 del migdia, a la parròquia de Bonmatí.

Calonge

► **Carmina Gonzalo Tejón**. Va morir ahir als 85 anys. Casada amb Fernando Martínez Navarro i deixa dos fills. Exèquies, avui, a les 6 de la tarda, a la capella del cementiri de Calonge.

Figueres

► **Maria Pedro Castey**. Va morir ahir als 87 anys. Vidua de Fermin Plane-la Carola i deixa dues filles. Exèquies, avui, a 3/4 de 10 del matí, a la parròquia de la Sagrada Família de Figueres.

Garriguella

► **Joan Sucarrat Casademont**. Va morir ahir als 93 anys. Era de Garriguella. Exèquies, avui, a 1/4 d'1 del migdia, a la parròquia de Garriguella.

Girona

► **Nicolás Cairó Puignau**. Va morir ahir als 95 anys. Vivía a Girona. Casat amb Teresa Crusellas i deixa dos fills. Exèquies, demà, a les 4 de la tarda, al Tanatori de Girona.

► **Juan Lechado Llamas**. Va morir dijous passat als 93 anys. Vivía a Girona. Vidu de Socorro Jiménez Morón i deixa nou fills. Exèquies, avui, a 1/4 de 2 del migdia, al tanatori de Salt.

Les Olives

► **Josep Hipòlit Comas**. Va morir ahir als 68 anys. Vivía a les Olives-Garrigoles. Exèquies, avui, a 3/4 d'11 del matí, a la parròquia de les Olives-Garrigoles.

Palafrugell

► **José Rodríguez Hernández**. Va morir abans-d'ahir als 91 anys. Vivía a Palafrugell. Vidu d'Adolfina Navarro Sierra i deixa nou fills. Exèquies, avui, a 3/4 de 9 del matí, a la parròquia de Sant Martí de Palafrugell.

Platja d'Aro

► **Joaquín Díaz Gallego**. Va morir abans-d'ahir als 70 anys. Era natural de Pozo Alcon (Jaén) i vivía a Platja d'Aro. Casat amb Ascensión Palacio Grasa i deixa quatre fills. Exèquies, avui, a 2/4 de 10 del matí, a la parròquia de Platja d'Aro.

Roses

► **Antonio López Arroyo**. Va morir ahir als 58 anys. Era natural de Moraleda de Zafayona (Granada) i vivía a Roses. Casat amb Montse Toro López i deixa dos fills. Exèquies, avui, a les 10 del matí, a la parròquia de Santa Maria de Roses.

Sarrià de Ter

► **Lluís Sabater Sureda**. Va morir abans-d'ahir als 82 anys. Vivía a Sarrià de Ter. Casat amb M. Teresa Roura Rosés i deixa quatre fills. Exèquies, demà, a 2/4 de 4 de la tarda, a la parròquia de Sarrià de Dalt.

Josep Hipòlit Comas

Regidor i exalcalde de l'Ajuntament de Garrigoles

L'Ajuntament s'uneix al dol de la família per la pèrdua d'en Josep.

Garrigoles, 22 de maig del 2016

Flor del Record amb missatge personal

Envia un missatge de suport a la família acompanyat d'una rosa blanca que, gràcies a un tractament biològic, perdurarà en el temps.

Disponible en els tanatoris o a través de la web.

Mémora Girona
Servei Atenció 24 h
972 210 358
902 231 132
www.memora.cat

Un nou concepte en serveis funeraris

Pregueu Déu per

Josep Hipòlit Comas

Va morir cristianament el dia 21 de maig del 2016, a l'edat de 68 anys.

A.C.S.

La seva germana, Lola; nebots, Dolors i Joan, Josep Maria i Marina, Sílvia i Oriol, Patrícia i Alfons, i tota la família participen a les seves amistats i coneguts tan sentida pèrdua. La cerimònia en sufragi de la seva ànima se celebrarà avui, diumenge, dia 22, a 3/4 d'11 del matí, a la parròquia de Les Olives-Garrigoles.

Les Olives-Garrigoles, 22 de maig del 2016

PER A CONDOLLS: www.memora.cat

Pregueu Déu per

Nicolás Cairó Puignau

Va morir cristianament a Girona, el dia 21 de maig del 2016, a l'edat de 95 anys.

A.C.S.

La seva esposa, Teresa Crusellas; fills, Josep M. i Sole Muñoz; M. Teresa i Xavier Vives; nétes, Maria i Eduard, Elena i Albert; i tota la família participen a les seves amistats i coneguts tan sentida pèrdua. La cerimònia en sufragi de la seva ànima se celebrarà demà, dilluns, dia 23, a les 4 de la tarda, a la sala de cerimònies del Tanatori de Girona.

Sala de vetlla: Tanatori de Girona, ctra. de Sant Feliu, 36 (avui, diumenge, de les 4 de la tarda a les 8 del vespre).

Girona, 22 de maig del 2016

PER A CONDOLLS: www.memora.cat

L'Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social ha ofert diverses activitats obertes al públic en general basades en tres projectes de recerca que desenvolupa al Barranc de la Boella, al **Camp dels Ninots** i a La Cansaladeta. Han tingut lloc el dissabte, 21 de maig L'IPHES ha organitzat diferents activitats obertes a tothom, basades en tres projectes de recerca que desenvolupa al Barranc de la Boella (La Canonja, Tarragonès), al Camp dels Ninots de Caldes de Malavella (La Selva) i a La Cansaladeta, a La Riba (Alt Camp). La bona acollida que han tingut en les tres localitats avala l'impacte social i les expectatives que generen els projectes de recerca que du a terme aquest institut. Al Camp dels Ninots s'ha inaugurat un circuit pel jaciment. Seguint l'itinerari es podrà descobrir com era el paisatge a Catalunya fa fins a 3,5 milions d'anys enrere i d'una manera molt didàctica; a més, s'ha fet una visita guiada a la població. Al Barranc de la Boella s'ha dut a terme una jornada de portes obertes de 4 hores, al llarg de les quals diferents grups han pogut descobrir com es vivia fa sobre un milió d'anys, gràcies als 10 anys d'excavació que se sumen enguany sota la direcció de l'IPHES. Taller que l'arqueòleg Miquel Guardiola ha ofert sobre tecnologia lítica a La Riba i que ha estat seguit per molt d'interès pels assistents de totes les edats (foto Mar Gutiérrez-Colón). A La Riba s'ha programat un taller didàctic on els assistents han pogut saber d'una manera atractiva com era la tecnologia prehistòrica. Ho han fet, a més, en el marc de l'exposició "Evolució paleoambiental i poblament prehistòric les conques dels rius Francolí, Gaià, Siurana i rieres del Camp de Tarragona", que fins a l'1 de juny es pot visitar al Casal d'Avis d'aquesta població. La mostra ha coincidit amb la campanya d'excavació d'enguany a La Cansaladeta, jaciment ubicat al mateix terme municipal.

Caldes de Malavella

La Selva - 23/05/2016 - 14:11 El dissabte passat es va inaugurar la primera fase de la senyalització del **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella amb el ferm convenciment per part dels investigadors i de l'Ajuntament del gran potencial que té el jaciment

Inauguració de la senyalització

Inauguració de la senyalització

Inauguració de la senyalització

Inauguració de la senyalització

La inauguració de l'itinerari senyalitzat va comptar amb la presència d'un públic nombrós que posteriorment va poder visitar les excavacions que s'estan realitzant en el jaciment fins el proper 4 de juny.

Mercè Rossell, regidora de Turisme, Cultura i Patrimoni històric, va obrir l'acte protocol·lari i va donar pas a Robert Sala, director de l'IPHES (Institut Català de Paleoeologia Humana i Evolució Social). Sala va afirmar que per a l'Institut, "el **Camp dels Ninots** és bàsic i essencial, és un punt molt important en la nostra línia de recerca. És un jaciment excel·lent en el marc europeu i prova d'això és que és difícil de trobar fòssils d'animals conservats així i en canvi aquí en trobem a desenes".

Robert Sala va reconèixer que arribar fins a on s'ha arribat no ha estat fàcil ni per a l'IPHES ni per a l'Ajuntament, va voler fer un agraïment als alcaldes que han donat suport a la investigació i difusió del jaciment caldenc i va confiar que la senyalització del **Camp dels Ninots** serà "un punt d'inflexió en un projecte de llarg recorregut".

El director de l'IPHES va voler destacar que el **Camp dels Ninots** ha arribat a ser un element d'identitat per al poble com ho demostra el fet que només d'entrar a Caldes (venint de Girona), de les primeres coses que podem veure és l'escultura amb el nom del jaciment.

Per la seva part, Salvador Balliu, alcalde de Caldes de Malavella, va assegurar que "des de l'Ajuntament creiem fermament en el projecte, que és únic en el món. L'última acció que hem fet des de l'Ajuntament és la primera fase de senyalització que inaugurarem avui i que ajudarà els visitants a entendre la formació del volcà i com era la vida en aquella època". Balliu va voler deixar clar però que "no ens pararem aquí" i ha afegit que "aviat acabarem el Centre d'interpretació de l'aigua termal i del **Camp dels Ninots** on el jaciment tindrà un lloc rellevant".

Va continuar el parlament dient que "tenim la intenció d'impulsar la segona fase del projecte de senyalització del **Camp dels Ninots** que contempla la instal·lació de tres panells informatius. Una altra actuació que ens faria il·lusionat és instal·lar-hi unes rèpliques a mida natural dels animals que s'hi han trobat com si estiguessin pasturant". L'alcalde va posar en relleu el ressò del jaciment a fora del nostre municipi assenyalant que molta gent s'adreça a l'Oficina de Turisme demanant pel **Camp dels Ninots**. L'itinerari senyalitzat contribuirà a satisfer aquesta demanda.

El codirector de l'excavació del jaciment del Camps dels **Ninots**, Gerard Campeny (l'altre director és Bruno Gómez) va remarcar la declaració del **Camp dels Ninots** com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) per part del Parlament de Catalunya el novembre de l'any passat. Això és important perquè, va dir, "reconeix el jaciment com a un bé que és patrimoni de tots i en garanteix la conservació per aquesta i futures generacions".

Campeny va destacar que l'IPHES i l'Ajuntament de Caldes de Malavella continuen treballant estretament segons un pla estratègic elaborat conjuntament a partir de quatre línies bàsiques: la protecció de l'entorn, la recerca científica, la docència i la divulgació. L'investigador caldenc es va mostrar convençut que el **Camp dels Ninots** pot aportar molt a Caldes de Malavella en l'àmbit patrimonial i cultural però també en el turístic i econòmic.

a primera fase dels **Camp dels Ninots** inaugurada el dissabte passat consta d'una escultura de benvinguda al circuit amb unes figures de ferro forjat que simbolitzen els ninots de Caldes al davant. Allà, un panell explicatiu obre un circuit que té continuïtat amb tres plafons més situats a l'interior del volcà que expliquen la formació del volcà i del llac, el clima, la fauna i la flora que hi havia a Caldes fa uns 3,2 milions d'anys. La senyalització tindrà una segona fase que consistirà en la instal·lació de tres plafons més. El pla estratègic també preveu situar al llarg del recorregut diverses rèpliques a mida natural dels animals que s'han trobat al jaciment per fer-se'n una idea més aproximada. El circuit tindrà com a complement una àrea de descans i de pícnic per als visitants.

Totes aquestes iniciatives es fan i es faran amb una col·laboració estreta entre l'Ajuntament de Caldes de Malavella i l'IPHES en el marc pla estratègic del **Camp dels Ninots**.

Autor: Redacció

Comentaris (0)

La finalitat d'aquest servei és sumar valor a les notes i establir un contacte més

Publicat el Dilluns, 23 Maig 2016 14:00 Escrit per Ajuntament de Caldes de Malavella

El dissabte passat es va inaugurar la primera fase de la senyalització del **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella amb el ferm convenciment per part dels investigadors i de l'Ajuntament del gran potencial que té el jaciment.

D'esquerra a dreta, Gerard Campeny, Mercè Rossell, Salvador Balliu, Bruno Gómez i Robert Sala

La inauguració de l'itinerari senyalitzat va comptar amb la presència d'un públic nombrós que posteriorment va poder visitar les excavacions que s'estan realitzant en el jaciment fins el proper 4 de juny.

Mercè Rossell, regidora de Turisme, Cultura i Patrimoni històric, va obrir l'acte protocol·lari i va donar pas a Robert Sala, director de l'IPHES (Institut Català de Paleoeologia Humana i Evolució Social). Sala va afirmar que per a l'Institut, "el **Camp dels Ninots** és bàsic i essencial, és un punt molt important en la nostra línia de recerca. És un jaciment excel·lent en el marc europeu i prova d'això és que és difícil de trobar fòssils d'animals conservats així i en canvi aquí en trobem a desenes".

Robert Sala va reconèixer que arribar fins a on s'ha arribat no ha estat fàcil ni per a l'IPHES ni per a l'Ajuntament, va voler fer un agraïment als alcaldes que han donat suport a la investigació i difusió del jaciment caldenc i va confiar que la senyalització del **Camp dels Ninots** serà "un punt d'inflexió en un projecte de llarg recorregut".

El director de l'IPHES va voler destacar que el **Camp dels Ninots** ha arribat a ser un element d'identitat per al poble com ho demostra el fet que només d'entrar a Caldes (venint de Girona), de les primeres coses que podem veure és l'escultura amb el nom del jaciment.

Explicacions davant un dels plafons informatius

Per la seva part, Salvador Balliu, alcalde de Caldes de Malavella, va assegurar que "des de l'Ajuntament creiem fermament en el projecte, que és únic en el món. L'última acció que hem fet des de l'Ajuntament és la primera fase de senyalització que inaugurarem avui i que ajudarà els visitants a entendre la formació del volcà i com era la vida en aquella època". Balliu va voler deixar clar però que "no ens pararem aquí" i ha afegit que "aviat acabarem el Centre d'interpretació de l'aigua termal i del **Camp dels Ninots** on el jaciment tindrà un lloc rellevant".

Va continuar el parlament dient que "tenim la intenció d'impulsar la segona fase del projecte de senyalització del **Camp dels Ninots** que contempla la instal·lació del tres panells informatius. Una altra actuació que ens faria il·lusió és instal·lar-hi unes rèpliques a mida natural dels animals que s'hi han trobat com si estiguessin pasturant". L'alcalde va posar de relleu el ressò del jaciment a fora del nostre municipi assenyalant que molta gent s'adreça a l'Oficina de Turisme demanant pel **Camp dels Ninots**. L'itinerari senyalitzat contribuirà a satisfer aquesta demanda.

El codirector de l'excavació del jaciment del Camps dels **Ninots**, Gerard Campeny (l'altre director és Bruno Gómez) va remarcar la declaració del **Camp dels Ninots** com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) per part del Parlament de Catalunya el novembre de l'any passat. Això és important perquè, va dir, "reconeix el jaciment com a un bé que és patrimoni de tots i en garanteix la conservació per aquesta i futures generacions".

Campeny va destacar que l'IPHES i l'Ajuntament de Caldes de Malavella continuen treballant estretament segons un pla estratègic elaborat conjuntament a partir de quatre línies bàsiques: la protecció de l'entorn, la recerca científica, la docència i la divulgació. L'investigador caldenc es va mostrar convençut que el **Camp dels Ninots** pot aportar molt a Caldes de Malavella en l'àmbit patrimonial i cultural però també en el turístic i econòmic.

La primera fase dels **Camp dels Ninots** inaugurada el dissabte passat consta d'una escultura de benvinguda al circuit amb unes figures de ferro forjat que simbolitzen els ninots de Caldes al davant. Allà, un panell explicatiu obre un circuit que té continuïtat amb tres plafons més situats a l'interior del volcà que expliquen la formació del volcà i del llac, el clima, la fauna i la flora que hi havia a Caldes fa uns 3,2 milions d'anys. La senyalització tindrà una segona fase que consistirà en la instal·lació de tres plafons més. El pla estratègic també preveu situar al llarg del recorregut diverses rèpliques a mida natural dels animals que s'han trobat al jaciment per fer-se'n una idea més aproximada. El circuit tindrà com a complement una àrea de descans i de pícnic per als visitants.

Totes aquestes iniciatives es fan i es faran amb una col·laboració estreta entre l'Ajuntament de Caldes de Malavella i l'IPHES en el marc pla estratègic del **Camp**

Lloret impartirà el proper curs el grau superior d'animacions esportives

LLORET DE MAR | DdG

La Generalitat de Catalunya ha concedit a Lloret de Mar la realització del Cicle Formatiu en grau superior d'animacions físiques i esportives per al curs pròxim. Aquest curs superior es suma al Cicle Formatiu Superior en gestió d'allotjaments turístics. Ambdues formacions s'ofereixen amb el mètode dual, és a dir, les formacions del primer curs és 100% al centre educatiu i el segon, ofereix un 80% d'hores pràctiques en empresa.

El municipi també ofereix cicles en grau mitjà i de règim especial: el cicle formatiu de grau mitjà de tècnic en cuina i gastronomia, el de règim especial de futbol i futbol sala, iniciats el curs 2007-2008, i el cicle formatiu de grau mitjà de conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural, iniciat el curs 2008-2009.

Des del curs 2013-2014 Lloret de Mar també disposa d'altres cicles, com són el cicle de règim especial en salvament i socorrisme, a l'Institut Rocagrossa, i el cicle formatiu de grau mitjà de tècnic en serveis en restauració, que s'imparteix a l'Institut Coll i Rodés. Durant aquest mes s'inicien les preinscripcions per aquests cursos formatius, del 18 al 25 de maig pels cicles de grau mitjà i del 25 de maig al 1 de juny, pels cicles en grau superior.

Breda homenatja aquest diumenge els veïns majors de 70 anys

BREDA | DdG

Breda celebrarà el proper diumenge la 51a edició de l'Homenatge a la Velleja. La jornada conté una sèrie d'actes per retre tribut als habitants del municipi majors de 70 anys. L'activitat començarà a dos quarts de deu del matí amb la trobada dels homenatjats al Cercle Bredenc. A dos quarts d'onze tindrà lloc la Missa a l'Església Parroquial. A les 12 del migdia l'activitat tornarà al Cercle Bredenc on el Taller de Músics de Breda, amb la col·laboració de l'Espai No Ploris Mai interpretaran l'espectacle *Felicitats* amb música, percussió i ball.

Un cop acabats els actes matinals es donarà pas al tradicional dinar d'homenatge, que tindrà lloc al Poliesportiu Municipal a partir de les dues del migdia. A partir de dos quarts de cinc de la tarda començarà una sessió de ball amb el músic Ramon Borrell, que servirà com a fi de festa.

Blanes crea la unitat administrativa i aposta per la policia de proximitat

► El nou model es porta dijous al ple i té com a objectiu que el servei sigui més proper i eficaç

BLANES | DdG

El nou model de la Policia Local de Blanes és un dels punts que es portaran per a la seva aprovació en el ple municipal de dijous. Les dues novetats més destacades són d'una banda la creació de la Unitat de Policia Administrativa, que no existia fins ara i que donarà suport a diferents departaments del consistori; i de l'altra que s'emfatarà i dotarà de més contingut la Policia de Proximitat.

La majoria de les actuacions que fa la Policia Local de Blanes són de caràcter assistencial: des de facilitar informació a la ciutadania fins a l'assistència de ferits en un accident, passant per la regulació del trànsit, entre d'altres. El nou model es basa en la concepció de policia com servei públic entesa en el seu sentit més ampli: no només de protecció de la comunitat, sinó també com servei a la mateixa.

Per l'elaboració d'aquest nou model s'ha comptat amb el treball de la pròpia Policia Local de Blanes, dels representants sindicals, així com de tots els grups polítics municipals, que han fet diverses aportacions. L'equip l'ha encapçalat la regidora de Seguretat, Pepa Celaya, i el cap de la Policia Local de Blanes, Joan Garcia. També ha comptat amb la participació de diversos departaments del consis-

La Policia Local de Blanes ahir al matí al mercat del Passeig de Mar.

tori, així com del regidor de Recursos Humans, Nicolás Laguna.

Pepa Celaya valora molt positivament els resultats a què s'han arribat: «Per primera vegada s'ha definit un model de policia, i a més de forma consensuada amb les diferents forces polítiques que hi ha a l'Ajuntament i els diferents protagonistes implicats».

Un altre aspecte que s'ha inclòs són els objectius que es volen assolir respecte la plantilla mínima que es vol cobrir en un termini proper. Els principals eixos que es consideren prioritaris, segons va assegurar l'ajuntament ahir en un

comunicat, són poder comptar amb els agents i comandaments necessaris per complir amb la finalitat que «sigui una policia de servei pròxima, eficaç, i que doni respostes a les necessitats actuals socials que té la ciutadania».

Més plantilla

El compromís polític de l'equip de govern en què s'està treballant, amb el suport de les forces polítiques municipals en acord de ple, és la dotació de quatre agents més a la plantilla. Un d'ells s'incorporarà a la plaça de sergent que actualment està per cobrir.

Una de les novetats més destacades del nou model és la creació de la Unitat de Policia Administrativa. El seu principal objectiu serà controlar la legalitat de les activitats dels establiments de pública concurrència per garantir la seguretat dels clients, evitar molèsties i comprovar que compleixen la normativa. També comprovaran que estan en possessió de les llicències i permisos administratius corresponents, així com que les seves activitats s'hi ajusten. La creació d'aquesta nova Unitat comportarà que el quart sergent que s'incorporarà a la plantilla s'ocuparà d'encapçalar-la.

Agents de proximitat

Una altra de les finalitats que es volen assolir en aquest nou model és acostar la policia a la comunitat i donar una millor resposta als seus requeriments. La posada en marxa de la policia comunitària va ser en el seu moment el gran repte de futur de moltes policies, inclosa la de Blanes. Tot i que s'hi ha començat a treballar, encara no s'ha pogut implementar de manera total per manca de personal i altres factors. La Unitat de Proximitat es vol que sigui un grup d'agents assignats a una zona territorial que abastarà diversos barris, dirigits i coordinats per un comandament.

Obren la fase I de la senyalització del Camp dels Ninots de Caldes

La inauguració, a la qual hi va assistir un nombrós públic, va comptar amb una visita a les excavacions.

CALDES DE MALAVELLA | DdG

La primera fase de la senyalització del Camp dels Ninots de Caldes de Malavella va ser inaugurada aquest dissabte amb el ferm convenciment per part dels investigadors i de l'Ajuntament del gran potencial que té el jaciment. La inauguració de l'itinerari

senyalitzat va comptar amb la presència d'un públic nombrós que posteriorment va poder visitar les excavacions que s'estan realitzant en el jaciment fins al proper 4 de juny.

Robert Sala, director de l'IPHES (Institut Català de Paleocologia Humana i Evolució Social) va afir-

mar que per a l'Institut «el Camp dels Ninots és bàsic i essencial, és un punt molt important en la nostra línia de recerca; és un jaciment excel·lent en el marc europeu i prova d'això és que és difícil de trobar fòssils d'animals conservats així i en canvi aquí en trobem a desenes».

Robert Sala va reconèixer que arribar fins a on s'ha arribat no ha estat fàcil ni per a l'IPHES ni per a l'Ajuntament, va voler expressar agraïment als alcaldes que han donat suport a la investigació i difusió del jaciment caldenc i va confiar que la senyalització del Camp dels Ninots serà «un punt d'inflexió en un projecte de llarg recorregut».

La primera fase del Camp dels Ninots inaugurada dissabte passat consta d'una escultura de benvinguda al circuit amb unes figures de ferro forjat que simbolitzen els ninots de Caldes al davant. Allà, un panell explicatiu obre un circuit que té continuïtat amb tres plafons més situats a l'interior del volcà que expliquen la formació del volcà i del llac, el clima, la fauna i la flora que hi havia a Caldes fa uns 3,2 milions d'anys. La senyalització tindrà una segona fase que consistirà en la instal·lació de tres plafons més.

El pla estratègic del Camp dels Ninots també preveu situar al llarg del recorregut diverses rèpliques a mida natural dels animals que s'han trobat al jaciment per fer-se'n una idea més aproximada. El circuit tindrà com a complement una àrea de descans i de pícnic per als visitants.

DDG La primera fase de la senyalització del **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella va ser inaugurada aquest dissabte amb el ferm convenciment per part dels investigadors i de l'Ajuntament del gran potencial que té el jaciment. La inauguració de l'itinerari senyalitzat va comptar amb la presència d'un públic nombrós que posteriorment va poder visitar les excavacions que s'estan realitzant en el jaciment fins al proper 4 de juny.

Robert Sala, director de l'IPHES (Institut Català de Paleocologia Humana i Evolució Social) va afirmar que per a l'Institut «el **Camp dels Ninots** és bàsic i essencial, és un punt molt important en la nostra línia de recerca; és un jaciment excel·lent en el marc europeu i prova d'això és que és difícil de trobar fòssils d'animals conservats així i en canvi aquí en trobem a desenes».

Robert Sala va reconèixer que arribar fins a on s'ha arribat no ha estat fàcil ni per a l'IPHES ni per a l'Ajuntament, va voler expressar agraïment als alcaldes que han donat suport a la investigació i difusió del jaciment caldenc i va confiar que la senyalització del **Camp dels Ninots** serà «un punt d'inflexió en un projecte de llarg recorregut».

La primera fase del **Camp dels Ninots** inaugurada dissabte passat consta d'una escultura de benvinguda al circuit amb unes figures de ferro forjat que simbolitzen els ninots de Caldes al davant. Allà, un panell explicatiu obre un circuit que té continuïtat amb tres plafons més situats a l'interior del volcà que expliquen la formació del volcà i del llac, el clima, la fauna i la flora que hi havia a Caldes fa uns 3,2 milions d'anys. La senyalització tindrà una segona fase que consistirà en la instal·lació de tres plafons més.

El pla estratègic del **Camp dels Ninots** també preveu situar al llarg del recorregut diverses rèpliques a mida natural dels animals que s'han trobat al jaciment per fer-se'n una idea més aproximada. El circuit tindrà com a complement una àrea de descans i de pícnic per als visitants.

Compartir a Twitter [Compartir a](#)

Des que s'hi va començar a excavar, el jaciment del **Camp dels Ninots**, de 3,2 milions d'anys d'antiguitat i situat al cràter d'un antic volcà de Caldes de Malavella, no ha deixat d'enlluernar els paleontòlegs. S'hi han localitzat restes de petits vertebrats, tortugues, granotes, tritons, i sobretot bòvids, tapirs i rinoceronts amb tanta abundància i en un estat de conservació tan inusual, que amb raó els experts l'han batejat com "la Pompeia del Plistocè". No ha estat, però, fins ara que s'ha pogut organitzar l'espai per fer-lo accessible al visitant amb la inauguració d'un itinerari que permetrà descobrir un parc que ja és de referència a tot Europa, com va subratllar Robert Sala, director de l'Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social (Iphes), responsable de les excavacions.

El circuit, inaugurat dissabte passat amb l'assistència d'un públic nombrós, forma part de la primera fase de la senyalització del **Camp dels Ninots**, en estreta col·laboració entre els investigadors i l'Ajuntament i una subvenció de 35.433,34 euros de la Generalitat. Robert Sala va confiar que la senyalització serà "un punt d'inflexió en un projecte de llarg recorregut" que es completarà amb el centre d'interpretació de l'aigua termal i del **Camp dels Ninots**, al Castell de Caldes, on s'hi habilitarà el laboratori per al tractament de les noves troballes.

El **Camp dels Ninots** ha arribat a ser un element d'identitat del poble, i a l'entrada mateix de Caldes venint de Girona s'hi ha col·locat una escultura amb unes figures de ferro forjat que representen els ninots que donen nom al jaciment. Aquesta peça dona la benvinguda a la primera fase de la senyalització, que ajudarà els visitants a entendre la formació del volcà i del llac i a fer-se una idea de com eren el clima, la fauna i la flora en aquella època. En una segona fase, que ja ha rebut un altre ajut de la Generalitat de 260.150 euros, s'instal·laran tres plafons explicatius més per completar i enriquir el circuit. A més, està previst animar la visita amb la instal·lació de rèpliques de mida natural dels animals que s'hi han trobat, com si estiguessin pasturant. El circuit tindrà com a complement una àrea de descans i de pícnic per als visitants.

Gerard Campeny, un dels directors de l'excavació junt amb Bruno Gómez, va recordar que la declaració del **Camp dels Ninots** com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) el novembre de l'any passat "en garanteix la conservació per a aquesta i per a futures generacions". Campeny va destacar que l'Iphes i l'Ajuntament continuen treballant en un pla estratègic a partir de quatre línies bàsiques: la protecció de l'entorn, la recerca científica, la docència i la divulgació, dins la qual es valora també el potencial turístic i econòmic del lloc.

Els primers visitants van ser convidats a conèixer els treballs de la campanya d'excavacions d'aquest any, que acabarà el pròxim 4 de juny i durant la qual, de moment, ja s'han obtingut fòssils d'un esquelet de tortuga i empremtes vegetals.

Un itinerari per conèixer el Camp del Ninots

■ Inauguren la primera fase de la senyalització del valuós jaciment de Caldes amb una visita guiada a l'excavació

E.V.
CALDES DE MALAVELLA

Des que s'hi va començar a excavar, el jaciment del **Camp dels Ninots**, de 3,2 milions d'anys d'antiguitat i situat al cràter d'un antic volcà de Caldes de Malavella, no ha deixat d'enlluernar els paleontòlegs. S'hi han localitzat restes de petits vertebrats, tortugues, grànols, tritons, i sobretot bòvids, tapirs i rinoceronts amb tanta abundància i en un estat de conservació tan inusual, que amb raó els experts l'han batejat com "la Pompeia del Plistocè". No ha estat, però, fins ara que s'ha pogut organitzar l'espai per fer-lo accessible al visitant amb la inauguració d'un itinerari que permetrà descobrir un parc que ja és de referència a tot Europa, com va subratllar Robert Sala, director de l'Institut Cata-

là de Paleoecologia Humana i Evolució Social (Iphe), responsable de les excavacions.

El circuit, inaugurat dissabte passat amb l'assistència d'un públic nombros, forma part de la primera fase de la senyalització del **Camp dels Ninots**, en estreta col·laboració entre els investigadors i l'Ajuntament i una subvenció de 35.433,34 euros de la Generalitat. Robert Sala va confiar que la senyalització serà "un punt d'inflexió en un projecte de llarg recorregut" que es completarà amb el centre d'interpretació de l'aigua termal i del Camp dels Ninots, al Castell de Caldes, on s'hi habilitarà el laboratori per al tractament de les noves troballes.

El **Camp dels Ninots** ha arribat a ser un element d'identitat del poble, i a l'entrada mateixa de Caldes venint de Girona s'hi ha

col·locat una escultura amb unes figures de ferro forjat que representen els ninots que donen nom al jaciment. Aquesta peça dona la benvinguda a la primera fase de la senyalització, que ajudarà els visitants a entendre la formació del volcà i del llac i a fer-se una idea de com eren el clima, la fauna i la flora en aquella època. En una segona fase, que ja ha rebut un altre ajut de la Generalitat de 260.150 euros, s'instal·laran tres plafons explicatius més per completar i enriquir el circuit. A més, està previst animar la visita amb la instal·lació de rèpliques de mida natural dels animals que s'hi han trobat, com si estiguessin pasturant. El circuit tindrà com a complement una àrea de descans i de pícnic per als visitants.

Gerard Campeny, un dels directors de l'excava-

La visita a l'excavació va atraure dissabte un públic nombros. A sota, les figures que donen la benvinguda al circuit senyalitzat del jaciment ■ AJUNTAMENT DE CALDES DE MALAVELLA

ció junt amb Bruno Gómez, va recordar que la declaració del Camp dels Ninots com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) el novembre de l'any passat "en garanteix la conservació per a aquesta i per a futures generacions". Campeny va desta-

car que l'Iphe i l'Ajuntament continuen treballant en un pla estratègic a partir de quatre línies bàsiques: la protecció de l'entorn, la recerca científica, la docència i la divulgació, dins la qual es valora també el potencial turístic i econòmic del lloc.

Els primers visitants van ser va convidats a conèixer els treballs de la campanya d'excavacions d'aquest any, que acabarà el pròxim 4 de juny i durant la qual, de moment, ja s'han obtingut fòssils d'un esquelet de tortuga i empremtes vegetals. ■

Casa de Cultura
de la Diputació de Girona

LA CUINA (LITERÀRIA) DELS ESCRIPTORES

SINGULARS, PERIFÈRICS I FRANCTIRADORS

7+1

Amb aquest cicle volem presentar l'obra de set escriptors que treballen amb rigor i tenacitat al marge dels dictats del moment, de les tendències i dels rànquings de venda.

Els demanarem que ens obrin la cuina on preparen les seves receptes i ens expliquin quins objectius persegueixen, quins són els seus models, què demanen a la literatura, què exigeixen i, sobretot, què s'autoexigeixen.

| www.casadecultura.cat |

[4 DE MAIG]
JORDI
CUSSA

[11 DE MAIG]
ALICIA
KOPF

[18 DE MAIG]
DAMIÀ
BARDERA

[25 DE MAIG]
JOVI
LOZANO-SESER

[1 DE JUNY]
JENN
DÍAZ

[8 DE JUNY]
VÍCTOR
GARCIA TUR

[15 DE JUNY]
ADRIÀ
PUJOL

[22 DE JUNY]
JORDI
GALVES

Totes les conferències tindran lloc a la Casa de Cultura de Girona a 2/4 de 8 del vespre. Entrada lliure. L'organització es reserva el dret de modificar el programa i els horaris o de suspendre algunes de les conferències anunciades per causes imprevistes.

116701-1136556w

ELECCIONES PODEMOS -Sitges (Barcelona)- El secretario general de Podemos, Pablo Iglesias, interviene por vez primera en las jornadas que el Círculo de Economía, principal organización empresarial catalana, organiza en Sitges.

(foto) (vídeo) (audio)

ELECCIONES PSOE -Madrid- Cuando falta justo un mes para que se celebren las elecciones, el secretario general del PSOE, Pedro Sánchez, participa en un acto de precampaña en Madrid en el que presenta un documento de compromiso con "los seis principios para el Gobierno del cambio".

(foto) (vídeo) (audio)

ESPAÑA PIB -Madrid- La economía española creció el 0,8 % en el primer trimestre, igual que en los dos trimestres precedente, según los datos de la contabilidad nacional dados a conocer hoy por el Instituto Nacional de Estadística (INE).

(foto) (vídeo) (audio) (infografía)

JORNADAS ECONOMÍA -Sitges (Barcelona)- El presidente de la Generalitat, Carles Puigdemont, inaugura la XXXII Reunión del Círculo de Economía, que congregará durante tres días a los principales líderes políticos y económicos de país, a un mes de que se celebren nuevas elecciones al Congreso.

(foto) (vídeo) (audio)

PENA MUERTE -San Sebastián- Familiares de Pablo Ibar, el español que próximamente abandonará el corredor de la muerte en los Estados Unidos, se reúnen con representantes de las instituciones guipuzcoanas para solicitar ayuda económica para sufragar la defensa jurídica de su allegado.

(foto)

REFUGIADOS EUROPA -Madrid- Los desafíos de los diferentes gobiernos y de la sociedad civil ante la crisis humanitaria de los refugiados es analizada por el ministro de Justicia en funciones y los presidentes del Consejo General de la Abogacía y de la Comisión de Relaciones Internacionales de este organismo.

(foto) (vídeo) (audio)

SALUD DIABETES -Madrid- El 74 % de los españoles desconoce que la principal causa de ceguera en menores de 50 años es el edema macular diabético, según desvela la primera encuesta sobre esta patología realizada entre varias organizaciones médicas.

(Recursos de archivo en www.lafototeca.com. Código 8425050 y otros)

CONGRESO MICROBIOLOGÍA -Barcelona- Más de 1.300 especialistas participan desde hoy en Barcelona en el XX Congreso Nacional de la Sociedad Española de Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica, donde abordarán las últimas novedades en enfermedades víricas emergentes, desde el Zika hasta el Ébola o el enterovirus.

(La fototeca dispone de una colección en www.lafototeca.com url: <http://bit.ly/1P07tpC>)

COLDPLAY CONCIERTO -Barcelona- El grupo británico Coldplay presenta en el Estadio Olímpico de Montjuic su último álbum, "A Head full of Dreams", en el primero de sus dos conciertos en Barcelona, única parada en España de una gira que arrancó en marzo en Latinoamérica y que ha saltado ahora a Europa.

(foto)

PERIODISMO HUMOR -San Millán de la Cogolla (La Rioja)- "El humor y la creación del lenguaje" y "De la columna al tuit, pasando por las viñetas" se analizan en el Seminario Internacional Lengua y Periodismo "El lenguaje del humor en el periodismo en español", organizado por la Fundéu BBVA y la Fundación San Millán de la Cogolla.

(foto)

PICASSO EXPOSICIÓN -Barcelona- El Museo Picasso de Barcelona muestra desde hoy los "156 grabados", la última serie que Picasso hizo entre octubre de 1968 y marzo de 1972, llenos de referencias a pintores como Rembrandt, Velázquez, Goya, Ingres, Delacroix, Manet y, sobre todo, Degas.

(vídeo)

ENTREVISTAS

ROSA REGÁS -Madrid- Rosa Regás habla con EFE de su libro "Amigos para siempre", tercera entrega de las memorias de la que fuera directora de la Biblioteca Nacional, dedicado a su etapa de amistad con Miquel Barceló, Salvador Clotas o Paco Rico y su entrada en el mundo de la edición con Carlos Barral.

(foto)

JOSÉ MERCÉ -Madrid- Pablo Alborán, Sabina, Vanesa Martín, Jorge Drexler, Andrés Calamaro... Amigos y colegas de José Mercé cantan con él en su último disco, "Doy la cara", del que hoy habla en una entrevista con EFE.

(foto)

CRÓNICAS

ROBÓTICA TECNOLOGÍA -Madrid- Algunos de los robots humanoides con dotes sociales más punteros, junto a otros muchos para uso ciudadano se darán cita hoy en "RoboCity16", unas jornadas de referencia internacional impulsadas por un consorcio español con seis entidades líderes en I+D. Por Amaya Quincoces

TERESA PERALES -Madrid- La nadadora paralímpica Teresa Perales se da su primer chapuzón en el mundo del cómic rodeada por algunos de los dibujantes españoles más reconocidos para abordar su vida a través de las viñetas en "Teresa Perales, Comics".

(foto)

TELEVISIÓN SERIES -Barbate (Cádiz)- La actriz sevillana Paz Vega vive estos días en la piel de Lucía, protagonista de la serie de televisión "Perdóname", una monja que, al regresar a su tierra natal de Barbate (Cádiz), se enfrenta al problema del narcotráfico. Por Isabel Laguna.

(foto) (vídeo)

AGENDA INFORMATIVA

=====

POLÍTICA

09:00h.- Madrid.- PRESIDENTA BALEARES.- La presidenta de Baleares, Francina Armengol, presentada por el secretario general del PSOE, Pedro Sánchez, ofrece una conferencia dentro del ciclo de desayunos informativos de Fórum Europa. Hotel Ritz. Plaza de la Lealtad, 5.

09:30h.- Vitoria .- PARLAMENTO VASCO .- El pleno del Parlamento Vasco debate, entre otros asuntos, una iniciativa de EH Bildu y del PSE-EE para impulsar la investigación de los responsables de crímenes del franquismo y otra de UPyD en la que reclama una directiva europea específica para la protección de las víctimas del terrorismo (foto). Parlamento Vasco.

10:15h.- Barcelona.- AYUNTAMIENTO BARCELONA.- Primera reunión de la comisión municipal del gobierno del Ayuntamiento de Barcelona con participación de los concejales socialistas que se han incorporado al gobierno de Ada Colau. Sala Lluís Companys Ayuntamiento.

10:50h.- Madrid.- ELECCIONES CIUDADANOS.- El presidente de Ciudadanos, Albert Rivera, comparece ante los medios de comunicación para hacer balance de su visita a Caracas en la que ha mantenido contactos con la oposición venezolana e intervenido en la Asamblea Nacional del país. (foto). Puerta de llegada de la T1, Aeropuerto Adolfo Suárez (Madrid).

11:45h.- Barcelona.- PARTIDOS CIUDADANOS.- La líder de Ciudadanos en Cataluña, Inés Arrimadas, junto con diputados del grupo parlamentario, se reúne con el portavoz del partido en la Asamblea de Madrid, Ignacio Aguado, y otros diputados, y atienden a los medios. Parlament.

12:00h.- Madrid.- CONCEJAL PODEMOS.- La secretaria general de Podemos Andalucía, Teresa Rodríguez, visita a los 18 sindicalistas en huelga de hambre por la libertad del concejal de Podemos Andrés Bódalo y a continuación comparece en rueda de prensa. Puerta de la Asamblea de Madrid. Plaza de la Asamblea de Madrid, 1.

13:00h.- Barcelona.- PARTIDOS PSC.- El líder del PSC, Miquel Iceta, y la candidata del PSC a las elecciones generales, Meritxell Batet, se reúnen con el secretario general de UGT de Catalunya, Camil Ros, y otros miembros de la nueva ejecutiva del sindicato catalán. Sede UGT Catalunya (Rambla del Raval 29-35).

13:00h.- Granada.- PARTIDOS IU.- El coordinador federal de IU, Cayo Lara, interviene en un acto público en el recinto ferial de Granada. Caseta ferial "La Pecera".

13:30h.- Madrid.- JORNADAS CIBERDEFENSA.- El ministro de Defensa en funciones, Pedro Morenés, clausura las II Jornadas de Ciberdefensa 2016: Operaciones Militares en el ciberespacio. Kinépolis Madrid (Ciudad de la Imagen).

17:00h.- Madrid.- ESPAÑA ONU.- El ministro de Exteriores, José Manuel García-

Margallo, mantiene un encuentro con Srjam Kerim, candidato a secretario general de Naciones Unidas. Sede Exteriores, Palacio Santa Cruz.

19:00h.- Burgos.- ELECCIONES PSOE.- El candidato a la Presidencia del Gobierno por el PSOE, Pedro Sánchez, asiste a la Fiesta de la Rosa del PSOE de Burgos junto al líder del partido en Castilla y León, Luis Tudanca (foto). Parque Félix Rodríguez de la Fuente.

19:00h.- Madrid.- LIBRO OBAMA.- El ex alto representante para la UE Javier Solana presenta el libro "Después de Obama. Estados Unidos en tierra de nadie", de Vicente Palacio, director del Observatorio de Política Exterior de la Fundación Alternativas. Librería Banquerna.

20:00h.- Logroño.- ELECCIONES IU.- El líder de IU, Alberto Garzón, interviene en un acto público en su localidad natal de Logroño (foto). Frontón Revellín.

JUSTICIA-INTERIOR

09:30h.- Madrid.- REFUGIADOS ESPAÑA.- El ministro de Justicia, Rafael Catalá, la presidenta del Consejo General de la Abogacía, Victoria Ortega, y el presidente de la Comisión de Relaciones Internacionales de la Abogacía, Oriol Rusca, inauguran la Mesa Internacional sobre la situación de las personas refugiadas en Europa organizada por el Consejo General de la Abogacía Española. Paseo de Recoletos 13.

10:00h.- Madrid.- PODER JUDICIAL.- El Pleno del Consejo General del Poder Judicial vota la terna de candidatos a la presidencia del Tribunal Superior de Justicia de Murcia después de que el Tribunal Supremo anulara la designación para el cargo de Miguel Pasqual del Riquelme al observar deficiencias en la motivación del acuerdo. Sede del CGPJ. C/ Marques de la Ensenada, 8.

SOCIEDAD

09:00h.- Madrid.- NUCLEARES CIERRE.- Conferencia del OIEA con objeto de fomentar los programas de clausura y restauración ambiental. Palacio Municipal de Congresos, Avenida Capital de España, 7.

09:30h.- Madrid.- SOCIEDAD IGUALDAD.- La Embajada de Suecia y el Real Instituto Elcano organizan el seminario "Aplicando la resolución 1325: el liderazgo de las mujeres, imprescindible para lograr la paz", en el que participan, entre otros, el director general de Naciones Unidas y Derechos Humanos del Ministerio de Asuntos Exteriores, Javier Sanabria, y la embajadora sueca, Cecilia Julin. Embajada de Suecia. Calle Zurbano, 27.

09:30h.- Barcelona.- INFORME CÁRITAS.- La fractura social persiste en Cataluña porque la crisis económica ha dejado a muchas familias desprotegidas que "aún tardarán años en recuperarse", según un informe de Cáritas que hoy presenta el arzobispo de Barcelona, Juan José Omella,. Plaça Nova, 1. Entrada por calle de la Palla, 5.

10:00h.- Madrid.- MATERNIDAD INTERNET.- I Encuentro Bloggers de Maternidad organizado por la Fundación Redmadre para presentar a madres blogueras de relevancia en las redes sociales. Fundación Redmadre. C/ Marqués de Ahumada, 14-2.

10:00h.- Barcelona.- SANIDAD VIRUS.- El conseller de Salud, Antoni Comín, comparece hoy en la comisión parlamentaria de Salud para dar explicaciones sobre la respuesta asistencial y de información que su departamento en el brote de enterovirus que ha afectado de momento a 60 menores, de los que 19 están hospitalizados, cuatro de ellos en unidades de cuidados intensivos. Sala de Grups Parlament.

11:00h.- Madrid.- DÍA CARIDAD.- La infanta Elena preside una mesa de cuestación del "Día de la Caridad", que organiza Cáritas con el objetivo de recaudar fondos y acercar a los ciudadanos su labor en favor de los más desfavorecidos. (foto). Sede del Banco Popular. C/ Alcalá, 26.

11:00h.- Villena (Alicante).- ANIMALES PROTEGIDOS.- La Reina Sofía visita la sede de la Fundación AAP Primadomus, centro de referencia europeo en rescate y rehabilitación de animales exóticos, e inaugura sus nuevas instalaciones para felinos. Sede de AAP Primadomus.

11:00h.- Madrid.- MARCHAS DIGNIDAD.- Representantes de las organizaciones y territorios del Estado que componen las Marchas de la Dignidad presentan en una rueda de prensa la declaración común para convocar a la sociedad a participar en la movilización que tendrá lugar el próximo 28 de mayo. Calle Atocha, 20.

11:00h.- Zaragoza.- REFUGIADOS ESPAÑA.- Algunos de los refugiados sirios e iraquíes que llegaron desde Grecia el pasado martes, y que forman parte de los primeros veinte que llegaron esta semana a España, mantienen un encuentro con los medios de comunicación en Zaragoza, donde Cruz Roja y Accem se han hecho cargo de nueve de ellos. (foto). Centro Pignatelli. Paseo de la Constitución, 6.

11:30h.- Barcelona.- CONGRESO MICROBIOLOGÍA.- Más de 1.300 especialistas participan desde hoy en Barcelona en el XX Congreso Nacional de la Sociedad Española de Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica, donde abordarán

las últimas novedades en enfermedades víricas emergentes, desde el Zika, hasta el Ébola, el enterovirus o las causadas por bacterias multirresistentes. Centro de Convencions Internacional de Barcelona. Plaza Willy Brandt. Fórum

12:00h.- Alcalá de Henares (Madrid).- PREMIO HUMOR GRÁFICO.- El Rey preside la entrega el Premio Iberoamericano de Humor Gráfico "Quevedos" 2014 a Antonio Fraguas "Forges", quien ha sido distinguido por "su constante y prolongada dedicación" en este ámbito, así como por su labor de "rescate y aportaciones al lenguaje popular". (foto). Paraninfo de la Universidad de Alcalá.

12:00h.- Zaragoza.- ACCIDENTE YAK42.- La Asociación de Víctimas del Yak-42 celebra el tradicional acto de recuerdo en memoria de los 62 militares españoles muertos al estrellarse en Turquía el avión en el que regresaban a España desde Afganistán (foto). Paseo Constitución, ante Memorial víctimas accidente.

12:00h.- Barcelona.- SALUD ORAL.- Las caries afectan el doble a las personas con nivel económico bajo que a las que tienen más recursos, de modo que la salud oral está muy condicionada por el nivel social y el lugar de nacimiento, según la Encuesta de Salud Oral, que hoy presenta en Barcelona el Consejo de Dentistas de España. Sede Colegio de Odontólogos, Travesera de Gràcia, 93.

12:00h.- Logroño.- EDUCACIÓN TECNOLOGÍAS.- La formación a los docentes en las últimas herramientas e innovaciones tecnológicas centra el IV Congreso Internacional de Tecnologías Emergentes y Sociedad (CITES), organizado por la Universidad Internacional de La Rioja (UNIR), y en el que también presenta la traducción al español del informe "Horizon Report 2016" en Educación Superior. Riojafórum.

13:00h.- Madrid.- SALUD DIABETES.- Presentación de los datos de la primera encuesta sobre edema macular diabético que pone de manifiesto que el 74 % de los españoles desconoce cuál es la principal causa de ceguera en menores de 50 años. Hotel Radisson Blu. C/ de Moratín, 52.

14:00h.- Madrid.- IGUALDAD MUJER.- La secretaria de Estado de Servicios Sociales e Igualdad, Susana Camarero, clausura una jornada que aborda temas como la conciliación, la corresponsabilidad y la igualdad. Secretaría de Estado de Servicios Sociales e Igualdad. Calle Alcalá, 37.

16:30h.- Girona.- CANTADA HABANERAS.- El cocinero Joan Roca, del considerado mejor restaurante del mundo, el Cellar de Can Roca, presenta la 50 edición de la Cantada de Habaneras de Calella de Palafrugell, para la que ha concebido una tapa denominada 'La Habanera'. (foto). CaixaForum (Ciutadans, 19)

18:30h.- Madrid.- CONCEJAL PODEMOS.- Los eurodiputados de Izquierda Unida, Marina Albiol y Podemos, Miguel Urban, el actor Alberto San Juan, el director de cine Benito Zambrano y el secretario de relaciones institucionales del SAT, Diego Cañamero, presentan las nuevas acciones por la libertad del concejal de Podemos, Andrés Bódalo. Plaza de Jacinto Benavente.

19:00h.- Madrid.- COMUNICACIÓN PREMIOS.- La Asociación de Corresponsales de Prensa Extranjera (Acpe) entrega sus premios anuales que en esta ocasión han recaído en la categoría política en el pacto entre PSOE y Ciudadanos y en la de cultura a la Organización Nacional de Trasplantes, entre otros. Auditorio Caixa Forum. Paseo del Prado, 36.

20:00h.- Madrid.- RELIGIÓN LIBRO.- Presentación del libro "El Año Dominicano. 800 años de santidad en la Orden de Predicadores", de José Antonio Martínez Puche. Dominicos de Atocha. Pº Reina Cristina, 2.

CULTURA

09:00h.- San Millán de la Cogolla (La Rioja).- PERIODISMO HUMOR.- "El humor y la creación del lenguaje" y "De la columna al tuit, pasando por las viñetas" se analizan en el Seminario Internacional Lengua y Periodismo "El lenguaje del humor en el periodismo en español", organizado por la Fundéu BBVA y la Fundación San Millán de la Cogolla (foto). Cilengua.

10:30h.- Barbate (Cádiz).- SERIE RODAJE.- La actriz sevillana Paz Vega vive estos días en la piel de "Lucía", una monja que, al regresar a su tierra natal, Barbate (Cádiz), se enfrenta al problema del narcotráfico y que es la protagonista de la serie de televisión "Perdóname Señor" que estos días se rueda en la costa gaditana. (foto) (vídeo). Caños de Meca.

10:30h.- Barcelona.- PICASSO EXPOSICIÓN.- El Museo Picasso de Barcelona muestra desde hoy los "156 grabados", su última serie que Picasso hizo entre octubre de 1968 y marzo de 1972, llenos de referencias los clásicos, Rembrandt, Velázquez, Goya, Ingres, Delacroix, Manet y , sobre todo, Degas. Museo Picasso .Foto.

11:00h.- Madrid.- PHOTOESPAÑA 2016.- Fundación Telefónica presenta "Tras los pasos de Inge Morath. Miradas sobre el Danubio". Espacio Fundación Telefónica.

11:00h.- Madrid.- CINE ESPAÑOL.- Desayuno con el escritor Arturo Pérez Reverte y el director de cine Agustín Díaz Yanes con motivo del final del rodaje de "Oro", película inspirada en la expedición de conquistadores españoles del siglo XVI por la selva amazónica en busca de una mítica ciudad construida sólo con oro. Sony (Pedro Valdivia 10, 3ª, Madrid).

11:00h.- Zaragoza.- EXPOSICIÓN HISTORIA.- Presentación de la exposición

"Pasión por la libertad", en la que se reconstruye la historia de Aragón entre 1700 y 1808 y se profundiza en el legado de la Ilustración y sus protagonistas en favor de la educación y la libertad. (foto). Ibercaja Patio de la Infanta (C/ San Ignacio de Loyola, 16)

11:00h.- Caldes de Malavella (Girona).- CAMPAÑA ARQUEOLOGÍA.- Los responsables del yacimiento **Camp dels Ninots** presenta los principales hallazgos de la campaña de excavación realizada este mes. (foto). **Camp dels Ninots**.

11:30h.- Santander.- SANTANDER MÚSICA.- El cantante Manuel Carrasco presenta el concierto solidario que protagoniza en el evento Música en Grande, que se celebra en julio en la campa del Palacio de la Magdalena de Santander (foto). Oficina La Caixa (C/Jesús de Monasterio, 21).

12:00h.- Barcelona.- FOTOGRAFÍA SAURA.- El cineasta y fotógrafo Carlos Saura y el editor Gerhard Steidl presentan en el Círculo del Arte el libro "España años 50", una exposición de más de 100 imágenes incluidas en el volumen, y un documental sobre el proceso de creación de este proyecto. (foto). Círculo del Arte (C/ Princesa, 52).- 19.00 Círculo del Arte (C/ Princesa, 52). Inauguración.

12:30h.- Madrid.- PHOTOESPAÑA 2016.- Casa de América presenta las dos muestras que este año se exhiben dentro del marco de PHotoEspaña: "Und Jetzt? (¿Y ahora qué?)", de José A.Figueroa, y "Trasatlántica 2015", de 14 autores. Casa de América (Plaza de Cibeles s/n)

12:30h.- Madrid.- TEATRO ZARZUELA.- El Teatro de la Zarzuela presenta su programación para 2016-2017. Teatro Zarzuela.

12:30h.- Madrid.- FOTOGRAFÍA EXPOSICIÓN.- Presentación de la exposición del fotógrafo José Suárez (1902-1974) en el Instituto Cervantes, la mayor muestra sobre este gallego innovador, que incorporó los movimientos de vanguardia europeos. Instituto Cervantes.

13:00h.- Madrid.- EUROPA NOSTRA.- Presentación del Manifiesto Madrid basado en las conclusiones del fórum "participación social en la conservación y preservación del patrimonio cultural", conclusión de la reunión anual de Europa Nostra, que se ha celebrado durante toda la semana en la capital de España.

13:00h.- Cambrils (Tarragona).- FESTIVAL CAMBRILS.- El 42 Festival Internacional de Música de Cambrils (FIMC) presenta hoy su programación con la participación de Sopa de Cabra, grupo que figura en el cartel junto a artistas de la talla de Josep Carreras, Julio Iglesias, Raphael o Alejandro Sanz. Restaurant El Pósito.

14:00h.- Madrid.-LITERATURA NOVELA.- Comida de prensa con la Carla Montero para presentarte su nueva novela, "El invierno en tu rostro". Terraza del Hotel Ritz: Plaza de la Lealtad, 5.

18:00h.- Pamplona.- CINE GUERÍN.- El director de cine José Luis Guerín visita el Museo Universidad de Navarra para impartir una masterclass y presentar su última película "La academia de las musas" (foto). Museo Universidad de Navarra.

19:00h.- Madrid.- TOROS SAN ISIDRO.- Vigésimo primera de la feria de San Isidro, en la que, con toros de la ganadería Parladé, hacen el paseíllo Juan José Padilla, Iván Fandiño y José Garrido. (foto). Plaza de toros de Las Ventas.

19:00h.- Toledo.- TOROS TOLEDO.- Corrida de toros con motivo del Corpus

ELS LLENÇOLS
DE LA PATRULLA CANINA
El joc consta d'un llençol, una baixera i una funda de coixí

FIGUERES

Salut ofereix una segona visita als pacients del fals metge ▶15

MOBILITAT

Girona vol crear una xarxa de carrils bici amb els pobles del voltant ▶4

www.diaridegirona.cat

Diari de Girona

TEL 972 20 20 66 | FAX 972 20 20 05 | A/E diaridegirona@epi.es | ADREÇA PASSEIG GENERAL MENDOZA, 2 · 17002. GIRONA | DIRECTOR JORDI XARGAYÓ | NÚMERO 23.658

Aquest diari utilitza paper reciclat en un 80,5%

PREU
1,20 €

Divendres
27 DE MAIG DE 2016

FUNDAT EL 1889

Els arqueòlegs troben a Caldes un nou esquelet de tapir de 3,1 milions d'anys

- ▶ **El Camp dels Ninots** és un jaciment únic en les seves característiques a Europa
- ▶ **A Caldes de Malavella** s'han trobat el 70-80% de fòssils de tapir del món ▶3

La Generalitat va amagar durant una setmana el brot d'enterovirus

▶ EL CONSELLER COMÍN ASSEGURA QUE VA SER «DELIBERAT» PER EVITAR UNA ALARMA INNECESSÀRIA ▶26

La CUP denuncia que la cessió de la Casa de Cultura és irregular

■ Una auditoria externa alerta que la Diputació de Girona –que és la propietària d'aquest immoble– no ha fet cap acord amb la Fundació per poder «establir les condicions» per fer ús de l'espai. ▶10

A més a DdG

En llibertat el primer dels detinguts pel cas Comas que passa a disposició judicial ▶13

Localitzen 2.271 plantes de marihuana a Figueres i Pont de Molins ▶16

PAU LÓPEZ

Un foc destrueix una nau a Porqueres

▶ EL PERILL D'UNA EXPLOSIÓ I EL FUM VAN OBLIGAR A TALLAR DUES CARRETERES I A CONFINAR ALUMNES A LES AULES ▶7

Els bombers no podien entrar a la nau per l'elevada temperatura.

XICS
GASTRONÒMIC

la Quinzena Gastronòmica Infantil
Castell-Platja d'Aro i S'Agaró
del 21 de MAIG al 5 de JUNY de 2016

www.xicsgastronomic.com

organitza

PLATJA D'ARO

amb el suport i assessorament

ALBERCA

* Xerrades sobre alimentació
* Tallers d'alimentació infantil
* Showcookings
* Menú infantil a 10 euros i moltes coses més

Restaurant

LA BRASA DE QUART

Menú caps de setmana
Servei carta

- ▶ Dijous Nit KARAOKE - 21 h
- ▶ Divendres Nit «GUATEQUE» - 21 h ... amb música dels anys 60, 70 i 80
- ▶ Dissabtes Nit SOPAR BALL - 21 h ... amb música en viu

RESERVES: T. 972 29 80 34 · 643 37 79 10

PÀRQUING PROPI

Ctra. Sant Feliu, Km 3,3 La Creueta (Girona)
labrasadequart@gmail.com

Can Blanco
RESTAURANT
MARISQUERIA

MENÚS PER A COLLES
A PARTIR DE 18 €

POSSIBILITAT DE SALA PER A BALL

SALONS PER A COMUNIONS,
BANQUETS, ANIVERSARIS,
REUNIONS D'EMPRESA...

PORTEM MARISCADERES A DOMICILI

CAPACITAT FINS A 80 PERSONES

Av. França, 13
17481 SANT JULIÀ DE RAMIS (Girona)
Tel. 972 17 21 46 · 972 17 05 21
www.marisqueriablanco.com
jblanco@marisqueriablanco.com

Arqueòlegs treballant ahir en la troballa ■ MANEL LLADÓ

Caldes, referent mundial en restes fòssils de tapir

Troben un cinquè esquelet sencer d'aquesta espècie de 3,1 milions d'anys al jaciment del Camp dels Ninots

EL PUNT AVUI+

1,20€

Edició de Girona

DIVENDRES • 27 de maig del 2016. Any XLI. Núm. 13927 - AVUI / Any XXXVIII. Núm. 12797 - EL PUNT

POLÍTICA

P17

Santa Coloma no tindrà publicitat electoral als carrers

Els partits acorden donar resposta a la demanda d'estalvi

EQUIPAMENTS

P8

Girona vol que la xarxa de carrils bici s'estengui pels pobles veïns

Hi ha converses amb Celrà, Salt, Fornells i Vilablareix

FIGUERES

P23

Salut oferirà una segona visita als pacients atesos pel fals metge

El conseller Comín culpa el ministeri de no comprovar el títol

PORQUERES

P23

La instal·lació, ara ocupada per una empresa de transport, totalment destruïda ■ M. LLADÓ

Crema "can Callís"

Un aparatós incendi destrossa la nau, a Porqueres

SOLIDARITAT

P14

Acampada pels refugiats al centre de Girona

ACCIÓ • Munten una dotzena de tendes davant de la subdelegació del govern central, els Mossos amenacen de desallotjar-los però finalment s'arriba a un acord

IDOMENI • Els activistes de Girona Acull protesten pel desmantellament d'Idomeni i s'hi volen estar fins diumenge

Un any de les municipals 2015

P10-12

Avui, les anàlisis de Blanes i la Jonquera

apaire La més gran exposició de mobiliari d'exterior

Avinguda de França, 151 - Sarrià de Ter
972 172 222

outlet

IDENTIFICAN UN NUEVO ESQUELETO ENTERO DE TAPIR DE HACE 3,1 MILLONES DE AÑOS

Un nuevo esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años ha sido descubierto en el yacimiento **Camp dels Ninots** de la localidad gerundense de Caldes de Malavella. El hallazgo se ha producido dentro la campaña de excavaciones desarrollada este mes bajo la dirección del Instituto Catalán de Paleocología Humana y Evolución Social (IPHES) y convierte este espacio en el que concentra el 70 % del registro fósil mundial de esta especie animal.

Caldes de Malavella (Girona), 26 may (EFE).- Un nuevo esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años ha sido descubierto en el yacimiento **Camp dels Ninots** de la localidad gerundense de Caldes de Malavella, según han informado hoy sus responsables.

El hallazgo se ha producido dentro la campaña de excavaciones desarrollada este mes bajo la dirección del Instituto Catalán de Paleocología Humana y Evolución Social (IPHES) y convierte este espacio en el que concentra el 70 % del registro fósil mundial de esta especie animal.

El esqueleto hallado está "en conexión anatómica", según la terminología de los especialistas, ya que las partes del cuerpo se encuentran donde les corresponde.

Los codirectores de este proyecto de investigación, Bruno Gómez y Gerard Campeny, han explicado que "si bien en Europa hay muchos otros yacimientos con restos aislados de tapir, el de **Camp dels Ninots** es el único que los conserva enteros y en un estado excepcional".

Las medidas del tapir que ha aparecido estos días son las de un individuo joven de aproximadamente 1,80 metros de largo y 1,30 de altura que pesaba 250 kilos y pertenecía a la especie 'Tapirus arvernensis'.

Estos animales eran muy abundantes en el Mediterráneo hace 3,1 millones de años, en un momento en el que regía un clima subtropical más húmedo que el actual con temperaturas suaves, poca estacionalidad y abundantes precipitaciones.

Uno de los rasgos característicos de la vegetación de Europa occidental de aquella época es que predominaban los bosques de laurel de hoja perenne como los que se encuentran en el sureste de China o en el delta del Missisipi.

El yacimiento de **Camp dels Ninots** ha permitido reconstruir el paisaje de la zona gracias a las abundantes huellas de restos vegetales, especialmente hojas y frutos, que han quedado atrapadas en los sedimentos.

Los estudios realizados permiten distinguir la existencia de una vegetación acuática con plantas que vivían sumergidas en zonas poco profundas y otra de bosque de riera con chopos y sauces junto a la presencia destacada de laureles, encinas, acebos y algunos árboles caducifolios como los nogales.

Los tapires encontraron en este contexto ambiental las condiciones idóneas para desarrollarse, ya que se trataba de mamíferos muy corpulentos que basaban su alimentación en hojas y frutas.

Además, un antiguo lago cercano proporcionaba, junto a comida suficiente, refugio ante posibles ataques de animales carnívoros de la zona.

La extinción de los tapires de Europa a principios del Pleistoceno, hace entre 2,8 y 2,5 millones de años, fue consecuencia de un cambio climático regido por los ciclos de los períodos glaciares e interglaciares, momento en que el paisaje subtropical fue sustituido por el mediterráneo.

Los tapires se encuentran actualmente en zonas muy concretas de Centroamérica y Asia, especialmente China y Sumatra, y el denominado 'tapirus indicus', de pelaje blanco y negro, es el que corresponde a la especie viva más relacionada con la que habitó en **Camp dels Ninots**.

AMPLIACIÓ:ELS ARQUEÒLEGS DESENTERREN UN NOU ESQUELET SENCER DE TAPIR DE 3,1 MILIONS D'ANYS AL CAMP DELS NINOTS

El projecte impulsa la vessant divulgativa i a partir del 2017 l'antic castell del municipi acollirà una aula didàctica per visites d'escoles

ACN

Caldes de Malavella.-Nova troballa al jaciment del **Camp** dels Ninots de Caldes de Malavella (Selva). Els arqueòlegs han posat al descobert un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys. És el cinquè esquelet d'aquesta espècie que es troba a la zona. Un equip de 40 investigadors està al darrera del projecte, únic per les seves característiques a Europa. Només pel que fa als tapirs, en aquest jaciment s'han trobat entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie a nivell mundial. Des del 2003, s'han descobert 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i, fins i tot, d'un rinoceront. Per donar una vessant més divulgativa al projecte, s'acaba d'inaugurar un itinerari per conèixer millor el camp, s'hi instal·laran unes reproduccions de les espècies a escala real i, per al 2017, s'espera que ja estigui habilitada una aula didàctica a l'antic castell per acollir visites d'escoles. Text

Els arqueòlegs han tornat a posar al descobert una nova troballa al **Camp** dels Ninots. Es tracta d'un tapir sencer de 3,1 milions d'anys, que hauria fet 1,8 metres de llargada i 1,3 d'alçada i que tindria un pes de 250 quilos. Amb aquest descobriment, ja són cinc els esquelets sencers i en perfecte estat de conservació que els arqueòlegs han localitzat al **Camp** dels Ninots. Els impulsors del projecte han batejat el jaciment amb el nom de la 'la Pompeia del Pliocè' perquè s'hi fan troballes úniques a Europa. Durant la prehistòria, aquesta zona estava ocupada per un gran volcà que va entrar en erupció i va generar una gran explosió. Llavors, aquest espai de més de 25.000 metres quadrats es va convertir en un llac que estava envoltat d'una selva tropical. Per què té tant valor el **Camp** dels Ninots? Des del 2003, al jaciment s'han trobat 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i també un esquelet sencer de rinoceront. Els animals que apareixen són tots de la mateixa època (tenen a l'entorn de 3 milions d'anys), estan en perfecte estat de conservació (han estat coberts durant segles per fangs i llots) i no han estat atacats o agredits per altres animals. Això fa pensar als experts que tots van morir alhora i d'una manera "sobtada i tràgica". Una de les principals hipòtesis és que una emanació de gasos del mateix volcà hagués acabat amb la vida dels animals que vivien a l'entorn de l'enorme llac. El primer exemplar de tapir es va localitzar al camp el 2008. Es tracta d'una espècie que durant la prehistòria havia viscut a Europa i de la qual, actualment, se'n conserven exemplars al sud-est asiàtic i a l'Amèrica central. De fet, l'espècie que habita actualment a Malàisia es creu que és descendent dels tapirs del **Camp** dels Ninots. Fins al moment, només s'havien trobat restes de tapir al sud de França però eren òssos, dents o restes parcials. A Caldes, en canvi, es localitzen esquelets sencers. Això fa que entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie es concentrin al jaciment de Caldes. El fet de tenir cinc esquelets sencers d'aquesta espècie és un material molt valuós per estudiar el comportament de l'espècie (que és herbívora) i també l'entorn on vivia. "Són animals molt marcadors del tipus d'ambient i ecosistema que hi havia, el tapir s'associa a clima subtropical, a boscos densos i ens ajuda a saber que, fa 3 milions d'anys, a nivell climàtic no hi hauria estacions sinó que tot l'any faria la mateixa temperatura", ha explicat un dels codirectors del projecte del **Camp** dels Ninots, Bruno Gómez. Després de la troballa, els arqueòlegs hauran de continuar amb les tasques per treure'l amb molta cura de l'indret on l'han trobat i portar-lo fins a la seu de l'IPHES a Tarragona on continuaran estudiant-lo. L'equip del **Camp** dels Ninots està format per 40 investigadors de disciplines diverses i integrat per deu universitats i centres de recerca (també internacionals, de França i Txèquia). Potenciar la vessant divulgativa Per explicar el gran potencial d'aquest jaciment, els impulsors del projecte acaben d'inaugurar uns itineraris senyalitzats per visitar la zona i entendre millor què va passar-hi fa 3 milions d'anys. Actualment, tot aquest espai està cobert per camps de conreu. La segona fase d'aquest projecte és posar algunes reproduccions a escala real de les diferents espècies de macro-vertebrats que s'han trobat. Segons ha explicat Gómez, el projecte també té previst fer un salt endavant pel que fa a la vessant divulgativa. Aquest mes de juny està previst que s'acabin les obres de l'antic castell de Caldes, que es destinarà al projecte del **Camp** dels Ninots. A una primera planta hi haurà un laboratori de restauració i també s'habilitarà per allotjar els investigadors que participin a les campanyes d'excavacions. La planta baixa s'hi farà una aula didàctica per acollir visites escolars. S'hi projectarà un audiovisual, es farà una excavació simulada i també s'habilitarà amb diferents elements museogràfics. El projecte ha d'estar en marxa el 2

The screenshot shows the website 'aldia.cat' with a news article titled 'AMPLIACIÓ: Els arqueòlegs desenterran un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots'. The article text is partially visible, matching the main text provided. The website has a navigation bar with categories like 'CATALUNYA', 'ESPAÑA', 'MON', 'ARTS', 'TIC', 'ESPORTS', 'VIU', and 'BARCELONA ECONOMIES'. There are social media icons for Facebook, Twitter, and LinkedIn. A sidebar on the right contains a 'Territori' section with a 'Territori de dia' entry and a 'Capçalera d'articles' section.

AMPLIACIÓ:ELS ARQUEÒLEGS DESENTERREN UN NOU ESQUELET SENCER DE TAPIR DE 3,1 MILIONS D'ANYS AL CAMP DELS NINOTS

ACN Caldes de Malavella.-Nova troballa al jaciment del **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella (Selva). Els arqueòlegs han posat al descobert un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys. És el cinquè esquelet d'aquesta espècie que es troba a la zona. Un equip de 40 investigadors està al darrera del projecte, únic per les seves característiques a Europa. Només pel que fa als tapirs, en aquest jaciment s'han trobat entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie a nivell mundial. Des del 2003, s'han descobert 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i, fins i tot, d'un rinoceront. Per donar una vessant més divulgativa al projecte, s'acaba d'inaugurar un itinerari per conèixer millor el camp, s'hi instal·laran unes reproduccions de les espècies a escala real i, per al 2017, s'espera que ja estigui habilitada una aula didàctica a l'antic castell per acollir visites d'escoles. Text

Els arqueòlegs han tornat a posar al descobert una nova troballa al **Camp dels Ninots**. Es tracta d'un tapir sencer de 3,1 milions d'anys, que hauria fet 1,8 metres de llargada i 1,3 d'alçada i que tindria un pes de 250 quilos. Amb aquest descobriment, ja són cinc els esquelets sencers i en perfecte estat de conservació que els arqueòlegs han localitzat al **Camp dels Ninots**. Els impulsors del projecte han batejat el jaciment amb el nom de la 'la Pompeia del Pliocè' perquè s'hi fan troballes úniques a Europa. Durant la prehistòria, aquesta zona estava ocupada per un gran volcà que va entrar en erupció i va generar una gran explosió. Llavors, aquest espai de més de 25.000 metres quadrats es va convertir en un llac que estava envoltat d'una selva tropical. Per què té tant valor el **Camp dels Ninots**? Des del 2003, al jaciment s'han trobat 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i també un esquelet sencer de rinoceront. Els animals que apareixen són tots de la mateixa època (tenen a l'entorn de 3 milions d'anys), estan en perfecte estat de conservació (han estat coberts durant segles per fangs i llots) i no han estat atacats o agredits per altres animals. Això fa pensar als experts que tots van morir alhora i d'una manera "sobtada i tràgica". Una de les principals hipòtesis és que una emanació de gasos del mateix volcà hagués acabat amb la vida dels animals que vivien a l'entorn de l'enorme llac. El primer exemplar de tapir es va localitzar al camp el 2008. Es tracta d'una espècie que durant la prehistòria havia viscut a Europa i de la qual, actualment, se'n conserven exemplars al sud-est asiàtic i a l'Amèrica central. De fet, l'espècie que habita actualment a Malàisia es creu que és descendent dels tapirs del **Camp dels Ninots**. Fins al moment, només s'havien trobat restes de tapir al sud de França però eren òssos, dents o restes parcials. A Caldes, en canvi, es localitzen esquelets sencers. Això fa que entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie es concentrin al jaciment de Caldes. El fet de tenir cinc esquelets sencers d'aquesta espècie és un material molt valuós per estudiar el comportament de l'espècie (que és herbívora) i també l'entorn on vivia. "Són animals molt marcadors del tipus d'ambient i ecosistema que hi havia, el tapir s'associa a clima subtropical, a boscos densos i ens ajuda a saber que, fa 3 milions d'anys, a nivell climàtic no hi hauria estacions sinó que tot l'any faria la mateixa temperatura", ha explicat un dels codirectors del projecte del **Camp dels Ninots**, Bruno Gómez. Després de la troballa, els arqueòlegs hauran de continuar amb les tasques per treure'l amb molta cura de l'indret on l'han trobat i portar-lo fins a la seu de l'IPHES a Tarragona on continuaran estudiant-lo. L'equip del **Camp dels Ninots** està format per 40 investigadors de disciplines diverses i integrat per deu universitats i centres de recerca (també internacionals, de França i Txèquia). Potenciar la vessant divulgativa Per explicar el gran potencial d'aquest jaciment, els impulsors del projecte acaben d'inaugurar uns itineraris senyalitzats per visitar la zona i entendre millor què va passar-hi fa 3 milions d'anys. Actualment, tot aquest espai està cobert per camps de conreu. La segona fase d'aquest projecte és posar algunes reproduccions a escala real de les diferents espècies de macro-vertebrats que s'han trobat. Segons ha explicat Gómez, el projecte també té previst fer un salt endavant pel que fa a la vessant divulgativa. Aquest mes de juny està previst que s'acabin les obres de l'antic castell de Caldes, que es destinarà al projecte del **Camp dels Ninots**. A una primera planta hi haurà un laboratori de restauració i també s'habilitarà per allotjar els investigadors que participin a les campanyes d'excavacions. La planta baixa s'hi farà una aula didàctica per acollir visites escolars. S'hi projectarà un audiovisual, es farà una excavació simulada i també s'habilitarà amb diferents elements museogràfics. El projecte ha d'estar en marxa el 2017.

(Aquest article que llegiu es publica gràcies als subscriptors voluntaris, que amb el seu suport econòmic i periodístic són la clau perquè VilaWeb us arribi cada dia. Si podeu contribuir amb una petita quota a fer de VilaWeb un mitjà encara més independent i de més qualitat, us demanem que us apunteu en aquesta pàgina .)

La Selva - 26/05/2016 - 16:46 El fet destacable d'aquest exemplar és que es tracta d'un individu juvenil, la qual cosa ajuda a consolidar la hipòtesi que els animals trobats fins ara van morir de manera sobtada, inesperada i tràgica

L'excavació del Jaciment del **Camp dels Ninots** ha localitzat l'esquelet sencer d'un nou tapir de 3,1 milions d'anys d'antiguitat, d'1'80 metres de llarg, 1,30 metres d'alçada i uns 250 quilograms de pes.

El fet destacable d'aquest exemplar és que es tracta d'un individu juvenil, la qual cosa ajuda a consolidar la hipòtesi que els animals trobats fins ara van morir de manera sobtada, inesperada i tràgica, segurament a causa d'una emanació de gas del volcà. La trobada dels esquelets sencers, sense mostra d'atacs per part de carnívors, també avala aquesta teoria.

Les excavacions en el **Camp dels Ninots**, dirigides per l'IPHES (Institut Català de Paleoeologia Humana i Evolució Social), han permès concentrar el 70% dels fòssils mundials de l'espècie de tapir *Tapirus arvernensis*. "Si bé a Europa hi ha molts jaciments que han trobat restes aïllades de tapir, el jaciment caldenc és l'únic que les conserva senceres, en connexió anatòmica i en un estat excepcional", subratllen Bruno Gómez i Gerard Campeny, investigadors de l'IPHES i codirectors d'aquest projecte de recerca.

Unes condicions idònies per al tapir

Fa 3,1 milions d'anys els tapirs eren molt abundants a la Mediterrània. En aquesta zona hi havia un clima subtropical, més humit, plujós i amb temperatures relativament suaus durant tot l'any. Els boscos predominants eren els de llorer (laurisilva) de fulla perenne com els que avui trobem al sud-est de la Xina, al Delta del Mississipí o a les zones més humides de les Illes Canàries.

En el jaciment del **Camp dels Ninots** s'ha pogut reconstruir el paisatge d'aquesta zona gràcies a les abundants les empremtes de restes vegetals, essencialment fulles i fruits, que han quedat atrapades en els sediments. S'hi han documentat plantes que vivien submergides en zones poc profundes i someres, bosc de ribera, amb pollancre, salzes, verns, etc. i, finalment, la laurisilva on a més de llorers també hi havia alzines, grèvols i alguns arbres caducifolis com els noguers.

És aquest context, els tapirs van trobar-hi les condicions idònies per viure-hi, ja que basen la seva alimentació en fulles i fruites, que eren molt abundants. L'esquelet de tapir localitzat enguany, juntament amb els altres quatre de campanyes d'excavació anteriors, tots ells d'edats diferents, demostren que l'entorn del **Camp dels Ninots** era l'adequat perquè hi visqués una població estable d'aquests animals. La seva extinció a Europa, a principi del Plistocè, fa entre 2,8 i 2,5 milions d'anys, és conseqüència d'un canvi climàtic que va comportar les condicions que tenim actualment en aquesta zona.

Actualment, els tapirs es troben en zones molt concretes de Centreamèrica i Àsia, especialment a la Xina i Sumatra. El *tapirus indicus*, de pelatge blanc i negre, és l'espècie viva més relacionada amb la que va viure al **Camp dels Ninots**.

L'excavació d'enguany, les excavacions es van iniciar el maig i es perllongaran fins el 3 de juny. Hi intervenen una dotzena de persones, entre alumnat del Màster Erasmus Mundus en Arqueologia del Quaternari i Evolució Humana, que s'imparteix a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, i personal investigador procedent d'universitats i centres de recerca nacionals i internacionals. Es duen a terme treballs transdisciplinars amb especial presència de la paleontologia, l'arqueologia, la geologia i la biologia, per tal de conèixer millor l'evolució de la fauna i flora en el transcurs dels últims 3,1 milions d'anys.

Les accions que l'IPHES du a terme al **Camp dels Ninots** formen part del projecte quadriennal de recerca "El Plió-pleistocè del **Camp dels Ninots** i la depressió prelitoral: evolució paleoclimàtica, dispersions faunístiques i humanes" (2014/100575) finançat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Itinerari senyalitzat, un pas important per a la difusió

Dissabte passat es va inaugurar la primera fase de l'itinerari senyalitzat del **Camp dels Ninots** que permetrà als visitants fer el recorregut durant tot l'any i conèixer les característiques del volcà, les condicions climàtiques i els animals i plantes que hi vivien. En aquesta primera fase, s'han instal·lat un seguit de figures de ferro forjat que simbolitzen els ninots de Caldes amb el nom de "**Camp dels Ninots**" al davant. Aquestes escultures donen la benvinguda al visitant i marquen l'inici de la ruta que consta de rètols indicadors del recorregut i de quatre plafons explicatius sota els següents títols: "El **Camp dels Ninots**: la Pompeia del Pliocè", "Una fauna subtropical: bòvids, rinoceronts i tapirs", "Del foc a l'aigua: un jaciment dins d'un volcà" i "Un clima subtropical al mediterrani: l'aigua, font de vida". Un últim punt permet observar un tall del volcà i les diferents capes sedimentàries. L'itinerari ha estat promogut per l'Ajuntament de Caldes de Malavella i realitzat per membres de l'IPHES.

En fases posteriors es completarà l'itinerari amb tres plafons més, amb la instal·lació de reproduccions dels animals a mida real i la creació de zones de descans i de pícnic per als visitants.

The image shows a screenshot of the GironaNotícies.com website. At the top, there are several banners for local businesses and events, including 'AIXÒ SOM AIXÍ SOM!', 'El Tall', 'COMPRO ORO', and 'Star Days'. Below these is the website's header with the logo 'GironaNotícies.com' and a search bar. The main content area features a news article with the headline 'Troben al Camp dels Ninots un nou esquelet sencer de tapir de fa 3,1 milions d'anys'. The article includes a small image of the skeleton and a video player. To the right of the article, there are several sidebars with advertisements, including 'Canal Maresme', 'Family Assegurances', and 'Newsletter'. The bottom of the page has a section for 'Enllaços d'interès'.

Les obres del Castell de Caldes, a punt d'acabar-se Paral·lelament, estan a punt d'acabar-se les obres del Castell de Caldes, que acolliran el Centre d'interpretació sobre el termalisme i el **Camp dels Ninots**. El jaciment hi tindrà una presència molt important. La planta baixa de l'edifici es destinarà a la difusió i acollirà l'exposició, amb recursos d'última generació, i tallers divulgatius per als visitants. La primera planta d'aquest edifici es destinarà a activitats relacionades amb la recerca científica, amb un laboratori de restauració de material paleontològic, àrees de treball i d'alberg per a l'equip durant els períodes de treball de camp. Acabades les obres, l'IPHES farà el projecte executiu que es preveu posar a la pràctica durant l'any que ve.

Impuls a la difusió del **Camp dels Ninots** i al turisme

La intenció de l'equip de govern és que l'itinerari senyalitzat i el Centre d'interpretació del termalisme i del **Camp dels Ninots** representin un impuls per al turisme de Caldes de Malavella i que siguin un complement a altres atractius del municipi com són les aigües termals, els balnearis, les Termes Romanes, el modernisme, les rutes a peu i en bici i el golf, entre d'altres. També serà una eina perquè els caldens coneguem una mica més les característiques d'aquest jaciment tan important.

Un jaciment únic

Tant l'equip d'investigadors de l'IPHES com l'Ajuntament està convençut del gran potencial del jaciment del **Camp dels Ninots**. Els estudis paleoclimàtics i de reconstrucció paleoambiental al **Camp dels Ninots** i les dades que aporten esdevenen cabdals per al coneixement del clima i el paisatge d'aquesta regió durant el Pliocè, fa uns 3,2 milions d'anys.

La importància es fa palesa cada cop més per les publicacions científiques internacionals i un reconeixement recent d'aquest fet és que el Govern de la Generalitat va declarar el **Camp dels Ninots** Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) el 17 de novembre passat, concretament, en la categoria de zona paleontològica.

Col·laboració estreta entre l'Ajuntament i l'IPHES

Des del consistori, Salvador Balliu, alcalde de Caldes de Malavella, va assegurar dissabte durant la inauguració de l'itinerari senyalitzat que "des de l'Ajuntament creiem fermament en el projecte, que és únic en el món. L'última acció que hem fet des de l'Ajuntament és la primera fase de senyalització que inaugurarem avui i que ajudarà els visitants a entendre la formació del volcà i com era la vida en aquella època". Balliu va voler deixar clar però que "no ens pararem aquí" i va afegir que "aviat acabarem el Centre d'interpretació de l'aigua termal i del **Camp dels Ninots** on el jaciment tindrà un lloc rellevant".

Va continuar el parlament dient que "tenim la intenció d'impulsar la segona fase del projecte de senyalització del **Camp dels Ninots** que contempla la instal·lació del tres panells informatius. Una altra actuació que ens faria il·lusió és instal·lar-hi unes rèpliques a mida natural dels animals que s'hi han trobat com si estiguessin pasturant". L'alcalde va posar en relleu el ressò del jaciment a fora del nostre municipi assenyalant que molta gent s'adreça a l'Oficina de Turisme demanant pel **Camp dels Ninots**. L'itinerari senyalitzat contribuirà a satisfer aquesta demanda.

Robert Sala, director de l'IPHES (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social, va afirmar que "el **Camp dels Ninots** és bàsic i essencial, és un punt molt important en la nostra línia de recerca. És un jaciment excel·lent en el marc europeu i prova d'això és que és difícil de trobar fòssils d'animals conservats així i en canvi aquí en trobem a desenes".

L'IPHES i l'Ajuntament de Caldes de Malavella continuen treballant estretament segons un pla estratègic elaborat conjuntament a partir de quatre línies bàsiques: la protecció de l'entorn, la recerca científica, la docència i la divulgació. Gerard Campeny es va mostrar convençut que el **Camp dels Ninots** pot aportar molt a Caldes de Malavella en l'àmbit patrimonial i cultural però també en el turístic i econòmic.

La excavación que este mes de mayo se desarrolla en el sitio de campamento dels **Ninots** en Caldes de Malavella (Gerona), bajo la dirección del IPHES (Institut Català de Paleoeología Humana i Evolució Social), ha descubierto todo el esqueleto de un tapir de tres millones de años, también está en conexión anatómica. Con la búsqueda de los **Camp** dels **Ninots** concentrados y el 70% de los registros fósiles de esta especie.

"Mientras que en Europa hay muchos otros sitios aislados, con restos de tapir, el **Camp** dels **Ninots** es el único que mantiene su conjunto y en conexión anatómica en un estado excepcional", dijeron Bruno Gómez y Gerard Campeny, los investigadores del IPHES y codirectores de este proyecto. Las medidas de tapir que ha aparecido estos días serían para un joven de aproximadamente 1,80 m de largo y 1,30 m de altura, lo que debería pesar unos 250 kilogramos y pertenecía a la especie «*Tapirus arvernensis*».

Hace 3,1 millones de años tapires eran abundantes en el Mediterráneo, en un momento en que rige un clima subtropical, más húmedo que hoy en día, con temperaturas relativamente suaves, precipitaciones abundantes y de baja estacionalidad. Una de las características de la vegetación de Europa Occidental en ese momento era que se caracteriza por bosques de laurel (laurel) de hoja perenne como las que se encuentran actualmente en el sureste de China y el delta del Mississippi, dominada, por ejemplo, los llamados pantanos de cipreses.

En el sitio del **Camp** dels **Ninots** había sido capaz de reconstruir el paisaje de esta zona gracias a las huellas abundantes restos de plantas, principalmente de hojas y frutos, que han sido atrapados en sus sedimentos. Su estudio ha permitido distinguir la existencia de vegetación acuática, plantas que viven en aguas poco profundas y poco profundas sumergido. Otra vegetación documentado es típico de risa bosque de álamos, sauces, etc., y, por último, en los que encontramos un laurisilva, el roble, el acebo y algunos árboles de hoja caduca como el nogal.

Es en este contexto ambiental donde tapires encontraron condiciones ideales para vivir. Estos animales son mamíferos demasiado voluminosos para basar su alimentación en hojas y frutos, que en este entorno podría tener durante todo el año. La presencia de las aguas del Lago antiguas dels **Ninots Camp** proporciona suficiente alimento no sólo refugio sino también los posibles ataques de los carnívoros en la zona.

Con el esqueleto de un tapir se encuentra este año, junto con los otros cuatro excavaciones anteriores, todas las diferentes edades, se demuestra que el entorno del **Camp** dels **Ninots** fue derecho a vivir una población estable de este animal tan extraordinario. Su extinción en Europa a principios del Pleistoceno, entre 2,8 y 2,5 millones de años es el resultado del cambio climático a cargo de la ciclicidad de los periodos glaciares e interglaciares, cuando el paisaje subtropical se sustituyó por una vegetación de tipo mediterráneo.

En la actualidad, los tapires se encuentran en áreas muy específicas de América Central y Asia, especialmente China y Sumatra. El *Tapirus indicus*, de piel blanca y negro, es una especie de vida más estrechamente relacionados que vivían en **Camp** dels **Ninots**.

ELS ARQUEÒLEGS DESENTERREN UN NOU ESQUELET SENCER DE TAPIR DE 3,1 MILIONS D'ANYS AL CAMP DELS NINOTS DE CALDES DE MALAVELLA

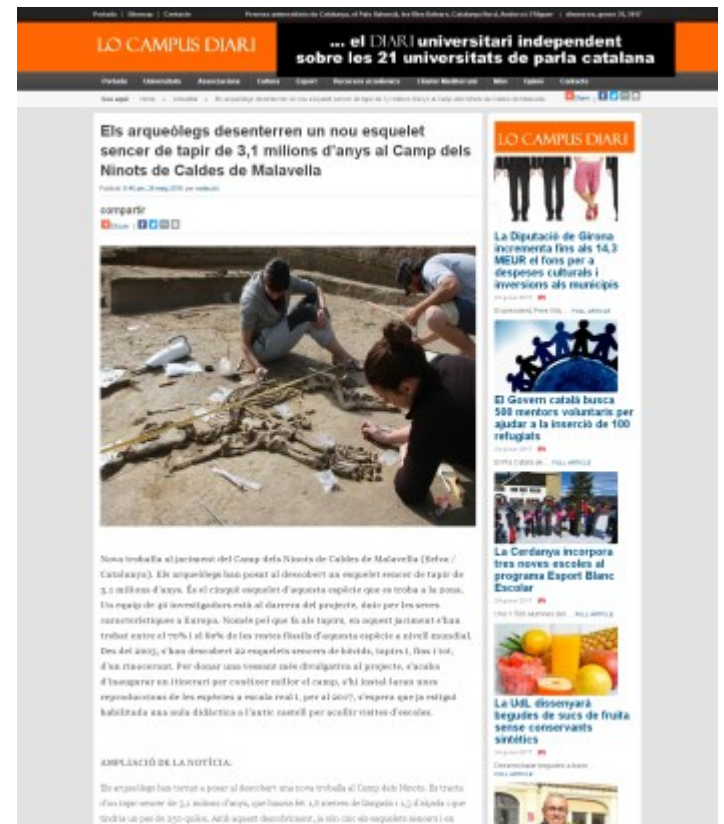
Nova troballa al jaciment del **Camp** dels **Ninots** de Caldes de Malavella (Selva / Catalunya). Els arqueòlegs han posat al descobert un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys. És el cinquè esquelet d'aquesta espècie que es troba a la zona. Un equip de 40 investigadors està al darrera del projecte, únic per les seves característiques a Europa. Només pel que fa als tapirs, en aquest jaciment s'han trobat entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie a nivell mundial. Des del 2003, s'han descobert 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i, fins i tot, d'un rinoceront. Per donar una vessant més divulgativa al projecte, s'acaba d'inaugurar un itinerari per conèixer millor el camp, s'hi instal·laran unes reproduccions de les espècies a escala real i, per al 2017, s'espera que ja estigui habilitada una aula didàctica a l'antic castell per acollir visites d'escoles.

AMPLIACIÓ DE LA NOTÍCIA:

Els arqueòlegs han tornat a posar al descobert una nova troballa al **Camp** dels **Ninots**. Es tracta d'un tapir sencer de 3,1 milions d'anys, que hauria fet 1,8 metres de llargada i 1,3 d'alçada i que tindria un pes de 250 quilos. Amb aquest descobriment, ja són cinc els esquelets sencers i en perfecte estat de conservació que els arqueòlegs han localitzat al **Camp** dels **Ninots**. Els impulsors del projecte han batejat el jaciment amb el nom de la 'la Pompeia del Pliocè' perquè s'hi fan troballes úniques a Europa. Durant la prehistòria, aquesta zona estava ocupada per un gran volcà que va entrar en erupció i va generar una gran explosió. Llavors, aquest espai de més de 25.000 metres quadrats es va convertir en un llac que estava envoltat d'una selva tropical. Per què té tant valor el **Camp** dels **Ninots**? Des del 2003, al jaciment s'han trobat 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i també un esquelet sencer de rinoceront. Els animals que apareixen són tots de la mateixa època (tenen a l'entorn de 3 milions d'anys), estan en perfecte estat de conservació (han estat coberts durant segles per fangs i llots) i no han estat atacats o agredits per altres animals. Això fa pensar als experts que tots van morir alhora i d'una manera "sobtada i tràgica". Una de les principals hipòtesis és que una emanació de gasos del mateix volcà hagués acabat amb la vida dels animals que vivien a l'entorn de l'enorme llac. El primer exemplar de tapir es va localitzar al camp el 2008. Es tracta d'una espècie que durant la prehistòria havia viscut a Europa i de la qual, actualment, se'n conserven exemplars al sud-est asiàtic i a l'Amèrica central. De fet, l'espècie que habita actualment a Malàisia es creu que és descendent dels tapirs del **Camp** dels **Ninots**. Fins al moment, només s'havien trobat restes de tapir al sud de França però eren òssos, dents o restes parcials. A Caldes, en canvi, es localitzen esquelets sencers. Això fa que entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie es concentrin al jaciment de Caldes. El fet de tenir cinc esquelets sencers d'aquesta espècie és un material molt valuós per estudiar el comportament de l'espècie (que és herbívora) i també l'entorn on vivia. "Són animals molt marcadors del tipus d'ambient i ecosistema que hi havia, el tapir s'associa a clima subtropical, a boscos densos i ens ajuda a saber que, fa 3 milions d'anys, a nivell climàtic no hi hauria estacions sinó que tot l'any faria la mateixa temperatura", ha explicat un dels codirectors del projecte del **Camp** dels **Ninots**, Bruno Gómez. Després de la troballa, els arqueòlegs hauran de continuar amb les tasques per treure'l amb molta cura de l'indret on l'han trobat i portar-lo fins a la seu de l'IPHES a Tarragona on continuaran estudiant-lo. L'equip del **Camp** dels **Ninots** està format per 40 investigadors de disciplines diverses i integrat per deu universitats i centres de recerca (també internacionals, de França i Txèquia).

Potenciar la vessant divulgativa

Per explicar el gran potencial d'aquest jaciment, els impulsors del projecte acaben d'inaugurar uns itineraris senyalitzats per visitar la zona i entendre millor què va passar-hi fa 3 milions d'anys. Actualment, tot aquest espai està cobert per camps de conreu. La segona fase d'aquest projecte és posar algunes reproduccions a escala real de les diferents espècies de macro-vertebrats que s'han trobat. Segons ha explicat Gómez, el projecte també té previst fer un salt endavant pel que fa a la vessant divulgativa. Aquest mes de juny està previst que s'acabin les obres de l'antic castell de Caldes, que es destinarà al projecte del **Camp** dels **Ninots**. A una primera planta hi haurà un laboratori de restauració i també s'habilitarà per allotjar els investigadors que participin a les campanyes d'excavacions. La planta baixa s'hi farà una aula didàctica per acollir visites escolars. S'hi projectarà un audiovisual, es farà una excavació simulada i també s'habilitarà amb diferents elements museogràfics. El projecte ha d'estar en marxa el 2

NOVA TROBALLA AL CAMP DELS NINOTS DE CALDES DE MALAVELLA ▣ Els arqueòlegs han posat al descobert un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys. És el cinquè esquelet d'aquesta espècie que es troba a la zona. Un equip de 40 investigadors està al darrere del projecte, únic per les seves característiques a Europa. En aquest jaciment s'han trobat entre el 70% i el 80% de les restes fòssils de tapir a nivell mundial.

CARLES COLOMER

► **UNS 40 INVESTIGADORS DE DISCIPLINES DIVERSES** treballen al jaciment del Camp dels Ninots de Caldes de Malavella. **1** Les restes fòssils senceres del tapir s'han de netejar meticulosament sense desplaçar cap de les peces de l'esquelet. **2** Un moment dels treballs «in situ» abans de l'extracció del fòssil per al seu trasllat a la seu de l'IPHES a Tarragona. **3** Un dibuix recrea l'aspecte del tapir en vida. **4** Les restes fossilitzades dels ossos es troben en perfecte estat de conservació. **5** Els pinzells i les eines de precisió formen part del material del arqueòlegs.

Els arqueòlegs troben un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys

► L'animal desenterrat a Caldes de Malavella hauria fet 1,8 metres de llargada i 1,3 d'alçada i pesaria uns 250 quilos

CALDES DE MALAVELLA | ACN

La nova troballa al Camp dels Ninots és un tapir sencer de 3,1 milions d'anys, que hauria fet 1,8 metres de llargada i 1,3 d'alçada i que tindria un pes de 250 quilos. Amb aquest descobriment, ja són cinc els esquelets sencers i en perfecte estat de conservació que els arqueòlegs han localitzat al Camp dels Ninots.

Els impulsors del projecte han batejat el jaciment amb el nom de la «la Pompeia del Pliocè» perquè s'hi fan troballes úniques a Europa. Durant la prehistòria, aquesta zona estava ocupada per un gran volcà que va entrar en erupció i va

generar una gran explosió. Llavors, aquest espai de més de 25.000 metres quadrats es va convertir en un llac que estava envoltat d'una selva tropical.

Des del 2003, al jaciment s'han trobat 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i també un esquelet sencer de rinoceront. Els animals que apareixen són tots de la mateixa època (tenen a l'entorn de 3 milions d'anys), estan en perfecte estat de conservació (han estat coberts durant segles per fangs i llots) i no han estat atacats o agredits per altres animals. Això fa pensar que tots van morir alhora i d'una manera «sobtada i tràgica».

Una de les principals hipòtesis és que una emanació de gasos del mateix volcà hagués acabat amb la vida dels animals que vivien a l'entorn de l'enorme llac.

El primer exemplar de tapir es va localitzar al camp el 2008. Es tracta d'una espècie que durant la prehistòria havia viscut a Europa i de la qual, actualment, se'n conserven exemplars al sud-est asiàtic i a l'Amèrica central. De fet, l'espècie que habita actualment a Malàisia es creu que és descendent dels tapirs del Camp dels Ninots.

Fins al moment, només s'havien trobat restes de tapir al sud de França però eren ossos, dents o

restes parcials. A Caldes, en canvi, es localitzen esquelets sencers.

«Són animals molt marcadors del tipus d'ambient i ecosistema que hi havia, el tapir s'associa a clima subtropical, a boscos densos i ens ajuda a saber que, fa 3 milions d'anys, a nivell climàtica no hi hauria estacions sinó que tot l'any faria la mateixa temperatura», va explicar un dels codirectors del projecte del Camp dels Ninots, Bruno Gómez.

Després de la troballa, els arqueòlegs hauran de continuar amb les tasques per treure'l amb molta cura de l'indret on l'han trobat i portar-lo fins a la seu de l'IP-

HES a Tarragona on continuaran estudiant-lo.

L'equip del Camp dels Ninots està format per 40 investigadors de disciplines diverses i integrat per deu universitats i centres de recerca (també internacionals, de França i Txèquia). Per explicar el potencial del jaciment, s'ha inaugurat uns itineraris senyalitzats per entendre millor què va passar fa 3 milions d'anys. La segona fase d'aquest projecte és posar algunes reproduccions a escala real de les diferents espècies de macrovertebrats que s'han trobat. L'antic castell de Caldes, que es destinarà al projecte del Camp dels Ninots.

ELS ARQUEÒLEGS TROBEN UN NOU ESQUELET SENCER DE TAPIR DE 3,1 MILIONS D'ANYS

NOVA TROBALLA AL CAMP DELS NINOTS DE CALDES DE MALAVELLA Els arqueòlegs han posat al descobert un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys. És el cinquè esquelet d'aquesta espècie que es troba a la zona. Un equip de 40 investigadors està al darrere del projecte, únic per les seves característiques a Europa. En aquest jaciment s'han trobat entre el 70% i el 80% de les restes fòssils de tapir a nivell mundial. CALDES DE MALAVELLA ACN La nova troballa al Camp dels Ninots és un tapir sencer de 3,1 milions d'anys, que hauria fet 1,8 metres de llargada i 1,3 d'alçada i que tindria un pes de 250 quilos. Amb aquest descobriment, ja són cinc els esquelets sencers i en perfecte estat de conservació que els arqueòlegs han localitzat al Camp dels Ninots.

Els impulsors del projecte han batejat el jaciment amb el nom de la «la Pompeia del Pliocè» perquè s'hi fan troballes úniques a Europa. Durant la prehistòria, aquesta zona estava ocupada per un gran volcà que va entrar en erupció i va generar una gran explosió. Llavors, aquest espai de més de 25.000 metres quadrats es va convertir en un llac que estava envoltat d'una selva tropical.

Des del 2003, al jaciment s'han trobat 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i també un esquelet sencer de rinoceront. Els animals que apareixen són tots de la mateixa època (tenen a l'entorn de 3 milions d'anys), estan en perfecte estat de conservació (han estat coberts durant segles per fangs i llots) i no han estat atacats o agredits per altres animals. Això fa pensar que tots van morir alhora i d'una manera «sobtada i tràgica».

Una de les principals hipòtesis és que una emanació de gasos del mateix volcà hagués acabat amb la vida dels animals que vivien a l'entorn de l'enorme llac.

El primer exemplar de tapir es va localitzar al camp el 2008. Es tracta d'una espècie que durant la prehistòria havia viscut a Europa i de la qual, actualment, se'n conserven exemplars al sud-est asiàtic i a l'Amèrica central. De fet, l'espècie que habita actualment a Malàisia es creu que és descendent dels tapirs del Camp dels Ninots.

Fins al moment, només s'havien trobat restes de tapir al sud de França però eren ossos, dents o restes parcials. A Caldes, en canvi, es localitzen esquelets sencers.

«Són animals molt marcadors del tipus d'ambient i ecosistema que hi havia, el tapir s'associa a clima subtropical, a boscos densos i ens ajuda a saber que, fa 3 milions d'anys, a nivell climàtic no hi hauria estacions sinó que tot l'any faria la mateixa temperatura», va explicar un dels codirectors del projecte del Camp dels Ninots, Bruno Gómez.

Després de la troballa, els arqueòlegs hauran de continuar amb les tasques per treure'l amb molta cura de l'indret on l'han trobat i portar-lo fins a la seu de l'IPHEs a Tarragona on continuaran estudiant-lo.

L'equip del Camp dels Ninots està format per 40 investigadors de disciplines diverses i integrat per deu universitats i centres de recerca (també internacionals, de França i Txèquia). Per explicar el potencial del jaciment, s'ha inaugurat uns itineraris senyalitzats per entendre millor què va passar fa 3 milions d'anys. La segona fase d'aquest projecte és posar algunes reproduccions a escala real de les diferents espècies de macro-vertebrats que s'han trobat. L'antic castell de Caldes, que es destinarà al projecte del Camp dels Ninots.

Compartir a Twitter Compartir a

Els arqueòlegs troben un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys NOVA TROBALLA AL CAMP DELS NINOTS DE CALDES DE MALAVELLA Els arqueòlegs han posat al descobert un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys. És el cinquè esquelet d'aquesta espècie que es troba a la zona. Un equip de 40 investigadors està al darrere del projecte, únic per les seves característiques a Europa. En aquest jaciment s'han trobat entre el 70% i el 80% de les restes fòssils de tapir a nivell mundial. CALDES DE MALAVELLA ACN La nova troballa al Camp dels Ninots és un tapir sencer de 3,1 milions d'anys, que hauria fet 1,8 metres de llargada i 1,3 d'alçada i que tindria un pes de 250 quilos. Amb aquest descobriment, ja són cinc els esquelets sencers i en perfecte estat de conservació que els arqueòlegs han localitzat al Camp dels Ninots.

Els impulsors del projecte han batejat el jaciment amb el nom de la «la Pompeia del Pliocè» perquè s'hi fan troballes úniques a Europa. Durant la prehistòria, aquesta zona estava ocupada per un gran volcà que va entrar en erupció i va generar una gran explosió. Llavors, aquest espai de més de 25.000 metres quadrats es va convertir en un llac que estava envoltat d'una selva tropical.

Des del 2003, al jaciment s'han trobat 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i també un esquelet sencer de rinoceront. Els animals que apareixen són tots de la mateixa època (tenen a l'entorn de 3 milions d'anys), estan en perfecte estat de conservació (han estat coberts durant segles per fangs i llots) i no han estat atacats o agredits per altres animals. Això fa pensar que tots van morir alhora i d'una manera «sobtada i tràgica».

Una de les principals hipòtesis és que una emanació de gasos del mateix volcà hagués acabat amb la vida dels animals que vivien a l'entorn de l'enorme llac.

El primer exemplar de tapir es va localitzar al camp el 2008. Es tracta d'una espècie que durant la prehistòria havia viscut a Europa i de la qual, actualment, se'n conserven exemplars al sud-est asiàtic i a l'Amèrica central. De fet, l'espècie que habita actualment a Malàisia es creu que és descendent dels tapirs del Camp dels Ninots.

Fins al moment, només s'havien trobat restes de tapir al sud de França però eren ossos, dents o restes parcials. A Caldes, en canvi, es localitzen esquelets sencers.

«Són animals molt marcadors del tipus d'ambient i ecosistema que hi havia, el tapir s'associa a clima subtropical, a boscos densos i ens ajuda a saber que, fa 3 milions d'anys, a nivell climàtic no hi hauria estacions sinó que tot l'any faria la mateixa temperatura», va explicar un dels codirectors del projecte del Camp dels Ninots, Bruno Gómez.

Després de la troballa, els arqueòlegs hauran de continuar amb les tasques per treure'l amb molta cura de l'indret on l'han trobat i portar-lo fins a la seu de l'IPHEs a Tarragona on continuaran estudiant-lo.

L'equip del Camp dels Ninots està format per 40 investigadors de disciplines diverses i integrat per deu universitats i centres de recerca (també internacionals, de França i Txèquia). Per explicar el potencial del jaciment, s'ha inaugurat uns itineraris senyalitzats per entendre millor què va passar fa 3 milions d'anys. La segona fase d'aquest projecte és posar algunes reproduccions a escala real de les diferents espècies de macro-vertebrats que s'han trobat. L'antic castell de Caldes, que es destinarà al projecte del Camp dels Ninots.

Compartir a Twitter Compartir a

ELS ARQUEÒLEGS DESENTERREN UN NOU ESQUELET SENCER DE TAPIR DE 3,1 MILIONS D'ANYS AL CAMP DELS NINOTS

El projecte impulsa la vessant divulgativa i a partir del 2017 l'antic castell del municipi acollirà una aula didàctica per visites d'escoles

ACN

Caldes de Malavella.-Nova troballa al jaciment del **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella (Selva). Els arqueòlegs han posat al descobert un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys. És el cinquè esquelet d'aquesta espècie que es troba a la zona. Un equip de 40 investigadors està al darrera del projecte, únic per les seves característiques a Europa. Només pel que fa als tapirs, en aquest jaciment s'han trobat entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie a nivell mundial. Des del 2003, s'han descobert 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i, fins i tot, d'un rinoceront. Per donar una vessant més divulgativa al projecte, s'acaba d'inaugurar un itinerari per conèixer millor el camp, s'hi instal·laran unes reproduccions de les espècies a escala real i, per al 2017, s'espera que ja estigui habilitada una aula didàctica a l'antic castell per acollir visites d'escoles.

The screenshot shows the website 'Aldia.cat' with a navigation bar for 'CATALUNYA', 'ESPAÑA', 'MON', 'ARTS', 'TIC', 'ESPORTS', 'VIU', and 'BARCELONA ECONOMIES'. The main article is titled 'Els arqueòlegs desenterran un nou esquelet sencer de tapir de 3.1 milions d'anys al Camp dels Ninots'. It features a photo of researchers at the site and a sidebar with 'Territori Aldia' news items. The article text is partially visible, starting with 'El projecte impulsa la vessant divulgativa i a partir del 2017 l'antic castell del municipi acollirà una aula didàctica per visites d'escoles.'

ELS ARQUEÒLEGS DESENTERREN UN NOU ESQUELET SENCER DE TAPIR DE 3,1 MILIONS D'ANYS AL CAMP DELS NINOTS

Dijous, 26 de maig de 2016 12:45 h El projecte impulsa la vessant divulgativa i a partir del 2017 l'antic castell del municipi acollirà una aula didàctica per visites d'escoles

ACN Caldes de Malavella.-Nova troballa al jaciment del **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella (Selva). Els arqueòlegs han posat al descobert un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys. És el cinquè esquelet d'aquesta espècie que es troba a la zona. Un equip de 40 investigadors està al darrera del projecte, únic per les seves característiques a Europa. Només pel que fa als tapirs, en aquest jaciment s'han trobat entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie a nivell mundial. Des del 2003, s'han descobert 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i, fins i tot, d'un rinoceront. Per donar una vessant més divulgativa al projecte, s'acaba d'inaugurar un itinerari per conèixer millor el camp, s'hi instal·laran unes reproduccions de les espècies a escala real i, per al 2017, s'espera que ja estigui habilitada una aula didàctica a l'antic castell per acollir visites d'escoles.

DESENTERREN UN NOU ESQUELET DE TAPIR DE 3,1 MILIONS D'ANYS AL CAMP DELS NINOTS

ACN CALDES DE MALAVELLA Nova troballa al jaciment del (Selva). Els arqueòlegs han posat al descobert un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys. És el cinquè esquelet d'aquesta espècie que es troba a la zona. Un equip de 40 investigadors està al darrera del projecte, únic per les seves característiques a Europa. Només pel que fa als tapirs, en aquest jaciment s'han trobat entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie a nivell mundial. Des del 2003, s'han descobert 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i, fins i tot, d'un rinoceront. Per donar una vessant més divulgativa al projecte, s'acaba d'inaugurar un itinerari per conèixer millor el camp, s'hi instal·laran unes reproduccions de les espècies a escala real i, per al 2017, s'espera que ja estigui habilitada una aula didàctica a l'antic castell per acollir visites d'escoles.

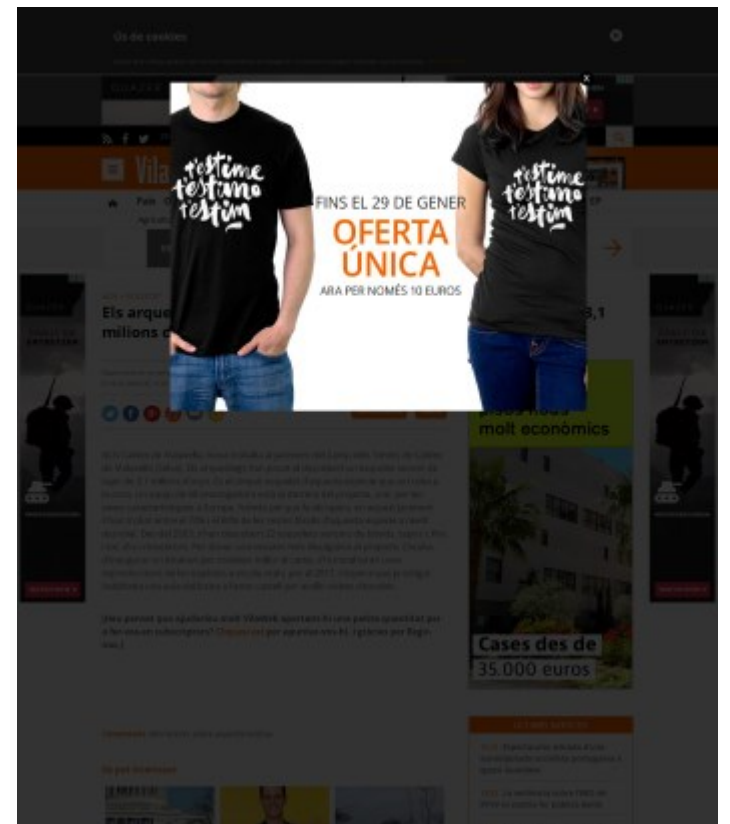
Compartir a Twitter Compartir a

ELS ARQUEÒLEGS DESENTERREN UN NOU ESQUELET SENCER DE TAPIR DE 3,1 MILIONS D'ANYS AL CAMP DELS NINOTS

ACN Caldes de Malavella.-Nova troballa al jaciment del **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella (Selva). Els arqueòlegs han posat al descobert un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys. És el cinquè esquelet d'aquesta espècie que es troba a la zona. Un equip de 40 investigadors està al darrere del projecte, únic per les seves característiques a Europa. Només pel que fa als tapirs, en aquest jaciment s'han trobat entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie a nivell mundial. Des del 2003, s'han descobert 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i, fins i tot, d'un rinoceront. Per donar una vessant més divulgativa al projecte, s'acaba d'inaugurar un itinerari per conèixer millor el camp, s'hi instal·laran unes reproduccions de les espècies a escala real i, per al 2017, s'espera que ja estigui habilitada una aula didàctica a l'antic castell per acollir visites d'escoles.

(Aquest article que llegiu es publica gràcies als subscriptors voluntaris, que amb el seu suport econòmic i periodístic són la clau perquè VilaWeb us arribi cada dia. Si podeu contribuir amb una petita quota a fer de VilaWeb un mitjà encara més independent i de més qualitat, us demanem que us apunteu en aquesta pàgina .)

DESENTERREN UN NOU ESQUELET DE TAPIR DE 3,1 MILIONS D'ANYS AL CAMP DELS NINOTS

Veure Galeria Desenterren un nou esquelet de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots Més fotos ACN CALDES DE MALAVELLA Nova troballa al jaciment del (Selva). Els arqueòlegs han posat al descobert un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys. És el cinquè esquelet d'aquesta espècie que es troba a la zona. Un equip de 40 investigadors està al darrera del projecte, únic per les seves característiques a Europa. Només pel que fa als tapirs, en aquest jaciment s'han trobat entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie a nivell mundial. Des del 2003, s'han descobert 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i, fins i tot, d'un rinoceront. Per donar una vessant més divulgativa al projecte, s'acaba d'inaugurar un itinerari per conèixer millor el camp, s'hi instal·laran unes reproduccions de les espècies a escala real i, per al 2017, s'espera que ja estigui habilitada una aula didàctica a l'antic castell per acollir visites d'escoles.

Compartir a Twitter Compartir a

TROBEN UN NOU ESQUELET SENCER DE TAPIR DE 3,1 MILIONS D'ANYS AL CAMP DELS NINOTS

Nova troballa al jaciment del **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella (Selva). Els arqueòlegs han posat al descobert un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys.

És el cinquè esquelet d'aquesta espècie que es troba a la zona. Un equip de 40 investigadors està al darrera del projecte, únic per les seves característiques a Europa. Només pel que fa als tapirs, en aquest jaciment s'han trobat entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie a nivell mundial.

Des del 2003, s'han descobert 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i, fins i tot, d'un rinoceront. Per donar una vessant més divulgativa al projecte, s'acaba d'inaugurar un itinerari per conèixer millor el camp, s'hi instal·laran unes reproduccions de les espècies a escala real i, per al 2017, s'espera que ja estigui habilitada una aula didàctica a l'antic castell per acollir visites d'escoles.

The screenshot shows a news article from 'EL GERIÓ DIGITAL' dated January 28, 2017. The article is titled 'Troben un nou esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys al Camp dels Ninots'. It features a main image of an archaeological excavation site with several people working. The article text describes the discovery of a complete tapir skeleton, the fifth of its kind found at the site. It mentions that the skeleton is 3.1 million years old and is in perfect preservation. The article also notes that the project has been named after the site, 'Camp dels Ninots'. On the right side of the page, there is a sidebar with 'NOTÍCIES MÉS LLIGADES' and 'FOTOGRAFIES NOTÍCIES' sections, each containing small thumbnail images and brief text snippets.

FACEBOOK ES

TROBEN AL CAMP DELS NINOTS UN NOU ESQUELET SENCER DE TAPIR DE FA 3,1 MILIONS D'ANYS

IPHES -...

La "Pompeia del pliocè", tal com anomenen els arqueòlegs el jaciment del **Camp dels Ninots**, continua oferint troballes excepcionals a cada excavació que s'hi fa. La darrera campanya, d'un mes de durada, és a punt de finalitzar, i s'ha descobert un nou esquelet sencer de tapir, el cinquè d'aquesta espècie que es troba a la zona, i, més concretament, en l'estrat geològic que ens trasllada a 3,1 milions d'anys enrere. Una troballa extraordinària que, afegida a la resta, situen entre el 70% i el 80% les restes fòssils d'aquesta espècie registrades al món.

El tapir, que feia 1,8 metres de llargada i 1,3 d'alçada i pesava vora 250 quilos, pertany a l'espècie *Tapirus arvenensis*, de la qual n'és descendent l'actual tapir de Malàisia (*Tapirus indicus*). "Són animals molt marcadors del tipus d'ambient i de l'ecosistema que hi havia; el tapir s'associa a clima subtropical, a boscos densos, i ens ajuda a saber que, fa tres milions d'anys, climàticament no hi havia estacions, sinó que tot l'any feia la mateixa temperatura", explica un dels codirectors del jaciment, Bruno Gómez.

Aquest cinquè tapir s'afegeix doncs a la llista de grans descobertes d'aquesta autèntica mina per als investigadors que és el **Camp dels Ninots**, catalogat l'any passat com a bé cultural d'interès nacional (BCIN), la categoria de màxima protecció legal dels béns més rellevants del patrimoni que atorga la Generalitat. Des del 2003, s'han descobert 22 esquelets sencers de grans vertebrats – bòvids, rinoceronts, tapirs– i restes de peixos, aus, amfibis, plantes, troncs i fruites. "Tot un ampli ventall de troballes en un únic jaciment que permeten reconstruir un ecosistema complet", com bé remarca Gerard Campeny, codirector de l'excavació.

I atès que la zona a excavar d'aquest antic llac producte d'una explosió volcànica abraça més de 25.000 metres quadrats, els arqueòlegs només fan que fregar-se les mans.

L'antic castell de Caldes, per a la divulgació
Després de la inauguració dels itineraris senyalitzats per visitar la zona, la segona fase de divulgació de tot allò que envolta el jaciment inclou col·locar reproduccions a escala real de les diferents espècies de grans vertebrats que s'han trobat. I amb vista a fer un gran salt endavant, és previst que a final de mes s'acabin les obres de l'antic castell de Caldes, on a partir del 2017 hi ha d'haver un laboratori de restauració, una aula didàctica per acollir visites escolars i diversos elements museogràfics.

Minicampes Invertebrates

esmozar
7 Portes

Ramon Feixó
Josep Maria Casacuberta

Wells del blog: @Treballa en
Barcelona, 25 gener 2017

EL PUNT AVUI+
A Identifica' 88 Subscripció

SECCIONS EDICIÓ IMPRESA EL PUNT AVUI TV MÉS

PRIMA LIGA JOUBERT TARDOR PARTIDERS POLITICA FERROVIA CATALA COMERCIAL JORNAL WIKILEAKS ESPORTS

10:00 AM 25 GEN 2017 17:00 2017 100%

ARXIU

Troben un altre esquelet de tapir al Camp dels Ninots

- És el cinquè tapir descobert en aquest jaciment i ja es disposa del 80 % de les restes fòssils de l'espècie
- Com vivent l'antic castell de Caldes impulsarà el vessant divulgatiu del jaciment

esmozar
7 Portes

Ramon Feixó
Josep Maria Casacuberta

ARXIU DE ...
Salut de Malalties
Sintoma

PROFESSOR A ...
El Punt Avui, Comença
Sintoma
27 de 2017, Pàgina 10

MÉS LLIGUIDES

1. Tres bones visions més 17
dona al carrer, a
Sintoma
2. El clacido, a sumar 17
3. L'assessió al partit 17
Dissabte de Nadal

PISOS TURÍSTICOS: LA PRÓXIMA AMENAZA

Joan Lluís Ferrer

Mezclar turistas con residentes en los mismos edificios. Eso es lo que pretende legalizar el gobierno progresista de Francina Armengol, por iniciativa del consejero de Turismo, Biel Barceló. Con el pretexto de que este es un problema que ya existe en la práctica (como también existen los taxis pirata, el tráfico de drogas o las obras ilegales), el Govern se dispone a perdonar a todos esos empresarios ilegales que alquilan de forma fraudulenta esos pisos.

Porque, se mire por donde se mire, lo que va a hacer Biel Barceló no es ni más ni menos que una amnistía para personas que actualmente incumplen la ley alojando en pisos urbanos a turistas. Es posible que haya dudas sobre si otras leyes ya permiten esta práctica, pero lo que es cierto es que la prohibición ahora vigente en Balears al menos retrae a muchas personas que incurrirían en esta práctica y no lo hacen 'por si acaso'. Si ahora el Govern da vía libre a los pisos turísticos, ya no habrá ningún obstáculo ni impedimento, por pequeño o discutible sea. La izquierda habrá dado barra libre.

Lo más increíble (hasta el punto de que desafía la confianza que pueda tenerse sobre la inteligencia del conseller) es que, admitiendo el Govern que será muy difícil poder inspeccionar y controlar los pisos turísticos, no considera que ello sea un problema para autorizarlos. El propio Barceló se preguntaba en la entrevista concedida a este diario cómo puede un inspector entrar a comprobar las condiciones de un piso turístico si su propie-

tario se niega a abrirle la puerta. Es decir: no tendremos forma de inspeccionar a quienes se pasen de la raya, pero da igual, vía libre a los pisos turísticos.

La intención del Govern para legalizar esta amenaza a la convivencia pública (vivir junto a borrachos en juerga constante) constituye también un torpedo a las esperanzas de terminar con la especulación de la vivienda y los precios estratosféricos. Cada vivienda que se destine al turismo será una vivienda menos para residentes, trabajadores y funcionarios. Y, además, las pocas viviendas que vayan quedando aumentarán aún más su precio. Ninguno de los defensores de los pisos turísticos sabe responder satisfactoriamente a esta contradicción; todos ponen cara de grifo y se salen por la tangente. Esta es la conciencia sobre los problemas de la vivienda que tienen algunos políticos.

► **Pero la base** del problema radica en que sólo a alguien verdaderamente irresponsable se le ocurriría meter a turistas (y más, con el perfil habitual que tienen en Eivissa) en el mismo lugar donde viven trabajadores que se han de levantar a las ocho de la mañana. O bien ninguno de los políticos que impulsan esta barbaridad vive en una escalera de vecinos, o bien tienen ellos mismos intereses en esta perniciosa actividad. Si no, no se explica. Bien es cierto, como han afirmado Vicent Torres, Pilar Costa o Biel Barceló, que esta es «una realidad que ya existe». Pero los esfuerzos del Govern, en estos casos, han de consistir en perseguir dicha realidad ilegal, no en amnistiarla. Lo que se avecina con los pisos turísticos es una sucesión de molestias, crispación y malestar en el interior de nuestras propias casas. Y si no, al tiempo.

¿No iba la izquierda a garantizar la convivencia pública? Más vale confiar en la divina Providencia que en los políticos que viven en la inopia.

'Brexit et alia'

► En tiempo de crisis, las naciones se cierran sobre sí, y los Estados, salvo que lleven bien pegada a la nación (caso de Francia), pierden cohesión y tienden a centrifugarse, o sea, a fugarse sus partes del centro. Es el caso de Escocia respecto del Reino Unido, de éste en su conjunto respecto de Europa, o, sin ir más lejos, de Catalunya respecto de España. Son movimientos naturales, orgánicos, fisiológicos casi, dotados, por tanto, de la fuerza primaria de la biología, y en relación con ellos las razones no tienen mucho que decir, o, aunque la tengan, no suelen ser eficaces, pues manda el impulso sobre el cálculo racional. En general se acude a la explicación del sentimiento de identidad, pero en el fondo del fondo es el puro miedo, que nos lleva a pegarnos a lo que está más próximo: la tierra, la gente cercana, las palabras anti-guas de la tribu, los mitos de aldea, la memoria de casa.

En corto Pedro de Silva

EL OBJETIVO

Girona Un tapir de hace más de tres millones de años

► Un nuevo esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años ha sido descubierto en el yacimiento **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella (Girona). Con el hallazgo, este espacio concentra ya el 70% del registro fósil mundial de dicha especie animal. FOTO: ROBIN TOWNSEND/EFE

VUELVE EL 'FLOWER POWER'

Ànxel Vence

Porfiando en su propósito de epatar a los burgueses, un partido de la izquierda anticapitalista nos devuelve estos días a los entrañables tiempos de los hippies y su 'Flower Power'. La diputada de la CUP, Anna Gabriel ha declarado, en efecto, su preferencia por criar a los hijos en comuna y colectivamente como alternativa a los padres, que son un rollo y te exigen volver a casa antes de las tres. Gabriel ha suscitado el previsible espanto entre las gentes conservadoras y aun entre muchas que no lo son; pero en realidad la suya es una idea bastante antigua. La pusieron en práctica, sin particular éxito, las comunas hippies que florecieron en la década de los sesenta; y antes ya lo habían hecho -con más seriedad- los socialistas israelíes en sus kibutz.

La tribu más rural que urbana de los hippies promovía la vida comunitaria como sustitutivo de la familiar. Libertarios y alérgicos a la política -a diferencia de sus inesperados seguidores de la CUP-, los hippies organizaron comunas en las que todos cuidaban de los niños a base de buen rollito y buena maría. Oponían el poder de las flores al de las armas, rehusaban el uso de electrodomésticos y acaso fuesen ellos los primeros en difundir las preocupaciones ecológicas que hoy forman parte del catecismo de todos los partidos.

Otra fórmula, algo menos radical, la ofrecieron en sus primeros años las comunas agrícolas -o kibutz- creadas en Israel por el sionismo socialista, aunque este tal vez sea un referente incómodo para la ul-

traizquierda de la CUP. Los niños vivían allí en estancias separadas, si bien por la noche pasaban a convivir con sus padres a la vuelta de estos del trabajo. El experimento no resultó del todo mal, según un grupo de investigadores de la Universidad de Tulane, en Nueva Orleans, que se ocupó de estudiar sus efectos. Los niños criados en ese ambiente comunal -aunque bajo la tutela de sus padres- tendían a ser más solidarios que los educados en otros entornos más tradicionales. No obstante, las diferencias entre unos y otros eran más bien anecdóticas.

► **Sobre los rapaces que se criaron** en comunas hippies no existen estudios similares, quizá por la efímera duración de aquel movimiento. Sí los hay, en cambio, sobre las tribus propiamente dichas a las que aludió la diputada Gabriel como guardianas colectivas de los niños. Investigaciones realizadas en Mali revelaron que en este tipo de comunas tribales la mera supervivencia de los niños al cuidado de la colectividad depende, en realidad, de que sobreviva su propia madre. La selva y sus leyes no siempre son tan idílicas como las pintan las películas de Disney.

Los decadentes países occidentales han optado por métodos algo más caseros para no tener que buscarle alternativas a la familia como las que propone la diputada de la CUP. En los del sur de Europa son los abuelos, tíos y demás parentela los que acuden en apoyo vagamente comunal de los padres para atender a los críos; mientras que en los más ricos del norte, el Estado es el que se ocupa de proporcionar esas asistencias. La de los hippies ya no parece ser ya una opción, salvo para los turistas que visitan en tropel la famosa comuna de Christiania en Copenhague. Corren, ya se ve, malos tiempos para el 'Flower Power' e incluso para las tribus que tanto echa en falta Anna Gabriel.

DIARIO de IBIZA

FUNDADO EN 1893 | AÑO CXXIII
Depósito legal: I 94-2013 ISSN: 1131-8295

DIFUSIÓN CONTROLADA POR OFICINA DE JUSTIFICACIÓN DE LA DIFUSIÓN

Edita: DIARIO DE IBIZA, S.A.

► EIVISSA: Redacción, administración y publicidad:
Avenida de la Paz s/n. 07800. Eivissa
☎ Centralita: 971 19 00 00 - Fax: 971 19 03 21 / 22
(Publicidad) - Email: diariodeibiza@epi.es

► FORMENTERA: Redacción:
Santa María, 14-16, 1º - ☎ 971 32 10 15

Director: Joan Serra Tur. Gerente: Lluís Ballber Assens. Director Comercial: Juan Suárez.

Redactores jefes: Cristina Martín y Sebastián Candela.
Jefes de sección: César Navarro y Fernando de Lama.

Redactores: Joan Lluís Ferrer, Marta Torres, Laura Ferrer, Eugenio Rodríguez, José Miguel L. Romero, Nieves García, Laura Riera, Alberto Ferrer, Daniel Azagra y José María Alonso. Deportes: Paco Murillo y Vicent Torres.

Formentera: Carmelo Convalia. Cierre: Elena González y Germán Rodríguez

Fotografía: J. A. Riera y Vicent Marí

Club de Opinión: Rita Vallés.

© DIARIO de IBIZA, SA.
Eivissa. 2016.
Todos los derechos reservados.

Troben un altre esquelet de tapir al Camp dels Ninots

■ És el cinquè tapir descobert en aquest jaciment i ja es disposa del 80 % de les restes fòssils de l'espècie ■ L'any vinent l'antic castell de Caldes impulsarà el vessant divulgatiu del jaciment

Jordi Camps i Linnell
CALDES DE MALAVELLA

La "Pompeia del pliocè", tal com anomenen els arqueòlegs el jaciment del **Camp dels Ninots**, continua oferint troballes excepcionals a cada excavació que s'hi fa. La darrera campanya, d'un mes de durada, és a punt de finalitzar, i s'ha descobert un nou esquelet sencer de tapir, el cinquè d'aquesta espècie que es troba a la zona, i, més concretament, en l'estrat geològic que ens trasllada a 3,1 milions d'anys enrere. Una troballa extraordinària que, afegida a la resta, situen entre el 70% i el 80% les restes fòssils d'aquesta espècie registrades al món.

El tapir, que feia 1,8 metres de llargada i 1,3 d'alçada i pesava vora 250 quilos, pertany a l'espècie *Tapirus arvenensis*, de la qual n'és descendent l'actual tapir de Malàisia (*Tapirus indicus*). "Són animals molt marcadors del tipus d'ambient i de l'ecosistema que hi havia; el

L'esquelet sencer de tapir és la gran troballa d'aquesta campanya ■ MANEL LLADÓ

tapir s'associa a clima subtropical, a boscos densos, i ens ajuda a saber que, fa tres milions d'anys, climàticament no hi havia estacions, sinó que tot l'any feia la mateixa temperatura", explica un dels codirectors del jaciment, Bruno Gómez.

Aquest cinquè tapir

s'afegeix doncs a la llista de grans descobertes d'aquesta autèntica mina per als investigadors que és el **Camp dels Ninots**, catalogat l'any passat com a bé cultural d'interès nacional (BCIN), la categoria de màxima protecció legal dels béns més rellevants del patrimoni

que atorga la Generalitat. Des del 2003, s'han descobert 22 esquelets sencers de grans vertebrats –bòvids, rinoceronts, tapirs– i restes de peixos, aus, amfibis, plantes, troncs i fruites. "Tot un ampli ventall de troballes en un únic jaciment que permeten reconstruir un

L'antic castell de Caldes, per a la divulgació

Després de la inauguració dels itineraris senyalitzats per visitar la zona, la segona fase de divulgació de tot allò que envolta el jaciment inclou col·locar reproduccions a escala real de les diferents espècies de grans vertebrats que s'han trobat. I amb vista a fer un gran salt endavant, és previst que a final de mes s'acabin les obres de l'antic castell de Caldes, on a partir del 2017 hi ha d'haver un laboratori de restauració, una aula didàctica per acollir visites escolars i diversos elements museogràfics.

ecosistema complet", com bé remarca Gerard Campeny, codirector de l'excavació.

I atès que la zona a excavar d'aquest antic llac producte d'una explosió volcànica abraça més de 25.000 metres quadrats, els arqueòlegs només fan que fregar-se les mans. ■

L'edició crítica de 'La paraula en el vent', a la Casa Masó

E.V.
GIRONA

El banyolí Jaume Coll, professor de la Universitat de Barcelona i marmessor del llegat literari de Josep Carner, presenta avui a la Casa Masó de Girona (20 h) l'edició crítica de *La paraula en el vent*, un poemari de 1914 que esbandia per sempre "la retòrica ampul·losa" de la poesia precedent, "encallada entre la inversemblança i la cursileria". Aquesta obra cabdal de la poesia catalana es recupera ara en tres volums presentats en un luxós estoig que conté l'edició facsimil de l'exemplar que va fer servir Carner per revisar el text, amb les seves anotacions manuscrites; un altre amb els 65 poemes de *La paraula en el vent* confrontats amb la forma final que els mateixos poemes, un cop revisats, van adoptar en altres llibres de Carner: 17 a *La inútil ofrena* (1924) i 39 a *Poesia* (1957), i finalment un conjunt de textos crítics relacionats amb el llibre. A la presentació d'avui a la Casa Masó, a més de Jaume Coll, hi intervindran els també professors Albert Rossich i Víctor Martínez-Gil. ■

CASTELL DE MONTSORIU

Obert de dijous a diumenge.
Reserveu la vostra visita guiada a info@montsoriu.cat

El castell gòtic de Catalunya

www.montsoriu.cat

Més informació i reserves: 972 01 19 60 · info@montsoriu.cat
Ctra. de Fogueres, s/n, Arbúcies - Sant Feliu de Buixalleu

Consell Comarcal de la Selva
Patronat del Castell de Montsoriu

ELS ARQUEÒLEGS DESENTERREN UN NOU ESQUELET SENCER DE TAPIR DE 3,1 MILIONS D'ANYS AL CAMP DELS NINOTS

Redacció 324

ACN Caldes de Malavella.- Nova troballa al jaciment del **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella (Selva). Els arqueòlegs han posat al descobert un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys. És el cinquè esquelet d'aquesta espècie que es troba a la zona. Un equip de 40 investigadors està al darrere del projecte, únic per les seves característiques a Europa. Només pel que fa als tapirs, en aquest jaciment s'han trobat entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie a escala mundial. Des del 2003, s'han descobert 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i, fins i tot, d'un rinoceront. Per donar una vessant més divulgativa al projecte, s'acaba d'inaugurar un itinerari per conèixer millor el camp, s'hi instal·laran unes reproduccions de les espècies a escala real i, per al 2017, s'espera que ja estigui habilitada una aula didàctica a l'antic castell per acollir visites d'escoles.

Els arqueòlegs han tornat a posar al descobert una nova troballa al **Camp dels Ninots**. Es tracta d'un tapir sencer de 3,1 milions d'anys, que hauria fet 1,8 metres de llargada i 1,3 d'alçada i que tindria un pes de 250 quilos. Amb aquest descobriment, ja són cinc els esquelets sencers i en perfecte estat de conservació que els arqueòlegs han localitzat al **Camp dels Ninots**. Els impulsors del projecte han batejat el jaciment amb el nom de la Pompeia del Pliocè perquè s'hi fan troballes úniques a Europa. Durant la prehistòria, aquesta zona estava ocupada per un gran volcà que va entrar en erupció i va generar una gran explosió. Llavors, aquest espai de més de 25.000 metres quadrats es va convertir en un llac que estava envoltat d'una selva tropical.

Per què té tant valor el **Camp dels Ninots**?

Des del 2003, al jaciment s'han trobat 22 esquelets sencers de bòvids, tapirs i també un esquelet sencer de rinoceront. Els animals que apareixen són tots de la mateixa època (tenen a l'entorn de 3 milions d'anys), estan en perfecte estat de conservació (han estat coberts durant segles per fangs i llots) i no han estat atacats o agredits per altres animals. Això fa pensar als experts que tots van morir alhora i d'una manera "sobtada i tràgica". Una de les principals hipòtesis és que una emanació de gasos del mateix volcà hagués acabat amb la vida dels animals que vivien a l'entorn de l'enorme llac. El primer exemplar de tapir es va localitzar al camp el 2008. Es tracta d'una espècie que durant la prehistòria havia viscut a Europa i de la qual, actualment, es conserven exemplars al sud-est asiàtic i a l'Amèrica central. De fet, l'espècie que habita actualment a Malàisia es creu que és descendent dels tapirs del **Camp dels Ninots**. Fins al moment, només s'havien trobat restes de tapir al sud de França però eren òssos, dents o restes parcials. A Caldes, en canvi, es localitzen esquelets sencers. Això fa que entre el 70% i el 80% de les restes fòssils d'aquesta espècie es concentrin al jaciment de Caldes. El fet de tenir cinc esquelets sencers d'aquesta espècie (que és herbívora) és un material molt valuós per estudiar-ne el comportament i també l'entorn on vivia. "Són animals molt marcadors del tipus d'ambient i ecosistema que hi havia, el tapir s'associa a clima subtropical, a boscos densos i ens ajuda a saber que, fa 3 milions d'anys, a pel que fa al clima no hi hauria estacions, sinó que tot l'any faria la mateixa temperatura", ha explicat un dels codirectors del projecte del **Camp dels Ninots**, Bruno Gómez. Després de la troballa, els arqueòlegs hauran de continuar amb les tasques per treure'l amb molta cura de l'indret on l'han trobat i portar-lo fins a la seu de l'IPHES a Tarragona on continuaran estudiant-lo. L'equip del **Camp dels Ninots** està format per 40 investigadors de disciplines diverses i integrat per deu universitats i centres de recerca (també internacionals, de França i Txèquia).

Potenciar la vessant divulgativa

Per explicar el gran potencial d'aquest jaciment, els impulsors del projecte acaben d'inaugurar uns itineraris senyalitzats per visitar la zona i entendre millor què va passar-hi fa 3 milions d'anys. Actualment, tot aquest espai està cobert per camps de conreu. La segona fase d'aquest projecte és posar algunes reproduccions a escala real de les diferents espècies de macrovertebrats que s'han trobat. Segons ha explicat Gómez, el projecte també té previst fer un salt endavant pel que fa a la vessant divulgativa. Aquest mes de juny està previst que s'acabin les obres de l'antic castell de Caldes, que es destinarà al projecte del **Camp dels Ninots**. A una primera planta hi haurà un laboratori de restauració i també s'habilitarà per allotjar els investigadors que participin a les campanyes d'excavacions. La planta baixa s'hi farà una aula didàctica per acollir visites escolars. S'hi projectarà un audiovisual, es farà una excavació simulada i també s'habilitarà amb diferents elements museogràfics. El projecte ha d'estar en marxa el 2

IDENTIFICAN UN NUEVO ESQUELETO ENTERO DE TAPIR DE HACE 3,1 MILLONES DE AÑOS

PALEOECOLOGÍA FÓSILES

EFEFUTURO.- Un nuevo esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años ha sido descubierto en el yacimiento **Camp dels Ninots** de la localidad gerundense de Caldes de Malavella, un espacio que concentra el 70 por ciento del registro fósil mundial de esta especie animal.

EFEFUTURO CALDES DE MALAVELLA (GIRONA) Viernes 27.05.2016

El hallazgo se ha producido dentro la campaña de excavaciones desarrollada este mes bajo la dirección del Instituto Catalán de Paleocología Humana y Evolución Social (IPHES) y convierte este espacio en el que concentra el 70 % del registro fósil mundial de esta especie animal.

El esqueleto hallado está "en conexión anatómica", según la terminología de los especialistas, ya que las partes del cuerpo se encuentran donde les corresponde.

Los codirectores de este proyecto de investigación, Bruno Gómez y Gerard Campeny, han explicado que "si bien en Europa hay muchos otros yacimientos con restos aislados de tapir, el de **Camp dels Ninots** es el único que los conserva enteros y en un estado excepcional".

Las medidas del tapir que ha aparecido estos días son las de un individuo joven de aproximadamente 1,80 metros de largo y 1,30 de altura que pesaba 250 kilos y pertenecía a la especie 'Tapirus arvernensis'.

Estos animales eran muy abundantes en el Mediterráneo hace 3,1 millones de años, en un momento en el que regía un clima subtropical más húmedo que el actual con temperaturas suaves, poca estacionalidad y abundantes precipitaciones.

Bosques de laurel
Uno de los rasgos característicos de la vegetación de Europa occidental de aquella época es que predominaban los bosques de laurel de hoja perenne como los que se encuentran en el sureste de China o en el delta del Mississippi.

El yacimiento de **Camp dels Ninots** ha permitido reconstruir el paisaje de la zona gracias a las abundantes huellas de restos vegetales, especialmente hojas y frutos, que han quedado atrapadas en los sedimentos.

Excavaciones estos días en el **Camp dels Ninots** – Ayuntamiento de Caldes de Malavella

Los estudios realizados permiten distinguir la existencia de una vegetación acuática con plantas que vivían sumergidas en zonas poco profundas y otra de bosque de riera con chopos y sauces junto a la presencia destacada de laureles, encinas, acebos y algunos árboles caducifolios como los nogales.

Los tapires encontraron en este contexto ambiental las condiciones idóneas para desarrollarse, ya que se trataba de mamíferos muy corpulentos que basaban su alimentación en hojas y frutas.

Además, un antiguo lago cercano proporcionaba, junto a comida suficiente, refugio ante posibles ataques de animales carnívoros de la zona.

La extinción de los tapires de Europa a principios del Pleistoceno, hace entre 2,8 y 2,5 millones de años, fue consecuencia de un cambio climático regido por los ciclos de los períodos glaciares e interglaciares, momento en que el paisaje subtropical fue sustituido por el mediterráneo.

Los tapires se encuentran actualmente en zonas muy concretas de Centroamérica y Asia, especialmente China y Sumatra, y el denominado 'tapirus indicus', de pelaje blanco y negro, es el que corresponde a la especie viva más relacionada con la que habitó en **Camp dels Ninots**. EFE

IDENTIFICAN UN ESQUELETO ENTERO DE TAPIR DE HACE 3,1 MILLONES DE AÑOS

Con este hallazgo el yacimiento de **Camp dels Ninots** en Caldes de Malavella (Gerona) concentra ya el 70% del registro fósil mundial de esta especie

IPHES/DICYT La excavación que este mes de mayo se desarrolla en el yacimiento del **Camp dels Ninots**, en Caldes de Malavella (Gerona), bajo la dirección del IPHES (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social), ha puesto al descubierto el esqueleto entero de un tapir de 3,1 millones de antigüedad que, además, está en conexión anatómica, es decir, con las partes del cuerpo donde le corresponden. Con este hallazgo el **Camp dels Ninots** concentra ya el 70% del registro fósil de esta especie.

"Si bien en Europa hay muchos otros yacimientos con restos aislados de tapir, el **Camp dels Ninots** es el único que los conserva enteros, en conexión anatómica y en un estado excepcional", subrayan Bruno Gómez y Gerard Campeny, investigadores del IPHES y codirectores de este proyecto de investigación. Las medidas del tapir que ha aparecido estos días serían las correspondientes a un individuo juvenil de aproximadamente 1,80 m de largo y 1,30 m de altura, que debería pesar unos 250 kilogramos y pertenecía a la especie *Tapirus arvernensis*.

Hace 3,1 millones de años los tapires eran muy abundantes en el Mediterráneo, en un momento en que regía un clima subtropical, más húmedo que el actual, con temperaturas relativamente suaves, poca estacionalidad y abundantes precipitaciones. Uno de los rasgos característicos de la vegetación de la Europa occidental de aquella época es que estaba caracterizada por bosques de laurel (laurisilva) de hoja perenne como las que hoy encontramos en el sureste de China o el Delta del Mississippi, donde predominan, por ejemplo, los llamados cipreses de los pantanos.

Reconstrucción del paisaje

En el yacimiento del **Camp dels Ninots** se ha podido reconstruir el paisaje de esta zona gracias a las abundantes huellas de restos vegetales, esencialmente hojas y frutos, que han quedado atrapadas en sus sedimentos. Su estudio ha permitido distinguir la existencia de una vegetación acuática, con plantas que vivían sumergidas en zonas poco profundas y someras. Otra vegetación documentada es la típica del bosque de riera con chopos, sauces, etc. y, finalmente, un laurisilva donde encontramos además de laureles, encinas, acebos y algunos árboles caducifolios como los nogales.

Es en este contexto ambiental donde los tapires encontraron las condiciones idóneas para vivir. Estos animales son mamíferos muy corpulentos que basan su alimentación en hojas y frutas, de las cuales, en este entorno, podían disponer durante prácticamente todo el año. La presencia de las aguas del antiguo lago del **Camp dels Ninots** proporcionaba no sólo la comida suficiente sino también refugio para los posibles ataques de carnívoros de la zona.

Con el esqueleto de tapir localizado este año, junto con los otros cuatro de campañas de excavación anteriores, todos ellos de edades diferentes, se demuestra que el entorno del **Camp dels Ninots** era el adecuado para vivir una población estable de este tipo de animales tan extraordinarios. Su extinción en Europa, a principios del Pleistoceno, hace entre 2,8 y 2,5 millones de años, es consecuencia de un cambio climático regido por la ciclicidad de los periodos glaciares e interglaciares, momento en que el paisaje subtropical fue sustituido por una vegetación de tipo mediterránea.

Actualmente, los tapires se encuentran en zonas muy concretas de Centroamérica y Asia, especialmente en China y Sumatra. El *tapirus indicus*, de pelaje blanco y negro, es la especie viva más relacionada con la que vivió el **Camp dels Ninots**.

Las acciones que el IPHES lleva a cabo en el **Camp dels Ninots** forman parte del proyecto cuadrienal de investigación "El Plio-pleistocè del **Camp dels Ninots** i la depressió prelitoral: evolució paleoclimàtica, dispersions faunístiques i humanes" (2014/100575) financiado por el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

IDENTIFICAN UN ESQUELETO ENTERO DE TAPIR DE HACE 3,1 MILLONES DE AÑOS

La excavación que este mes de mayo se desarrolla en el yacimiento del **Camp dels Ninots**, en Caldes de Malavella (Gerona), bajo la dirección del IPHES (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social), en España, ha puesto al descubierto el esqueleto entero de un tapir de 3,1 millones de antigüedad que, además, está en conexión anatómica, es decir, con las partes del cuerpo donde le corresponden. Con este hallazgo el **Camp dels Ninots** concentra ya el 70% del registro fósil de esta especie.

"Si bien en Europa hay muchos otros yacimientos con restos aislados de tapir, el **Camp dels Ninots** es el único que los conserva enteros, en conexión anatómica y en un estado excepcional", subrayan Bruno Gómez y Gerard Campeny, investigadores del IPHES y codirectores de este proyecto de investigación.

Las medidas del tapir que ha aparecido estos días serían las correspondientes a un individuo juvenil de aproximadamente 1,80 m de largo y 1,30 m de altura, que debería pesar unos 250 kilogramos y pertenecía a la especie *Tapirus arvernensis*.

Hace 3,1 millones de años los tapires eran muy abundantes en el Mediterráneo, en un momento en que regía un clima subtropical, más húmedo que el actual, con temperaturas relativamente suaves, poca estacionalidad y abundantes precipitaciones. Uno de los rasgos característicos de la vegetación de la Europa occidental de aquella época es que estaba caracterizada por bosques de laurel (laurisilva) de hoja perenne como las que hoy encontramos en el sureste de China o el Delta del Mississippi, donde predominan, por ejemplo, los llamados cipreses de los pantanos.

En el yacimiento del **Camp dels Ninots** se ha podido reconstruir el paisaje de esta zona gracias a las abundantes huellas de restos vegetales, esencialmente hojas y frutos, que han quedado atrapadas en sus sedimentos. Su estudio ha permitido distinguir la existencia de una vegetación acuática, con plantas que vivían sumergidas en zonas poco profundas y someras. Otra vegetación documentada es la típica del bosque de riera con chopos, sauces, etc. y, finalmente, un laurisilva donde encontramos además de laureles, encinas, acebos y algunos árboles caducifolios como los nogales.

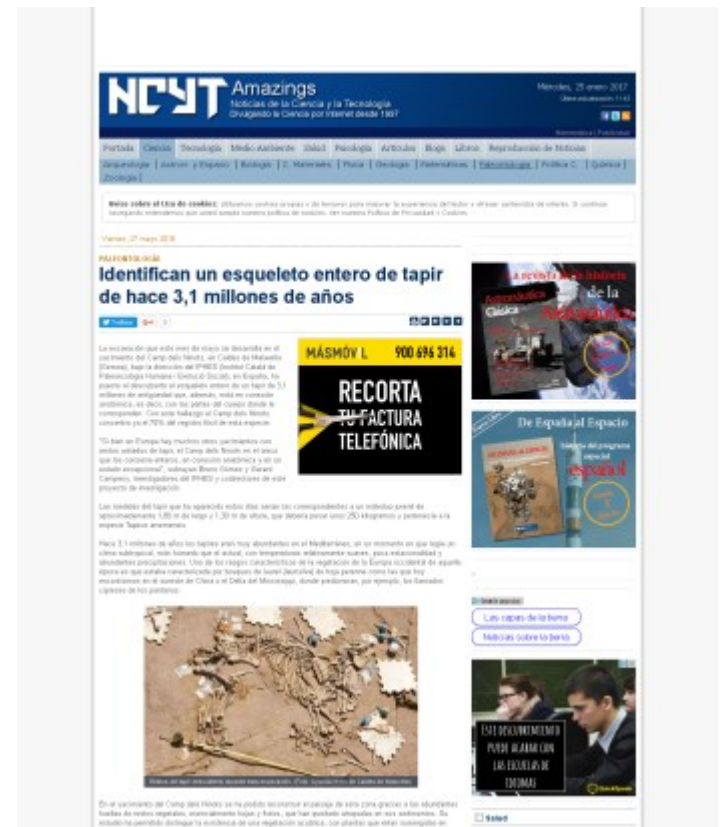
Es en este contexto ambiental donde los tapires encontraron las condiciones idóneas para vivir. Estos animales son mamíferos muy corpulentos que basan su alimentación en hojas y frutas, de las cuales, en este entorno, podían disponer durante prácticamente todo el año. La presencia de las aguas del antiguo lago del **Camp dels Ninots** proporcionaba no sólo la comida suficiente sino también refugio para los posibles ataques de carnívoros de la zona.

Con el esqueleto de tapir localizado este año, junto con los otros cuatro de campañas de excavación anteriores, todos ellos de edades diferentes, se demuestra que el entorno del **Camp dels Ninots** era el adecuado para vivir una población estable de este tipo de animales tan extraordinarios. Su extinción en Europa, a principios del Pleistoceno, hace entre 2,8 y 2,5 millones de años, es consecuencia de un cambio climático regido por la ciclicidad de los periodos glaciares e interglaciares, momento en que el paisaje subtropical fue sustituido por una vegetación de tipo mediterránea.

Actualmente, los tapires se encuentran en zonas muy concretas de Centroamérica y Asia, especialmente en China y Sumatra. El *tapirus indicus*, de pelaje blanco y negro, es la especie viva más relacionada con la que vivió el **Camp dels Ninots**.

Las acciones que el IPHES lleva a cabo en el **Camp dels Ninots** forman parte del proyecto cuadrienal de investigación "El Plio-pleistocè del **Camp dels Ninots** i la depressió prelitoral: evolució paleoclimàtica, dispersions faunístiques i humanes" (2014/100575) financiado por el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. (Fuente: IPHES/DICYT)

Copyright © 1996-2015 Amazings® / NCYT® (Noticiadelaciencia.com / Amazings.com). Todos los derechos reservados.
 Depósito Legal B-47398-2009, ISSN 2013-6714 - Amazings y NCYT son marcas registradas. Noticiadelaciencia.com y Amazings.com son las webs oficiales de Amazings.
 Todos los textos y gráficos son propiedad de sus autores. Prohibida la reproducción total o parcial por cualquier medio sin consentimiento previo por escrito.
 Excepto cuando se indique lo contrario, la traducción, la adaptación y la elaboración de texto adicional de este artículo han sido realizadas por el equipo de Amazings® / NCYT®.

FACEBOOK ES

BALNEARI PRATS

Balneari Prats: Balneari Prats at Balneari Prats.
Balneari Prats
gironanoticies.com

Bon dia!
Caldes de Malavella està d'enhorabona amb la nova troballa d'un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys d'antiguitat ! Aquesta troballa reforça encara més la importància del **Camp dels Ninots!**
Felicitats a l'equip de IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social que dirigeix les excavacions!

Buenos días!
Caldes de Malavella está de enhorabuena con el nuevo hallazgo de un esqueleto entero de tapir de 3,1 millones de años de antigüedad! Este hallazgo refuerza aún más la importancia del **Camp dels Ninots!**
¡Felicitades al equipo del Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució social, que dirige las excavaciones.

http://www.gironanoticies.com/noticia/37586_trobenalcampdel-ninot-unnou-quelet-encerdetapirdefa31milion-dany--2.htm#.V0d_JxotR-k.twitter

#BalneariPrats #CaldesdeMalavella #CampdelsNinots #Excavacions Caldes Comercial Turisme Caldes de Malavella Turisme la Selva Costa Brava Pirineu de Girona Patronat de Turisme Costa Brava Girona.

CATALUNYA VANGUARDISTA

ESQUELETO DE HACE 3,1 MILLONES DE AÑOS

Los restos corresponden a un individuo juvenil de aproximadamente 1,80 m de largo y 1,30 m de altura, que debería pesar unos 250 kilogramos. Foto: Ayuntamiento de Caldes de Malavella

La excavación que este mes de mayo se desarrolla en el yacimiento del **Camp dels Ninots**, en Caldes de Malavella (Gerona), bajo la dirección del IPHES (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social), ha puesto al descubierto el esqueleto entero de un tapir de 3,1 millones de antigüedad que, además, está en conexión anatómica, es decir, con las partes del cuerpo donde le corresponden. Con este hallazgo el **Camp dels Ninots** concentra ya el 70% del registro fósil de esta especie.

IPHES / "Si bien en Europa hay muchos otros yacimientos con restos aislados de tapir, el **Camp dels Ninots** es el único que los conserva enteros, en conexión anatómica y en un estado excepcional", subrayan Bruno Gómez y Gerard Campeny, investigadores del IPHES y codirectores de este proyecto de investigación.

Las medidas del tapir que ha aparecido estos días serían las correspondientes a un individuo juvenil de aproximadamente 1,80 m de largo y 1,30 m de altura, que debería pesar unos 250 kilogramos y pertenecía a la especie *Tapirus arvernensis*.

Dibujo de un ejemplar de tapir de perteneciente a la especie *Tapirus arvernensis*, al cual pertenecen los restos que se han encontrado en el **Camp dels Ninots**

Hace 3,1 millones de años los tapires eran muy abundantes en el Mediterráneo, en un momento en que regía un clima subtropical, más húmedo que el actual, con temperaturas relativamente suaves, poca estacionalidad y abundantes precipitaciones. Uno de los rasgos característicos de la vegetación de la Europa occidental de aquella época es que estaba caracterizada por bosques de laurel (laurisilva) de hoja perenne como las que hoy encontramos en el sureste de China o el Delta del Mississippi, donde predominan, por ejemplo, los llamados cipreses de los pantanos.

Reconstrucción del paisaje

En el yacimiento del **Camp dels Ninots** se ha podido reconstruir el paisaje de esta zona gracias a las abundantes huellas de restos vegetales, esencialmente hojas y frutos, que han quedado atrapadas en sus sedimentos.

Su estudio ha permitido distinguir la existencia de una vegetación acuática, con plantas que vivían sumergidas en zonas poco profundas y someras. Otra vegetación documentada es la típica del bosque de riera con chopos, sauces, etc. y, finalmente, un laurisilva donde encontramos además de laureles, encinas, acebos y algunos árboles caducifolios como los nogales.

Los trabajos de excavación de este año todavía continuarán unos días – Ayuntamiento de Caldes de Malavella

Es en este contexto ambiental donde los tapires encontraron las condiciones idóneas para vivir. Estos animales son mamíferos muy corpulentos que basan su alimentación en hojas y frutas, de las cuales, en este entorno, podían disponer durante prácticamente todo el año. La presencia de las aguas del antiguo lago del **Camp dels Ninots** proporcionaba no sólo la comida suficiente sino también refugio para los posibles ataques de carnívoros de la zona.

Con el esqueleto de tapir localizado este año, junto con los otros cuatro de campañas de excavación anteriores, todos ellos de edades diferentes, se demuestra que el entorno del **Camp dels Ninots** era el adecuado para vivir una población estable de este tipo de animales tan extraordinarios.

Su extinción en Europa, a principios del Pleistoceno, hace entre 2,8 y 2,5 millones de años, es consecuencia de un cambio climático

Su extinción en Europa, a principios del Pleistoceno, hace entre 2,8 y 2,5 millones de años, es consecuencia de un cambio climático regido por la ciclicidad de los periodos glaciares e interglaciares, momento en que el paisaje subtropical fue sustituido por una vegetación de tipo mediterránea.

Actualmente, los tapires se encuentran en zonas muy concretas de Centroamérica y Asia, especialmente en China y Sumatra. El *tapirus indicus*, de pelaje blanco y negro, es la especie viva más relacionada con la que vivió el **Camp dels Ninots**.

The image shows a screenshot of a news article from the website Vanguardista. The article is titled "Esqueleto de hace 3,1 millones de años" and "Identifican un esqueleto entero de tapir en Caldes de Malavella". It features a photograph of a fossilized skeleton of a tapir. The article text describes the discovery of a complete skeleton of a juvenile tapir, approximately 1.80 m long and 1.30 m tall, weighing about 250 kg. It mentions the location as Camp dels Ninots in Caldes de Malavella, Gerona, and the research team led by IPHES. The article also notes that this discovery represents 70% of the fossil record of this species. There are social media sharing icons and a sidebar with other news items.

#tuitsdecultura

Alucinante lo de los telediarios monotemáticos de fútbol madrileño... ¿Tan bien va este país que nada más interesa?

@EvaDiazPerez
Eva Díaz Pérez Periodista

Al Camp dels Ninots (Caldes de Malvella), un tapir de més de tres milions d'anys. Una excavació Iphes. @Ipatrimoni

@quimnadal
Joaquim Nadal Polític

Us molesten els legionarios però porteu els nens al zoo. Pfft. Quanta hipocresia.

@AnnaPunsoda
Anna Punsoda Ricart Periodista

La nova oposició al Brasil: artistes, músics i cineastes.

@paulocoelho
Paulo Coelho Escriptor

HANNELORE FOERSTER / GETTY

Una lectora amb un llibre electrònic als passadissos de la Fira del Llibre de Frankfurt

sentit, el llibre de paper, “almenys per a l'edició literària”, continua oferint una experiència més satisfactòria: “És una qüestió antropològica. N'hi ha prou amb veure les propietats que ofereix una tauleta per adonar-te que el llibre digital entra a competir amb una sèrie de continguts i

aplicacions entre les quals ho té molt difícil. La lectura és una part molt petita del que el dispositiu et permet”. A parer seu, el que passa amb el mercat digital constata que “el llibre és imbatible com a objecte”, sobretot per a l'edició de continguts literaris, que requereixen “una concentració,

una intimitat i una abstracció impossibles en una tauleta, on t'estan saltant els correus electrònics o la missatgeria instantània, i on hi ha molts altres estímuls a la teva disposició”. L'editor insisteix en la superioritat tecnològica del llibre de paper: “Si l'electrònic fos millor, tothom llegiria en pan-

talla. I no auguro que l'e-book millori substancialment a curt termini”.

Per a les petites editorials espanyoles, una altra de les oportunitats de negoci que vaticina Javier Celaya és el mercat hispanoamericà —on la penetració del llibre electrònic sí que és creixent, so-

bretot a Mèxic, segons l'informe de Bookwire—, però els editors obstenen que sense distribució física no hi ha presència als mitjans, i sense aquesta presència, la demanda és nul·la: “D'un llibre de 2.000 exemplars, en puc vendre 200 a l'Argentina, i això em genera una demanda digital de cinc unitats”, addueix Solano.

Quant a la innovació, Diego Moreno subratlla les dificultats que suposa que el del llibre digital sigui un mercat captiu, en què dos operadors, Amazon i iTunes, es reparteixin el 90% del mercat mundial. “Si vull crear una aplicació o promocionar un llançament

INCONVENIENTS

“En una tauleta el llibre competeix amb altres continguts”, adverteix l'editor Luis Solano

DOS CORRENTS

Per uns, el llibre en paper és insubstituïble; per d'altres, es tracta d'una relíquia del passat

ment o un contingut específic, no tinc interlocució amb aquests operadors, perquè les decisions es prenen als Estats Units.” Aquesta concentració del poder de distribució, afegeix Solano, comporta una altra dificultat: “Més de la meitat de la quota de mercat dels Estats Units és a les mans d'Amazon, tant en el llibre digital com en el de paper. Quan passa una cosa així, no es pot parlar tant de comportaments de mercat, com del comportament de l'operador, aquestes decisions tenen efectes molt visibles en el sector i no són atribuïbles a la demanda”.

Celaya, en canvi, assegura que, més lenta o més ràpida, la lectura digital és imparabile, i augura que la supervivència del llibre físic se circumscriurà a mercats secundaris, compradors gourmet de llibres la qualitat d'edició dels quals aportin un valor en ella mateixa, de manera semblant a com opera avui el mercat, minúscul però de resistència granítica, dels discos de vinil.●

iber:Camera

Orquestres Internacionals a

LAUDITORI

15/11/2016
Cinquena de Mahler
Simfònica de Ràdio Stuttgart
Eschenbach

27/01/2017
Tristany i Isolda
Simfònica del Teatre Mariinsky
Gergiev | Westbroek

20/02/2017
Simfonia Júpter
Filharmònica d'Hongria
Kocsis | Farrés

24/04/2017
El llac dels cignes
Simfònica Txaikovski
Fedosseiev | Varvara

24/05/2017
La Consagració
Simfònica de Ràdio Frankfurt
Orozco-Estrada | Capuçon

ABONAMENTS A PLATEA DES DE 256 €

#tuitsdecultura

Alucinante lo de los telediarios monotemáticos de fútbol madrileño... ¿Tan bien va este país que nada más interesa?

@EvaDiazPerez
Eva Díaz Pérez Periodista

Al Camp dels Ninots (Caldes de Malvella), un tapir de més de tres milions d'anys. Una excavació Iphes. @Ipatrimoni

@quimnadal
Joaquim Nadal Político

Us molesten els legionarios però porteu els nens al zoo. Pfft. Quanta hipocresia.

@AnnaPunsoda
Anna Punsoda Ricart Periodista

La nueva oposición en Brasil: artistas, músicos y cineastas.

@paulocoelho
Paulo Coelho Escritor

HANNELORE FOERSTER / GETTY

Una lectora ante su libro electrónico, en los pasillos de la feria del libro de Frankfurt

ese sentido, el libro de papel, “al menos para la edición literaria”, sigue ofreciendo una experiencia más satisfactoria: “Es algo antropológico. Basta con ver las propiedades que ofrece una tableta para darte cuenta de que en ella el libro digital entra a competir con una serie de contenidos y aplicaciones

entre las que lo tiene muy difícil. La lectura es una parte muy pequeña de lo que el dispositivo te permite”. A su juicio, lo que está ocurriendo con el mercado digital constata que “el libro es imbatible como objeto”, sobre todo para la edición de contenidos literarios, que requieren “una concentra-

ción, una intimidad y una abstracción imposibles en una tableta, donde te están saltando los correos electrónicos o la mensajería instantánea, y donde hay otros muchos estímulos a tu disposición”. El editor insiste en la superioridad tecnológica del libro de papel: “Si el electrónico fuese me-

yor, todo el mundo estaría leyendo en pantalla. Y no auguro que el e-book se mejore sustancialmente a corto plazo”.

Para las pequeñas editoriales españolas, otra de las oportunidades de negocio que vaticina Javier Celaya es el mercado hispanoamericano —donde la penetración

del libro electrónico sí es creciente, sobre todo en México, según el informe de Bookwire—, pero los editores obstan que sin distribución física no hay presencia en medios, y sin ella, la demanda es nula: “De un libro de 2.000 ejemplares, puedo vender 200 en Argentina, y eso me genera una demanda digital de cinco unidades”, aduce Solano.

En cuanto a la innovación, Diego Moreno subraya las dificultades que supone que el del libro digital sea un mercado cautivo, en el que dos operadores, Amazon e iTunes, se reparten el 90% del tráfico mundial. “Si quiero crear una

INCONVENIENTES

“En una tableta, el libro compite con contenidos y aplicaciones”, advierte el editor Luis Solano

DOS CORRIENTES

Para unos, el libro en papel es insustituible; para otros, una reliquia del pasado

aplicación o promocionar un lanzamiento o un contenido específico, no tengo interlocución con estos operadores, porque las decisiones se toman en EE.UU.”. Esta concentración del poder de distribución, añade Solano, comporta otra dificultad: “Más de la mitad de la cuota de mercado de Estados Unidos está en manos de Amazon, tanto en el libro digital como en el de papel. Cuando pasa algo así, no se puede hablar tanto de comportamientos de mercado como del comportamiento del operador, cuyas decisiones tienen efectos muy visibles en el sector y que no son atribuibles a la demanda”.

Celaya, en cambio, asegura que, más lenta o más rápida, la lectura digital es imparabla, y augura que la supervivencia del libro físico se circunscribirá a mercados secundarios, compradores *gourmet* de libros cuya calidad de edición aporte un valor en sí misma, de una manera similar a como opera hoy el mercado, minúsculo pero de resistencia granítica, de los discos de vinilo.●

iber:Camera

Orquestas Internacionales en

L'AUDITORI

15/11/2016
Quinta de Mahler
Sinfónica de Radio Stuttgart
Eschenbach

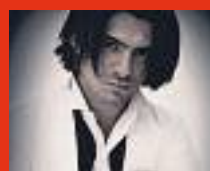
27/01/2017
Tristán e Isolda
Sinfónica del Teatro Mariinsky
Gergiev | Westbroek

20/02/2017
Sinfonía Júpiter
Filarmónica de Hungría
Kocsis | Farrés

24/04/2017
El lago de los cisnes
Sinfónica Chaikovsky
Fedoseyev | Varvara

24/05/2017
La Consagración
Sinfónica de Radio Frankfurt
Orozco-Estrada | Capuçon

ABONOS
EN PLATEA
DESDE 256 €

IDENTIFICAN UN NUEVO ESQUELETO ENTERO DE TAPIR DE HACE 3,1 MILLONES DE AÑOS

Un nuevo esqueleto entero de tapir de hace 3,1 millones de años ha sido descubierto en el yacimiento **Camp dels Ninots** de la localidad gerundense de Caldes de Malavella, un espacio que concentra el 70 por ciento del registro fósil mundial de esta especie animal.

El hallazgo se ha producido dentro la campaña de excavaciones desarrollada este mes bajo la dirección del Instituto Catalán de Paleoecología Humana y Evolución Social (IPHES) y convierte este espacio en el que concentra el 70 % del registro fósil mundial de esta especie animal.

El esqueleto hallado está "en conexión anatómica", según la terminología de los especialistas, ya que las partes del cuerpo se encuentran donde les corresponde.

Los codirectores de este proyecto de investigación, Bruno Gómez y Gerard Campeny, han explicado que "si bien en Europa hay muchos otros yacimientos con restos aislados de tapir, el de **Camp dels Ninots** es el único que los conserva enteros y en un estado excepcional".

Las medidas del tapir que ha aparecido estos días son las de un individuo joven de aproximadamente 1,80 metros de largo y 1,30 de altura que pesaba 250 kilos y pertenecía a la especie 'Tapirus arvernensis'.

Estos animales eran muy abundantes en el Mediterráneo hace 3,1 millones de años, en un momento en el que regía un clima subtropical más húmedo que el actual con temperaturas suaves, poca estacionalidad y abundantes precipitaciones.

Bosques de laurel
Uno de los rasgos característicos de la vegetación de Europa occidental de aquella época es que predominaban los bosques de laurel de hoja perenne como los que se encuentran en el sureste de China o en el delta del Mississipi.

El yacimiento de **Camp dels Ninots** ha permitido reconstruir el paisaje de la zona gracias a las abundantes huellas de restos vegetales, especialmente hojas y frutos, que han quedado atrapadas en los sedimentos.

Excavaciones estos días en el **Camp dels Ninots** – Ayuntamiento de Caldes de Malavella

Los estudios realizados permiten distinguir la existencia de una vegetación acuática con plantas que vivían sumergidas en zonas poco profundas y otra de bosque de riera con chopos y sauces junto a la presencia destacada de laureles, encinas, acebos y algunos árboles caducifolios como los nogales.

Los tapires encontraron en este contexto ambiental las condiciones idóneas para desarrollarse, ya que se trataba de mamíferos muy corpulentos que basaban su alimentación en hojas y frutas.

Además, un antiguo lago cercano proporcionaba, junto a comida suficiente, refugio ante posibles ataques de animales carnívoros de la zona.

La extinción de los tapires de Europa a principios del Pleistoceno, hace entre 2,8 y 2,5 millones de años, fue consecuencia de un cambio climático regido por los ciclos de los períodos glaciares e interglaciares, momento en que el paisaje subtropical fue sustituido por el mediterráneo.

Los tapires se encuentran actualmente en zonas muy concretas de Centroamérica y Asia, especialmente China y Sumatra, y el denominado 'tapirus indicus', de pelaje blanco y negro, es el que corresponde a la especie viva más relacionada con la que habitó en **Camp dels Ninots**. EFE

La entrada aparece primero en NAVARRA INFORMACIÓN .

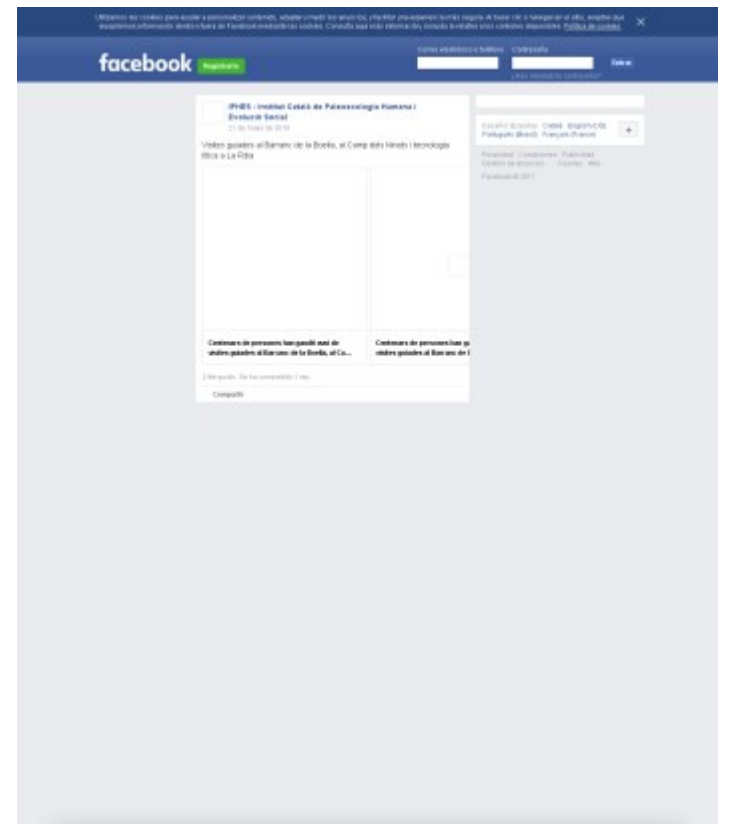

FACEBOOK ES

IPHES - INSTITUT CATALÀ DE PALEOECOLOGIA HUMANA I EVOLUCIÓ SOCIAL

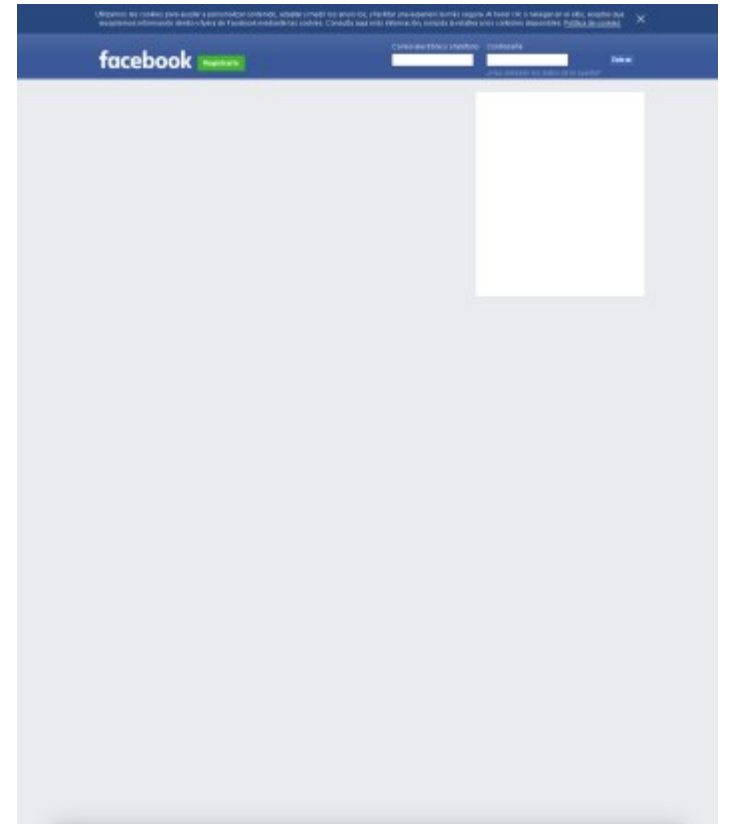
IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social:
IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social
iphes-noticies.blogspot.com

Visites guiades al Barranc de la Boella, al **Camp dels Ninots** i tecnologia lítica a La Riba.

IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social: IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social shared Ajuntament de Caldes de Malavella's post.
Ajuntament de Caldes de Malavella

Gran expectació avui al **Camp** dels **Ninots** en la inauguració de la senyalització i la visita a l'excavació d'enguany. Tant Ajuntament com l'IPHES, convençuts del gran potencial del jaciment!

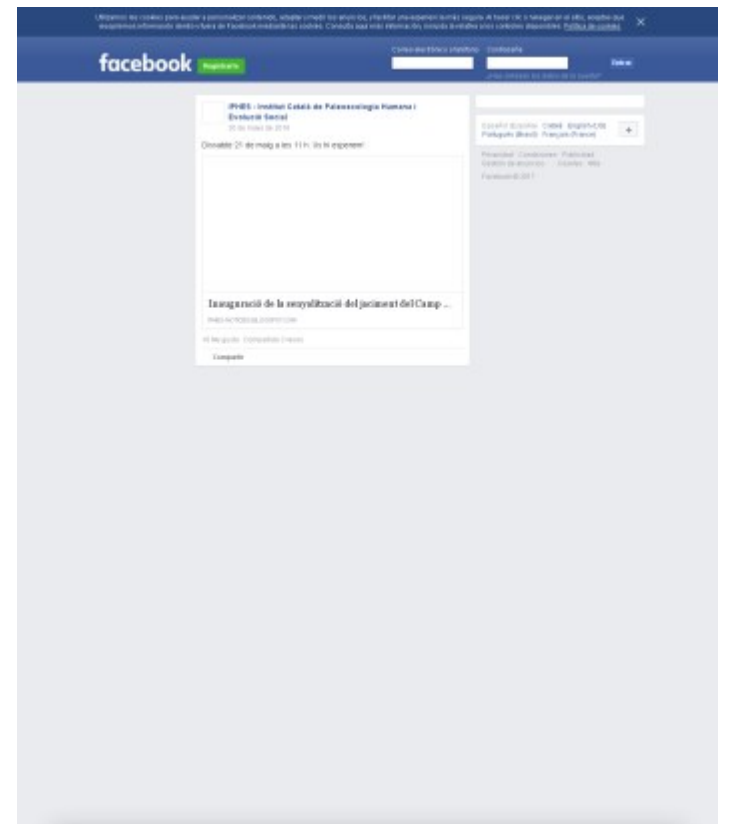
FACEBOOK ES

INAUGURACIÓ DE LA SENYALITZACIÓ DEL JACIMENT DEL CAMP DELS NINOTS I VISITA GUIADA A L'EXCAVACIÓ...

IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social:
Inauguració de la senyalització del jaciment del **Camp** dels **Ninots** i visita guiada a l'excavació...
iphes-noticies.blogspot.com

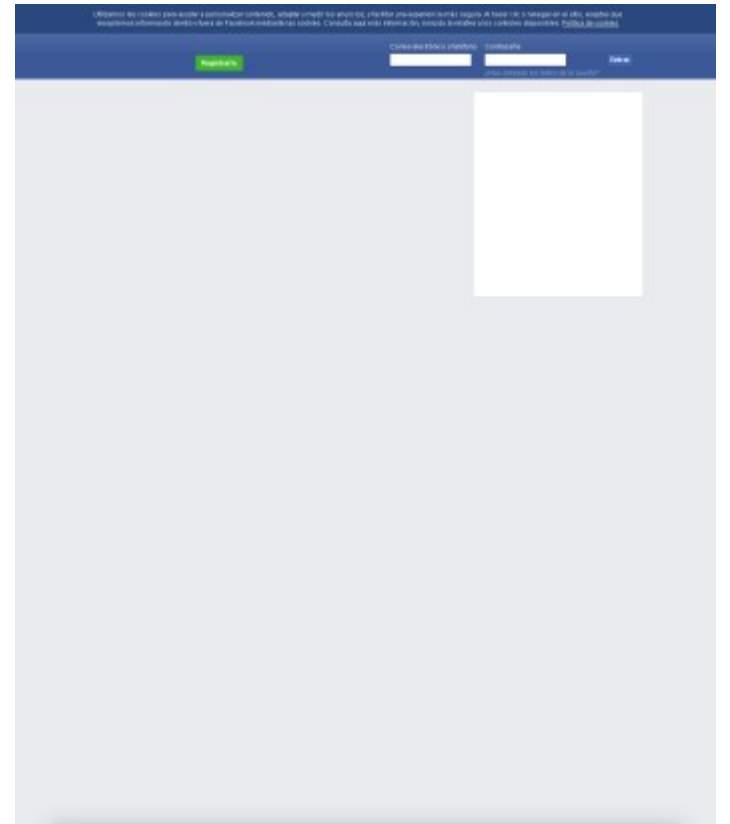
Dissabte 21 de maig a les 11 h. Us hi esperem!.

FACEBOOK ES ES REPRÈN L'EXCAVACIÓ AL CAMP DELS NINOTS

IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i...

RECU LL DE PREMSA

CAMP DELS NINOTS

ÍNDEX

JACIMENTS ARQUEOLÒGICS / CAMP DELS NINOTS

Data	Titular	Mitjà
01 jun 2016	Troben al castell de Caldes les restes d'un edifici romà Superfície:32% Audiència:80.000 Valoració:992€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
01 jun 2016	El cor infantil ugandès Safari, de gira per Catalunya Superfície:40% Audiència:80.000 Valoració:620€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
02 jun 2016	La riquesa dels jaciments gironins crea expectatives Superfície:70% Audiència:791.000 Valoració:ND	Suplements Ara (Ed. Impresa)
03 jun 2016	Bon dia! Caldes de Malavella està d'enhorabona amb la nova troballa d'un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys d'antiguitat ! Aquesta troballa reforça encara més la importància del Camp dels Ninots! Felicitats a l'equip de IPHES - Institut Superfície:100% Audiència:423 Valoració:5€	Facebook ES
05 jun 2016	"El visitant pot recórrer alguna de les dotze rutes que envolten el municipi" Superfície:31% Audiència:119.000 Valoració:1.488€	Ara.cat (Ed. Impresa)
05 jun 2016	L'agenda Superfície:90% Audiència:80.000 Valoració:833€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
06 jun 2016	Troben al Camp dels Ninots un nou esquelet sencer de tapir de fa 3,1 milions d'anys IPHES -... Superfície:100% Audiència:1.154 Valoració:14€	Facebook ES
06 jun 2016	Caldes de Malavella. Agenda del 6 al 12 de juny: DILLUNS, 6 DE JUNYInici d'inscripcions al Casal d'estiuEstades, matins, casalet Superfície:100% Audiència:382 Valoració:15€	Canal Ajuntament
06 jun 2016	Claredat en la intenció amb retrets de lentitud a Caldes Superfície:100% Audiència:3.955 Valoració:133€	El Punt Avui
07 jun 2016	Claredat en la intenció amb retrets de lentitud a Caldes Superfície:20% Audiència:80.000 Valoració:310€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
19 jun 2016	L'agenda Superfície:90% Audiència:80.000 Valoració:833€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
20 jun 2016	Un esqueleto de tapir de 3,1 millones de años en el Camp dels Ninots Superfície:100% Audiència:18.668 Valoració:1.680€	La Vanguardia
24 jun 2016	16 1 RUTA PELS ORÍGENS DE LA SELVA Superfície:52% Audiència:46.000 Valoració:1.039€	Descobrir Catalunya (Ed. Impresa)
26 jun 2016	L'agenda Superfície:90% Audiència:80.000 Valoració:833€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)

Alguns dels components del Cor Safari, que està portant a terme una llarga gira per Catalunya ■ ARXIU

El cor infantil ugandès Safari, de gira per Catalunya

Ofereix diversos concerts a les comarques gironines, dins d'una campanya de l'ONG Nzuri Daima

X. Castellón
GIRONA

El Cor Safari, format per 28 nens i nenes de 8 a 14 anys provinents d'una escola orfenat d'Entebbe (Uganda), està portant a terme una llarga gira per Catalunya, dins d'una campanya de sensibilització impulsada per la Fundació Nzuri Daima per promoure la comunicació entre infants de tot el món. Dijous passat, el Cor Safari va iniciar la seva primera gira catalana a Montserrat, amb els escolans del monestir.

Després d'haver acompanyat el mallorquí Joan Miquel Oliver en el seu concert al Festivalot, diumenge passat al Teatre Municipal, aquesta setmana, els membres del Cor Safari són a Girona, on oferiran diversos concerts i estan acollits per famílies d'alumnes de l'escola Annexa. El cor ugandès, que està presentant en aquesta gira el disc *Joy's miracle*, actuarà demà a l'auditori del centre cívic Ter, amb la Coral Multicultural i alumnes de les escoles Domeny i Balandrau (18.30h); divendres a l'auditori de l'Espai Caixa de la plaça Poeta Marquina, amb el Cor Preludi (20h), i dissabte a l'auditori Josep

Irla amb l'Escola Coral del Conservatori Isaac Albéniz de la Diputació de Girona (19.30 h). En tots els casos es poden fer aportacions solidàries.

En les pròximes setmanes, el Cor Safari també actuarà a El Torín d'Olot, el 10 de juny; a l'auditori dels Caputxins de Figueres, l'11 de juny; a Roses, el 12 de juny; a Besalú, el 13 de juny, i també al festival Clownia, organitzat per Txarango a Sant Joan de les Abadesses, on Safari actuarà el 25 de juny com a grup convidat d'aquesta edició. El 7 de juliol, el cor africà tornarà a Girona, on oferirà un concert a l'auditori de la Mercè amb el Cor Gospel Girona.

Nzuri Daima és una ONG que des de l'any 1999 du a terme projectes de cooperació i voluntariat en països com ara Uganda, Tanzània, l'Índia, el Perú, i l'Equador. Entre els seus projectes, destaquen els destinats als infants, les dones i la gent gran. Amb els concerts d'aquesta gira i les vendes del disc *Joy's miracle* –inclou cançons en la seva llengua i en català, castellà, anglès i francès, algunes compostes per una de les nenes del cor– es recullen fons per millorar les instal·lacions de la seva escola. ■

Troben al castell de Caldes les restes d'un edifici romà

La localització de les parets d'una casa del segle I dC a tocar de les termes fa ajornar dos mesos l'obertura del centre d'interpretació del Camp dels Ninots

Jordi Ferrer
CALDES DE MALAVELLA

El centre d'interpretació del jaciment del Camp dels Ninots, situat a l'antic castell de Caldes, endarrerirà un parell de mesos l'obertura a causa d'una troballa: les parets d'un edifici romà d'entre els segles I i III dC, indica l'arqueòleg Joan Llinàs. Les obres haurien d'estar enllestides a final de mes.

Llinàs ha dirigit les excavacions, que van obligar a aturar part de les obres del centre. L'historiador revela que les restes de l'edifici tenen forma de T i corresponen a dues parets. "Són perpendiculars i pertanyen a tres habitacions", indica el director de projectes d'Atri Cultura i Patrimoni. En una d'aquestes habitacions hi hauria hagut un morter hidràulic. Les restes són molt a prop de les termes romanes del poble, al puig de Sant Grau.

L'alcalde, Salvador Balliu (CDC), explica com es va trobar l'edifici. "Els sostres eren molt baixos, i el terra s'havia de rebaixar 15 o 20 centímetres depe-

Les regidores Gemma Alsina i Àngela Frigolé, ahir al matí davant les restes de l'edifici romà, a la planta baixa del centre d'interpretació del jaciment del Camp dels Ninots ■ QUIM PUIG

La frase

"Vam trobar dues parets en forma de T que pertanyen a tres habitacions de l'època romana, d'entre els segles I i III dC"

Joan Llinàs
HISTORIADOR I ARQUEÒLEG (ATRI)

ment del lloc. Al principi, no sabíem si era unes termes o una muralla."

Amb l'autorització del

Departament de Cultura, l'Ajuntament i Atri van decidir que les parets de l'edifici romà fossin visibles en el futur "gràcies a un vidre transparent", diu el batlle, que hi afegeix: "Forma part del passat." Les regidores Gemma Alsina (entitats) i Àngela Frigolé (educació) van visitar ahir les obres.

L'Ajuntament va rebre una subvenció de la Generalitat de 260.150 euros per fer el centre d'interpre-

tació al castell, antic dispensari. Balliu indica que hi haurà una sala audiovisual i una exposició del material del Camp dels Ninots, que investiguen els membres de l'Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social (Iphes), de la Universitat Rovira i Virgili (URV). També hi haurà estances per als recercadors. L'Iphes ha localitzat a Caldes el cinquè esquelet de tapir, de fa tres milions d'anys. ■

LA CUINA (LITERÀRIA) DELS ESCRIPTORS

7+1

SINGULARS, PERIFÈRICS I FRANCTIRADORS

 [4 DE MAIG]
JORDI CUSSA

 [11 DE MAIG]
ALICIA KOPF

 [18 DE MAIG]
DAMIÀ BARDERA

 [25 DE MAIG]
JAVI LOZANO-SESER

 [1 DE JUNY]
JENN DÍAZ

 [8 DE JUNY]
VÍCTOR GARCÍA TUR

 [15 DE JUNY]
ADRIÀ PUJOL

 [22 DE JUNY]
JORDI GALVES

Totes les conferències tindran lloc a la Casa de Cultura de Girona a 2/4 de 8 del vespre. Entrada lliure. L'organització es reserva el dret de modificar el programa i els horaris o de suspendre algunes de les conferències anunciades per causes imprevistes | www.casadecultura.cat

Alguns dels components del Cor Safari, que està portant a terme una llarga gira per Catalunya ■ ARXIU

El cor infantil ugandès Safari, de gira per Catalunya

Ofereix diversos concerts a les comarques gironines, dins d'una campanya de l'ONG Nzuri Daima

X. Castellón
GIRONA

El Cor Safari, format per 28 nens i nenes de 8 a 14 anys provinents d'una escola orfenat d'Entebbe (Uganda), està portant a terme una llarga gira per Catalunya, dins d'una campanya de sensibilització impulsada per la Fundació Nzuri Daima per promoure la comunicació entre infants de tot el món. Dijous passat, el Cor Safari va iniciar la seva primera gira catalana a Montserrat, amb els escolans del monestir.

Després d'haver acompanyat el mallorquí Joan Miquel Oliver en el seu concert al Festivalot, diumenge passat al Teatre Municipal, aquesta setmana, els membres del Cor Safari són a Girona, on oferiran diversos concerts i estan acollits per famílies d'alumnes de l'escola Annexa. El cor ugandès, que està presentant en aquesta gira el disc *Joy's miracle*, actuarà demà a l'auditori del centre cívic Ter, amb la Coral Multicultural i alumnes de les escoles Domeny i Balandrau (18.30h); divendres a l'auditori de l'Espai Caixa de la plaça Poeta Marquina, amb el Cor Preludi (20h), i dissabte a l'auditori Josep

Irla amb l'Escola Coral del Conservatori Isaac Albéniz de la Diputació de Girona (19.30 h). En tots els casos es poden fer aportacions solidàries.

En les pròximes setmanes, el Cor Safari també actuarà a El Torin d'Olot, el 10 de juny; a l'auditori dels Caputxins de Figueres, l'11 de juny; a Roses, el 12 de juny; a Besalú, el 13 de juny, i també al festival Clownia, organitzat per Txarango a Sant Joan de les Abadesses, on Safari actuarà el 25 de juny com a grup convidat d'aquesta edició. El 7 de juliol, el cor africà tornarà a Girona, on oferirà un concert a l'auditori de la Mercè amb el Cor Gospel Girona.

Nzuri Daima és una ONG que des de l'any 1999 du a terme projectes de cooperació i voluntariat en països com ara Uganda, Tanzània, l'Índia, el Perú, i l'Equador. Entre els seus projectes, destaquen els destinats als infants, les dones i la gent gran. Amb els concerts d'aquesta gira i les vendes del disc *Joy's miracle* –inclou cançons en la seva llengua i en català, castellà, anglès i francès, algunes compostes per una de les nenes del cor– es recullen fons per millorar les instal·lacions de la seva escola. ■

Troben al castell de Caldes les restes d'un edifici romà

La localització de les parets d'una casa del segle I dC a tocar de les termes fa ajornar dos mesos l'obertura del centre d'interpretació del Camp dels Ninots

Jordi Ferrer
CALDES DE MALAVELLA

El centre d'interpretació del jaciment del Camp dels Ninots, situat a l'antic castell de Caldes, endarrerirà un parell de mesos l'obertura a causa d'una troballa: les parets d'un edifici romà d'entre els segles I i III dC, indica l'arqueòleg Joan Llinàs. Les obres haurien d'estar enllestides a final de mes.

Llinàs ha dirigit les excavacions, que van obligar a aturar part de les obres del centre. L'historiador revela que les restes de l'edifici tenen forma de T i corresponen a dues parets. "Són perpendiculars i pertanyen a tres habitacions", indica el director de projectes d'Atri Cultura i Patrimoni. En una d'aquestes habitacions hi hauria hagut un morter hidràulic. Les restes són molt a prop de les termes romanes del poble, al puig de Sant Grau.

L'alcalde, Salvador Balliu (CDC), explica com es va trobar l'edifici. "Els sostres eren molt baixos, i el terra s'havia de rebaixar 15 o 20 centímetres depe-

Les regidores Gemma Alsina i Àngela Frigolé, ahir al matí davant les restes de l'edifici romà, a la planta baixa del centre d'interpretació del jaciment del Camp dels Ninots ■ QUIM PUIG

La frase

“Vam trobar dues parets en forma de T que pertanyen a tres habitacions de l'època romana, d'entre els segles I i III dC”

Joan Llinàs
HISTORIADOR I ARQUEÒLEG (ATRI)

nent del lloc. Al principi, no sabíem si era unes termes o una muralla.”

Amb l'autorització del

Departament de Cultura, l'Ajuntament i Atri van decidir que les parets de l'edifici romà fossin visibles en el futur “gràcies a un vidre transparent”, diu el batlle, que hi afegeix: “Forma part del passat.” Les regidores Gemma Alsina (entitats) i Àngela Frigolé (educació) van visitar ahir les obres.

L'Ajuntament va rebre una subvenció de la Generalitat de 260.150 euros per fer el centre d'interpre-

tació al castell, antic dispensari. Balliu indica que hi haurà una sala audiovisual i una exposició del material del Camp dels Ninots, que investiguen els membres de l'Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social (Iphes), de la Universitat Rovira i Virgili (URV). També hi haurà estances per als recercadors. L'Iphes ha localitzat a Caldes el cinquè esquelet de tapir, de fa tres milions d'anys. ■

LA CUINA (LITERÀRIA) DELS ESCRIPTORS

7+1

SINGULARS, PERIFÈRICS I FRANCTIRADORS

 [4 DE MAIG]
JORDI CUSSA

 [11 DE MAIG]
ALICIA KOPF

 [18 DE MAIG]
DAMIÀ BARDERA

 [25 DE MAIG]
JAVI LOZANO-SESER

 [1 DE JUNY]
JENN DÍAZ

 [8 DE JUNY]
VÍCTOR GARCÍA TUR

 [15 DE JUNY]
ADRIÀ PUJOL

 [22 DE JUNY]
JORDI GALVES

Totes les conferències tindran lloc a la Casa de Cultura de Girona a 2/4 de 8 del vespre. Entrada lliure. L'organització es reserva el dret de modificar el programa i els horaris o de suspendre algunes de les conferències anunciades per causes imprevistes | www.casadecultura.cat

CULTURA

La riquesa dels jaciments gironins crea expectatives

Les excavacions que es duran a terme aquest estiu ajudaran a conèixer millor la història d'una cinquantena de llocs

JOSEP PASTELLS
GIRONA

“L'experiència ens demostra que cada any ens trobem sorpreses, tot i que mai no es pot garantir res”. El paleontòleg Joan Madurell, responsable, juntament amb Bienvenido Martínez, de les excavacions al jaciment d'Incarcal de Crespià –representatiu de les faunes de grans mamífers del pliocè inferior–, resumeix amb força precisió les expectatives dels investigadors immersos en la cinquantena d'intervencions previstes per a aquest estiu a les comarques gironines.

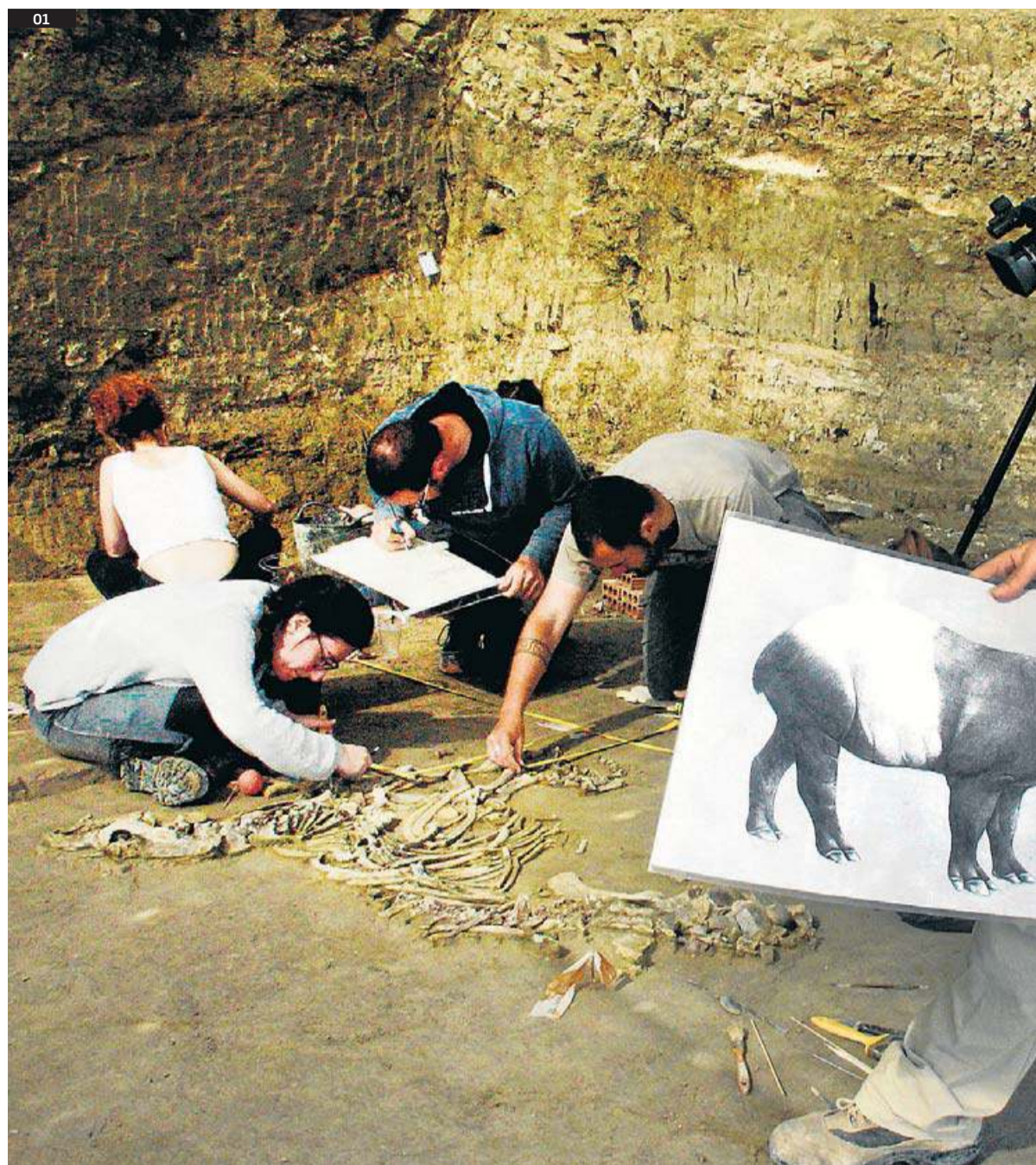
“Sempre hi ha alguna sorpresa”, assenteix la medievalista i arqueòloga Imma Ollich, que, juntament amb Montserrat Mataró i Anna Maria Puig, condueix des de fa deu anys les excavacions al poblat medieval abandonat de Santa Creu de Rodes. Les restes de ganivets, copes i vaixelles importades de València descobertes al voltant de l'església de Santa Helena han permès deduir que aquest poble preromànic construït amb pedra era “un lloc de pelegrinatge”, apunta Ollich, que, a partir de la segona quinzena de setembre, quan es reprendran les excavacions, esbrinarà nous detalls d'un

poblat que va ser abandonat al segle XV. En les mateixes dates, Madurell dirigirà la continuació dels treballs a Incarcal, on des del 1984 s'han descobert restes del tigre de dents de sabre *Homotherium* i de mamuts, rinoceronts i cérvols gegants. “Tot plegat ens ajuda a categoritzar de manera fidedigna com era el Pla de l'Estany fa al voltant d'un milió d'anys”, explica el paleontòleg, que preveu que tindran feina “per a més de 30 anys més”.

Tasca titànica

Incarcal i Santa Creu de Rodes són només dos exemples de la riquesa dels jaciments gironins i de la tasca titànica que suposa explorar-los amb l'objectiu de reconstruir la història. Qualsevol intent d'enumerar les excavacions més rellevants que es duran a terme aquest estiu topa amb la constatació que totes són importants, que totes ajuden a reconstruir el passat més o menys remot d'un territori ple d'atractius.

En aquest context, l'esquelet sencer de tapir de fa 3,1 milions d'anys, desenterrat la setmana passada al **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella, és quasi una troballa anecdòtica si es compara amb tot el que s'ha descobert fins ara i, sobretot, amb el que queda per descobrir

01. Un moment de la tasca de reconstrucció de l'esquelet sencer de tapir de fa 3,1 milions d'anys desenterrat al Camp dels Ninots.

02. Imatge de les excavacions a la cova de l'Arbreda. ACN

en terres gironines. “El que queda per excavar, en el sentit ampli de la paraula, és més del que s'ha excavat fins ara”, subratlla Julià Maroto, investigador de la UdG que al setembre dirigirà la recerca al Cau del Roure, un dels jaciments que formen les coves del Reclau de Serinyà i que a inicis del paleolític superior, fa 34.000 anys, va ser ocupat pels llops, per altres carnívors i, puntualment, per humans, que hi van deixar un collaret fet de cargols marins.

Feina per a moltes generacions

Al **Camp dels Ninots**, on les excavacions d'enguany es van iniciar al maig i acabaran demà, “hi haurà feina per a moltes generacions d'investigadors”, comenta Gerard Campeny, de l'Institut Català de Paleontologia Humana i Evolució Social (IPHES). “Només hem excavat un 1% del jaciment”, informa Campeny, que, juntament amb Jordi Agustí i Bruno Gómez, dirigeix un projecte de recerca que agrupa disciplines molt diverses (geologia, paleontologia, arqueologia i botànica) i, a partir de la interrelació de les dades obtingudes, ajuda a conèixer un moment concret en la història de la vida i de la Terra, en el qual un seguit d'animals i de plantes van desaparèixer fruit d'un canvi climàtic. La gran quantitat de fòssils recuperats fins ara en aquest jaciment de 250.000 metres quadrats –des del

2003 s'hi han descobert 22 esquelets sencers de bòvids, de tapirs i, fins i tot, d'un rinoceront– el converteixen en un lloc indispensable per conèixer els últims tres milions d'anys de la nostra història.

Empúries i Ullastret

El Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries reprendrà al juliol les excavacions arqueològiques a la ciutat romana. Dins de les pràctiques de camp realitzades en el marc del 70è Curs d'Arqueologia d'Empúries, s'excavarà diversos sectors de l'anomenada Ínsula 30, una de les illes d'edificacions que conformaven la retícula urbana de la ciutat i on s'emplaçaven les termes públiques. Es preveu excavar en diferents locals o *tabernae* situats a la meitat meridional de l'illa i descobrir noves evidències relacionades amb l'etapa d'ocupació més antiga, del segle I aC. L'excavació de l'Ínsula 30 ha de fer possible enllaçar el recorregut de visita actual entre els sectors de les *domus* i del fòrum de la ciutat romana, de la qual avui en coneixem únicament un 20%.

Una altra de les excavacions clàssiques és la del poblat ibèric d'Ullastret, un dels conjunts arqueològics de l'edat del ferro més destacats del Mediterrani occidental. Els treballs iniciats a l'abril s'allargaran fins al juliol a causa de la pluja, assenyala

Treballs d'excavació de la zona externa del Cau del Roure, a Serinyà, durant la campanya de l'estiu passat. ARA

BON DIA! CALDES DE MALAVELLA ESTÀ D'ENHORABONA AMB LA NOVA TROBALLA D'UN ESQUELET SENCER DE TAPIR DE 3,1 MILIONS D'ANYS D'ANTIGUITAT ! AQUESTA TROBALLA REFORÇA ENCARA MÉS LA IMPORTÀNCIA DEL CAMP DELS NINOTS! FELICITATS A L'EQUIP DE IPHES - INSTITUT

Balneari Prats: Balneari Prats at Balneari Prats.
Balneari Prats
gironanoticies.com

Bon dia!
Caldes de Malavella està d'enhonorabona amb la nova troballa d'un esquelet sencer de tapir de 3,1 milions d'anys d'antiguitat ! Aquesta troballa reforça encara més la importància del **Camp dels Ninots!**
Felicitats a l'equip de IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social que dirigeix les excavacions!

Buenos días!
Caldes de Malavella está de enhorabuena con el nuevo hallazgo de un esqueleto entero de tapir de 3,1 millones de años de antigüedad! Este hallazgo refuerza aún más la importancia del **Camp dels Ninots!**
¡Felicidades al equipo del Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució social, que dirige las excavaciones.

http://www.gironanoticies.com/noticia/37586_trobenalcampdel-ninot-unnou-quelet-encerdetapirdefa31million-dany--2.htm#.V0d_JxotR-k.twitter

#BalneariPrats #CaldesdeMalavella #CampdelsNinots #Excavacions Caldes Comercial Turisme Caldes de Malavella Turisme la Selva Costa Brava Pirineu de Girona Patronat de Turisme Costa Brava Girona.

El Consell Comarcal de la Selva, compromès amb l'emprenedoria i la innovació empresarial

El Consell Comarcal de la Selva i diversos ajuntaments de la comarca, dins la seva estratègia de generar oportunitats a les persones i les empreses del territori, han articular una xarxa comarcal de serveis i activitats encaminades a la millora de l'emprenedoria, el creixement i la innovació empresarial. Aquesta estratègia ha portat a desenvolupar serveis a mida per a les empreses i les persones, per donar-los suport en tot el cicle de vida del seu projecte.

Servei de suport a l'emprenedoria i l'autoocupació

A través de diversos punts d'atenció a l'emprenedor repartits arreu de la comarca, el Consell Comarcal ofereix tot un ventall de serveis de suport a l'autoocupació, que van des de l'anàlisi de la viabilitat del projecte, la formació de la persona emprenedora en competències personals i diferents àmbits de

El vincle perfecte per ajudar les persones i les empreses davant dels nous reptes

la gestió empresarial, l'accés a les fons de finançament, a les noves tecnologies, la comercialització del producte o servei, el creixement i l'acceleració empresarial, etc.

Aquests serveis són oferts per un equip multidisciplinari i polivalent, que dona resposta a les diferents necessitats de l'emprenedor, i que té el punt de trobada a El Centre - Eix de Negoci de Santa Coloma de Farners, una iniciativa desenvolupada de forma conjunta entre el Consell Comarcal i l'Ajuntament del municipi.

A banda dels serveis bàsics de suport a l'autoocupació, des d'aquest equipament s'han començat a generar iniciatives de suport a l'acceleració de projectes, que l'estan convertint en un referent territorial

a l'hora d'acollir projectes emprenedors amb potencial de creixement, i que necessiten aquest suport abans d'entrar als programes d'acceleració existents avui en dia.

Suport a la innovació i el desenvolupament empresarial

Ahora, el Consell Comarcal de la Selva també treballa en la millora de la competitivitat de les empreses ja consolidades de la comarca, especialment a l'hora d'incorporar al seu dia a dia diferents elements relacionats amb la innovació empresarial, l'accés a la societat del coneixement, l'economia verda, la internacionalització i creixement dels mercats, etc.

En aquesta línia, El Centre -

Eix de Negoci de Santa Coloma ha començat a articular també diferents serveis per a les empreses, entre els quals en destaca l'obertura d'un punt d'atenció de la Xarxa PID del CDTI, amb l'objectiu de facilitar l'accés a programes i línies d'ajut relacionats amb la innovació i el coneixement.

Finalment, la creació de la taula industrial de la Selva, formada per ajuntaments i les principals empreses de la comarca, ha de permetre consolidar un espai de trobada i concertació permanent entre el sector públic i el privat, element indispensable per a la millora de la competitivitat del territori.

CONSELL COMARCAL DE LA SELVA

www.selva.cat

"El visitant pot recórrer alguna de les dotze rutes que envolten el municipi"

Mercè Rosell, regidora de Turisme i Cultura de Caldes de Malavella

Al marge de la seva tradició termal, Caldes de Malavella ofereix al visitant descobrir un llegat històric i practicar esports com el golf, el ciclisme i el senderisme

- Quins enclavaments conformen el patrimoni termal de Caldes de Malavella?

Al marge de les Termes Romanes del Puig de Sant Grau, declarat monument històric d'interès nacional, trobem la Font de Sant Narcís, la de la Mina, la Vaca i els Bullidors, o els Balnearis Prats i Vichy Catalán, uns establiments termals que daten de la segona meitat del segle XIX, entre altres.

- Quins elements afavoreixen l'activitat termal del municipi?

A part de trobar-se enmig de dues conques hidrogràfiques com la del Ter i la de la Tordera, la presència de falles lligada a una activitat geotèrmica important en el subsòl dona lloc a urgències d'aigües termals i

mineromedicinals que arriben als 60°C de temperatura, fet que esdevé el tret més singular del municipi i li dota del seu caràcter propi.

- El camp dels Ninots també concentra part de l'empremta volcànica de la ciutat, no és així?

Efectivament. El cràter del camp dels Ninots i les formacions basàltiques del puig de les Moleres i del puig de Sant

"Caldes es troba enmig de dues conques hidrogràfiques com la del Ter i la de la Tordera"

Maurici són alguns testimonis que recullen aquesta empremta volcànica.

- Què pot destacar, tanmateix, del jaciment del Camp dels Ninots?

El jaciment deu el seu nom a les silicificacions, en concret òpal, que, en créixer, generen formes arronyonades diverses, conegudes com a 'ninots'. La seva particular geologia ha afavorit tanmateix la conservació de restes animals i vegetals en un estat excepcional que, d'altra banda, proporcionen dades referents a l'entorn biològic i climàtic del nord-est peninsular durant el Pliocè que es poden contraposar als canvis climàtics produïts a Europa en els darrers tres milions d'anys.

- Quines opcions ofereix Caldes als visitants que apostin per un turisme més actiu?

Moltes! Per començar, Caldes alberga el PGA Golf de Catalunya, l'únic de Catalunya inclòs en el rànquing dels 10 millors camps d'Europa, i el Pitch&Putt Franciac, una alternativa per gaudir en família. D'altra banda, el visitant pot recórrer a peu o en bicicleta alguna de les dotze rutes que envolten el municipi,

com són les de Sant Maurici, la Riera Benaula, les Ermites, la Riera de Santa Maria, els Camps de l'Onyar, la Via augusta que porta a Riudellots de la Selva i a Vidreres o la ruta de Terra Negra, que arriba fins a Tossa de Mar.

AJUNTAMENT DE CALDES DE MALAVELLA

www.caldesdemalavella.cat

L'agenda

Mercats

► Anglès, Arbúcies, Bàscara, Breda, Camprodon, l'Escala, Fornells de la Selva, la Jonquera, Palafrugell, les Preses, Puigcerdà, Quart, Riudarenes, Roses, Sant Feliu de Guíxols, Sant Gregori, Sant Hilari Sacalm, Sant Joan de les Abadesses, Tordera i Tortellà.

Balls

ANGLÈS

► 18.00. Sala de Ball Burés. Sessió de ball amb l'actuació d'Arritmics.

CALDES DE MALAVELLA

► 17.30. Casa Rosa. Sessió de ball amb l'actuació de Chus Marcos.

CAMÓS

► 18.00. Pavelló. Sessió de ball a càrrec del conjunt 9Duet.

CAMPDEVÀNOL

► 17.30. Sala Diagonal. Sessió de ball amb el duet Ària.

CASSÀ DE LA SELVA

► 18.00. Casal de Jubilats. Ball amb David Casas.

CORÇÀ

► 18.00. Sessió de ball a càrrec del conjunt Maracaibo.

ESPOLLA

► 18.30. Societat la Fraternal. Ball amb l'actuació de Francisco.

GIRONA

► A la tarda. Sala de Ball. Música de ball amb Dj Pere.

LES PLANES D'HOSTOLES

► 17.30. Casals dels Jubilats. Sessió de ball amb Blue Moon.

LLANÇÀ

► 18.00. Institut. Ball amb Pere Vila.

MONTAGUT

► 18.00. Casal. Sessió de ball amb el grup Boogie Woogie.

NAVATA

► 18.00. Centre Social. Ball de saló amb l'actuació d'Ostres Ostres.

QUART

► 17.00. Restaurant La Brasa. Berenar ball amb l'actuació del cantant Toni.

RIPOLL

► 17.30. Sala Eudald Graells. Ball amb el grup Stylette.

RIUDARENES

► 17.30. Poliesportiu. Balls de saló amb l'actuació del teclista i veu Àngel Puertas.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 18.00. Sala Las Vegas. Ball amb Dj Pere.

SANT JAUME DE LLIERCA

► 18.00. Centre cívic. Ball de saló amb l'actuació d'Almas Gemelas.

SANT JULIÀ DE RAMIS

► 18.00. Centre cívic. Ball de saló amb l'actuació del Trio Sharazan.

VILABERTRAN

► 18.00. Centre cívic. Ball amb l'actuació del duet Què Tal.

VILADAMAT

► 18.00. Sala. Ball berenar amb el grup Sol de Nit.

VILAJUÏGA

► 18.00. Pavelló. Ball amb l'actuació de Si Fa Sol.

VILAMALLA

► 18.00. Local social. Berenar i ball amb Josep Soler.

VILOBÍ D'ONYAR

► 18.00. Pista poliesportiva. Ball amb l'actuació de Montse Serralonga.

Concerts

CASTELL D'ARO

► 18.00. Sala polivalent. Concert

solidari amb l'actuació de l'Escola Municipal de Música, la coral de la Vall d'Aro, Gospel d'Aro, Banda El Caliu i Neus Mar. En benefici a favor de Creu Roja pels infants del municipi.

CORÇÀ

► 19.00. Església parroquial. Concert de primavera amb la coral de Corçà; la coral Vol d'Oreneta, de Cruïlles, Monells i Sant Sadurn de l'Heura; i la coral del Jardí del Pedró, de l'Escala.

FIGUERES

► 17.00. Església de la Immaculada. Concert de la coral Germanor Empordanesa i la coral Canònes de Passà, França.

GIRONA

► 12.00. La Rosaleda. Actuació del grup El Cigarrito de Después. Dins la programació de Vermut-crític per la crisi dels refugiats.

► 19.00. Auditori de la Mercè. Concert a càrrec del cor de Cambra de la Diputació de Girona, Elena Copons, solista; i Francisco Poyato, piano.

► 20.00. Sala de Cambra de l'Auditori Palau de Congressos. Concert a càrrec d'Arnau Tomàs, violoncel.

Dansa

LLAGOSTERA

► 12.00. Teatre Casino Llagosterenc. Festival de final de curs de l'Escola de Dansa.

Festes

BOLVIR

► Festa major de Talltorta. 12.00. Missa a l'església de Sant Climent de Talltorta.

► 13.30. Dinar popular i, tot seguit, ball amb el grup Atrium.

CABANELLES

► Romeria. Sortida a peu a la Mare de Déu del Mont. A les 12.00, al monestir, ofici i lliurament d'ofrenes.

GIRONA

► Festa major del barri de Sant Narcís. Diferents actes.

► 10.00. Va de Bèit-Camp bèit. 12è Campionat mon bèit.

► 11.00. Bar CC. Lliurament de l'11è Premi Literari.

► 12.30. Plaça Assumpció. Sardanes amb La Bisbal Jove.

► 17.00. Teatre. Representació de l'obra *Pedreria FaCom9*.

► 19.30. Plaça Assumpció. Havaneres amb Terra Endins.

► 20.00. Plaça Assumpció. Concert a càrrec de Pare Llop.

MAIÀ DE MONTAL

► XXXIII Aplec de Santa Magdalena. 09.00. Caminada popular a Santa Magdalena. Recorregut: Casal del poble, Ca l'Ayats, Can Marcó, Can Ramis.

► 12.15. Tres sardanes amb la cobla La Principal de Porqueres.

► 13.00. Ofici solemne amb l'acompanyament de l'orquestra i tradicional ofrena de panets.

► 14.00. Arrossada popular.

PORTBOU

► Festa de les truites, a les 18.00, al pati del centre cívic.

ROSES

► Romeria. 11.00. Sortida cap a la Ciutadella, des de l'Hotel Victòria.

► 13.00. Església de la Ciutadella. Missa rociera.

► 16.00. Antic Càmping Bahia. Actuació de les escoles de dansa de Gabriela Martín, Sara Garcia i Mònica Lucena. Tot seguit, concert del Peseta.

► 18.00. Plaça Catalunya. Flashmob *Balla contra el càncer*.

Arnau Tomàs ■ MOLINA VISUALS

'Suites per a violoncel' de Bach

GIRONA 20.00 CONCERT

El violoncel·lista Arnau Tomàs, fundador del Quartet Casals i del Trio Ludwig, tancarà el cicle de cambra de la 9a Temporada Ibercamera a l'Auditori de Girona amb les *Suites per a violoncel* de Bach.

Fires

CADAQUÉS

► XII Fira Indians. 10.30. Visita guiada *Història i històriques de Cadaqués*.

► 11.30. Sala Meifrèn de la Societat L'Amistat. Presentació del llibre *El hombre del sombrero de ala ancha. El último indiano*, de Juan Bahima Doménech.

► 12.30. Passeig. Taller de salsa cubana.

► 17.00. Platja Gran. Cloenda dels espectacles cubans, amb trobada de percussió.

CALDES DE MALAVELLA

► 10.00 a 14.00. Plaça de l'antic ajuntament. Fira-mercat.

EL PORT DE LA SELVA

► Mostra d'art contemporani al voltant del vent, *TramuntanArt*, tot el dia, a la platja Gran.

GIRONA

► Inund'Art, XI Mostra i trobada d'art multidisciplinari. 11.30 i 19.30. Punt de Trobada de la Rambla. Espectacle itinerant *Murs*, Impàs Dansa.

► 12.00 i 17.45. Plaça dels Mercaders. *Le Voyage*, Ci.a Contaminado Sonrisas.

► 18.00. La Rambla. *Green Fields White Thoughts*, Maria Pérez. I tot seguit, *Blackout*, BigBlack Rhino.

PALAMÓS

► 09.00 a 14.00. Pels carrers de la vila. 24a Botiga al Carrer 2016 amb la Festa Palamósing.

SANT JOAN DE MOLLET

► El Carrer de l'Art, a partir de les 10.00.

► 12.00. Cercavila dels gegants de Flaçà.

► 17.00. Plaça. Sardanes amb la cobla Principal de Banyoles.

SANTA COLOMA DE FARNERS

► XVI Fira del Pa amb Tomàquet, al Parc de Sant Salvador. 1a Cursa de muntanya i marxa popular del Pa amb Tomàquet. Recollida de dorsals, a partir de les 07.30. Sortida a les 09.00.

► 10.00 a 13.00 i de 16.00 a 18.00. Parc infantil Boti Boti. Festival de castells inflables.

► 10.00. Passejades amb ponis.

► 11.15 i 15.30. Concert de combos de l'Escola Municipal de Música Josep Carbó.

► 18.00. Espectacle d'animació infantil *Les danses estrambòtiques*, a càrrec de la companyia Els Trambòtics.

► 19.00. Cantada d'havaneres i cançó catalana amb el grup Vora-mar.

SANTA CRISTINA D'ARO

► 09.00 a 14.00. Plaça Catalunya. Mercat de segona mà.

SILS

► XXXVIII Llotja de l'Automòbil i la Moto Antiga.

TERRADES

► XX Fira-mercat de la cirera. Mostra i venda de cireres de diferents productors a la plaça Major i carrer Major. Tot el dia.

► 12.00. Animació amb el grup de percussió Tramuntakada.

► 17.00. Audició de sardanes amb la cobla La Principal de Porqueres.

TORROELLA DE FLUVIÀ

► Mercat d'ocasió, de 9.00 a 14.00, al centre del poble.

TORROELLA DE MONTGRÍ

► FIMAG, fira internacional de màgia. 12.00 i 17.00. Auditori del teatre Espai Ter. Gran gala internacional, amb les actuacions d'Anson Lee, de Taiwan; Ta Na Manga, de Portugal; Igor Trifunov, de Sèrbia; Disguido, d'Itàlia; Isaac Jurado, de Barcelona; Pedro Volta, de Madrid; Mag Edgar, de Barcelona, i Mago d'Albéniz, de Vitòria.

► 00.00. Màgia golfa amb Isaac Jurado.

Sardanes

CASSÀ DE LA SELVA

► I Part de la Diada del Soci dels Amics de la Sardana. 12.00. Ballada de sardanes amb la cobla Baix Empordà.

► 14.00. Dinar de germanor seguit d'una cantada d'havaneres amb el grup Trefins.

► Tot seguit, sardanes amb la cobla Baix Empordà.

L'ESCALA

► Aplec de la sardana a la plaça Catalunya, amb les cobles Ciutat de Girona, La Principal de l'Escola i Rossinyolets. I a les 11.00, trobada sardanista infantil.

Circ

BANYOLES

► 19.00. Plaça Major. *Circ a les golfes*, a càrrec de la companyia Los Herrerita.

Teatre

CASSÀ DE LA SELVA

► 18.00. Sala Centre Recreatiu.

Representació de l'obra *Torna-la a tocar Sam*, a càrrec de La Guspi-rra.

CRUÏLLES

► 13.00. Restaurant Els Metges. Representació de l'obra *Menjar*.

GIRONA

► 11.00. Sala La Planeta. Representació *L'albada*, a càrrec dels intèrprets d'Escenaris Especials.

LA BISBAL D'EMPORDÀ

► 18.00. Mundial. Mostra de teatre *5 anys amb vosaltres*, de l'Escola de Teatre de la Bisbal.

OLOT

► 18.00. Teatre Principal. Representació de l'espectacle *Roba estesa*, pel Laboratori Jove.

RIBES DE FRESER

► 19.00. Teatre municipal. Representació del playback teatralitzat *un, dos, tres! One, two, three! Guantutri!*, pels alumnes del SI Joan Triadu.

Jornades

LLAGOSTERA

► Jornada monogràfica *El bosc, un privilegi*. 10.30. Visita guiada a les instal·lacions de La Carbonera, a Can Raset (Vt. de Panedes).

► 12.00. Can Caciques. Projectió continuada dels documentals *Gavarres. El bosc, l'home i el foc*, de Jaume Sañé; *Gavarres. Una mirada al patrimoni i a la gent del massís*, de Jaume Sañé, i *Gavarres. Expressions d'un paisatge*, de Quim Paredes.

Inauguracions

LLANÇÀ

► 18.00. Museu de l'Aquarel·la. Inauguració de la VI Exposició anual Escola d'Art.

Donació de sang

SANTA COLOMA DE FARNERS

► 10.00 a 14.00 i de 16.00 a 20.00. Parc de Sant Salvador.

Diversos

BANYOLES

► 39a Exposició de flors. 12.00. Claustre del monestir de Sant Esteve. VI Trobada d'acordionistes.

► 17.00. Plaça del Monestir. Taller floral infantil.

► 19.00. Monestir. Vetllada de cloenda amb *Canta!*, cant coral a les escoles i de la Banyoles Big Band.

BEGUR

► 10.00. Pavelló municipal. Finals inteterritorials de cadet femení.

CALDES DE MALAVELLA

► 17.00 a 20.00. Pati de l'Escola Sant Esteve. Pati obert: Activitats esportives, tallers i joc lliure amb la presència d'un monitor.

EL PORT DE LA SELVA

► VII Mostra d'Art Contemporani dedicada al vent, *Tramuntanart*, a la platja, passeig del Mil·lenari, la Mar d'Amunt, Cal Nin i la Cobraria de Pescadors. Fins al 12 de juny.

FIGUERES

► 18.00. Local de CNT. Trobada cultural, amb la projecció de la pel·lícula *Hoy empieza todo*, de Bertrand Tavernier. Tot seguit, debat obert sobre l'educació.

GIRONA

► 11.00. Centre cívic Sant Narcís. Acte de lliurament dels XI Premis literaris de Sant Narcís. Tot seguit, lectura en homenatge a Miquel Pàrol, *No ha estat un somni*, no.

OLOT

► 11.30. Església de Sant Esteve. Commemoració dels 900 anys de la consagració de l'església, amb

una conferència a càrrec de Josep Murlà. A les 12.00, missa solemne. I a les 13.00, visita al museu-tre-sor.

PALAFRUGELL

► 17.00 i 19.30. Teatre Municipal. Projectió de la pel·lícula *Mayo de 1940*.

PALAFRUGELL

► 35a Aniversari de la Peña Barcelonista. 12.00. Plaça de Can Mاريو. Audició de sardanes amb la cobla Contemporània; i animació amb l'Avi del Barça i Marc Dunjó.

► 14.00. La Bòbila. Dinar de germanor.

PALAMÓS

► 09.00 a 13.00. Pavelló municipal d'Esports. Judoixics i clínic professors de judo.

► 10.00 a 14.00 i de 16.00 a 19.00. Museu de la Pesca. Jornada de portes obertes al museu.

PLATJA D'ARO

► Platja d'Art, exposició repartida en diferents establiments de Castell d'Aro, Platja d'Aro i S'Agaró. Fins al 5 de juny.

PORQUERES

► 12.30. Plaça del Cívic. Viu la MotoGP amb l'assistència de la colla Dimonis de Santa Eugènia.

RIPOLL

► 10.00 a 15.00. Carretera de Barcelona. XXIX Diada de la Puntaire.

ROSES

► 18.00. Plaça Catalunya. V Flashmob i masterclass de zumba *Balla contra el càncer*.

SANT FELIU DE PALLEROLS

► 10.30 a 13.30. Carrer de Sant Sebastià. 11a Pescada de llunes amb cove al riu Brugent.

SANT GREGORI

► 10.30 a 13.30. L'Espai La Pineda. Master Class de zumba *Dança com o Coração*.

SANT PERE PESCADOR

► 09.00. Platja del Cortal de la Dovesa. Costa Brava Triathlon Weekend: Sprint.

► 11.00 a 13.00. Bateig de kitesurf. I d'11.00 a 12.00, bateig junior de kitesurf.

VILADRAU

► 11.00. Aula de Natura Santa Marta. *Bany de bosc!*. Descubrim el bosc amb els cinc sentits. Més informacions i inscripcions al telèfon 93 884 91 31.

Visites

BANYOLES

► 11.30. Parc Neolític de la Draga. Visita guiada i demostració d'activitats neolítiques. Més informació i reserves al telèfon 972 57 64 99.

CALDES DE MALAVELLA

► 11.00. Oficina de Turisme. Visita turística guiada a l'exposició del jaciment del *Camp dels Ninots*. Cal inscripció prèvia, a l'Oficina de Turisme.

LLORÉ DE MAR

► 21.30. Cementiri. Visita teatralitzada *Cementiri d'ànimes*.

RIPOLL

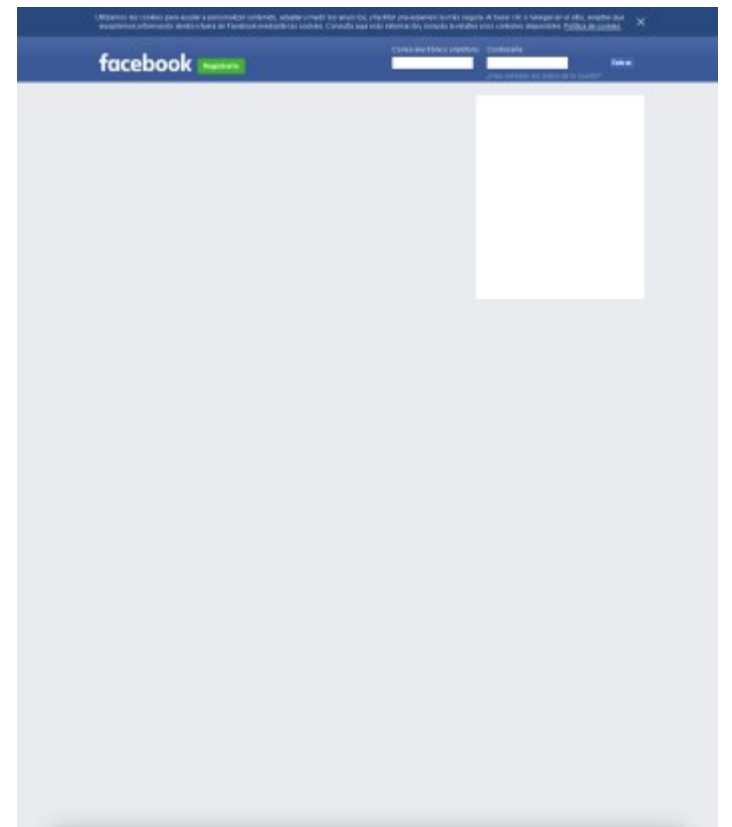
► 11.00. Visita guiada a la Farga Palau

FACEBOOK ES

TROBEN AL CAMP DELS NINOTS UN NOU ESQUELET SENCER DE TAPIR DE FA 3,1 MILIONS D'ANYS

IPHES -...

CANAL AJUNTAMENT

CALDES DE MALAVELLA. AGENDA DEL 6 AL 12 DE JUNY: DILLUNS, 6 DE JUNY INICI D'INSCRIPCIONS AL CASAL D'ESTIU ESTADES, MATINS, CASALET

Publicat el Dilluns, 06 Juny 2016 16:00 Escrit per Ajuntament de Caldes de Malavella

DILLUNS, 6 DE JUNY

Inici d'inscripcions al Casal d'estiu
Estades, matins, casalet i curs de natació.
Inscripcions, del 6 al 10 de juny a l'Oficina de Turisme.
Reunió informativa, el 21 de juny.
Més info, [aquí](#) .

Inici de la matriculació a la Llar d'Infants **Ninots**
Del 6 al 10 de juny a les oficines de l'Ajuntament.
Més info, [aquí](#) .

Última trobada de la temporada del Servei Local d'Orientació Familiar
Activitat gratuïta adreçada a tots els pares i mares amb fills/es de 0 a 18 anys
. Espai de trobada on poder parlar, escoltar, compartir, aprendre i resoldre dubtes, inquietuds i èxits en relació a l'educació dels infants i els adolescents. A l'Escola Sant Esteve, de 8 a 2/4 de 10 del vespre. Per atenció individual i assessorament virtual i de suport, feu clic [aquí](#) .

DIMARTS, 7 DE JUNY

Mercat municipal
De 8 a 1, a la plaça de la Selva.

Assaig dels Castellers de les Gavarres
21:00h-23:00h · Plaça de l'Ajuntament
Vols formar part dels Castellers de les Gavarres? Anima-t'hi!
(Hi haurà una nova sessió el divendres, 10 de juny).

DIJOUS, 9 DE JUNY

Club de passeig
De 2/4 de 10 a 2/4 de 12. Sortida, davant des de la Casa Rosa. Gratuït i obert a tothom.

DIVENDRES, 10 DE JUNY

Termini d'inscripcions al Casal d'estiu
Estades, matins, casalet i curs de natació.
Inscripcions, del 6 al 10 de juny a l'Oficina de Turisme.
Reunió informativa, el 21 de juny.
Més info, [aquí](#) .

Termini de la matriculació a la Llar d'Infants **Ninots**
Del 6 al 10 de juny a les oficines de l'Ajuntament.
Més info, [aquí](#) .

Preobertura de la Piscina Municipal
15:00h -20:00h (Venda de carnets)

Tarda jove. Club de lectura juvenil.
16:00h · Biblioteca Municipal

Pati Obert

De 5 a 8 de la tarda, el pati de l'Escola Sant Esteve estarà obert per fer-hi esports, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor.
Obert a tothom.
Organitzat per l'Espai Jove.
Cartell .

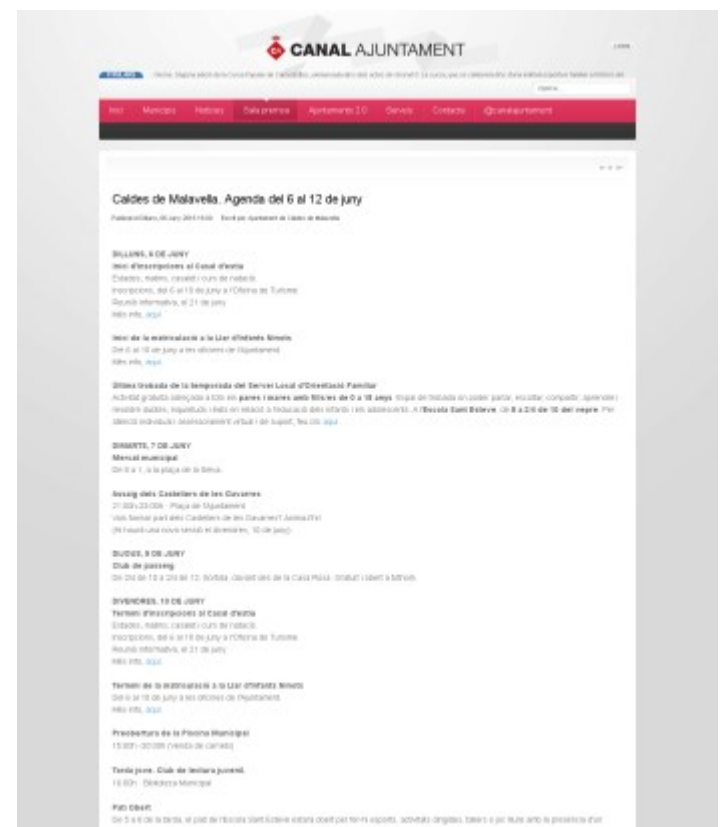
Entitats. Conferència.

19:30 · Casino Municipal· Gratuït.
"Les lleis espirituals", amb Vicent Guillem.
Inscripció anticipada a conferenciavicentguillemgirona@yahoo.com.
Organitzada Xarxa de Dones i X.Oromí.

Cloenda de l'Escola Esportiva Municipal

A partir de les 18:15h · Pavelló i camp de futbol municipal.
- 18:30h: Partit voleibol Equip Benjamí-Aleví, partits nenes & pares/mares. Pista 1. / Partit Bàsquet Equip Pre-Mini Mixt (2007) & Pares/mares. Pista 3 / Partit Bàsquet Equip Pre-Mini Msc (2006) & Pares/mares. Pista 2
- 19:15h: Partit Bàsquet Equip Mini Femení & Pares/mares. Pista 3 / Partit Bàsquet Equip Pre-Infantil & Pares/mares. Pista 1-2
- 19:15h, al camp de futbol: Racons de Jocs i Esports oberts a nens/es i pares dels grups Escola Esportiva de P4 a 2n (Psicomotricitat i E.Iniciació Esportiva). Cal venir amb roba i calçat d'esport.
- 20:15h: Cloenda de la temporada 2015/16 al pavelló, i Acte de graduació dels nens/es que deixen l'Escola Esportiva Municipal (alumnes de 6è).
- 20:45h: Berenar-Sopar a la gespa del pavelló i joc lliure al pavelló. En cas de pluja es farà al polivalent.

Assaig dels Castellers de les Gavarres

21:00h-23:00h · Plaça de l'Ajuntament
Vols formar part dels Castellans de les Gavarres? Anima-t'hi!
(Hi haurà una nova sessió el divendres, 10 de juny).

DISSABTE, 11 DE JUNY

Obertura de la Piscina Municipal
De l'11 de juny al 4 de setembre.
11-20:00h excepte festius i caps de setmana (10:30-20:00h).
Bany nocturn i natació lliure (inscripció gratuïta).
Per a més informació: info@sportgest.

Esports. Club Volei Joves Caldes
19:00 · Torneig 4x4 (aficionats i practicants).

Pati Obert

De 5 a 8 de la tarda, el pati de l'Escola Sant Esteve estarà obert per fer-hi esports, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor.
Obert a tothom.
Organitzat per l'Espai Jove.
Cartell .

Termini d'inscripció al XIX Campus de futbol
Del 27 de juny al 29 de juliol. De 9 a 1.
Nens i nenes nascuts entre el 2001 i el 2011.
Apunta-t'hi abans del 12 de juny! Descarrega't el full d'inscripció a www.uecaldes.cat

DIUMENGE, 12 DE JUNY

Fira d'Oportunitats
De 10h a 14h · Parc de la Sardana.
Inscripcions: del 16 de maig al 10 de juny a l'Oficina de Turisme o bé a Aquesta adreça electrònica s'està protegint contra robots de correu brossa. Necessites JavaScript habilitat per veure-la. .
Preu: aportació d'aliments de 1a necessitat.
Organitzat per l'Ajuntament amb la col·laboració de Càritas.
Díptic .

Mercats. Fira-mercat
Tots els diumenges, de 10 a 2, a la plaça de l'antic Ajuntament.

Visita turística guiada

A les 11 del matí. Inscripció prèvia a l'Oficina de Turisme. Preu: 3 €. Inclou visita guiada a l'exposició del jaciment del **Camp dels Ninots**.

Cinema

"El libro de la Selva"
17:00h · Casino Municipal · Grauit.

Últim dia de l'exposició "Homes i dones de La Selva"

Balneari Vichy Catalan · Gratuït.
A partir del diccionari biogràfic editat pel Consell Comarcal de la Selva i coordinat des del Centre d'Estudis Selvatans.
L'exposició estarà oberta des del dia 28 de maig fins el 12 de juny.
Cartell .

Entitats. Excursió.

A peu de Caldes a Montserrat. Des de Sant Romà de Brunyola fins a Anglès.
Organitzat pel Club Excursionista.

Pati Obert

De 5 a 8 de la tarda, el pati de l'Escola Sant Esteve estarà obert per fer-hi esports, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor.
Obert a tothom.
Organitzat per l'Espai Jove.
Cartell .

A MÉS A MÉS...

Exposició "Homes i dones de la Selva"

Balneari Vichy Catalan · Gratuït.
A partir del diccionari biogràfic editat pel Consell Comarcal de la Selva i coordinat des del Centre d'Estudis Selvatans.
L'exposició estarà oberta des del dia 28 de maig fins el 12 de juny.
Cartell .

Casal d'estiu

El primer any del mandat amb majoria absoluta de CDC (7 regidors de 13) ha servit per agilitzar obres i posar les bases de futures millores, assegura l'alcalde, Salvador Balliu. En canvi, als tres grups de l'oposició –ara s'hi ha afegit un regidor no adscrit– retreuen lentitud i falta de celeritat a l'hora d'executar les obres.

Després d'un mandat amb Joan Colomer (Partit Independent de Caldes) i un altre amb Balliu d'alcaldes, aquest últim va desempatar el 24 de maig del 2015 amb una clara victòria. Del primer any, el batlle assegura que hi ha hagut obres iniciades com el centre d'interpretació del Camp dels Ninots a l'antic castell, o la connexió de l'actual edifici consistorial amb Cal Ferrer de la Plaça.

Balliu destaca que l'expansió del PGA de Golf diversifica l'oferta de serveis del poble, que considera que és el punt fort. "Hi ha més de 2.000 llits [al poble]", indica. El primer any el govern ha completat les obres del nou edifici de l'escola Benaula.

L'alcalde, que és alhora president del Consell Comarcal, assegura que l'Ajuntament és "modèlic". El consistori vetlla perquè l'expansió del camp del golf, que ha fet créixer les arquitectures municipals, respecti el planejament i doni més activitat als empresaris i botiguers locals.

"Falta impuls polític"

Però l'exportaveu del PIC i exalcalde entre 2007 i 2011, l'esmentat Colomer, veu "falta d'impuls polític" en el primer any del nou mandat. "Els serveis tècnics i administratius fan feina, però encara estem encallats en coses de fa temps, com el pla especial de Sant Maurici o el Malavella Park." El PIC ha perdut un regidor des del 30 de maig [vegeu peça].

Per la seva banda, Isabel Lozano (ERC) considera que el primer any ha estat diferent del mandat anterior. "Ha sigut poc política. S'han adaptat normatives i lleis, i s'han continuat projectes de l'anterior mandat. S'ha fet poca política". Lozano va renunciar al càrrec el 30 de maig "per raons professionals" i també deixa el Consell. Oriol Carreras la rellevarà, i Ester Domínguez serà ara la portaveu.

Finalment, l'únic regidor socialista, Jose Fernández Celada, troba el mandat "molt tranquil per a l'equip de govern". Veu massa lents els tràmits de les obres. Igual que Colomer, Fernández veu endarreriment en la nova carretera de Llagostera i la riera de Santa Maria.

UN ANY DE LES MUNICIPALS 2015. CALDES DE MALAVELLA

Claredat en la intenció amb retrets de lentitud a Caldes

■ Per Balliu (CDC), el primer any amb majoria absoluta ha servit per agilitzar obres i posar les bases del futur ■ L'oposició veu poc àgil la gestió de l'alcalde

Jordi Ferrer
CALDES DE MALAVELLA

El primer any del mandat amb majoria absoluta de CDC (7 regidors de 13) ha servit per agilitzar obres i posar les bases de futures millores, assegura l'alcalde, Salvador Balliu. En canvi, als tres grups de l'oposició –ara s'hi ha afegit un regidor no adscrit– retreuen lentitud i falta de celeritat a l'hora d'executar les obres.

Després d'un mandat amb Joan Colomer (Partit Independent de Caldes) i un altre amb Balliu d'alcalde, aquest últim va desempatar el 24 de maig del 2015 amb una clara victòria. Del primer any, el bat-

lle assegura que hi ha hagut obres iniciades com el centre d'interpretació del **Camp dels Ninots** a l'antic castell, o la connexió de l'actual edifici consistorial amb Cal Ferrer de la Plaça.

Balliu destaca que l'expansió del PGA de Golf diversifica l'oferta de serveis del poble, que considera que és el punt fort. "Hi ha més de 2.000 llits [al poble]", indica. El primer any el govern ha completat les obres del nou edifici de l'escola Benaula.

L'alcalde, que és alhora president del Consell Comarcal, assegura que l'Ajuntament és "modèlic". El consistori vetlla perquè l'expansió del camp del golf, que ha fet

créixer les arquitectures municipals, respecti el planejament i doni més activitat als empresaris i botiguers locals.

"Falta impuls polític"

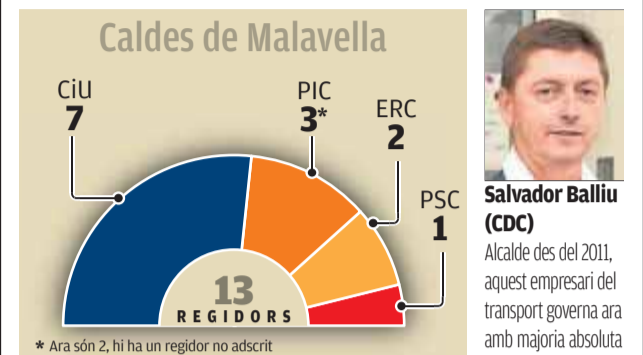
Però l'exportaveu del PIC i exalcalde entre 2007 i 2011, l'esmentat Colomer, veu "falta d'impuls polític" en el primer any del nou mandat. "Els serveis tècnics i administratius fan feina, però encara estem encallats en coses de fa temps, com el pla especial de Sant Maurici o el Malavella Park." El PIC ha perdut un regidor des del 30 de maig [vegeu peça].

Per la seva banda, Isabel Lozano (ERC) considera que el primer any ha es-

tat diferent del mandat anterior. "Ha sigut poc política. S'han adaptat normatives i lleis, i s'han continuat projectes de l'anterior mandat. S'ha fet poca política". Lozano va renunciar al càrrec el 30 de maig "per raons professionals" i també deixa el Consell. Oriol Carreras la rellevarà, i Ester Domínguez serà ara la portaveu.

Finalment, l'únic regidor socialista, Jose Fernández Celada, troba el mandat "molt tranquil per a l'equip de govern". Veu massa lents els tràmits de les obres. Igual que Colomer, Fernández veu endarreriment en la nova carretera de Llagostera i la riera de Santa Maria. ■

EL CONSISTORI

Un edil menys del PIC i canvi a ERC

Hi ha hagut canvis recents en dos grups: el PIC ha perdut un regidor perquè Dani Sancho, el número 4 en les llistes de l'any passat, ha agafat

l'acta com a regidor no adscrit. La número 2 del PIC, Anna Sàbat, havia plegat. ERC canvia de portaveu (Ester Domínguez per Isabel Lozano).

LES CLAUS

L'escola i l'institut

■ El mes de novembre Caldes va estrenar l'escola Benaula, que havia estat deu anys en barracons. L'equip de govern pagarà mig milió d'euros al govern perquè el futur institut sigui

a tocar del centre estrenat fa uns mesos.

Sant Maurici

■ El PIC troba a faltar un pla especial del paratge de Sant Maurici, que el consistori va comprar fa un any.

TRES ESPAIS IDEALS PER ALS TEUS DINARS I SOPARS

incligo

RESTAURANT
El Pati Verd

La cafeteria del
CARLEMANY
de girona

Plaça Miquel Santaló . T. +34 972 21 12 12 . www.hotelcarlemanygirona.com

L'agenda

Mercats

► Anglès, Arbúcies, Bàscara, Breda, Camprodon, l'Escala, Fornells de la Selva, la Jonquera, Palafrugell, les Preses, Puigcerdà, Quart, Riudarenes, Roses, Sant Feliu de Guíxols, Sant Gregori, Sant Hilari Sacalm, Sant Joan de les Abadesses, Tordera i Tortellà.

Balls

CALDES DE MALAVELLA

► 17.30. Casa Rosa. Sessió de ball amb l'actuació de Parrilla.

CAMPDEVÀNOL

► 17.30. Sala Diagonal. Ball de tarda a càrrec del grup Sol de Nit.

CASSÀ DE LA SELVA

► 18.00. Casal de Jubilats. Ball amb Xavi Ros.

CORÇÀ

► 18.00. La Sala. Ball amb l'actuació de Genion's.

ESPOLLA

► 18.30. Societat la Fraternal. Ball amb l'actuació de Tequila.

GIRONA

► A la tarda. Sala de ball. Música de ball amb el Dj. Pere.

LES PLANES D'HOSTOLES

► 17.30. Casals dels Jubilats. Sessió de ball amb el duet Giravolt.

LLANÇÀ

► 18.00. Institut. Ball amb el grup Sona Bé.

MONTAGUT

► 18.00. Casal. Berenar ball amb l'actuació del Duet de Banyoles.

NAVATA

► 18.00. Centre Social. Ball de saló amb Carles Xandri.

QUART

► A la tarda. Restaurant La Brasa. Berenar ball amb Nou Estil.

RIPOLL

► 17.30. Sala Eudald Graells. Ball amb el duet Costa Brava.

RIUDARENES

► 17.30. Poliesportiu. Ball de tarda amb el teclista Àngel Puertas.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 18.00. Sala Las Vegas. Ball amb el Dj. Pere.

SANT JAUME DE LLIERCA

► 18.00. Centre cívic. Ball de saló amb l'actuació de Blue Moon.

SANT JULIÀ DE RAMIS

► 18.00. Centre cívic. Ball de saló amb l'actuació del Duo Si Fa Sol.

VERGES

► 18.00. Casal de jubilats. Sessió de ball amb l'actuació de Xanadú.

VILABERTRAN

► 18.00. Centre cívic. Ball amb l'actuació de Joan Bram.

VILADAMAT

► 18.00. Sala. Berenar i ball amb el grup Stylette.

VILAJUÏGA

► 18.00. Pavelló. Ball de saló amb l'actuació de Joan i Anna.

VILAMALLA

► 18.00. Local Social. Berenar i ball amb en Chus de Santa Coloma.

VILOBÍ D'ONYAR

► 18.00. Pista poliesportiva. Ball amb l'actuació d'Ostres Ostres.

Concerts

BESCANÓ

► 18.00. Teatre. 6a Mostra Musical Orígens-Any Zero, a càrrec de l'Aula de Música d'Anglès.

CAMÓS

► 18.00. Pavelló. Trobada de cantaires del Pla de l'Estany.

FIGUERES

► 12.00. Museu de l'Empordà. Concert de violoncel, a càrrec de Lluïsa Paredes. En motiu del Dia de la Música.

SANT JOAN DE LES ABADASSES

► 17.30. Palau de l'Abadia. Concert de germanor amb la coral Jaume Nunó.

Festes

CAMPRODON

► Festa major de Sant Patllarí. 11.30. Cercavila fins al parc del Pont Nou, on actuaran les colles castelleres dels Sagals d'Osona i Castellans de Mollet.

► 12.00. Plaça Santa Maria. Obertura del Planet Day.

► 17.00. Música de taverna amb COI Els Montgrons.

► 18.30. Crispetada popular amb Dj Pat.

► 23.00. Plaça Santa Maria. Revetlla amb el grup de versions Juice Docs.

GIRONA

► Festa major Les Pedreres, als jardins de Les Pedreres. 12.00. Visita al pirulí. Cal inscripció prèvia al centre cívic barri vell Mercadal, telèfon 972 010 005.

OLO

► Festes del barri de Benavent, diferents actes. I a les 17.00. Parc de la Bisaroques. Cantada d'havaneres i cançó catalana, a càrrec del grup Voramar.

ROSES

► 7a Festa del Mar. 10.00 a 20.30. Port esportiu. Diferents activitats.

SANTA PAU

► 50è Aniversari de la primera piscina, a Can Xel. 11.00. Inauguració de l'exposició de fotos d'aquest 50 anys.

► 11.30. Xerrada a càrrec de Toni Soler.

► 12.00. Exhibició de natació sincronitzada. Tot seguit, vermutada.

► 16.30. Actuació del Mag Nani.

► 18.00. Desfilada de roba de bany, a càrrec de Cal Marxant.

SILS

► 29a Festa Primavera, plaça de l'Euro de Les Mallorquines. 10.00 a 19.00. XIII Mercat del Maleter, mercat d'objectes de segona mà i intercanvi.

► 11.00. Taller de màgia amb Magiç Kasana.

► 11.30. Circuit d'entrenament funcional i tonificant + zumba amb Gerard Alcaide.

► 12.00. Taller de cotxes teledirigits.

► 16.00. Jocs de cucanya per a totes les edats. I per acabar. Festa de l'escuma.

TORROELLA DE MONTGRÍ

► A partir de les 10.00. Sala polivalent. Festa de Sant Cristòfol. Recorregut, a partir de les 12.00.

Fires

BLANES

► 09.00 a 14.00. Passeig Central del barri de La Plantera. Mercat d'objectes de segona mà.

CALDES DE MALAVELLA

► 10.00 a 14.00. Plaça de l'antic ajuntament. Fira-mercat. Tots els diumenges.

LLORET DE MAR

► VI Fira dels Americanos, de 10.00 a 20.00, a la plaça de la Vila i passeig Jacint Verdaguer.

PALAU-SAVERDERA

► Fira Balcó de l'Empordà. Els estanyes dels Aiguamolls. Tot el dia.

Dàmaris Gelabert, ben acompanyada ■ ARXIU

La Dàmaris en concert al Xalari

PLATJA D'ARO 18.00 CONCERT FAMILIAR

La popular cantant i pedagoga Dàmaris Gelabert oferirà una de les actuacions gratuïtes que tindran lloc durant tota la tarda al passeig Marítim de Platja d'Aro, dins la mostra d'espectacles familiars Xalari.

Plaça Balcó de l'Empordà. Mercat amb activitats i tallers.

► A partir de les 10.00. Font Mallo-la. Taller de catifes de flors, a càrrec de l'Associació dones Verdura.

► 10.30. Paller de l'hípica Aiguamolls. Passejada per veure papallones al molí de vent amb Agnès Batlle i Àlex Turró.

► 11.00 a 14.00. Plaça Balcó de l'Empordà. Taller infantil de pintura de plantes, estanyes i papallones amb Anna Maria Constanseu.

► 12.00 a 14.00. Plaça Balcó de l'Empordà. Taller de cadires de balca a càrrec de Francisco Barroso.

► 18.30. Sala de ball del centre cívic. Lliurament de premis del Concurs de Fotografia i del Concurs de Flors a Carrers i Balcons.

► 19.15. Sala de ball del centre cívic. Actuació musical amb el grup Mata de Jonc.

► 19.45. Sala de ball del centre cívic. Cloenda de la fira, a càrrec del diputat Lluís Llach i les autoritats municipals. En acabar, pica-pica popular.

RIPOLL

► Mercà, mercat d'intercanvi compravenda d'articles de segona mà, al passeig Ragull.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

► 09.30 a 14.30. Plaça de l'ajuntament. Mercat de segona mà i tallers infantils amb material reciclat, cada tercer diumenge de mes.

SANT ANTONI DE CALONGE

► 10.00 a 14.00. Plaça Catalunya. Summer market.

SILS

► 10.00 a 19.00. Les Mallorquines. XIII Mercat del Maleter, mercat d'objectes de segona mà i d'intercanvi.

TORROELLA DE FLUVIÀ

► Mercat d'ocasió, de 9.00 a 14.00, al centre del poble. Dissabtes i diumenges.

Gegants

PALAMÓS

► XXII Trobada Gegantera amb les colles de Palamós, Santa Coloma de Farners, el Prat de Llobregat i Riudellots de la Selva. 11.00. Parc del convent dels Augustins. Plantada de Gegants.

► 11.30. Cercavila fins al passeig del Mar passant pel nucli antic.

► 12.00. Passeig del Mar. Mostra de balls de Gegants.

Infantils

GIRONA

► 11.30. Museu d'Art. Visita familiar a l'exposició *Santiago Rusiñol en terres gironines*. Tot seguit, taller *El sr. Rusiñol pinta al md'A*

PALAFRUGELL

► 12.00. Teatre Municipal. Representació de l'obra *La Joana silenciosa*, a càrrec del grup infantil de l'Aula de Teatre de Palafrugell.

PLATJA D'ARO

► Mostra d'Espectacles i Turisme Familiar, Xalari 2016, al passeig Marítim. 16.00 a 19.00. *Enginyers Eko poètics*, a càrrec de Katak-rack.

► 16.00 a 19.00. *Qui va matar el meu conill?*, a càrrec de la companyia Itinerària.

► 16.00 a 20.00. Piano al carrer *Si em toques xalaràs!*. Concurs a Instagram #pianodecarrer.

► 17.00. *Sin Remite*, a càrrec de la companyia Jean Philippe Kikolas.

► 18.00. *Xarivari Blues*, a càrrec de Circ Los.

► 18.00. Dàmaris Gelabert, en concert.

► 19.00. *La gran família*, a càrrec de Fadunito.

► 19.00. Concert a càrrec de Lax'n'Busto.

Teatre

L'ESCALA

► 18.00. Sala polivalent. Representació teatral de final de curs de l'escola TeArt.

Poesia

PALAFRUGELL

► 18.00. Teatre Municipal. Recital poètic *El racó poètic en viu*. *Poemes de casa*.

Conferències

PALS

► Jornada Occitana. 11.00. Benvinguda al Mas de la Font i presentació de la biblioteca-arxiu Cardona.

► 11.30. Mas de la Font. Conferència *Esteve Albert, un gran occitanista*. *Relació amb l'Empordà*, a càrrec de l'historiador i cronista de Pals, Narcís Subirana.

► 12.30. Mas de la Font. Conferència *Castelló d'Empúries, terra de Trobadors*, a càrrec de Jordi Canet, responsable del Museu d'Història Medieval de Castelló d'Empúries.

SANTA CRISTINA D'ARO

► 20.00. Sala d'exposicions de La Caixa. *Ruta màgica musical*, a càrrec de Xavier Solà.

Gastronomia

BLANES

► IX Jornades gastronòmiques del suquet de peix de Sa Palomera. Fins al 30 de juny.

CALONGE-SANT ANTONI - PALAMÓS - VALL-LLOBREGA

► Jornades *Menú de la gamba*. Restaurants participants: Can Ramon, Costa Brava, Guillermo, Refugi de Pescadors i Simon, de Calonge - Sant Antoni; Bell Port, Hotel Ancora, Hotel Trias, L'Ona, MarBonic, Maria de Cadaqués, Mas dels Arcs i L'Arcada, de Palamós; i Can Sidro, de Vall-llobrega. Fins al 24 de juliol.

CASSÀ DE LA SELVA

► Jornada gastronòmica *Tasta la patata tendra*. Restaurants participants: bar D'Tapes, bar Font, bar La Coma, Bar L'Escuma, Dosmildotze, Cafè-Pizzeria, bar Vi Novell, restaurant bar Neda, restaurant Can Bargalló, restaurant Centre Recreatiu, restaurant La Brasa Grillada, rostitseria Ca la Pilar, restaurant Hotel Mas Ros i restaurant Bon Acull. Fins al 19 de juny.

L'ESTARTIT

► XXI Jornades Gastronòmiques de la Clova. Restaurants participants de l'Estartit i de Torroella de Montgrí. Fins al 30 de juny.

OLO

► Ruta de les tapes *Menja't Olot d'una mossegada*. Fins al 26 de juny.

TOSSA DE MAR

► Jornada gastronòmica *Fideus a la cassola*. *Mil i una maneres de fer-los a Tossa*. Restaurants participants: Ca La Carme, Can Carlus, Can Pini, Capri, Castell VEIL, L'ajustada, La cuina de l'àvia, Marina, Mestre d'Aixa, Sa Muralla, Sa Proa, Santa Marta, Túrria, Víctor i Victòria. Fins al 30 de juny.

Donació de sang

PALAMÓS

► 10.00 a 14.00. Passeig marítim.

Diversos

BANYOLES

► 16a Trobada de cantaires del Pla de l'Estany, a les 18.00.

CARTELLÀ

► 09.30 a 13.30. Escoles. Tallers de respiració, mandales, massatge i ioga en família. En motiu del Dia Internacional del Ioga.

LLANÇÀ

► 10.30 a 13.00. Casa de Cultura. Espectacle de fi de curs *La Paraula*.

LLOFRIU

► 12.00. Centre cultural Bassa Rocas. *Ruta Josep Pla, cuina i paisatge a Llofriu*.

MAÇANET DE LA SELVA

► Cap de Setmana del Cor. A partir de les 10.00. Pista Jardí. Exhibició de les Sarumberes, ball amb la Luisa Chenone, Gegants i *hip hop* i parades de col·laboradors.

► 18.00. Pista Jardí. Havaneres amb el grup Arrels Escalenques.

PALAMÓS

► 16.00 a 22.00. Pavelló de l'escola Vedruna. Torneig 3x3 de bàsquet.

RIBES DE FRER

► 3r Festival Gollut. Mostra de cinema compromès i fotoperíodisme social. 12.00. Museu Etnogràfic de Ripoll. Golluts Kids. Taller d'ombres xineses.

► 16.30. Cinema Catalunya. Mostra de films premiats al Festival de Cinema i Drets Humans: *Termitas*. *El observatorio DESC contra Bárceñas*.

► 17.20. *Camí d'un protocol*.

► 17.48. *Jambo Amani*.

► 20.00. *Alpuxarras*.

ROSES

► 08.00. Davant de l'Espai Cultural La Ciutadella. Inscripció a la trobada de motos. A les 10.00. Sortida per fer la ruta per la comarca. I durant el matí. Demostració de *Poquet bikes* i de *dragster* (vehicle d'acceleració).

► 21.00. Pista polivalent municipal. BTT Ratpenat.

SANT MIQUEL DE CRUÏLLES

► El Gat Bornaix, al monestir. Durant el dia. Visites guiades per descobrir el patrimoni de Sant Miquel.

► 12.00. Vermut amb l'espectacle infantil *Magic pressing catch* de La Paya Vs Pinky.

► Durant el dia. Visites a l'interior del monestir les exposicions: *Experimenta Jewels*, de Gemma Mercader i *Intervenció artística*, de Javier Luján.

► 18.00. Concert a càrrec de Pistola, Cala Vento i Ran Ran Ran.

SANT PERE PESCADOR

► 11.00 a 13.00. Beach Club. Bateig de kitesurf. I d'11.00 a 12.00. Bateig junior de kitesurf.

► 12.30 a 14.30 i de 16.00 a 18.00. Escola de Vela Fluvià La Gola. Sessió de windsurf o vela + sup. Més informació al 635 48 91 53.

SIURANA

► I Mostra del Recuit, a la granja de Mas Marcè. Tot el dia. Activitats i tallers infantils.

► Tot el dia. Visites guiades *Benvingut a pagès*.

► 10.30. Conferència *La importància de les llets fermentades i les llets de qualitat*, a càrrec de Xavier Verdaguier.

► 12.00. El suplement *On road* de Catalunya Ràdio: *El món dels formatges frescos a Catalunya i el campionat del món de menjadors de recuits*.

► 16.00. Actuació musical.

VALLFOGONA DE RIPOLLÈS

► 10.00 a 15.00. Explotació ramadera de carn i embotits Mas Pinós i allotjaments Mas Regort i Cant Puntí. *Benvinguts a pagès*.

VILANOVA DE LA MUGA

► 16.00. Cafè bar La Sala. 2a Trobada d'Acordions.

Visites

BANYOLES

► 11.30. Parc Neolític de la Draga. Visita al Parc. Cal reserva prèvia al telèfon 972 57 64 99.

CALDES DE MALAVELLA

► 11.00. Oficina de Turisme. Visita guiada turística a l'exposició del jaciment del *Camp dels Ninots*.

GIRONA

► 11.30. Museu d'Art. Visita a l'exterior de les *Sarumberes* i *terres gironines*. Cal reserva prèvia.

RIPOLL

► 11.00. Farga Palau. Visita a la Farga. I a les 12.00. Acte de col·laboració amb el 3r Festival Gollut. Taller d'ombres xineses *La petita Margarida, la nena golluda* amb Artur Diaz.

La excavación del yacimiento de Caldes de Malavella ha localizado el esqueleto entero de un animal de 1,80 metros de largo y 250 kilos de peso. La excavación del yacimiento del **Camp dels Ninots** en Caldes de Malavella (Girona) ha localizado el esqueleto entero de un nuevo tapir de 3,1 millones de años de antigüedad, de 1'80 metros de largo, 1,30 metros de altura y unos 250 kilogramos de peso.

El hecho destacable de este ejemplar es que se trata de un individuo juvenil, lo que ayuda a consolidar la hipótesis de que los animales encontrados hasta ahora murieron de manera repentina, inesperada y trágica, seguramente debido a una emanación de gas del volcán. El encuentro de los esqueletos enteros, sin muestra de ataques por parte de carnívoros, también avala esta teoría.

Las excavaciones en el **Camp dels Ninots**, dirigidas por el IPHES (Instituto Catalán de Paleocología Humana y Evolución Social), han permitido concentrar el 70% de los fósiles mundiales de la especie de tapir *Tapirus arvernensis*. "Si bien en Europa hay muchos yacimientos que han encontrado restos aislados de tapir, el yacimiento caldense es el único que los conserva enteros, en conexión anatómica y en un estado excepcional", subrayan Bruno Gómez y Gerard Campeny, investigadores del IPHES y codirectores de este proyecto de investigación.

Reconstrucción del paisaje

Hace 3,1 millones de años los tapires eran muy abundantes en el Mediterráneo. En esta zona había un clima subtropical, más húmedo, lluvioso y con temperaturas relativamente suaves durante todo el año. Los bosques predominantes eran los de laurel (*laurisilva*) de hoja perenne como los que hoy encontramos en el sureste de China, en el Delta del Mississippi o en las zonas más húmedas de las Islas Canarias.

En el yacimiento del **Camp dels Ninots** ha podido reconstruir el paisaje de esta zona gracias a las abundantes las huellas de restos vegetales, esencialmente hojas y frutos, que han quedado atrapadas en los sedimentos. Se han documentado plantas que vivían sumergidas en zonas poco profundas y someras, bosque de ribera, con chopos, sauces, alisos, etc. y, finalmente, la *laurisilva* donde además de laureles también había encinas, acebos y algunos árboles caducifolios como los nogales.

Es este contexto los tapires encontraron las condiciones idóneas para vivir ya que basan su alimentación en hojas y frutas, que eran muy abundantes. El esqueleto de tapir localizado este año, junto con los otros cuatro de campañas de excavación anteriores, todos ellos de edades diferentes, demuestran que el entorno del **Camp dels Ninots** era el adecuado para que viviera una población estable de estos animales. Su extinción en Europa, a principios del Pleistoceno, hace entre 2,8 y 2,5 millones de años, es consecuencia de un cambio climático que conllevó las condiciones que tenemos actualmente en esta zona.

Plío-pleistoceno

Actualmente, los tapires se encuentran en zonas muy concretas de Centroamérica y Asia, especialmente en China y Sumatra. El *Tapirus indicus*, de pelaje blanco y negro, es la especie viva más relacionada con la que vivió en el **Camp dels Ninots**.

Este año, las excavaciones se iniciaron en mayo y se prolongarán hasta el 3 de junio. Intervienen una docena de personas, entre alumnado del Master Erasmus Mundus en Arqueología del Cuaternario y Evolución Humana, que se imparte en la Universidad Rovira i Virgili de Tarragona, y personal investigador procedente de universidades y centros de investigación nacionales e internacionales. Se llevan a cabo trabajos transdisciplinarios con especial presencia de la paleontología, la arqueología, la geología y la biología, para conocer mejor la evolución de la fauna y flora en el transcurso de los últimos 3,1 millones de años.

Las acciones que el IPHES lleva a cabo en el **Camp dels Ninots** forman parte del proyecto cuatrienal de investigación El Plio-Pleistoceno del **Camp dels Ninots** y la depresión prelitoral: evolución paleoclimática, dispersiones faunísticas y humanas (2014/100575) financiado por el Departamento de Cultura de la Generalidad de Cataluña.

Itinerario señalizado

El pasado sábado se inauguró la primera fase del itinerario señalizado del **Camp dels Ninots** que permitirá a los visitantes hacer el recorrido durante todo el año y conocer las características del volcán, las condiciones climáticas y los animales y plantas que vivían. En esta primera fase, se han instalado una serie de figuras de hierro forjado que simbolizan los muñecos de Caldes con el nombre de "**Camp dels Ninots**" delante. Estas esculturas dan la bienvenida al visitante y marcan el inicio de la ruta que consta de rótulos indicadores del recorrido y de cuatro paneles explicativo bajo los siguientes títulos: "El **Camp dels Ninots**: la Pompeya del Plioceno", "Una fauna subtropical: bóvidos, rinocerontes y tapires", "del fuego al agua: un yacimiento dentro de un volcán" y "un clima subtropical en el mediterráneo: el agua, fuente de vida". Un último punto permite observar un corte del volcán y las diferentes capas sedimentarias. El itinerario ha sido

LA VANGUARDIA Girona

ARQUEOLOGÍA

Un esqueleto de tapir de 3,1 millones de años en el Camp dels Ninots

La excavación del yacimiento de Caldes de Malavella ha localizado el esqueleto entero de un animal de 1,80 metros de largo y 250 kilos de peso

El hecho destacable de este ejemplar es que se trata de un individuo juvenil, lo que ayuda a consolidar la hipótesis de que los animales encontrados hasta ahora murieron de manera repentina, inesperada y trágica, seguramente debido a una emanación de gas del volcán. El encuentro de los esqueletos enteros, sin muestra de ataques por parte de carnívoros, también avala esta teoría.

Las excavaciones en el **Camp dels Ninots**, dirigidas por el IPHES (Instituto Catalán de Paleocología Humana y Evolución Social), han permitido concentrar el 70% de los fósiles mundiales de la especie de tapir *Tapirus arvernensis*. "Si bien en Europa hay muchos yacimientos que han encontrado restos aislados de tapir, el yacimiento caldense es el único que los conserva enteros, en conexión anatómica y en un estado excepcional", subrayan Bruno Gómez y Gerard Campeny, investigadores del IPHES y codirectores de este proyecto de investigación.

Reconstrucción del paisaje

Hace 3,1 millones de años los tapires eran muy abundantes en el Mediterráneo. En esta zona había un clima subtropical, más húmedo, lluvioso y con temperaturas relativamente suaves durante todo el año. Los bosques predominantes eran los de laurel (*laurisilva*) de hoja perenne como los que hoy encontramos en el sureste de China, en el Delta del Mississippi o en las zonas más húmedas de las Islas Canarias.

En el yacimiento del **Camp dels Ninots** ha podido reconstruir el paisaje de esta zona gracias a las abundantes las huellas de restos vegetales, esencialmente hojas y frutos, que han quedado atrapadas en los sedimentos. Se han documentado plantas que vivían sumergidas en zonas poco profundas y someras, bosque de ribera, con chopos, sauces, alisos, etc. y, finalmente, la *laurisilva* donde además de laureles también había encinas, acebos y algunos árboles caducifolios como los nogales.

Es este contexto los tapires encontraron las condiciones idóneas para vivir ya que basan su alimentación en hojas y frutas, que eran muy abundantes. El esqueleto de tapir localizado este año, junto con los otros cuatro de campañas de excavación anteriores, todos ellos de edades diferentes, demuestran que el entorno del **Camp dels Ninots** era el adecuado para que viviera una población estable de estos animales. Su extinción en Europa, a principios del Pleistoceno, hace entre 2,8 y 2,5 millones de años, es consecuencia de un cambio climático que conllevó las condiciones que tenemos actualmente en esta zona.

Plío-pleistoceno

Actualmente, los tapires se encuentran en zonas muy concretas de Centroamérica y Asia, especialmente en China y Sumatra. El *Tapirus indicus*, de pelaje blanco y negro, es la especie viva más relacionada con la que vivió en el **Camp dels Ninots**.

Este año, las excavaciones se iniciaron en mayo y se prolongarán hasta el 3 de junio. Intervienen una docena de personas, entre alumnado del Master Erasmus Mundus en Arqueología del Cuaternario y Evolución Humana, que se imparte en la Universidad Rovira i Virgili de Tarragona, y personal investigador procedente de universidades y centros de investigación nacionales e internacionales. Se llevan a cabo trabajos transdisciplinarios con especial presencia de la paleontología, la arqueología, la geología y la biología, para conocer mejor la evolución de la fauna y flora en el transcurso de los últimos 3,1 millones de años.

Las acciones que el IPHES lleva a cabo en el **Camp dels Ninots** forman parte del proyecto cuatrienal de investigación El Plio-Pleistoceno del **Camp dels Ninots** y la depresión prelitoral: evolución paleoclimática, dispersiones faunísticas y humanas (2014/100575) financiado por el Departamento de Cultura de la Generalidad de Cataluña.

Itinerario señalizado

El pasado sábado se inauguró la primera fase del itinerario señalizado del **Camp dels Ninots** que permitirá a los visitantes hacer el recorrido durante todo el año y conocer las características del volcán, las condiciones climáticas y los animales y plantas que vivían. En esta primera fase, se han instalado una serie de figuras de hierro forjado que simbolizan los muñecos de Caldes con el nombre de "**Camp dels Ninots**" delante. Estas esculturas dan la bienvenida al visitante y marcan el inicio de la ruta que consta de rótulos indicadores del recorrido y de cuatro paneles explicativo bajo los siguientes títulos: "El **Camp dels Ninots**: la Pompeya del Plioceno", "Una fauna subtropical: bóvidos, rinocerontes y tapires", "del fuego al agua: un yacimiento dentro de un volcán" y "un clima subtropical en el mediterráneo: el agua, fuente de vida". Un último punto permite observar un corte del volcán y las diferentes capas sedimentarias. El itinerario ha sido

promovido por el Ayuntamiento de Caldes de Malavella y realizado por miembros del IPHES.

En fases posteriores se completará el itinerario con tres paneles más, con la instalación de reproducciones de los animales a tamaño real y la creación de zonas de descanso y de picnic para los visitantes.

VISITA HISTÒRICA

16 | RUTA PELS ORÍGENS DE LA SELVA

US PROPOSEM UN RECORREGUT PELS PRINCIPALS TESTIMONIS PREHISTÒRICS I PEL PASSAT IBÈRIC I ROMÀ DE LA COMARCA

ABANS QUE ELS HUMANS s'establis- sin en terres selvatanes sabem que, fa 3,5 milions d'anys, la Selva gaudia d'un clima subtropical. Hi habitaven animals i plantes dels quals s'han trobat restes en bon estat al jaciment paleontològic del **Camp dels Ninots** (Caldes de Malavella). Cal esperar, però, fins fa 500.000 anys per trobar vestigis d'ocupació humana, dels quals s'han trobat eines de pedra tallada. Al neolític i a l'edat del bronze sorgiran les primeres grans construccions, els monuments megalítics, concentrats gairebé tots a la part muntanyosa de Tossa de Mar.

Al segle VI aC apareix la cultura ibèrica. Els ibers eren agricultors i ramaders, i comerciaven amb grecs i fenicis, la qual cosa va afavorir que adoptessin avenços com la fabricació

de ceràmica, l'escriptura, la moneda i nous conreus. Els ibers vivien en assentaments enturonats i fortificats, com Montbarbat (Lloret de Mar – Maçanet de la Selva), Montsoriu (Arbúcies – Sant Feliu de Buixalleu), l'Argimon (Riudarenes) i el turó de Buixalleu (Sant Feliu de Buixalleu). Hi havia assentaments petits, com Puig de Castellet (Lloret de Mar), que depenien dels poblats principals.

L'any 218 aC els romans van arribar a Empúries i va començar la romanització, que s'estengué fins al segle I aC. La cultura ibèrica va perviure, com es pot veure

al turó Rodó (Lloret de Mar), però a poc a poc va assumir elements propis del món romà, com la ubicació dels assentaments a la plana o a les valls, com Can Pons (Arbúcies).

Entre els segles I i V dC, la Selva estava romanitzada. La travessava la Via Augusta, i hi sorgiren dues ciutats: *Aquae Calidae* (Caldes de Malavella, a la foto de dalt) i *Blandae* (Blanes), i també grans explotacions agrícoles i ramaderes, com la dels Ametllers (Tossa de Mar). ◀

Turisme de la Selva. ☎ 972 84 17 02
 🌐 www.laselvaturisme.com

- 1. Conjunt termal de Sant Grau. Caldes de Malavella | 2. **Camp dels Ninots** (jaciment i exposició). Caldes de Malavella | 3. Vila romana dels Ametllers. Tossa de Mar | 4. Museu Municipal de Tossa de Mar | 5. Monuments megalítics de Tossa de Mar | 6. Centre d'Interpretació del món Iber. Lloret de Mar | 7. Torre Sepulcral dels Avellaners de Can Sala. Lloret de Mar | 8. Recinte fortificat de Puig de Castellet. Lloret de Mar | 9. Poblament Iber de Montbarbat. Lloret de Mar | 10. Museu Etnològic del Montseny La Gabella. Arbúcies | 11. Les Cavorques. Sant Julià del Llor i Bonmatí. ◀

ITINERARI RECOMANAT (MAPA DE TURISME DE LA SELVA)

L'agenda

Mercats

► Anglès, Arbúcies, Bàscara, Breda, Camprodon, l'Escala, Fornells de la Selva, la Jonquera, Palafrugell, les Preses, Puigcerdà, Quart, Riudarenes, Roses, Sant Feliu de Guíxols, Sant Gregori, Sant Hilari Sacalm, Sant Joan de les Abadesses, Tordera i Tortellà.

Balls

ANGLÈS

► 18.00. Sala de Ball Burés. Sessió de ball amb l'actuació del conjunt Latin Swing.

CALDES DE MALAVELLA

► 17.30. Casa Rosa. Sessió de ball amb l'actuació de Carlos Ribas.

CAMÓS

► 18.00. Pavelló. Sessió de ball a càrrec del conjunt Sifasol.

CAMPDEVÀNOL

► 17.30. Sala Diagonal. Sessió de ball amb l'actuació del duet Solistes.

CASSÀ DE LA SELVA

► 18.00. Casal de jubilats. Ball amb Albert Roncero.

ESPOLLA

► 18.30. Societat la Fraternal. Ball amb l'actuació de Pinxo (Jaume Castellà).

GIRONA

► A la tarda. Sala de Ball. Actuació de Dj Pere.

MONTAGUT

► 18.00. Casal. Berenar ball amb l'actuació del grup Maracaibo.

NAVATA

► 18.00. Centre Social. Ball de saló amb l'actuació del grup Stylet-te.

QUART

► A la tarda. Restaurant La Brasa. Ball amb l'actuació del grup 9Perfil Musical.

RIPOLL

► 17.30. Sala Eudald Graells. Ball a càrrec de David Swing.

RIUDARENES

► 17.30. Poliesportiu. Ball de tarda amb l'actuació del teclista David Casas.

SANT JAUME DE LLIERCA

► 18.00. Centre cívic. Ball de saló amb l'actuació del grup Giravolt.

SANT JULIÀ DE RAMIS

► 18.00. Centre cívic. Ball de saló amb l'actuació del Duet de Banyoles.

VERGES

► 18.00. Casal de jubilats. Sessió de ball amb l'actuació de Chus.

VILABERTRAN

► 18.00. Centre cívic. Ball amb l'actuació del grup Dolce Vita.

VILADAMAT

► 18.00. Sala. Berenar i ball amb el grup Pep i M. José.

VILAJUÏGA

► 18.00. Pavelló. Ball de saló amb l'actuació del Duet d'Ambient.

VILAMALLA

► 18.00. Local Social. Berenar i ball amb el grup Sol de Nit.

VILOBÍ D'ONYAR

► 18.00. Pista poliesportiva. Ball amb l'actuació del grup Sona Bé.

Concerts

BANYOLES

► (a)phònica, 13è Festival de la Veu de Banyoles. 11.00. Juanola La Muralla. Actuació de Lluís Galvaldà i Trau.

► 12.00. Fundació Lluís Coromina-Espai Eat Art. Actuació de Maria Arnal i Marcel Bagés.

► 12.00. Juanola La Muralla. Taller amb Yellow Submarine.

► 13.00. Can Pericus. Tast de concert a càrrec de Pistola.

► 17.00. Els Banyes Vells. Tast de concert amb Paula Valls.

► 18.00. Claustre del monestir de Sant Esteve. Actuació del Quartet Mèlt.

► 19.00. Plaça del Teatre. Actuació de Velvet Candles.

► 19.15. Teatre municipal. Actuació del Niño de Elche.

► 20.45. Auditori de l'Ateneu. Actuació de Celeste Alías i Marco Mezquida.

► 22.15. Juanola La Muralla. Actuació de Maika Makovskí.

CASTELLFOLLIT DE LA ROCA

► 19.00. Església vella. Concert de cobla amb l'actuació de la cobla orquestra Costa Brava.

FIGUERES

► XXII Festival de Jazz. 12.00. Plaça de les Patates. Actuació de Jazzcare All Stars.

► 18.00. Auditori dels Caputxins. Actuació de Lluís Coloma Trio.

FORNELLS DE LA SELVA

► 18.30. Teatre La Sitja. Concert solidari per l'ICO i l'Oncologia de Fornells, amb l'actuació de Susanna del Saz, que presentarà el seu darrer treball *Amando a Manzanero*, amb l'acompanyament de Nito Figueras Trio.

GIRONA

► 19.00. Om Shanti Girona, al c. Eiximenis, 8. Concert de mantres amb Soulmanda. Presentació del disc *Ananda*.

► 21.00. Claustre de Sant Pere de Galligants. Actuació del quintet de vent Proyecto Beta. Dins el Festival Nit de Clàssica.

LLADÓ

► 17.00. Restaurant Carles Antoner. Actuació de Pexsom Blues.

SANTA CRISTINA D'ARO

► 21.30. Mas Tapiolas. Actuació d'Adrià Bauzó Duet.

Festes

ALBANYÀ

► Festa major. 10.00. Església. Ofici solemne amb l'acompanyament de la Principal de Cassà de la Selva.

► 11.00. Cercavila i trobada gegantera.

► 13.00. Plaça. Sardanes amb la cobla Principal de Cassà de la Selva.

CALELLA DE PALAFRUGELL

► Festa major de Sant Pere. 10.00 a 14.00. Local social del Club Vela Calella. 12a Trobada de col·leccionistes de bosses de sucre.

► 10.00. Plaça del Port Bo. Trobada de pintaires i concurs infantil de dibuix.

► 18.30. Carrer del Pagell. 22a Rua de Calella i sessió de zumba.

FOIXÀ

► Festa major. 18.00. Plaça. Concert i ball amb l'actuació de l'orquestra Maravella.

GIRONA

► Festa major de Fontajau. 09.00. Rambla Xavier Cugat. Sortida de la XVII Marxa popular.

► Mercat d'intercanvi i fira de 2a mà, de 09.00 a 13.30, a la rambla Xavier Cugat.

► 10.00. C/ Damià Estela i Molinet. I Mercat artesanal.

► 10.00. Rambla Xavier Cugat. XV Trobada de pintaires i taller d'artesanía a càrrec de Mimosa (Oncolliga).

► 11.00. Partit de futbol, casats contra solters.

La cantant, en una actuació recent ■ JOAN SABATER

Susanna del Saz actua a Fornells

FORNELLS DE LA SELVA 18.30 MÚSICA

La cantant Susanna del Saz actua aquesta tarda al Teatre La Sitja en un concert benèfic amb què presentarà el seu nou treball, *Amando a Manzanero*, acompanyada de Nito Figueras Trio.

► 13.00. Parc de la Guingueta. Exposició de dibuixos del concurs de dibuix i pintura.

► 14.00. Fideuada popular.

► 20.00. Masterclass de zumba.

► 21.00. Cantada d'havaneres a càrrec del grup Terra Endins.

► 22.30. *Xupinaços* de fi de festa.

LES PRESES

► Festa del Bosc de Tosca. 12.00. Ermita de Sant Martí del Corb. Missa. Seguidament, actuació de la coral Puigsacalm i vermut popular.

► 18.00. Local social del Bosc de Tosca. Audició de sardanes interpretades per la cobla La Principal de Banyoles.

PALAMÓS

► Festa major. 11.00. Animació de carrer amb Els Gralluts.

► 12.00. Visita guiada al castell de Sant Esteve de Mar, a la Fosca.

► 18.00. Plaça dels Arbres. Trobada castellera amb els Minyons de Santa Cristina i els Encantats de Begues.

► 19.30. Arbre municipal. Ball de la tercera edat a càrrec de Xà-kara.

► 20.00. Passeig del Mar. Sardanes amb la cobla Principal de Cassà.

► 20.00. Teatre La Gorga. Concert amb la coral El Progrés.

► 23.30. Platja Gran. Focs artificials.

RIPOLL

► Festa del barri del Pla de Sant Pere.

SANT PERE PESCADOR

► Festa major. 09.00. Platja de Can Martinet. VII Kedada Sup-Experience.

► 10.00. Casal cultural. Partides amistoses d'escacs.

► 12.00. Plaça Major. Audició de sardanes amb la cobla Els Rossinyolets.

► 17.30. Parc del riu. Animació infantil amb Jordi Tonietti i, tot seguit, festa de l'escuma.

TOSSA DE MAR

► Festa major. 18.00. Avinguda Catalunya. Cursa *The Picasso Run*.

Fires

BANYOLES

► 10.00 a 20.00. Entre l'Oficina de Turisme i el camp de futbol Miquel Coromina. Fira de la Ramona.

CADAQUÉS

► Fira de brocanters, tot el dia, al passeig.

CALDES DE MALAVELLA

► 10.00 a 14.00. Plaça de l'antic ajuntament. Fira-mercat.

PLATJA D'ARO

► Fira de brocanters, de 9.00 a 14.00, a la plaça dels Estanys.

► I Fira internacional del formatge, a la plaça d'Europa.

ROSES

► Fira d'artesanía, tot el dia, a la plaça Catalunya.

SANT ANTONI DE CALONGE

► Summer Market, de 10.00 a 14.00, a la plaça Catalunya.

SANT GREGORI

► Mercat de segona mà, de 09.00 a 14.00, a l'aparcament del carrer Carme Rius.

SANT MARTÍ VELL

► IX Fira de titelles, a la plaça del poble. A partir de les 18.00, fira artesanal.

► 18.00. Taller de titelles.

► 18.45. Actuació de la Cia. La Família Guirigall, amb l'espectacle *La tortuga i la seva amiga Eruga*.

► 19.30. Actuació de la Cia. Peus de Porc, amb l'espectacle *Circumloqui Blau Marí*.

► 20.30. Actuació de la Cia. Marionetes Nòmades, amb l'espectacle *El tresor pirata*.

TORROELLA DE FLUVIÀ

► Mercat d'ocasió, de 9.00 a 14.00, al centre del poble. Dissabtes i diumenges.

Infantils

PLATJA D'ARO

► 11.00 a 14.00 i de 16.00 a 19.00. Platja Gran (c. Empordà). Mini club infantil, amb ludoteca. Per a infants de 3 a 12 anys.

Sardanes

BLANES

► 19.00. Passeig de Mar. Audició de sardanes amb la cobla Vila d'Olesa.

LLANÇÀ

► Aplec de la sardana a la pineda de la capella del port, amb les cobles Ciutat de Girona, Bisbal Jove i Baix Empordà.

SANT JOAN DE LES ABADESSES

► 18.00. Passeig del Comte Guifré. Sardanes amb la cobla Cervianenca.

Teatre

LLANÇÀ

► 12.00. Casa de Cultura. Tastet de teatre, amb representació a càrrec de l'Associació Xarxa.

Gastronomia

BLANES

► IX Jornades gastronòmiques del suquet de peix de Sa Palomera. Fins al 30 de juny.

CALONGE-SANT ANTONI - PALAMÓS - VALL-LLOBREGA

► Jornades *Menú de la gamba*. Restaurants participants: Can Ramon, Costa Brava, Guillermo, Refugi de Pescadors i Simon, de Calonge - Sant Antoni; Bell Port, Hotel Ancora, Hotel Trias, L'Ona, MarBonic, Maria de Cadaqués, Mas dels Arcs i L'Arcada, de Palamós; i Can Sidro, de Vall-llobrega. Fins al 24 de juliol.

FIGUERES

► Tastets surrealistes, a diferents establiments de la ciutat, a través de tastets maridats amb cervesa Inedit. Fins al 9 de juliol.

OLOT

► Ruta de les tapes *Menja't Olot d'una mossegada*. Fins al 26 de juny.

TORROELLA DE MONTGRÍ-L'ESTARTIT

► XXI Jornades Gastronòmiques de la Clova. Restaurants participants de l'Estartit i de Torroella de Montgrí. Fins al 30 de juny.

TOSSA DE MAR

► Jornada gastronòmica *Fideus a la cassola. Mil i una maneres de fer-los a Tossa*. Restaurants participants: Ca La Carme, Can Carlu, Can Pini, Capri, Castell Vell, L'ajustada, La cuina de l'àvia, Marina, Mestre d'Aixa, Sa Muralla, Sa Proa, Santa Marta, Túrria, Víctor i Victòria. Fins al 30 de juny.

Inauguracions

LA SELVA DE MAR

► 12.00. Inauguració de *La Selva de l'Art*, Festival internacional d'Art Contemporani. Visita guiada per tot el recorregut.

Diversos

BANYOLES

► 11.30. Club Natació. Caiac a l'estany.

BÀSCARA

► Mostra de patchwork de les alumnes de Catalina Ayats, a l'Ajuntament.

CALDES DE MALAVELLA

► 17.00 a 20.00. Pati de l'Escola Sant Esteve. Pati obert per fer esport, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor.

CALELLA DE PALAFRUGELL

► XXIV Trobada d'embarcacions tradicionals a la plaça del Port Bo.

CAMPRODON

► 10.00. Parc de la Mare de la Font. Trobada de modelisme naval.

EMPURIABRAVA

► Sky Film Festival, a la platja.

LA JONQUERA

► 10.00 a 14.00. MUME. Jornada de portes obertes, i a les 11.00, visita guiada.

LLORET DE MAR

► Trobada de vehicles clàssics, de 09.00 a 10.30, a la plaça Pere Torrent.

OLOT

► 08.00 a 20.00. Pavelló municipal d'esports. 2a edició del Dia Internacional del loga.

RIBES DE FRESER

► 3r Festival Gollut. Mostra de cinema compromès i fotoperiodisme social. 17.00. Cinema Catalunya. Projectió de la pel·lícula *Spotlight*, de Tom McCarthy.

RIPOLL

► Al matí, a la plaça de l'Escorxadó, concurs d'ocells cantadors.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► Nomad, Festival per a tota la família. 10.30. Tai-txi a la platja.

► 11.30 a 19.00. Taller de maquillatges i tatuatges amb glitter.

► 11.30 a 21.00. Nomad Market.

► 12.00 a 14.00 i de 17.00 a 19.00. Petit Nomad, el laberint.

► 12.00. Animació infantil amb Els Més Tumàcat.

► 19.00. Actuació de la coral Cyse-lla.

Visites

BANYOLES

► 11.30. Visita al parc neolític de la Draga.

CALDES DE MALAVELLA

► 11.00. Oficina de Turisme. Visita guiada turística que inclou la visita a l'exposició del jaciment del *Camp dels Ninots*.

PALAFRUGELL

► 11.30. Museu del Suro. Visita guiada *Sobre 56 mil litres d'aigua*. Visita i pujada al Dipòsit Modernista de Can Mario.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

► Visites guiades a la Fundació Mona, centre de recuperació de primats. També es fan visites guiades amb tallers per a famílies. Més informació, al telèfon 972 477 618.

SANT PERE PESCADOR

► 17.00 a 19.00. SK Kayak - Club Nàutic. Visita guiada amb caiac al riu Fluvià.

SANTA CRISTINA D

RECU LL DE PREMSA

CAMP DELS NINOTS

ÍNDEX

JACIMENTS ARQUEOLÒGICS / CAMP DELS NINOTS

Data	Titular	Mitjà
03 jul 2016	L'agenda Superfície:90% Audiència:80.000 Valoració:833€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
10 jul 2016	L'agenda Superfície:90% Audiència:80.000 Valoració:833€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
10 jul 2016	La Selva, un territori prehistòric d'excepció Superfície:68% Audiència:41.000 Valoració:2.118€	Diari de Girona (Ed. Impresa)
10 jul 2016	OCUPACIONS HUMANES A LA COMARCA DE LA SELVA DES DEL PLISTOCÈ MITJÀ INICIAL (780.000-11.000 ANYS BP) Superfície:30% Audiència:41.000 Valoració:935€	Diari de Girona (Ed. Impresa)
11 jul 2016	Agenda de l'11 al 17 de juliol a Caldes de Malavella Superfície:100% Audiència:137 Valoració:5€	Girona notícies
11 jul 2016	Caldes de Malavella. Agenda de Caldes de Malavella: DILLUNS, 11 DE JULIOL Ple Municipal extraordinari. A les 08:30h (matí). Més informa Superfície:100% Audiència:382 Valoració:8€	Canal Ajuntament
17 jul 2016	L'agenda Superfície:90% Audiència:80.000 Valoració:833€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
24 jul 2016	L'agenda Superfície:90% Audiència:80.000 Valoració:833€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)

L'agenda

Mercats

► Anglès, Arbúcies, Bàscara, Breda, Camprodon, l'Escala, Fornells de la Selva, la Jonquera, Palafrugell, les Preses, Puigcerdà, Quart, Riudarenes, Roses, Sant Feliu de Guíxols, Sant Gregori, Sant Hilari Sacalm, Sant Joan de les Abadesses, Tordera i Tortellà.

Balls

ANGLÈS

► 18.00. Sala de Ball Burés. Sessió de ball amb el duet Gózaló.

CAMÓS

► 18.00. Pavelló. Sessió de ball a càrrec del Xanadú Grup.

CAMPDEVÀNOL

► 17.30. Sala Diagonal. Ball de tarda a càrrec d'Enric el Vocalista.

ESPOLLA

► 18.30. Societat La Fraternal. Ball a càrrec de Jesús de Banyoles.

GIRONA

► A la tarda. Sala de Ball. Actuació de Dj Pere.

LES PLANES D'HOSTOLES

► 17.30. Casals dels Jubilats. Ball amb l'actuació de David Swing.

MONTAGUT

► 18.00. Casal. Berenar ball amb l'actuació del grup Banda Sonora.

NAVATA

► 18.00. Centre Social. Ball de saló amb el grup Blue Moon.

PALAFRUGELL

► 19.00. Plaça Nova. Ball amb l'actuació del grup Què Tal.

RIUDARENES

► 17.30. Poliesportiu. Balls de saló amb l'actuació del teclista Chus de Santa Coloma.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 18.00. Sala Las Vegas. Ball amb l'actuació de Dj Pere.

SANT JAUME DE LLIERCA

► 18.00. Centre cívic. Ball de saló amb l'actuació del grup Elegants.

SANT JULIÀ DE RAMIS

► 18.00. Centre cívic. Ball de saló amb l'actuació del duet Giravolt.

VERGES

► 18.00. Casal de jubilats. Sessió de ball amb l'actuació de Joan i Anna.

VILABERTRAN

► 18.00. Centre cívic. Ball amb l'actuació del grup Ostres Ostres.

VILADAMAT

► 18.00. Sala. Berenar i ball amb el grup Sol de Nit.

VILAJUÏGA

► 18.00. Pavelló. Ball amb l'actuació del grup Sifasol.

VILAMALLA

► 18.00. Local Social. Berenar i ball amb l'actuació del duet Dava.

VILOBÍ D'ONYAR

► 18.00. Pista poliesportiva. Ball amb l'actuació del Duet de Banyoles.

Castells

FIGUERES

► Diada castellera. 11.00. Plaça de l'Ajuntament. Jornada castellera. Cercavila amb la Colla castellera de Figueres, Xerrics d'Olot, Esperxats de l'Estany i Castellans de les Gavarres.

► 11.30. La Rambla. Actuació de les colles castelleres i dinar a la plaça Catalunya.

Concerts

BESCANÓ

► 20.30. La Torre. Concert a la fresca a càrrec de K-Melot.

BREDA

► 18.00. Cercle Bredenc. *Món musical passant per París*, espectacle en playback sota la direcció de Joaquim Mayugo.

CASTELLFOLLIT DE LA ROCA

► 12.00. Església vella. Concert a càrrec de les corals Catasons i Acantus Koor.

FIGUERES

► 21.00. La Cate. *Hullabaloo*, concert a càrrec de Marion Harper, guanyadora del Premi Descobertes Nació Digital del Festival Strenes 2016.

GIRONA

► 21.00. Claustre de la Catedral. Concert de clavicèmbal a càrrec de Mahan Esfahani.

L'ESCALA

► 17.00. Pati del Molí de l'Escala. Rumba en directe. I a partir de les 20.00, graellada buffet.

OLOT

► 17.00. Parc Nou. Pícnic amb El Mini. Música a càrrec de Landry El Rumbero, a les 17.00; Halldor Mar, a les 18.30, i The Holy Sinners, a les 20.00.

TORROELLA DE MONTGRÍ

► 21.00. Auditori Espai Ter. Concert del cor Anselm Viola.

VILAFANT

► 20.00. Jardins de Can Puig-Massanet. Concert amb Entre Tangos.

Dansa

NÚRIA

► 11.30. Esplanada del llac. Vall-dansa, amb la participació d'esbart L'Espolsada de Premià de Dalt, esbart Sant Martí de l'Ateneu Torrellenc de Torrelles de Llobregat, esbart dansaire de Sant Joan Despi, esbart joventut Nostra-Sant Jordi, agrupació Brot de Taparera de Mallorca, Hayordi (Associació Cultural Armènia de Barcelona,) i la secció infantil i d'adults de l'Esbart Eudald Coma.

Correllengua

L'ESCALA

► 19.00. Plaça de l'Univers. Espectacle infantil amb festa de l'escuma.

Festes

BEGUR

► Festa major de Sant Pere. 09.00 a 17.00. Parc de l'Arbreda. II Exposició i ruta de cotxes clàssics i d'època.

► 11.30 a 14.30. Tobogan urbà d'aigua a l'avinguda Onze de Setembre.

► 14.00. Parc de l'Arbreda. Concurs de paelles.

► 18.00. Plaça de la Vila. Actuació infantil a càrrec del Pot Petit.

► 19.00. Casino. Representació de l'obra *Arròs a la cassola*, amb el grup de teatre Es Quinze.

► 19.00. Plaça de l'Església. Taller de festa major.

BESCANÓ

► Festa major de Montfullà. 11.00. Església de Sant Pere. Ofici solemne amb l'acompanyament de la coral Josep Ruhí de Bescanó.

CAMPDEVÀNOL

► LVIII Aplec a Sant Pere d'Aüira. 21.00. Arribada a Sant Pere i esmorzar de l'aplec.

► 09.30. Benvinguda i ballada d'una sardana. Iniciació de la recollida de flors boscanes per al concurs de rams.

► 12.00. Missa i repartiment de la tradicional coca.

► 16.00. XXV Concurs d'avions de paper.

Andrés Calamaro ■ ARXIU

Calamaro tanca Ítaca al Port Bo

CALELLA DE PALAFRUGELL 21.30 CONCERT

El músic argentí Andrés Calamaro presentarà el disc *Romaphonic Sessions* amb un quartet de piano, contrabaix i percussions, en el concert que tancarà el festival Ítaca, a l'escenari de la cantada de Calella.

► 17.30. Cant dels adéus i baixada de la senyera.

FONTANILLES

► Festa major. 18.00. Jocs per a la mainada.

► 20.00. Berenar-sopar popular.

► 21.00. Actuació de The Explosive Swing Quintet, amb tastet previ del grup Combonautes.

HOSTALRIC

► Festa major. 12.00. Centre cultural Serafi Pitarra. Acte d'homenatge de l'Hostalriquenc Il·lustre, amenitzat a capella pel grup 4Gamis's.

► 18.00. Plaça de la Vila. Audició de sardanes amb la cobla Maravella.

► 18.00. Zona de barraques. Sortida de la gimcana marrana.

► 20.30. Zona esportiva. Concert de festa major, amb la cobla orquestra Maravella.

► 21.00. Zona esportiva. Sopar popular a la fresca.

► 23.00. Davant la zona esportiva. Obertura de barraques, amb l'actuació de 27 Contradicciones, Dj's Milenium i Karaoke.

► 23.00. Pavelló 2. Concert de swing a càrrec del grup Men in Swing.

► 00.00. Pavelló 2. Ball amb l'orquestra Maravella.

OLOT

► Festes del barri Sant Cristòfor - Masbernà i Sant Cristòfor les Fonts.

SANT MARTÍ VELL

► Festa major. 11.00. Ofici solemne cantat per la coral Vergelitana. Tot seguit, vermut popular.

► 17.00. Baixada de carretons a la baixada de la costa.

► 19.30. Fi de festa amb el conjunt Aria. Tot seguit, sopar popular.

TORROELLA DE MONTGRÍ

► Festa del Recer, al vespre, a la plaça d'Espanya.

TOSSA DE MAR

► Festa major. 10.00. Des de la terminal d'autobusos. Sortida guiada *Ruta de ses rescloses*.

► 22.00. Edifici La Nau. Espectacle flamenc a benefici de la Fundació Síndrome de Down de Girona i comarques, Astrid-21.

Fires

BLANES

► 09.00 a 14.00. Passeig Central del barri de La Plantera. Mercat d'objectes de segona mà.

BREDA

► Parada d'objectes de segona mà a benefici d'Oncolliga, de 09.00 a 14.00, a la plaça de la Vila. Cada primer diumenge de mes.

CALONGE

► Summer Merket, mercat de productes artesanals, de 19.00 a 00.00, a la plaça Catalunya.

COLERA

► Fira de la mel novella, tot el dia, pels carrers del poble.

LLANÇÀ

► Fira de l'Abat. 08.00. Pels carrers. Mercat medieval.

► 10.00. Pels carrers. Cercavila inaugural amb Taraska.

► 11.00. Per la fira. Passacarrers musical a càrrec d'*Infestum*.

► 11.30. A la Fira. Espectacle d'aus rapinyaires amb *Acariciando el Viento*.

► 12.30, 17.30 i 18.40. Pels carrers. Cercavila medieval a càrrec de *Taraska*.

► 13.30. Per la vila. Show musical i cercavila amb *Infestum*.

► 18.00. Espectacle infantil *La cort del compte* amb *Infestum*.

► 20.00. Croada medieval d'intrèpids guerrers i comiat final del comte Jofre.

► 21.00. Església. Visita nocturna teatralitzada *Spiritus Llança*.

PLATJA D'ARO

► Fira de brocanters, de 9.00 a 14.00, a la plaça dels Estanys.

SANTA CRISTINA D'ARO

► Mercat de segona mà, de 09.00 a 14.00, a la plaça Catalunya.

TORROELLA DE FLUVIÀ

► Mercat d'ocasió, de 9.00 a 14.00, al centre del poble. Dissabtes i diumenges.

Havaneres

CALELLA DE PALAFRUGELL

► Actes paral·lels a la 50a Cantada d'havaneres. Tot el dia, al passeig Canadell, mercat d'artesans.

► 18.30. Platja del Canadell. Actuació de Pau Alabajos. I a les 20.00, actuació de Sanjosex.

► 21.30. Escenari del Port Bo. Actuació d'Andrés Calamaro.

Infantils

BANYOLES

► 11.00. Oficina de Turisme de l'Estany. Taller infantil *Fes créixer el petit artista*, a càrrec de Gonzalo Tabuena.

PLATJA D'ARO

► 11.00 a 14.00 i de 16.00 a 19.00. Platja Gran (c. Empordà). Mini club infantil, amb ludoteca. Per a infants de 3 a 12 anys.

ROSES

► 15.00 a 19.00. Platja Nova. Club infantil de platja.

SANT FELIU DE PALLEROLS

► 18.00. Parc de Mas Rostoll. Anició infantil a càrrec de Fefe i Cia.

Sardanes

BANYOLES

► 64è Aplec de la Sardana, als paratges dels Desmais. Audicions a les 10.00 i a les 16.00, amb les cobles La Principal de Porqueres, Mil·lenària i Bisbal Jove.

CISTELLA

► 12.00. Ofici solmene, tot seguit, a la plaça de l'església, audició de sardanes amb la cobla Els Rossinyolets. I a les 17.00, més sardanes.

MAÇANET DE CABRENYES

► 18.00. Davant la Societat. Audició de sardanes amb la cobla Vila de la Jonquera.

MASARAC

► A la tarda. Sardanes amb la cobla Cervianenca.

RIBES DE FRESER

► 18.30. Plaça del Mercat. Sardanes amb la cobla Genisenca.

SANT JOAN DE LES ABADESSES

► 18.00. Passeig Comte Guifré. Audició de sardanes amb la cobla Princip d'Olot.

Teatre

LLORET DE MAR

► 22.00. Pati de la rectoria de l'església de Sant Romà. Actuació de Ferran Savall, guitarres i veu.

Poesia

LLAGOSTERA

► 21.00. Parc de l'Estació. Cabaret eròtic-literari. Lectura de poemes clàssics i moderns pujats de to i lectura dramatitzada d'una obra de teatre inèdita de Joan Frigola. Música a càrrec de Number Jazz. Exposició d'art eròtic de Tino Lloveras. Exposició i venda d'articles eròtics.

Jornades

GIRONA

► Undàrius, Festival de cultura popular tradicional. 10.00. Jardins del Doctor Figueras. *Joc so-na!*, jocs tradicionals amb Miqui Giménez.

► 16.00. Centre cívic Sant Narcís. Fandango mallorquí amb Sebastià Bover.

► 17.30. Presentació del projecte de l'Escola Folk del Pirineu, per Ivan Caro.

► 18.30. Centre cívic Sant Narcís. *La sensibilització a l'acordió diatònic*, per Liv-Hallum López-Llauder.

► 19.30. Centre cívic Sant Narcís. Concerts dels grups FarigoLa Trad, Cocanha i La Forcelle.

Gastronomia

CALONGE-SANT ANTONI - PALAMÓS - VALL-LLOBREGA

► Jornades *Menú de la gamba*. Restaurants participants: Can Ramon, Costa Brava, Guillermo, Refugi de Pescadors i Simon, de Calonge - Sant Antoni; Bell Port, Hotel Ancora, Hotel Trias, L'Ona, MarBonic, Maria de Cadaqués, Mas dels Arcs i L'Arcada, de Palamós; i Can Sidro, de Vall-llobrega. Fins al 24 de juliol.

FIGUERES

► Tastets surrealistes, a diferents establiments de la ciutat, a través de tastets maridats amb cervesa inedit. Fins al 9 de juliol.

Inauguracions

PALAMÓS

► 12.30. Arrelarte, espai de cultura i benestar. Inauguració de l'exposició *Un poema, una joia*, del col·lectiu d'artistes Catalan Hunter.

Solidaritat

OLOT

► Jornada solidària a la plaça del Rector Ferrer, de 10.00 a 21.00, amb les actuacions musicals de Constan, Agnès & The Pepits, el Pastor i el Pastisser, Kincalla, Valentí Guibanes, Bastoners d'Olot i Esbart Olot, entre d'altres.

Diversos

BANYOLES

► 08.00 a 11.00. Club Natació Banyoles. Sessions matinals d'spinning. Dins la campanya per la lluita contra l'Esclerosi Múltiple.

CALDES DE MALAVELLA

► 17.00 a 20.00. Pati de l'Escola Sant Esteve. Pati obert per fer esport, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor.

CAMPDEVÀNOL

► 11.00. Pavelló d'esports Mercè Guix. 4t Concurs caní.

CASTELL D'ARO

► 18.00 a 20.00. Parc de l'Estació. Circulació de minitrens.

LA SELVA DE MAR

► La Selva de l'Art, Festival internacional d'Art Contemporani. Fins al 31 d'agost.

LLAGOSTERA

► 10.00. Porxo del polivalent. Botifarrada solidària a benefici d'Oncolliga.

PORQUERES

► 11.00. Punt d'informació de Santa Maria. Caiac per les ribes de l'estany de Porqueres.

QUERALS

► XI Trobada de col·leccionistes, de 10.00 a 13.00.

Visites

BANYOLES

► 11.30. Parc Neolític de la Draga. Visita guiada i demostració d'activitats neolítiques.

CALDES DE MALAVELLA

► 11.00. Oficina de Turisme. Visita guiada turística que inclou la visita a l'exposició del jaciment del *Camp dels Ninots*.

GARRIGÀS

► 10.00. Visita guiada a les esglésies de Garrigàs, Vilajoan i Arenys d'Empordà.

PALAFRUGELL

► 12.00. Museu del Suro. Visita guiada *Sobre 56 mil litres d'aigua*. Visita i pujada al Dipòsit Modernista de Can Mario.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

► Visites guiades a la Fundació Mona, centre de recuperació de primats. També es fan visites guiades amb tallers per a famílies. Més informació, al telèfon 972 477 618.

SANT PERE PESCADOR

► 17.00. Club Nàutic. Visita guiada amb caiac al riu Fluvià.

SANTA CRISTINA D'ARO

L'agenda

Mercats

► Anglès, Arbúcies, Bàscara, Breda, Camprodon, l'Escala, Fornells de la Selva, la Jonquera, Palafrugell, les Preses, Puigcerdà, Quart, Riudarenes, Roses, Sant Feliu de Guíxols, Sant Gregori, Sant Hilari Sacalm, Sant Joan de les Abadesses, Tordera i Tortellà.

Balls

ANGLÈS

► 18.00. Sala de Ball Burés. Sessió de ball amb l'actuació del grup Notes d'Or.

CAMÓS

► 18.00. Pavelló. Sessió de ball a càrrec del duet Sharazan.

CAMPDEVÀNOL

► 17.30. Sala Diagonal. Ball a càrrec de Carles Xandri.

CASSÀ DE LA SELVA

► 18.00. Casal de jubilats. Sessió de ball amb l'actuació de Francisco.

ESPOLLA

► 18.30. Societat La Fraternal. Ball a càrrec del grup Nova Gamma.

GIRONA

► 17.00. Centre cívic Sant Narcís. Ball a càrrec del grup Kalimba.

► A la tarda. Sala de Ball. Sessió de Dj Pere.

LES PLANES D'HOSTOLES

► 17.30. Casals dels Jubilats. Sessió de ball amb l'actuació del grup Sol de Nit.

MONTAGUT

► 18.00. Casal. Berenar ball amb l'actuació del grup Sifasol.

PALAFRUGELL

► 19.00. Plaça Nova. Sessió de ball amb La VBella Banda.

RIUDARENES

► 17.30. Poliesportiu. Balls de saló amb l'actuació del duo Dominó.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 22.00. Sala Las Vegas. Ball amb l'actuació de Dj Pere.

SANT JAUME DE LLIERCA

► 18.00. Centre cívic. Ball de saló amb l'actuació del grup Ostres Ostres.

VERGES

► 18.00. Casal de jubilats. Sessió de ball amb l'actuació del conjunt Nou Trànsit.

VILABERTRAN

► 18.00. Centre cívic. Ball amb l'actuació del grup Rico Rico.

VILADAMAT

► 18.30. Sala. Berenar ball amb l'actuació del grup Pa d'Àngel.

VILAJUÏGA

► 18.00. Pavelló. Ball amb l'actuació del duet Giravolt.

VILAMALLA

► 18.00. Local Social. Berenar i ball amb l'actuació del grup Sona Bé.

VILOBÍ D'ONYAR

► 18.00. Pista poliesportiva. Ball amb l'actuació del grup Blue-moon.

Concerts

BANYOLES

► 12.00. Ateneu. Actuació del Coro Safari.

BESCANÓ

► 20.30. La Torre. Concert a la fresca a càrrec de Rock Me Blues.

CAMPRODON

► 20.00. Monestir de Sant Pere. Concert de professors del Curs internacional de Música Isaac Albéniz. Dins el XXXI Festival Isaac Albéniz.

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

► 19.00. Capella del convent de Santa Clara. Concert d'estiu a càrrec de la coral Castellonina i la coral Dubravushka, amb el pianista Pau Riuró.

FIGUERES

► 21.00. La Cate. *Hullabaloo*. Concert del duet empordanès Cala Vento.

GIRONA

► 21.00. Auditori de la Mercè. Actuació de Christian Gerhaher, baríton, i Gerold Huber, piano. Dins el Festival Nits de Clàssica.

L'ESCALA

► 17.00. Pati del Molí de l'Escala. Rumba en directe amb el grup Acorde a ti. I a partir de les 20.00, graellada buffet.

L'ESTARTIT

► Beatles Week. 12.00. Terrat de la llar de jubilats Bell Racó, davant de la platgeta. Concert del quartet Let i Be.

► 21.00. Plaça de l'Església. Concert d'Adel & Her Blues Band.

LA BISBAL D'EMPORDÀ

► Empordà Electrònic, jornada diürna a la Font de l'Arbre, a partir de les 12.00 i fins a les 22.00.

PERALADA

► 22.00. Auditori del Claustre. Concert del Quartet Mèlt, que presentaran *Maletes*. Dins el XXI Cicle de concerts Claustre de Sant Domènec.

RIBES DE FRESER

► 18.00. Casal de Cultura. Concert d'estiu a càrrec de la coral infantil de Ribes de Freser.

ROSES

► 21.00. Hotel Terraza. Actuació de Carles Bech.

► 22.00. Castell de la Trinitat. Actuació de Madame Mustash (Anna Gratacós). Dins el cicle de música en viu D'nits al Castell.

VERGES

► 19.00. Església. Concert a càrrec de la coral Vergelitana.

VILAFANT

► 20.00. Jardins de Can Puig-Massanet. Concert de The Quienes *Good Old R'N'R*.

Festes

CALONGE

► Festa major d'estiu. 11.00. Església parroquial de Sant Martí. Ofici solemne, amb acompanyament a l'orgue del músic Ivan Joanals.

► 18.00. 2a Festa Holi Barraques de Calonge, amb música en directe amb Dj's locals i el Dj Aleix Solanellas.

► 19.00. Plaça Major. Audició de sardanes amb la cobla Costa Brava.

► 21.30. Cercle Calongí. Comemoració del 10è aniversari de l'agermanament amb Sant Julià de Lòria.

► 22.00. Cercle Calongí. Concert de festa major amb l'orquestra Costa Brava.

► 23.30. Cercle Calongí. Ball amb l'orquestra Costa Brava.

FONTETA

► Festa major. 10.30. Església. Ofici solemne.

► 18.00. Plaça Catalunya. Audició de sardanes amb la cobla La Principal de l'Escala.

► 20.00. Plaça Catalunya. Concert a càrrec del grup Último Veneno.

LES PLANES D'HOSTOLES

► Festa de Sant Cristòfol. 10.00. Temple parroquial. Missa cantada per la coral Retorn Planenc.

► 11.00 a 13.00. Mostra d'art popular i col·leccions al temple.

Christian Gerhaher ■ ARXIU

Un dels grans 'liederabends'

GIRONA 21.00 CONCERT

El prestigiós baríton alemany Christian Gerhaher, acompanyat pel pianista Gerold Huber, presenta al Nits de Clàssica un concert únic, en què es podrà escoltar una selecció personal dels Lieder de Schubert.

► 11.30. Benedicció dels conductors, entrega del clauer i oració a Sant Cristòfol.

► 18.00. Concert de cant a càrrec de la soprano Lorena García, acompanyada pel guitarrista Rafael Bonavita.

LLADÓ

► Festa major. 12.00. Plaça. Trobada gegantera.

► 17.00. Plaça. Sardanes i ball de fi de festa amb l'actuació de la cobla Bisbal Jove, Manelic de Pera i la Criatura Verda.

MOLLÓ

► Festa del Roser. 11.45. Cercavila i, tot seguit, missa.

► A la tarda, a la plaça Major, sardanes amb les cobles Foment del Montgrí i La Principal de Berga.

NEVÀ

► Festa major. 11.00. Missa.

RIPOLL

► Festa de Sant Cristòfol. 10.30. Concentració i missa. A la sortida, benedicció de cotxes i conductors davant del monestir.

TOSES

► Festa major. 13.00. Missa en honor a Sant Cristòfol i Santa Magdalena. Benedicció de vehicles i pans.

► Tot seguit, a la plaça, sucamuia.

VALLFOGONA DE RIPOLLÈS

► XVIII Aplec de Milany. 09.00. Davant del Forn. Sortida a peu cap a Milany.

► Abans de dinar, al collet de Milany, missa de camp.

VALLFOGONA DE RIPOLLÈS

► Aplec de Milany. 09.00. Sortida des del prat de l'Om a peu.

► 13.30. Missa.

► Tot seguit, dinar de germanor.

VILADRAU

► 61è Aplec de Matagalls. 10.00. Creu de Matagalls. Trobada i entrega dels premis a la constància.

► 17.00. Inauguració de la font de les Bruixes.

► 18.00. Audició de sardanes.

Fires

BANYOLES

► 10.00 a 20.00. Entre l'Oficina de Turisme i el camp de futbol Miquel Coromina. Fira de la Ramona.

CALONGE

► Summer Market, mercat de productes artesanals, de 19.00 a 00.00, a la plaça Catalunya.

LES PRESES

► Fira d'herbes remeieres i productes naturals, a la zona de l'Estació.

LLORET DE MAR

► Fira mercat de brocanters i col·leccionistes a la plaça Pere Torrent, de 10.00 a 14.00. Trobada de vehicles clàssics.

PLATJA D'ARO

► Fira de brocanters, de 9.00 a 14.00, a la plaça dels Estanyans.

TORROELLA DE FLUVIÀ

► Mercat d'ocasió, de 9.00 a 14.00, al centre del poble.

Infantils

L'ESCALA

► 19.00. Plaça de l'Univers. Festa de l'escuma.

LLANÇÀ

► Tallers infantils: de 10.00 a 14.00, a la platja de Grifeu; i de 16.30 a 19.30, a la platja del port.

PALAFRUGELL

► 12.00. Museu del Suro. Inauguració familiar de l'exposició temporal *Somnis de suro. (Re)visions artístiques des de la mirada irònica de Claude Lambert*.

PALAMÓS

► 10.30 a 13.30 i de 17.00 a 18.30. Platja Gran. Tallers infantils.

PLATJA D'ARO

► 11.00 a 14.00 i de 16.00 a 19.00. Platja Gran (c. Empordà). Mini club infantil, amb ludoteca.

ROSES

► 15.00 a 19.00. Platja Nova. Club infantil de platja.

Sardanes

ARBÚCIES

► 19.00. Prat Rodó. Actuació de la cobla Osona

BLANES

► 19.00. Passeig del Mar. Sardanes amb la cobla Els Rossinyolets.

FIGUERES

► 12.00. Barri de la Creu de la Mà. Audició de sardanes amb la cobla Els Rossinyolets.

OLOT

► 54è Aplec de la sardana, al Parc Nou. Audicions a les 10.30 i 16.00, amb les cobles La Principal d'Olot, Tres Vents i Marinada.

PALAMÓS

► A la tarda. Pg del Mar. Sardanes amb la cobla Jovenívola de Sabadell.

RIBES DE FRESE

► 18.30. Plaça del Mercat. Sardanes amb la Ciutat de Granollers.

SANT JOAN DE LES

ABADESSES

► 18.00. Passeig Comte Guifré. Sardanes amb la cobla Foment del Montgrí.

Teatre

LLANÇÀ

► Claca, 5è Festival d'Arts Escèniques a l'aire lliure. 19.00. Plaça Major. *Tubs del món*, per Xavi Lozano.

► 20.00. Plaça Major. *El apartamento*, per Cirk About It.

► 20.30. Pineda del port. *Beat Box*, per Improvisto's Krusty Show.

► 21.00. Casa-Museu Martínez Lozano. *Ventura*, amb Meritxell Yanes i David Planas.

► 22.00. La Residència. *Revolution*, a càrrec del grup I per què no?.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

► 18.00. Sala d'actes de l'Ajuntament. Representació de l'obra de teatre *Especialitat en homes*, dirigida per Nando Massaneda.

Gastronomia

CALONGE-SANT ANTONI - PALAMÓS - VALL-LLOBREGA

► *Menú de la gamba*. Restaurants: Can Ramon, Costa Brava, Guillermo, Refugi de Pescadors i Simon, de Calonge - Sant Antoni; Bell Port, Hotel Àncora, Hotel Trias, L'Ona, MarBonic, Maria de Cadaqués, Mas dels Arcs i l'Arcada, de Palamós; i Can Sidro, de Vall-llobrega. Fins al 24 de juliol.

GIRONA

► 10es Jornades de l'arròs. Restaurants participants: La Banyeta, El Cellar de Can Roca, Duc de l'Obac, Egg Gastronomia, Massana, Occi, Cal Ros, La Riera i Umai. Fins al 31 de juliol.

Diversos

BESCANÓ

► Mulla't per l'esclerosi múltiple.

BLANES

► 19.00. Des del Passeig del Mar. Inici de la Color blanes X Runners, cursa de colors per circuit urbà.

CALELLA DE PALAFRUGELL

► 11.30. Oficina de Turisme. Ruta *Josep Pla, cuina i paisatge a Calella*. Ruta i dinar a l'Hotel restaurant Garbí.

CALONGE

► 10.00 a 14.00. Torre Valentina. Mulla't per l'esclerosi múltiple. A les 12.00, banyada popular.

CASSÀ DE LA SELVA

► 11.00 a 15.00. Piscina municipal. Mulla't per l'esclerosi múltiple.

CASTELL D'ARO

► 18.00 a 20.00. Parc de l'Estació. Circulació de minitrens.

CELRÀ

► Mulla't per l'esclerosi múltiple, a la piscina municipal.

CORNELLÀ DEL TERRI

► 11.30. Piscina municipal. Masterclass d'aquagim, *Mulla't per l'esclerosi múltiple*.

L'ESCALA

► 11.30. Maram. Taller de cuina amb Lluç Quintana.

L'ESTARTIT

► 11.00. Platgeta. Aiguagym popular Mulla't per l'esclerosi múltiple. I a les 12.00, banyada popular.

LA JONQUERA

► 10.00 a 19.00. Piscina municipal. Mulla't per l'esclerosi múltiple.

LA MOLINA

► 4a Trobada d'usuaris d'Instagram, #DescobreixLaMolina i #descobreixcatalunya.

LES PRESES

► A partir de les 10.00, piscina, actes adherits a la campanya *Mulla't per l'esclerosi múltiple*.

LLANARS

► 9a Trobada de motos i cotxes clàssics. Exposició de motos, a partir de les 09.00, a la zona verda del Toro.

► 11.00. Plaça. Benedicció de les motos. Tot seguit, sortida cap a Camprodon.

LLANÇÀ

► 10.00 a 14.00. Platja del port. Biblioplatja.

LLORET DE MAR

► 10.00. 31a Travessa nedant a la badia de Lloret.

PALAMÓS

► 09.30. Platja Gran. Gimnàstica suau.

PORTBOU

► 09.00 a 13.00. Rambla. Trobada de puntaires.

RIPOLL

► Mulla't per l'esclerosi múltiple a les piscines municipals.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

► 11.00 a 20.00. Piscina municipal. Mulla't per l'esclerosi múltiple.

SANT FELIU DE PALLEROLS

► 18.00. Piscina municipal. Xeringada de colors.

SANTA CRISTINA D'ARO

► Tot el dia, a la piscina municipal, *Mulla't per l'esclerosi múltiple*.

Visites

BANYOLES

► 11.30. Visita al parc neolític de la Draga.

CALDES DE MALAVELLA

► 11.00. Oficina de Turisme. Visita guiada turística que inclou la visita a l'exposició del jaciment del *Camp dels Ninots*.

LLANÇÀ

► 19.00. Oficina de Turisme del port. Visita guiada *El port de Llançà vist a pinzellades by Mda*.

PERATALLADA

► 10.30. Des de l'Oficina de Turisme. Inici de la visita guiada a la vila de Peratallada.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

► Visites guiades a la Fundació Mona, centre de recuperació de primats. També es fan visites guiades amb tallers per a famílies. Més informació, al telèfon 972 477 618.

FOTOS PORTADA: EMILI PUJOL VA FOTOGRAFIAR EL 1954 LA CELEBRACIÓ DEL DOGMA DE LA IMMACULADA A OLOT; D'ESQUENES, EL RECTOR ANTONI BUTIÑÀ I A LES ESCALES, ALUMNES DE LES ESCOLES.

SUMARI

10 DE JULIOL DE 2016

04_06 REPORTATGE

El fotògraf de la plaça d'Olot

La família d'Emili Pujol ha cedit més de 100.000 imatges captades per aquest fotògraf olotí.

07 REPORTATGE

Redescobrint el gos

Un estudi estableix un doble origen del cànid i també dos processos per a la seva domesticació.

13 GASTRONOMIA

Taps de Cadaqués i altres meravelles

Són uns dolços amb base de pa de pessic, flonjos però una mica mullats i amb forma de tap de cava.

Dominical

Passeig General Mendoza 2. 17002 GIRONA
Telèfon: 972 20 20 66
dominical.diaridegirona@epi.es

Director Jordi Xargayó	Cap de redacció Alfons Petit	Administrador Fèlix Noguera
----------------------------------	--	---------------------------------------

Dominical 02

Diumenge, 10 de juliol de 2016

Reportatge

La Selva, un territori prehistòric d'excepció

Arreu de la comarca hi ha evidències de totes les fases de la prehistòria antiga universal (paleolític inferior, mitjà i superior), encara que bona part d'aquest patrimoni és ignorat o menystingut

TEXT I FOTOGRAFIA **ALBERT AULINES I JOAN ABAD***

A principis de juny es va acabar una nova campanya d'excavació al **Camp dels Ninots** (Caldes de Malavella), un jaciment extraordinari en l'àmbit mundial perquè els seus sediments lacustres associats a la formació d'un volcà d'edat pliocènica (ara fa uns 3,5 milions d'anys) contenen, en molt bon estat de conservació, una enorme quantitat de restes orgàniques fòssils: rinoceronts, tapirs, bòvids, ciprínids, granotes, tortugues, tritons... motiu pel qual el **Camp dels Ninots** és conegut com «la Pompeia del pliocè». Qui vulgui aprofundir coneixements respecte d'això ha de consultar la monografia *El Camp dels Ninots. Rastres de l'evolució*, de Gerard Campeny i Bruno Gómez, publicada l'any 2010.

L'any 2001, també a la comarca de la Selva, es va iniciar l'excavació d'un altre jaciment: la Balma de la Xemeneia (Amer). Fins al 2003 s'hi van realitzar treballs arqueològics que van posar al descobert evidències del període solutrià (fa uns 20.000 anys) i, a més, un seguit d'indicis que apunten a fases més antigues, com la neandertal (200.000 anys). En paral·lel a la recerca científica també es van desenvolupar activitats d'ordre social (visites guiades, demostracions, tallers escolars). Però, el 2003, el mateix any en què va començar l'excavació al Camp dels Ninots, aquell incipient projecte d'arqueologia social de la Balma de la Xemeneia es va paraitzar bruscamment i totes les accions que s'han dut a terme

des d'aleshores per intentar reprendre'l han estat, de moment, infructuoses.

Aquests dos jaciments són la culminació de l'interès per la prehistòria de la Selva iniciat a finals del segle XIX en el context que llavors es vivia a Catalunya (la Renaixença) pel coneixement del seu passat històric. Les aportacions més rellevants d'aquesta recerca –sempre fruit d'iniciatives personals i esporàdiques que, al marge de la universitat, transmetien generacionalment aquest tipus de coneixement– són les següents: l'any 1876 Vinyes i Serra va descobrir al Puig de les Ànimes (Caldes de Malavella) sílex tallats i fauna del període aurinyacià (fa 35.000 anys); el 1953, Francesc Riuró va localitzar un altre jaciment d'aquesta cronologia a Cal Coix (Maçanet de la Selva); el 1974, Néstor Sanchiz va reconèixer les primeres eines de pedra del paleolític inferior (fa 300.000 anys) a la zona de Franciac; del 1975 al 1989 diversos investigadors de l'Associació Arqueològica de Girona van identificar, sobretot a Brunyola i Sant Martí Sapresa, més de 500 jaciments superficials pertanyents també al paleolític inferior; el 1981 Jordi Barris va donar a conèixer una estació superficial neandertal (Santa Elena I) a la cinglera de Sant Roc d'Amer; el 1983 un de nosaltres (J. A.) va localitzar, també en aquesta cinglera, la Balma de la Xemeneia (Amer); el 1989, l'obra *Catalunya Paleolítica* de Josep Canal i Eudald Carbonell va reunir tota la informació disponible de la prehistòria selvatana; el 2001, Joan Garcia i Kenneth Martínez van excavar un jaciment neandertal a Maçanet de la Selva (el Puig Marí) i, el 2003, van publicar el llibre *Homínids a la Selva*.

En conjunt, aquesta informació posa de manifest que la Selva ha estat un territori ocupat repetidament al llarg del temps, a partir del moment d'arribada dels primers homínids a la península Ibèrica ara fa 1,5 milió d'anys. Les seves peculiaritats geològiques i geogràfiques (depressió, situada en un corredor natural, aigua abundant) van ser aprofitades per nombroses comunitats de caçadors-recol·lectors, que hi van establir els seus campaments. Així, arreu de la comar-

R

2

3

1

FOTOS:
1. Un moment de la campanya d'excavació d'enguany al Camp dels Ninots.
2. Balma de la Xemenia (Amer), setembre de 2003: S'hi estava portant a terme un engrescador projecte d'arqueologia social. Aquell mateix any, però, es va paralitzar bruscament i, fins avui, encara no s'ha pogut reprendre.
3. Balma de la Xemenia (Amer), 15 de maig de 2016: Estat actual d'abandonament i deixadesa d'aquest extraordinari jaciment paleolític selvatà.

feina i passats uns quants anys, ens n'adonem que la immensa majoria dels seus habitants o bé desconeixen completament aquest remot període de la seva pròpia història o bé no n'acaben de valorar la potencialitat científica, social, educativa i econòmica. El vincle tan necessari, imprescindible de fet, entre un territori i la seva prehistòria és pràcticament inexistent a la Selva. Ara mateix, aquesta temàtica es troba en una fase que en podríem dir d'ignorància o de recel per part dels seus habitants més pròxims i, al nostre entendre, només es podrà superar quan els seus ciutadans disposin d'una bona informació al respecte, tot començant des de ben petits, a l'escola, i, a continuació, una vegada s'hagi assumit la pròpia riquesa patrimonial, siguin capaços d'optimitzar-la a tots nivells, l'econòmic inclòs.

El 21 de maig passat va tenir lloc al Camp dels Ninots una visita guiada a la qual van assistir desenes de persones de procedències ben diverses. 140 anys després de la primera descoberta prehistòrica a la comarca (el 1876, al Puig de les Ànimes), finalment, un jaciment selvatà és investigat i divulgat regularment. L'Ajuntament de Caldes de Malavella s'hi ha implicat perquè ha entès que el Camp dels Ninots és un pol d'atracció que, a mesura que es vagi consolidant, aportarà al seu municipi múltiples beneficis, entre aquests també d'ordre econòmic. Ara bé, el potencial prehistòric de la Selva és molt més extens (observi's atentament el mapa adjunt) i així, per exemple, la Balma de la Xemenia encara es troba en la fase abans esmentada d'ignorància i recel per part dels seus habitants més pròxims.

Exceptuant Caldes de Malavella amb el Camp del Ninots, la resta de municipis selvatans continuen ignorant o menystenint la riquesa del seu patrimoni prehistòric. Malgrat això, afortunadament el cert és que, i esperem que algun dia s'acabi imposant, la realitat és ben diferent: la Selva és un territori prehistòric excepcional. ▶

ca hi ha evidències de totes les fases de la prehistòria antiga universal (paleolític inferior, mitjà i superior). La majoria han estat localitzades en superfície perquè a la Selva no hi ha coves ni abrics (excepte a la cinglera de Sant Roc d'Amer) i bàsicament consisteixen en eines de pedra tallades. Tot i això, es tracta d'uns objectes arqueològics que també contenen un discurs historicocultural tan clar i contundent com, per exemple, els manuscrits medievals o les escultures gregues. Aquests instruments lítics són suficients per comprendre el fenomen prehistòric a la Selva d'una manera senzilla i directa.

La informació disponible sobre la prehistòria a la

Selva és prou extensa: el nostre centre d'estudis va documentar amb rigor els objectes lítics registrats durant les seves recerques i els va fer públics a través de llibres, revistes, conferències, visites guiades i exposicions, com la d'*Humans! Els primers pobladors de Catalunya*, de l'any 2000 a la Fundació la Caixa de Girona. Però, acabada aquesta

GIRONA NOTICIES

AGENDA DE L'11 AL 17 DE JULIOL A CALDES DE MALAVELLA

DILLUNS, 11 DE JULIOL

Ple Municipal extraordinari.

A les 08:30h (matí).

Més informació, aquí.

DIMARTS, 12 DE JULIOL

Mercat municipal

De 8 a 1, a la plaça de la Selva.

DIMECRES, 13 DE JULIOL

Exposició "La biomassa forestal i agrícola a Catalunya"

8-20h · Al vestíbul del Pavelló Municipal. Fins el 15 de juliol.

L'organitza l'Ajuntament de Caldes de Malavella, CILMA i ICAEN.

Glopets d'estiu. Taller d'escriptura creativa

Els dimecres de juliol · 18h-20h · Biblioteca · 50 €.

El relat breu, amb Núria Martí Constans.

Cartell.

Més informació sobre els Glopets d'Estiu, aquí.

DIJOUS, 14 DE JULIOL

Tarda. Jove. Nit de crispetes a al fresca.

21h · Espai Jove "Ca la Romana"

Reunió per constituir una entitat sobre Sant Maurici

19h · Casino Municipal.

Oberta a tothom qui hi vulgui participar.

Organitzat per l'Ajuntament de Caldes de Malavella.

Glopets d'Estiu - Presentació de llibre.

"Un riu als ulls del corb", de Josep Ma. Capilla.

20:00h · Biblioteca.

DIVENDRES, 15 DE JULIOL

Pati Obert

De 5 a 8 de la tarda, el pati de l'Escola Sant Esteve estarà obert per fer-hi esports, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor.

Obert a tothom.

Organitzat per l'Espai Jove.

Cartell.

Glopets d'estiu - concert

Xavier Calvet

22h · Biblioteca Municipal · gratuït.

DISSABTE, 16 DE JULIOL

Pati Obert

De 5 a 8 de la tarda, el pati de l'Escola Sant Esteve estarà obert per fer-hi esports, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor.

Obert a tothom.

Organitzat per l'Espai Jove.

Cartell.

DIUMENGE, 17 DE JULIOL

Mercats. Fira-mercat

Tots els diumenges, de 10 a 2, a la plaça de l'antic Ajuntament.

Visita turística guiada

A les 11 del matí. Inscripció prèvia a l'Oficina de Turisme. Preu: 3 €. Inclou visita guiada a l'exposició del jaciment del **Camp dels Ninots**.

Pati Obert

De 5 a 8 de la tarda, el pati de l'Escola Sant Esteve estarà obert per fer-hi esports, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor.

Obert a tothom.

Organitzat per l'Espai Jove.

CANAL AJUNTAMENT

CALDES DE MALAVELLA. AGENDA DE CALDES DE MALAVELLA: DILLUNS, 11 DE JULIOLLE MUNICIPAL EXTRAORDINARI.A LES 08:30H (MATÍ).MÉS INFORMA

Publicat el Dilluns, 11 Juliol 2016 15:00 Escrit per Ajuntament de Caldes de Malavella

DILLUNS, 11 DE JULIOL
Ple Municipal extraordinari.
A les 08:30h (matí).
Més informació, aquí .

DIMARTS, 12 DE JULIOL
Mercat municipal
De 8 a 1, a la plaça de la Selva.

DIMECRES, 13 DE JULIOL
Exposició "La biomassa forestal i agrícola a Catalunya"
8-20h · Al vestíbul del Pavelló Municipal. Fins el 15 de juliol.
L'organitza l'Ajuntament de Caldes de Malavella,
CILMA i ICAEN.

Glopets d'estiu. Taller d'escriptura creativa
Els dimecres de juliol · 18h-20h · Biblioteca · 50 €.
El relat breu, amb Núria Martí Constans.
Cartell .
Més informació sobre els Glopets d'Estiu, aquí .

DIJOUS, 14 DE JULIOL
Tarda. Jove. Nit de crispetes a al fresca.
21h · Espai Jove "Ca la Romana"

Reunió per constituir una entitat sobre Sant Maurici
19h · Casino Municipal.
Oberta a tothom qui hi vulgui participar.
Organitzat per l'Ajuntament de Caldes de Malavella.
Visita: "Caldes termal i modernista".
19h · Places limitades · Cal reserva prèvia · + info: www.atrib.cat / Aquesta adreça electrònica s'està protegint contra robots de correu brossa. Necessites JavaScript habilitat per veure-la. / 603 643 525.
Glopets d'Estiu - Presentació de llibre.
"Un riu als ulls del corb", de Josep Ma. Capilla.
20:00h · Biblioteca.

DIVENDRES, 15 DE JULIOL
Pati Obert
De 5 a 8 de la tarda, el pati de l'Escola Sant Esteve estarà obert per fer-hi esports, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor.
Obert a tothom.
Organitzat per l'Espai Jove.
Cartell .

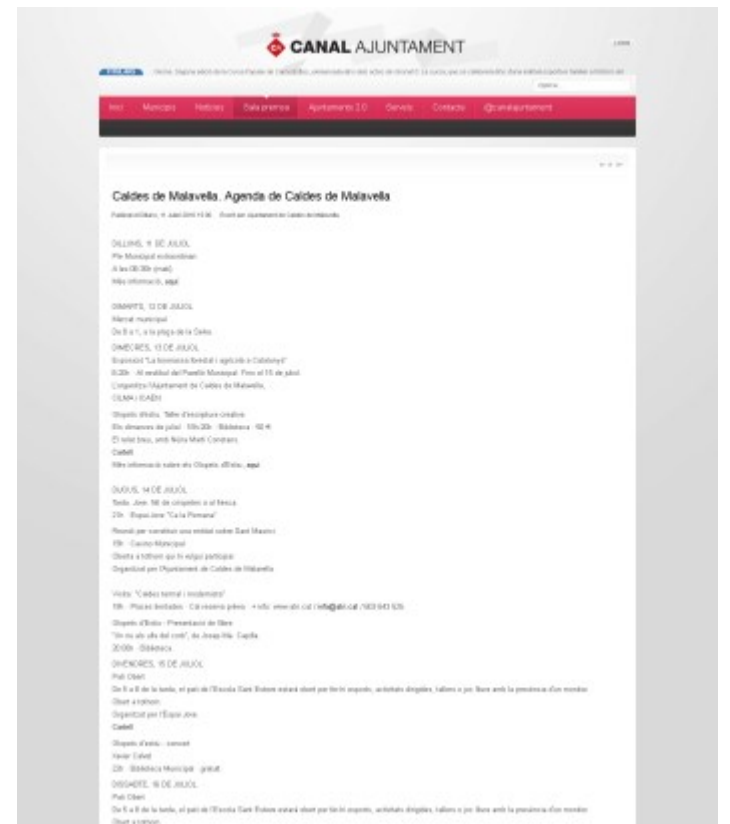
Glopets d'estiu - concert
Xavier Calvet
22h · Biblioteca Municipal · gratuït.

DISSABTE, 16 DE JULIOL
Pati Obert
De 5 a 8 de la tarda, el pati de l'Escola Sant Esteve estarà obert per fer-hi esports, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor.
Obert a tothom.
Organitzat per l'Espai Jove.
Cartell .

"Gaudeix de la Caldes termal"
Opció A: Experiència cultural
Opció B: Visita cultural
18h · Places limitades · Cal reserva prèvia · + info: www.atrib.cat / Aquesta adreça electrònica s'està protegint contra robots de correu brossa. Necessites JavaScript habilitat per veure-la. / 603 643 525.

DIUMENGE, 17 DE JULIOL
Mercats. Fira-mercat
Tots els diumenges, de 10 a 2, a la plaça de l'antic Ajuntament.

Visita turística guiada
A les 11 del matí. Inscripció prèvia a l'Oficina de Turisme. Preu: 3 €. Inclou visita guiada a l'exposició del jaciment del **Camp dels Ninots**.

L'agenda

Mercats

► Anglès, Arbúcies, Bàscara, Breda, Camprodon, l'Escala, Fornells de la Selva, la Jonquera, Palafrugell, les Preses, Puigcerdà, Quart, Riudarenes, Roses, Sant Feliu de Guíxols, Sant Gregori, Sant Hilari Sacalm, Sant Joan de les Abadesses, Tordera i Tortellà.

Balls

ANGLÈS

► 18.00. Sala de Ball Burés. Sessió de ball amb David Magem.

BEGUR

► 20.00. Plaça de la Vila. Country line dance.

CAMÓS

► 18.00. Pavelló. Sessió de ball a càrrec del conjunt Bluemoon.

CAMPDEVÀNOL

► 17.30. Sala Diagonal. Ball a càrrec de David de Vic.

CASSÀ DE LA SELVA

► 18.00. Casal de jubilats. Sessió de ball amb Jordi Bofill.

ESPOLLA

► 18.30. Societat La Fraternal. Ball a càrrec de Joan Sol.

GIRONA

► A la tarda. Sala de Ball. Música a càrrec de Dj Pere.

LES PLANES D'HOSTOLES

► 17.30. Casals dels Jubilats. Sessió de ball amb l'actuació del músic Raul.

MONTAGUT

► 18.00. Casal. Berenar ball amb l'actuació del Duet de Banyoles.

OLOI

► 19.00. Firal. Ball amb el duet Diamants.

RIUDARENES

► 17.30. Poliesportiu. Balls de saló amb l'actuació del teclista i veu Ferran Prunell.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 18.00. Sala Las Vegas. Ball amb l'actuació del duet Atrium.

SANT JAUME DE LLIERCA

► 18.00. Centre cívic. Ball de saló amb l'actuació del grup Rimel.

VERGES

► 18.00. Casal de jubilats. Sessió de ball amb l'actuació de Xicola.

VILABERTRAN

► 18.00. Centre cívic. Ball amb l'actuació de Pep i Maria José.

VILADAMAT

► 18.30. Sala. Berenar i ball amb l'actuació del grup Sifasol.

VILAJUÏGA

► 18.00. Pavelló. Ball amb l'actuació del grup Ostres Ostres.

VILAMALLA

► 18.00. Local Social. Berenar i ball amb l'actuació d'Elisabeth Majoral.

VILOBÍ D'ONYAR

► 18.00. Pista poliesportiva. Ball amb l'actuació d'Emilio.

Concerts

ARBÚCIES

► 19.00. Prat Rodó. Actuació de Mr. Mit.

BESCANÓ

► 20.30. La Torre. Concert a la fresca a càrrec del grup Pexsombles.

CADAQUÉS

► 20.00. Església parroquial. Concert d'orgue.

CAMPRODON

► 20.00. Monestir de Sant Pere. Actuació de la violoncellista Svetlana Tovstukha. Dins el XXXI Festival Isaac Albéniz.

FIGUERES

► 21.00. La Cate. Concert a càrrec de Pol Cruells.

GIRONA

► 21.00. Claustre de la Catedral. Concert d'orgue a càrrec de Pau Riuró.

L'ESCALA

► 17.00. Pati del Molí de l'Escala. Rumba en directe amb el grup Rumba Tramuntana. I a partir de les 20.00, graellada buffet.

LLORET DE MAR

► 21.00. Teatre. Concert de piano a càrrec de Carlos Luis Acotto.

OLOI

► 18.00. Parc Nou. Trobada de cors de gospel i concert solidari a benefici de la Creu Roja Garrotxa, amb la participació del Gospel Cor Garrotxa, Gospel Girona, Granelers Gospel Cor, Gospel La Roca, Gospel d'Aro i Esclats Gospel Singers.

PALS

► 19.00 a 01.00. Platja - Torre Mora. Food Trucks & Music, amb l'actuació de Double Chick, Rock'n Roll Brothers i Dj Of Minute.

RIPOLL

► 22.00. Església de Sant Pere. Concert a càrrec d'alumnes del curs. Dins el 37è Festival de Música de Ripoll.

ROSES

► 21.00. Hotel Terraza. Actuació de Carles Bech.

SANT PERE PESCADOR

► 21.00. La Cate. Concert a càrrec de Pol Cruells, baixista d'Elis Amics de les Arts.

VERGES

► 19.00. Església. 9a Audició musical dels alumnes de música de Verges i rodalies.

Festes

BANYOLES

► Festes del barri de Mas Palau. 12.00. Església de Santa Maria dels Turers. Missa pels difunts del barri.

BOADELLA D'EMPORDÀ

► Festa. 12.00. Baixada d'embarcacions de fabricació casolana per la Muga.

► 17.00. Parc de l'Horta. Festa de l'escuma.

CASTELL D'ARO

► Festa de Sant Isidre. 18.00 a 20.00. Parc de l'Estació. El trenet de la Vall d'Aro, circulació de minitrens.

EMPURIABRAVA

► Festes del Carme. 17.00 a 20.00. Zona esportiva de la platja. II Festa urbana Empuriabrava Sports.

► 17.00. Platja, zona Marbar. Roulotte Food Truck promocional.

► 18.00. Platja, zona Marbar. Festa de l'escuma.

► 18.30. Centre cívic. Trobada i cercavila de grallers i geganters.

► 19.00. Platja, zona Marbar. Concert de gralles.

► 20.00. Platja, zona Marbar. Concert d'havaneres amb el grup Cel Rogent.

► 20.00. Platja, zona Marbar. Sardinada popular en memòria de Francesc Cabot, a benefici de les persones malaltes de càncer.

► 22.00. Platja, zona Marbar. Ball amb l'orquestra Nova Saturno. I a les 23.00, espectacle piromusical amb castell de focs.

FORNELLS DE LA SELVA

► Festa major. 11.00. Aparcament del carrer Caterina Albert. Festa de l'escuma amb La Bombolla.

GIRONA

► Festa major del Pont Major.

Pau Riuró ■ AUDITORI DE GIRONA

L'organista Pau Riuró, a Girona

GIRONA 21.00 CLÀSSICA

El gironí Pau Riuró ofereix avui un recital d'orgue a la Catedral de Girona (gratuït), dins el cicle *Obertura!* de Nits de Clàssica. El repertori consta de peces de J.S. Bach, Francesc Civil i Carl Franck.

NAVATA

► Festa major del Carme. 12.00. Ofici i, tot seguit, dues sardanes.

► 18.00. Audició de sardanes amb la cobla La Principal d'Olot.

► 19.45. Havaneres amb el grup Les Anxovetes.

OLOI

► Festa del barri de la Font del Conill. 21.00. Plaça del Conill. Sardanes i ball del Conill, acompanyat pels dos conillots.

PALAFRUGELL

► Festa major. 17.00. Plaça Nova. Castells amb les colles Marrecs de Salt, Castellers de Figueres i Castellers de la Sagrada Família.

► 19.00. TMP. Lliurament de la medalla d'honor a Josep Bastons i del Diploma al mèrit ciutadà de Palafrugell a l'Associació d'Amics i veïns de Calella i al grup Port Bo.

► 20.00. Plaça Nova. Ball amb La Vbella Banda.

PALAMÓS

► Festa del Carme. 12.00. Des de l'església de Santa Maria. Processó terrestre fins al moll vell. Tot seguit, processó marítima.

QUART

► Festa major. 10.00. Església de Santa Margarida. Ofici amb acompanyament de la cobla La Principal de Porqueres i la coral Santa Margarida de Quart i Llambilles. A la sortida, tres sardanes amb la cobla La Principal de Porqueres.

► XX Fira del Col·leccionisme, de 10.00 a 14.00 i de 17.00 a 21.00, al local social. Exposició de col·leccionisme i trobada d'intercanvi de plaques de cava.

► 11.30. Zona barbacoa. Tallers de tattoos infantils i de bombolles.

► 17.00. Pavelló de l'escola Santa Margarida. Espectacle infantil *Amunt, amunt, quina festa!*. I a les 18.00, festa de l'escuma.

► 19.30. Pavelló municipal. Tastets d'òpera, amb Alba Bosch Teixidor, soprano; Montse Baeza, soprano; Eduard Mas Bacardit, tenor; Christian Valle, baix-bariton; i Maria Mauri Fàbregas, piano.

► Tot seguit, exhibició del doll. Ball amb el grup Sun Live.

RUPÍÀ

► Festa major. 11.00. Església de Sant Vicenç. Missa amb la coral Interparroquial.

► 17.00. Pista poliesportiva. Monocicles elèctrics.

► 19.00. Plaça d'Avall. Sardanes amb la cobla Bisbal Jove.

SANT CLIMENT DE PERALTA

► Festa del segar i el batre al Cau dels Pins. 11.00. Demostració de la sega amb dalla, volant i lligadora. Simultàneament batuda i pa-ller.

► Al migdia, dinar i, tot seguit, sessió de ball.

SANT GREGORI

► Festa major. 12.00. Església de Santa Maria. Missa amb acompanyament de la coral de Sant Gregori. Tot seguit, concert a càrrec de la mateixa coral.

► 17.30. Passeig de l'Argelaguet. Audició de sardanes amb la cobla La Principal de Porqueres.

► 18.30. Davant la piscina. Festa de l'escuma amb La Bombolla.

► 19.30. Plaça Miquel Martí i Pol. Concert amb l'orquestra Nueva Etapa. Tot seguit, ball de festa major amb la mateixa orquestra.

VILAFANT

► Festa del Carme. 11.00 a 14.00. Piscina. *Remulla't*.

► 12.00. Església de Sant Cebrià. Missa solemne.

► 13.00. Plaça Major. Sardanes amb la cobla La Cervianenca.

► 20.00. Jardins de Can Puig-Massanet. Actuació del trio de música tradicional cubana Ajiako Cubano.

Fires

BEGUR

► Mercat d'estiu, d'11.00 a 20.00, a la platja del Racó.

► Fira artesanal, de 18.00 a 23.00, a la plaça de l'Església.

BLANES

► 09.00 a 14.00. Passeig Central del barri de La Plantera. Mercat d'objectes de segona mà.

CADAQUÉS

► Fira de brocanters, tot el dia, al passeig.

CALONGE

► Summer Market, mercat de productes artesanals, de 19.00 a 00.00, a la plaça Catalunya.

PLATJA D'ARO

► Fira de brocanters, de 9.00 a 20.00, a la plaça dels Estanys.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

► Mercat de segona mà, de 09.30 a 14.30, a la plaça de l'Ajuntament. Tallers infantils amb material reciclat.

ROSES

► Fira d'artesanaria, de 10.00 a 22.00, a la plaça Catalunya.

TORROELLA DE FLUVIÀ

► Mercat d'ocasió, de 9.00 a 14.00, al centre del poble.

Havaneres

FIGUERES

► 21.00. Plaça del Gra. Cantada d'havaneres amb el grup Voramar.

Infantils

BANYOLES

► 11.30. Museu Darder. *En Blauet i el follet*, conte amb titelles.

L'ESCALA

► 19.00. Plaça de l'Univers. Espectacle infantil amb País de Xauxa.

L'ESTARTIT

► 20.30. Plaça de l'Església. Espectacle de màgia familiar *Imagina*, a càrrec del Màgic Zappa.

LLANÇÀ

► Tallers infantils: de 10.00 a 14.00, a la platja de Grifeu; i de 16.30 a 19.30, a la platja del port.

PALAMÓS

► 10.30 a 13.30 i de 17.00 a 18.30. Platja Gran. Tallers infantils.

PLATJA D'ARO

► 11.00 a 14.00 i de 16.00 a 19.00. Platja Gran (c. Empordà). Mini club infantil, amb ludoteca.

PORQUERES

► 11.00 a 13.00. Estunes. Activitat familiar *L'enigma del bosc de les goges*, joc de pistes.

ROSES

► 15.00 a 19.00. Platja Nova. Club infantil de platja.

SANT FELIU DE PALLEROLS

► 17.00. Bar de l'Estació. Espectacle infantil a càrrec de Rikus.

Sardanes

BESALÚ

► 19.00. Plaça Llibertat. Sardanes amb La Principal de l'Escala.

PALAMÓS

► 20.00. Passeig del Mar. Sardanes amb la cobla Vila d'Olesa.

PUIGCERDÀ

► 12.00. Parc de l'Estany. Audició de sardanes amb la cobla Marina-da.

RIPOLL

► 63è Aplec de la Sardana, al passeig Ragull, amb les cobles Ciutat de Girona, Bellpuig Cobla, Jovenívola de Sabadell i Sant Jordi Ciutat de Barcelona. Reconeixement sardanista a Josep Cassú i Serra.

SANTA LLOGAIA D'ÀLGUEMA

► 12.00. Plaça de l'Església. Audició de sardanes amb la cobla Els Rossinyolets.

Circ

LA BISBAL D'EMPORDÀ

► XXI Fira de circ al carrer, amb activitats diverses durant tot el dia.

Gastronomia

CALONGE-SANT ANTONI - PALAMÓS - VALL-LLOBREGA

► Jornades *Menú de la gamba*. Restaurants participants: Can Ramon, Costa Brava, Guillermo, Refugi de Pescadors i Simon, de Calonge - Sant Antoni; Bell Port, Hotel Ancora, Hotel Trias, L'Ona, MarBonic, Maria de Cadaqués, Mas dels Arcs i L'Arcada, de Palamós; i Can Sidro, de Vall-llobrega. Fins al 24 de juliol.

GIRONA

► 10es Jornades de l'arròs. Restaurants participants: La Banyeta, El Celler de Can Roca, Duc de l'Obac, Egg Gastronomia, Massana, Occi, Cal Ros, La Riera i Umai. Fins al 31 de juliol.

Diversos

EMPURIABRAVA

► II Festa urbana Empuriabrava Sports, a la platja. Exhibicions: 17.00, Street Workout; 18.00, Trikers de Tricking; i 18.30, Scooters Hunk Crew.

LA SELVA DE MAR

► *La Selva de l'Art*, Festival internacional d'Art Contemporani. Fins al 31 d'agost.

LA TALLADA D'EMPORDÀ

► 19.00. La Caseta. Club de lectura al voltant del llibre *Els colors dels dies*, d'Albert Mestres.

LLANÇÀ

► 10.00 a 14.00. Platja del port. Biblioplatja.

PALAFRUGELL

► 10.30. Museu del Suro. Espai diàctic.

PALAMÓS

► 09.30. Platja Gran. Gimnàstica suau.

RIBES DE FRESE

► 18.00. Cinema Catalunya. Projectió de l'audiovisual *La invasió de la festa*.

SANT JOAN DE LES ABADESSES

► 11.00. Plaça de Les Palais Sur Vienne. *Re-lleva't*, tallers i inflables.

Visites

ALBANYÀ

► 12.00. Plaça. Visita guiada a l'església i a la portalada d'entrada a Albanyà.

BANYOLES

► 11.30. Visita al parc neolític de la Draga.

CALDES DE MALAVELLA

► 11.00. Oficina de Turisme. Visita guiada turística que inclou la visita a l'exposició del jaciment del *Camp dels Ninots*.

CASTELL D'ARO

► 19.00. Plaça Poeta Sitjar. Visita familiar teatralitzada a càrrec del grup local El Finestral.

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

► 11.00. Des de la plaça de la basílica de Santa Maria. Inici de la visita guiada a l'itinerari literari *Carles Fages de Climent*.

L'ESCALA

► 11.30 i 17.15. MAC-Empúries. Visita romana *Coneix Empúries*, a càrrec de Iulia Domitia o Caius Aemilius. Al matí, en castellà i francès, i a la tarda, en català.

LLANÇÀ

► 19.00. Oficina de Turisme del port. Visita guiada *El port de Llançà vist a pinzellades by Mda*.

PERATALLADA

► 10.30. Des de l'Oficina de Turisme. Inici de la visita guiada a la vila de Per

L'agenda

Mercats

► Anglès, Arbúcies, Bàscara, Breda, Camprodon, l'Escala, Fornells, la Jonquera, Palafrugell, les Preses, Puigcerdà, Quart, Riudarenes, Roses, Sant Feliu de Guíxols, Sant Gregori, Sant Hilari, Sant Joan de les Abadesses, Tordera i Tortellà.

Balls

ANGLÈS

► 18.00. Sala de Ball Burés. Sessió de ball amb l'actuació d'Emilio.

CAMÓS

► 18.00. Pavelló. Sessió de ball a càrrec del conjunt de Banyoles.

CAMPDEVÀNOL

► 17.30. Sala Diagonal. Ball a càrrec de David Swing.

CASSÀ DE LA SELVA

► 18.00. Casal de jubilats. Ball amb l'actuació de David Magem.

GIRONA

► 17.00. Centre cívic Sant Narcís. Ball a càrrec de Xavier Viñas.

► A la tarda. Sala de Ball. Música a càrrec de Dj Pere.

MONTAGUT

► 18.00. Casal. Berenar ball amb l'actuació del grup Maracaibo.

OLOT

► 19.00. Firal. Ball amb Sifalos.

RIUDARENES

► 17.30. Poliesportiu. Ball amb el conjunt Nova Gamma.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 18.00. Sala Las Vegas. Dj Pere.

VERGES

► 18.00. Casal de jubilats. Sessió de ball amb Leo i Rosa M.

VILABERTRAN

► 18.00. Centre cívic. Ball amb l'actuació del grup Sol de Nit.

VILADAMAT

► 18.30. Sala. Berenar i ball amb l'actuació de Pep i M. José.

VILAJUÏGA

► 18.00. Pavelló. Ball amb l'actuació del grup Nou Trànsit.

VILAMALLA

► 18.00. Local Social. Berenar i ball amb el grup Pa d'Àngel.

VILOBÍ D'ONYAR

► 18.00. Pista poliesportiva. Ball amb l'actuació del grup Giravol.

Concerts

ARBÚCIES

► 19.00. Prat Rodó. Concert de Maria Casado, soprano; Antonio Fajardo, baix, i Pere-Mateu Xierta, piano.

BESCANÓ

► 20.30. La Torre. Concert de jazz a càrrec de Carles Bech.

CADAQUÉS

► 19.00. Església. Concert de guitarra espanyola.

► 20.00. Terrassa de la Societat l'Amistat. Música de cambra a càrrec de Brossa Quartet, amb Francesc Puig, clarinet.

CAMPRODON

► 18.00. Monestir de Sant Pere. Concert de la coral de Camprodon, la coral Pinadenca i la coral Nit de Juny.

FIGUERES

► 21.00. La Cate. Concert a càrrec del grup Caritat Humana.

L'ESCALA

► 12.30. El Molí de l'Escala. Actuació de Paula Grande. I a les 21.00, GastroFlamenc amb l'actuació de Duquende i Chicuelo i la cuina de Jordi Jacas.

► 17.00. Pati del Molí de l'Escala. Actuació de Rumba Tramuntana.

LLÍVIA

► 22.00. Església. Concert de la coral de la Capella Santa Maria de Ripoll.

OLOT

► 18.30. Parc. Actuació del grup de cambra Barna Brass Quintet.

PALS

► 22.00. Plaça Major. Concert de Judit Neddermann i Cesc Freixas.

PARLAVÀ

► 20.00. Plaça de Fonoleres. Actuació de Dj Cyril Torres. I a les 22.00, Bikimel.

PERALADA

► 22.00. Terrassa del Claustre. Actuació del grup de pop Crossing.

PLATJA D'ARO

► 13.00. Pizzeria La Riera. Actuació de Chino Swingslide & Victor Puertas.

► 21.00. Església de Fanals. Cançons del Renaixement a càrrec de Clara Valero, soprano, i Albert Bosch, llaüt.

RIPOLL

► 18.30. Església de Sant Pere. Concert de gospel a càrrec del grup GospelGracia.

ROSES

► 21.00. Hotel Terraza. Actuació de Carles Bech.

► 22.00. Castell de la Trinitat. Melodies intemporals a càrrec d'Iliona Schneider i Diego Caicedo.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

► 21.30. Espai Port. Actuació de God Save The Queen.

Dansa

L'ESTARTIT

► 22.00. Plaça de l'Església. Danses tradicionals amb l'Esbart Marboleny.

Festes

ALBONS

► Festa major.

BLANES

► Festa major. 19.00. Teatre de Blanes. Espectacle de màgia *Melanie Amazing*, dirigit pel Mag Lari.

► 19.30. Plaça Espanya. I Cicle de danses al carrer. Taller de jotes.

► 20.00. Plaça de l'antic pavelló. Masterclass de zumba, saltaron cubano, grups de ball de Chiqui, ball a càrrec del Peseta i actuació dels grups de la Casa d'Andalusia.

► 22.30. 46è Concurs internacional de focs d'artifici de la Costa Brava, amb Pirotècnia Fireworks Lieto.

► 23.15. Passeig de Mar. Concert dels grups Dj Sendo, Dj Brown Jah i Jungle Bboy.

► 23.15. Plaça dels Dies Feiners. Ball amb l'orquestra La Privada.

► 23.15. Plaça Espanya. Swing i lindyhop amb Counting Off.

► 23.30. Correfoc amb la colla de diables Sa Forcanera de Blanes.

ESPOLLA

► Festa major. 11.00. Església de Sant Jaume. Ofici amb acompanyament de la coral d'Espolla.

► 12.30. Plaça del Marquès de Camps (plaça del Dòlmen). Sardanes amb la cobla La Principal de l'Escala.

► 17.30. Sardanes amb la cobla Principal de l'Escala.

► 19.30. Ball amb el trio Sharazan.

FORNELLS DE LA SELVA

► Festa major. 10.00. Estació. Circuit de trens petits i jornada de portes obertes a l'exposició permanent de l'Estació Museu.

► 20.00. Zona esportiva El Molí. Ball amb La Gerunda.

La Coral Nit de Juny, en un concert a Pals ■ J. GUERRERO

Concert coral al festival Albéniz

CAMPRODON 18.00 CONCERT

El XXXI Festival Isaac Albéniz presenta un concert de la Coral Camprodon amb la Coral Pinadenca i la Coral Nit de Juny, al monestir de Sant Pere. L'entrada costa 10 euros i 5 per als menors de 25 anys.

L'ARMENTERA

► Festa major.

LA BISBAL D'EMPORDÀ

► Festa major de Sant Pol.

LES PLANES D'HOSTOLES

► Festa major. 10.00. Recollida de carbassons pels carrers del poble, amb la xaranga Los Salaos. Sortida des de la plaça del Jonquer.

► 18.00. Plaça Nova. Sardanes amb la cobla Ciutat de Granollers.

► 20.00. Plaça Nova. Ball country.

► 22.00. Plaça Nova. Cinema a la fresca, amb la pel·lícula *Ocho apellidos catalanes*.

LLORET DE MAR

► Festa major. 08.00. Sortida de la processó, del temple parroquial fins a la platja per anar fins a Santa Cristina per mar. Després del cant de la Salve, regata de llaguts S'Amorra Amorra a la badia de Santa Cristina. Pujada en processó fins a l'ermita. En acabar la regata, al santuari, missa solmene amb acompanyament del cor Alba de Prima, veneració de Sa Reliquia i cant dels goigs.

► 12.00. Davant la platja de Santa Cristina. 42è Creuer S'Amorra Amorra Open.

► 12.00. Tornada de la processó, de Santa Cristina fins a la platja de Lloret. Regata de llaguts S'Amorra Amorra (tripulacions femenines). Arribada de la processó al temple de Sant Romà.

► 17.30. Teatre municipal. *Mitos*, espectacle de dansa a càrrec de Maria Yamila i convidats.

► 19.30. Plaça de la Vila. Ball de Plaça o Dansa de les Almoratxes, a càrrec de les quatre parelles d'obers de Santa Cristina.

► 20.00. Plaça de la Vila. Sardanes amb la cobla Bisbal Jove.

► 17.30. Teatre municipal. *Mitos*, espectacle de dansa a càrrec de Maria Yamila i convidats.

► 19.30. Plaça de la Vila. Ball de Plaça o Dansa de les Almoratxes, a càrrec de les quatre parelles d'obers de Santa Cristina.

► 20.00. Plaça de la Vila. Sardanes amb la cobla Bisbal Jove.

► 17.30. Teatre municipal. *Mitos*, espectacle de dansa a càrrec de Maria Yamila i convidats.

► 19.30. Plaça de la Vila. Ball de Plaça o Dansa de les Almoratxes, a càrrec de les quatre parelles d'obers de Santa Cristina.

► 20.00. Plaça de la Vila. Sardanes amb la cobla Bisbal Jove.

► 17.30. Teatre municipal. *Mitos*, espectacle de dansa a càrrec de Maria Yamila i convidats.

► 19.30. Plaça de la Vila. Ball de Plaça o Dansa de les Almoratxes, a càrrec de les quatre parelles d'obers de Santa Cristina.

► 20.00. Plaça de la Vila. Sardanes amb la cobla Bisbal Jove.

► 17.30. Teatre municipal. *Mitos*, espectacle de dansa a càrrec de Maria Yamila i convidats.

► 19.30. Plaça de la Vila. Ball de Plaça o Dansa de les Almoratxes, a càrrec de les quatre parelles d'obers de Santa Cristina.

► 20.00. Plaça de la Vila. Sardanes amb la cobla Bisbal Jove.

► 17.30. Teatre municipal. *Mitos*, espectacle de dansa a càrrec de Maria Yamila i convidats.

► 19.30. Plaça de la Vila. Ball de Plaça o Dansa de les Almoratxes, a càrrec de les quatre parelles d'obers de Santa Cristina.

PLATJA D'ARO

► Fira de brocaners, de 9.00 a 20.00, a la plaça dels Estanys.

SANT GREGORI

► Mercat de segona mà, de 09.00 a 14.00, al carrer Carme Rius.

TORROELLA DE FLUVIÀ

► Mercat d'ocasió, de 9.00 a 14.00, al centre del poble.

VILADRAU

► Mercat de vi i formatge, al matí, al centre del poble.

VILALLONGA DE TER

► XIV Firallonga, de 09.30 a 20.00, amb diferents activitats; concurs d'agility, demostració tradicional de batre (amb màquina, batolles i eugues), exposició i cercavila de tractors antics, mercat artesanal, demostració i tallers d'oficis artesans, passeig amb ponis, tallers infantils...

Infantils

L'ESCALA

► 19.00. Plaça de l'Univers. Festa de l'escuma.

L'ESTARTIT

► 19.00. Guingueta Salitos, a la Pineda. Festa de l'escuma.

LLANÇÀ

► Tallers infantils: de 10.00 a 14.00, a la platja de Grifeu; i de 16.30 a 19.30, a la platja del port.

PALAMÓS

► 10.30 a 13.30 i de 17.00 a 18.30. Platja Gran. Tallers infantils.

PLATJA D'ARO

► 11.00 a 14.00 i de 16.00 a 19.00. Platja Gran (c. Empordà). Mini club infantil, amb ludoteca. Per a infants de 3 a 12 anys.

ROSES

► 15.00 a 19.00. Platja Nova. Club infantil de platja.

Sardanes

PALAMÓS

► 17.30. Arbreda municipal. 48è Aplec de la Sardana, amb les cobles Reus Jove, Jovenívola de Sabadell, Baix Empordà i Ciutat de Girona.

RIBES DE FRESER

► 18.30. Plaça del Mercat. Audició de sardanes amb la cobla La Flama de Farners.

VALLFOGONA DE RIPOLLÈS

► 17.00. Pista poliesportiva. XXVII Trobada sardanista comarcal del Ripollès. Audició doble amb les cobles Principal d'Olot i Ripollès.

Circ

► 19.00 i 21.00. Nou front marítim del nucli antic. Circo Pitanga. Dins el Portalblau, IX Festival de música i art a la Mediterrània.

Teatre

► 20.00. Teatre La Gorga. Representació de l'obra *Serendipitat*, a càrrec de la companyia Gespa Teatre.

Poesia

► 20.00. Teatre La Gorga. Representació de l'obra *Serendipitat*, a càrrec de la companyia Gespa Teatre.

Gastronomia

► 19.00. Van Van Market, mercat gastronòmic al Mas d'en Pinc, a partir de les 17.30.

BEGUR

► 19.00. Van Van Market, mercat gastronòmic al Mas d'en Pinc, a partir de les 17.30.

CASTELL D'ARO

► 18.00 a 20.00. Parc de l'Estació. Circulació de minitrens.

GARRIGÀS

► Mirador Photo.

GIRONA

► 22.00 a 01.00. FIMG, Festival Internacional Mapping Girona, a diferents espais de la ciutat.

L'ESCALA

► 12.00. MAC-Empúries. Tast de vins en àmfora.

ROSES

► 22.30. Platja de la Punta. Dia del Turista, amb focs artificials.

► 21.00 a 00.00. Espigó de l'Amistat. Karaoke popular.

► 11.30. Platja. Zumba.

► 20.00. Pati de Can Quintana. Festival flamenc.

► 11.30 i 17.15. MAC-Empúries. Visita romana *Coneix Empúries*, a càrrec de Iulia Domitia o Caius Aemilius.

► 11.00. Plaça. Visita guiada al priorat de Lladó.

► 19.00. Oficina de Turisme del port. Visita guiada *El port de Llançà vist a pinzellades by Mda*.

► 10.00. Oficina de Turisme. Visita *Denominació Olotina*, pel patrimoni artístic i alimentari de la ciutat.

► 12.00. Museu del Suro. Visita a l'exposició permanent *Més de dos segles fent taps*.

► 10.30. Des de l'Oficina de Turisme. Visita guiada a la vila.

► 11.00. Visita guiada al bosc de Can Ginebreda.

► Visites a la Fundació Mona, centre de recuperació de primats.

► 10.30. Espai Cultural La Ciutadella. Visites guiades *Passejades d'història*. En francès i castellà. A més, a les 17.00, en francès; a les 18.00, en castellà; a les 19.00, en català; i a les 20.00, en castellà.

► 17.30, 18.30 i 19.30. Castell de la Trinitat. Visita guiada *Un Mirador Fortificat*.

► 21.00. Castell de la Trinitat. Visita guiada al castell i concert.

► 18.30. Museu d'Història. Visita musicada *Medievalia. Secrets, música i espiritualitat al Monestir de Sant Feliu de Guíxols*.

► 17.30 i 19.15. Visites guiades al monestir romànic.

► 17.00. Club Nàutic. Visita guiada amb caiac al riu Fluvià.

► 19.00. Visita al Gran Museu de la Màgia, La Casa Màgia.

Diversos

CASTELL D'ARO

► 18.00 a 20.00. Parc de l'Estació. Circulació de minitrens.

GARRIGÀS

► Mirador Photo.

GIRONA

► 22.00 a 01.00. FIMG, Festival Internacional Mapping Girona, a diferents espais de la ciutat.

L'ESCALA

► 12.00. MAC-Empúries. Tast de vins en àmfora.

ROSES

► 22.30. Platja de la Punta. Dia del Turista,

RECU LL DE PREMSA

CAMP DELS NINOTS

ÍNDEX

JACIMENTS ARQUEOLÒGICS / CAMP DELS NINOTS

Data	Titular	Mitjà
09 ago 2016	Caldes de Malavella. Agenda de Caldes de Malavella : DILLUNS, 8 D'AGOST FESTA MAJOR 2016- 10:30h: Festa Aquàtica i inflables.- 17:30 Superfície:100% Audiència:382 Valoració:8€	Canal Ajuntament
14 ago 2016	Rosa Carrera Brancells Superfície:36% Audiència:80.000 Valoració:666€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
25 ago 2016	Olot acollirà al 2018 la propera edició del congrés internacional de volcans monogenètics Superfície:100% Audiència:721 Valoració:24€	Directe.cat
25 ago 2016	Olot acollirà al 2018 la propera edició del congrés internacional de volcans monogenètics Superfície:100% Audiència:2.096 Valoració:70€	VilaWeb
25 ago 2016	Olot acollirà la propera edició del congrés internacional de volcans monogenètics Superfície:100% Audiència:1.978 Valoració:66€	Diari de Girona
25 ago 2016	Olot acollirà al 2018 la propera edició del congrés internacional de volcans monogenètics Superfície:100% Audiència:259 Valoració:9€	Ara Girona
26 ago 2016	Olot serà la seu d'un congrés internacional sobre volcans Superfície:39% Audiència:41.000 Valoració:506€	Diari de Girona (Ed. Impresa)
26 ago 2016	Olot serà la seu d'un congrés internacional sobre volcans Superfície:100% Audiència:1.978 Valoració:66€	Diari de Girona
27 ago 2016	Olot serà la seu d'un congrés internacional sobre volcans Superfície:100% Audiència:1 Valoració:ND	Federació d'Hosteleria de les Comarques de Girona

CANAL AJUNTAMENT

CALDES DE MALAVELLA. AGENDA DE CALDES DE MALAVELLA : DILLUNS, 8 D'AGOST FESTA MAJOR 2016-10:30H: FESTA AQUÀTICA I INFLABLES.- 17:30

Publicat el Dimarts, 09 Agost 2016 09:00 Escrit per Ajuntament de Caldes de Malavella

DILLUNS, 8 D'AGOST

FESTA MAJOR 2016

- 10:30h: Festa Aquàtica i inflables.
- 17:30h: Jocs tradicionals per a la mainada amb Fefe i Cia. Al parc de la Font de la Vaca.
- 17:30 h: Concert de l'Orquestra Maravella. A l'envelat.
- 19:00 h: Animadíssim ball amb l'Orquestra Maravella. A l'envelat.
- 20:00 - 23:00h: Sopar informal. Botifarrada popular (entrepà de botifarra+beguda= 4 €).A l'envelat.
- A continuació, actuació de DJ Ro-K. A l'envelat.

Més informació sobre la Festa Major, aquí !

DIMARTS, 9 D'AGOST

Mercat municipal

De 8 a 1, a la plaça de la Selva.

FESTA MAJOR 2016

- 12:00 h: Ball-vermut amb Jordi Bofill. A l'envelat.
- 17:30h: Concert espectacle "La prima cobla" , amb La Principal de la Bisbal, Indira Ferrer-Morató i Antoni Mas . A l'envelat.
- 19:00h: Animadíssim ball amb Grup Nou trànsit. A l'envelat.
- 22:00 h: Nit de teatre: "Els colomins", del grup de Traspunt Teatre. Al Teatre-cinema municipal.

Més informació sobre la Festa Major, aquí !

DIJOUS, 11 D'AGOST

Visita: "Caldes termal i modernista".

19h · Places limitades · Cal reserva prèvia · + info: www.atri.cat / Aquesta adreça electrònica s'està protegint contra robots de correu brossa. Necessites JavaScript habilitat per veure-la. / 603 643 525.

Cinema - bany a la fresca

22h · Piscina Municipal · Gratuït.

"Atrapa la bandera". La Piscina estarà disponible per a banyar-s'hi.

DIVENDRES, 12 D'AGOST

Pati Obert

De 5 a 8 de la tarda, el pati de l'Escola Sant Esteve estarà obert per fer-hi esports, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor. Obert a tothom.

Organitzat per l'Espai Jove.

Cartell .

DISSABTE, 13 D'AGOST

Pati Obert

De 5 a 8 de la tarda, el pati de l'Escola Sant Esteve estarà obert per fer-hi esports, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor. Obert a tothom.

Organitzat per l'Espai Jove.

Cartell .

Entitats. Teatre.

22:00 h: Nit de teatre: "Els colomins" , del grup de Traspunt Teatre . Al Teatre-cinema municipal.

Visites. Visita teatralitzada.

22h · Oficina de Turisme · 10 € (5 € per a joves de 6-12 anys).

Espectacle "Xafardagem per Caldes".

DIUMENGE, 14 D'AGOST

Mercats. Fira-mercat

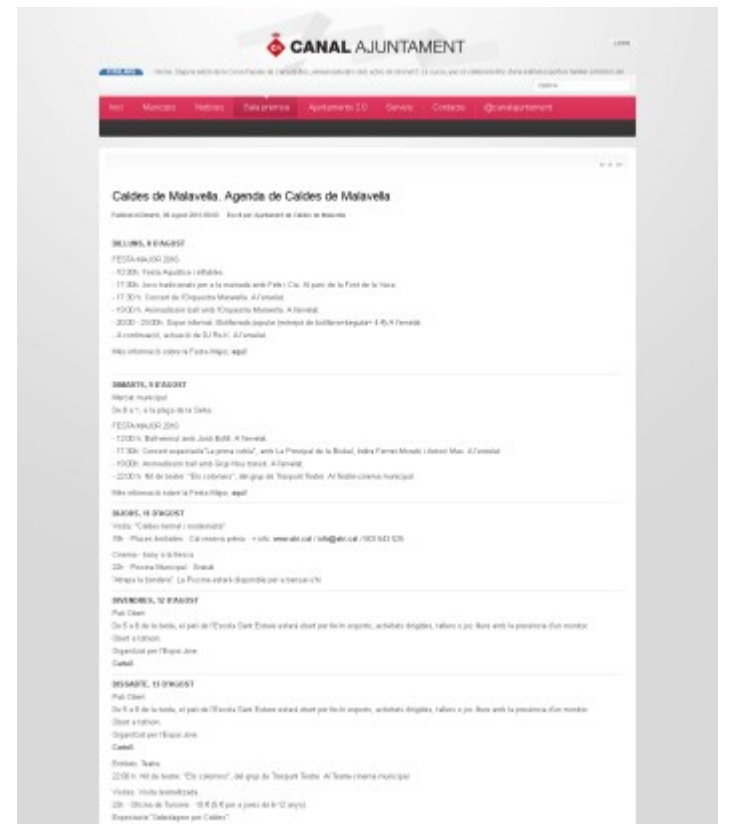
Tots els diumenges, de 10 a 2, a la plaça de l'antic Ajuntament.

Visita turística guiada

A les 11 del matí. Inscripció prèvia a l'Oficina de Turisme. Preu: 3 €. Inclou visita guiada a l'exposició del jaciment del **Camp dels Ninots**.

Pati Obert

De 5 a 8 de la tarda, el pati de l'Escola Sant Esteve estarà obert per fer-hi

L'agenda

Infantils

BEGUR

► 21.30. Pati de les escoles velles. Representació del musical *Gisela y el libro mágico*.

CALONGE

► 18.30. Mirador de l'Espigó del Mig. Taller de maquillatge infantil.

L'ESCALA

► 19.00. Plaça de l'Univers. Festa de l'escuma.

LLANÇÀ

► Tallers infantils: de 10.00 a 14.00, a la platja de Grifeu; i de 16.30 a 19.30, a la platja del port.

PALAMÓS

► 10.30 a 13.30 i de 17.00 a 18.30. Platja Gran. Tallers infantils.

PLATJA D'ARO

► 11.00 a 14.00 i de 16.00 a 19.00. Platja Gran (c. Empordà). Mini club infantil, amb ludoteca. Per a infants de 3 a 12 anys.

ROSES

► 15.00 a 19.00. Platja Nova. Club infantil de platja.

SANT FELIU DE PALLEROLS

► 18.00. Piscina municipal. Taller infantil de globoflèxia.

TORROELLA DE MONTGRÍ

► 19.00. Auditori Espai Ter. Concert familiar *L'ocell prodigiós*. Dins la programació del Festival de Torroella de Montgrí.

Sardanes

BRUNYOLA

► 12.00 i 17.00. Sant Romà. Sardanes amb la cobla La Principal d'Olot.

PORTBOU

► 46è Aplec de la sardana a la Rambla, a les 10.30 i 16.00, amb les cobles Genisenca, Ciutat de Girona i Foment del Montgrí.

SANT ANTONI DE CALONGE

► 22.00. Plaça de la Llibertat. Audició de sardanes amb la cobla Baix Empordà.

SANT JOAN DE LES

ABADESSES

► 18.00. Pg Compte Guifré. Sardanes amb la cobla Vila d'Olesa.

Poesia

CRESPIÀ

► 17.30. Església. VII Ruta de poesia i música.

Conferències

CAMPRODON

► 19.00. Sala d'actes de l'Ajuntament. Conferència *Per buscar i mirar el cel nocturn aquestes vacances*, a càrrec de Josep Masdemont.

Gastronomia

PORTBOU

► 19.00. Jardins del centre cívic. Mostra de cuina.

Donació de sang

NÚRIA

► 11.00 a 18.00. Sala Sant Josep de la Vall de Núria.

Diversos

BESCANÓ

► Tot el dia, a la piscina, bibliopiscina i ludopiscina.

CASTELL D'ARO

► 14a Trobada vaporista de la Vall d'Aro, d'11.00 a 13.00 i de 16.00 a 20.00, al Parc de l'Estació. Circulació de minitrens.

L'ESTARTIT

► 20.30. Plaça de l'Església. Espectacle de màgia a càrrec de David el Mag.

LA SELVA DE MAR

► *La Selva de l'Art*, Festival internacional d'Art Contemporani. Fins al 31 d'agost.

LLANÇÀ

► 10.00 a 14.00. Platja del port. Biblioplatja.

MOLLÓ

► 21.30. Piscina municipal. Entrada lliure amb bany de nit i música.

NÚRIA

► 12.00. Esplanada del costat de la caseta. Festa de l'escuma.

OLOT

► 17.00. Paratges de la Moixina. *Els colors del verd*, per reconèixer els protagonistes de la roureda de pènel.

► 21.00. Paratges de la Moixina. *Bestioles de nit*, descoberta de la vida nocturna als aiguamolls de la Deu i als estanys d'en Broc.

PALAMÓS

► 09.30. Platja Gran. Gimnàstica suau.

PALS

► *Nocte delle candele*, 1a Nit d'espelmes, de 21.00 a 01.00.

RIPOLL

► 22.30. Mapping de la Portalada, projecció sobre la façana del monestir.

SETCASES

► 11.00. Festa de l'escuma.

VILALLONGA DE TER

► 11.00. Plaça dels Països Catalans. Activitats esportives (tirolina, tir amb arc...).

Visites

BANYOLES

► 11.30. Oficina de Turisme de l'Estany. Visita guiada *La ruta de les pesqueres*.

► 11.30. Parc neolític de la Draga. Visita guiada i demostració d'activitats neolítiques.

CALDES DE MALAVELLA

► 11.00. Oficina de Turisme. Visita guiada turística que inclou la visita a l'exposició del jaciment del **Camp dels Ninots**.

GOMBRÈN

► 11.00. *El comte Arnau, de la història a la llegenda*, visita guiada al museu del comte Arnau de Gombren, al castell de Mataplana i al centre d'interpretació del mite del comte Arnau de Sant Joan de les Abadesses.

L'ESCALA

► 11.30 i 17.15. MAC-Empúries. Visita romana *Coneix Empúries*, a càrrec de Iulia Domitia o Caius Aemilius. Al matí, en castellà i francès, i a la tarda, en català.

LLANÇÀ

► 19.00. Oficina de Turisme del port. Visita guiada *El port de Llançà vist a pinzellades by Mda*.

PALAFRUGELL

► 12.00. Museu del Suro. Visita a l'exposició permanent *Més de dos segles fent taps*.

PALAU-SATOR

► 18.30. Visita comentada a les esglésies de Sant Pau de Fontclara i Sant Joan de Boada.

PERATALLADA

► 10.30. Des de l'Oficina de Turisme. Inici de la visita guiada a la vila de Peratallada.

PORQUERES

► 11.00. Visita guiada al bosc de Can Ginebreda.

RIPOLL

► 11.30 i 17.30. Visita guiada al conjunt monàstic de Santa Maria.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

► Visites guiades a la Fundació Mona, centre de recuperació de primats. També es fan visites guiades amb tallers per a famílies. Més informació, al telèfon 972 477 618.

SANT JOAN DE LES

ABADESSES

► 12.00. Visita guiada al monestir i a la vila vella.

SANT MIQUEL DE FLUVIÀ

► 17.30 i 19.15. Visites guiades al monestir romànic.

SANTA CRISTINA D'ARO

► El Gran Museu de la Màgia, La Casa Màgica. Horaris d'estiu: dijous, divendres, dissabtes, diumenges i festius, 19.00. Més informació, al telèfon 667 29 25 00.

Exposicions

CERVIA DE TER

► **Museu Raset**. *La Quietud*, un viatge artístic de mons místics abstractes. Es pot visitar tots els diumenges o concertant visita.

COLERA

► **Galeria d'art Horizon**. *Why Drawing Now?*, col·lectiva. Fins al 16 d'agost.

DARNIUS

► **Museu municipal**. Dibuxos del Col·lectiu Vibra i artistes convidats. Fins al 21 d'agost.

EL PORT DE LA SELVA

► **Sala Arbar de la Vall de Santa Creu**. *Paral·leles*, d'Ester Baulida; *De verbo*, de Marta Darder, i *Camins de sargantanes*, de Rosa Suñer i Roser Domènech. Tot l'agost.

EMPÚRIES

► **Museu d'Arqueologia**. *Una mar de vinyes*. *Nunc est bibendum*. Fins a l'11 de setembre.

FIGUERES

► **Museu de l'Empordà**. *Els cartells de la Muga Caula*. Fins al 18 de setembre.

► **Museu de l'Empordà**. *Ramon Pichot en el record*. Fins al 28 d'agost.

► **Museu del Joguet**. *Centenari Carles Fonserè, 1916-2016*. Fins al 31 d'agost.

► **Museu del Joguet**. *Centenari Carles Fonserè, 1916-2016*. Fins al 31 d'agost.

► **Museu del Joguet**. *Centenari Carles Fonserè, 1916-2016*. Fins al 31 d'agost.

► **Museu del Joguet**. *Centenari Carles Fonserè, 1916-2016*. Fins al 31 d'agost.

► **Museu del Joguet**. *Centenari Carles Fonserè, 1916-2016*. Fins al 31 d'agost.

► **Museu del Joguet**. *Centenari Carles Fonserè, 1916-2016*. Fins al 31 d'agost.

► **Museu del Joguet**. *Centenari Carles Fonserè, 1916-2016*. Fins al 31 d'agost.

► **Museu del Joguet**. *Centenari Carles Fonserè, 1916-2016*. Fins al 31 d'agost.

► **Museu del Joguet**. *Centenari Carles Fonserè, 1916-2016*. Fins al 31 d'agost.

► **Museu del Joguet**. *Centenari Carles Fonserè, 1916-2016*. Fins al 31 d'agost.

Les necrològiques

Banyoles

► **Miquel Alemany Juanola**. Va morir abans-d'ahir a l'edat de 86 anys. Vivia a Banyoles. Casat amb Rosa Juanaola Ripoll i deixa una filla. Exèquies, avui, diumenge, a 1/4 de 10 del matí, a la parròquia de Santa Maria dels Turers de Banyoles.

Blanes

► **Francisco Maestro Martínez**. Va morir ahir als 71 anys. Vivia a Blanes. Casat amb Rosa de la Rosa Vecina i deixa tres fills. Exèquies, demà, a les 12 del migdia, a la parròquia de la Sagrada Família de Blanes.

Camós

► **Lluís Font Oliver**. Va morir ahir als 88 anys. Vivia a Camós. Vidu de Francisca Mir Pujol i deixa un fill. Exèquies,

avui, a 2/4 de 10 del matí, a la parròquia de Santa Maria de Camós.

Campdevàrol

► **Xavier Moreta Bartés**. Va morir ahir a l'edat de 77 anys. Era natural de Campdevàrol i vivia a l'Hospitalet de Llobregat. Casat amb Joana Valero González i deixa un fill. Exèquies, demà, a les 10 del matí, a la parròquia de Campdevàrol.

Castelló d'Empúries

► **Rafel Liesa Vivancos**. Va morir ahir als 51 anys. Era natural de Barcelona i vivia a Castelló d'Empúries. Vidu en primeres nupcies d'Inés Escuder i casat amb Sònia Iglesias. Deixa dos fills. Exèquies, avui, a 2/4 d'1 del migdia, a la sala de cerimònies de Funerària Vicens de Figueres.

Figueres

► **Francisco Caler Falla**. Va morir ahir a l'edat de 66 anys. Era natural de Caniles (Granada) i vivia a Figueres. Deixa dos fills. Exèquies, demà passat, a 2/4 d'11 del matí, a l'asil Vilallonga de Figueres.

Girona

► **Julio José Arquer García**. Va morir abans-d'ahir als 62 anys. Vivia a Girona. Casat amb Maria Ángeles Sánchez Requena i deixa tres fills. Exèquies, avui, a la 1 del migdia, al tanatori de Girona.

► **Jaume Giralt Feu**. Va morir abans-d'ahir a l'edat de 47 anys. Vivia a Girona. La cerimònia exequial se celebrarà demà passat, a 2/4 de 10 del matí, a la sala de cerimònies del tanatori de Girona.

► **Josep Sostegni Biarnés**. Va morir abans-d'ahir als 82 anys. Vivia a Girona. Casat amb Montserrat Hernández Hernández i deixa una filla. Exèquies, avui, a 2/4 de 12 del matí, al tanatori de Girona.

Llagostera

► **Engràcia Ribera Sadurní**. Va morir ahir als 89 anys. Vivia a Llagostera. Vidua d'Enric Cisterna Rissech i deixa un fill. Exèquies, demà, a 3/4 d'11 del matí, a la parròquia de Sant Fèlix de Llagostera.

Olot

► **Lluís Bosch Bosch**. Va morir ahir a l'edat de 88 anys. Era natural de Sant Esteve d'en Bas i vivia a Olot. Casat amb Francisca Martí Franch i deixa dos fills. Exèquies, avui, a les 10 del matí, a la

parròquia del Sagrat Cor, Caputxins, d'Olot.

Palau-saverdera

► **Rosita Viusà Rosell**. Va morir ahir als 96 anys. Era de Palau-saverdera. Vidua d'Enric Macau Turró i deixa dos fills. Exèquies, avui, a 2/4 d'1 del migdia, a la parròquia de Palau-saverdera.

Roses

► **José Santos Méndez**. Va morir als 95 anys. Era natural de Vimianzo (La Corunya) i vivia a Roses. Deixa dos fills. Exèquies, demà passat, a les 10 del matí, a la parròquia de Santa Maria de Roses.

Salt

► **Rosa Carrera Brancells**. Va morir abans-d'ahir als 88 anys. Vivia a Salt.

Vidua de Gaspar Coma Arbat i deixa dues filles. Exèquies, avui, a 1/4 de 12 del matí, a la parròquia de Sant Jaume de Salt.

Santa Coloma de Farners

► **Salvador Juvany Serna**. Va morir ahir als 87 anys. Vivia a Santa Coloma de Farners. Casat amb Maria dels Àngels Viader Rovir i deixa tres fills. Exèquies, avui, a les 9 del matí, a la parròquia de Santa Coloma de Farners.

Vilamaniscle

► **Sol Pastra Vila**. Va morir abans-d'ahir als 80 anys. Era de Vilamaniscle. Casat amb Alcía Serra Ribas i deixa una filla. Exèquies, avui, a les 11 del matí, a la parròquia de Vilamaniscle.

EL PUNT AVUI+

Esqueles

972 18 64 00

Pregueu Déu per

Lluís Font Oliver

Vidu de Francisca Mir Pujol

Va morir cristianament el dia 13 d'agost del 2016, a l'edat de 88 anys.

A.C.S.

Els seus fills, Xavier i Agnès Canet; germans, Pere i Lluïsa Mir, (†) Narcís i Quimeta Martí, (†) Carme i (†) Quim Serra, (†) Josep, i (†) Joaquim; cunyats, (†) Josep Coll i (†) Maria Mir; nebots, cosins i tota la família participen a les seves amistats i coneguts tan sentida pèrdua.

La cerimònia en sufragi de la seva ànima se celebrarà avui, diumenge, dia 14, a 2/4 de 10 del matí, a la parròquia de Santa Maria de Camós.

Sala de vetlla: Tanatori Pla de l'Estany, c/ Pere Alsius, 308, Banyoles. Domicili familiar: Can Faba de Camós.

Camós, 14 d'agost del 2016

PER A CONDOLS: www.memora.cat

Pregueu Déu per

Rosa Carrera Brancells

Vidua de Gaspar Coma Arbat

Va morir cristianament el dia 12 d'agost del 2016, a l'edat de 88 anys.

A.C.S.

Els seus fills, Carme i Baldiri, i Conxita; néts, Marta i Jordi, Ferran i Júlia; germana, Conxita, i tota la família participen a les seves amistats i coneguts tan sentida pèrdua.

La cerimònia religiosa en sufragi de la seva ànima se celebrarà avui, diumenge, dia 14, a 1/4 de 12 del matí, a la parròquia de Sant Jaume de Salt.

Sala de vetlla: Tanatori del Gironès, c/ Rocacorba, 2, Salt.

Salt, 14 d'agost del 2016

PER A CONDOLS: www.memora.cat

Experts de tot el món observaran sobre el terreny les característiques geològiques de la Garrotxa

ACN Olot.-Olot serà la seu de la 7a edició del congrés internacional de volcans monogenètics (IMC), que tindrà lloc del 21 al 25 de maig de l'any 2018. Investigadors d'arreu del món de diverses disciplines posaran en comú els seus estudis sobre els volcans de tipus maar, formats durant erupcions molt explosives i amb presència de cràters profunds, que sovint donen lloc a llacs volcànics. A banda de participar en ponències, els especialistes visitaran durant una setmana els volcans de la zona per debatre sobre el terreny. En aquest sentit, l'organització ha valorat les condicions de l'entorn geològic del Camp Volcànic de la Garrotxa ja que reuneix diversos d'aquests volcans. La publicació d'articles científics de primer nivell sobre la comarca ha contribuït al fet que la candidatura catalana s'imposés a la de Rússia.

Experts en geologia, riscos naturals, llacs volcànics, paleontòlegs i climatòlegs d'arreu del món es reuniran el 2018 a Olot en el marc de la propera edició de l'International Maar Conference (IMC). Aquest congrés se celebra sempre en camps volcànics per tal que els investigadors puguin visitar 'in situ' els volcans de la zona i debatre sobre el terreny. L'Associació Internacional de Vulcanologia i Geoquímica (IAVCEI), responsable de l'organització de l'esdeveniment, ha considerat que Olot ofereix unes condicions immillorables per acollir el congrés. A banda de reunir els serveis necessaris, el Camp Volcànic de la Garrotxa permet l'observació de diversos volcans de tipus maar i altres fenòmens relacionats amb l'activitat freatomagmàtica. Els volcans maar (terme alemany) es formen durant erupcions molt explosives quan el magma interacciona amb l'aigua d'un aquífer subterrani. Aquest fenomen produeix cràters profunds i circulars de grans dimensions on, sovint, s'hi acumula aigua en el seu interior donant lloc a llacs volcànics. Tots els volcans garrotxins són monogenètics i, en concret, són de tipus maar els de Santa Margarida i Can Tià. Els experts també visitaran altres dos maar on va haver-hi llacs volcànics: la Closa de Sant Dalmai, entre Bescanó i Vilobí d'Onyar, i el Camp dels Ninots de Caldes de Malavella, que té un registre sedimentari molt interessant per als científics perquè concentra fòssils mamífers. La publicació, els darrers anys, de diversos estudis en articles científics i llibres que posen en valor la geologia de la comarca també ha contribuït a difondre el territori al més alt nivell científic. El geòleg Xavier de Bolós, que dirigirà el 7è IMC, va ser el responsable de defensar al juliol la candidatura olotina a la ciutat de Changchun, a la província de Jilin, al nord-est de la Xina, on es va celebrar l'edició d'aquest any. Anteriorment, el congrés ha tingut lloc a Alemanya, Hongria, l'Argentina i Mèxic. El congrés comptarà amb el suport i col·laboració de l'Ajuntament d'Olot, el Parc Natural de Zona Volcànica de la Garrotxa i la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot.

directe.cat

MÉS INFORMACIÓ

Olot acollirà al 2018 la propera edició del congrés internacional de volcans monogenètics

Experts de tot el món observaran sobre el terreny les característiques geològiques de la Garrotxa

ACN Olot.-Olot serà la seu de la 7a edició del congrés internacional de volcans monogenètics (IMC), que tindrà lloc del 21 al 25 de maig de l'any 2018. Investigadors d'arreu del món de diverses disciplines posaran en comú els seus estudis sobre els volcans de tipus maar, formats durant erupcions molt explosives i amb presència de cràters profunds, que sovint donen lloc a llacs volcànics. A banda de participar en ponències, els especialistes visitaran durant una setmana els volcans de la zona per debatre sobre el terreny. En aquest sentit, l'organització ha valorat les condicions de l'entorn geològic del Camp Volcànic de la Garrotxa ja que reuneix diversos d'aquests volcans. La publicació d'articles científics de primer nivell sobre la comarca ha contribuït al fet que la candidatura catalana s'imposés a la de Rússia.

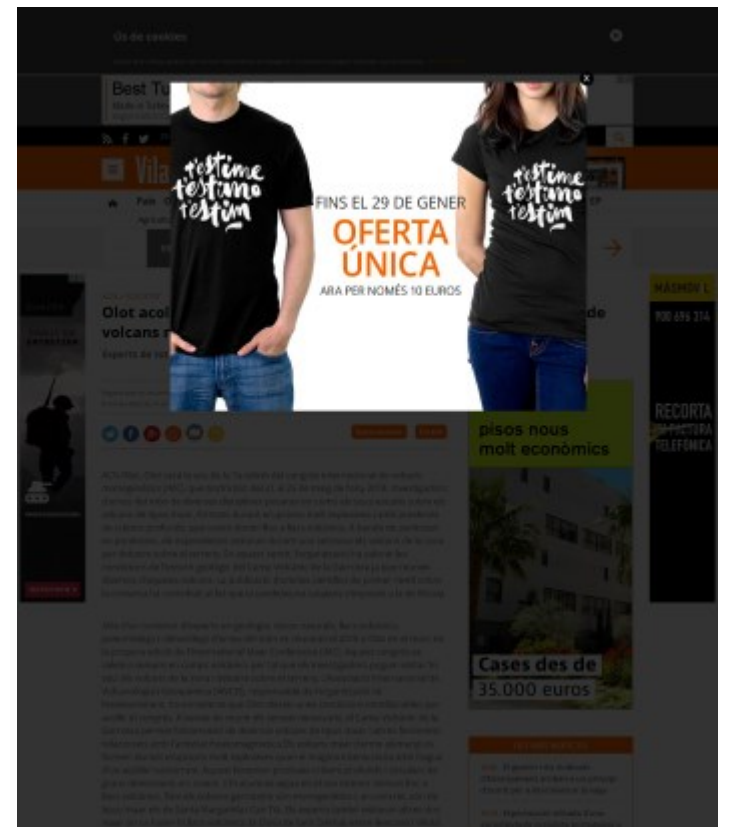
Experts en geologia, riscos naturals, llacs volcànics, paleontòlegs i climatòlegs d'arreu del món es reuniran el 2018 a Olot en el marc de la propera edició de l'International Maar Conference (IMC). Aquest congrés se celebra sempre en camps volcànics per tal que els investigadors puguin visitar 'in situ' els volcans de la zona i debatre sobre el terreny. L'Associació Internacional de Vulcanologia i Geoquímica (IAVCEI), responsable de l'organització de l'esdeveniment, ha considerat que Olot ofereix unes condicions immillorables per acollir el congrés. A banda de reunir els serveis necessaris, el Camp Volcànic de la Garrotxa permet l'observació de diversos volcans de tipus maar i altres fenòmens relacionats amb l'activitat freatomagmàtica. Els volcans maar (terme alemany) es formen durant erupcions molt explosives quan el magma interacciona amb l'aigua d'un aquífer subterrani. Aquest fenomen produeix cràters profunds i circulars de grans dimensions on, sovint, s'hi acumula aigua en el seu interior donant lloc a llacs volcànics. Tots els volcans garrotxins són monogenètics i, en concret, són de tipus maar els de Santa Margarida i Can Tià. Els experts també visitaran altres dos maar on va haver-hi llacs volcànics: la Closa de Sant Dalmai, entre Bescanó i Vilobí d'Onyar, i el Camp dels Ninots de Caldes de Malavella, que té un registre sedimentari molt interessant per als científics perquè concentra fòssils mamífers. La publicació, els darrers anys, de diversos estudis en articles científics i llibres que posen en valor la geologia de la comarca també ha contribuït a difondre el territori al més alt nivell científic. El geòleg Xavier de Bolós, que dirigirà el 7è IMC, va ser el responsable de defensar al juliol la candidatura olotina a la ciutat de Changchun, a la província de Jilin, al nord-est de la Xina, on es va celebrar l'edició d'aquest any. Anteriorment, el congrés ha tingut lloc a Alemanya, Hongria, l'Argentina i Mèxic. El congrés comptarà amb el suport i col·laboració de l'Ajuntament d'Olot, el Parc Natural de Zona Volcànica de la Garrotxa i la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot.

Cercador

ACN Olot.-Olot serà la seu de la 7a edició del congrés internacional de volcans monogenètics (IMC), que tindrà lloc del 21 al 25 de maig de l'any 2018. Investigadors d'arreu del món de diverses disciplines posaran en comú els seus estudis sobre els volcans de tipus maar, formats durant erupcions molt explosives i amb presència de cràters profunds, que sovint donen lloc a llacs volcànics. A banda de participar en ponències, els especialistes visitaran durant una setmana els volcans de la zona per debatre sobre el terreny. En aquest sentit, l'organització ha valorat les condicions de l'entorn geològic del **Camp** Volcànic de la Garrotxa ja que reuneix diversos d'aquests volcans. La publicació d'articles científics de primer nivell sobre la comarca ha contribuït al fet que la candidatura catalana s'imposés a la de Rússia.

Més d'un centenar d'experts en geologia, riscos naturals, llacs volcànics, paleontòlegs i climatòlegs d'arreu del món es reuniran el 2018 a Olot en el marc de la propera edició de l'International Maar Conference (IMC). Aquest congrés se celebra sempre en camps volcànics per tal que els investigadors puguin visitar 'in situ' els volcans de la zona i debatre sobre el terreny. L'Associació Internacional de Vulcanologia i Geoquímica (IAVCEI), responsable de l'organització de l'esdeveniment, ha considerat que Olot ofereix unes condicions immillorables per acollir el congrés. A banda de reunir els serveis necessaris, el **Camp** Volcànic de la Garrotxa permet l'observació de diversos volcans de tipus maar i altres fenòmens relacionats amb l'activitat freatomagmàtica. Els volcans maar (terme alemany) es formen durant erupcions molt explosives quan el magma interacciona amb l'aigua d'un aquífer subterrani. Aquest fenomen produeix cràters profunds i circulars de grans dimensions on, sovint, s'hi acumula aigua en el seu interior donant lloc a llacs volcànics. Tots els volcans garrotxins són monogenètics i, en concret, són de tipus maar els de Santa Margarida i Can Tià. Els experts també visitaran altres dos maar on va haver-hi llacs volcànics: la Closa de Sant Dalmai, entre Bescanó i Vilobí d'Onyar, i el **Camp** dels **Ninots** de Caldes de Malavella, que té un registre sedimentari molt interessant per als científics perquè concentra fòssils mamífers. La publicació, els darrers anys, de diversos estudis en articles científics i llibres que posen en valor la geologia de la comarca també ha contribuït a difondre el territori al més alt nivell científic. El geòleg Xavier de Bolós, que dirigirà el 7è IMC, va ser el responsable de defensar al juliol la candidatura olotina a la ciutat de Changchun, a la província de Jilin, al nord-est de la Xina, on es va celebrar l'edició d'aquest any. Anteriorment, el congrés ha tingut lloc a Alemanya, Hongria, l'Argentina i Mèxic. El congrés comptarà amb el suport i col·laboració de l'Ajuntament d'Olot, el Parc Natural de Zona Volcànica de la Garrotxa i la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot.

ACN OLOT

Olot serà la seu de la 7a edició del congrés internacional de volcans monogenètics (IMC), que tindrà lloc del 21 al 25 de maig de l'any 2018. Investigadors d'arreu del món de diverses disciplines posaran en comú els seus estudis sobre els volcans de tipus maar, formats durant erupcions molt explosives i amb presència de cràters profunds, que sovint donen lloc a llacs volcànics. A banda de participar en ponències, els especialistes visitaran durant una setmana els volcans de la zona per debatre sobre el terreny. En aquest sentit, l'organització ha valorat les condicions de l'entorn geològic del Camp Volcànic de la Garrotxa ja que reuneix diversos d'aquests volcans. La publicació d'articles científics de primer nivell sobre la comarca ha contribuït al fet que la candidatura catalana s'imposés a la de Rússia.

Més d'un centenar d'experts en geologia, riscos naturals, llacs volcànics, paleontòlegs i climatòlegs d'arreu del món es reuniran el 2018 a Olot en el marc de la propera edició de l'International Maar Conference (IMC). Aquest congrés se celebra sempre en camps volcànics per tal que els investigadors puguin visitar 'in situ' els volcans de la zona i debatre sobre el terreny.

L'Associació Internacional de Vulcanologia i Geoquímica (IAVCEI), responsable de l'organització de l'esdeveniment, ha considerat que Olot ofereix unes condicions immillorables per acollir el congrés. A banda de reunir els serveis necessaris, el Camp Volcànic de la Garrotxa permet l'observació de diversos volcans de tipus maar i altres fenòmens relacionats amb l'activitat freatomagmàtica.

Els volcans maar (terme alemany) es formen durant erupcions molt explosives quan el magma interacciona amb l'aigua d'un aquífer subterrani. Aquest fenomen produeix cràters profunds i circulars de grans dimensions on, sovint, s'hi acumula aigua en el seu interior donant lloc a llacs volcànics.

Tots els volcans garrotxins són monogenètics i, en concret, són de tipus maar els de Santa Margarida i Can Tià. Els experts també visitaran altres dos maar on va haver-hi llacs volcànics: la Closa de Sant Dalmai, entre Bescanó i Vilobí d'Onyar, i el Camp dels Ninots de Caldes de Malavella, que té un registre sedimentari molt interessant per als científics perquè concentra fòssils mamífers. La publicació, els darrers anys, de diversos estudis en articles científics i llibres que posen en valor la geologia de la comarca també ha contribuït a difondre el territori al més alt nivell científic.

El geòleg Xavier de Bolós, que dirigirà el 7è IMC, va ser el responsable de defensar al juliol la candidatura olotina a la ciutat de Changchun, a la província de Jilin, al nord-est de la Xina, on es va celebrar l'edició d'aquest any. Anteriorment, el congrés ha tingut lloc a Alemanya, Hongria, l'Argentina i Mèxic.

El congrés comptarà amb el suport i col·laboració de l'Ajuntament d'Olot, el Parc Natural de Zona Volcànica de la Garrotxa i la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot.

Més d'un centenar d'experts en geologia, riscos naturals, llacs volcànics, paleontòlegs i climatòlegs d'arreu del món es reuniran el 2018 a Olot en el marc de la propera edició de l'International Maar Conference (IMC). Aquest congrés se celebra sempre en camps volcànics per tal que els investigadors puguin visitar 'in situ' els volcans de la zona i debatre sobre el terreny.

L'Associació Internacional de Vulcanologia i Geoquímica (IAVCEI), responsable de l'organització de l'esdeveniment, ha considerat que Olot ofereix unes condicions immillorables per acollir el congrés. A banda de reunir els serveis necessaris, el **Camp** Volcànic de la Garrotxa permet l'observació de diversos volcans de tipus maar i altres fenòmens relacionats amb l'activitat freatomagmàtica.

Els volcans maar (terme alemany) es formen durant erupcions molt explosives quan el magma interacciona amb l'aigua d'un aquífer subterrani. Aquest fenomen produeix cràters profunds i circulars de grans dimensions on, sovint, s'hi acumula aigua en el seu interior donant lloc a llacs volcànics.

Tots els volcans garrotxins són monogenètics i, en concret, són de tipus maar els de Santa Margarida i Can Tià. Els experts també visitaran altres dos maar on va haver-hi llacs volcànics: la Closa de Sant Dalmai, entre Bescanó i Vilobí d'Onyar, i el **Camp dels Ninots** de Caldes de Malavella, que té un registre sedimentari molt interessant per als científics perquè concentra fòssils mamífers. La publicació, els darrers anys, de diversos estudis en articles científics i llibres que posen en valor la geologia de la comarca també ha contribuït a difondre el territori al més alt nivell científic.

El geòleg Xavier de Bolós, que dirigirà el 7è IMC, va ser el responsable de defensar al juliol la candidatura olotina a la ciutat de Changchun, a la província de Jilin, al nord-est de la Xina, on es va celebrar l'edició d'aquest any. Anteriorment, el congrés ha tingut lloc a Alemanya, Hongria, l'Argentina i Mèxic.

El congrés comptarà amb el suport i col·laboració de l'Ajuntament d'Olot, el Parc Natural de Zona Volcànica de la Garrotxa i la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot.

The image shows a screenshot of a news article on the 'EL GERIÓ DIGITAL' website. The article title is 'Olot acollirà al 2018 la propera edició del congrés internacional de volcans monogenètics'. The article text is partially visible, matching the text on the left. The website header includes 'EL GERIÓ DIGITAL' and 'Girona, 28 de gener de 2017'. There are social media icons and a 'NOTÍCIES MÉS LLIBRES' sidebar with small images and text snippets.

Comarques ▶ LA GARROTXA

Olot serà la seu d'un congrés internacional sobre volcans

► Uns 150 investigadors d'arreu del món estaran quatre dies a Olot, des d'on faran visites als volcans del Gironès i de la Selva

OLOTT | XAVIER VALERI

La candidatura olotina va guanyar, fa un mes, a la Xina ser la seu del proper Congrés Internacional Maar Conference, un esdeveniment organitzat per l'Associació Internacional de Vulcanologia i Geoquímica (IAVCEI). En el procés de selecció de la ubicació del congrés, Olot va haver de competir amb la regió de Kamchatka (Rússia). Ahir, el doctor en vulcanologia Xavier de Bolós va explicar que el congrés tindrà lloc entre el 21 i el 28 de març del 2018. La previsió és que arribin a Olot més de 150 científics d'arreu del món. El congrés servirà per presentar ponències de volcans «Maar».

El congrés compta amb el suport de l'Ajuntament d'Olot i també de la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot (farà de braç logístic), el Consell Superior d'Inves-

tigacions Científiques, la Universidad Nacional Autònoma de Mèxic i altres organismes com l'Institut de Paleontologia Humana i Evolutiva de Tarragona.

Segons va explicar de Bolós, «són volcans que es formen durant erupcions molt explosives quan el magma interacciona amb l'aigua d'un aquífer subterrani». El fenomen produeix cràters profunds i circulars de grans dimensions on, sovint, s'acumula aigua en el seu interior. Així, dins el cràter s'hi formen llacs volcànics. Es tracta d'un tipus d'erupcions que formen molts i petits focus que emeten el magma arreu d'un territori però mai repeteixen el lloc emissor. Va explicar que «no formen un gran volcà com poden ser el Teide, el Vesubi o l'Etna, sinó que creen petits volcans repartits arreu d'un territori.

Com a exemples garrotxins de

D'esquerra a dreta, Estanis Vayreda (Ajuntament), Xavier de Bolós (científic), Jordi Calabuig (FES).

volcans «Maar» va posar el volcà de Santa Margarida (Santa Pau) i el de can Tià, a la serra de Finestres. S'entén que en un temps antic havien tingut un llac dins del cràter.

Els testimonis que han quedat al subsòl dels llacs fa que al congrés participin investigadors especialitzats en diferents camps de la geologia i dels riscos naturals, com també especialistes en llacs volcànics, paleontòlegs i climatòlegs.

La previsió és que els investigadors, a més de presentar ponències, visitin els volcans de la zona i facin debats sobre el terreny. A més dels volcans de la Zona Volcànica de la Garrot-

xa –segons de Bolós–, visitaran la Closa de Sant Dalmai, entre Bescano i Vilobí d'Onyar, i el Camp dels Ninots a Caldes de Malavella. En el darrer lloc la geologia originada pel llac volcànic ha afavorit la conservació de restes animals i vegetals prehistòrics en un estat excepcional.

Els congressos

Des del primer congrés de l'IMC l'any 2000 a Daun, Alemanya; n'han fet a Hongria, el 2004; a Malalgüe (Argentina-2009); a Auckland (Nova Zelanda-2012), i Querétaro (Mèxic-2014). El darrer congrés va tenir lloc fa un mes a Chagchun, a la província de

Jill al nord-est de la Xina. Va ser quan la candidatura olotina presentada per Xavier de Bolós va rebre l'encàrrec de celebrar el 7IMC per a l'any 2018.

Olot, com a principal ciutat del camp volcànic de la Garrotxa, ofereix unes condicions molt bones per fer el congrés. Té bons serveis d'hostaleria i disposa d'auditoris, com la sala Torín o el Casal Marià.

A més, el Camp Volcànic de la Garrotxa ofereix unes condicions immillorables per a un congrés d'aquestes característiques. En l'elecció també han comptat els estudis i articles científics i llibres que han valorat la geologia de la comarca i han difòs el territori.

Olot publica la convocatòria d'ajuts per al pagament de l'IBI

OLOTT | DdG

La Junta de Govern de l'Ajuntament d'Olot d'ahir va aprovar les bases pels ajuts al pagament de l'impost de béns immobles a les famílies monoparentals (només hi entra un sou) i les famílies amb alguns membres en situació d'atur de llarga durada i majors de 40 anys.

La finalitat dels ajuts és que el

pagament de l'IBI no suposi un agreujament de les condicions de vida de les persones que pateixen una situació econòmica més desfavorida. Els ajuts van dirigits a les persones que paguen l'IBI en règim de propietat o arrendament. L'habitatge no ha de superar els 120 m² i els ingressos del demanant no han de superar 2,33 vegades l'IRSC.

L'Ajuntament de Santa Pau fa arribar aigua a dos veïnats

► Una vintena de cases quedaran connectades a la xarxa d'aigua potable del municipi

SANTA PAU | DdG

L'alcalde de Santa Pau, Josep Companys (ERC), va informar al ple de l'aprovació del projecte de la portada d'aigua als veïnats de Pujolàs i can Font per un valor total de 79.000 €. Va explicar que l'aprovació s'havia fet per decret d'alcaldia, per causa de la necessitat d'haver de demanar una subvenció a l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA), abans del 12 de juliol.

Entre Pujolàs i can Font el projecte ha de connectar una vintena de cases. De moment, els veïns de Pujolàs s'abasteixen de l'aigua dels pous, cosa que els comporta problemes en temps de sequera. La solució és empalmar a sota la Coromina (xarxa provinent de can

Falguera) i dur l'aigua a Pujolàs.

A can Font hi arriba la xarxa d'aigua, però d'una forma precària. El problema de can Font és que hi ha cases per sobre del nivell del dipòsit de can Baltasar. El decalatge els comporta molts problemes de pressions. La idea és derivar una canonada del coll d'en Colls i solucionar el problema.

Va explicar que el projecte està repartit en dues parts, perquè l'ACA només pot subvencionar l'alta. És a dir l'eix de les conduccions. La part principal té un valor de 49.966 €. Pel que fa a la baixa, l'Ajuntament ha enviat una carta als propietaris de les cases, on ha d'arribar la xarxa. Companys va explicar: «Se'ls diu que tenen el projecte aquí a l'Ajuntament i que tenen 30 dies per consultar i presentar al·legacions.

Abans de dur a terme l'aprovació del projecte, l'Ajuntament va mantenir diverses reunions amb els veïns, els quals fa anys que reclamen la inclusió a la xarxa.

Un cop les connexions estiguin fetes i l'aigua arribi a la vintena de cases, la xarxa d'aigua potable haurà arribat a gairebé tot el municipi.

Fer que l'aigua pública arribi a totes les masies i veïnats ha estat un dels principals reptes dels darrers ajuntaments, els quals de fase en fase han repartit les conduccions per un territori ampli i molt accidentat.

El pou nou

L'ampliació de la xarxa d'aigua fins als veïnats de Pujolàs i can Font no és l'única actuació de l'Ajuntament encarada al subministrament. Abans d'acabar l'any, l'Ajuntament preveu tenir acabat un pou de 93.000 € al costat de l'actual, a la zona esportiva.

El pou nou ha de servir d'auxili quan l'actua tingui problemes. A vegades se li atura la bomba impulsora de l'aigua. Es tracta d'un equipament molt complicat de reparar i substituir.

2x1 dissabtes i diumenges presentant la targeta del Club del Subscriptor de Diari de Girona a la taquilla

OLOT XAVIER VALERI

La candidatura olotina va guanyar, fa un mes, a la Xina ser la seu del proper Congrés Internacional Maar Conference, un esdeveniment organitzat per l'Associació Internacional de Vulcanologia i Geoquímica (IAVCEI). En el procés de selecció de la ubicació del congrés, Olot va haver de competir amb la regió de Kamchatka (Rússia). Ahir, el doctor en vulcanologia Xavier de Bolós va explicar que el congrés tindrà lloc entre el 21 i el 28 de març del 2018. La previsió és que arribin a Olot més de 150 científics d'arreu del món. El congrés servirà per presentar ponències de volcans «Maar».

El congrés compta amb el suport de l'Ajuntament d'Olot i també de la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot (farà de braç logístic), el Consell Superior d'Investigacions Científiques, la Universidad Nacional Autonoma de Mèxic i altres organismes com l'Institut de Paleontologia Humana i Evolutiva de Tarragona. Segons va explicar de Bolós, «són volcans que es formen durant erupcions molt explosives quan el magma interacciona amb l'aigua d'un aquífer subterrani». El fenomen produeix cràters profunds i circulars de grans dimensions on, sovint, s'acumula aigua en el seu interior. Així, dins el cràter s'hi formen llacs volcànics. Es tracta d'un tipus d'erupcions que formen molts i petits focus que emeten el magma arreu d'un territori però mai repeteixen el lloc emissor. Va explicar que «no formen un gran volcà com poden ser el Teide, el Vesubi o l'Etna, sinó que creen petits volcans repartits arreu d'un territori».

Com a exemples garrotxins de volcans «Maar» va posar el volcà de Santa Margarida (Santa Pau) i el de can Tià, a la serra de Finestres. S'entén que en un temps antic havien tingut un llac dins del cràter.

Els testimonis que han quedat al subsòl dels llacs fa que al congrés participin investigadors especialitzats en diferents camps de la geologia i dels riscos naturals, com també especialistes en llacs volcànics, paleontòlegs i climatòlegs. La previsió és que els investigadors, a més de presentar ponències, visitin els volcans de la zona i facin debats sobre el terreny. A més dels volcans de la Zona Volcànica de la Garrotxa -segons de Bolós-, visitaran la Closa de Sant Dalmai, entre Bescano i Vilobí d'Onyar, i el Camp dels Ninots a Caldes de Malavella. En el darrer lloc la geologia originada pel llac volcànic ha afavorit la conservació de restes animals i vegetals prehistòrics en un estat excepcional.

Els congressos

Des del primer congrés de l'IMC l'any 2000 a Daun, Alemanya; n'han fet a Hongria, el 2004; a Malalgüe (Argentina-2009); a Auckland (Nova Zelanda-2012), i Querétaro (Mèxic -2014). El darrer congrés va tenir lloc fa un mes a Chagchun, a la província de Jill al nord-est de la Xina. Va ser quan la candidatura olotina presentada per Xavier de Bolós va rebre l'encàrrec de celebrar el 7IMC per a l'any 2018.

Olot, com a principal ciutat del camp volcànic de la Garrotxa, ofereix unes condicions molt bones per fer el congrés. Té bons serveis d'hostaleria i disposa d'auditoris, com la sala Torín o el Casal Marià.

A més, el Camp Volcànic de la Garrotxa ofereix unes condicions immillorables per a un congrés d'aquestes característiques. En l'elecció també han comptat els estudis i articles científics i llibres que han valorat la geologia de la comarca i han difòs el territori.

FEDERACIÓ D'HOSTELERIA DE LES COMARQUES DE GIRONA

OLOT SERÀ LA SEU D'UN CONGRÉS INTERNACIONAL SOBRE VOLCANS

Diari de Girona. Uns 150 investigadors d'arreu del món estaran quatre dies a Olot, des d'on faran visites als volcans del Gironès i de la Selva. La candidatura olotina va guanyar, fa un mes, a la Xina ser la seu del proper Congrés Internacional Maar Conference, un esdeveniment organitzat per l'Associació Internacional de Vulcanologia i Geoquímica (IAVCEI). En el procés de selecció de la ubicació del congrés, Olot va haver de competir amb la regió de Kamchatka (Rússia). Ahir, el doctor en vulcanologia Xavier de Bolós va explicar que el congrés tindrà lloc entre el 21 i el 28 de març del 2018. La previsió és que arribin a Olot més de 150 científics d'arreu del món. El congrés servirà per presentar ponències de volcans «Maar».

El congrés compta amb el suport de l'Ajuntament d'Olot i també de la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot (farà de braç logístic), el Consell Superior d'Investigacions Científiques, la Universidad Nacional Autònoma de Mèxic i altres organismes com l'Institut de Paleontologia Humana i Evolutiva de Tarragona.

Segons va explicar de Bolós, «són volcans que es formen durant erupcions molt explosives quan el magma interacciona amb l'aigua d'un aquífer subterrani». El fenomen produeix cràters profunds i circulars de grans dimensions on, sovint, s'acumula aigua en el seu interior. Així, dins el cràter s'hi formen llacs volcànics. Es tracta d'un tipus d'erupcions que formen molts i petits focus que emeten el magma arreu d'un territori però mai repeteixen el lloc emissor. Va explicar que «no formen un gran volcà com poden ser el Teide, el Vesubi o l'Etna, sinó que creen petits volcans repartits arreu d'un territori.

Com a exemples garrotxins de volcans «Maar» va posar el volcà de Santa Margarida (Santa Pau) i el de can Tià, a la serra de Finestres. S'entén que en un temps antic havien tingut un llac dins del cràter.

Els testimonis que han quedat al subsòl dels llacs fa que al congrés participin investigadors especialitzats en diferents camps de la geologia i dels riscos naturals, com també especialistes en llacs volcànics, paleontòlegs i climatòlegs.

La previsió és que els investigadors, a més de presentar ponències, visitin els volcans de la zona i facin debats sobre el terreny. A més dels volcans de la Zona Volcànica de la Garrotxa -segons de Bolós-, visitaran la Closa de Sant Dalmai, entre Bescano i Vilobí d'Onyar, i el **Camp dels Ninots** a Caldes de Malavella. En el darrer lloc la geologia originada pel llac volcànic ha afavorit la conservació de restes animals i vegetals prehistòrics en un estat excepcional.

Els congressos

Des del primer congrés de l'IMC l'any 2000 a Daun, Alemanya; n'han fet a Hongria, el 2004; a Malalgüe (Argentina-2009); a Auckland (Nova Zelanda-2012), i Querétaro (Mèxic -2014). El darrer congrés va tenir lloc fa un mes a Chagchun, a la província de Jill al nord-est de la Xina. Va ser quan la candidatura olotina presentada per Xavier de Bolós va rebre l'encàrrec de celebrar el 7IMC per a l'any 2018.

Olot, com a principal ciutat del camp volcànic de la Garrotxa, ofereix unes condicions molt bones per fer el congrés. Té bons serveis d'hostaleria i disposa d'auditoris, com la sala Torín o el Casal Marià.

A més, el **Camp** Volcànic de la Garrotxa ofereix unes condicions immillorables per a un congrés d'aquestes característiques. En l'elecció també han comptat els estudis i articles científics i llibres que han valorat la geologia de la comarca i han difòs el territori.

RECULL DE PREMSA

CAMP DELS NINOTS

ÍNDEX

JACIMENTS ARQUEOLÒGICS / CAMP DELS NINOTS

Data	Titular	Mitjà
04 set 2016	Miànigues celebra Sant Llop Superfície:90% Audiència:80.000 Valoració:833€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
05 set 2016	Caldes de Malavella. Agenda del 5 a l'11 de setembre Superfície:100% Audiència:381 Valoració:8€	Canal Ajuntament
11 set 2016	Acaba Terra de Trobadors Superfície:90% Audiència:80.000 Valoració:833€	El Punt Avui Comarques Gironines (Ed. Impresa)
21 set 2016	Caldes de Malavella és benestar Superfície:100% Audiència:1.978 Valoració:133€	Diari de Girona

L'agenda

- 11.00. Pel centre històric. Cercavila inaugural a càrrec de Toniton.
- 11.00. Zona Pont Vell. Torneig de cavalls i cavallers, a càrrec d'excàlbur.
- 11.30 i 13.30. Placeta Sant Vicenç. Espectacle musical *Festorum de 5*.
- 11.30. Davant Casa Cornellà, al Prat Sant Pere. Visita a la Casa Cornellà XII. A continuació, concert especial JECJ.
- 11.30. Placeta Sant Vicenç. Titelles *Ramon Lluc de Selvanyola. La història d'Ermelinda i Cristany*.
- 12.00 a 14.00 i de 17.00 a 19.00. Molí d'en Subirós. Taller de pa *Triticatum*.
- 12.00 a 14.00. Obertura de l'església de Sant Vicenç.
- 12.00, 18.30 i 21.00. Plaça Llibertat. Abanderats italians.
- 12.00. Església de Sant Vicenç. Visita guiada a Sant Vicenç *La llegenda d'en Tallaferrero*.
- 12.30. Pel centre històric. *Ramon dels boscos* amb Toniton.
- 12.30. Placeta Sant Vicenç. Espectacle musical *Bocs de Biterna*.
- 12.45 i 17.30. Prat de Sant Pere. Dansa del ventre, a càrrec de La Fada Verda.
- 12.45. Plaça Llibertat. La Catapulta, a càrrec de Toniton.
- 13.00 i 17.00. Placeta de la Sinagoga. JECJ. Visita guiada al micvè i a la sinagoga. Inscripcions a l'Oficina de Turisme.
- 13.00 i 17.00. Prat Sant Pere. Abanderats italians.
- 13.15, 18.00 i 20.00. Plaça Llibertat. Titelles *Ramon Lluc de Selvanyola. La història d'Ermelinda i Cristany*.
- 13.30 i 19.30. Plaça Llibertat. Espectacle musical *Bocs de Biterna*.
- 14.00. Plaça Llibertat. Dansa del ventre, a càrrec de La Fada Verda.
- 16.15. Plaça Llibertat. Visita guiada al Molí d'en Subirós. Inscripcions a l'Oficina de Turisme.
- 16.30. Pel centre històric. Cercavila pels carrers.
- 17.00. Plaça Llibertat. Teatre d'acció *La venjança d'Hipòlita*, a càrrec d'Excàlbur.
- 17.00. Placeta Ganganell. Espectacle musical *Festorum de 5*.
- 18.30. Plaça Llibertat. Teatre d'acció *Justa de cavallers*, a càrrec d'Excàlbur.
- 18.30. Placeta Sant Vicenç. Personatges itinerants *Etili, soldat medieval*, a càrrec de Toniton.
- 18.30. Prat de Sant Pere. Abanderats italians.
- 19.00. Centre històric. Cercavila musical amb els Timbalers de Besalú.
- 19.30. Placeta Ganganell. Bufonades, a càrrec de Toniton.
- 19.30. Placeta Sant Vicenç. Dansa del ventre, a càrrec de La Fada Verda.
- 20.00. Pont Romànic. Actuació musical, a càrrec de la coral Quarts de Quinze.
- 20.30. Plaça Llibertat. Espectacle musical *Festorum de 5*.
- 21.00. Pel centre històric. Cercavila final, a càrrec de Toniton.
- 21.30. Prat de Sant Pere. Espectacle final de Besalú Medieval Xera, foc i pirotècnia a càrrec d'Excàlbur.
- BLANES**
- 09.00 a 14.00. Passeig Central del barri de La Plantera. Mercat d'objectes de segona mà.

BREDA

► Parada d'objectes de segona mà a benefici d'Oncolliga, de 09.00 a 14.00, a la plaça de la Vila. Cada primer diumenge de mes.

CALDES DE MALAVELLA

► 10.00 a 14.00. Plaça de l'antic ajuntament. Fira mercat.

LLORET DE MAR

► 10.00 a 22.00. Centre vila. Lloret *Street Shopping*.

PALAMÓS

► 09.00 a 14.00. Carrers de la vila. 1a Fira Dolce Vita Palamós.

PLATJA D'ARO

► Fira de brocanters, de 9.00 a 20.00, a la plaça dels Estanyos.

SANTA CRISTINA D'ARO

► 09.00 a 14.00. Plaça Catalunya. Mercat de segona mà.

TORROELLA DE FLUVIÀ

► Mercat d'ocasió, de 9.00 a 14.00, al centre del poble. Dissabtes i diumenges.

VILADASENS

► 3a Fira de la Ceba i la Tomata. 3a Caminada Popular, a les 09.00.

► 10.00. Obertura de la fira de productes de proximitat.

► 11.00. Cercavila amb els Gegants de Sant Jordi Desvallés.

► 12.00. Xerrada amb Ton Gallart sobre l'alimentació saludable.

► 13.00. Xerrada sobre la ratafia, a càrrec de la Colla dels Encants.

► 14.00. Entrega de premis als alumnes de l'Escola L'Aixart. Tot seguit, dinar popular.

Infantils**LLANÇÀ**

► Tallers infantils: de 10.00 a 14.00, a la platja de Grifeu; i de 16.30 a 19.30, a la platja del port.

PLATJA D'ARO

► 11.00 a 14.00 i de 16.00 a 19.00. Platja Gran (c. Empordà). Mini club infantil, amb ludoteca.

Sardanes**CORÇÀ**

► A la tarda. Plaça. Ballada de sardanes amb la cobla Foment del Montgrí.

LLORET DE MAR

► 18.00. Plaça Pere Torrent. 47è Concurs de colles sardanistes Cobla Contemporània.

RABÓS

► 18.00. Plaça de la Placa. Ballada de sardanes amb la cobla Osona.

RIBES DE FRESER

► Diada del soci i simpatitzants de la sardana. 12.00. Catalunya Park Hotel. Dinar.

► 17.00. Plaça del mercat. Audició de sardanes amb la cobla Ciutat de Girona.

► 18.00. Teatre. Concert a càrrec de la cobla Ciutat de Girona.

SALITJA

► 17.00. Paratge de Les Fonts. Ballada de sardanes amb La Principal de Banyoles.

Circ**PLATJA D'ARO**

► 18.00. Passeig Marítim. Taller de circ.

Teatre**VALLFOGONA DE RIPOLLÉS**

► 19.00. Sala polivalent. Representació de l'obra de teatre *No em toquis la flor*, a càrrec del grup de teatre local Milany.

Joan Garriga i Carles Belda ■ JUAN MIGUEL MORALES

Miànigues celebra Sant Llop

MIÀNIGUES (PORQUERES) 12.00-22.00 FESTA
Miànigues celebra la festa del seu patró amb activitats gratuïtes per a tots els públics, com ara l'espectacle familiar de Xavi Lozano i els concerts de Mazoni, i Joan Garriga, Marià Roch i Carles Belda.

Jornades**CASTELLÓ D'EMPÚRIES**

► 10.00 a 20.00. Museu d'Història Medieval de la Cúria-Presó, s. XIV. Visita a la secció del call jueu medieval de la vila i exposició *La vida desmesurada de Ramon Llull en els 700 anys de la seva mort (1316-2016)*. Dins la XVII Jornada Europea de la Cultura Jueva.

GIRONA

► 17a Jornada Europea de la Cultura Jueva. 10.00 a 14.00. Museu d'Història dels Jueus. Jornada de portes obertes al museu.

► 10.00. Museu d'Història dels Jueus. Concurs Instagram #InstaCulturaJueva2016. Més informació i inscripcions a <http://instagram.costabrava.org>.

► 10.00. Museu d'Història dels Jueus. *Passejant entre flors i herbes per la Girona Jueva*. Cal inscripció prèvia al 972 21 67 61.

Gastronomia**BEGUR**

► 2es Jornades Gastronòmiques d'Indians. Restaurants: Hotel Sa Tuna, Hotel Aiguablava, Hotel Galena Mas Comangau, Hotel mas Ses Vinyes, Hotel Parador d'Aiguablava, Hotel Restaurant Clàssic, Cafè Bagú, Can Climent Platillos, Casa Juanita, Rostei, Sa Caleta, Sa Rascassa, Toc Al Mar, Tothora i Turandot.

SANTA CRISTINA D'ARO

► Destapa Santa Cristina, ruta de tapes per establiments del municipi. Fins a l'11 de setembre.

TOSSA DE MAR

► Campanya gastronòmica *La cuina del cim i tomba*, als següents restaurants: Bahía, Ca la Carme, Can Carlus, Can Pini, Capri, Castell Vell, El Petit de Can Carlus, La Cuina de l'Àvia, Marina, Mestre d'Aixa, Minerva, Sa Muralla, Sa Proa, Santa Marta, Túrria, Víctor i Victòria.

Inauguracions**GIRONA**

► 12.30. Museu d'Història dels Jueus. Inauguració de la instal·lació *In memoriam*, d'Elyn Aviva.

Presentacions**CAMPRODON**

► 19.00. Sala d'actes de l'Ajuntament. Presentació del llibre *Bèstia, bèstia*, de Jordi Remolins..

Diversos**BANYOLES**

► 09.00. Parc de la Draga. Trobada de motos antigues. Recorregut: 30 km, pels entorns de la comarca..

BLANES

► 18.00. Teatre. Trobada de Big Bands.

BREDA

► 14è Concurs de Pintura Ràpida *Pintem el nostre poble*. Inscripcions a l'entrada de l'ajuntament, de 08.00 a 09.30. Presentació dels quadres, a Els Fornos, centre cultural, fins a les 12.30. Tot seguit, actuació musical. I a la 13.30. Lliurament de premis.

CALDES DE MALAVELLA

► 17.00 a 20.00. Pati de l'escola Sant Esteve. Pati obert per fer esport, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor. Obert a tothom.

CALELLA DE PALAFRUGELL

► 19.00. Local de l'AVAC. Lliurament de premis del concurs de conte curt *Es Còdol*.

CAMPRODON

► Trenet turístic de la Vall de Camprodon. als matins de 10.00 a 13.30, rutes per la Vall de Camprodon, i tardes de 17.00 a 20.30, rutes per Camprodon Vila, ACTVC. Fins a les 11 de setembre.

CASTELL D'ARO

► 09.00. Plaça de l'església. 2a Lligueta Running Vall d'Aro-Marxa de l'Escrucó. Més informació a la web: runningvalldaro.cat.

► 11.00 a 13.00. Parc de l'Estació. Circulació de minitrens *El trenet de la Vall d'Aro*.

GIRONA

► 10.30 a 13.30. Museu d'Història de Girona. Jornada de portes obertes al museu.

► 11.00 a 15.00. Museu del Cinema. Jornada de portes obertes al museu.

LA JONQUERA

► Setmana de l'Esport. A partir de les 09.00. Sala polivalent, zona esportiva. IV Torneig de Tennis Taula.

► 10.00. Camp de futbol municipal. Matinal de futbol base.

LLANÇÀ

► 10.00 a 14.00. Platja del port. Biblioplatja.

LLORET DE MAR

► 09.00 a 20.00. Piscina municipi-

pal. 4t Torneig Waterpolo be Water my Friend. Fins al 4 de setembre.

► 18.00 a 20.30. Casa Rusa. Festival dies cultura d'Ucraïna a Catalunya.

► 07.00 a 15.00. Sa Caleta. VII Regata de Llaguts de la Lliga Catalana.

PALAMÓS

► Durant el dia. Museu de la Pesca. Jornada de portes obertes a l'exposició permanent.

► 10.00 a 22.00. Nau dels 50 metres. Land Party 2016.

PLATJA D'ARO

► Street Outlet, la botiga al carrer, de 10.00 a 22.00, als carrers comercials.

RIBES DE FRESER

► 10.30. Camp d'Esports Municipal. 54è Concurs de Gossos d'Atura de La Vall de Ribes.

RIPOLL

► Ripiganga de tardor, la botiga al carrer a la plaça de l'Ajuntament.

► 10.00. Zona verda de Cal Déu. Sessió pràctica de tai-chi i chikung.

ROSES

► A partir de les 11.00. Escola municipal d'esports nàutics. 3a Regata Open Estiu.

Visites**BANYOLES**

► 11.30. Parc Neolític de la Draga. Visita guiada i demostració d'activitats neolítiques. Més informació i reserves al telèfon 972 57 64 99 o a/e: arqueolitic@arqueolitic.com.

CALDES DE MALAVELLA

► 11.00. Visita turística guiada a l'exposició del jaciment del **Camp dels Ninots**. Més informació i inscripcions a l'Oficina de Turisme.

CAMPRODON

► 10.00. Visita guiada a Camprodon i Molló. Més informació al telèfon 972 72 13 17.

EMPÚRIES

► 11.30 i 17.15. MAC-Empúries. Visita romana *Coneix Empúries*, a càrrec de Iulia Domitia o Caius Aemilius. Al matí, en castellà, i a la tarda en català.

LLANÇÀ

► 19.00. Oficina de Turisme del port. Visita guiada *El port de Llançà vist a pinzellades by MdA*.

LLORET DE MAR

► 20.00. Museu del Mar. Visita guiada al casc antic.

► 21.30. Cementiri. Visita teatralitzada *Cementiri d'ànimes*.

PALAFRUGELL

► 12.00. Museu del Suro. Visita guiada a l'exposició permanent del museu *Més de dos segles fent tapes*.

PERATALLADA

► 10.30. Des de l'Oficina de Turisme. Inici de la visita guiada a la vila de Peratallada.

RIPOLL

► 11.00. Visita guiada a la Farga Palau. Més informació al telèfon 972 70 31 44.

► 11.30. Visita guiada al conjunt monàstic de Santa Maria Ripoll, *bressol de Catalunya*. Tots els diumenges. Més informació i reserves al telèfon 972 70 45 56 o a/e: reserves@terradeconomtes.cat.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

► Visites guiades a la Fundació Mona, centre de recuperació de primats. També es fan visites

guiades amb tallers per a famílies. Més informació, al telèfon 972 477 618.

ROSES

► 10.30. Espai Cultural La Ciutadella. Visita guiada *Passejades d'història*, en francès. A les 11.30, en català/castellà; a les 17.00, en castellà/francès; a les 18.00, en castellà/francès; i a les 19.00 en català/castellà.

► 17.00. Castell de la Trinitat. Visita guiada *Un mirador fortificat*. A les 17.30, 18.30 i 19.30, en català, castellà i francès.

SANTA CRISTINA D'ARO

► El Gran Museu de la Màgia, La Casa Màgica. Horaris d'estiu: dijous, divendres, dissabtes, diumenges i festius, 19.00. Més informació, al telèfon 667 29 25 00.

Exposicions**ANGLÈS**

► Sala d'exposicions de la biblioteca **Joaquim Bauxell**. *Els colors de Girona*, de Jordi Gamell Balaguer. Fins al 17 de setembre.

BANYOLES

► Monestir de Sant Esteve. *Carles Fontserè. L'aventura artística*. Fins al 9 d'octubre.

► Museu Darder. *Els insectes: animals amb sis potes*, fotografies presentades al XV Concurs de fotografia de la natura. Fins al 4 de desembre.

► Sala d'exposicions **El Tint**. *Vertidos*, de José Arias. Fins al 9 d'octubre.

BEGUR

► Escoles Velles. *Sobre teixits, colònies i indians. Una història d'ultramar*. Fins al 4 de setembre.

BLANES

► Casa **Saladrigas**. *Viatge a la fantasia*, d'Esteban Moroto. Fins l'11 de setembre.

► Casa **Saladrigas**. Exposició *Focs i festes 2016*. Fins a l'11 de setembre.

► Galeria **L'Arcada**. Col·lecció permanent. Fins el 15 de setembre.

► Sala **M. Luisa García-Tornel**. Homenatge a l'artista Josep Pons Girbau, amb motiu del 50è aniversari de la seva mort. Fins al 30 de setembre.

CADAQUÉS

► Galeria **Cadaqués**. *A Joseph Beuys*. Fins a l'11 de setembre.

► Museu. *Dalí, Duchamp, Man Ray. Una partida d'escacs*. Fins al 17 d'octubre.

► Societat **l'Amistat**. Exposició de Pilar Villuendas. Fins l'11 de setembre.

CALDES DE MALAVELLA

► Hotel **Balneari Vichy Catalan**. Exposició de pintures de Núria Majoral. L'exposició romandrà oberta fins al 9 de setembre.

CASAVELLS

► Palau de **Casavells**. Obres de Joaquim Chancho. Fins al 30 d'octubre.

CASTELL D'ARO

► Castell de **Benedormiens**. Pintura de Robert Llimós. Caps de setmana i festius, fins a l'11 de setembre.

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

► **Basilica de Santa Maria**. *L'Empordà i Terra Santa*, de Lluís Roura. L'exposició romandrà oberta fins al 31 de desembre.

► **Ecomuseu-Farina**. *Anima Naturae*, un viatge audiovisual pels racons més verges de l'Empordà. Fins al 25 de setembre.

L'agenda

ria. Seguidament, sardanes amb la cobla Rossinyolets, a la plaça de l'Ajuntament.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

▶ 11.30. Davant la façana de l'ajuntament. Lectura del manifest de la Diada, hissada de l'estelada i cant dels Segadors amb l'acompanyament de la Colla Gegantera de Riudellots. Seguidament, audició de sardanes amb la cobla La Principal de Porqueres.

ROSES

▶ 08.30. Plaça de l'església. XXII Pujada patriòtica al Pic de l'Àliga de Roses.

SALT

▶ 17.14. Passeig dels Països Catalans. Mobilització unitària A punt.

SANT CLIMENT DE PERALTA

▶ 14.00. Dinar popular.
▶ 16.00. Cau dels pins. Monòleg *Sensacions profundes*, a càrrec de Nando Massaneda.
▶ 17.00. Espectacle de màgia, a càrrec del Mag Daniel's.
▶ 19.00. Festa country a càrrec The Country Revival Farmers.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

▶ 09.00. Cementiri. Ofrena floral a la tomba del President de la Generalitat Josep Irla Bosch.
▶ 10.00. Plaça del Monestir-Porta Ferrada. Lectura del manifest i música folk amb els Ministrers del Sabre amb l'espectacle *El ball del sabre*.
▶ 16.30. Rambla de la Generalitat. Ofrena floral al bust del President de la Generalitat Josep Irla Bosch.

SANT FELIU DE PALLEROLS

▶ 08.00. Sortida des de la plaça El Firal cap al Castell d'Hostoles i enlairament de la Senyera.
▶ 09.30. Font de Cal Music. Esmorzar de germanor.

SANT GREGORI

▶ 10.00. Plaça del poble. Acte popular en celebració de l'11 de setembre, actuació musical i parlament.
▶ 12.30. Espai la Pineda. 33a diada Nacional de Catalunya.
▶ 12.30. Espai la Pineda. Cantada de la coral Sant Gregori. Tot seguit, lectura del manifest, a càrrec de l'Hereu i la Pubilla de Sant Gregori.
▶ 13.00. Espai la Pineda. Dinar i audició de sardanes amb la cobla Principal de Porqueres.

SANT JAUME DE LLIERCA

▶ 11.00. Plaça de l'ajuntament. Lectura del manifest, hissada de la senyera, cantada dels Segadors i petit refrigeri.

SANT PERE PESCADOR

▶ 11.30. Carrer Verge del Portalet, davant de l'ajuntament. Lectura del manifest. Tot seguit, sardanes i vermut popular.
▶ 14.00. Parada d'autobusos. Sortida d'autobusos per anar a Salt.

SANTA CRISTINA D'ARO

▶ 20.15. Plaça President Irla. Concert de la coral Santa Cecília.
▶ 20.45. Plaça President Irla. Parlament de les autoritats. I a les 21.00. Actuació de la colla castellera Minyons de Santa Cristina. Tot seguit, havaneres amb el conjunt Son de l'Havana. A la mitja part, cremat per a tothom.

TORROELLA DE MONTGRÍ

▶ 10.00 i durant tot el matí. Passeig de Catalunya. Trobada de puntaires.
▶ 12.00. Plaça de la Vila. Lectura

del manifest en motiu de la Diada Nacional de Catalunya, Cant dels Segadors interpretat pel cor Anselm Viola i la coral del Recer.

▶ 13.00. Estació d'autocars. Sortida d'autocars a la mobilització de l'Onze de Setembre de 2016 A punt, a Salt.

▶ 18.00. Plaça d'Espanya. Audició de sardanes amb la cobla Foment del Montgrí.

▶ 20.30. Plaça d'Espanya. Sopar del Recer en motiu de la Diada de l'Onze de Setembre.

▶ Tot seguit. Plaça d'Espanya. Ball amb Xavi Delgado.

VIDRERES

▶ 09.30. Trobada de Terranegra entre els municipis de Tossa de Mar, Llagostera, Caldes de Malavella i Vidreres i esmorzar popular.
▶ 10.30. Plaça Lluís Companys. Sardanes amb la cobla Santa Maria.
▶ 11.30. Plaça Onze de Setembre. Concentració per l'ofrena.
▶ 12.00. Plaça Onze de Setembre. Ofrena floral i lectura del manifest amb la participació de l'Orquestra de l'Escola Municipal de Música de Vidreres i la Cobla Santa Maria de Blanes.

Fires

BANYOLES

▶ 10.00 a 20.00. Entre l'Oficina de Turisme i el camp de futbol Miquel Coromina. Fira de la Ramona.

BEGUR

▶ 11.00 a 20.00. Platja del Racó. Mercat d'estiu.

BLANES

▶ 5a Fira de sabors catalans. 11.00 a 21.00. Passeig Pau Casals. Parades de productes alimentaris i artesans de la terra.
▶ 12.30. Concert amb Vermut Viladot.

▶ 18.00. Ball folk amb el duet de cançó improvisada *Corrandes són corrandes*.

CALELLA DE PALAFRUGELL

▶ Tot el dia. Passeig del Canadell. Mercat d'artesanía i alimentació.

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

▶ XXVI Festival Terra de Trobadors. 10.00 a 14.00 i de 16.00 a 20.00. Ecomuseu-Farineria. Exposició *La vida desmesurada de Ramon Llull en els 700 anys de la seva mort (1316-2016)*.
▶ 10.00 a 20.00. Museu d'Història Medieval de la Cúria-Presó, s. XIV. Visita al museu.
▶ Durant el dia. Tavernes del Terra de Trobadors.

▶ 10.30. Plaça Mossèn Cinto Verdaguier. Danses Nyacres i Confits, esbart de Castelló, Diada Nacional de Catalunya i parlaments institucionals.

▶ 11.00. Convent de la Mercè. XII Trobada d'Ànimes Errants.

▶ 11.00. Oficina de Turisme. Visita guiada *Escuts i símbols a la vila comtal*. En català. I a les 18.00, en castellà. Reserves al telèfon 972 156 233.

▶ A partir de les 11.00. Rentador. Teatre: *Bugaderes*.

▶ 11.30 i 17.00. Pati Palau dels Comtes. Taller de danses medievals.

▶ 11.30 i 18.00. Plaça Moneda. Titelles: Terra dels Babaus.

▶ 11.30 i 20.00. Plaça dels Homes. Música: Stella do Dia.

Els Berros de la Cort ■ XÈNIA GASULL

Acaba Terra de Trobadors

CASTELLÓ D'EMPÚRIES FIRA MEDIEVAL
Última jornada del festival Terra de Trobadors, amb activitats durant tot el dia per recrear el passat medieval de Castelló en el seu centre històric. Hi actuarà el grup musical Els Berros de la Cort.

▶ 11.30. Pont Vell. Batalla campal.

▶ A partir de les 11.30. Taverna dels Ximplers. Retrats medievals.

▶ 12.00 i 19.00. Plaça Mossèn Cinto Verdaguier. Acibreira.

▶ 12.00 i 19.30. Jaume I. Jabardeus.

▶ 12.00. Basílica de Santa Maria. Missa Gregoriana amb la participació de la corla Castellonina.

▶ 12.00. Oficina de Turisme. Visita guiada *Écussons et symboles dans la ville comtale/Escudos y símbolos en la capital condal*. En francès i castellà. Reserves al telèfon 972 156 233.

▶ 12.00. Taverna dels Ximplers. Taller *Cardar i filar la llana*.

▶ A partir de les 12.00. Taverna dels Pecadors. Teatre música *Pecats capitals*.

▶ 12.30. Capella Santa Clara. Música *Audi Exaudi*.

▶ 13.00 i 18.30. Plaça Homes. Música: Els Berros de la Cort.

▶ 13.00 i 19.30. Plaça Moneda. Exhibició de falconeria *Acariando el aire*.

▶ 13.00. Campament. Assalt a la muralla, a càrrec d'Alma Cubrae.

▶ 13.00. Pati Palau dels Comtes. Taller de titelles. I a les 15.30.

▶ 13.00. Plaça Mossèn Cinto Verdaguier. Música: Jabardeus.

▶ 13.00. Taverna dels Ximplers. Taller d'extracció tradicional de la mel, a càrrec de Pau Noguera, apicultor.

▶ 13.30 i 17.00. Plaça Homes. Música: Acibreira.

▶ 13.30 i 18.00. Plaça Jaume I. Música: Stella do Dia.

▶ 13.30. Basílica Santa Maria. Nomenament d'hereu i casament de l'infant Ponç Hug d'Empúries. Cort Comtal.

▶ 15.00. Taverna dels Contraforts. Joc de l'Oca vivent, joc infantil, educatiu i d'entreteniment.

▶ 16.00. Plaça Homes. Música: Jabardeus.

▶ 16.00. Plaça Mossèn Cinto Verdaguier. Música: Stella do Dia.

▶ 16.30. Plaça Jaume I. Música: Els Berros de la Cort.

▶ A partir de les 17.00. Plaça Catalunya. Teatre: *Alkimia Castilioni. Serfs de la Gleva*.

▶ 17.30. Plaça Mossèn Cinto Verdaguier. Música: Els Berros de la Cort.

▶ 18.00 a 21.00. Cau de Bruixes.

▶ 18.00. Plaça Mossèn Cinto Verdaguier. Atac als soldats del Comte. DespertaFerro.

▶ 18.30. Pati Palau dels Comtes. Taller per aprendre a ballar danses ètniques.

▶ 19.00. Convent de la Mercè. Espectacle de tallada de troncs, llançament de destrals, taller de serrar per a tothom, llançaments de catapulta i duels d'espasa amb els grups Sordibus i Xerracmania.

▶ 20.30. Convent de la Mercè. Sopar de clausura del claustre.

▶ 20.30. Plaça Mossèn Cinto Verdaguier. Torneig d'Herois, a càrrec d'Alma Cubrae.

▶ 21.30. Plaça Mossèn Cinto Verdaguier. Espectacle de cloenda del XXVI Festival Terra de Trobadors.

FIGUERES

▶ 32a Mostra del Vi de l'Empordà. 12.00. Oficina de Turisme-Casa Empordà. Visita guiada *Figueres, Art i Vi*. Places limitades, Més informació i inscripcions al 972 503 155.

▶ 12.30. Espai lúdic i de tast. Pintura amb vi en directe *Tinta i vi*, a càrrec de Marta Arañó, artista.

▶ 12.30. Espai tallers. Taller d'aromes de vi per a famílies, a càrrec de Laura Masramon, sommelier.

▶ 18.30. Espai lúdic i de tast. Demostració de còctels amb vi, a càrrec de Cocktail Time i Mave-rick Cocktail Bar.

▶ 19.00. Espai concerts. Concert a càrrec del grup de #JazzTag.

LA BISBAL D'EMPORDÀ

▶ 09.00 a 14.00. Passeig Marimon Asprrer. 29a Fira de Brocanters, col·leccionistes i joguines. I d'11.00 a 13.00. Música Dixieland al carrer.

LLORET DE MAR

▶ 09.00 a 14.00. Plaça Pere Torrent. Fira mercat de brocanters.

PLATJA D'ARO

▶ 10.00 a 21.00. Avinguda del Cavall Bernat. Mercat Made in Catalonia.

▶ 20.00. Plaça del Mil·lenari. Concert amb l'actuació de la cobla Costa Brava.

ROSES

▶ 10.00 a 22.00. Plaça de Catalunya. Fira d'artesanía.

TORROELLA DE FLUVIÀ

▶ Mercat d'ocasió, de 9.00 a 14.00, al centre del poble.

Havaneres

GARRIGUELLA

▶ 20.00. Plaça Catalunya. Cantada d'havaneres i de cançó catalana amb l'actuació del grup Vorrar.

Infantils

LLANÇÀ

▶ Tallers infantils. Horaris: de 10.00 a 14.00, a la platja de Gri-feu; i de 16.30 a 19.30, a la platja del port.

Sardanes

BLANES

▶ 18.00. Casa del Poble. Sardanes *Tornada a casa*.

GIRONA

▶ 18.30. Plaça Independència. Audició de sardanes amb la cobla Ciutat de Girona.

LLANÇÀ

▶ 12.00. Plaça Major. Sardanes amb la Cobla Baix Empordà.

PALAMÓS

▶ 19.00. Passeig del Mar. Ballada de sardanes a càrrec de la cobla Baix Empordà.

RIPOLL

▶ 12.00. Plaça de l'ajuntament. Ballada de sardanes amb Els Rossinyolets.

ROSES

▶ 19.00. Plaça de Catalunya. Sardanes amb La Cervianenca.

SANTA COLOMA DE FARNERS

▶ 18.00. Ballada de sardanes amb la cobla Mediterrània.

SILS

▶ 11.00. Plaça de l'ajuntament. Sardanes de 10 tirades amb la cobla Ciutat de Girona.

Gastronomia

BEGUR

▶ 2es Jornades Gastronòmiques d'Indians. Restaurants participants: Hotel Sa Tuna, Hotel Aiguablava, Hotel Galena Mas Comangau, Hotel mas Ses Vinyes, Hotel Parador d'Aiguablava, Hotel Restaurant Clàssic, Cafè Bagú, Can Climent Platllos, Casa Juanita, Rostei, Sa Caleta, Sa Rascassa, Toc Al Mar, Tothora i Turandot. Fins al 25 de setembre.

MOLLÓ

▶ Jornades gastronòmiques de la Trumfa. Restaurants participants: Can Calixó, El Costabona, L'Enclusa, Can Bertran, Can Jordi, Les Planes, Restaurant Panoràmix. Fins al 30 de setembre.

SANTA CRISTINA D'ARO

▶ *Destapa Santa Cristina*, ruta de tapes per establiments del municipi. Fins a l'11 de setembre.

TOSSA DE MAR

▶ Campanya gastronòmica *La cuina del cim i tomba*, als següents restaurants: Bahía, Ca la Carme, Can Carlus, Can Pini, Capri, Castell Vell, El Petit de Can Carlus, La Cuina de l'Àvia, Marina, Mestre d'Aixa, Minerva, Sa Muralla, Sa Proa, Santa Marta, Túrria, Víctor i Victòria. Fins al 30 de setembre.

Diversos

BLANES

▶ 11.00. Camp de futbol de Ca la Guidó. Memorial Pedro Alia Juvenil de Futbol.

CALDES DE MALAVELLA

▶ 17.00 a 20.00. Pati de l'Escola Sant Esteve. Pati obert per fer-hi esports, activitats dirigides, tallers o joc lliure amb la presència d'un monitor. Obert a tothom.

CAMPRODON

▶ Trenet turístic de la Vall de Camprodon, als matins de 10.00 a 13.30, rutes per la Vall de Camprodon, i tardes de 17.00 a 20.30, rutes per Camprodon Vila, ACTVC.

GIRONA

▶ V edició de Milestoni Project-Festival Urbà d'Art Contemporani. Fins al 17 de setembre.

LA BISBAL D'EMPORDÀ

▶ Al matí. Passeig Marimon Asprrer. Trobada de vehicles clàssics.

LLANÇÀ

▶ 10.00 a 14.00. Platja del port. Biblioplatja.

LLORET DE MAR

▶ 09.00. Plaça Pere Torrent-La Riera. Trobada de cotxes clàssics. En motiu del XI Aniversari del Club Vehicles Clàssics.

PLATJA D'ARO

▶ 09.00 a 14.00. Plaça de l'ajuntament. Trobada de col·leccionistes de xapes de cava.

RIPOLL

▶ 10.00. Zona verda de Cal Déu. Sessió pràctica de tai-chi i chikung.

ROSES

▶ 09.30. Pista polivalent municipal. Campionat de cotxes de radiocontrol. Competició de batalles, de 09.30 a 13.00. A continuació, entrega de premis, de 15.00 a 19.00.

Visites

BANYOLES

▶ 11.30. Club Natació. Visita guiada *Caic a l'Estany*.

▶ 11.30. Parc Neolític de la Draga. Visita al parc. Cal reserva prèvia al telèfon 972 57 64 99.

CALDES DE MALAVELLA

▶ 11.00. Oficina de Turisme. Visita turística guiada a l'exposició del jaciment del Camp dels Ninots.

EMPÚRIES

▶ 11.30 i 17.15. MAC-Empúries. Visita romana *Coneix Empúries*, a càrrec de Iulia Domitia o Caius Aemilius. Al matí, en castellà, i a la tarda en català.

GIRONA

▶ 11.00. Visita al barri vell per descobrir els espais on es va filmar Jocs de Trons. Més informació a a/e: guies@gameofgiro-na.com.

LA BISBAL D'EMPORDÀ

▶ 11.00. Davant del Teatre Municipal, passeig Marimon Asprrer. Visita guiada al nucli antic i al castell-palau de la Bisbal. Dins el marc del programa de visites guiades Espais Medievals de l'Empordà.

LLANÇÀ

▶ 19.00. Oficina de Turisme del port. Visita guiada *El port de Llançà vist a pinzellades by MdA*.

PERATALLADA

▶ 10.30. Des de l'Oficina de Turisme. Inici de la visita guiada a la vila de Peratallada.

RIPOLL

▶ 11.30. Visita guiada al conjunt monàstic de Santa Maria Ripoll, bressol de Catalunya. Tots els diumenges. Més informació i reserves al telèfon 972 70 45 56.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

▶ Visites guiades a la Fundació Mona, centre de recuperació de primats. També es fan visites guiades amb tallers per a famílies. Per a més informació i reserves cal trucar al telèfon 972 477 618.

Aquesta Setmana Santa Caldes de Malavella se us emporta lluny però a molt pocs quilòmetres de casa vostra per a endinsar-vos en un brollador de benestar; en una mateixa vila podreu gaudir de les propietats terapèutiques de les aigües termals mil·lenàries, degustar la gastronomia de proximitat, fer esport en el millor resort de golf d'Europa o bé gaudir de la natura recurrent els més de 140 km de rutes de senderisme.

Caldes de Malavella es troba a mig camí de la Costa Brava i de la Serra de les Guilleries, a la plana de la Selva, rica en contrastos, patrimoni i tradició. Situat en un indret estratègic de comunicacions, per això sempre ha estat terra de pas i terra d'emprentes. El rastre del pas del temps i de totes les civilitzacions que han habitat el nostre país és present a la vila, trobareu emprentes des del pliocè fins a l'actualitat.

Caldes s'ha anat configurant al llarg dels segles amb l'aigua termal com un dels principals símbols d'identitat, i el monument d'interès nacional de les Termes Romanes n'és el millor testimoni. Les segueix el jaciment del **Camp dels Ninots**, un dels jaciments paleontològics més importants per a conèixer com era l'Europa de fa 3,5 milions d'anys.

A Caldes podreu perdre hores i hores recurrent les rutes de senderisme i BTT, que comuniquen amb totes les poblacions veïnes i amb les diverses ermites de l'entorn i els camps de golf. Recorrent també les rutes urbanes per a conèixer el patrimoni arquitectònic: les termes romanes, fonts d'aigua termal que arriben fins a 60°C (la Font de la Mina, la dels Bullidors i la de Sant Narcís), les rambles, les torres modernistes i noucentistes, l'església parroquial i les seves importants àbsides romàniques.

I si després de les llargues passejades necessiteu encara més relaxació, les aigües de Caldes, de reconegudes propietats curatives, us facilitaran un tractament hidroterapèutic; prenent-les des de les fonts d'aigua calenta o bé mitjançant els tractaments en els seus balnearis de llarga tradició termal.

Visita guiada i degustació d'aigua termal

Quan: cada diumenge, a les 11h

Visita a l'exposició del jaciment paleontològic **Camp dels Ninots**, les Termes Romanes, l'església Sant Esteve i les àbsides romàniques, cases modernistes, el nucli medieval i fonts termals.

A la Font de la Mina degustació d'aigua termal a 60°C amb un got promocional que els participants s'enduen de record. Es finalitza la visita a la fira-mercat dominical. On: Oficina de Turisme · C/ Vall·llobera s/n · 972480103

Preu: 3

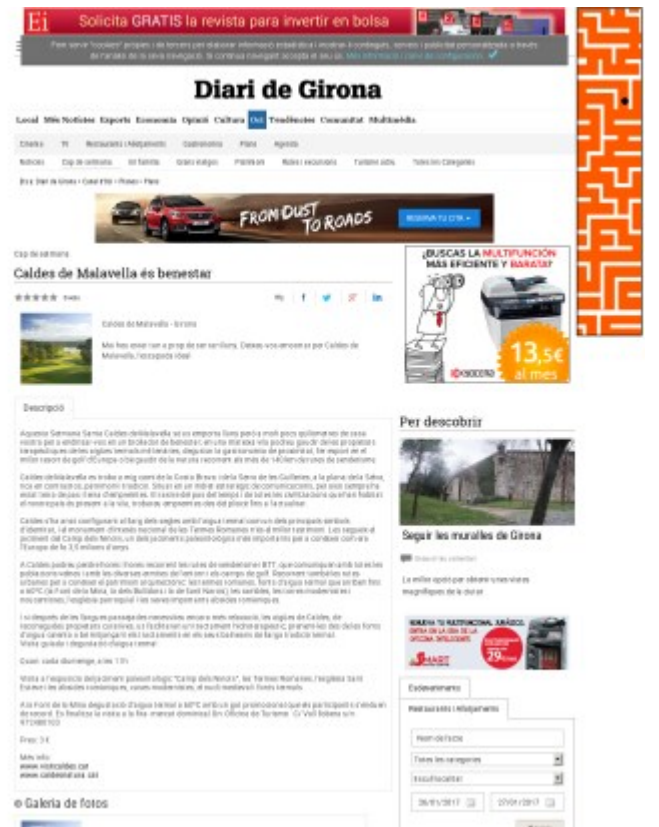
Més info:

www.visitcaldes.cat

www.caldesnatura.cat

Galeria de fotos

Mapa d'ubicació

RECULL DE PREMSA

CAMP DELS NINOTS

ÍNDEX

JACIMENTS ARQUEOLÒGICS / CAMP DELS NINOTS

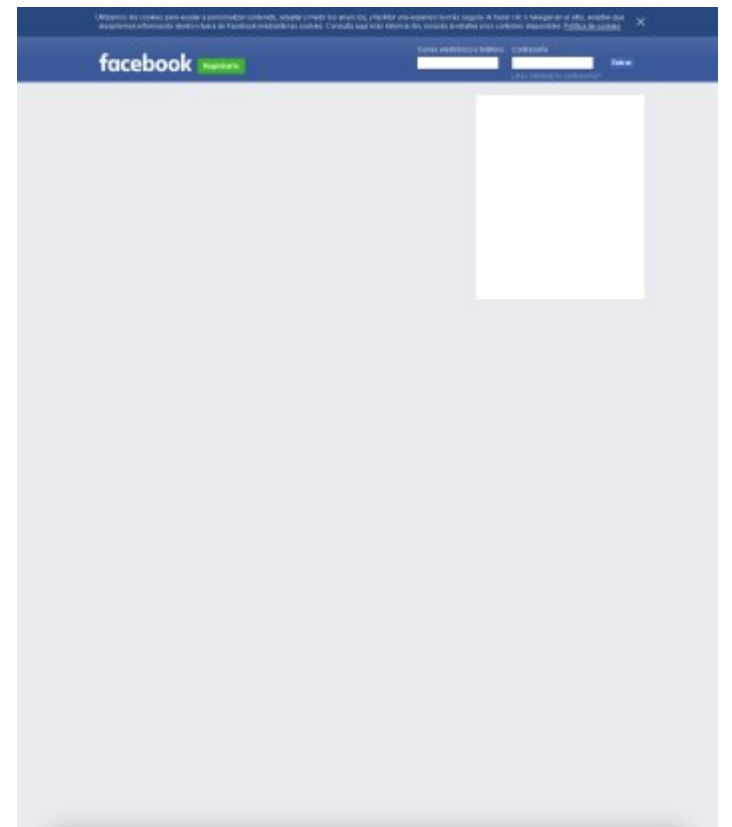
Data	Titular	Mitjà
28 oct 2016	Reportaje sobre el yacimiento gerundense Camp dels Ninots en el programa Agrosfera de La 2 de TVE Superfície:100% Audiència:654 Valoració:8€	Facebook ES

FACEBOOK ES

REPORTAJE SOBRE EL YACIMIENTO GERUNDENSE CAMP DELS NINOTS EN EL PROGRAMA AGROESFERA DE LA 2 DE TVE

IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social: IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social shared a link.
Reportaje sobre el yacimiento gerundense **Camp dels Ninots** en el programa Agroesfera de La 2 de TVE
iphesnoticias.blogspot.com
Dicho yacimiento se originó a partir de un lago de origen volcánico y eso lo relaciona con todo el tema del agua que se trata en este espacio...

RECULL DE PREMSA

CAMP DELS NINOTS

ÍNDEX

JACIMENTS ARQUEOLÒGICS / CAMP DELS NINOTS

Data	Titular	Mitjà
29 oct 2016	El Camp dels Ninots Durada:01'6" Audiència:1.250.932 Valoració:30.855€	La 1
07 nov 2016	Reportaje sobre el yacimiento gerundense Camp dels Ninots en el programa Agrosfera de La 2 de TVE Superfície:100% Audiència:692 Valoració:8€	Facebook ES

LA 1

EL CAMP DELS NINOTS

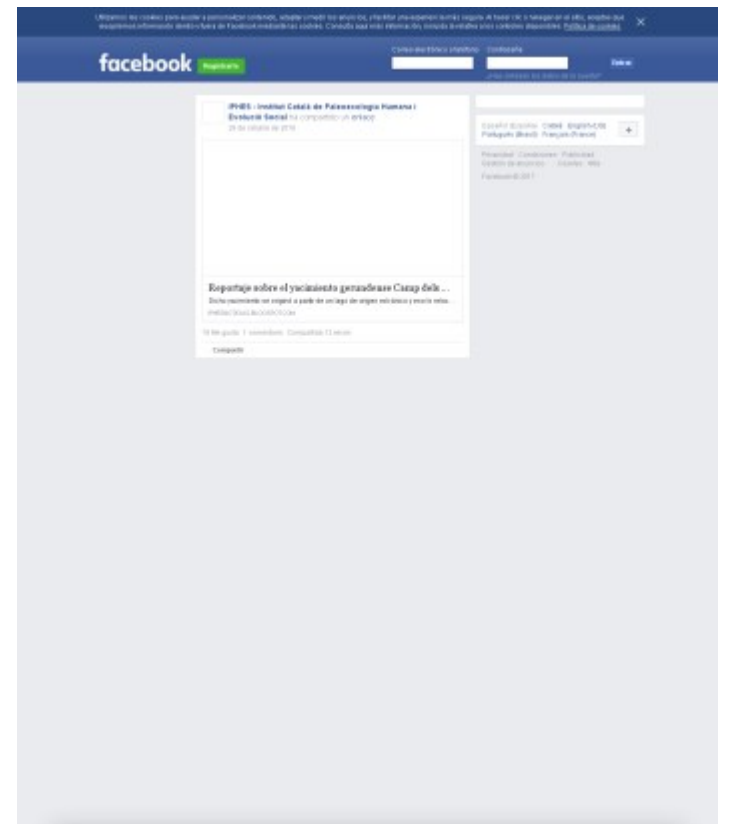

Esta semana, analizamos los datos de la EPA del tercer trimestre: bajan el paro y la ocupación en el sector agrario; vemos cómo afrontan las empresas del sector primario la cuarta revolución industrial; contamos la propuesta de la Comisión Europea de TACs y cuotas pesqueras para 2017 y paseamos por Caldas de Malavella en Girona.

FACEBOOK ES

REPORTAJE SOBRE EL YACIMIENTO GERUNDENSE CAMP DELS NINOTS EN EL PROGRAMA AGROESFERA DE LA 2 DE TVE

IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social: IPHES - Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social shared a link.
Reportaje sobre el yacimiento gerundense **Camp dels Ninots** en el programa Agroesfera de La 2 de TVE
iphesnoticias.blogspot.com
Dicho yacimiento se originó a partir de un lago de origen volcánico y eso lo relaciona con todo el tema del agua que se trata en este espacio...

BIBLIOGRAFIA

ALBERT, J. F. [et al.] (1979). «El estudio hidrogeológico de los manantiales y su aplicación geológica: caso de las aguas termales, carbónicas y sulfhídricas de Cataluña». *Acta Geológica Hispánica (Homenaje a Lluís Solé i Sabarís)* [Barcelona], 14, p. 391-394.

CAMPENY, G. [et al.] (2005). *Camp dels Ninots. Memòria de la intervenció arqueològica. Campanya de 2005*.

DONVILLE, B. (1973). «Âges potassium-argon des roches volcaniques de la dépression de la Selva (nord-est de l'Espagne)». *C. R. Acad. Sc. Paris* [París], 277, p. 1-4.

DONVILLE, B. (1976). «Géologie Néogène de la Catalogne orientale». *Bulletin du BRGM* [París], 2 (4), p. 177-210.

GUÀRDIA, P. (1964). *Contribution à l'étude des volcans de la province de Gerone et du paléomagnétisme de leurs coulées*. Tesi de doctorat. París: Universitat de París. [Inèdita]

GUIMERÀ, J. [et al.] (1992). *Història natural dels Països Catalans. Geologia II*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

LAPLACE, G.; MEROU, L. (1954). «De l'application des coordonnées cartésiennes la fouille d'un gisement». *Bulletin de la Société Préhistorique Française* [París], 51 (7), p. 291 -293.

LLOPIS, N. (1943). *Estudio hidrotectónico del valle de Caldas de Malavella*. Barcelona: [s. n.].

PLA DALMAU, J. (1981). «Las aguas termales y mineromedicinales de Caldas de Malavella». *Analectas Farmacéutico-gerundenses* [Girona].

SOLÉ SABARÍS, L. (1948). «Observaciones sobre el Plioceno de la comarca de la Selva (Gerona)». *Estudios Geológicos* [Barcelona], 8, p. 287-307.

VEHÍ, M. (2001). *Geologia ambiental de la depressió de la Selva*. Tesi doctoral. Universitat de Girona [Inèdit].

VEHÍ, M. [et al.]. (1999). «Un edifici volcànic inèdit a Caldes de Malavella (la Selva, Girona): el volcà del Camp dels Ninots». *Quaderns de la Selva* [Maçanet de la Selva], 11, p. 45-72.

VEHÍ M., BACH J, ROQUÉ C i LINARES R (2005). Relationship between thermal groundwater and environmental genesis of wetlands: the case of the Prats de Sant Sebastià, northwestern Mediterranean margin. *Journal of soil and water conservation* 60(6):331–338

VIDAL I CARRERAS, L. M. (1882). «Estudio geológico de la estación termal de Caldas de Malavella (Gerona)». *Boletín de la Comisión del Mapa Geológico de España* [Madrid], 9, p. 65-91.